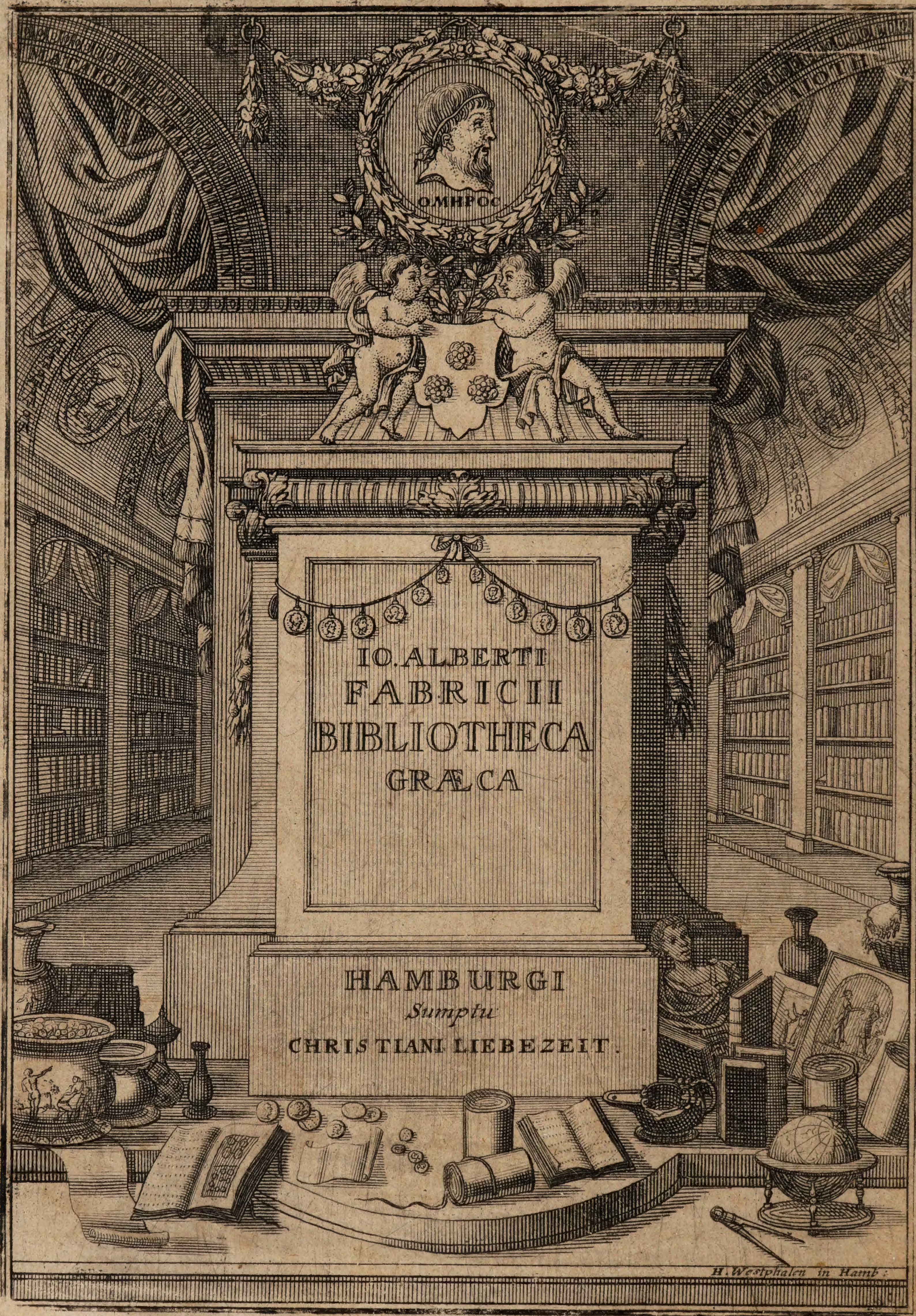

ΟΜΗΡΟϹ
IO. ALBERTI
FABRICII
BIBLIOTHECA
GRÆCA
HAMBURGI
Sumptu
CHRISTIANI LIEBEZEIT.
H. Westphalen in Hamb:

Alex Fraser Tytler

JO. ALBERTI FABRICII
SS. Theol. D. & Prof. Publ.

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBER III.

De Scriptoribus qui claruerunt à Platone usque ad Tempora nati CHRISTI Sospitatoris nostri.

Accedunt

ALBINI Introductio in Platonem, & ANATOLII quædam nunc primum edita, tum POETA VETUS de viribus Herbarum Diis sacrarum, cum latina Versione ac Notis.

HAMBURGI
Sumptu CHRISTIANI LIEBEZEIT,
Typis SPIRINGIANIS A. C. cIↄ IↄccvII.

ILLUSTRISSIMO
DOMINO
JOANNI MORO,
EPISCOPO NORVICENSI,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NIsi res foret testatissima, & omnium ore prædicaretur,

 in-

inter universas hodie gentes nullam esse, à qua majus pretium ponitur litteratæ Græciæ, atq; eruditæ Antiquitati, quam à Tuis Britannis, non ausus fuissem, neque ipsi credo sustinerent, hunc Philosophorum Veterum & aliorum eruditissimorum hominum Græcorum florem, quorum scripta in hoc Volumine persecutus sum, jubere trajicere mare æstuosum, atq; in alium veluti Orbem procul hinc à me ablegare. At enim jam ipsi per se nullorsum lubentius contendunt, nusquã se sperant vel jucundius reperturos asylum, vel majore benevolentia exceptum iri, quam in Anglia, quæ uti cum maxime sub serenis Felicissimæ ac Sapientissimæ ANNÆ auspiciis

ciis per omnem fere Europam terra mariq; laureas colligit de hoste potentissimo, ita domi motibus sopitis tuta ac quieta pacis pascitur fructibus, & pacis artes atque in his bonas litteras, quarum Græci Parentes sunt, colit tanto cum successu, ut omnes illis deditos, ubicunque terrarum vivant, singulariter obstringat sibi ac devinciat. In hac vero ipsa Anglia apud quem lubentius conquiescant, vel ad quem potius confugiant quam ad TE, VIR ILLUSTRISSIME, cujus infula nullo magis ornamento quam virtute, eruditione & singulari in doctrinam, Antiquitatem atque eruditos favore decoratur. Quæ res non modo Britannis Tuis amabilem colendumque Te reddunt, & peregrinis quotquot Britanniam adeunt venerabilem, sed earum gloria, perinde ut pulcherrimi Tui Musarum templi, sive instructissimæ quam quotidie magno delectu ac sumtu adauges Bibliothecæ, fama jam pridem etiam trajecit mare, ac vix quicquam est quoq; in Germania nostra virorum eruditorum qui Angliam viderunt sermone celebratius, quam ut virtutes Tuas laudibus efferant Tuamque in illa dignita-

)(3 te

te humanitatem admirentur. Hæc cum & mihi cognita ſit ſingulari beneficio, præſens volumen ad Te mittere volui meæ in Te obſervantiæ qualecumque pignus, quod ſi ea fronte ſuſcipis qua ſoles eorum ſcripta qui à me in hoc libro referuntur, lætabor, & voti me ſummam conſecutum putabo. Faxit DEUS, ut rebus proſperis atque integra valetudine quam diutiſſime floreas publico bono. Scripſi Hamburgi XII, Cal. Maj. Anni Chriſtiani cIↄ Iↄccv II.

Ad Lectorem.

N Tibi, Lector Benevole, Historiam Græcorum Scriptorum, eorum cumprimis qui exstant, à me deductam usque ad tempora geniti Sospitatoris nostri JESU CHRISTI. Eodem filo, quo cœpi superioribus libris, telam hanc continuasse me, nec minore studio usum in hoc esse reperies, quod pro æquitate tua non, spero, improbabis. Saltem venam aperuisse me confido ad pleniorem & accuratiorem notitiam auctorum ejus linguæ, qua res divinas & humanas, omnium gentium antiquam memoriam, & disciplinarum ac sapientiæ omne genus traditum accepimus. Erunt forte, ut sunt varia hominum ingenia, qui videbuntur sibi Scipiones, si odio habebunt nimium diligentem, volentq; multa me omisisse quæ ut minuta vel nullius momenti ipsi adspernantur. His me excusatum velim, licet non solis illis scripsi, magis etiam reveritus judicia ceterorum, qui præter-

missa mihi vel perperam posita imputabunt. Verum in hoc scribendi genere nemini contigit ita omne ferre punctum, ut nec liturae nec supplemento locum faceret. Nam quod in Apollonio Rhodio reprehensum est à Criticis ἀδιάπτωτον, *in hujusmodi scriptione nunquam ut carperet livor reperire potuit, neque in praesenti, ut pulchre scio, est inventurus.*

Volueram tertio hoc libro referre etiam Geographos, sed postea constitui eos subjungere horum principi Straboni, cujus insignem ac praeclaram editionem jam debere coepimus praestantissimo & doctissimo Almelovenio: de Strabone autem qui sub Tiberio scripsit, locus erit dicendi libro IV, quem ne cum hoc ipso prodiret, modus voluminis prohibuit. Sequetur idem ut spero brevi, tum, DEO ter Opt. Max. valetudinem suppeditante quintus quoque ac sextus, in quo postremo dissero de Megasthene, Beroso ac reliquis, quorum nomine Annius commenta sua proscripsit. Hoc monere visum, ne mirareris praeteritos illos hoc libro à me, ad quem referre eos aetas sua, qua vixere, videbatur.

Quae singula sim in praesenti volumine persecutus, malo te, ipso inspecto videre, vel si paucis defungi placet, ex indice intelligere capitum, quem hoc loco infra subjeci.

IN-

INDEX CAPITUM

Libri Tertii.

bus

XXXII.

In-

Indices scriptorum qui allegantur ab

BI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ LIBER III. DE SCRIPTORIBUS,

qui claruerunt à Platone usque ad tempora nati CHRISTI, Servatoris nostri.

CAPUT I.

De Platone & ejus scriptis atque interpretibus.

Platonis nomen, ætas & vita. Alii Platones, circiter viginti. 1. *De dictione ac Philosophia Platonis, moreque tradendi per Dialogos.* 2. *Scripta Platonis genuina, recensita secundum ordinem Tetralogiarum Thrasylli, adjunctis variis observationibus & interpretum veterum recentiumque notitiâ.* 3. *Scripta Platonis dubia atque supposita.* 4. *Deperdita Platonis scripta.* 5. *Index Alphabeticus eorum qui in dialogis Platonis colloquentes inducuntur.* 6. *De editionibus operum Platonis Græcis, Latinis, Græcolatinis, & vernacularum linguarum aliqua vulgatis.* 7. *Scripta varia de Platone & Platonica Philosophia, in varias classes digesta & ordine recensita.* 8.

I.

PLATO (*a*) Ariſtonis & Perictyones F. è Colyttô pagô, Athe-

(*a*) Platonis nomen accepit à Socrate, ut Tzetzes affirmat, ſive ut alii. ab Ariſtone Argivô Palæſtritâ: vel (1) ob humerorum latitudinem Serv. in 6. Æneid. vel (2) ob latitudinem pectoris Sen. Epiſt. 58. ὅτι πλατύσωμος, Tzetz. Chil. 6. Hiſt 51. Chil 11. Hiſt. 390. πλατὺς τὰ στέρνα, Olympiodor. Heſych. illuſtris Suid. & Joh. Sarisberienſis VII. 5. policratici. Vel (3) ob latitudinem frontis, Neanthes Cyzic. apud Laërtium III. 4. Heſych. illuſtris, Olympiodor. vel (4) διὰ τὴν εὐεξίαν ſive bonam *habitudinem corporis*, Alexander Polyhiſt. apud Laërtium, Apulejus de dogm. Platonis. Vel (5) propter πλατὺ ſive copioſum atque apertum dicendi genus (*latitudinem* vocat Plinius lib. 1. Epiſt. 10.) Laërt. Heſychius illuſtris, Suid. Olympiodor. (6) Denique Timon in Sillis nomen Platonis perſtrinxit, tanquam dictum à verbô πλάσσαι, quod eſt fingere ac comminiſci: ὡς ἀνέπλασε Πλάτων πεπλασμένα θαύματα εἰδώς. apud. Laërt. III. 26. Athenæum XI. p. 505. & Heſychium illuſtrem Sed & Antiſthenes per convicium pro Platone dixit *Sathonem*, dialogum edens, ita inſcriptum. Laërt. III. 35. & VI. 16. Athenæus V. 20. p. 220. XI. ult. p. 507. Repetitum antem Sathonis nomen ab obſcœnô σάθη unde ἀνδροσάθης apud Heſych.

Fuere & alii Platones in veteribus monumentis memorati; ac ſedecim hoc nomine obſervaſſe ſe indicat Jonſius p. 12. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſoph. licet quos, quôve in locô, non addit: Ecce verò (1) Plato priſcæ commœdiæ Poëta. (2) Plato junior Poëta novæ Comœdiæ, idem Epigrammatum ſcriptor. De utroque dixi libro 2. in notitiâ Comicorum. (3) Plato Thebanus magiſter equitum de quô Plutarch. lib. de genio Socratis f 578. (4) Plato Peripateticus Ariſtotelis diſcipulus Laërt. III. 109. Joh Philoponus in 1. prior. Analyticor. (4) Plato Athenienſis, Dux ſub Alexandrô M. apud Curtium V. 7. 12. (6) Plato Cynicus, apud Laërtium in Diogene VI. 26. neq; enim probo conjecturam Barthii XLII. 19. (7) Plato Praxyphanis diſcipulus (ejusdem, ni fallor, de quô Laërt III. 8. & quem Epicurus auſcultavit teſte apud eundem X. 13. Apollodorô) Laërt. III. 109. (8) Plato Sardianus Epicureus (diverſus à ſuperiore) de quô Cicero lib. 1. Epiſt. 2. ad Quintum fratrem. (9) plato ex Lycaonis Arcadum Regis filiis quinquaginta apud Apollodor. lib. 3. (10) Plato νομικὸς ῥήτωρ Patria Geraſenus, Stephano Byzantino memoratus in Γέρασα. (11) Plato Stoicus Panætii diſcipulus Rhodius patria, teſte Seleuco Grammatico apud Laërt. III. 109. (12) Plato Medicus, cujus catapotium refert Galenus lib. 7 de medicamentis κατὰ τόπους T. 2. edit. Baſil. p 264. (13) Plato, de quo inſcriptio vetus apud Gruterum: M. ELPIDIUS PAMPHILUS PLATONI TATÆ SUO, BENEMERENTI FECIT. Tata Varroni adud Nonium eſt *Pater*. Hoc loco videtur ſonare ſenex Patris inſtar colendus. adde Martial. 1. 201. & Scaligeri Lection. Auſon lib. 1. c 29. (14) Plato Martyr, Ancyræ ſub Maximiniano, de quo Martyrologia ad 22. Jul. (15) Plato præfectus Urbi apud Victorem Tununenſem in Chronicô, ſub Conſulatu Probi A C 513. Anaſtaſii Imp. 13. (16) Plato Pater Johannis VII. Pontificis Maximi, natione Græcus, teſte platina in Johannis vita & Onufrio Panvinio in Chronico Rom. pontificium ad A 705. (17) Plato Abbas Monaſterii Studitarum, cui ſub Conſtantino Copronymo ſucceſſit Theodorus Studites. Vide Acta Sanctor.

Athenienſis: primum avi ſui nomine dictus *Ariſtocles (b)*. Natus eſt ſex poſt Iſocratem annis, die VII. Thargelionis, Olympiad. LXXXVII. 3. *(c)* (ante Chriſtum CCCCXXX.) Archonte Apollodoro. Anno æta-

ctor. T. I. Maji, Menologium Caniſianum 11. Nov. & 4. April. Baronium Ad. A. C. 795. T. 9. Annal. His ſi annumeres Platonem noſtrum jam habebis Platones non ſedecim, ſed duodeviginti. Prætereo recentiores, Platonem Tiburtinum qui Albategnii librum de ſcientiis ſtellarum & Sphærica Theodoſii Tripolitæ ex Arabico latine tranſtulit: Matthiam Platonem, gente Germanum, cujus meditationes de libro vitæ prodierunt Ambergæ 1619. 12. Sed ſi ad tam nova deſcendere volumus, nullus finis Platonum eſſet, ut rectè Marquardus Gudius in Epiſtola ad Menagium, cujus utriusque obſervationibus pleroſque hoſce Platones debere me libens profiteor. Neſcio, ſitne hoc loco etiam à me afferendum, quod Eratoſthenes Cyrenæus dictus eſt δεύτερος ἢ νέος Πλάτων, teſte Svida: quod Alexander Seleucienſis Cilix ſub Antonino Pio clarus (de quo Philoſtratus in Sophiſtis) per ignominiam vocatus eſt Πηλοπλάτων, quaſi Plato quidam ex lutô conflatus ac compoſitus: Quod Philonem vel alterum vel ſecundum Platonem Judæum pronunciarunt Critici, ut tradit Hieronymus Epiſt. ad Magnum Oratorem, & tritum confirmat proverbium ἢ Φίλων πλατωνίζει ἢ Πλάτων φιλωνίζει, quemadmodum viciſſim Plato Numenio apud Clementem I. Strom. p 342. & Euſebium XI. 10 præparat. audit Μωϋσῆς Ἀττικίζων. Et quod Georgius Gemiſtus Platonis Zelo ſe vocari amavit Plethonem, ut ſaltim quam proxime ad nomen accederet Platonis, quod ex Manuele Peloponneſio & Georgio Chariandro retulit Allatius de Georgiis p. 383. 384. Quod denique Proſper Mandoſius in theatro Archiatrorum Pontificis Romani p. 70. narrat Franciſcum Columbum Medicæ artis ſcientia clarum tanto amore proſecutum fuiſſe ſcripta ac Philoſophiam Platonis, ut eum ſemper in ore habuerit, & ipſe Platonis cognomentum tulerit, quo poſteri ejus per multum temporis fuerunt inſigniti.

(b) Pro Ariſtocle vitiosè legitur *Ariſtoteles* apud Sariſberienſem. VII. 5. Policratici & Boëthium in lib. Ariſtotelis de interpretatione p. 309. quod è Laërtio III 4. & 43, Sexto Empirico, ex Anthologia & aliis obvium eſt emendare. Pro Perictyone Platonis matrem Potonem nonnulli vocarunt teſte Laertio, quod Sororis nomen eſſe teſtatur Suidas è Laërtii III. 4. Amphictyonem vocat plus ſimplici vice Origenes contra Celſum, facili in præpoſitionibus ἀμφὶ & περὶ, ex quibus utrumque componitur permutatione, qualem & in aliis nominibus propriis memini me obſervare. Quod verò ab Apolline compreſſam tradunt Perictyonem, Ariſtone interim per ſomnium juſſo illa per decem menſes abſtinere, indeque natum Platonem ut narrant ſcriptores à viris doctis laudati ad Laertii III. 2. perinde credat qui volet, ut apes mel in ejus admodum pueri os congeſſiſſe, quod ſcribunt Cicero I. divinat. Plinius XI. 9. Valerius Max. I. 6. Aelianus 10. 21. Var. Fuerunt, qui Thebis natum eſſe Platonem traderent, in loco cui nomen Cynocephalos. Vide Tzetzæ Chiliad. XI. hiſt. 390. Sed ſcriptores præſtantisſimi conveniunt patriâ Atticum fuiſſe.

(c) De die, quo in lucem editus fuit, conſtat teſtimoniis tum aliorum, tum maximè Plutarchi, qui VIII. I. ſympoſ. teſtatur die VII. Thargelionis Genethlia Philoſophi celebrata, quæ Πλατώνεια videntur appellari Porphyrio in vita Plotini, ubi ſe carmen ſolenni illo die recitaſſe de ſacro connubio memorat apud Euſebium X, 3. præparat. A

tis vigeſimo, Olymp. XCII. 3. Valere juſſa Athletica, pictoria, & Muſices *(d)* poëticesque ſtudio, quibus hactenus operam dederat, atque ut Aelianus III. 27. Var. tradit, etiam militia, cœpit audire Socratem Philoſophum, qui nocte priusquam ad ſe à patre deduceretur, vidit Cygni pullum *(e)* ex arâ quæ in Academia Cupidini conſecrata fuit, volaſſe atque in gremiô ſuô reſediſſe : & poſteà olorem illum pennis cœlum petiiſſe, canore muſico auditus hominum Deorumque mulcentem. Addit Origenes *(f)* Platonem ipſum tertio ſe oculo auctum ſibi viſum. Socrate circa Olymp. XCV. 1. *(g)* defuncto, cum interim Cratylum Heracliti diſcipulum & Hermogenem Parmenidium *(h)* Philoſophum ſectatus eſſet, annos natus duo de triginta varias regiones adiit, Euclidem Megarenſem *(i)* Theodorum mathematicum, tum Pythagoricos *(k)* Archytam, Philolaum, Eurytum, Timæum Locrum, Echecratem, Acrionem aliosque acceſſit, & Prophetas *(l)* Ægypti frequentavit, nomine

Longino quoque celebrata Πλατώνεια referuntur, etſi codices quidam in eo loco male Πλωτίνεια referunt. Eodem die natus Carneades, & ut nonnullis traditum, Delius ipſe Apollo, ἑβδομαγέτας inde appellatus: Pridie illius diei ut ſupra obſervatum, Socrates Philoſophus lucem vidit. De anno pugnant veteres ſcriptores. Ego ſecutus ſum Athenæum, cui Plato natus Archonte Apollodoro, qui poſt Euthydemum fuit. Vide lib. V. Dipnoſophiſt. p. 217. De aliis ſententiis conſulendi Chronologorum filii, & quæ notata viris doctis ad Laërtii III. 3. Gudioqne in Epiſt. ad Menagium. Thema natalitium Platonis è veterum ſcriptis profert Julius Firmicus lib. 1. Aſtrolog. *horoſcopante aquario, ſole in piſcibus. luna in geminis :* quinto circiter die à novilunio. Falſum eſſe contendit Scaliger Præfat. ad Manilium, ſed ibidem annus natalis Platonis (in editione ſaltim Manilii, qua utor Argentoratenſi) vitiosè editur annus primus Olymp. LXXXIII. Nam ex Scaligeri notis in Chronicon Euſebianum conſtat eum ſcripſiſſe LXXXVIII. Vide etiam Caroli Patini diſſertationem de numo, cujus una facie effigies Auguſti Imp. altera exſtat Platonis. Ut Plato *Philoſophorum Homerus* vocatur à Cicerone, ita Virgilium *Poëtarum Platonem* dixit Alexander Severus, teſte Lâmpridiô c. 31.

(d) In Muſicis audivit Draconem Athenienſem & Metellum Agrigentinum teſte Plutarcho p. 1136. de Muſica.

(e) Apulejus de dogmate Platon. Laërtius III. 5. Pauſanias in Atticis, Origenes 6. contra Celſum, Olympiodorus in vita Platonis: Tertull. de Anima c. 46. *Cygnus de ſinu Socratis, demulcens homines, diſcipulus Plato eſt.*

(f) Origenes 6. contra Celſum p. 280.

(g) Supra lib. 2. c. 23. §. 30.

(h) Laërt. III 6.

(i) Laërt. II. 106.

(k) Cicero V. de finibus, Auguſtin. IV. 8. de Civ. Dei & III. 15. contra Academ. & Hieronymus Apologia contra Rufin.

(l) Euſebius XI. 8. præparat. obſervat Platonem tum in Ægypto verſatum, cum Hebræi patria ſecundò pulſi Perſis dominantibus in Ægypto degerent.

minetenus Sechnuphidem Heliopolitam. (*m*) Ex Ægypto reversus Deliis exposuit sensum oraculi (*n*) quod Græcos jussit aram, quæ in Delo erat, cubica ratione duplicare. Inventum aliud Platonis de agro metiendo refert Vitruvius XI. 1. Ter adiit Siciliam (*o*) varia fortuna, & modò gratiam modò indignationem utriusque Dionysii expertus. Rempublicam gerere noluit (*p*), consiliis tamen adfuit Dioni & multis viris principibus: Archelao etiam Macedoniæ Regi charissimus, licet de eo non æque meritus præclare, (*q*) Philippum quoque Macedonem Perdiccæ primum commendavit, qui provinciæ ab hoc præfectus copiisque auctus regnum post ejus obitum invasit.

II. Dictione usus est peramœnâ, ut non defuerint, qui dicerent Jovem (*r*) ipsum, si Atticè verba facere vellet, non aliter locuturum, & Cicero in Oratore c. 3. Platonem appellet *non intelligendi solum sed etiam dicendi gravissimum auctorem.* Idea sermonis ejus inter poëma & prosam media est, ut notavit Aristoteles apud Laertium III. 37. & licet abest à versu, tamen quod incitatius fertur & clarissimis verborum luminibus utitur, potius poëma putandum aliquibus visum est, quam Comicorum Poëtarum, (*s*) apud quos, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis. Apopthegmata quædam ejus refert Laërtius III. 38. sq. præ cæteris narrans rogatum num & ipse instar cæterorum Philosophorum memorabile aliquod dictum esset ad posteros transmissurus, respondisse, *prius esse opus, ut nomen ac celebritatem sibi compareti; tunc enim futurum, ut facile quamplurima ipsius memorentur.* Dicitur idem gratias egisse Deo, quod homo non bestia, (*t*) quod Athenis, & quod tempore Socratis natus esset.

Diem obiit supremum prætore Theophilo Olymp. CVIII. 1.

(*m*) Clemens 1. Strom. p. 303. *Jeremiam* quoque Prophetam à Platone auditum scripserat Augustinus II. 28. de doctrina Christiana. Sed præter rem scripserat, ut ipse fatetur II. 4. retractationum. Cæterum fuere, qui occasionem suscipiendi in Ægyptum itineris *Platoni* fuisse scriberent, quod oleum ibi voluisset vendere; ut narrat *Plutarchus* in Solone p. 79.

(*n*) Plutarchus de geniô Socratis f. 579.

(*o*) Ad Laërt III. 18. seq. Plutarchus *Dione*, Athen. XI. p. 507. Syncellus p. 259.

(*p*) Laërt. III. 23.

(*q*) Athenæus XI. p. 506.

(*r*) Ammianus XXII. ult. & ibi Vales.

(*s*) Cicero in Oratore c. 20. adde Themistii Orationes p. 319. edit. Harduini.

(*t*) Bælii Resp. ad quæstiones hominis è provincia T. 1. p. 138. Nov. Rep. lettr. 1703. T. 2. p. 565. Vide Lipsium ad Senec. Epist. 58.

CCCXLVIII. ante Christum, Philippi Maced. XIII. (*u*) anno (*x*) ætatis 81. Successore in Academia relicto *Speusippo*, septem annis ante natum Olympiade CIX. 3. Epicurum, ut Auctor Apollodorus apud Laërtium X. 15.

Primus *dialogos* & Analyticam Methodum philosophandi introduxisse quibusdam visus est, ut legas apud eundem Laërtium III. 24. Sed dialogorum inventorem negat Athenæus XI. p. 505. cum Alexamenes Tejus ante eum Socraticos dialogos ediderit, teste Aristotele περὶ ποιητῶν, & Zeno Eleates dialogos scripserit prior. (Laërt. III. 48.) At expolivisse hoc genus scribendi Platonem, nemo dubitat. Confer, si placet, Caroli Sigonii librum de dialogo ad Joh. Moronum Cardinalem, Venet. 1562. & Lipf. 1596. 8. & Georgii Paschii Professoris Kilionienfis diatribam de usitata, veterum exemplo, ratione tradendi per dialogos. Kilon. 1700.

In naturali Philosophia Pythagoreos atque Heraclitum, in morali Socratem, in Dialectica Zenonem ac Parmenidem Eleatas sequitur. Confer, quæ viri docti ad Laert. III. 8. & quæ notavi supra lib. 2. c. 13. ubi inter Pythagoricos Platonem recensebam.

III. Scripta Platonis (*y*) persequar eo ordine, quo secundum *Thrasylli tetralogias* (vid. Laërtium III. 56. seq.) digesta leguntur in editione græca *Aldina & Basileensi:* Neque alium videtur amplexus fuisse Varro, qui libro VIII. de lingua lat. non nihil è Phædone Platonis proferens allegat

(*u*) Hermippus apud Laërtium III. 2.

(*x*) Laërtius III. 40. Athenæus V. p. 217.

(*y*) Quo facilius possit notitia de singulis scriptis à lectore repeti, adposui catalogum illorum alphabeticum, subjuncto numero unicuique secundum ordinem suum adscripto.

Acephalus 42.
Alcibiades I. & II. 13. & 14.
Alcyon. 41.
Anterastæ 16.
Axiochus 43.
Charmides 18.
Clitopho 29.
Cratylus 5.
Critias 32.
Crito 3.
Definitiones 48.
Demodocus 45.
Epigrammata 37.
Epimenidds 47.
Epinomis 35.
Epistolæ 36.
Erixyas 40.
Euthydemus. 21.
Euthyphron 1.
Gorgias 23.
Hipparchus 15.
Hippias major & minor 25. & 26.
Hirundo 46.
Jon 27.
De Justo 50.
Laches 19.
De Legibus 34.
Lysis 20.
Magicarum institutionem lib. 51.
Menexenus 28.
Meno 24.
Midon 39.
Minos 33.
Parmenides 9.
Phæaces 44.
Phædo 4.
Phædrus 12.
Philebus 10.
Poëmata varia 52.
Protagoras 22.
De Rep. 30.
Sisyphus 42.
Socratis Apologia 2.
Sophista 7.
Symposium 11.
Testamentum 38.
Theætetus 6.
Theages 17.
Timæus 31.
De Vacca 51.
De Virtute 49.

legat Platonem in quarto. Consule Petrum Victorium XVIII. 2. Var. lect. Diversum ordinem secuti sunt alii, quorum sententias vide apud Laertium III. 50. & 62. Franciscum Patritium de Dialogorum Platonis Ordine, & Sam. Petitum IV. 2. Misc.

TETRALOGIA I.

I. ΕΥΘΥΦΡΩΝ ἢ περὶ ὁσίου, πειραστικός. *De vera & falsa pietate*, sive de justitia adversus Deos. Hic dialogus est inter decem illos, quos *Andreas Dacerius* eleganter Gallicè vertit, & præmissa Platonis vita atque in Philosophiam ejus introductione edidit Paris. 1699. 12. hoc ordine: Alcibiades 1. & 2. Theages, Euthyphron, Apologia Socratis, Criton, Phædon, Laches, Protagoras, & rivales sive ἀντερασταί. Ante Dacerium *Maucroëus* (a) Gallice reddidit Euthyphronem, Hippiam & Euthydemum. Italicè Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem, Phædonem, ac Timæum, transtulit notisque illustravit *Sebastianus Ericius*.

II. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, ἠθικός. *Socratis Apologia* ad Judices, contra accusationes Anyti, Melitique & Lyconis, Vide Laërtium II. 39. Ex quo disces falsos fuisse eos, qui cum Themistio Orat. XXIII. p. 269. accusationem Socratis à Polycrate scriptam putarunt eandem esse, qua Melitus & Anytus in judicio adversus Socratem usi sunt. Polycratis enim oratio (qua inprimis ille sibi placebat, teste Isocrate in Orat. de laude Busiridis,) scripta demum est pluribus post Socratis mortem annis, quia, ut probe observatum Favorino, in illa mentionem fecit murorum à Conone instauratorū, quod factum est Olymp. XCVI. 1. Confer Jonsium de scriptoribus Hist. Philosophicæ p. 36. 37. Præter Platonem pro Socrate scripserunt Demetrius Phalereus, Galenus, Libanius, Lysias (b) (qui vivo Socrati apologiam pro eo scriptam exhibuit, sed ut illa uteretur, neutiquam potuit persvadere: Vide Menagium ad Laertium II. 40.) Plutarchus, Theon Antiochenus Stoicus, Xenophon & Zeno. Horum omnium scripta exceptis Libanii, Xenophontis & Platonis periere. Contra Colotæ Epicurei calumnias Socratem etiam tuetur Plutarchus p. 1117. Rectene Socrates se non defenderit in judicio, disquirit Maximus Tyrius diss. XXXIX. De Platonis Apo-

(a) Mr. de Maucroy dans ses œuvres de prose & de poësie T. 1.

(b) De hac pro Socrate Apologia videtur accipiendus locus Plutarchi lib de auditione p. 40. ubi ait Platonem rescripsisse orationem Lysiæ, sive argumentum à Lysia in oratione tractatum de novo tractasse. Idem p. 45. Καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν Λυσίου λόγον οὔτε κατὰ τὴν εὕρεσιν ἐπαινῶν καὶ τῆς ἀταξίας αἰτιώμενος, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαινεῖ, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ στρογγύλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται.

Apologia diserta licet & eleganter scripta Cassius Severus apud Senecam patrem præfat. libri 3. Controvers. *Eloquentissimi viri Platonis oratio, quæ pro Socrate scripta est, nec patrono nec reo digna est* Non patrono quidem, qui sciret Magistrum suum illa neutiquam indigere: Nec reo, qui iniquitatem inimicorum suorum indignam responsione habebat. Græcè seorsim prodiit Argentor. 1540. 4. & 1591. 8. cum præfatione *Mich. Boschii* de Vita Platonis: Et cum versione & scholiis *Esromi Rudingeri* Norimb. 1591. 8. Initium hujus Apologiæ illustrat *Johannes Clericus* in arte Critica T. 1. p. 165. 196. Alium locum ingeniose tentatum vide si placet in Ephemeridibus literariis Berolinensibus A. 1698. p. 361. Gallicè Apologiam vertit post *Antonium Verderium*, qui versionem suam memorat p. 81. Bibl. Gallicæ, & *Girium*, cumque notis edidit *Andreas Dacerius*, Italicè *Sebast. Ericius*, ut paulo ante in Euthyphrone dixi. Hieronymus quoque Cardanus accusationem Socratis scripsit, idem, qui volumine singulari laudavit Neronem. Cardano pro Socrate respondit Georgius Raphelius, Hamburg. 1696. 8.

III. ΚΡΙ´ΤΩΝ ἢ περὶ πρακτοῦ, ἠθικός. *De eo quid agendum*, Socratis in carcere ex somno excitati cum Critone disputatio. Inscribitur etiam in editionibus, περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαίου, & egregiè docet vulgi opiniones contemnere, calamitates ferre patienter, inimicos non ulcisci, animo esse erecto ad sola honesta & æterna. Est & hic dialogus inter eos, quos præter *Girium* Gallice vertit & notis illustravit *Andreas Dacerius*. Italicè *Sebast. Ericius*. Græcè Gorgias & Crito seorsim excusi sunt Argent. 1541. 4.

IV. ΦΑΙ´ΔΩΝ ἢ περὶ ψυχῆς, ἠθικός. *De animi immortalitate*, quam variis argumentis confirmat, licet fatetur planè certam demonstrationem afferri in præsenti vita vel plane non posse, vel difficillime posse, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχήματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι, *nisi detur firmius securiusque niti divino aliquo testimonio*. Hunc Dialogum Platoni frustra abjudicasse traditur *Panætius* Stoicus, cujus sententiam eleganter refellit Epigramma lib. 1. Anthologiæ c. 44. p. 94. Εἰς τὸν Φαίδωνα διάλογον Πλάτωνος νοθευόμενον ὑπὸ Παναιτίου.

Εἴ με Πλάτων οὐ γράψε, δύω ἐγένοντο Πλάτωνες
    Σωκρατικῶν ὀάρων ἄνθεα πάντα φέρω.
Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσσε Παναίτιος, ὅς ῥ' ἐπέλασσε
    Καὶ ψυχὴν θνητὴν, κἀμὲ νόθον τελέσαι.

Nempe Panætius à Platone de animæ immortalitate dissentiebat, ut auctor

ctor etiam Cicero 1. Tusc. qu. Ait igitur Poeta non mirum esse, si Phædo Platonis in dubium vocetur eb eô, qui ipsam negavit animorum immortalitatem. Sed fortassis falsus est Poeta, nec rectè cepit, quod apud Laertium II. 64. legas à Panætio solos tanquam genuinos Socraticos admissos dialogos, quos edidissent Plato, Xenophon, Antisthenes, Aeschines: De Phædonis & Euclidis addubitatum, reliquos universos rejectos. Ex quibus verbis perspicuum est, Panætium non in dubium vocasse Phædonem Platonis, sed dubitasse, an dialogi à Phædone & Euclide editi verè Socraticorum nomen mererentur. Scripsit autem Phædo Eliensis teste eodem Laertio II. 109. dialogos Zopyrum, Simonem & forte alios, sed de quorum auctore ambigebatur, Niciam, Medum, Antimachum sive Senes, & Sermones Scythicos. Cæterum hunc, de quo in præsenti agimus, dialogum Platonis Phædo ipse legit teste Athenæo lib. XI. p. 505. & negavit, se quicquam ejusmodi dixisse, qualia à Platone locutus fingatur. Idem Cicero, ne alios jam nominem, sine controversia adscribit Platoni. *Platonis*, inquit, *liber, qui est de animo, is alio nomine Phædon dicitur.* lib. 1. Tusc. qu. Et licet inter *Aeschinis* Socratici dialogos quoque fuit Phædo, si Suidæ credimus, falso sæpè atque incerto testi: Platonis tamen nomine hunc omnes laudant, Christiani præcipue scriptores, Tertullianus, Origenes, Eusebius & alii: Sed Ethnici quoque, græci & latini. Notum thereà vel ex Flori IV. 2. 71. quod *Cato* antequam mortem sibi consciscerct, lecto noctu ad lucernam Platonis Phædone paululum quievit: tum circa primam vigiliam stricto gladio revelatum manu pectus semel iterumque percussit. Plures scriptores eandem rem narrantes, in notis ad Florum laudarunt Johannes Camers & Freinshemus. Simile quid apud Ciceronem, Lactantium, Hieronymum, Augustinum & alios legitur de *Cleombroto*, quem Ἀμβρακιωτικὸν μειράκιον vocat Georgius Pachymeres in diatriba de sex Philosophiæ definitionibus. In eum exstat Callimachi Epigramma lib. 3. Antholog. c. 33. quod occurrit etiam apud Sextum Empiricum p. 10. contra Mathemat. Ammonium Hermeæ in Porphyrii Isagogen p. 6. alterum Ammonium in γράμμα & Theodosium Alex. in scholis ineditis ad Dionysiū Thracem, ubi Cleombroti facto, qui post lectum Platonis li rum de muro se præcipitavit (sive ut Callimachus ait, ἥλατο εἰς ἀΐδην, *desiliit in mortem*, Sen. Epist. 77.) oppositum legas judicium *Olympiodori* Philosophi, qui affirmavit jam pridem se è vita excedere voluisse, nisi de statu animæ ex Platonis Phædone certior redditus fuisset.

Ἐι μὴ γράμμα Πλάτων☉ ἐμὴν ἐπέδησεν ἐρωὴν,
Ἤδη λυγρὸν ἔλυσα βίε πολυκηδέα δεσμόν.

Paulino tamen judice, carmine adversus paganos v. 38. Platonis de anima liber *præter titulum nil certi continet intus*. Certe ne Aristoteli quidem persvasit, si credimus Theodorito lib. 5. Θεραπευτ.

Olympiodori hujus commentarius in Phædonem MS. exstat in variis Bibliothecis.

Procli in Phædonem intercidit, & latina *Apuleji* versio.

E recentioribus Phædonem illustravit *Sebastianus Foxius*, cujus commentarius vulgatus est Basileæ 1566. fol. Gallicè cum notis edidit *Andreas Dacerius*. Italicè *Sebast. Ericius*. Nec prætereundum *Danielis Heinsii* Poëma eximium de contemtu mortis, cujus argumentum magnam partem petitum è Platone. Dum autem Plato immortalem animam esse defendit, ex altera parte incidit non modo in falsum dogma de animabus ante corpora præexistentibus, & de μετεμψυχώσει quam recidivatum & reciprocum discursum animarum appellat Tertullianus: Sed & in alium incucurrisse videtur errorem haud levem, quod immortalitatem hanc, atque ut ita dicam, indestructibilitatem superstruxit dogmati de αὐτοκινησία animæ, unde sequatur illam æternum esse & increatum motus principium, * quod soli Deo proprium est. Vide Joh. Baptistam Crispum de Philosophis caute legendis distribut. I. lib. 1. & P. Baylii librum Gallice editum sub titulo respofionis ad quæstiones cujusdam hominis è Provincia Tomo I. c. 12. Usq; adeo abest Plato ** & abfuit procul ab Epicuri opinione, animum nostrum natura mortalem sta-

* Huc spectat illud Arnobii lib. 2. p. 47. *Animus qui immortalis vobis* (necessitate nimirum essentiæ qua ratione solus Deus habet immortalitatem 1. Tim. VI. 16. non Dei conditoris voluntate immortalem ipsi naturam tribuentis) *& DEus esse narratur.* Rectius idem plato in Timæo: Θεοὶ Θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιεργὸς πατήρτε ἔργων ἃ δι' ἐμοῦ γενόμενα ἄλυτα ἐμοῦγε θέλοντ☉.

** Platonem veluti suæ sententiæ faventem allegat Dodvellus in Dissertat. Epistolica Anglice edita Lond 1706. 8. de anima per naturam mortali p. 22. 59. 96. & in præmonit. p. 21. Sed adversarium ipse agnoscit p. 53. 60. & 66. ut probe observavit Sam. Clarke Epist. ad Dodvvell. p. 25. Sane in Timæo etiam, ubi nihil non extra Deum, atque adeo animas quoque natura dissolubiles docet plato, hoc neutiquam eo sensu intelligit, quasi à Deo non ipsis data fuisset natura immortalis, quæ Viri Clarissimi sententia est, opinantis in solis illis, quibuscum fœdus iniit Deus, animos ab ipso post fata conservari, præter naturam illarum, per ipsius omnipotentiam ad pœnas infligendas, vel per spiritum Christi in baptismo impertitum & ab anima hominis distinctum ad vitæ sempiternæ perfruitionem. platonis contra Timæus animas dissolubiles fuisse innuit, nisi Deus qui eas progenuit universas immortales esse jussisset.

ſtatuente, quam utinam hominibus incruſtandam nuper reliquiſſet doctiſſimus & præſtantiſſimus Dodvellus.

TETRALOGIA II.

V. ΚΡΑΤΥ'ΛΟΣ ἢ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, λογικός. Uterque titulus hujus dialogi exſtat etiam apud Suidam in ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. Agit *de recta nominum ratione*, utrum φύσει an θέσει rebus impoſita fuerint, & diſputat quædam ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως eſſe ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων. In Etymologiis non raro infeliciter verſatus eſt Plato, ut obſervatum Ægidio Menagio, qui Origenes linguæ græcæ edere voluit & c. 76. Anti Bailleti teſtatur ſe vix ſex bonas Etymologias reperiſſe, cum ſimili ſtudio Platonicas examinaſſet, quo Joſephus Scaliger Varronianas. Idem p. 149. ad Laërtium: *Platonis in Cratylo ſunt fere omnia Pſeudetyma, pace tanti viri liceat dixiſſe: ſed de his alibi.* Seorſim excuſus Philoſophi Cratylus græcè & latinè 1527. Argentorat. 1541. 4. Gallicæ ſuæ translationis meminit *Antonius Verderius* Bibl. Gallicæ p. 81.

Procli Commentarius ſive ſcholia MSS. exſtant in variis Bibliothecis, ut alibi dixi.

VI. ΘΕΑΊΤΗΤΟΣ ἢ περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός. De ſcientia, ſive adverſus falſo jactatam Sophiſtarum ſcientiæ comparandæ rationem: & veræ Philoſophiæ ſtudium propter ipſorum vanitatem, avaritiam, imperitiamque ac fraudes non eſſe negligendum. Inter alia in hoc dialogo perſtringuntur obſcura ſcripta Heracliti & Philoſophi Heracliteі, ut in Phædone ſcripta Anaxagoræ.

Procli commentarius in Theætetum intercidit, nec minus *Luperci Berytii* liber περὶ τοῦ παρὰ Πλάτωνι ἀλεκτρύονος. Ad verba in Theæteto p. 77. edit. Baſil. φαινόμεθά μοι ἀλεκτρύονος ἀγεννοῦς δίκην πρὶν νενικηκέναι, ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν.

Locum ex Theætetô, quo Socrates confert Philoſophum cum viro civilibus adſtricto negotiis *Florus* gallicè transtulit *Claudius (Fleury)* ad calcem libri de delectu ac methodo ſtudiorum.

VII. ΣΟΦΙΣΤΗ'Σ ἢ περὶ τοῦ ὄντος, λογικός. *De Sophiſta*, quod ita differat ejus doctrina à vera ſapientia, quemadmodum res falſa à vero ente. Conferenda elegans Themiſtii Oratio IV. (in Harduini edit. XXIII.) qua Platonica κριτήρια Sophiſtæ ſibi non convenire diſputat.

Porphyrii commentarii * Boethio laudati interciderunt. Latina *Petreji Tiaræ* versio prodit Lovanii 1552. 8.

VIII. Πολιτικὸς ἢ περὶ βασιλείας, λογικός. *De prudentia politica, ac de regno,* ejusque origine, fine, & quod Rex debat esse Pater ac Pastor populorum.

TETRALOGIA III.

IX. ΠΑΡΜΕΝΙ'ΔΗΣ ἢ περὶ ἰδεῶν, λογικός. Subtilis dissertatio *de ideis* & essentia rerum intelligibili. Fingit Parmenidem cum Socrate confabulantem, licet hoc temporum rationi adversari notavit Athenæus lib. XI. p. 505. & Macrobius lib. 1. c. 1. Saturnal.

Exstat *Procli* Commentarius MS. Asclepiodoto inscriptus, & *Damascii*, teste Gesnero in Bibl. & Labbeo Bibl. nova MSS. *Marini* periit, & *Firmi* Castricii quoque ac *Galeni*, ut è Damascio in vita Isiodori apud Photium p. 571. edit. Hœschelii colligo. Sane Galenus scripserat libros tres πρὸς τοὺς ἑτέρως ἢ Πλάτων περὶ ἰδεῶν δόξαντας, ut ipse testatur de libris propriis T. 4. p. 368. Cæterum fallitur Menagius ad Laert. III. 58. affirmans Marinum putasse hunc dialogum inscribendum περὶ Θεῶν non περὶ εἰδῶν. Potius sensus est Marinum adversus Procli sententiam contendisse, quod Platonis Parmenides non sit interpretandus περὶ Θεῶν sed περὶ εἰδῶν. Ita Suidas & Photius. *Scipionis Agnelli* disceptationes de ideis, in tres libros distributæ, viderunt lucem Venetiis 1615. 4. Consule etiam, si placet, quæ de ideis ex Platonis mente disputat Seneca Epist. 58. & 65.

X. ΦΙ'ΛΗΒΟΣ ἢ περὶ ἡδονῆς, ἠθικός. *De Voluptate*, quod nec in illa bonum hominis consistat, nec in Φρονήσει, sed in utriusque communicatione cum summo bono Deo.

Galeni liber περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, tum *Eubuli* & *Procli* commentarius intercidit, nec minus *Marini* ab auctore ipso flammis traditus. Exstat *Olympiodori* commentarius MS.

XI. ΣΥΜΠΟ'ΣΙΟΝ, ἢ περὶ ἔρωτος, ἠθικός. *Convivium* sive *de Amore*. Ità vulgo hic dialogus inscribitur, tum in editionibus, tum apud Laertium, licet verum titulum Platonici Symposii esse περὶ ἀγαθοῦ *de bono* contendit Lambecius lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 2. Sane de Amore tota est disputatio, quod per se nec bonus sit nec malus; optimus autem in bona ac divina unice feratur. Athenæus lib. 1. Dipnosophist. observavit numerum convivarum duodetriginta. Plures Anachronismos

* Vide Holstenium in Porphyrii Vita p. 54. cap. VI.

mos in convivio Platonis notavit Aristides Oratione II. Platonica T. 3. p. 475. 476. & Athenæus V. p. 187. 192. 216. seq. Confer Causabonum ad Athen. V. 18. Aristophanem in eo Comice suggillatum, atque adeo sui in Comœdia profectus specimē editum à Platone, tradit Olympiodorus in vita ipsius p. 585. Diophanis defensio pro Alcibiade in Platonis Symposio memoratur à Porphyrio in Plotini vita c. 15. Cæterum apud antiquos vulgati moris fuisse in conviviis eruditas ventilare quæstiones, antequam psaltriarum, citharistriarum & saltatricum usus in illis obtineret, notatum post alios Apostolio VIII. 3. proverb. Latine vertit Symposium Platonis *Janus Cornarius* Basil. 1548. 8. Gallicè, additis etiam commentariis *Lud. Regius* Paris. 1569. 4. *Johannis Pici* Mirandulani in Platonis Covivium, sive potius in Hieronymi Beniveni carmen ad Platonis mentem compositum, libri III. Hetrusca lingua scripti leguntur inter Pici opera.

XII. ΦΑΙ͂ΔΡΟΣ, ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, Ἠθικός. *De pulchro falso ac vero*, ejusque amore, contra Lysiam. Vide Laertium III. 25. qui sect. 38. ex Aristoxeno refert, hunc primum fuisse ex iis, quos Plato scripsit, habere enim quæstionem in illo propositam nonnihil μειρακιῶδες, sive juvenile. Eodem in loco Dicæarchus dicitur scribendi characterem in præsenti dialogo ὡς φορτικὸν sive vehementionem reprehendisse, siquidem, ut Olympiodorus auctor est, totus spirat dithyrambum. Ita enim in Platonis vita: Ὅτι τοὺς Διθυράμβους ὁ Πλάτων ἤσκητο, δῆλον ἐκ τοῦ Φαίδρου τοῦ διαλόγου πάνυ πνέοντος τοῦ διθυραμβώδους χαρακτῆρος, ἅτε τοῦ Πλάτωνος τοῦτον πρῶτον γράψαντος διάλογον, ὡς λέγεται. Nonnullas etiam descriptiones ut alienas & supervacuas taxat Plutarchus in Erotico. Utrum Dicæarhus librum scripserit Φαίδρου περιττά, in quo superflua & φορτικὰ Phædri notaverit Platonici, ut conjiciebat Simeo Bosius ad Ciceronis XIII. 39. ad Atticum, & Menagius p. 152. ad Laertium, valde incertum esse arbitror, & Reinesius III. 3. Var. Lect. putavit à Tullio potius respici Phædri Epicurei librum περὶ Θεῶν, qui Phædrus memoratur apud eundem Cic. 1. de legib. & 1. de fin. Porro Athenæo judice lib. XI. p. 505. Phædrus Socratis ætate vivus esse non potuit, ne dum ab illo amari; Sed ejusmodi anachronismos jam plures in Platone observatos annotavi. Alii quædam in Phædro minus caste ac pudice dicta carpere non dubitarunt, è quibus illustris Nicolsonus in collatione cum Deista Anglice edita part. 2. p. 44. *A man finds there* (in the Phædrus of Platon) *so much of the ἐρῶν and the ἐρώμενος, with such odd allusions tho that execrable vice, that one had need of a very vertuous thougths and a very charitable*

ble mind to allegorize all the strange metaphors of that discourse into à chast meaning. Phædri amores Platoni objectos notat etiam Laertius III. 29. & 31.

Procli commentarius in Phædrum, cujus meminit V. in Timæum p. 329. intercidit.

Hermiæ sive Hermeæ Ammonii commentariorum libri III. MSti exstant in variis Bibliothecis. Locum ex illis profert Allatius c. 8. vitæ Homeri, & alibi. Rhetorica præcepta & de Rhetoribus antiquis judicium ex Phædro Platonis excerpsit & latine retulit *Bessarion* lib. 1. in calumniatorem Platonis c. 4. Platonicam de amore honesto doctrinam illustrat præter alios *Leo Hebræus* tribus dialogis, qui ex Italico in alias quoque linguas translati leguntur, ut latinam, tum Gallicam à Dionysio Sylvestro Lugd. 1551. 8. &c.

TETRALOGIA IV.

XIII. ἈΛΚΙΒΙΆΔΗΣ α΄ sive Ἀλκιβιάδης ὁ μείζων, ἢ περὶ φύσεως ἀνθρώπου, *de natura hominis*, Μαιευτικός. Respicit Meletius, cum in libro ejusdem argumenti Socratis librum περὶ φύσεως ἀνθρώπου memorat. Σωκράτης δὲ ἐτυμολογίας μᾶλλον μορίων καὶ ὀνομάτων ἐν τῷ περὶ φύσεως συντάγματι αὐτοῦ ὡς Γραμματικὸς, ἢ φιλόσοφος συνετάξατο. In hoc dialogo contendit Plato animum hominis esse hominem, corpus instrumentum animi. Confer. Simplicium præf. ad Enchiridion Epicteti p. 5.

Ex *Procli* commentario, qui desinit in verbis Platonis p. 219. seq. edit. Basil. οὐδὲν ἄρα τῶν καλῶν, καθόσον καλὸν, κακὸν, οὐδὲ τῶν αἰσχρῶν καθόσον αἰσχρὸν, ἀγαθὸν, & græce adhuc ineditus occurrit in variis Bibliothecis, fragmenta latine vulgavit Marsilius Ficinus.

Olympiodori commentarius MS. allegatur non uno loco à Rigaltio ad Onosandrum & à Sam. Petito IV. 2. Misc. ubi ex eo profert locum, quo Alcibiadem primum omnibus reliquis Platonis scriptis præmittendum contendit. Uterque, Proclus & Olympiodorus, è legato Holsteniano exstat manu exaratus in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Uterque *Jamblichi* etiam commentarium laudat, Olympiodorus præterea *Damascii & Harpocrationis. At Joh. Baptistæ Camotii* ineditum commentarium habuit Naudæus, teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 233. Gallice Alcibiadem priorem vertit *Tan. Faber* & notis illustravit A. 1666. & *Andreas Dacerius* A. 1699. 12. Paris.

XIV.

XIV. ἈΛΚΙΒΙΆΔΗΣ β', ἢ περὶ προσευχῆς, μαιευτικός. *De voto sive precibus ad Deum*, quod plerique nesciant quid orent, atque imprecentur sibi mala imprudentes, unde vehementer probat versus Poetæ, qui exstant & in Anthologia lib. 1. c. 31.

Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις
Ἄμμι δίδου, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπάλεξον.
Da bona, sive rogere Deus, seu nulla rogere:
At mala, quantumvis poscentibus, usque negato.

Non minus laudat Lacedæmoniorum formulam, τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τοὺς Θεοὺς διδόναι αὐτοῖς, *ut honesta sibi ac bona largirentur Dii.* Neque vero Deum in precibus respicere pompam & munera, sed animum justum purumque sceleris.

A nonnullis *Xenophonti* esse tributum hunc dialogum, ex Athenæi XI. p. 506. testatur Muretus Orat. 6. *Antistheni* quoque suppositus dialogus quidam Alcibiades fuit à *Pasiphonte* Eretrico, ut est apud Laertium II. 61. ubi & inter *Aeschinis* dialogos Alcibiades recensetur, ex quo locum affert Aristides Orat. 1. Platonica p. 35. Inter *Euclidis* quoque Megarici dialogos *Alcibiades* fuit, ut testatur Laertius II. 108. Cæterum utrumque Alcibiadem sine controversia Platoni tribuit Laertius III. 51. & 59. è Thrasyllo. Gallice & hunc vertit *Andr. Dacerius.*

XV. ἽΠΠΑΡΧΟΣ ἢ φιλοκερδὴς *de lucri cupiditate*, ἠθικός. Male editiones quædam περὶ φιλοκερδοῦς. Ex hoc dialogo cum nonnulla attulisset Aelianus VIII. 2. Var. Hist. subjungit: λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα, εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι. Ita legendum recte monuit Gesnerus & ad Phædrum p. 10. Tan. Faber, assentientibus Schefero, Kuhnio, & Perizonio, licet editi & manu exarati codices miro consensu addunt, sed inepte profecto vocabulum μαθητής. Docet in hoc dialogo Socrates Lucripetam quemlibet lucro velut bono alicui inhiare, sed illud demum laudandum esse lucri studium, quod non falsam lucri speciem captet & appetat, sed ejusmodi lucrum prosequatur, quod verè sit utile ad finem & summum boni consequendum. Hipparchus juvenis Atheniensis, qui cum Socrate colloquens hic inducitur, diversus est ab Hipparcho Pisistrati F. de cujus studiis literarum & cæde per Harmodium & Aristogitonem, Ol. LXVI. 4. perpetrata adsperguntur hic quædam alibi non obvia. *Gallice* Hipparchum Platonis & Axiochum vertit *Steph. Doletus* Lugd. 1544. 12.

XVI. ἈΝΤΕΡΑΣΤΑΊ (Ita Laërt. III. 4. pro quo in vulgatis ἐρασταὶ & in ipso dialogo) ἢ περὶ φιλοσοφίας, ἠθικός. *De Philosophia*, quod

non

non sit proletaria cognitio variarum artium, adversus nescio quem, qui in hanc sententiam acceperat illud Solonis:

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

Commendat Socrates inter alia inscriptionem Delphicam, quæ præcipiebat σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην.

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

TETRALOGIA V.

XVII. ΘΕΑΓΗΣ, ἢ περὶ σοφίας, μαιευτικός. *de Sapientia*, cujus studiosus Theages Demodici F. Socrati in disciplinam dari se cupit, & à Socrate convincitur, quid Sapientia sit, ignorare, neque sapientiam doceri à se, nisi dæmonio suffragante, posse.

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

XVIII. ΧΑΡΜΙΔΗΣ ἢ περὶ σωφροσύνης, πειραστικός. Peramœnus, qui post pugnam ad Potidæam habitus fingitur cum Charmide adolescente & Critia, *de temperantiæ natura & definitione.*

Latine vertit præter Ficinum, Cornarium, Serranum, *Angelus Politianus.*

XIX. ΛΑΧΗΣ, ἢ περὶ ἀνδρίας, *de Fortitudine*, μαιευτικός. Disputat amorum disciplinam juvenibus honestis esse parum dignam, deinde disquirit de fortitudine, quid sit, vel potius, quid non sit.

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

XX. ΛΥΣΙΣ, ἢ περὶ φιλίας. *De Amicitia*, μαιευτικός. Hunc dialogum cum recitari audisset Socrates, adeoque illo adhuc superstite (ante Ol. XCV. 1.) editum, exclamasse fertur, proh Dii immortales, quam multa de me mentitur adolescens. Laert. III. 35. Hinc Julius Cæsar Scaliger p. 13. Poem.

Vix unum verbum multis ex millibus ajunt
Quæ posuit (Plato) de Socraticis exisse favissis.

Cæterum in hoc dialogo docet Plato, Deum ipsum esse veræ amicitiæ conciliatorem, neque illam reperiri nisi inter bonos, in quibus solis intercedit similitudo. Gallice Lysidem Platonis cum Ciceronis Lælio & Luciani Toxari edidit *Blasius de Vigenere* Paris. 1579. 4. Ante Vigenerium verterat Gallice *Bonaventura des Periers*, (*Pererius*) inter cujus opuscula legitur Lugd. 1544. 8.

TETRALOGIA VI.

XXI. ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ ἢ ἐριστικός, *contentiosus*, ἀνατρεπτικός. In hoc

hoc dialogo Socrates Euthydemum & fratrem hujus, ætate provectiorē, Dionysodorum, patria Chios, domicilio Thurios, pollicitos docere virtutem, tantummodo Sophisticis interrogatiunculis auditores suos ludere ac suspendere notat. Docet idem bonum esse non divitias, libertatem, eruditionem, honores, potentiam, quin imo ne immortalitatem quidem, sed sapientiam recte his utendi. Hanc esse τέχνην βασιλικήν.

XXII. ΠΡΩΤΑΓΟ'ΡΑΣ, ἢ Σοφισαὶ, ἐνδεικτικός. Laudatur Gellio V. 3. In hoc dialogo Paralus & Xanthippus, quibus Pericles pater fuit, cum Protagora disserunt, secundo adventu Athenis morante Olymp. XC. 1. quos multo ante infamis illa pestilentia Athenis absumpserat, ut notatum Macrobio lib. 1. Saturnal. c. 1. & Athenæo lib. XI. p. 505. ubi refert Protagoram lecto hoc dialogo, dixisse, Platonem optime novisse ἰαμβίζειν h. e. criminari. Aliis objectionibus Athenæi lib. V. p. 218. quas probat Casaubonus V. 18. p. 386. respondere conatur *Andreas Dacerius*, qui Protagoram gallice transtulit. Inducitur autem Protagoras Abderites Sophista celebris, promittens Hippocratem Appollodori F. qui ei se in disciplinam dare volebat, artem civilem docturum; sed Socrates negat posse doceri virtutem, Θεόσδοτον boni ac veræ voluptatis scientiam, cujus unius defectu peccant, quiqui peccant. Eleganter quoq; explicatur dictum Simonidis, ἄνδρα ἀγαθὸν γενέθαι χαλεπὸν, minusque probabile dictum Pittaci, χαλεπὸν, ἐσθλὸν ἔμμεναι.

Latina *Ciceronis* versio, cujus sæpe meminit Priscianus & Hieronymus, periit. Inter Critonis quoque dialogos Protagoras fuit, teste Laertio, II. 121.

XXIII. ΓΟΡΓΙ'ΑΣ ἢ περὶ ῥητορικῆς, *de Rhetorica*, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo Socrates cum Gorgia & Polo Rhetore disputans, postquam contendisset Rhetoricam nihil aliud esse quam artem persuadendi in foro, cæterisque cœtibus, non docendo accurate rei naturam, sed fidem qualemcunque faciendo oratione, δημιουργὸν πειστικῆς (ita pro πιστευτικῆς legit Sextus 2 contra Mathemat. p. 64.) ἀλλ᾽ ὀ διδασκαλικῆς, contendit eam parum esse utilem artem aut præclaram, sed malam potius κολακείαν corruptricem Πολιτικῆς, nisi ad justum & bonum referatur: usum videlicet quendam & peritiam venustatis in dicendo ad voluptatem audientium, & ornandas oratione causas injustas, itaque pari passu ambulare cum Sophistica, ὀψοποιητικῇ & fucatoria sive κομμωτικῇ, quæ & ipsæ voluptatem sectentur solam, corrumpantque νομοθετικὴν & Medicam artem ac Gymnasticen. Contrà adversus Calliclem probat nihil utilius esse studio Philosophiæ ac virtutis, & hanc veram artem civilem

à se exerceri solo, vel cum paucis aliis. Laudat Gellius, quem vide X. 22. & Cicero, affirmans Platonem in Oratoribus irridendis Oratorum summum videri.

Agricola quidam Corinthius, cum in Gorgiam Platonis incidisset, agrum vitesque deserens animum suum excolendum Platoni deinceps dedit, ut narrat Themistius Orat. XXIII. p. 295.

Gorgias ipse quidem, lecto hoc dialogo, dixit se nihil ejusmodi vel audivisse à Socrate, vel ad Socratem locutum esse, teste Athenæo lib. XI. p. 505. Idem Gorgias Platonem vocavit νεόν Ἀρχίλοχον, ac si dicas aliorum criminatorem. At Athenæum, qui eodem loco Chronologicam hallucinationem commissam Platoni objicit, castigat Petavius IX. 39. doctrinæ temporum. Confer Casaubonum V. 18. ad Athenæi p. 217. Prodiit Gorgias Platonis separatim græcè Argentorat. 1541. 4.

Aristides Rhetor huic dialago opposuit Orationes suas Platonicas, quibus Rhetoricæ pariter & quatuor virorum, quos in extrema parte Plato perstringit, Cimonis, Miltiadis, Themistoclis & Periclis Apologiam est complexus. E recentioribus *Hieronymus Cardanus anti-Gorgiam* scripsit. Exstat & in Gorgiam Platonis *Olympiodori* commentarius MS. ex quo nonnulla profert Allatius de scriptis Socratis p. 116. At *Hieroclis* duplex exegesis à Theosebio excepta, cujus meminit Damascius apud Photium cod. CCXCII. p. 551. nunquam vidit lucem. Periit & *Tauri Berytii* commentarius laudatus Gellio VI. 14. & *Eubuli*, memoratus Porphyrio in Plotini vita c. 20. Clauditur hic dialogus insigni descriptione divini judicii, cui post mortem animæ cujusque hominis subjicitur.

XXIV. ΜΈΝΩΝ, ἢ περὶ ἀρετῆς, πειραστικός, *de Virtute*, an doceri possit, quod negat Socrates, divino eam munere contingere concludens. Neq; aliud esse scientiam, quam recordationem superioris vitæ, quod confirmat advocato pusione, è quo interrogat quædam Geometrica de dimensione quadrati. Meminit Cicero 1. Tusc. notatque eundem locum accuratius explicatum in Phædone.

TETRALOGIA VII.

XXV. ἹΠΠΊΑΣ, μείζων, ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, *de Pulchro*, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo Hippias Eleorum ad Athenienses legatus, & Sophista celebris, post varia de se arrogantius commemorata, refert se

La-

Lacedæmone cum incredibili applausu dixisse de præceptis Nestoris, quæ dedit Neoptolemo, desideranti nosse pulcherrima vitæ instituta, quibus juvenis gloriam consequi possit. Hinc Socrates petit occasionem ex Hippia audiendi, quidnam sit quo aliquid est pulcrum, ac variis quæ afferuntur Sophistæ descriptionibus, ostendit rem acu, quod dicitur, neutiquam tangi, pulcrumque differre à decoro, ab utili, à bono, & ab eo, quod delectat, & à voluptate conjuncta cum utilitate.

XXVI. ἹΠΠΊΑΣ ὁ ἐλάττων, ἢ περὶ τοῦ ψεύδους, *de Mendacio*, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo eundem Hippiam exagitat Socrates, & ostendit ex ejus doctrina sequi, quod inter mendacem & studiosum veri nullum sit discrimen, & minus peccet, qui mala facit de industria, quam qui invitus.

XXVII. ἼΩΝ, ἢ περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός. Respicitur à Suida in Διθυραμβοδιδάσκαλοι, ubi ait exstare Socratis λόγον εἰς τὸν Ἴωνα. Idem ne sit Jon Ephesius, (cujus nomine dialogum inscripsit Plato) cum Jone Chio de quo libro II. in Tragicis à me dictum, vide disputantem Jonsium lib. 2. de scriptoribus hist. Philos. c. 13.

Quod in hoc dialogo & Poetis & aliis viris non paucis, per populi præcipue suffragia ad honores evectis, detrahat, tanquam δυσμενὴς & invidus perstringitur Plato apud Athenæum lib. XI. p. 506.

Inter Aeschinis quoque dialogos *Jon* fuit. Cæterum Laertius IV. 31. ubi de Arcesila scribit: Ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήρισε νέος ὤν, non respexit hunc dialogum Platonis, sed scripta Jonis Chii Tragici.

XXVIII. ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ, ἢ ἐπιτάφιος, ἠθικός. Exhibet Orationem in defunctos pro patria in variis præliis Athenienses, tanquam scriptam ab *Aspasia* * Milesia, dictam à *Pericle*, quem perinde ut Socratem illa Rhetoricam docuit. De hac Oratione Cicero in Oratore c. 44. qui sic probatam testatur, ut quotannis Athenis in panegyri recitaretur: & Synesius Dione p. 37. ubi confert Periclis orationem ἐπιτάφιον ejusdem argumenti, quæ occurrit apud Thucydidem. lib. 2. Vide & Dionysium Halic. de Demosthenis vi in dicendo T. 2. p. 178.

TETRALOGIA VIII.

XXIX. ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ, ἢ προτρεπτικός, ἠθικός. Inter dubios dialogos exstat in editionibus quibusdam Platonis, ut Serraniana; sed agnoscitur à Thrasyllo apud Laertium III. 60. & à Laertio III. 50. testa-

* De Aspasia dixi lib. 2. c. 23. ad §. 31. De Pericle lib. 2. c. 26. ad §. 2.

to nonnullos Clitophontem primo loco posuisse inter Platonis scripta III. 62. In hoc Dialogo Clitopho Aristonymi filius rogatus à Socrate, cur Thrasymachum præferat, respondet, quod cum præclaras ab ipso (Socrate) exhortationes ad virtutem sæpius audiisset, non potuerit ab eodem hactenus percipere, qua in re virtus ipsa consistat, & quomodo feliciter in illius studio sit progrediendum, itaque si hoc vel ignoraret Socrates, vel docere se nollet, meritò se ad Thrasymachum vel alium quemcunque potius conferre se discendi causa. Quid vero Socrates Clitophonti responderit, non additur. Videndum igitur, an verè scripserit Patricius p. 338. discuss. Peripatet. solum Philebum, Minoa ac Critiam è Platonis scriptis truncos ad nostram ætatem pervenisse.

XXX. ΠΟΛΙΤΕΊΑ ἢ περὶ δικαίου, βιβλία δέκα, πολιτικός. *De optimo statu Reip. libri X.* Exordium hujus operis bis terque in ceris scriptum Platonis manu post ejus mortem inventum est, teste Euphorione ac Panætio apud Laertium III. 37. unde Bessario colligit, quanto studio usus fuerit in pectenda sua & ornanda oratione. Idem Laertius ex Aristoxeno & Favorino notat totam fere Politicam Platonis fuisse in Protagoræ ἀντιλογικοῖς III. 37. & 57. Commemorat & Themistius Oratione XXIII.. p. 295. Axiotheam Philosopham lecto quodam è Platonis de Rep. libro, tanto Philosophiæ studio inflammatam fuisse, ut Athenas proficisceretur, & virili usa veste Platonem auscultaret.

Utrum Plato recte Homerum è Rep. sua ablegaverit, disputaverat olim Aelius Serapion Rhetor Alex. teste Suida. Confer quæ in hanc rem dixi lib. II. cap. 7. §. 10.

Epitomen Reip. Platonis libris duobus scripserat *Theophrastus* teste Laertio V. 43. Ea non minus temporum injuria amissa est, quam *Ciceronis* de Rep. sex libri, è Platone magnam partem repetiti, & Commentarii in Remp. Platonis græcorum scriptorum, *Manæchmi* Alopeconnesii, *Onosandri & Potamonis* Alexandrini, quorum meminit Suidas. *Zenonis* Stoici contra Remp. Platonis opus Plutarcho memoratur lib. de Stoicis contradict. & Numenio apud Euseb. p. 732. seq. præparat. ubi Zenonem tanquam iniqvum & imperitum Platonis oppugnatorem perstringit. De nonnullis, in quibus Plato ab Aristotele reprehenditur, exstat brevis diatriba *Uberti Folietæ* ad Antonium Vaccam JCtum edita Romæ A. 1574. 4. atque recusa in thesauro Antiquitatum Italiæ Græviano T. 1. p. 1237. seq. Jam pridem quoque ea quæ *Aristoteles* adversus Remp. Platonis scripsit, ad examen revocaverat *Eubulus* teste Porphyrio in Plotini vita c. 20. *Xenocratis* περὶ τῆς Πλάτωνος Πολιτείας Suid.

Suid. *Clearchi* Solensis Peripatetici περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένων. Athen. lib. 9. *Dionysii Halicarnassensis* Musici, qui sub Adriano Imp. vixit, libri quinque περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μουσικῶς εἰρημένων Suid.

Ex Græcis ætatem tulit *Procli* Commentarius, in quædam Politicæ Platonicæ loca. Nescio an etiam alii, quoniam in libris de Rep. interpretandis *Theon* uterque, *Plotinus*, *Proclus*, *Jamblichus*, *Marsilius Ficinus* hircum mulgere videntur Bodino in colloquio Heptaplomere MS. lib. 3.

Ex *Arabibus*, *Averroës* Paraphrasin Reip. Platonis composuit, quæ edita est latine, Jacobo Mantino Medico interprete, Venet 1552. 4. & inter Averrois Opera.

E recentioribus nominare juvat commentarium *Sebast. Foxii* Morzilli Hispalensis, Basil. 1556. fol. *Antonii Montecatini* Partitiones & Paraphrasin, Ferrar. 1594. fol. *M. Antonii Mureti* notas in librum 1. & 2. Ingolstad. 1602. 8. *Ioh. Scleidani* summam doctrinæ Platonis de Rep. & de legibus, Argentorat. 1548. 8. *Ioh. Sozomenus* libros X. de Rep. è græco in latinum & è Dialogis in perpetuum sermonem redactum edidit Venet. 1626. 4. Politica Platonis & Aristotelis *Gallicè* interprete *Lud. Regio* Paris. 1600. fol. Platonem de Rep. *Hebraicè* exstare MS. in Bibl. Vaticana legas in Julii Bartoloccii Bibliotheca magna Rabbinica T. 4. p. 353.

XXXI. ΤΙΜΑΙΟΣ ἢ περὶ φύσεως, φυσικός. *De natura* dialogus, qui *arx quædam & vertex Philosophiæ* est, si Claudianum Mamertum audimus lib. 2. de statu animæ c. 7. Proclus Theol. Platon. lib. 1. c. 7. Τὴν περὶ φύσεως ἐπιστήμην σύμπασαν ὁ Τίμαιος περιέχειν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῶν καὶ σμικρὰ συνορᾶν δυναμένων. Apulejus in Apologia: *Plato Philosophus in illo præclarissimo Timæo, cœlesti quadam facundia universi mundum molitus.* Fingit vero Socratem disputantem de rebus naturalibus & universi constitutione cum *Timæo* Locro Pythagoreo, *quos constat eodem sæculo non fuisse*, ut ait Macrobius lib. 1. Saturnal. c. 1. Sed fallitur Macrobius, si verum est quod Cicero V. de finibus & 1. Tusc. Hieron. in Apologia contra Rufin. non longè ab extremo, aliique testantur Timæum hunc à Platone in Italia fuisse auditum. De hoc Timæo, quem è Pythagoræ magisterio Astronomiæ disciplinæ perfectè peritum vocat Chalcidius p. 75. pauca quædam dixi lib. 2. c. XIII. quibus in præsenti addere juvat, quod libellus illius Dorice scriptus περὶ ψυχᾶς κόσμω καὶ φύσιος adhuc exstat servatus à Proclo & commentariis suis in

Platonis Timæum præmiſſus, hinc cum Platone ſæpius editus Græcè & latine *de anima Mundi & Natura.* Transtulit poſt verſionem (*an Ficini?*) vulgatam primum Venetiis A. 149?. fol. *Ludovicus Nogarola*, cum cujus interpretatione & commentariis prodiit Venetiis 1555. 8. Recuſus eſt eodem anno græce & latine Pariſiis eadem forma octava, & à *Thoma Galeo* cum eadem Nogarolæ verſione & *Ioh. Serrani* argumento ac notulis editus iterum inter Opuſcula Mythologica, Phyſica & Ethica, Cantabrigiæ 1671. 8. & Amſt. 1688. 8. In præfatione edit. Cantabrigienſ. hæc inter alia doctiſſimus Galeus: *Timæus major, occaſione hujus ſcriptus à Platone, potes dubitare, illuſtrioremne an obſcuriorem reddiderit. Certe dum dialogum ſuum κτηνίζων καὶ βοστρυχίζων huic Locro lucem dare ſtuduit Plato, in nonnullis locis ſimplicem & rectum ſcriptorem anili ſuperſtitione corrupit. Erat animus quædam huc, quod facile fieri poterat, ex Iamblicho περὶ κοινῆς Μαθηματικῆς, Proclo, Syriano & Damaſcio (qui quidem & ipſi in majorem Timæum commentati ſunt, aliosque ejusdem commentatores, Crantorem, Longinum, Numenium, Origenem, Porphyrium, Severum, Taurum, ſæpe multis verbis citant) ſed in aliud tempus rejeci.* Denique Anglice verſum Timæi Locri opuſculum eſt à *Thoma Stanlejo*, in cujus Hiſtoria Philoſophica jam ſæpius lucem vidit. Ex hoc porrò Timæi libello Platonem concinnaſſe dialogum præſentem, jam pridem notavit Timon Sillographus apud Gellium III. 18. & Jamblichum ad Nicomachi Arithmetica p. 148. Proclus p. 3. ὁμολογεῖται παρὰ πάντων, ὅτι τοῦ Πυθαγορικοῦ Τιμαίου τὸ βιβλίον ὁ Πλάτων λαβὼν ὁ περὶ τοῦ παντὸς αὐτῷ σύγκειται, τὸν τῶν Πυθαγορείων τρόπον Τιμαιογραφεῖν ἐπεχείρησεν. Syneſius de dono Aſtrolabii p. 307. Ἰταλία μὲν γὰρ πάλαι τοὺς αὐτοὺς ἔχουσα Πυθαγόρου τε ἀκουστὰς καὶ τῶν πόλεων ἁρμοστὰς Ἑλλὰς ἡ μεγάλη προσηγορεύετο. Καὶ μάλα ἐν δίκῃ, παρ᾽ οἷς Χαρώνδας μὲν ἐνομοθέτει καὶ Ζάλευκος, ἐστρατήγουν δὲ Ἀρχύται καὶ Φιλόλαοι, ὁ δ᾽ Ἀστρονομικώτατος Τίμαιος ἐπολιτάρχει τε καὶ ἐπρέσβευε καὶ τἄλλα ἐπολιτεύετο. Παρ᾽ οὗ καὶ Πλάτων ἡμῖν περὶ κόσμου φύσεως διαλέγεται. Allegatur Timæus à Plinio II. 8. Hiſt. nat. (& in indice libri V. & lib. XVI. 22. Timæus Mathematicus, neſcio, an diverſus, plures enim fuere Timæi & præter Jonſio p. 32. & 125. notatos. Timæus Crotoniata & Timæus Parius Pythagorici Jamblicho memorati in vita Pythagoræ cap. ult.) à Clemente Alex. V. Strom. p. 604, Theodorito lib. II. Therapevt. p. 36. &c. Suidas non ſatis accuratus ſcriptor Timæo Locro præter libellum hunc περὶ φύσεως tribuit Μαθηματικὰ & librum de Vita Pythagoræ. Sed de vita Pythagoræ merito ambigunt viri docti. Vide Jonſium p. 32. Porrò librum περὶ φύσεως reſpicit Syrianus, in XIV. Metaphyſ. ubi docet Peripa-

ripateticam Philofphiam Ocelli & Timæi veſtigiis inſiſtere. Timæus Platonis plurimos nactus eſt interpretes, quia omnium dialogorum hujus Philoſophi eſt obſcuriſſimus. Cicero quidem 2. de fin. cum dixiſſet, obſcuram orationem duobus modis ſine reprehenſione fieri, ſi aut de induſtria facias, ut Heraclitus: aut cum rerum obſcuritas non verborum facit, ut non intelligatur oratio, *qualis*, inquit, *eſt in Timæo Platonis.* Confer Chalcidium initio commentarii & p. 420. Præcipue numerorum harmonicorum, qui in hoc dialogo tractantur, ratio plurimum caliginis habet, atque ab interpretibus Platonis intacta fere transmiſſa eſt notante Sexto Empirico lib. 1. contra Matth. p. 60. Inde in proverbium abiere Platonis * numeri. Idem Cicero VII. ad Attic. 13. *Aenigma Oppiorum ex Velia non plane intellexi, eſt enim numero Platonis obſcurius.* Hieronymus lib. 2. comment. in Amoſum: *Obſcuriſſimus Platonis liber qui ne Ciceronis quidem aureo ore ſit planior.* Idem præfat. ad lib XII. in Eſ. *Denique Timæum de mundi harmonia aſtrorumque curſu & numeris diſputantem ipſe, qui interpretatus eſt Tullius, ſe non intelligere confitetur.* Claudii *Galeni* libri IV. de iis, quæ in Timæo Medice dicta ſunt, jam pridem interciderunt. Periere etiam commentaria in Timæum Platonis, ſcripta ab *Adraſto* Peripatetico (Porphyr. p. 270. in Harmonica Ptolemæi) *Aeliano* Platonico (id. p. 216.) *Albino*, *Ariſtocle*, *Aſclepiodoto*, (Olympiodor. in 4. Meteorolog.) *Clearcho*, *Crantore*, *Damaſcio*, *Dercyllide*, *Jamblicho*, *Longino*, *Numenio*, *Origene*, (diverſo ab Adamantio) *Plutarcho* Athenienſi, *Porphyrio*, *Poſidonio* Stoico (Sext. p. 154. contra Mathemat.) *Ptolemæo* Platonico, *Severo*, *Syriano*, *Tauro* (Philopon. VI. 18. de mundi æternitate) & *Theodoro* Aſinæo, quos propemodum omnes laudat & hinc inde expendit Proclus.

In Bibliothecis latet *Mich. Pſelli* εἰς τὴν Πλάτωνος ψηχογονιάν. Vide Allatium de Pſellis p. 87. & p. 91.

Ex editis græcis ſcriptoribus huc ſpectant *Plutarchi* liber περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας & p. 1138. ſeq. lib. de Muſica & *Procli* commentarius in Timæum, in quinque libros diſtributus, ſed vix tertiam partem Timæi perſequens Platonici. Latinæ verſionis à *Cicerone* factæ non niſi fragmentum ad nos pervenit, quod illuſtrare aggreſſus eſt *Georgius Valla* ad calcem commentarii in Ciceronem de fato Venet. 1492. fol. & cum græcis Platonis confert *Joach. Perionius* ad calcem verſionis Nicomacheorum Ariſtotelis Pariſ. 1540. 4. & Baſil. 1542. 8. atq; *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano. *Chalcidii* quoque verſio integra non eſt, ac

* Vide quæ his illuſtrandis præter Chalcidium, & Proclum p. 193. ſeq. Macrobius II. 2. in ſomnium Scipionis.

ac ne dimidium quidem dialogum refert, neque commentarius ejusdem Chalcidii (de quo in Bibliotheca latina, quemque emendatiorem edere, si tempus ferat, animus est) ulterius procedit quam translatio.

E recentioribus Timæum illustrarunt præter ea, quæ illustrandis numeris Platonicis disputata sunt à *Joh. Keplero* in Opere de Harmonia mundi, *Seb. Foxius* Basil. 1554. fol. *Matthæus Fragillanus* Bellovacus Paris. 1560. 4. *Paulus Benius* Rom. 1594. 4. Gallicè vertit illustravitque egregie *Lud. Regius* Paris. 1551. 4. cum nonnullis Isocratis, Demosthenis & Xenophontis. Italice *Sebastianus Ericius* Venetus, cum notis, in quibus subinde etiam observat Marsilium Ficinum quædam non satis recte interpretari Venet. 8. Idem similiter illustravit Platonis Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem ac Phædonem. Confer. Lambecium lib. VII. Commentar. de Bibl. Vindob. p. 37. Spectat & ad Timæi locum insignem illustrandum *Celsi Mancini* Ravennatis synaugia Platonica, sive tractatus de modo quo fit visio. Ferrar. 1591. 4.

XXXII. ΚΡΙΤΊΑΣ ἢ Ἀτλαντικὸς, ἠθικός. Appendix veluti Timæi, diligentius persequens narrationem *de Antlantide Insula*, cujus in Timæo facta fuerat mentio. Per hanc Atlantidem Olaus Rudbeckius T. I. Antlanticæ c. 7. Sueoniam intelligit, argumentis variis & nonnllua veri specie lectori blandientibus, auctorisque * commendantibus ingenium. At plerique alii Americam innui à Platone existimant, quam sententiam novissime propugnavit Vir Clariss. Janus Bircherodius in Schediasmate de Orbe novo non novo Altdorf 1683. Exstat & Georg. Casparis Kirchmaieri τοῦ μακαρίτου Exercitatio de Platonis Atlantide Witteb. 1685. qui putat à Platone respici tractus extremos Africæ versus Austrum atque Occidentem. Submersam jam pridem terræ motu Atlantidem suam Plato haut uno loco diserte testatur, itaque operam & oleum forte perdunt, qui eam quærunt in terris hodie exstantibus, nisi tota sit fabulosa narratio, ac de industria conficta vel ab Aegyptiis Sacerdotibus, quod visum Mallincroto p. 95 paralipom. de Hist. græcis: vel à Platone ipso vel Solone, quod tamen non credo, etsi bella, quæ ante novies mille annos ab Atlanticis gesta Plato scribit, fabulis sine controversia accensenda sunt. Non absolutum esse hunc dialogum, sed à Platone morte prævento imperfectum relictum, dolet Plutarchus in vita Solonis, quem vide p. 96. & 92. Similiter *Solon*, cum λόγον Ἀτλαντικὸν carmine Græcis explicare constituisset, sive quod aliud deinde maluit agere, sive præ senio & operis magnitudine deterritus, id facere omisit.

TE-

* Obiit Septuagenario major Upsalæ A. 1702.

TETRALOGIA IX.

XXXIII. ΜΙ´ΝΩΣ ἢ περὶ νόμου, *de lege*, πολιτικός. In hoc dialogo, quem & ipsum volunt imperfectum ad nos pervenisse, præter disputationem de eo quid sit lex, continetur Apologia pro Minoë legislatore Cretensium, quem alii describunt tanquam τυραννικὸν, βίαιον καὶ δασμολόγον, τραγῳδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ τὰ Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλῳ, ut notat Strabo lib. X. p. 476. qui addit, difficile dictu esse, utra sententia vera sit.

XXXIV. ΝΟ´ΜΩΝ ἢ περὶ νομοθεσίας, βιβλία ιβ, πολιτικός. *De legibus opus* Socrati tribuit Salvianus lib. VII. de Dei providentia p. 254. *Videamus ergo, quas Socrates de pudicitia leges sanxerit. Uxorem, inquit, propriam nullus habeat, matrimonia enim cunctis debent esse communia - - De hac re & libros condidit, & memoriæ hæc pudenda mandavit.* Olympiodorus in Platonis vita observat Platonem à Solone genus ducere, hujusque æmulatione legum libros & de Republ. scripsisse. Arcadibus, Cyrenæis ac Thebanis quantumvis rogatus leges ferre noluit, quia surdas eorum aures reperit ad æquabilem honorem & partitionem bonorum admittendam, ut referunt Aelianus II. 42. Var. Laertius III. 23. & Plutarchus ad principem ineruditum. Athenæus vero Platonem reprehendit, quod leges scripserit non hominibus, quales sunt, sed quales ipse finxit imaginatione, lib. VI. p. 508.

Ludovicus Castelvetrius scriptor acutissimus in commentario ad Aristotelis poëticam Hetrusca lingua edito p. 110. reprehendit Platonem, quod has de legibus dissertationes uno vesperi factas dictasq; fingat, properanti lectori vix intra quatriduum absolvendas, & tamen easdem in tredecim libros * dividere non dubitaverit. Sed ad postremum hoc responderi potest, divisionem librorum non esse à Platone ipso, verum à *Philippo Opuntio*. Vide quæ infra num. XXXV.

Aliud in Platone reprehendit Seneca Epist. XCIV. *In hac re dissentio à Posidonio: non probo, quod Platonis legibus adjecta principia sunt. Legem enim brevem esse oportet, quo facilius ab imperitis teneatur, ut velut emissa divinitus vox sit. Jubeat, non disputet. Nihil mihi videtur frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prologo.* Ad hoc quoque responderi potest, Philosophi simul partibus fungi voluisse Platonem.

Contra Platonis leges *Perseus* Stoicus scripserat libros septem, teste Laertio VII. 36. Passim quoque in leges Platonicas invehuntur veteres scriptores Christiani, eorumque exemplo *Georgius Trapezuntius* in

* Annumerato Epinomide.

in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. contra quem operæ pretium est videre, quæ pro legibus Platonis vel excusandis vel defendendis scripsit Cardinalis *Bessario* A. 1472. denatus, libro quarto operis, quod contra calumniatorem Platonis (ita Trapezuntium vocat) inscripsit, postea excudit Aldus Venet. 1516. fol. Idem Bessario singulari libro reprehendit crassiores quosdam errores ab eodem Trapezuntio admissos in latina versione librorum Platonis de legibus. Aldus editionis suæ præstantiam in titulo commendat his verbis: *passim verba græca ipsius Platonis recitantur & emendata & cum suis accentibus. Nam in libris Romæ olim impressis desunt. Deinde à Bessarione sæpe argumento præmisso in latinum vertuntur. Postremo Trapezuntii tralatio eorundem verborum Platonis subjungitur, quod est perquam utile iis, qui græcis literis instituuntur atque ex græcis bonis bona latina facere volunt.* Trapezuntio, qui admodum senex obiit Romæ A. 1486. etiam in Epitaphio exprobratum legitur quod Platoni paulo acerbius insultavit:

Hac urna Trapezuntii quiescunt
Georgii ossa, parum Diis amici,
Quod acri & nimium procace lingua
Platonem superis parem petivit.

Confer Allatium de Georgiis p. 378. Ut ad Platonem revertar, ejus legem de communione uxorum vide quomodo purget Bessarion lib. IV. cap. 3. cui adde, si lubet, Mosellanum ad Gellii XVIII. 2. Livium Galantem in comparatione Theologiæ Christianæ cum Platonica lib. I. p. 26. seq. Cotelerium ad Patres Apostolicos p. 582. &c.

Aristotelis τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, sive tribus (ut Laert. V. 22.) sive duobus libris opus constitit (ut Anonymus à Menagio editus in Aristotelis vita) interciderunt, perinde ut epitome legum à *Theophrasto* concinnata.

Separatim excusi Platonis de legibus libri græcè Lovanii. Græcè & latine librum decimum inter dialogos selectos edidit Vir clarissimus Joh. Nort, Cantabrigiæ 1673. 8. In illo agitur de Dei existentia, providentiaque & ἀδωροδοκία, existimavitque Plato eum instar procemii legibus præmitti posse, σχεδὸν γὰρ τοῦτο ἡμῖν ὑπὲρ ἁπάντων κάλλιστον προοίμιον εἴη.

Georgii Gemisti in I. de legibus MS.

Antonii Montecatini Epitome librorum de legibus, legumque in ordinem redactarum. Ferrar. 1594. fol. *Joh. Sleidani* summa Doctrinæ Platonis de Rep. & legibus. Argentor. 1548. 8.

XXXV. ἘΠΙΝΟΜΊΣ ἢ νυκτερινὸς σύλλογος, (ἢ φιλόσοφος) πολιτικός. Theoni p. 9. de locis in Platone Mathematicis vocatur ἐπινόμιον. Viciſſim Philo Judæus Deutoronomion Moſis (משנה תורה Devt. XVII. 18.) vocat ἐπινομίδα in libro, qui hæres rerum divinarum. Sed & Julius Cæſar Scaliger librum poſtremum Poetices ſuæ inſcripſit ἐπινομίδα, quaſi *acceſſorium munus*. Nam & ſtrenam ἐπινομίδα dixit Ulpianus apud Athenæum, & recte quidem, ut notavit Caſaubonus lib. III. c. 18. Cæterum mirum eſt, quod Suidas, & ſolus, ni fallor, tradit, quod paulo ante dixi, auditorem quendam Platonis, *Philoſophum* opus de legibus in duodecim libros diſtribuiſſe, & decimum tertium, (hanc nempe ἐπινομίδα) loco acceſſorii, de ſuo addidiſſe. Quia res inſolens videri poteſt, & plura hujus diſcipuli Platonici ſcripta eo in loco recenſentur, en tibi ipſa Suidæ verba: φιλόσοφος ὃς τοὺς τοῦ Πλάτωνος νόμους διεῖλεν εἰς βιβλία ιβ. Τὸ γὰρ ιγ αὐτὸς προσθεῖναι λέγεται. Καὶ ἦν Σωκράτους καὶ αὐτοῦ Πλάτωνος ἀκουστὴς, σχολάσας τοῖς μετεώροις. Ὧν δὲ κατὰ τὸν Φίλιππον Μακεδόνα, συνεγράψατο τάδε. Περὶ τῆς ἀποστάσεως ἡλίου καὶ σελήνης, περὶ Θεῶν β', περὶ χρόνου α', περὶ μύθων α', περὶ ἐλευθερίας α', περὶ ὀργῆς α', περὶ ἀνταποδόσεως α'. Περὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων α', Περὶ ἡδονῆς α'. Περὶ ἔρωτος α', περὶ φίλων καὶ φιλίας α'. Περὶ τοῦ γράφειν. Περὶ τοῦ Πλάτωνος, περὶ ἐκλείψεως καὶ περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ σελήνης καὶ γῆς α'. Περὶ ἀστραπῶν, περὶ πλανήτων. Ἀριθμητικά. Περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν. Ὀπτικῶν β', ἐνοπτρικῶν β', Κυκλιακά, Μεσότητας, καὶ ἄλλα. Aliter Suidæ locum accepit Menagius ad Laertium p. 158. Sed nec emendatio viri præſtantiſſimi mihi probatur hoc loco, neque interpretatio, quam nec ipſe ſecutus Menagius eſt p. 428. Miror viris doctis non animadverſum quod Laertio idem Philoſophus III. 37. vocatur *Philippus*. Ait enim pleroſque arbitrari Philippum Opuntium leges Platonis ex cereis, in quibus auctor eas ſcripſerat, tabellis transſcripſiſſe, & tertium decimum librum addidiſſe. Ἔνιοί τέ φασιν ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος τοὺς νόμους Πλάτωνος μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῷ. Τούτου καὶ τὴν ἐπινομίδα φασὶν εἶναι. Ejusdem Philippi inter Platonis diſcipulos mentio III. 47.

XXXVI. ἘΠΙΣΤΟΛΑΊ ιγ, ἠθικαί. *Epiſtola XIII.* de his aliisq; Platoni tributis dixi lib. II. c. X. ubi ſcriptores Epiſtolarum recenſebam. *Prima*, *ſecunda & tertia* ſcripta eſt ad Dionyſium, *quarta* ad Dionem Syracuſanum, *quinta* ad Perdiccam, *ſexta* ad Hermiam Eraſtum & Coriſcum Sceplios, *ſeptima* (liber pro Epiſtola) & *octava* ad Dionis amicos: *nona* ad Archytam Tarentinum. *Decima* ad Ariſtodorum, qui Laertio eſt Ariſtodemus; *undecima* ad Leodamantem, *duodecima* iterum ad Archytam, *& tertia decima* ad Dionyſium. Ordo apud Laertium à vulgato ſic differt:

Vulg:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Laert:	4.	5.	6.	10.	11.	8.	7.	8.	2.	1.	9.	3	7.

Epiſtolis ſuis Plato ſolitus præfigere εὐπράττειν, ut alii χαίρειν vel χαθεῖν vel εὐδιάγειν, vel ὑγιαίνειν vel εὐλογεῖν. Vide Mericum Caſaubonum & Menagium ad Laertii III. 61. Paulum Colomeſium in obſervationibus ſacris ad Act. XXXIII. 26.

XXXVII. ἘΠΙΓΡΆΜΜΑΤΑ. *Epigrammata* quædam Platonis leguntur apud Laertium III. 29. ſeqq. Apuleium in Apologia, Gellium XIX. 11. Athenæum, & in Anthologia veterum Epigrammatum.

XXXVIII. ΔΙΑΘῆΚΑΙ. *Teſtamentum* apud Laertium III. 41.

IV. SCRIPTA DUBIA vel SUPPOSITA PLATONI.

Quibus Aſteriſcus præfixus eſt, illa non exſtant amplius, ſed interciderunt.

* XXXIX. ΜΊΔΩΝ ἢ Ἱπποςρόφος. Laert. III. 62. è Thraſyllo.

XL. ἘΡΥΞΊΑΣ ἢ Ἐρασίστρατος. *Laert.* III. 62. Sed & inter *Aeſchinis* Socratici Dialogos à Suida refertur in Αἰσχίνης, apud quem duo diverſi ſunt dialogi ἐρυξίας & ἐρασίστρατος. In Platonis editionibus inſcribitur: ἐρυξίας ἢ περὶ πλούτου. Ἐν ἄλλῳ, Ἐρασίστρατος. Sane uterq; in hoc dialogo cum Socrate colloqvuntur, Eryxias Stirieus & Eraſiſtratus. Tota autem diſputatio eſt *de veris & falſis divitiis*. Latinè vertit *Sebaſt. Corradus*.

XLI. ἉΛΚΥΩ͂Ν *Leonti* Academico tribuitur à Nicia Nicaenſi apud Athenæum lib. XI. p. & Favorino apud Laertium III. 62. atq; etiamnum exſtat, non quidem inter Platonis opera ſed Luciani T. 1. p. 176. edit. Amſtelod. Siquidem vera eſt conjectura elegantiſſimi Mureti Orat. IV. Dav. Hœſchelii ad Catalogum MSS. Bibl. Auguſtanæ & Tan. Fabri p. 10. ad ſvaviſſimum fabulonem Phædrum. Integer titulus ibi eſt: Ἀλκυὼν ἢ περὶ μεταμορφώσεως, & totus verſatur in admirabilibus Dei operibus celebrandis, cujus potentiam homines ne cogitando quidem aſſequi valemus.

XLII. ἈΚΈΦΑΛΟΣ ἢ ΣΊΣΥΦΟΣ. Laertius III. 62. In Platonis editionibus inſcribitur Σίσυφος ἢ περὶ τοῦ βουλεύεσθαι. Suidæ & Laertio II. 60. inter Aeſchinis Socratici dialogos referuntur οἱ καλούμενοι ἀκέ-

ἀκέφαλοι. Disputat hic dialogus, quid sit deliberare ac quærere, & quomodo hæc inter se differant. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

XLIII. ἈΞΙΌΧΟΣ, ἢ περὶ θανάτου, *de morte non metuenda* propter vitæ præsentis miseriam, & felicem animarum immortalitatem. Aeschinis Socratici est, testibus Laertio, Harpocratione & Suida. *Marsilius Ficinus* latine vertit, ediditque sub titulo *Xenocratis* Platonici *de morte*. Sane inter Xenocratis scripta Laertius IV. 12. refert librum περὶ Θανάτου. Lucem adspexit sæpissime, & ad calcem librorum Ficini de veritate Religionis Christianæ A. 1507. Argentorati in 4. Latine transtulit etiam *Rudolphus Agricola*, cujus versio in quibusdam Platonis editionibus occurrit, ut in græco-latina Lugd. 1590. fol. & *Rayanus VVesdalus*, ex cujus versione una cum ipsius scholiis prodiit Colon. 1568. 4. Basil. 1577. 8. *Gallice* Axiochus & Hipparchus Platonis *Stephano Doleto* interprete, Lugd. 1544. 12. Laudat ex merito, sed Platoni perperam tribuit Theodorus Prodromus in Amaranto p. 442. seq. reprehensus eo nomine à Gilberto Gaulmino in notis p. 564. Prætereo recentiores ad Platonem auctorem referentes, ut Mich. Neandrum, virum optimum & doctissimum, in Anthologico græco-latino p. 400.

* XLIV. ΦΑΊΑΚΕΣ. Laertius III. 62. è Thrasyllo.

XLV. ΔΗΜΌΔΟΚΟΣ ἢ περὶ τοῦ συμβουλεύεσθαι, quinam ad consilium dandum idonei & fide digni sint habendi. Meminit Laertius III. 62. & Clemens Alex 1. Strom. p. 315. addens εἰ δὴ τοῦ Πλάτωνος τὸ σύγγραμμα. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

* XLVI. ΧΕΛΙΔΏΝ ἑβδόμη. Laertius ubi supra, in cujus editionibus tanquam duo diversa scripta referuntur Χελιδὼν & ἑβδόμη. Sed ita, ut feci conjungenda esse svasit H. Stephanus, licet fateor tituli rationem neutiquam me capere.

* XLVI. ἘΠΙΜΕΝΊΔΗΣ, Laertius III. 62. & allegatur sub Platonis nomine ab Eusebio X. præparat. 4. p. 471. & XI. 16. p. 534. Sed posteriore loco legendum *Epinomide* pro *Epimenide*.

XLVIII. ὍΡΟΙ, *Definitiones*, à Laertio non memoratæ, Platoni tribuuntur ab Ammonio in πάιδευσις, sane ex Platone collectæ sunt. Sub *Speusippi* nomine edidit latine à se translatas *Marsilius Ficinus*. Vertit etiam *Corradus* vir doctissimus. Equidem Speusippum ὅρους scripsisse testatur Laertius IV. 5.

XLIX. ΠΕΡῚ ἈΡΕΤΗ͂Σ, ἢ διδακτόν. Inter *Aeschinis* Socratici dialogos refertur à Suida. Contendit, ut sæpe alias Plato, Virtutem

 neque

neque disciplina neque natura comparari, sed θείᾳ μοίρᾳ inesse illis, qui eadem præditi sunt. Latine vertit *Sebastianus Corradus.*

L. ΠΕΡΙ' ΔΙΚΑ'ΙΟΥ. *de justo*, quid sit. Plures dialogos Platonem scripsisse, quibus conetur demonstrare, quid sit justitia; neque tamen quicquam potuisse proferre, quod sit perspicuum, aut quod lectoribus persuadeat, affirmat Isidorus Pelusiota lib. IV. Epist. 91.

Hunc quoque dialogum latine vertit *Corradus.*

LI. Platonis *de Vacca* supposititium, quod allegat Thomas Bradvvardinus de causa Dei contra Pelag. & quos vocant *Institutionum libros* Magi circumferunt, explosos à Joh. Pico Mirandulano lib. I. in Astrologos p. 284.

V. SCRIPTA PLATONIS DEPERDITA.

POEMATA. Laertius III. 4. seq. εἰσὶ δ' οἱ καὶ παλαῖσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, καθὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων, καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ ΠΟΙΗ'ΜΑΤΑ γράψαι, πρῶτον μὲν ΔΙΘΥΡΑ'ΜΒΟΥΣ, ἔπειτα καὶ ΜΕ'ΛΗ καὶ ΤΡΑΓΩΙΔΙ'ΑΣ. His *poemata Heroica* addit Aelianus, II. 30. Var. eaque à Platone igni tradita memorat, quod Homericis multum inferiora videret. Adde P. Victorium XXXVI. 13. Var. lect. & Isaacum Vossium de viribus rhythmi p. 53. τὰ πρῶτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησεν καὶ ΗΡΩ̈ΙΚΑ' ἔγραφε μέτρα, εἶτα αὐτὰ κατέπρησεν ὑπεριδὼν αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς Ὁμήρου αὐτὰ ἀντικρίνων ἑώρα κατὰ πολὺ ἡττώμενα. Non minus Tragœdias quoque suas & dithyrambos commisisse flammis, cum Socratis Philosophia captus esset, præter Laertium III. 5. & Aelianum loco laudato refert Olympiodorus in Platonis vita: ἐποίησε δὲ καὶ τραγικὰ ποιήματα καὶ διθυραμβικὰ καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ πάντα κατέκαυσε τῆς Σωκράτους παραθεὶς διατριβῆς, εἰπόντι τοιοῦτον ἔπος. *

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

Eustathius ad Iliad. Σ. p. 1202. Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος, ἦν δὲ ὁ μέγας Πλάτων εἰς ποιητικήν φασιν ὁρμήσας, καὶ ΗΡΩΙ'ΖΩΝ, κατέπρησεν ἃ ἔγραψεν, ὡς Ὁμήρου ἡττώμενα κατὰ πολύ. Εἶτα ἐπιθέμενος τραγῳδίᾳ καὶ μέλλων ἀγωνιεῖσθαι, καὶ ἀκούσας Σωκράτους καὶ καθάπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρῆνος, ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν, ἐφ' ᾗ καὶ εὐδοκίμησε πάνυ. Apulejus de dogmate Platonis: *Picturæ non aspernatus artem, tragœdiis & dithyrambis se utilem finxit. Jamque carminum confidentia elatus certatorem se profiteri cupiebat, nisi Socrates humilitatem cupidinis ex ejus mentibus expulisset,* &

* Simili parodia ex Iliad. Σ. 392. usus Metrocles apud Laert. IV. 95.

& veræ laudis gloriam in ejus animam inserere curasset. Gellius XIX. 11. afferens distichon lepidissimum Platonis in Agathonem, addit hoc ipso eum adolescentem tragœdiis eodem tempore faciendis prælusisse.

Prætereo dubios dialogos deperditos, de quibus dixi num. 39. 44. 46. 47. 50. & truncos, de quibus num. 29. tum ἀγεάφυς συνυσίας Platonis, è quibus Aristotelem subinde profecisse notat Franciscus Patricius T. 3. discuss. peripatet. lib. 6. p. 345.

Dictum ejus, quo affirmavit, Deum ἀεὶ γεωμετρεῖν, in scriptis Platonis hodie non occurrit, exponitur à Plutarcho VIII. 2. Sympos.

Platonis scripta divulgasse & in Siciliam transportata vendidisse *Hermodorum*, ipsius auditorem, referunt Zenobius & Suidas in λόγυς Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται, atque Cicero XIII. 21. ad Atticum.

Vetustiores Platonis interpretes ad minimum LXV. reperire se ait Franciscus Patricius ante Ammonium Saccam, qui Alexandriæ vixit circa A. C. 200. Nec pauciores post illa tempora clari fuere. Horum plerosque commemoratos lector reperiet infra capite tertio. Pulchre autem observat Chalcidius p. 340. *Sententiis Platonis plene & diligenter elaboratis juniores Philosophos, ut non optimos hæredes, paternum censum in frustra dissipantes perfectam atque uberem sententiam* (non raro) *in mutilas opiniunculas incidisse*; Similiter Numenius apud Eusebium XV. præparat. cap. 5. p. 729. queritur Platonem à suis Penthei instar hinc indeque misere distrahi.

VI. A PLATONE LOQUENTES IN DIALOGIS GENUINIS INDUCUNTUR.

Adimantus
Agatho
Alcibiades
Anytus Menonis F.
Apollodorus
Aristodemus
Aristophanes
Atheniensis hospes (Plato ipse, ut nonnullis visum, dissentiente Laertio III. 52.)
Callias
Callicles
Cebes
Cephalus
Chærephon
Charmides
Clinias Cretensis
Clitophon Aristonymi F.
Cratylus
Critias
Crito

Cte.

Ctesippus
Demodicus
Diotima
Echecrates
Eleates hospes (Parmenides ut visum quibusdam, dissentiente Laertio III. 52.)
Eryximachus
Euclides
Eudicus
Euthydemus
Euthyphron
Glaucon
Gorgias
Hermocrates
Hermogenes
Hipparchus
Hippias
Hippocrates
Hippothales
Ion
Laches
Lysimachus
Lysis
Megillus Lacedæmonius
Melesias
Menexenus
Menon
Minos
Nicias
Pausanias
Phædo
Phædrus
Philebus
Polemarchus
Polus
Prodicus
Protagoras
Protarchus
Simmias
Socrates
Terpsion
Theages
Theætetus
Theodorus
Thrasymachus
Timæus

VII. EDITIONES PLATONIS.

GRÆCÆ.

Prima Aldina Venet. 1513. fol. cui præfixa Aldi ad Leonem X. supplicatio pro bonis literis promovendis. In hac, quantum ipse studium ad libros emendate excudendos posuerit, pluribus refert, atque inter alia de præsenti sua Platonis editione hæc scribit : *Etsi opere in magno fas est obrepere somnum (non enim unius diei hic labor est noster, sed multorum annorum, atque interim nec mora nec requies) sic tamen doleo, ut, si possem, m··tarem singula errata numo aureo.* Eidem editioni præfixum est perquam elegans *Marci Musuri* carmen elegiacum in laudem Platonis, quod ita probatum est Leoni Pontifici, ut ab eo non aliam, ut creditur, ob causam

ſam Archi-Epiſcopus Epidaurenſis crearetur. Vide Dan. Heinſii præfat. ad peplum epigrammatum græcorum, & Voſſium de Poetis græcis p. 84.

Altera, Baſileenſis, apud Joh. Walderum A. 1534. fol. quæ editio eo maxime nomine eſt commendabilis, quod *Procli* commentarios eximios in Timæum & Remp. Platonis græce adjunctos exhibet, & indice locuplete in Platonem eſt inſtructa, caſtigataque à Simone Grynæo & Joh. Oporino.

Tertia, itidem Baſileenſis, apud H. Petri A. 1556. fol. quæ, exceptis Procli commentariis, Walderianam exprimit, ſed ad MSS. Codices ab Arnoldo Arlenio emendatam ac ſuppletam. Huic quoque *Muſuri* carmen præfixum eſt, cum latina *Zenobii Acciajoli* Metaphraſi.

LATINÆ.

I. Ex verſione *Marſilii Ficini*, qui eam Laurentio Medicis inſcripſit, Venet. 1491. fol. Dicitur Ficinus verſionis ſuæ primum ſpecimen oſtendiſſe Marco Muſuro, & ejus cenſuram rogaſſe. At hic inſpecto Ficini labore, digitos atramento protinus immerſit, eisque prima Ficinianæ verſionis pagina obliterata, demonſtravit, alia verſione opus eſſe, hanc non niſi una litura poſſe emendari, ut refert Menagius T. 2. Antibailleti p. 157. Itaque Ficinus denuo rem majori ſtudio adorſus, illam, quæ in omnium manibus verſatur, compoſuit Platonis verſionem, quæ poſt priorem, quam dixi, Venetam, & Florentinam Labbeo memoratam editionem, ſæpius lucem vidit cum ejusdem Ficini argumentis Venet. 1517. fol. apud Phil. Pincium & Pariſiis in ædibus Aſcenſianis A. 1518. fol. Baſileæ apud Froben. ex recognitione Sim. Grynæi 1551. fol. tum Lugduni * A. 1557. fol. apud Antonium Vincentium, in qua editione acceſſere ſex dubii Platonis dialogi è verſione *Sebaſtiani Corradi*, quæ ſeparatim viderat lucem Lugduni apud Gryphium 1543. 4. Ab eo tempore iterum prodiit Plato à Ficino verſus Lugd. 1567. fol. & ex recenſione Stephani Tremulæi 1592. 12. tribus voluminibus. In Ficinianis editionibus ſcripta Platonis exhibentur hoc ordine: Hipparchus, ἐρασταὶ, Theages, Meno, Alcibiades uterque, Minos, Euthyphro, Parmenides, Philebus, Hippias major, Lyſis, Theætetus, Jo, Sophiſta, Politicus,

E

* Hanc editionem multis recenſet Abbas Morlierius, Doctor Sorbonicus, in libro gallice A. 1703. edito, Eſſais de literature pour la connoiſſance des livres T. 1. p. 348. ſeq. & T. 2. p. 3. ſq.

cus, Protagoras, Euthydemus, Hippias minor, Charmides, Laches, Clitopho, Cratylus, Gorgias, Convivium, Phædrus, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Menexenus, De Republica libri X. Timæus, Critias, de legibus, Epinomis, Epiſtolæ XIII. dialogi nothi VI. Axiochus, de juſto, de virtute an doceri poſſit, Demodocus, Siſyphus & Eryxias. His omnibus ſubjiciuntur ὅροι ſive definitiones. De Ficini verſione ita Joh. Baptiſta Criſpus de ethnicis Philoſphis caute legendis p. 307. *Jacobus Carpentarius in Platonis verbis exponendis negligenter uni Ficino fidem adhibet, qui potius, quid recte ſentiendum, ex naturæ, quam ex Platonis fundamentis ubique oſtendit. Unde ſæpe numero ab ipſo factum eſt, ut pueriliter admodum ſe ipſum primum, deinde cumplurimos in Platone interpretando deluſerit, ſive quod pudeat ſui laboris in uno Ethnico interpretando, ſive quod ita ſentiat fortaſſe D. Thomam interpretatus, qui Ariſtotelis verba raro non ad Eccleſiam vel ad tolerabilem ſenſum trahit.* Ludovicus Regius, qui dialogos quosdam Platonis (Timæum, Sympoſium &c.) gallicè vertit & commentariis illuſtravit Pariſ. 1559. 4. in præfat. de Ficino loquens, *ce ſeroit temps perdu*, inquit, *de m' arreſter à reprendre ce perſonnage en tous les endroits ou il a fally traduiſant Platon, mais plutot luy convient rendre graces du labeur, qu' il a pris volontairement. - - Le bon Seigneur n' eſtoit gueres expert en grec ny en latin, & à failly infiniment traduiſſant cet auteur, memement en telles difficultez qui dependent de la connoiſſance de l' antiquité ou de nature. I' en ay conferay avec Mr. G. Peliſſier Eveque de Montpellier & à Mrſ. Turnebus & Goupil Profeſſeurs du Roy, & m' a ſecouru chacun à ſon pouvoir.* Ficini lapſus annotavit etiam Hetruſcus Timæi & aliorum quorundam dialogorum interpres Sebaſtianus Ericius. Petri autem Nannii * judicio, è Ficini quidem traductione utcunque ſentimus quid Plato velit, *ſed ita, ut ſi ipſe Plato legeret, pro ſuis non agnoſceret. Ubi enim in latinis Heroica illa vis & ſubtilitas grandiloqua, ubi illa beata nec tamen otioſa verborum luxuries?*

II. Ex verſione *Jani Cornarii*, cum Ficini argumentis & commentariis Baſil. 1561. fol.

III. *Pompeji Gargiliani* verſio quorundam dialogorum Platonis (mihi nunquam viſa) ut obſcura perſtringitur à Jano Nicio Erythræo, Pinacotheca I c. 69.

GRÆCOLATINÆ.

I. Cum verſione & argumentis *Marſilii Ficini* Lugd. 1588. 1590.

* Vide Gaddium T. 2. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 144.

1590. apud Franciscum le Preux, & Francof. 1602. fol. apud Marnium & hæredes Aubrii. Exstant & græce ac latine cum Ficini versione excusi dialogi Platonis quinque selecti de rebus divinis, hic nempe: Socratis Apologia, Crito, Phædo, liber decimus de legibus & Alcibiades secundus curante *Johanne North* Viro Clariss. Cantabrigiæ 1673. 8. In hac editione singuli dialogi in capita sive sectiones divisi sunt, laudatissimo & utilissimo studio, quod utinam primis operum Platonicorum editoribus in mentem venisset.

II. Cum versione nova & argumentis notisque utilibus ac perspicuis *Joh. Serrani*, qui Reginæ Anglorum Elisabethæ tomum primum inscripsit, secundum Jacobo VI. Regi, tertium inclytæ Bernatum Reip. Paris. 1578. fol. tribus Voluminibus, perquã nitide, ex *H. Stephani officina* & cum ejusdem animadversionibus, qui collatis prioribus editionibus & Codd. MSS. operam dedit, ut græca quam emendatissima exhiberet. Distribuit Serranus scripta Platonis in Syzygias sex, quarum primam secundam & tertiam *primum Volumen* complectitur. In *prima Syzygia* quæ cum prima Thrasylli tetralogia convenit, occurrunt, qui ad Socraticæ doctrinæ defensionem spectant, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito & Phædo. In *secunda* Syzygia dialogi Isagogici in universam Philosophiam, qui vel de vera Philosophia agunt, Theages, Erastæ, Theætetus: vel oppugnant Sophisticam, Sophista, Euthydemus, Protagoras & Hippias minor. In *tertia* dialogi λογικοὶ, Cratylus, Gorgias, & Jo. *Volumen secundum* complectitur *Syzygiam tertiam*, sive Dialogos Platonis Ethicos generales Philebum, Menonem, Alcibiadem primum: Ethicosque speciales, Alcibiadem secundum, Charmidem, Lysidem & Hipparchum: tum Politicos, Menexenum, Politicum, Minoem, libros de Rep. ac de legibus & Epinomidem. *Volumen tertium* complectitur *Syzygiam quartam*, in qua dialogi Physici ac Metaphysici sive Theologici, Timæus, Critias, Parmenides, Symposium, Phædrus & Hippias major. Denique *Syzygiam quintam*, in qua Epistolæ XIII. & dialogi nothi (quibus immerito accensetur Clitipho) & definitiones. Leone Allatio judice p. 119. de scriptis Socratis, *jure merito plerique hac nostra tempestate viri ingenui & docti ad Ficini interpretationem tanquam fideliorem, ad Serrani tanquam elegantiorem confugiunt*. De eadem Serrani versione ita Illustris Huetius de claris interpretibus p. 280. *Sententiis contentus verba despexit, fidelem absque eo & perspicuam, quam pollicetur, conversionem præstiturus*. Claudius Fleurius diss. de Platone p. 289. *J' ay appris, non sans quelque surprise, que ce Jean Serranus dont le Platon est si estimé (soit à cause de Henry Estienne qui l' a imprimé*

soit par quelque autre raison) est le meme Jean de Serres qui à écrit l' Histoire de France sous le titre d' inventaire. Je ne connois point d' auteur a qui il ait mieux reussi de degviser son nom. - - Sa traduction est plus latine que celle de Ficin, mais elle n' est pas si fidelle. Il abandonne la plus part des allegories & des mysteres de Marsile, en retenant seulement quelques unes au besoin, pour expliquer ce qu' il n' entend pas. - - Reprehendit deinde Serranum Fleurius quod ordinem librorum immutaverit, & Analysi scholastica deformaverit scripta Ptatonis; hanc tamen ipse mox non diffitetur utilem lectoribus esse, quod facile per se quilibet æqvus judex æstimabit.

ITALICE

Prodiit Plato interprete *Dardi Bembo* Venet. 1601. 12. tribus Voluminibus.

Nonnulla Platonis etiam Italice verrit *Sebastianus Ericius*, ut notavi supra num. XXXI. in Timæo.

GALLICE ET ANGLICE.

De Gallica versione dialogorum quorundam adornata à *Ludovico Regio* dixi paulo ante, ubi de latina Ficini interpretatione.

Gallice dialogos præcipuos Platonis perquam eleganter convertit *Andreas Dacerius* (ut retuli num. I. in Euthyphrone) & reliquos quoque editurum se in nupera Hieroclis editione est pollicitus. Ex gallica Dacerii versione promanavit Anglica A. 1701. sub titulo *Plato abrig'd.*

PERSICE ET HEBRAICE.

Platonis scripta *Persice* translata jussu Chosrois Persarum Regis Justiniano Imp. æqualis testatur Agathias lib. 2. Libros de Rep. translatos exstare *Hebraice* in Bibl. Vaticana, notabam supra num. XXX.

VIII. SCRIPTA VARIA DE PLATONE ET PLATONICA PHILOSOPHIA.

VITAM PLATONIS scripserunt è veteribus *Diogenes Laertius* libro III.

Olym-

Olympiodorus in prima praxi, sive prælectione ad Alcibiadem I.

(Ne jam de perditis dicam, *Porphyrio*, *Favorino*, *Zosimo Alex. Clearcho*, *Aristoxeno*, *Hermodoro*, *Speusippo*, *Xenocrate*, &c.)

E recentioribus, editores atque interpretes Operum, *Marsilius Ficinus*, qui etiam Apologiam de moribus Platonis scripsit, *Andreas Dacerius* &c. tum *Casaubonus*, *Aldobrandinus*, & *Menagius* ad Laertium.

Video etiam memorari *Mich. Boschii* vitam Platonis & pro Aristotele defensionem Argent. 1591. 8. quam non vidi. *Bembi* pro Platone Apologia, cujus meminit Gaddius, lucem haud vidit.

DISSENSUM AB ARISTOTELICA PHILOSOPHIA ostendere sunt conati, post deperdita scripta *Tauri Berytii* & *Attici* Platonici, *Georgius Gemistus Pletho* de Platonicæ & Aristotelicæ Philosophiæ differentia, Basil. 1574. 4.

Georgius Trapezuntius in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. *Mich. Apostolius* Gemisti contra Gazam ὑπερασπιστής MS. in Bibl. Bodlej. Apostolium impugnavit *Andronicus Callisti*, Andronicum *Nic. Secundinus*.

Bernardinus Donatus Veronensis de Platonicæ atque Aristotelicæ Philosophiæ differentia. Venet. 1540. 8. Paris. 1541. 8.

Franciscus Patricius discussionum Peripateticarum (Basil. 1581. fol.) Tomo III.

CONSENSUM PLATONIS CUM PHILOSOPHIA ARISTOTELIS, jam tum professus est se agnoscere Antiochus Academicus, ejusque auditor Cicero lib. V. de finibus, & alii passim: at singulari scripto docuerat

Porphyrius libris VII. sed qui pridem interciderunt (confer Holsten. de Porphyrii vita c. 8.)

Hierocles in libris de fato ac providentia, ad Olympiodorum Philosophum, libro præcipue sexto. Vide Photium Cod. CCXIV.

De eadem re commentarium promisit è latinis veteribus *Boethius* lib. 2. de interpretatione, sed qui elaboratus ab eo non videtur, certe lucem non vidit. *Bernardi Carnotensis* similem conatum laudat Sarisberiensis II. 17. Metalogici.

E recentioribus consensum Platonis cum Aristotele probare conatus est *Joh. Picus*. (adde Politiani Miscellanea c. 1.)

Franciscus Patritius discussionum Peripateticarum tomo II.

Seb. Foxius libris V. Lovan. 1554. Paris. 1560. 8. Witteb. 1589. 8. Lugd. 1622. 8. Confer Observat. Hallens. T. 3. p. 268. seq.

Jac. Carpentarius Claromontanus Parif. 1573. 4.

Gabriel Buratellus, Anconitanus, in conciliatione præcipuarum controverſiarum Ariſtotelis & Platonis 8. Venet. 1573.

Jacobus Mazonius Cæſenas libris II. præludiorum ad Comparationem Ariſtotelis & Platonis, Venet. 1597. fol.

Franciſcus Diacetius,

Petrus Maſſolus,

Symphorianus Champerius.

Addi his poſſunt *Paganinus Gaudentius* de dogmatum Ariſtotelis cum Platonis Philoſophia comparatione Florent. 1639. 4. *Benjamin Coberus* in Exercitationum Platonicarum præludio, ſive dialogo de Philoſophia, pro iis qui Platonem cum Ariſtotele volunt conjungere. Spiræ 1605. 8. *Andreæ Bachmanni* æquilibrium de ſuperpondio divini Platonis cum Ariſtotele Parallelo, ſive Ariſtoteles cum Platone comparatus. Northuſæ 1629. 12.

D. Phil. Treunerus in diſſ. de Theologia Platonis & Ariſtotelis comparata, Jenæ 1690. 4.

Confer ſi placet *Jacobum Thomaſium* Oratione XV. de Syncretiſmo Peripatetico, & *obſervationes Hallenſes* III. 14. ubi etiam de *Joh. Baptiſtæ du Hamel* libris II. de conſenſu veteris ac novæ Philoſophiæ diſſeritur.

PLATONEM CUM ARISTOTELE COMPARAVIT ſingulari & erudita diatriba gallice edita Philoſophiam utriusque inter ſe contendens *Renetus Rapinus*.

HIPPOCRATIS ET PLATONIS DECRETA libris novem explicuit & inter ſe contulit, atque adverſus aliorum ſententias defendit *Galenus*, qui exſtant. *Telephus* quoque Grammaticus, Suida teſte, ſcripſerat περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας. *Proclus* συμφωνίαν Ὀρφέως Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος. Cum *Orpheo* conſentire Platonem obſervavit & *Hierocles* libro quarto de fato ac providentia, & *Olympiodorus* commentar. in Phædonem, πανταχοῦ γὰρ ὁ Πλάτων παρῳδεῖται Ὀρφέως.

DE PLATONIS THEOLOGIA *Zenodoti* liber πρὸς Πλάτωνα περὶ Θεῶν Suidæ memoratus intercidit. Exſtant *Procli* libri VI. de Theologia Platonis, & στοιχείωσις Θεολογική, in quam *Nicolai Methonenſis* Epiſcopi animadverſiones & Fratris *Berealdi* expoſitio MS. ſuperſunt, illa græce, hæc latine. His addendus *Marſilius Ficinus*, cujus exſtant Theologiæ Platonicæ libri XIIX. de immortalitate animorum atque æterna felicitate & Theologiæ Platonicæ Compendium T. 1. Opp. p. 671. - - 676.

Paulus

Paulus Benius Eugubinus in Theologia Platonis atque Aristotelis Patav. 1624. 4.

Petrus Lescaloperius ad Ciceronem de Natura Deorum lib. 1. p. 49. seq.

Esaiæ Pufendorfii diss. à juvene scripta de Theologia Platonis.

CONSENSUM PLATONIS CUM CHRISTIANA RELIGIONE ostendere conantur præter Christianos veteres Clementem Alex. aliosque (quorum loca collegit Mericus Casaubonus de credulitate & incredulitate p. 122. seq.) tum recentiores Augustinum Steuchum Eugubinum in libris de perenni Philosophia, Bessarionem contra calumniatorem Platonis, Gvil. Postellum de Orbis terræ concordia, Theophilum Galeum in Atrio Gentilium Anglice edito & in Philosophia Generali, Marsilium Ficinum Variis scriptis, Philippum Mornæum libro de Veritate Religionis Christianæ, atque *Andream Dacerium* in diss. de Platone, notisque ad Gallicam dialogorum versionem passim, *Mutius Pansa* Pinnensis in tractatu de osculo seu consensu Ethnicæ & Christianæ Philosophiæ, Marpurg. 1605. 8. qui plures hujus argumenti libros molitum se testatur p. 115. 291. 485. *Livius Galantes*, Ordinis Minorum, libris XX. de Christianæ Theologiæ cum Platonica comparatione, Bononiæ A. 1627. fol. quo in opere *liber primus* continet Platonis vitam & encomia, quibus præcipue veteres Ecclesiæ doctores eum mactarunt, tum quæ iidem in ipso damnavere, & quibus argumentis defendi possit. Liber II. III. IV. considerant dogmata Platonica de Deo. Liber V. VI VII. de Angelis. Liber VIII. IX X. de Creatione. Liber XI. XII. XIII. de anima. Liber XIV. XV. XVI. de Dæmonibus. Liber XVII. XIIX. XIX. de felicitate summa hominis. Liber denique vicesimus colligit dicta veterum Poetarum capitibus fidei Christianæ consentientia. *Petrus Calanna* in Philosophia Seniorum, sacerdotia & Platonica Panormi 1599. 4. *Franciscus Patricius* in Aristotele exoterico, ubi ostendere conatur Platonem cum Doctrina Christiana conspirare per capita XLIII. in quibus dissidet Aristoteles. Confer Joh. Launojum de Varia Aristotelis fortuna c. 17. *Franciscus de Vieri* in compendio doctrinæ Platonicæ quatenus cum Christiana fide conspirat. Italice A. 1577. 8. His adde quod Plato à Numenio dictus est *Moyses Atticissans*, & ab Hebræis plurima repetisse à multis creditur, qua de re præ cæteris consulendus Huetius demonstrat. Evangel. proposit. IV. c. 2. §. 14. Tob. Pfannerus in Theologia gentili &c.

DISSENSUM PLATONIS A RELIGIONE CHRISTIANA

multi

multi etiam è veteribus Ecclesiæ Doctoribus satis perspicue observarunt, qui Platonem habebant *condimentarium hæreticorum.* Unde Bernhardus Epist. 109. de Abailardo: *dum Platonem probat Christianum, se probat Ethnicum.* Hanc in rem operæ pretium est legere, quæ scripsit

Joh. Baptista Crispus, Gallipolitanus, in erudito Opere de Ethnicis Philosophis caute legendis, Rom. 1594. fol. quo præcipue Platonis doctrinam de Anima ad examen revocavit, & p. 235. monet *Platonem tum præcipue cavendum esse, cum piis dogmatibus magis similis esse videtur.* Idem visum Cardinali Bellarmino, nam ut refert Malinkrotus de summo bono p. 4. *Platonicam Philosophiam Clemens VIII. Pontifex. Max. in Scholas uti propositum habebat reduxisset, nisi unius Cardinalis Bellarmini dehortatione abstentus fuisset, quæ tamen repulsa si causam illius & rationes quibus illa persvasa fuit perpendamus, plus gloriæ quam ignominiæ Platonico dogmati conciliavit, uti apud Fuligatum & Sylvestrum de Petra Sancta in vita prædicti Cardinalis videre est. Nec enim vel ipse Bellarminus præ Aristotelica ausus est Platonicam Philos. contemnere, ideoque non alio argumento usus est, quam quod præ aliis Gentilium Philos. Sectis ad Christianæ Religionis placita proxime accederet, ideoque ad seducendos homines & simplicitatem fidei corrumpendam majus ab illa periculum immineret.* Præterea de dissensu Platonis à Christianis dogmatibus egerunt *Ehregot Daniel Colberg*, Professor tum Gryphisvvaldensis in Chistianismo Platonico Hermetico, edito Germanica lingua Lipsiæ *1690.* 8. *Frid. Christianus Bucher* Ecclesiastes Gedanensis Platone Mystico in Pietista redivivo, itidem Germanice, Gedani 1699. 4. *Albertus Christianus Rothe* Ecclesiastes nuper Lipsiensis in Trinitate Platonica Lips. 1693. 4. *Joh. Heinricus Feustkingius* de tribus Hypostasibus Plotini Witteb. 1694. 4. *Joh. Frid. VVucherer*, Meinungensis in diss. de defectibus Theologiæ Platonicæ. Jenæ 1706. 4.

Consulendus & *Sam. Parkerus* in Philosophiæ Platonicæ Censura Anglice edita, *an account of the Platonik Philosophy.* Oxon. 1666. 4.

PLATONEM HEBRÆIS PHILOSOPHEMATA SUA NON DEBERE, ostendit Joh. Clericus Epistola Critica VII. Equidem Mosaicis è scriptis qui suam credit hausisse Philosophiam Platonem, idem fidem facile quoque habebit fabulæ de cadavere Platonis reperto tempore Constantini M. & Irenes cum tabella aurea in pectore cui verba insculpta: *Christus ex virgine nascetur, in quem ego credo. At soltu me iterum adspicies sub Constantini imperio & Irenes.* Vel quod à multis traditum est primum fuisse Platonem, qui apud inferos Christo prædicanti fidem habue-

habuerit atque ab eo fuerit ex inferis liberatus. Vide Barthium ad Æneam Gazæum p. 153. & Allatium de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 259. seq.

DE PLATONIS PHILOSOPHIA, (ne jam deperditos memorem, *Didymum*, *Dercyllidemque*) librum edidit *Georgius Acanthius Kelhaimannus*. Basil. 8.

Stephani Theupoli Patricii Veneti Academicarum Contemplationum libri X, quibus Platonis dogmata ordine explicata adversus Peripateticos vindicantur. Venet. 1576. 8.

Elegans de Platone ejusque Philosophia dissertatio, auctore *Claudio Fleurio* subjecta legitur hujus tractatui de delectu ac methodo studiorum, qui gallice lucem vidit Bruxellis 1687. 12. recusus ibidem 1706. 12. Confer Acta Erud. A. 1688. p. 370.

ETHICAM Platonicam conscripsit *Magnus Daniel Omeis* Vir Clariss. Professor Altdorfinus, Altdorf. 1696. 8. & ante eum *Chrysostomus Javellus* Canapicius, cujus exstat quoque epitome CIVILIS Platonis PHILOSOPHIÆ, T. 2. Operum Lugd. 1580. fol.

POETICAM Platonicam *Paulus Benius* Eugubinus, Venet. 1622. Eidem RHETORICAM quoque Platonicam debemus.

De locis apud Platonem MATHEMATICIS præter deperditum *Philippi Mendæi* opus, scripsit *Theo Smyrnæus*.

ὁ εἰς τὰς παρὰ Πλάτωνι παροιμίας γράψας laudatur ab Anonymo de incredibilibus cap. IX. ubi non spernendum occurrit ex illo scriptore fragmentum super sensu fabulæ notissimæ de Narcisso.

EXAMEN PHILOSOPHIÆ PLATONICÆ Ludovicus de Morainvillier d'Orgveville, presbyter Oratorii & Doctor Sorbonicus, Maclovii, (S. Malo civitate Gallicæ Celticæ) 1650. 8.

LEXICA PLATONICA scripserunt Olim *Boëthus*, *Harpocration* Argivus, & *Timæus junior*, Platonicus.

E recentioribus hoc loco memorandum

Ioh. Baptistæ Bernardi Patricii Veneti Seminarium totius Philosophiæ Platonicæ, sive Index copiosus materiarum in Platone & Platonicis occurentium, Venet. 1582. atque inde Lugduni & Genevæ plus simplici vice in fol. Non ex lectione ipsorum Librorum, sed ex indicibus compaginatum hoc opus videtur Morhofio I. Polyhist. p. 244.

Platonis Gemmæ collectæ à *Nic. Liburnio*, Basil. 8.

CAPUT II.

Albini Platonici Introductio in Platonis Dialogos,

Nunc primum in lucem edita.

Antequam de Platone dicere desinam, hoc loco inserere juvat *Albini* Isagogen in dialogos Platonis, descriptam ex codice Holsteniano, adjuncta latina versione, quam ante aliquot annos composuit, Græcis literis tum operam ductu meo navans Juvenis egregius, JO. ANTONIUS WINCKLERUS, Hamburgensis, JOHANNIS, τοῦ μακαρίτου, Rev. Ministerii Senioris, Filius.

DE ALBINO PLATONICO Testimonia.

Galenus de libris propriis, T. IV. edit. Basil. p. 372.

Τρία δέ μοι βιβλία παρά τινων ἐδόθη γεγραμμένα πρὶν εἰς Σμύρναν ἐκ Περγάμου μεταβῆναι Πέλοπός τε τοῦ ἰατροῦ καὶ Ἀλβίνου τοῦ Πλατωνικοῦ * χάριν.

Tertullianus lib. de Anima cap. XXVIII.

Quis ille nunc vetus Sermo -- -- Pythagoricus, ut volunt, quin & divinus, ut Albinus existimat, aut Mercurii forsan Ægyptii.

Cap. XXIX.

Hæc & Albinus, Platoni suo veritus, subtiliter quærit contrarietatum genera distinguere, quasi non & hæc tam absolute in contrarietatibus posita sint, quam & illa, quæ ad sententiam magistri sui interpretatur, vitam dico & mortem.

Proclus Lib. II. in Platonis Timæum p. 67.

Ὅ γε Πλατωνικὸς Ἀλβῖνος ἀξιοῖ κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον ἀγένητον ὄντα γενέσεως ἔχειν ἀρχήν, ὃ καὶ πλεονάζει τοῦ ὄντος.

Idem

* Fuit igitur Albinus æqualis Galeni, certe scripsit post Thrasyllum ac Dercyllidem, quorum meminit cap. VI.

Idem Proclus Lib. V. p. 311.

Μόνον τὸν νοῦν ἀθάνατον διατηρῦντες, ὡς μόνον καὶ μένοντα καὶ ὁμοιούμενον τοῖς θεοῖς, καὶ μὴ φθειρόμενον, ὥσπερ οἱ παλαιότεροι, ἢ ἐπειδὴ τῇ λέξει κεχρήκαντες δι' ἧς ὁ Πλάτων φθείρει τὸν ἄλογον, θνητὴν αὐτὸν καλῶν, τοὺς Ἀττικοὺς λέγω καὶ Ἀλβίνους, καί τινας τοιούτους.

Jacobus Pamelius ad Tertullianum p. 378.

Albinus, cujus etiam meminit capite præcedente, Platonis Magiſtri ſui, uti loquitur Auctor, ſcripta interpretatur, ſcripſit Iſagogicum dogmatum Platonis, & alterum librum de ordine librorum ejusdem, qui Græce exſtant Romæ in Vaticano, & Venetiis ad S. Antonium.

Iſagogen hanc Albini in Dialogos Platonis laudat etiam Petrus Alcyonius in præfatione ad libros de exilio, Gerhardus Langbænius in Academia, ſive notitia ſcriptorum Platonicæ Philoſophiæ, & Nic. Rigaltius ad Tertullianum p. 87. qui cum hoc Albino confundit alterum longe diverſum hoc nomine ſcriptorem latinum, cujus meminit Boethius lib. 1. de Muſica cap. 12. & Casſiodorus cap. 5. de Muſica: Apud latinos autem Vir Magnificus Albinus * librum de hac re compendioſa brevitate conſcripſit, quem in Bibliotheca Romæ nos habuiſſe, atque ſtudioſe legiſſe retinemus. *Fallitur quoque auctor Pandectarum Brandeburgicarum, qui Alcinoum eſſe ſuſpicatur Iſagoges quam hic edo auctorem, cum veriſimilius ſit* ἐπιτομὴν τῶν Πλάτωνος δογμάτων *quæ ſub Alcinoi nomine ambulat, eſſe hujus Albini. Verum de Alcinoi ſcripto infra libro IV.*

* Idem forte qui præfectus Urbi fuit A. C. 414. & 426. *cujus facundæ commiſſa palatia linguæ.* Vide Labbeum ad excerpta Photii ex Olympiodoro T. 1. Hiſt. Byz. p. 67. Fuere & alii hoc nomine, ut Albinus ad quem ſcribit Lucilius poeta apud Lactantium VI, 5. A. Poſthumius Albinus de quo Voſſius in Hiſt. Græcis & Latinis, Albinus junior qui res Romanas carmine latino ſcripſit, è quo verſus nonnulli afferiuntur à Priſciano VII. p. 741. Albinus Eremitá, de quo S. Nili narrationem edidit Poſſinus quem vide ſi placet in notis p. 183. Albinus cujus librum de metris allegat Maximus Victorinus de carmine Heroico p. 1959. Alcuinus quoque à nonnullis appellatur Albinus. prætereo alios Albinas in Hiſt. Romana obvios, de quibus Glandorpius in Onomaſtico, qui tamen Albinios plebejam gentem cum Albinis confundit.

ΑΛΒΙΝΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Πλάτωνος Διαλόγους.

I. Ὅτι τῷ μέλλοντι ἐντεύξεσθαι τοῖς Πλάτωνος διαλόγοις προσήκει πρότερον ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο, τί ποτέ ἐστιν ὁ διάλογος. Ὄντε γὰρ ἄνευ τέχνης τινὸς καὶ δυνάμεως γεγραμμένοι εἰσὶν, οὔτε τεχνικῶς γνωρίσαι ῥᾴδιον τῷ γε θεωρίας ἀπείρως ἔχοντι. Ἀρέσκει δὲ τῷ φιλοσόφῳ περὶ παντὸς οὑτινοσοῦν τὴν σκέψιν ποιούμενον, τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος ἐξετάζειν. Ἔπειτα, τί τοῦτο δύναται, καὶ τί μή, πρὸς ὅ, τί τε χρήσιμον πέφυκε καὶ πρὸς ὃ μή. Λέγει δὲ ὧδε. * Περὶ παντὸς ὦ παῖ μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλεύεσθαι, εἰδέναι περὶ οὗ ἂν βουλὴ ᾖ, παρὰ τοῦτο ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. Τοὺς δὲ πολλοὺς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου, ὡς οὖν οὐκ εἰδότες, ** οὐδὲ ὁμολογοῦντες ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν. οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτ' ἄλλοις ὁμολογοῦσιν. Ἵνα οὖν μὴ τοῦτο πάθωμεν ἐντυγχάνοντες τοῖς Πλάτωνος διαλόγοις, αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ ἔφην, σκεψώμεθα, τί ποτ' ἐστὶν ὁ διάλογος, οὐδὲ γὰρ ἄνευ τέχνης τινὸς καὶ δυνάμεώς εἰσι γεγραμμένοι. Ἔστι τοίνυν οὐκ ἄλλο τι ἢ λόγος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περί τινος τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων πραγμάτων, μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς.

II. Λόγος μὲν οὖν λέγεται ὁ διάλογος, καθάπερ ὁ ἄνθρωπος ζῶον. Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ μὲν ἐνδιάθετος, ὁ δὲ προφορικὸς, ἀκουσόμεθα τοῦ προφορικοῦ, καὶ ἐπεὶ τούτου ὁ μέν ἐστι κατὰ διέξοδον λεγόμενος, ὁ δὲ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν, ἴδιον δὲ τοῦ διαλόγου ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις, ὅθεν ὁ λόγος ἐξ ἐρωτήσεως εἶναι λέγεται. Τὸ δὲ περί τινος τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων πραγμάτων πρόσκειται, διότι οἰκείαν εἶναι δεῖ τὴν ὑποκειμένην ὕλην τῷ διαλόγῳ. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ πολιτικὴ καὶ φιλόσοφος. Ὡς γὰρ τῇ τραγῳδίᾳ καὶ ὅλως τῇ ποιήσει οἰκεία ὕλη ὑποβέβληται τῶν μύθων, οὕτως τῷ διαλόγῳ ἡ φιλόσοφος, τουτέστι τὰ πρὸς φιλοσοφίαν. Τὸ δὲ μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων διαφόρων ἐν τοῖς λόγοις ὄντων τὸν βίον, τῶν μὲν φιλοσόφων, ** τῶν δὲ σοφιστικῶν, τὰ οἰκεῖα ἤθη δεῖ ἑκάστῳ ἀνατιθέναι. Τῷ μὲν φιλοσόφῳ τὸ γενναῖον, καὶ τὸ ἁπλοῦν, καὶ τὸ φιλάληθες. Τῷ δὲ σοφιστικῷ τὸ ποικίλον καὶ τὸ παλίμβολον καὶ τὸ φιλόδοξον. Τῷ δὲ ἰδιωτικῷ τὸ οἰκεῖον. Ἐπὶ τούτοις φησὶ καὶ (περὶ) τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς, καὶ μάλα

εἰκό-

* Plato in Phædro, non longe a principio. ** in editis Platonis libris est: ὡς οὖν εἰδότες οὐχ ὡμολογοῦνται, κ. τ. λ. quod Ficinus vertit; *tanquam igitur scientes in disquisitionis principio non declarant.*

ALBINI INTRODUCTIO IN Platonis Dialogos.

I. Volentem accedere ad Platonis Dialogos, decet prius nosse, hoc ipsum, quidnam sit Dialogus? Neque enim absque arte quadam & facultate scripti sunt, neque secundum artem judicare facile est, præceptorum imperito. Placet autem Philosopho, quamcunque rem consideraverit, naturam ejus inquirere, tum quid possit, vel non possit, ad quæ aptum natum sit, ad quæ minus. Ita enim ait: *In omnibus, fili, unicum est principium, iis, qui recte consilia inire volunt, probe intelligere, quid illud sit, de quo consultent, hoc quippe neglecto aberrare est necesse; plurimos vero illud latet, quod rei naturam ignorant. Ut igitur nesciunt, parumque sibi constant in principio disquisitionis, pr cedentes quod par est consequitur, ut nec sibi ipsi, nec aliis consentanea loquantur.* Ne itaque idem nobis accidat ad Platonis Dialogos accedentibus, illud ipsum, quod dixi, considerabimus, quidnam Dialogus sit? cum non sint sine arte quadam scripti. Est nempe nihil aliud, quam *Sermo constans ex quæstione & responsione de rebus civilibus vel Philosophicis, ita ut mores decentes tribuantur personis assumptis, & congruens Orationis adhibeatur compositio.*

II. *Sermo* de Dialogo dicitur, ut de homine animal. Cum vero sermo alius internus sit, externus alius, intelligimus externum, & quia hic iterum vel continua oratione procedit, vel quæstione constat & responsione, proprie Dialogi fiunt interrogando & respondendo, unde dicitur sermo constare ex quæstione & responsione. Verba, *de rebus civilibus vel Philosophicis*, adjecta sunt, quia conveniens Dialogi argumentum esse debet, quod est civile & Philosophicum. Quemadmodum enim Tragœdiæ vel universim artis Poeticæ congruens materia ex fabulis depromitur, ita Dialogi ex Philosophia sive rebus Philosophicis. Porro additur: *ut congruentes tribuantur mores assumtis personis.* Cum enim in Dialogis pro vitæ ratione variæ hæ sint atque distinctæ, aliæ Philosophorum, sophistarum aliæ, suos cuique mores tribuere oportet; Philosopho, ingenuitatem animi, simplicitatem, amorem veritatis: Sophistæ contrà varios colores, mentis fluctuationem & vanum studium gloriæ. Ita & privato, rei domesticæ studium. Postea monetur *de accurata Orationis compositione adhibenda*, optime sane.

 Nam

* Conf. Themistii βασανιστὴν sive orationem XXI, qua diversos mores Philosophi ac Sophistæ ex Platonis mente describit.

εἰκότως. Ὡς γὰρ τῇ τραγῳδίᾳ καὶ τῇ κωμῳδίᾳ τὸ οἰκεῖον μέτρον δεῖ (προσάπτεσθαι καὶ τῇ) λεγομένῃ ἱστορίᾳ τὸ πλάσμα, οὕτως καὶ τῷ διαλόγῳ τὴν οἰκείαν λέξιν καὶ σύνθεσιν ἔχειν, τὸ Ἀττικὸν, τὸ εὔχαρι, τὸ ἀπέριττον, τὸ ἀνενδεές.

III. Ἐι δέ τις λεγόμενος λόγος μὴ, καθάπερ εἶπον, εἰδοποιούμενος ἀλλ' ἐνδεὴς ὢν τούτων λέγοιτο εἶναι διάλογος, οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιτο. Οὕτω τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ λεγόμενον τῶν δυνάμεων εἰδοποιεῖν τὴν ἰδιότητα τῶν διαλόγων, ἀλλὰ μᾶλλον δύο δημηγορίας κατ' ἐνθύμησιν ἀλλήλοις ἀναγεγραμμένας. Ἐπεὶ οὖν ὅ, τί ποτέ ἐστιν ὁ διάλογος τεθεωρήκαμεν, περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ τοῦ κατὰ Πλάτωνα διαλόγου ἴδωμεν. Τουτέστι περὶ τῶν χαρακτήρων, πόσοι τέ εἰσιν οἱ ἀνωτάτω, καὶ πόσοι ἐκείνων ὑποδιαιρεθέντες εἰς τοὺς ἀτόμους ἐστήσαντο.

IV. Περὶ μὲν οὖν χαρακτήρων ὅτι δύο ὄντων, ὑφηγητικοῦ καὶ ζητητικοῦ, ὁ μὲν ὑφηγητικὸς ἥρμοσαι πρὸς διδασκαλίαν καὶ πρᾶξιν τοῦ ἀληθοῦς. Ὁ δὲ ζητητικὸς πρὸς γυμνασίαν καὶ ἀγῶνα καὶ ἔλεγχον τοῦ ψεύδους. Καὶ ὅτι ὁ μὲν ὑφηγητικὸς τῶν πραγμάτων στοχάζεται, ὁ δὲ ζητητικὸς τῶν προσώπων.

V. Τῶν μὲν οὖν τοῦ Πλάτωνος διαλόγων ὑπάγονται τῷ μὲν φυσικῷ ὁ Τίμαιος, τῷ δὲ ἠθικῷ ἡ Ἀπολογία, τῷ δὲ λογικῷ Θεάγης, Κρατύλος Λύσις, Σοφιστής, Λάχης, Πολιτικός. Τῷ δὲ ἐλεγκτικῷ Παρμενίδης, Πρωταγόρας, τῷ δὲ πολιτικῷ Κρίτον, Φαίδων, Μίνως, Συμπόσιον, Νόμοι, Ἐπιστολαὶ, Ἐπινομίς, Μενέξενος, Κλειτοφῶν, Φίληβος. Τῷ δὲ πειραστικῷ Εὐθύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμίδης. Τῷ δὲ μαιευτικῷ Ἀλκιβιάδης, τῷ δὲ ἀνατρεπτικῷ Ἱππίας, Εὐθύδημος, Γοργίας.

VI. Ἐπεὶ οὖν τεθεωρήκαμεν τὴν διαφορὰν αὐτῶν ὡς πέφυκε γίγνεσθαι, καὶ τοὺς χαρακτῆρας, ἐπὶ τούτοις λέγωμεν, ἀπὸ ποίων διαλόγων δεῖ ἀρχομένους ἐντυγχάνειν τοῦ Πλάτωνος λόγῳ. * Διάφοροι γὰρ δόξαι γεγόνασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν Ἐπιστολῶν ἄρχονται, οἱ δέ τινες ἀπὸ τοῦ Θεάγους. Εἰσὶ δὲ οἱ κατὰ τετραλογίαν διελόντες αὐτοὺς, καὶ τάττουσι πρώτην τετραλογίαν περιέχουσαν τὸν Εὐθύφρονα καὶ τὴν Ἀπολογίαν, καὶ τὸν Κρίτωνα καὶ τὸν Φαίδωνα. Τὸν μὲν οὖν Εὐθύφρονα, ἐπεὶ καὶ ἐπαγγέλλεται τῷ Σωκράτει ἐν αὐτῷ ἡ δίκη. Τὴν δὲ Ἀπολογίαν, ἐπεὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ἀπολογήσασθαι ἐπὶ τούτοις. Τὸν Κρίτωνα, διὰ τὴν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατριβήν. Ἔπειτα τὸν Φαίδωνα, ἐπεὶ ἐν αὐτῷ τέλος τοῦ βίου λαμ-

* adde Laertium in Platone. Sect. 49. seq. & Proclum Theologiæ Platon. Lib. I. c. 5.

Nam quemadmodum Tragœdiæ vel Comœdiæ conveniens metrum aptari debet & historiæ congruenter efficta oratio , sic quoque necesse est, ut sua quadam dictione ac compositione gaudeat Dialogus, Attica scilicet puritate & svavitate, ac ne quid abundet vel desit.

III. Quod si autem sermo quidam, qui hanc quam præscripsi speciem non præ se fert, sed illa destituitur, nihilominus dicatur Dialogus, minus recte id fiet. Hinc, quæ apud Thucydidem ab Imperatoribus ultro citroque dicuntur, proprie loquendo non dixerim Dialogum, sed potius duas orationes contrarii argumenti, sibi invicem oppositas. Postquam igitur quidnam sit Dialogus perspeximus , differentiam quoque Dialogorum Platonicorum consideremus, hoc est eorum notas sive characteres, quot sint summa eorum genera, & in quot singula illorum subdividantur.

IV. Characterum genus est duplex, alterum quod narrat, alterum, quod in inquirendo versatur. Character cui narrare est propositum, aptus est ad institutionem & tractationem demonstrationemq; veri: qui vero occupatus est in inquirendo, commode adhibebitur ad exercitationem & controversias , falsarumque opinionum refutationem. Qui narrat, res fere; qui inquirit, personas tangit.

V. In Dialogis Platonis Timæus pertinet ad naturalem disciplinam, ad Moralem Apologia, ad rationalem Theages, Cratylus, Lysis, Sophista & Politicus. Ad genus elencticum referendus Parmenides & Protagoras: Criton vero & Phædo, Minos, Symposium, Leges, Epistolæ, Fpinomis, Menexenus, Clitophon, Philebus, ad disciplinam civilem. In tentarorio genere versantur Euthyphron , Menon, Jon. Charmides ; in institutione Alcibiades, in confutatione Hippias, Euthydemus & Gorgias.

VI. Postquam ita & differentiam Dialogorum, quomodo distingui debeant, & Characteres illorum consideravimus, adjiciemus insuper, a quibus Dialogis ad Platonis lectionem accessuros initium capere oporteat. Neq; enim una est hac de re omniũ sententia, sunt quippe, qui ab epistolis incipiunt, sunt qui a Theage ordiuntur. Alii dialogos Platonis in quadriloquia s. Tetralogias distrahentes volunt primo loco illam legi, quæ Euthyphronem, Apologiam , Critonem & Phædonem continet. Euthyphronem quidem, quia Socratem in jus vocatum perhibet, Apologiam, ob necessariam adversus impactas criminationes defensionem, Critonem propter sermones in carcere habitos, & Phædonem, quia in illo Soctates excedit è vita. Hujus quidem sententiæ *Dercyl-*

λαμβάνει ὁ Σωκράτης. Τῆς δόξης εἰσὶ Δερκυλλίδης, καὶ Θράσυλλος. Δοκοῦσι δέ μοι προσώποις καὶ βίων περιστάσεσιν ἠθεληκέναι τάξιν ἐπιθεῖναι. Ὅ ἐστι μὲν ἴσως χρήσιμον πρὸς ἄλλο τι, οὐ μὴν πρὸς ὃ ἡμεῖς νῦν βουλόμεθα, βουλόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ διάταξιν διδασκαλίας τῆς κατὰ σοφίαν εὑρεῖν. Φαμὲν οὖν Πλάτωνος λόγου μὴ εἶναι μίαν καὶ ὡρισμένην ἀρχήν, ἐοικέναι γὰρ αὐτὸν τέλειον ὄντα τελείῳ σχήματι κύκλου. Ὥσπερ οὖν κύκλου μία καὶ ὡρισμένη οὐκ ἔστιν ἀρχή, οὕτως οὐδὲ διὰ τοῦ λόγου.

VII. Οὐ μὴν διὰ τοῦτο ὅπως οὖν καὶ ὡς ἔτυχεν ἐντευξώμεθα αὐτῷ. Οὐδὲ γὰρ εἰ δέοι κύκλον γράφειν ἀφ' οὑτινοσοῦν σημείου ἀρχόμενός τις γράφει τὸν κύκλον, * ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἕκαστος ἡμῶν σχέσεως ἔχῃ πρὸς τὸν λόγον ἀρχόμενος ἐντεύξεται τοῖς διαλόγοις. Σχέσεις δὲ πλείους καὶ διάφοροί εἰσιν ἡμῶν πρὸς τὸν λόγον. Ἡ μὲν γάρ ἐστι κατὰ φύσιν, οἷον εὐφυής, ἀφυής, ἡ δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν οἷον ὥραν ἔχων τοῦ φιλοσοφεῖν ἢ παραβεβηκώς. Ἡ δὲ κατὰ προαίρεσιν, οἷον φιλοσοφίας καὶ ἱστορίας ἕνεκα ἕξιν, οἷον προτετελεσμένος καὶ ἀμαθής. Ἡ δὲ κατὰ τὴν ὕλην, οἷον ἐνασχολῶν φιλοσοφίᾳ ἢ περιελκόμενος ὑπὸ τῶν περιστάσεων.

VIII. Ὁ μὲν οὖν κατὰ φύσιν εὖ πεφυκώς, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὥραν ἔχων τοῦ φιλοσοφεῖν, καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν ἕνεκα τοῦ ἀρετὴν ἀσκῆσαι προσιὼν τῷ λόγῳ, καὶ κατὰ τὴν ἕξιν προτετελεσμένος τοῖς μαθήμασιν, καὶ ἀφιειμένος ἀπὸ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων, ἄρξεται ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου πρὸς τὸ τραπῆναι καὶ ἐπιστραφῆναι καὶ γνῶναι οὗ δεῖ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ὥσπερ πρὸς παράδειγμα καλὸν ἰδεῖν, τίς ἐστιν ὁ φιλόσοφος, καὶ τίς αὐτοῦ ἐπιτήδευσις καὶ ἐπὶ ποίᾳ ὑποθέσει ὁ παρ' αὐτῷ λόγος προσάγεται, δεήσει τῷ Φαίδωνι ἑξῆς ἐντυγχάνειν, λέγει γὰρ ἐν τούτῳ, τίς ἐστι φιλόσοφος, καὶ τίς ἐστιν ἡ (αὐτοῦ) ἐπιτήδευσις, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει τοῦ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν διίησι τὸν περὶ αὐτῆς λόγον. Μετὰ τοῦτο τῇ πολιτείᾳ δέοι ἐντυγχάνειν. Ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ τῆς πρώτης παιδεύσεως, ὑπογράφει πᾶσαν τὴν παιδείαν ᾗ χρώμενος ἀφίκοιτο ἄν τις ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς κτῆσιν. Ἐπειδὴ δὲ δεῖ καὶ ἐν γνώσει τῶν θείων γενέσθαι ὡς δύνασθαι κτησάμενον τὴν ἀρετὴν ὁμοιωθῆναι αὐτοῖς, ἐντευξώμεθα τῷ Τιμαίῳ. Αὐτῇ γὰρ τῇ τῇ περὶ φύσιν ἱστορίᾳ ἐντυγχάνοντες καὶ τῇ λεγομένῃ Θεολογίᾳ καὶ τῇ τῶν ὅλων διατάξει ἂν (αμνήσωμεν) τὰ θεῖα ἐναργῶς.

IX. Εἰ δέ τις καὶ ἐν κεφαλαίῳ δύνατ' ἂν κατιδεῖν τὴν προσήκουσαν τάξιν τῶν διαλόγων, τῇ κατὰ Πλάτωνα διδασκαλίᾳ τῷ τὰ Πλάτωνος αἱρουμένῳ. * Ἀναγκαίου γὰρ ὄντος θεατὰς γενέσθαι καὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καὶ τῶν θείων

θείων

* Hoc loco videntur quædam excidisse, quæ in versione utcunque è conjectura sunt suppleta. ** Et hoc loco verba quædam deesse videntur.

cyllides ſunt & *Thraſyllus*, qui mihi de perſonarum vitarumque ordine ſolliciti fuiſſe videntur, quod alii forte rei non eſt incommodum, nihil autem facit ad hoc, quod in præſenti quærimus. Nunc enim initium & ordinem diſciplinæ, quæ in ſapientia verſatur, invenire ſtudemus. Hinc dixerim ſermonum Platonicorum unum definitumque initium non eſſe, ſed univerſos conjunctim integri perfectique circuli figuræ eſſe ſimillimos. Ut enim circuli nullum certum ac definitum eſt principium, ita nec ſermonum ſive Dialogorum Platonicorum.

VII. Neque tamen propterea perinde erit ubicunque ordiri. Neque enim deſcripturus circulum a quolibet puncto circulum ducit, ſed à quo ipſi maxime eſt ad manum: ſimiliter etiam ut quisque Sermones hoſce lecturus eſt affectus & compoſitus, ita ad alios quoque dialogos primum ſeſe conferet. Habitus vero noſtri complures ſunt & diverſiſſimi. Alii reſpectu naturæ, ut ſunt ingenii dexteritas vel ineptitudo, alii reſpectu ætatis, ut ætas ad ſtudium Philoſophicum matura vel jam effœta: alii ratione electionis, ut qui ſe dat Philoſophiæ vel Hiſtoriæ; alii progreſſuum ratione, ut qui jam profecit, vel adhuc rudis eſt: alii reſpectu generis vitæ, ut cum hic Philoſophiæ navat operam, alter negotiis civilibus diſtrahitur.

VIII. Qui igitur felici ingenio & ætate ad Philoſophiam matura gaudet, tum ratione electionis propterea accedit ad Platonis libros ut in virtute exerceatur, nec non variis jam diſciplinis imbutus eſt, & à negotiis civilibus liber, ab *Alcibiade* faciet initium, ut illuc convertatur flectaturq; animus, & intelligat quantum adhibendum ſit curæ & induſtriæ ad optimũ exemplar aſſequendum, videndumque quis ſit Philoſophus, quæ ejus curatio, & qua in re ſermones ipſius verſentur: hinc ſtatim ad *Phædonem* ſe conferet, in quo docet Plato, quisnam Philoſophus ſit, qua in re ſit occupatus, & de immortalitate animi diſputans ſermonẽ de illa proſequitur. Inde accedet ad *Libros de Rep.* in illis enim à prima usque inſtitutione omnem depinxit doctrinam, qua quisquis utitur virtutis ſibi poſſeſſionem acquirere poteſt. Poſt hæc, ſiquidem virtutis poſſeſſorem, rerum divinarum ſcientiam pro virili comparare ac cæteris conjungere, ſeque illis aſſimilare decet, *Timæum* adire fas erit, in quo hiſtoriam naturalem & Theologiam, totiusque univerſi ordinem ac ſtructuram cognoſcentes ſtrenue nobis res divinas revocabimus in memoriam.

IX. Quod ſi vero quis ſummatim congruentem Dialogorum ordinem perſpicere cupiat, Platonicæ diſciplinæ futurus ſectator, ex

θείων, καὶ τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ τοῦ καλλίστου νοῦ τυχεῖν, δεῖ πρῶτον ἐκκαθᾶραι τὰς ψευδεῖς δόξας τῶν ὑπολήψεων. οὐδὲ γὰρ οἱ ἰατροὶ νενομίκασι πρότερον τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαῦσαι τὸ σῶμα δύνασθαι, εἰ μὴ τὰ ἐμποδίζοντα ἐν τούτῳ τις ἐκβάλοι. Μετὰ δὲ τὸ ἐκκαθᾶραι ἐπεγείρειν καὶ προσκαλεῖσθαι δεῖ τὰς φυσικὰς ἐννοίας καὶ ταύτας ἐκκαθαίρειν, καὶ εὐκρινεῖς ἀποφαίνειν ὡς ἀρχάς. Ἐπὶ τούτοις ὡς προκατεσκευασμένης τῆς ψυχῆς, δεῖ αὐτῇ τὰ οἰκεῖα ἐμποιεῖν δόγματα καθὰ τελειοῦται. Ταῦτα δέ ἐστι, Φυσικὰ καὶ Θεολογικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ πολιτικά. Ἵνα (δὲ) τὰ δόγματα μένῃ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἀναπόδραστα, δεήσει ἀποδοθῆναι τῷ τῆς αἰτίας λογισμῷ, ἵνα τις βεβαίως ἔχηται τοῦ προκειμένου σκοποῦ. Ἐπὶ τούτοις δεῖ πεπορεῖσθαι τὸ ἀπαραλόγιστον, ἵνα μὴ ὑπό τινος Σοφιστοῦ παρενεχθέντες τρέψωμεν ἐπὶ τὰ χείρω τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν. Ἵνα οὖν ἐκβάλλωμεν τὰς ψευδεῖς δόξας, δεήσει ἐντυγχάνειν Πλάτωνος τοῖς τοῦ πειραστικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις, ἔχουσι τὸ ἐλεγκτικὸν καὶ τὸ λεγόμενον καθαρτικόν. Ἵνα δέ τις τὰς φυσικὰς ἐννοίας εἰς φῶς προσκαλέσοιτο, τοῖς τοῦ μαιευτικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις δεήσει ἐντυγχάνειν. Τοῦτο γὰρ ἐστιν αὐτῶν ἴδιον. Εἴγε ἐν τούτοις ἔστι μὲν τὰ φυσικὰ δόγματα, ἔστι δὲ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικά, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ θεωρίαν καὶ τὸν θεωρητικὸν βίον ἔχει τὴν ἀναφοράν, τὰ δὲ ἐπὶ πρᾶξιν καὶ τὸν πρακτικὸν βίον. Ἄμφω δὲ ταῦτα ἐπὶ τῷ ὁμοιωθῆναι Θεῷ. Ἵνα δὲ τὰ δεθέντα ἄφυκτα ἡμῖν ὑπάρχῃ, τοῖς τοῦ λογικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις, ὄντος καὶ αὐτοῦ ζητητικοῦ, δεήσει ἐντυγχάνειν. ἔχουσι γὰρ τάς τε διαιρετικὰς καὶ ὁριστικὰς μεθόδους, καὶ πρός γε ἀναλυτικὰς καὶ συλλογιστικάς. Δι᾽ ὧν τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποδείκνυται, τὰ δὲ ψευδῆ ἐλέγχεται. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπεὶ δεῖ καὶ ἀπαραλογίστους ὑπὸ τῶν σοφιστῶν εἶναι, τοῖς τοῦ ἐπιδεικτικοῦ χαρακτῆρος διαλόγις ἐντευξόμεθα. Ἐν οἷς ἐστιν ἐκμαθεῖν ὅπως τε δεῖ ἐπαΐειν τῶν σοφιστῶν, καὶ ὅπως καὶ ὅντινα τρόπον προσφέρεσθαι κακουργοῦσι περὶ τοὺς λόγους.

(o)

Platonis ipsius doctrina hoc faciet quam optime. Cum enim contemplatores fieri debeamus animi nostri, rerumque divinarum, ipsorum denique Deorum, & bonam mentem nobis comparare, ante omnia animus à mendacibus ac falsis opinionibus & præjudiciis purgandus erit. Neque enim Medici prius corpus ex assumptis cibis emolumenti quicquam capere posse existimant, quam impedimenta ex illo ejiciantur. Peracta purgatione insitos sensus naturales excitari provocarique oportet, tum & illos sinceros & ad judicandum aptos reddi tanquam principia. Præparatus hunc in modum animus, convenientibus imbuendus est doctrinis, quarum ope perficiatur, qualia sunt de rebus naturalibus, divinis, moralibus ac civilibus. Hæc vero ne excidant sed fixa inhæreant animo, necesse erit revocari singula ad rationem, ut à præfixo scopo minime aberremus. Hinc contra falsas ratiunculas animus muniendus est, ne à Sophista aliquo abducti animum in deteriora flectamus. Ut igitur falsas opiniones ejiciamus, fas est ut ad tentatorii generis Dialogos Platonicos nosmet applicemus, quippe qui in redargutione & purgatione versantur. Ad provocandos vero in lucem sensus naturales institutorii characteris Dialogis erit opus, horum enim propria hæc est virtus, siquidem Physica, moralia, civilia & œconomica præcepta continent, quorum alia ad Theoriam vitamque contemplativam, alia ad actionem & vitam activam referuntur, in eundem quidem finem utraque, ut Deo similes reddamur. Hæc, in animo recondita, ne exolescant, necesse fuerit ad Logici characteris Dialogos, qui & ipsi sunt generis inquisitorii, facere accessum. In illis enim continentur methodi per divisiones & definitiones, tum per Analysin & Syllogismos, quibus & veræ demonstrantur sententiæ, & refutantur falsæ. Præterea ne Sophistarum ratiunculis decipiamur, demonstrativi generis Dialogos tractabimus, qui nos, quatenus audiendi sunt Sophistæ, qua ratione quemque in modum cavillationibus ipsorum occurrere oporteat, optime edocebunt.

CAPUT III.

Notitia Platonicorum digesta Ordine Alphabeti.

Adimantus Platonis frater: Laert. III. 4.
Ejus Filius ibid. III. 41.
Ælianus Platonicus, cujus commentarios in Timæum Platonis laudat Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 216. Proclus &c.
Æschines Neapolitanus, Academicus, Melanthii Rhodii discipulus, Clitomachi condiscipulus. Laertius in Aeschine II. 64. Plutarch. an seni gerenda Respubl. p. 791.
Agapestor sive *Agamestor*, de quo vide Plutarchum lib. I. sympos. quæst. 4. p. 621.
Albinus, de quo dixi capite superiore.
Alcinous, de quo infra lib. IV.
Alexander Seleuciensis Cilix, Peloplaton dictus, discipulus Favorini ac Dionysii Milesii. Philostr. 2. de Sophist. p. 568.
Amelius Tuscus, proprio nomine Gentilianus. Vide quæ ad Eunapium.
Ammonius Alexandrinus, Plotini & Origenis præceptor. Porphyr. vita Plotini.
Ammonius junior, Hermeæ F. Procli discipulus, de quo infra lib. V.
Amyclus sive Amyclas potius, Heracleotes, Platonis discipulus, Laert. III. 47. Aelian. III. 19. Var.
Annicerius Aegineta, qui Platonem à Dionysio ejectum emit, atque hoc facto nomen sibi comparavit, obscurus alioqui futurus, ut ait Syncellus p. 259.
Antiochus Philonis auditor. Vide Augustinum II. 6. contra Academicos & III. 18. ubi fœneum Platonicum vocat, & Mnesarchum quoq; Stoicum ab eo auditum refert, quod testatur etiam Eusebius XV. 9. præparat. è Numenio. Claruit circa Olymp. CLXXV. Hunc Cicero audisse se refert, quintæ auctorem Academiæ (Sextus I. Pyrrhon. Hypotyp. c. 33.) quem secum habuit L. Lucullus, cum in Asia quæstorem & post aliquot annos Imperatorem ageret. Confer-

fer Ciceronem IV. Acad. quæst. & Augustinum XVIIII. 3. de Civ. Dei.

Antonius Rhodius, Porphyrii & Amelii sub Plotino συμφοιτητής.

Apolloniades Platonis servus, Laert. III. 42.

Apollonius Syrus Platonicus. Spartian. in Hadriano c. 2.

Mich. Apostolius de quo lib. V.

Arcesilas Pitanæus Crantoris discipulus clarus circa Olymp. CXX. auctor mediæ Academiæ, & Epicuri ætate ad invidiā illius Philosophi peramatus magnique habitus, ut notat Plutarchus contra Colotem p. 1121. Vide & Augustinum II. 6. contra Academicos & III. 17. ubi Zenonis Stoicorum Principis sub Polemone condiscipulum & postea adversarium fuisse Arcesilam refert. Confer Ciceron. 1. Acad. quæst. Audivit & Theophrastum, Diodorum (Cronum) & Pyrrhonem, ut notat Numenius apud Euseb. XV. præpar. p. 279. seq. ubi plura de Arcesila lectu digna. Verisimile aliquid (cum Carneade) posuit, sed nihil esse certum, ut notat Hieronymus 2. in Rufin. adde Lactantium III. 4. seq. & 6. & quæ ad Hesychium illustrem Meursius, & ad Laerium IV. 28. seq. viri docti. Ex eodem Laertio IV. 29. & Plutarcho de fortuna Alex. cognoscimus nullum librum ab Arcesila scriptum esse, licet *epigrammata* ejusdem quædam refert. IV. 30. seq. & *testamenta tria* memorat IV. 43. & *Epistolam ad Thaumasiam* necessarium suum exhibet 44. Hinc patet, illud προσεφώνει IV. 38. non posse accipi de librorum inscriptionibus, ut facit interpres, sed quod solum è Regibus Eumenem accesserit & cum eo locutus fuerit Arcesilas. Φιλόβοτρυν fuisse notavit Phanocritus apud Athenæum VII. p. 276.

Pro Archelao in latina versione Philopœmenis Plutarchi p. 366. reponendum nomen Arcesilai, ubi legitur Demophanem & Eudemum Megapolitanos, ipsius in Academia familiares fuisse.

Archestratus Phrearius Laert. III. 41.

Aridelus Arcesilæ æqualis, cujus mentio Laert. IV. 42.

Aristides Locrus Platonis discipulus. Plutarch. Timoleonte. p. 238.

Aristides Quintilianus, de quo infra in Musicis c. IX.

Aristippus Cyrenæus Lacydæ auditor. Numenius apud Euseb. XVI. præparat. p. 736. diversus ab Aristippo antiquiore Socratico, itidem Cyrenæo, de quo dixi lib. II. c. 23. §. 33.

Aristo Platonis Pater.

Aristocles Messenius (licet Peripateticus secta) scripserat πότερον σπουδαιό-

τερ℘ Ὅμηρ℘ ἢ Πλάτων, teſte Suida. Plato quoque, antequam Platonis nomen adſciſceret, dictus fuit Ariſtocles.

Ariſtodemus Aegienſis, Plutarchi æqualis, qui in limine libri adverſus Colotem vocat illum τὸν ἐξ Ἀκαδημίας ȣ̓ ναρθηκοφόρον, ἀλλ' ἐμμανέστατον ὀργιαστὴν Πλάτων℘.

Ariſtonymus ad Arcades Reipubl. conſtituendæ cauſa à Platone miſſus. Plutarchus adverſus Colotem p. 1126.

Ariſtoteles Stagirita Platonis diſcipulus fuit, ſed propriam deinde condidit ſectam, de quo infra cap. VI. ſeq. Quare à Platone factus fuerit alienior, dicet Aelianus III. 19. Var.

Aſclepiodotus Alexandrinus Procli diſcipulorum optimus, Damaſcii magiſter. Vide Ionſium III 18. *Commentarius in Platonis Timæum* allegatur ab Olympiodoro in IV. Meteorolog. Multa de hoc Aſclepiodoto & diligenti ejus naturæ inquiſitione Suidas, qui Aſclepiodoti quoque Medici meminit in Σωρανός. Sed alius, qui ſub Diocletiano vixit, & ejus res coſignaſſe videtur, ut conjicere licet è Vopiſco in Aureliano c. XLIV.

Aſclepius Trallianus, Ammonii Hermeæ diſcipulus.

Aſpaſii commentaria in Platonem memorat Porphyr. in vita Plotini.

Athenagoras, cui Boethus inſcripſit librum περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορȣμένων λέξεων. Photius cod. CLV.

Atticus Platonicus Philoſ. ſub M. Aurelio Antonino claruit teſte Syncello p. 353. Ex ejusdem adverſus Ariſtotelem diſputationibus loca præclara ſervavit Euſebius XV. 4 -- 9. præparat. & 12. & 13. Attici Platonici ὑπομνήματα memorat Porphyrius vita Plotini.

Cardinalis *Beſſario*, de quo libro V.

Bictus Platonis Servus, Laert. III. 42.

Bionis Boryſthenitæ vita inter Academicos recenſetur à Laertio IV. 46. ſeq. licet ſect. 51. ait eum τὴν ἀρχὴν h. e. omnino τὰ Ἀκαδημαϊκὰ παρῃτήσασθαι, Cratetis Academici factum primum auditorem IV. 23. tum Theodori Athei, denique Theophraſti Peripatetici. De hoc Bione fuſe Clariſſ. Baylius in Lexico. Xenocrates eum reſponſo indignum habuit teſte Laertio IV. 10. Vide & Numenium apud Euſebium XIV. præparat. p. 731.

Boëthus, cujus λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν & περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορȣμένων λέξεων refert Photius cod. CLIV. Neſcio idemne Boethus, ad quem de anima reſcripſit Porphyrius teſte Euſebio XIV. 10. XV. 11. & 16. præparat. Evangelicæ.

Byr-

Byrson Academicus Platonis auditor, quem perstringit Ephippus Comicus apud Athenæum XI. p. 599. Alius Byrson sive Bryson Pythagoricus, de quo supra lib. I. c. 13.

Caji Platonici συγγράμματα memorat Porphyr. in vita Plotini.

Callimachus quidam Platonis amicus Laert III. 42. 43.

Callippus Atheniensis Platonis discipulus Dioni familiaris Athen. XI. p. 508. Laert. III. 46. Plutarch Dione & Timoleonte. Suid.

Carneades Cyrenæus Olym. CXII. 4. defunctus, nihil scripsit, præter Epistolas, & in his quandam ad Ariarathen Cappadociæ Regem. Vixit annos XC. vel saltim LXXXV , eloquentia nulli secundus, & ἐποχῆς assertor adversus Chrysippum strenuissimus. Tertiæ princeps Academiæ, successor Hegesini Pergameni , adversus Zenonem Stoicum scripturus, sive (ut rectius Valerius Max. VIII. 7.) disputaturus, cerebrum ellebro purgavit, teste Gellio XVII. 15. De eo vide, quæ viri docti ad Laertium IV. 62. seq. Plutarchus Catone Majore p. 349. Cicero, Sextus Empiricus, Numenius apud Eusebium XIV. p. 736. seq. præparat. Augustinus III. 17. contra Academicos seq. Atheniensem vocat Synesius f. 19. & Philostratus 1. Sophist. p. 490. quia Athenis docuit, Suidas auten à Cyrenæo Carneade (quem perinde ut Hesychius Illustris vocat λίβυν, forte propter Clitomachum ejus discipulum) perperam distinguit, & Anaxagoræ discipulum vocat, scilicet, quia sceptices princeps creditur Anaxagoras. De ætate Carneadis vide Petavium c. 8. Exerc. Miscell. Gassendum IV. 8. de vita Epicuri, & Jonsium II. 14. De Carneade ejusque dogmatis Baylium in Lexico. Orationem ejus pro Philosophis Romæ habitam in Senatu, ex ingenio confingere reddereque ausus est Græco Stylo Petavius p. 217. Orat. Imaginem Carneadis exhibet editio Laertii Wetsteniana , aliam præterea Gronovius T. 4. thesauri Antiqu. græc. litera u. Fuit & Carneades Cynicus, de quo Eunapius: tum Carneades frigidus poeta elegiarum, cujus Laertius mentionem facit. De Carneade Epicuri æquali & familiari, quem à nostro esse diversum, non usque adeo constat, neque ego credo, vide, si placet, Ionsium.

Censorinus Academicus, cujus meminit Alexander Aphodiseus lib. I. c. 13. quæstionum & solutionum.

Chabrias & Phocion Imperatores fortissimi Atheniensium, ex Academia prodierunt, teste Plutarcho adversus Colotem p. 1126. Phocion Platonem primum, dein Xenocratem audivit, idem in Phocione p. 743.

Charon Pelleneus, Platonis & Xenocratis discipulus, Athen. XI. p. 509.

Charmides Clitomachi discipulus, quem nonnulli cum Philone quartæ faciunt principem Academiæ. Vide Sextum lib. I. c. 33. Pyrrhon. Hypothes. & Euseb. XV. præp. p. 726. Ciceronem Oratore c. 16.

Chion Heracleensis. Vide, quæ dixi lib I. c. 10. §. 5.

Clearchum in *Platonis encomio* laudat Laertius III. 2. Hieron. 1. in Jovinianum.

Clemens Alexandrinus in scriptis suis satis testatur Platonis se dogmatibus favere. Confer Albertinum de Eucharistia p. 266. sq.

Actium Clementem ad quem scripsit Plinius lib. I. Epist. 10. pro Platonico Philosopho sine causa habet Baronius ad A. C. CIX. 53.

Clitomachus Diogneti F. Carthaginiensis (Max. Tyrio inde diss. XXIX. p. 294. λίβυς) patria lingva Asdrubal, Carneadis discipulus atque in Atheniensi schola (curiam vocat Symachus X. 25. Epist.) successor, & scriptor voluminum ultra CCCC, in quibus Magistri sui potissimum dogmata illustravit. Vide Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Laertium IX. 67. Ciceronem IV. Academ. quæst. qui eum ad Lucilium Poëtam & L. Censorinum ait scripsisse (qui Anno U. C. DCIV. Consul fuit) memoratque ejus *quatuor libros de sustinendis assensionibus & consolationem ad captivos cives suos* post patriam à Romanis eversam. *Primum* ipsius *de sectis librum* laudat Laertius in Aristippo II. 92. De Atheismo ei imputato vide Reinesii Var. Lect. III. 6. p. 444. seq. De Clitomacho etiam diligenter agit Jonsius II. 14.

Coriscus Scepsius, Platonis discipulus. Laert. III. 46. Cum Socratem prius audiisset, teste Strabone lib. XIII. p. 608. Ad Erastum & Coriscum exstat Platonis Epistola.

Crantor Solensis, Polemonis auditor Laert. IV. 17. & prius sub Xenocrate condiscipulus id. 24. πρῶτος Πλάτωνος ἐξηγητὴς teste Proclo 1. in Timæum. Cratetis Atheniensis amicus & Arcesilæ. Vide Laert. IV. 22. Eusebium præparat. XIV. p. 731. Commentaria ad tres myriades στίχων sive versuum 30000 reliquisse, quorum nonnulla ad Arcesilam referebantur, præterea poemata composuisse testatur idem Laertius IV. 24. & 25. E scriptis ejus nullum celebrius libello brevi sed aureolo, ut ait Cicero in Lucullo, quem fecit *de luctu*. Laert. IV 27. Allegatur à Cicerone 3. Tusc. Plutarcho consolat. Ad Apollon. Ex Crantoris commentariis locum affert Sextus

X.

X. contra Math. p. 447. seq. Fuit & alius Crantor Comicus, Stobæo laudatus.

Crates Tarsensis. Laert. IV. 23.

Cronius Pythagoricis & Platonicis à Porphyrio accensetur in vita Plotini.

Damascius Syrus, de quo libro V.

Delius Ephesius, Platonis amicus, qui Alexandrum M. ad bellum contra Persas suscipiendum maximè est adhortatus, teste Plutarcho p. 1126. contra Colotem.

Demetrius Platonis amicus Laert. III. 43. & discipulus, patria Amphipolites. id. III. 46.

Alius *Demetrius* Platonicus, qui vixit tempore Ptolemæi undecimi, cognomento Dionysii, memoratus Luciano lib. de calumnia, & forte Marco Antonino VIII. 25. Nam Gatakerum puto falli, qui Demetrium Phalereum ab Antonino innui suspicatur.

Demochares Arcesilæ familiaris. Laert. IV. 41.

Democritus junior, cujus meminit Porphyrius in vita Plotini.

Demophanes Megapolitanus, Arcesilæ discipulus, Plutarch. Philopœmene p. 356.

Demosthenes Rhetor, Platonis auditor. Laert. III. 46. & II. 108. Confer Dionys. Halic. & Epistolas Demosth. Sunt qui referunt à Platone dimissum, quod nimius verborum captator esset. Anonymus Schol. in Aristotelis Rhetor. lib. 3. p. 51. Ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτων ἀπεδίωκε τῆς αὐτοῦ διατριβῆς τὸν Δημοσθένην ὡς θηρολέξην.

Dercyllides ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας laudatur à Porphyrio apud Simplic. in 1. Phys. Idem opus puto respici ab Albino in Isagoge cap. VI. Scripsit & *in Timæum Platonis*, Proclo teste. Alius Dercyllides Lacedæmonius ad Pyrrhum legatus, cujus dictum refert Plutarchus Apophthegm. Lacon. & Stobæus Serm. 7. unde emendandus Maximus, apud quem male editum est Κερκυλλίδας.

Didymus Arejus, πιθανῶν καὶ σοφισμάτων λύσεις libri 2. Suid. περὶ τῶν ἀρεσκόντων Πλάτωνι. Euseb. XI. 23. præparat.

Dio Syracusanus inter Platonis discipulos refertur à Laertio III. 46. Confer Plutarchum in Dionis vita, & contra Colotem p. 1126. Ælianum III. 4. Var. & 17. Inter eos, qui Symposia sive λόγους παρὰ πότον γεγραμμένους literis consignarunt, refertur ab eodem Plutarcho in limine quæstionum Convivalium. Idem testatur Callippum in-

terfectum esse eodem pugione, quo Dionem, amicitiam simulans interfecerat. p 553. de sera Numinis vindicta.

Diocles Cnidius, è cujus διατριβαῖς nonnulla de Arcesila profert Numenius apud. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Dionysius Areopagita, de quo libro IV.

Dionysius Halicarnassensis junior.

Dionysius Platonis Servus. Laert. II. 42.

Domninus Laodicenus sive Larissæus Syrus Syriani discipulus, de quo Marinus in vita Procli c. 25. Damascius in vita Isidori apud Photium, & ex utroque Suidas. Scripsit ὅλην πραγματείαν καθαρτικὴν τῶν δογμάτων τοῦ Πλάτωνος. Alius Domninus Chronographus, qui frequenter in Malalæ Chronico allegatur, & Clarissimo Bentlejo videtur fuisse Episcopus Antiochenus, & Historiam ab orbe condito deduxisse ad tempora Justiniani, pag. 73. Epist. ad Johann Millium.

Ecdemus Megapolitanus Arcesilæ discipulus. Plutarch. Philopœmene pag. 356.

Erastus Scepsius Platonis discipulus. Laert. III. 47. Erastum, & Coriscum (de quo supra) Socraticos vocat Strabo lib. XIII p. 608.

Eratosthenes Cyrenæus (Stoicus) ἐν τῷ Πλατωνικῷ laudatur à Theone Smyrnæo. Δεύτερον sive νέον Πλάτωνα dictum refert Suidas in Ἐρατοσθ.

Evæon Lampsacenus Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Evagon Lampsacenus Platonis discipulus. Athen. XI. p. 508. Idem cum Evæone jam memorato, sed utra scriptura præferri debeat, incertum est.

Evander Phocensis, Lacydis Successor, ut Evandro successit Hegesinus. Vide Ciceronem Lucullo, & Laert. IV. 60. Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 736.

Eubulus Athenis Platonicus διάδοχος. Porphyr. vita Plotini, qui συγγράμματα ejus quædam περὶ Πλατωνικῶν ζητημάτων Romam missa memorat.

Euclides, cujus meminit idem Porphyr. in vita Plotini.

Eudorum Academicum in Categorias Aristotelis scripsisse testatur Simplicius in Categ.

Eudoxus Cnidius Platonis auditor, Astrologus insignis, de quo dixi infra c. V. Platoni in Ægyptum proficiscenti comes fuit teste Strabone lib. XVII. Platonem audiisse testantur Sotion apud Laertium

VIII.

VIII. 86. Cicero, Plutarchus aliique, sed postea τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρ:πέμψατο, omnino ipsum missum fecit. Laert. VIII. 87.

Euphræus Oreites, quem Plato misit ad Perdiccam commendaturus Philippum, qui postea Rex fuit Macedonum. Athen. XI. p. 506. Idem p. 508. non εὔφραι@ appellatur sed εὔφρατ@.

Euphrates, quem laudat Plinius lib. I. Epist. 10. non Platonicus fuit, ut visum Baronio ad A. C CIX. 53. sed Stoicus, licet Plinius eum ait Platonicam illam sublimitatem & latitudinem disputando effingere.

Eurymedon Myrrhinusius, Platonis amicus. Laert. III. 42. 43.

Favorinus Arelatensis Gallus, Hermaphroditus & Eunuchus ἀκόλας@ * quem paulo ante suam ætatem claruisse testatur Lucianus in Eunucho T. 1. p. 483. seq. Καί τις Ἀκαδημαϊκὸς Εὐνοῦχ@ ἐκ Κελτῶν ὀλίγον πρὸ ἡμῶν εὐδοκιμήσας ἐν τοῖς Ἕλλησι. Sub Trajano nimirum & Adriano illi invidente floruit, ut notatum Suidæ in Φαβωρ. & Ἀδρ. Confer Spartianum in Adriano c. XV. Dionem lib. LXIX. in Excerptis Peiresc. p. 713. Syncellum p. 350. Dionis (Chrysostomi) discipulus & Epicteti (Gell. XVII. 19.) etsi utriusq; valde dissimilis fuit: familiaris Herodis Attici, quem Bibliothecæ suæ & domus, quam Romæ habuit, heredem reliquit. Polemonis Smyrnæi Sophistæ æmulus, ut traditum Philostrato 1. de Sophist. p. 493. sq. Plurima composuisse Suidas auctor est, & scriptorum multitudine cum Plutarcho Chæroneo contendisse. De amicitia, quæ inter utrumque intercessit, testatur liber de primo frigido, quem Favorino Plutarchus inscripsit: & inter deperdita Plutarchi memoratur à Lampria ἐπιστολὴ πρὸς Φαβωρῖνον περὶ φιλίας. Sed & Favorinus librum scripsit, cui titulum fecit, Plutarchus. E plurimis Favorini scriptis hæc in veterum scriptis laudantur:

Πρὸς Ἀδριανὸν περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galen. T. 1. p. 6. libello περὶ ἀρίστης διδασκαλίας.

Περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. infra in Πλούταρχ@.

Ἀλκιβιάδης Galen. T. 1. p. 6.

Ἀπομνημονευμάτων libri sæpe laudati Laertio, qui quintum allegat III. 40. VIII. 12.

Πρὸς Ἀρίσταρχον περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galenus T. 1. p. 6.

Ἐπὶ τῷ ἀώρῳ λόγ@. Philostr. p. 495.

Λόγ@ ὑπὲρ τῶν βαλανείων. Philostrat. loco laudato.

Γνωμολογικά. Suid.

* Confer Muretum X. 11. Var. Lect.

Περὶ τῆς διαίτης τῶν Φιλοσόφων Suid.

Περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας πρὸς Δύσωνα. Galen. T. 1. p. 6.

Πρὸς Ἐπίκτητον. In hoc introduxerat Onesimum Plutarchi servum cum Epicteto colloquentem. Meminit Galenus T. 1. p. 6. & contra scripsisse se testatur librum ὑπὲρ Ἐπικτήτου πρὸς Φαβωρῖνον: de libris propriis T. 4. p. 367.

Ἐπιτομὴ τετάρτη. Stephanus in ῥοπεῖς.

Τὸν ἥλιον μὴ εἶναι καταληπτόν. Galen. T. 1. p. 8.

Κυρηναϊκά. Stephanus in Ἀλεξάνδρεια.

Μητρῷον inter Favorini scripta male refert Vossius de Hist. Gr. p. 213. è male intellecto loco Laertii II. 40. Confer Jonsium p. 244.

Λόγος ὑπὲρ τῶν μονομάχων. Philostr. p. 495.

Περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας Suid.

Ἐπιτομὴ τετάρτη τῆς Παμφυλίας. Stephanus in ῥοπεῖς. Sed recte Holstenius post τετάρτη facit στιγμήν.

Παντοδαπῆς ἱστορίας libri, sive ut apud Stephanum in τετράπολις, παντοδαπῆς ὕλης ἱστορικῆς, sæpe allegantur à Laertio, qui octavum librum laudat III. 24. & VIII. 47. Ex Photii cod. CLXI. ubi refert Sopatrum ad librum tertium Eclogarum suarum usum fuisse παντοδαπῇ ὕλῃ Favorini, colligas hoc opus digestum fuisse ordine literarum.

Περὶ Πλάτωνος Suid.

Πλούταρχος, ἢ περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. Galenus in libro contra Favorinum περὶ ἀρίστης διδασκαλίας T. 1. p. 6. ubi testatur eum in hoc libro concedere, quod detur aliquid βεβαίως γνωστόν.

Τὰ εἰς Πρόξενον Favorino supposita, atque indigna, judice Philostrato pag. 495.

Προτεχνολογήματα ἐθνικῶν. Steph. in Αἰθίοψ.

Πυῤῥωνείων τρόπων libri X. Gell. XI. 5. Hisce inter Philosophicas Favorini disputationes palmam tribuit Philostratus p. 495. sq. testatus eum his inter alia ostendisse, Pyrrhoneos quoq;, licet de omnibus dubitantes, tamen posse judicio civili experiri, & causas agere.

Περὶ Σωκράτους καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐρωτικῆς τέχνης. Suid. Hunc librum impugnaverat Galenus in scripto, cui titulus, πρὸς τὸν Φαβωρῖνον κατὰ Σωκράτους. Meminit ipse de libris propriis T. 4. p. 368.

Fuit & alius Favorinus iisdem temporibus Peripateticus. Plutarch. VII. 10. sympos. & alius Rhetor latinus antiquior, è cujus Oratione, qua legem Liciniam de sumtu minuendo suasit, refert nonnulla Gel-

Gellius XV. 8. Sed ibi pro Favorini nomine Augurinum reponere malit Jacobus Gronovius, refragantibus licet veteribus libris.

Claudius Galenus, de quo infra lib. IV. præter opus etiamnum exſtans περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων, ſcripſerat, ut ipſe de libris propriis T. 4. p. 368 refert, περὶ τῆς Πλάτωνος αἱρέσεως librum I. περὶ τῶν ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ ἰατρικῶς εἰρημένων commentarios IV. πρὸς τοὺς ἑτέρως ἢ Πλάτων περὶ Ἰδεῶν δόξαντας, libros III. περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα λογικῆς θεωρίας. Πλατωνικῶν διαλόγων συνόψεως libros VIII. Περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν καὶ δυνάμεων.

Georgius Corinthius. Themiſt.

Glauco Platonis Frater. Laert. III. 4.

Harpocratio Argivus Cæſaris (Auguſti) familiaris, ſcripſit ὑπόμνημα in Platonem libris XXIV. & λέξεις Πλάτωνος libros II. Suid.

Hegeſander Delphus ἐν τοῖς ὑπομνήμασι περὶ τῆς πρὸς πάντας τοῦ Πλάτωνος κακοηθείας λέγων. Athen. XI. p. 507.

Hegeſinus Pergamenus Evandro ſucceſſit, ut Hegeſino Carneades, teſte Cicerone in Lucullo & Laertio IV. 60. Clementis Alex. codices 1. Strom. p. 301. vocant Hegeſilaum & mediam Academiam in eo defeciſſe teſtantur.

Hegias Platonis Amicus. Laert. III. 43.

Heraclides Aenius Platonis diſcipulus. Laert. III. 46. Vide infra in Pithon.

Heraclides Ponticus Platonis diſcipulus. Laert. III. 46.

Hermeas Syriani diſcipulus, de quo infra lib. V.

Hermodorus, qui Platonis libros apud Siculos divulgavit. Cic. XIII. 21. ad Attic. Zenobius, Vaticana appendix & Suidas in proverbio λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.

Hermophilus Philoſophus cœcus, qui Theopompum Geometricam ſine radio docuit, teſte Claudiano Mamerto III. 11. de ſtatu animæ.

Heſtiæus Perinthius Platonis diſcipulus. Laert. III. 46.

Juſtinus Heſychius. Infra in Numenio.

Hierius Procli diſcipulus, filius Plutarchi Athenienſis.

Hierocles, de quo ſupra lib. II. c. 12.

Hippothales Athenienſis, Platonis diſcipulus. Laert. III. 46.

Hyperides Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Jamblichus, de quo infra lib. V.

Iſidorus Procli & Marini familiaris, Gazæus, cujus vitam ſcripſit Dama-

ſcius apud Photium cod. CCXLII. Vide & Suidam in Συϱιανὸς, Ἰσίδωϱ@ &c.

Juſtinus Heſychius, Apameenſis. Vide infra in Numenio.

Lacydes Cyrenæus, Arceſilai ſucceſſor, novæ princeps Academiæ ſecundum Laertium IV. 59. Attalo Regi Pergameno charus, obiit Olymp. CXXXIV. 4. ante Chriſtum CCXLI. Meminit Plutarchus de dignoſcendo adulatore p. 63. & Numenius apud Euſeb. XIV. 7. præparat. ubi ab avaritia οἰκονομικȣ̃ cognomentum tuliſſe, & à ſervis furibus dogmate ipſius, quo nihil comprehendi poſſe ſentiebat, pulchre deluſum commemorat.

Leo ſive *Leonides*. Vide lib. I. c. 10. § 5. & hoc libro III. cap. 1. inter ſcripta Platoni ſuppoſita num. XLI.

Dionyſius Longinus, de quo infra lib. IV.

Lupercus Berytius ſub Galieno Imp. clarus Grammaticus, ſcripſit inter alia teſte Suida πεϱὶ τȣ̃ παϱὰ Πλάτωνι ἀλεκτϱύον@, ad locum in Theæteto p. 77. edit. Baſil.

Lycurgus Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Lyſicles Athenienſis. Laert. in Cratete Athenienſi IV. 22.

Manæchmus Alopecenſis, Philoſophus Platonicus, qui teſte Suida ſcripſit præter alia Philoſophici argumenti, libros tres in Politiam Platonis.

Marinus Neapolitanus Procli ſucceſſor, de quo infra lib. V.

Maximus Tyrius ſub Antonino clarus. Num etiam Veriſſimi Imp. Præceptor, cum Apollonio Stoico & Baſilide Scythopolita? Ita videor mihi poſſe colligere è Syncello p. 351. Dixi de hoc infra lib. IV.

Melantas, cui Boethus Lexicon Platonicum inſcripſit, teſte Photio Cod. CLIV.

Melanthius Rhodius, cujus ſvavitatem prædicat Cicero in Lucullo.

Menedemus à Platone miſſus ad Pyrrhæos Reip. conſtituendæ cauſa. Plutarch. contra Colotem p. 1126. Eretrienſis, Platonis auditor Laert. II. 134. & Heſych. Illuſtris.

Mentor Bithynus, Carneadis diſcipulus. Vide Laertium IX. 63. Numenium apud Euſeb. XIV. p. 738. præparat.

Metrodorus Stratoniceus. Cic.

Metrophanes Lebadienſis, Rhetor, ſcripſit inter alia πεϱὶ τῶν χαϱακτήϱων Πλάτων@, teſte Suida.

Mneſiſtratus Thaſius, Platonis diſcipulus. Laert. III. 47.

Ni-

Nicolaus Damascenus dicitur etiam Platonicus à Suida in Νικόλ. Sed Peripateticum fuiſſe, præter Suidam ipſum conſentiunt Plutarchus, Athenæus & alii.

Nigrinus, de quo Lucianus. T. I. p. 21.

Numenius Apameenſis Pythagoricis & Platonicis à Porphyrio in Plotini vita accenſitus ſcripſit libros περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διαστάσεως, è quorum primo præclara fragmenta ſervavit Euſebius XIV. 5. ſeq. præparat. Περὶ τῶν Πλάτωνος ἀπορρήτων id XIII. 5. è libro περὶ τἀγαθοῦ XV. 17. Plura ejus ſcripta memorat Origenes 3. contra Celſum p. 198. Ἔποπα, & περὶ ἀριθμῶν, περὶ τόπου & τρίτον περὶ τἀγαθοῦ. Alius Numenius Grammaticus, qui inter Arati interpretes recenſetur. Numenii Philoſophi dogmata omnia edidicit *Amelius*, qui inde centum fere libros commentariorum collegerat, teſte Porphyrio, quos deinde dono dedit *Juſtino Heſychio* Apameenſi, quem filium adoptaverat. Fuit & Numenius Heracleotes, cujus ἁλιευτικὸν, & περὶ δείπνων laudat Athenæus.

Olympiodori Platonici duo fuerunt, unus, ad quem Iſidorus Peluſiota II. 256. Epiſt. Alter Damaſcio junior, cujus commentarii in quosdam Platonis dialogos exſtant MSS. Fuit & tertius Olympiodorus Peripateticus, quem audivit Proclus. Vide quæ infra libro V.

Onoſander, de quo infra cap. XXIX.

Origenes. Porphyr. vita Plotini, qui ejus librum de dæmonibus memorat. Vide, ſi placet, quæ ſcripſi ad Eunapium.

Alius *Origenes Adamantius* Chriſtianus, ſed in multis & ipſe Platoniſſans, de quo infra lib. IV.

Pamphilus Epicuri Præceptor, cum Pamphilo Grammatico Alexandrino (ut fecit Suidas) non confundendus. Laert. X. 14.

Philippus Opuntius. Vide quæ ſupra c. I. inter ſcripta Platonis num. XXXV. Alius *Philippus Chollideus* Laert. III. 41.

Philo quartæ Academiæ auctor, Clitomachi diſcipulus, de quo Numenius apud Euſeb. XIV. 9. præparat. Cicero eum audivit XIII. 1. ad familiar. itaque Philonis partes ſibi ſumpſit in libris Academicarum quæſt. ut teſtatur IX. 8. Audivit etiam Antiochus teſte præter alios Auguſtino, qui vocat *hominem circumſpectiſſimum, qui ad Platonis auctoritatem, Academiam, legesque revocare adverſarios cedentes jam cœperit.* III. 18. contra Academicos.

Philo Judæus, de quo libro IV.

Phocion, Athenienſium Imperator. Vide ſupra in Chabria & Cleone.

Phor-

Phormio ad Eleos à Platone missus Reipublicæ constituendæ causa. Plutarch. p. 1126. contra Colotem.

Pithon Aenius, qui cum fratre Heraclide Thraciam Coty interfecto tyrannide liberavit, Platonis discipulus fuit teste Laert. III. 46. & Plutarcho contra Colotem p 1126. Aliis Python: at apud Aristotelem V. 10. Politic. male Paron. Vide Menagii notas ad laudatum Laertii locum.

Gemistus Pletho, de quo libro V.

Plotinus, de quo, ut de *Plutarcho* Chæronensi, dixi libro IV.

Plutarchus Atheniensis, Syriani præceptor, de quo libro V.

Polemarchus Eudoxi familiaris. Simplicius ad 2. de cœlo.

Polemo Atheniensis, Xenocratis auditor, quo viso & audito ad frugem rediit, & qui luxuria antea diffluxerat, Philosophiæ operam dedit, ut præter Plutarchum & alios Menagio ad Laert. IV. 16. laudatos tradunt Cicero IV. Acad. qu. Arrianus III. 1. & IV. 11. Epictetearum, Themistius p. 92. Orat. Origenes III. contra Cels. p. 152. Choricius in laudatione Procopii Gazæi inedita, aliique. Xenocrati successit in Academia Ol. CXVI. ⅔ ante Christum CCCXV. Multa scripsisse Laertius IV. 20. & Suidas testantur, sed nullo ejus monumento ingenii nomine tenus laudato, & suo jam tempore nullum amplius exstitisse Suidas affirmat. Polemo ἐν τοῖς περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου allegatur à Clemente VII. Strom. p. 117. & forte ex eodem libro petitum, quod de beatitudine ex Polemonis sententia refert. II. Strom. p. 410. & quod Cicero IV. de finibus, Polemonem ait planissime summum bonum dixisse secundum naturam vivere, p. 109. Physiognomica quæ exstant alterius Polemonis esse videntur, ut dixi infra cap. VI. Discipuli Polemonis Atheniensis fuere præter Zenonem & Arcesilam (Cic. 1. Academ. qu. Euseb. præparat. XIV. p. 729.) Crates & Crantor, in quibus desiit vetus Academia teste Clemente 1. Strom. p. 301. Alius *Polemo* Platonicus Plotini discipulus, de quo Porphyrius in Plotini vita.

Polis, cui Siciliam adnaviganti Plato exportandus à Dionysio traditus fertur. Syncell. p. 258.

Porphyrius, de quo dixi libr. IV.

Potamo Alexandrinus, Plotini discipulus, teste Porphyrio.

Priscianus Lydus Simplicii æqualis, teste Suida in πρέσβεις. Dixi de eo infra cap. IX. ubi de Theophrasto.

Procles

Procles Xenocratis discipulus, cujus *librum de Isthmiis* allegat Plutarchus V. 3. Sympos.

Proclinus, qui in Troade versatus est. Porphyr. in vita Plotini.

Proclus Syriani discipulus, de quo infra lib. V. & ad vitam ejus à Marino scriptam.

Mich. Psellus de quo itidem lib. V.

Ptolemæus Platonicus, qui scripsit in Timæum, teste Proclô.

Pythocles Arcesilæ familiaris. Laert. IV. 41.

Nicolaus Rhetor Plutarchi Atheniensis & Procli discipulus, de quo Suidas & Marinus in Procli vita.

Serapio Alexandrinus, Rhetor, qui deinde Philosophiæ operam dedit sub Plotino, ut refert Porphyrius in hujus vita.

Severus Platonicus, cujus συγγράμματα memorat Porphyrius vita Plotini. Scripsit in Timæum Platonis, teste Proclo, & librum περὶ ψυχῆς, è quo fragmentum apud Eusebium XIII. 17. præparat. Mentio Severi Platonici sæpius in Damascio de vita Isidori apud Photium cod. 242. Eum cum Severo Imp. perperam confundit Photii interpres A. Schottus.

Severianus Procli discipulus. Suid. Σεβηρ. è Damascio in vita Isidori.

Simplicius Cilix Ammonii Hermeæ & Damascii discipulus, de quo infra lib. V.

Sosthenes Platonis amicus. Laert. III. 43.

SPEUSIPPUS Atheniensis, Potonæ Platonis Sororis Filius. Laert. III. 4. & testamenti ejus una cum Sosthene & aliis curator. id. III. 43. discipulus, 46. Platoni successit Olymp. CVIII. 1. ante Christum CCCXLVIII. & Academiæ præfuit per annos octo, id. IV. 1. successore relicto Xenocrate, id. 2. & Suidas. Scripta ejus refert Laertius IV. 4. seq. versuum 34075. * fuisse testatus, quæ Aristoteles post Speusippi mortem tribus talentis sive 2250. thaleris emit, ut præter Laertium narrat Gellius III. 17. In his fuerunt præter alia Λυσίας, Κέφαλος, Κλεινόμαχος, Ἀρίστιππος, Μανδρόβουλος πρὸς Γρύλλον & Ὅροι sive *definitiones*, quas viri docti easdem esse putant cum iis, quæ inter Platonis scripta leguntur, ut supra cap. 1. num. XLVIII. dixi· Definitionem beatitudinis ex Speusippi mente dat Clemens 2. Strom. p. 418. Speusippi librum, cui titulus

I Πλά-

* Non 43475. ut legas in præclara Wetsteniana edit. Nam στίχοι μ, γ' explicandum myriades γ' porro δ quatuor chiliades denotat.

Πλάτων© περὶ δείπνȣ five Περίδειπνον, ut Meurfius legit. p. 1610. Bibl. Atticæ, laudat Laertius III. 2. nec abfurde tum idem Meurfius, tum Jonfius lib. 1. c. 10. fufpicatur non aliud fuiffe fcriptum, quam Laertio IV. 5. memoratum Πλάτων© ἐγκώμιον, quod videtur etiam allegare Hieronymus 1. Contra Jovinian.. *Epiftolam ad Philippum* Macedoniæ Regem, Athenæus XI. p. 506. *Epiftolam ad Dionem* Plutarchus de amico ab adulatore difcernendo p. 70. Speufippum ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων Laertius in Parmenide IX. 29. Idem liber fuit, fi Meurfium audimus, qui Laertio IV. 4. vocatur φιλόσοφ©, five ut fcribendum conjicit, φιλόσοφοι. Ibidem Laertius inter Speufippi fcripta etiam memorat librum περὶ φιλοσοφίας. Sed & μαθηματικὸν, è quo petita videntur, quæ Speufippum laudans refert Proclus 3. in Euclidem p. 50. Vide eundem lib. 2. p. 22. Libellum de numeris Pythagoricis auctor Theologumenon Arithmeticæ p. 61. Καὶ Σπεύσιππ© ὁ Ποτώνης μὲν υἱὸς τῆς τȣ̃ Πλάτων©, διάδοχ© δὲ Ἀκαδημίας πρὸ Ξενοκράτȣς ἐκ τῶν ἐξαιρέτȣ σπȣδασθεισῶν ἀεὶ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα δὲ τῶν Φιλολάȣ συγγραμμάτων βιβλίδιόν τι συντάξας γλαφυρὸν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. Etiam in aliis dogmatibus veftigia Pythagoricorum preffiffe Speufippum conftat ex Ariftotele lib. 1. Ethic. Nicomach. cap. 6. ad quem locum Euftratius vocat Speufippum Θεολόγον, five ut interpres, *qui de divinis apud græcos fcripfit*. Speufippnm ἐν δευτέρῳ ὁμοίων Athenæus II. p. 61. III. p. 86. & 105. VII. 303. 308. 313. 319. 327. 329. IX. 369. 391. ἐν τετάρτῳ IV. p. 133. Idem opus refpicitur IV. p. 301. (neque ullum fuit ejus *de pifcibus* fcriptum, ut ex interprete male intellecto auctor indicis) II. p. 68. VII. p. 324. ubi Speufippus allegatur. Speufippum ἐν τῷ πρὸς Κλεοφῶντα πρώτῳ Clemens Alex. 1. Strom. p. 367. Allegatur etiam Speufippus à Theophrafto in Metaphyf. Dionyfii Tyranni literas ad Speufippum, quibus avaritiam & voluptates ipfi exprobat, profert Athenæus VII. p. 279. Plato apud Plutarchum p. 71. de dignofcendo adulatore, dixit vitæ fe fuæ exemplo maxime emendaffe Speufippum.

Synefius, de quo dixi libro V.

Syrianus, quo de ipfo etiam lib. V.

Taurus Berytius, fub Antonino Pio clarus. Syncell. p. 351. Scripfit περὶ τῆς τῶν δογμάτων διαφορᾶς Πλάτων© καὶ Ἀριστοτέλȣς Suid. item de diffenfu Platonicorum à Stoicis Gell. XII. 5. Commentarium

in Gorgiam id. VI. 14. in Platonem Philopon. VI. 18. de mundi æternitate.

Telecles Phocensis, cui & civi ejus *Evandro* vivus Sholam tradidit Lacydes. Laert IV. 60.

Theo Smyrnæus, de quo infra cap. IV.

Theo item Alexandrinus, de quo infra lib. V.

Theodorus Atheus, Cratetis Atheniensis auditor, auctor postea Sectæ Theodoreæ. Laert. IV. 23.

Theodorus Asinæus, quem Proclus se audisse testatur 4. in Timæum p. 246. & alibi.

Theodotus Athenis διάδοχος. Porphyr. vita Plotini, ubi memorat ejus in Philebum & Gorgiam, & de his quæ Aristoteles Platonis Reip. opposuit.

Theomedon cum Eudoxo Athenas venit Platonem auditurus. Laert. VIII. 86.

Theophrastus, qui Aristotelis postea successor fuit, Platonem prius audivit. Laert. III. 46.

Theopompus Chius ἐν τῷ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς. Athen. XI. p. 508.

Theosebius Hieroclis discipulus, Præceptor Isidori Gazæi. Damascius apud Phot. Cod. 242. p. 511. Suidas in Ἐπίκτητος. Fallitur enim Mericus Casaubonus, qui per Theosebium ibi intelligit Marcum Antoninum Imp.

Thrasippus Platonis amicus. Laert. III. 43.

Thrasyllus. Schol. Iuvenalis VI. 576. & quæ viri docti ad Svetonii Tiberium. Jonsius lib. III. c. 3. de scriptoribus Hist. Philosoph. ubi & plures Thrasyllos recenset. Videtur autem hic ipse, qui Platonis libros (ut Democriti quoque) digessit in tetralogias.

Timæus Cyzicenus Platonis discipulus. Athen. XI. p. 509. Alius *Timæus junior*, qui ad Gentianum scripsit Lexicon Platonicum, memoratum Photio cod. CLI.

Timolaus Cyzicenus Platonis discipulus. Laert. III, 46. Num idem cum Timæo jam memorato?

Tychon Platonis Servus. Laert. III. 42.

XENOCRATES Chalcedonius, Platonis discipulus. Laert. III. 46. Aeschini ab eo subtractus. Athen. XI. p. 507. itineris in Siciliam Comes, Laert. IV. 6. & 11. valdeque probatus Platoni: Aelian. III. 19. Var. post Speusippum Academiæ præfuit ab Olymp. CX. 2. per annos quinque & viginti, hoc est usque ad Ol. CXVI. $\frac{2}{3}$ (ante Christum

ſtum CCCXV.) relicto ſucceſſore Polemone Laert. IV. 3. & 14. obiit anno ætatis LXXXII. ut idem Laertius, at Lucianus LXXXIV. Meurſius CIII. quem vide IV. 12. de Archontibus Athenienſibus. Imaginem Xenocratis aſino * vehentis, itemque aliam in Laertio Wetſteniano etiam obviam, habes tomo ſecundo Theſauri Antiquitat. Græcar. Gronoviani. tab. XCI. De vita ejus & dogmatis confer, ſi placet, Lexicon Baylii, & notas Viror. doctor. ad Orat. Cic. pro Balbo c. 5. T. V. p. 528. Scripta ejus bene multa refert Laertius IV. 11 -- 14. in quibus Καλλικλῆς, περὶ τῆς Παρμενίδου, Ἀρχέδημος, κεφάλαιον (pro quo forte legendum κέφαλος, ut ſupra in Speuſippo) Πυθαγόρεια, πρὸς Ἀρύβαν, πρὸς Ἡφαιστίωνα, & περὶ θανάτου, *de morte* : quod ſcriptum Ficinus exiſtimavit eſſe dialogum hujus argumenti Axiochum, qui inter Platonis ſcripta legitur & ab aliis tributus eſt Aeſchini Socratico. Animam definivit ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινοῦντα, ut legitur in Scholiis ineditis ad Dionyſium Thracem. In dialectica tractatione initium fecit à φωνῆς ſive vocis conſideratione, quo nomine reprehenſum narrat Porphyrius ad Muſica Ptolemæi. p. 193. Præcepta de regno à Xenocrate petiit Alexander M. teſte Plutarcho contra Colotem p. 1126. & Laertius inter Xenocratis ſcripta refert στοιχεῖα πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ βασιλείας. Vitam Platonis ſcripſiſſe teſtatur Simplicius, uti Laertius libros duos compoſuiſſe περὶ μαθητῶν *de diſcipulis*, tum *de Geometris*, περὶ Γεωμετρῶν libros quinque. Συμποτικοὺς νόμους memorat Athenæus V. p. 186. Inter Theophraſti ſcripta etiam τὴν τῶν Ξενοκράτους συναγωγὴν memorat Laertius V. 47. Diverſus ab hoc *Xenocrates* fuit *Medicus*, qui *de percipienda ex animalibus utilitate* περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας (Clementi Alex. 1. Strom. p. 717. περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων τροφῆς) libros ſcripſit, quorum primum laudat Galenus X. de ſimplic. T. 2. p. 132. *Aphrodiſienſis* hic fuit teſte Artemidoro IV. 24. Onirocrit. ubi idem opus reſpicit, quod facit etiam Aetius Tetrab. I. lib. II. c. 83. Vixit ſub Tiberio Imperatore, ut ex eodem Galeno colligo p. 130. ὁ Ξενοκράτης ἄνθρωπος οὐ πάλαι γεγονὼς ἀλλὰ κατὰ τοὺς πάππους ἡμῶν, τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκυίας ἀνθρώπους ἐσθίειν. Ex hoc Xenocratis opere Oribaſius II. 58. collectan. Medic. (quæ latine tantum exſtant è verſione *Joh. Baptiſtæ Raſarii*) ſervavit locum prolixum *de alimento ex aquatilibus*. Græce minus integrum edidit cum verſione ſua & Scholiis *Conradus*

* Ob tardius ingenium, quod in eo notaverat Plato.

dus Gesnerus, junctum Jani Dubravii Olmocensis Episcopi libris de piscinis & piscium, qui in eis aluntur, natura, Tiguri 1559. 8. Integrius exstat in codice MS. Bibliothecæ Johanneæ hujus Urbis Hamburgensis, ne de Vaticana & Regis Galliæ Bibl. dicam, de quibus vide Labbeum Bibl. Nov. MSS. p. 174. & 127. Nescio an cum hoc confundendus sit *Xenocrates* Ephesius, quem de gemmis egisse docet & nuperrime scripsisse affirmat Plinius XXXVII. 2. Sane pro eodem habuit Labbeus p. 174. Xenocratis librum περὶ λίθων in Vaticana adhuc superesse testatus. Fuit & Xenocrates, cujus πρῶτον χρονικῶν allegat Etymol. Magnum in Ἀσσυρία. Et Philosophus hoc nomine, cujus οἰκοσκοπικὸν οἰώνισμα de signis domi apparentibus (Confer. Casaub. c. V. lection. Theocrit.) laudat Suidas. Xenocratis ἐλεγεῖον sive Epigramma in Imaginem Mercurii exstat IV. Antholog. c. 12. nescio, an illius Philosophi hoc nomine, quem Elegias non satis feliciter scripsisse ait Laertius IV. 15. Idem memorat Xenocratem Tacticum perantiqvum, tum statuarium hujus nominis, discipulum Tisicratis, ut è Plinii XXXIV. 8. constat, qui de torevtice scripsisse traditur in indice libri XXXIII. & de pictura, XXXV. 10. Præterea Xenocratem juniorem Chalcedonensem, auctorem λόγε Ἀρσινοητικε, & alium auctorem ᾀσμάτων Aristoxeno antiquiorem. His denique accedit Xenocrates Agrigentinus Isthmionica, quem celebrat Pindarus Isthm. Od. 2.

Zenodotus Procli discipulus. Damascius apud Photium Cod. CCXLII.

Zethus Theodosii Philosophi gener, Plotino familiaris. Porphyr. in vita Plotini.

PLATONICÆ.

Ædesia uxor Hermiæ, de qua Suidas.

Amphiclia Aristonis filia, filii Jamblichi uxor, quæ Plotinum audivit, teste Porphyrio in Plotini vita.

Arria. Galenus sive quisquis auctor, c. 2. de theriaca ad Pisonem, T. 2. edit. Basil. p. 485.

Ἄρτεμις Platonis serva, testamento ejus libera dimissa. Laert. III. 42.

Axiothea Phliasia, Laert. IV. 2. & III 46. Clemens IV. Strom. p. 523. Themistius XXIII p. 295.

Cærelia de qua Corradus ad Cic. XII. 51. ad Attic.

Gemina mater & filia, quæ Plotinum auscultaverunt teste Porphyrio.

Hypatia Alexandrina Isidori Philosophi uxor, filia Theonis Alex. de qua Socrates. VIII. 15. Hist. & Menagius in Hist. mulierum Philosopharum, qui tamen fallitur cum Hypatiã à Salmasio Hippiam vocatum scribit: Salmasio enim sermo est de Hippia Sophista, cujus solertiam in omni genere opificii celebrat Apulejus in floridis.

Lasthenia Mantinea ex Arcadia, Laert. IV. 2. & III. 46. Clemens IV. Strom. p. 523. Athenæus VII. p. 279. ubi male Σαρδικῆς pro Ἀρκαδικῆς & XII. p. 546. ubi Speusippo peramatum notat è Dionysii tyranni ad Speusippum Epistolis.

His addde fœminam (nisi Arria est, de qua supra) cui Laertius vitas Philosophorum inscripsit & φιλοπλάτωνα vocat, III. 47. tum *Theodoram*, cui Damascius inscripsit vitam Isidori. Phot. cod. 181.

CAPUT IV.

De Xenophonte Atheniensi.

De Xenophontis vita atque ætate 1. *Scriptorum ejus editorum notitia, cum variis observationibus*, 2. *Supposita illi scripta. Scripta item deperdita, & interpretes ejus deperditi*, 3. *Editiones*, 4.

XENOPHON Grylli (*a*) F. Erchieus ex tribu Ægeide Atheniensis, natus est Olymp. LXXXII. Adultior factus Socrati se in disciplinam dedit, postea insinuavit se in amicitiam Cyri junioris, eique Olymp. XCIV. 4. adversus fratrem Artaxerxen profecto adfuit. Quanquam vero Cyrus in prælio isthoc interficeretur, Xenophon tamen qui decem millibus Græcorum (*b*) in auxilium illi missorum præerat, non

(*a*) Menagius p. 104. ad Laertium inter plures Xenophontes ab hoc diversos (quibus addendus Xenophon Solensis à cane adamatus teste Æliano lib. I. c. 6. de animalibus, & Xenophon Siculus ineptus Sophista de quo Philostratus p. 511.) refert ex Chronico Alex. sive Paschali p. 168. Xenophontem Orzylai F. Sed pro Orzylai legendum Grylli, ut Menagius ipse pulcre observat. p. 100. b.

(*b*) plutarch Agesilao p. 600. Alii etiam prælio interfuit Xenophon. ubi victis Atheniensibus Xenophontem equo delapsum videns Socrates qui jam ipse eqvum amiserat, Xenophontem in humeros receptum per multa stadia portavit atque eripuit, teste Strabone IX. p. 403.

non modo in cornu quo ſteterat, vicit, ſed etiam exercitum ſuum ab hoſtium vi & inſidiis tutum præſtitit, domumque reduxit. Ageſilao Lacedæmoniorum Regi percharus, quem etiam præceptis imbuit, teſte Cicerone 3. de Oratore c. 34. Ab Athenienſibus exilio damnatus eſt, atque in Scillunthio prædio Elidis, (c) tum in Lepreo, atque Corinthi (d) ſenectutem exegit, ibique hiſtorias, ad quas idoneum illum Iſocrates (e) judicaverat, & alia ſcripta per otium compoſuit. Dictione uſus eſt, melle, ut ait Cicero, (f) dulciori, ita ut Muſa atque apis Attica dictus fuerit, & Muſæ ipſæ Xenophontis ore locutæ viderentur, (g) atque ab Ariſtide (h) aliisque in exemplum ſtyli tenuis ſive ſimplicis elegantiſſimi ac vere Attici proponatur. In ſapientiæ ſtudio Socratis diſcipulus, atq; ut ait Euſebius XV. 61. præparat. Ἑταίρων γνωριμώτατος fuit. Platonis æmulus (i) potius quam amicus: elegantiarum (k) in armis præcipue ſtudioſus. Uxorem habuit Phileſiam, filios Diodorum, & qui in pugna Mantinenſi fortiter pugnans cecidit (l) avo cognominem Gryllum. Obiit Corinthi Olymp. CV. 1. (ante Chriſtum CCCLX.) annos natus XC. ut teſtatur Lucianus in longævis, qui in libro de ſcribenda Hiſtoria T. 1. p. 630. brevi ſed inſigni elogio eum vocat δίκαιον συγγραφέα, *idoneum ac dignum Hiſtoricum* (einen rechtſchaffenen Geſchicht-Schreiber) ita enim malo reddere, quam *juſtum*, ut p. 704. Ταῦτα ξίφη δικαίων τυραννοκτόνων. Sic apud Sopatrum in Hermogenem p. 22. extrem. δίκαιος ῥήτωρ è Platone, quod mox exponitur ῥήτωρ ἀγαθός.

Scripta Xenophontis (m) hæc ad nos pervenerunt:

KY-

(c) Plutarch. de exilio p. 603. & 605.
(d) Laertius in Xenophontis vita lib. 2. Sect. 53.
(e) Photius cod. 260.
(f) Cicero in Oratore c. IX. & XIX.
(g) Menag. p. 103. ad Laert. Attamen Helladius apud Photium cod. 279. p. 872. Xenophontem Ἀττικισμοῦ νομοθέτην haberi vetat.
(h) Ariſtides libro. 2. artis Rhetor. qui eſt περὶ ἀφελοῦς λόγου.
(i) Vide ad Laert. III. 34. Gellium XIV. 3. Athenæum XI. p. 504. ſeq. Ælianum III. 17. Var. Syncellum p. 255.
(k) Ælian. III. 24. Var.
(l) Laert II. 52. & 54. Ælian. III. 3. Var.
(m) Laertius II. 56. ait Xenophontem ſcripſiſſe βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα. Deinde enumerat ſolos illos libros, qui hodie exſtant, & ſane proxime accedunt ad numerum quadrageſimum, ſunt enim XXXVII. exceptis Epiſtolis. Menagius quatuordecim ſola ſupereſſe, perperam ſcripſit, neque enim Cyripædiam pro uno ſed pro octo computavit libris Laertius, atque ita in aliis. Neque valde audiendus Suidas, qui ex Laertii loco obiter inſpecto Xenophonti tribuit libros plures, quam XL.

ΚΥ'ΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙ'ΑΣ *de Cyri majoris, (qui Olymp. LVIII. 1. Croesum vicit) vita ac disciplina libri VIII.* opus lectu dignissimum. Veteres quidem nonnulli, ut Ausonius c. XXIX. Panegyrici, & plures è recentibus assenserunt sententiæ Ciceronis Platonem III. de legibus secuti, qui lib. 1. Epist. 1. ad Q. Fratrem *Cyrus ille*, inquit, *à Xenophonte non ad Historiæ fidem scriptus, sed ad effigiem justi imperii, cujus summa gravitas ab illo Philosopho cum singulari comitate conjungitur, quos quidem libros non sine causa noster ille Africanus de manibus ponere non solebat.* Confer Menagii notas ad Laertii III. 34. p. 151. & Tho. Crenii T. III. Methodor. p. 379. Dissertatio autem *Francisci Carpentarii*, quam huic sentententiæ Ciceronis opposuit, edita non est, quod sciam.

Latine interprete *Julio Gabriele Eugubino* cum ejus castigationibus prodiit Cyropædia Venet. 1569. 8. Laudat hanc versionem Thom. Crenius Vir Cl. parte XI. animadvers. p. 214. Deinde cum aliis quibusdam per *Joach. Camerarium* Paris. 1572. 4. apud Wechelum. Et ante hos *Francisco Philelpho* interprete. Bononiæ 1520. fol. & in editionibus Xenophontis latinis ac Græcolatinis Basileensibus, & H. Stephani.

Græce excusa est Lovan. 1527. 4. & ex parte Lugd. Bat. 1623 8. Integra Oxoniæ è theatro Sheldoniano A. 1679. 12.

Græcè & Latinè Lond. 1648 8. Librum I. II. & V. latine etiam transtulit & notis illustravit *Joh. Caselius.*

Gallice vertit *Franciscus Carpentarius* Paris. 1659. Amst. 1661. 8.

Italice, *Jacobus Poggius Bracciolini.* Florentinus, in Tusculano 1527. 8.

Anglice libros quatuor priores *Franciscus Digby*, posteriores *Joh. Norris* Lond. 1685. 8. præmissa Xenophontis vita.

ΚΥ'ΡΟΥ 'ΑΝΑΒΑ'ΣΕΩΣ *de Cyri minoris expeditione* in Asiam adversus fratrem Artaxerxen Ol. XCIV. 4. infeliciter suscepta *libri VII.* à Xenophonte editi sub nomine *Themistogenis Syracusii* (n) si credimus Johanni Tzetzæ Chil. IV. histor. 154. Sane Themistogenem de expeditione Cyri scripsisse affirmat Xenophon initio tertii libri de rebus Græcorum, cujus loci meminit etiam Suidas in Θεμιστογ. addens eundem & alia scripsisse de patria sua. Huic expeditioni Xenophon ipse interfuit præclari ducis partibus functus, & in suo cornu victor: licet Cyrus, cui

(n) Hinc forte dubitabant Andreas Masius vir summus commentario in Josuæ cap. 2. an hoc opus genuinus sit fœtus Xenophontis, quod ex Laertii II. 50. & 57. testimonio & ex stylo revincit Vossius lib. 1. c. 2. de Hist. græcis.

cui opem ferebat, vinceretur. Confer, quæ viri docti ad Ælian. III. 17. Var.

Ad imitationem hujus operis Xenophontei *Arrianus* Nicomedienſis, *Xenophon junior* dictus, ſcripſit libros VII. ἀναβάσεως Alexandri M. ut *Oneſicritus* παιδείαν Ἀλεξάνδρου compoſuerat Xenophontem imitatus, teſte Laertio VI. 84. De eo, quod in hoc opere procemium nullum præmittat Xenophon, Vide Lucianum, quomodo ſcribenda hiſtoria ſit, T. 1. p. 618. Latine vertit hos libros *Romulus Amuſæus*, ad Lud. Avilam Caroli V. Imp. cubicularium, Bonon. 1533. fol. & *Janus Laſcaris*. Gallice *Claudius Seiſſelius* Pariſ. 1529. fol. è latino (ut ipſe profitetur) Jani Laſcaris. Noviſſime *Nicolaus Perrotus Ablancurtius*, Pariſ. 1648. 8. quam verſionem Menagius p. 103. ad Laertium ita celebrat, ut Xenophontem ipſum (cujus ſermonem Gratiæ finxiſſe dicuntur teſte Quintiliano X. 1. Inſt.) elegantia viciſſe illi videatur Ablancurtius. Italice transtulit *Ludovicus Dominicus*, Venet. 1547. 8.

ἙΛΛΗΝΙΚΩ͂Ν, *de rebus Græcorum libri* VII. hiſtoria annorum XLVIII. deducta ab Olymp. XCII. 2. ut notavit etiam Diodorus Sic. lib. XIII. p. 352. & lib. XV. p. 504. Primores quidem libri duo hiſtoriam belli Peloponenſiaci ab anno XXI. in cujus Auguſto ineunte Thucydides definit, usque ad finem perducunt, ad captas nempe à Lyſandro Athenas, Ol. XCIII. 4. Reliqui quinque libri complectuntur rerum Græcarum & Perſicarum Hiſtoriam continuatam ad pugnam usque Mantinenſem, qua victi ab Epaminonda (o) ſunt Spartani Ol. CIV. 2. Hoc Xenophontis opus ἀκέφαλον eſſe, ac præter procemium deſiderari hiſtoriam biennii à fine ætatis anni XXI. belli Peloponenſiaci ad exitum æſtatis anni XXIII. contendit Uſſerius in Annalibus ad A. Per. Jul. 4303. & ante Uſſerium Sam. Petitus lib. I. Obſ. c. 12. Petavio aliter viſum, hic enim lib. X. de doctrina temporum c. 29. Xenophonti parachronismum biennii impingit. Ab utraque ſententia alienus eſt *H. Dodwellus*, cujus Annales Xenophontei cum Thucydideis Oxon. 1702. 4. excuſi his libris noſtri ſcriptoris eximiam lucem afferunt. In illis perinde, ut diſſ. VIII. de Cyclis p. 342. negat hiatum inter Thucydidem ac Xenophontem intercedere, nec Xenophontem in annorum ratione hallucinatum, ſed Olympiadum, tum Athenienſium Archontum, & Ephororum Lacedæmoniorum notationem Xenophonti additam eſſe ab aliena manu, quod obſervatum etiam Marshamo Canonis Chronici Sæc. XVI. capite de prima Olympiade p. 487.

K Hos

(o) Graviter errat Vir doctus lib. I. c. 5. de Hiſt. gr. qui Cyripædiam in hoc tempore deſinere aliud agens ſcribit.

Hos libros Xenophontis, sub titulo Paralipomenon, Thucydidi *Græce* subjecit Aldus, Anno 1502. fol. prodierunt & Græce Lovanii 1529. 4.

Compendio *latine* complexus eſt *Leonhardus Aretinus* in commentario rerum græcarum, ad equitem Angelum Acciarolum Lipſ. 1546. 8. & in Gronovii theſauro Antiqv. Græcar. Tom. IV.

Integros vertit *Bilibaldus Birchheimerus* editos cum præf. Thomæ Venatorii. Prodiit & *Gallice*: Hiſtoire de Thucydide & Xenophon par *Nic. Perrot d' Ablancourt* Pariſ. 1671. 8 tribus Volum. *Italice*: Delle Guerre de Greci libri VII. tradotti dal idioma Greco nel Italiano da *Francisco di Soldo Strozzi*, con la correttione, alla traduttione di *Lodovico Domenichi*. Venet. 1550. 4.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΏΝ ΠΟΛΙΤΕΙ'Α, *De Rep. Lacedæmoniorum*, quem librum Xenophonti noſtro abjudicavit Demetrius Magnes (qui de Homonymis ſcriptoribus librum compoſuit) teſte Laertio II. 57. *Græce* lucem vidit cum Ariſtotelis Ethicis, Politicis & Oeconomicis, Baſil. apud Joh. Walderum. 8. Prodiit & ſeparatim Amſt. 1647. 8. *Latine* vertit *Franciſcus Philelphus* Bononiæ 1502. fol. & in editionibus latinis ac Græcolatinis Baſileenſibus, atque H. Stephani. Poſt Philelphum transtulit & notis illuſtravit *Joach. Camerarius*, præmiſſa Xenophontis vita, Lipſ. 1543. 8. Pariſ. 1572. 8.

'ΑΘΗΝΑΙ'ΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙ'Α, *De Rep. Athenienſium*. *Græce* hoc opuſculum, non ut in editionibus Operum Xenophontis integrum, ſed mutilum, neſcio quomodo extrema parte libri Xenophontis περὶ πρόσόδων adtexta, excuſum eſt poſt Ariſtotelis Ethica, Politica & Oeconomica, quæ ſine temporis nota prodierunt apud Joh. Walderum, Baſileæ in 8.

Latine vertit & notis illuſtravit *Joach. Camerarius* Lipſ. 1543. 8. transtulit & *Seb. Caſtellio*, cujus verſio in editionibus Xenephontis Baſileenſibus atque H. Stephani occurrit. Exſtat & liber uterque Xenophontis, de Lacedæmoniorum & Athenienſium Rep. Gallice interprete G. P. apud Federicum Morellum Pariſ. 1579. 8.

'ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑ'ΤΩΝ ΣΩΚΡΑ'ΤΟΥΣ *Commentariorum de dictis & factis Socratis libri IV.* ad quorum imitationem *Xenophon junior* ſive *Arrianus* Nicomedienſis ſcripſit libros quatuor ἀπομνημονευμάτων Magiſtri ſui Epicteti. Ita autem vocavit Xenophon, quæ ex ſermonibus Socratis annotavit. Laertius II. 48. Καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. *Hephæſtionis* librum περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν Ἀντιφῶντος, quem

per

per plagium ille sibi attribuerat, memorat Athenæus XV. p. 673. Etiam sancta Evangelia de dictis & factis JESU CHRISTI Servatoris nostri, Justinus Martyr Xenophontis vocabulo plus simplici vice appellat *ἀπομνημονεύματα*, ut observavit H. Dodvvellus diss. 1. ad Irenæum §. 40.

Prodierunt hi libri *Græce* Paris. 1559. 4. & ex *Joh. Caselii* recensione Rostoch. 1589. 4.

Latine vertit *Bessario* Cardinalis Nicænus ad Julianum Episcopum Cardinalem Tusculanum Lovan. 1533. 3. quæ translatio occurrit in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Joh. Caselius* Rostoch. 1576. 4.

Gallice, Franciscus Carpentarius, qui vitam quoque Socratis scripsit. Paris - - - - & Amst. 1699. 12. *Germanice* è Carpentarii liberiore versione *Christianus Thomasius*, Halæ-Sax. 1693. 8. *Is. Faustii* dissertatio præside D. Jacobo Schallero in IV. libros memorabilium Socratis lucem vidit Argentorati A. 1650. Herculis cum voluptate & virtute colloquium ex libro secundo Xenophontis, latino carmine expressit *Joh. Stigelius* Rostoch. 1591. 8. Græco *Petrus Ivarus Borrichius* Lugd. Bat. 1595. 8.

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, *Apologia Socratis ad Judices.*

Latine vertit *Leonh. Aretinus.* Bononiæ 1502. fol.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ *Convivium Philosophorum.* De iis quæ adversus temporum rationem in hoc libro finxisse Xenophon arguitur, vide Casaubonum V. 17. ad Athenæi V. p. 216. Idem Athenæus alia quædam in Xenophontis convivio reprehendit V. p. 187. seq. Prodiit separatim

Græce Lovan. 1530. 4. Haganoæ 1531. 8.

Latine vertit *Janus Cornarius* Basil. 1548. 8. & *Joh. Ribittus*, cujus versio exstat in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani.

Gallice, Ian. Faber. Salmurii 1666. 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, *Oeconomicus liber*, quem à juvene se translatum testatur *Cicero* 2. Officior. c. 24. Ex versione illa cujus meminit & Hieronymus 2. in Rufin. servavit quædã Cicero ipse lib. de senectute, Columella, Macrobius, Donatus & Priscianus, quæ cum Græcis Xenophontis collata videre licet post H. Stephani Lexicon Ciceronianum p. 44 - 49.

Hic liber *græce* excusus est cum Aristotelis Ethicis, Politicis & Oeconomicis, Basileæ apud Joh. Walderum 8. Allegat præter alios Stobæus Serm. 83. ubi & *Brysonis & Hieroclis* Oeconomicum laudat.

E recentioribus *latine* vertit *Raphael Volaterranus*, dicavitque Titæ Minutiæ. Exstat ad calcem commentariorum urbanorum Parif. 1515 fol. & in editionibus Xenophontis græco-latinis Basileensi & H. Stephani.

Gallice Stephanus Boetius Parif. 1572. 8.

ἈΓΗΣΊΛΑΟΣ, de Agesilai Regis Lacedæmonior. laudibus, de quo Thucydides, Nepos, Plutarchus, Justinus & alii. Cicero V. Epist. ad Lucceium 12. *Nec minus est Spartiates Agesilaus ille perhibendus, qui neque pictam neque fictam imaginem suam passus est esse, quam qui in eo genere laborarunt. Unus enim Xenophontis libellus in eo Rege laudando facile omnes imagines omnium, statuasque superavit.* Confer Plutarchum in Pompejo f. 663. Themistium Orat. 2. p. 27. edit. Harduini.

Latine vertit *Franciscus Philelphus*. Bononiæ 1502. fol.

Gallice, *Franciscus Carpentarius*, ad calcem Cyropædiæ. Parif. 1659. Amst. 1661. 8.

ἹΈΡΩΝ ἢ Τύραννος, *Dialogus Simonidis cum Hierone* primo (qui fratri Geloni in tyrannide succedens Syracusas in potestate habuit ab Olymp. LXXV. 2. ad LXXVIII. 2.) docens miseram esse præ privatis Tyrannorum conditionem: & quæ facienda sint tyrannis, ut minus miseri sint, & à subjectis suis non diligantur sed amentur.

Latine vertit *Leonh. Aretinus*. Bononiæ 1502. fol. & *Erasmus*, Basil. 1530. 8. & Tomo IV. Opp. Erasmi, atque in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Gallice* Jacobus Miffant. Parif. 1550. 8.

ΠΌΡΟΙ ἢ περὶ προσόδων. *De proventibus* argentifodinis & vectigalibus terræ Atticæ, commerciisque promovendis & augendis Reip. reditibusque atque civibus. Male περὶ πόρων interpres Laertii II. 57. reddit de *seminibus*, quasi περὶ σπόρων legisset. Latine per *Joach. Camerarium* Parif. 1572. 4. Transtulit & *Joh. Ribittus*, cujus versio in edit. Xenophontis Basil. & H. Stephani.

ΠΕΡῚ ἹΠΠΙΚΗ͂Σ, *de re equestri*. In hoc Xenophon testatur se scribere, quæ *Simon* * (Atheniensis in suo *de equitatu* libro, quem laudant Plinius II. 4. Hippiatrica & Suidas) minus perfecte tradiderat.

Transtulit *Joach. Camerarius* Parif. 1572. 4. *Joh.* vero *Leunclavius* bis; prior versio Taurini edita, altera in editione Sylburgiana exstat græcis ad latus adjuncta, priore rejecta ad libri calcem.

ἹΠΠΑ-

* Suidæ *Cimon*, in Ἄψυχος & Κίμων, male. Vide eundem Suidam in τρίλλη & Meursium Bibl. Atticæ p. 1461.

ἹΠΠΑΡΧΙΚΌΣ, *de præfectura* sive *disciplina equestri*, ad filium, equitum Athenis præfectum. Latine vertit & notis illustravit *Joach. Camerarius*, Lipſ. 1543. 8. At *Joh. Ribitti* verſio occurrit in editionibus Xenophontis Baſil. & H. Stephani.

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΌΣ, *de Venatione*. Themiſtius Orat. 19. nonnihil ex hoc Xenophontis majoris libro laudans, auctorem vocat τὸν πάντα σοφόν. Quæ vero auctor prætermiſit, ſupplevit *Xenophon junior* ſive *Arrianus* Nicomedienſis in libro ejusd. argumenti, de quo infra ſuo loco.

Latine vertit *Omnibonus Leonicenus*, Bononiæ 1502. fol.

Quædam EPISTOLARUM Xenophontis fragmenta à Stobæo ſervata, è Conradi Geſneri verſione editioni ſuæ adjunxit H. Stephanus. Illas ad Æſchinem & Critonem tranſtulit etiam Joh. Caſelius. Locum ex Epiſtola ad Æſchinem profert Euſebius XV. 12. præparat.

De aliis EPISTOLIS Xenophonti tributis & ab Allatio editis dixi lib. 2. c. 10. §. 35.

Thucydidis quoque hiſtoriam à Xenophonte noſtro in lucem prolatam dixi lib. II. c. 25. §. 5. (è Laertii II. 57.) & Scholia Græca in Thucydidem, à nonnullis tribui neſcio cui Xenophonti. Ibid. §. 6.

III. Suppoſita Xenophonti.

Prætereo libellum Xenophontis noſtri nomini ſuppoſitum ab *Annio Viterbienſi*, qui inſcribitur ÆQUIVOCA, & latine prodiit cum aliis ejus furfuris ſcriptis, & Annii commentariis, Romæ 1499. 4. Vide ſi placet quæ de his dicta ſunt in Bibliotheca latina.

Xenophontis ſcripta deperdita.

Βίοι φιλοσόφων. Suid. in Ξενοφῶν. niſi tamen falſus Suidas. Vide Jonſium lib. 1. c. 7. Menagium ad Laert. II. 48.

Περὶ ἀληθείας. Pollux. VI. 33.

Τέχναι ῥητορικαὶ Pollux ibid.

Ἀναμετρήσεις vero τῶν ὅλων Stephano Byz. in ὠρωπὸς laudatæ ſunt Xenophontis Lampſaceni, Geographi, Plinio plus ſimplici vice ac Solino memorati. *Periplum* vocat illud opus Plinius III. 48. Hiſt. & Valerius Max. VIII. 13.

Interpretes Xenophontis deperditi.

Longini τὰ περὶ Ξενοφῶντος, & quod Suidas memorat *Zenonis* Citiei ὑπόμνημα εἰς Ξενοφῶντα, itidem intercidit, perinde ut *Heronis* ὑπόμνημα & *Ælii Harpocrationis* περὶ τῶν παρὰ Ξενοφῶντι τάξεων, & Hephæſtionis liber de Antiphonte, cujus mentio apud Xenophontem in libris de dictis & factis Socratis.

IV. Editiones Xenophontis.

GRÆCÆ:

Venetiis apud Aldum A. 1525. fol.

Florentiæ apud hæredes Juntæ A. 1527. fol. quæ editio è codice Vincentii Rustici emendata fuit in Bibl. Petri Francii.

Ex recognitione *Seb. Castellionis*, cum indice locuplete & *Phil. Melanhcthonis* de Xenophontis laudibus præfatione. Basil. 1540. 8. 2. Volum. apud Isingrinium, & Halæ Suevor. apud Brubachium.

Henr. Stephani A. 1561. è Bibl. Huldrici Fuggeri fol. quam editionem nitidissimam è MS. Parisiensi à viro docto castigatam habuit Petrus Francius.

LATINÆ.

Pleraque Xenophontis scripta ex variorum interpretatione, cum præfat. *Philippi Beroaldi.* Bononiæ 1502. fol.

Xenophon è variorum translatione, cum præfat. *Andreæ Cratandri*, Basil. 1534. fol. & ibidem A. 1545. fol. apud Isingrinium, quæ plenior est editio & elegantior, cum præfat. *Albani Torini* Vitodurani, recusa deinceps A. 1550. 8. & Lugd. 1551. 12.

Ex versione *Joh. Leunclavii* per *Æmilium Portum* recognita. Francof. 1595. 8.

GRÆCOLATINÆ.

Basileensis A. 1568. fol. apud hæredes Nicolai Brylingeri, cum variorum interpretatione. Apud eundem Nic. Brylingerum 1559. fol. excusæ sunt *Joh. Brodæi* Turonensis notæ in Xenophontem.

Cum versione *Joh. Leunclavii* Basil. 1569. apud Tho. Guarinū, quæ editio dicata Johanni Casimiro Comiti Palatino ad Rhenum: & 1577. fol.

H. Stephani A. 1581. fol. græca exhibens separatim excusa cum variis lect. in margine & notis Stephani ad calcem voluminis rejectis. Latina itidem separatim è variorum interpretatione, cui præfigitur H. Stephani Oratio *de conjungendis cum Marte Musis exemplo Xenophontis*, & Epistola tertia *Chionis* à Stephano latine versa.

Ex recensione tertia, & cum versione, notis, glossis, ac Chronologia *Joh. Leunclavii* Amelburni, Francof. 1594. (quibusdam exemplaribus præfixus numerus 1596.) fol. apud Wechel. cura Frid. Sylbur-

gii

gii, qui Leunclavio jam defuncto præfationem operi præfixit. Adjectæ sunt *Æmilii Porti** in totum Xenophontem annotationes, & index græcarum vocum phrasiumque, cum latina interpretatione: Præmissa etiam Xenophontis vita à Leunclavio scripta, tum vocabula Xenophonti vel peculiaria, vel cum Herodoto ac Thucydide sic communia, ut poetica magis sint, collecta ordine Alphabeti ab H. Stephano.

Parisiensis A. 1625. fol. quæ Wechelianam ad verbum refert.

Oxoniensis Anni 1703. 8. è theatro Sheldoniano, quinque voluminibus, edente *Edvardo Wells*, qui eam IV. tabulis Geographicis ornavit, dicavitque illustri Viro H. Aldrich. Leunclavii versionem paucis in locis castigatam non ex adverso græci textus collocari fecit, sed singulis paginis, ut in Thucydide Hudsoniano & aliis quibusdam libris factum, substravit. Græca nitide excusa sunt, & capitibus sectionibusque ab editore distincta. Tomus 1. exhibet Cyropædiam, secundus Cyri junioris Anabasin, tertius libros de rebus græcorum cum Chronologia Xenophontea *H. Dodwelli.* Quartus Apomnemoneumata & Apologiam Socratis, tum Oeconomicum & fragmenta Oeconomicorum Ciceronis. Quintus scripta reliqua, de re equestri, de magisterio equitum, de venatione: Epistolarum fragmenta, Veterum de Xenophonte testimonia, Regum Persicorum ad Xenophontis Hist. spectantium seriem Chronologicam, ac denique indicem rerum ac verborum.

Gallica versio Pyrami de Candole. Coloniæ 1613. fol. Cyropædia per Jacobum Contesium Vintemillium. Paris. 1547. 4.

Italica Marci Antonii Gandini. Venet. 1587. 4.

CAPUT V.
De Eudoxo, & aliis quibusdam Astronomis antiquissimis.

Theophrasti & Eudemi Historia Astrologica. 1. *Recentium scriptorum de hoc argumento commentationes.* 2. *Brevis historia Mythica Astronomiæ.* 3. *De Hesiodo, Thalete, Phoco Samio, Pythagora, Empedocle, Oenopide, Bolo, Philolao, Timæo, Niceta, Pythagoreis. De Anaximandro ac Democrito.* 4. *De Matriceta ac Cleostrato Tenedio.* 5. *De Harpalo.* 6. *De Metone ejusque præceptore Phaino.* 7. *De Euctemone, Nautele, Mne-*

* Francisci Porti commentarius in varia Xenophontis opuscula lucem vidit Morgiis A. 1586. 4.

Mnesistrato, Alcmaone, Astere, Philippo Medmao atque Epigene Byzantio. 8. *De Eudoxo ejusque scriptis.* 9. *De Helicone ac Callippo Cyzicenis.* 10. *De Aristotele, Theophrasto, Aristyllo ac Timocharide, & Dositheo Coloneo.* 11. *Magna Syntaxis Ptolemai & parvus Alexandrinorum* Ἀςρονόμ☉. 12. *De Euclide & AUTOLYCO Pitanao.* 13. *ARISTARCHO Samio.* 14. *HYPSICLE Alexandrino.* 15. *THEODOSIO Tripolita.* 16. *MENELAO.* 17. *Arato, Manethone, Conone.* 18. *De Archimede, Eratosthene & HIPPARCHO.* 19. *Dionysii Petavii Uranologium. ibid. De GEMINO Rhodio.* 20. *De Areta Dyrrhachino, Charimandro, Andromacho, Sosigene, Agrippa & THEONE Smyrnao, Theone item & Pappo Alexandrinis.* 21. *De CLEOMEDE ac Proclo.* 22. *De ACHILLE Tatio ac Theodoro Meliteniota.* 23.

JAmpridem Plinius indiligentiam scriptorum in annotandis Astronomorum veterum inventis & observationibus indignatus est jure merito, cum contrà tot exstiterint passim, qui dehonestamenta ac faces generis humani Tyrannos, barbaraque eorum & truculentia gesta celebrarent, ac cum magno studio posteris traderent. *Non sumus profecto*, inquit, *grati erga eos, qui labore curaque lucem nobis aperuere in hac luce: miraque ingenii humani peste sanguinem & cades condere annalibus* (a) *juvat, ut scelera hominum noscantur, mundi ipsius ignaris.* lib. II. Hist. Natural. cap. 9. Magis etiam lugenda nobis est jactura scriptorum hujuscemodi, si quæ etiam fuerunt, paucissimorum, qualis à veteribus celebratur *Theophrasti* (b) atque *Eudemi* (c) Rhodii Ἀςρολογικὴ ἱςορία, quibus perditis accidit sane, ut perexiguam plane memoriam habeamus de felicibus illis animis, divinisque eorum observationibus,

- - - quibus (d) hæc cognoscere primis,
Inque domos superas scandere cura fuit.

II. Pauca omnino sunt, licet non indiligenter ex Antiquitate conquisita, quæ de hoc argumento congessere Petrus Gassendus (e) in prolegomenis ad vitam Nobilissimi Tychonis, Vossius de scientiis Mathematicis cap. XXII. seq. Lucius Barettus sive Albertus Curtius in Cœ-

(a) Confer Senecæ præf. ad lib. III. Quæst. Natural.
(b) Laertius V. 50. & videtur respicere, Theophrastum laudans, Simplicius in 2 de cœlo.
(c) Laertius I. 23. Theo Smyrnæus, Clemens I. Strom. p. 302. Proclus ad Euclid. Simplicius &c.
(d) Ovid. I fastor. 297.
(e) Tomo V. Opp.

Cœlesti Historia, Bullialdus in Prolegomenis ad Astronomiæ Philolaicæ fundamenta explicata atq; asserta, & Joh Hevelius præfat. ad Tom. priorē Machinæ Cœlestis: neq; horum industriæ multa adjici a me posse intelligo. De antiquioribns tamē Astrologis, illis præcipue quorum vel scripta vel inventa præclara celebrantur, nonnulla hoc loco referre, instituto meo congruens esse existimavi, etiam post editos Catalogos Astrologorum, quos dederunt Henr. Ranzovius, Lucas Gauricus, Henricus Bucæus, Christophorus Clavius, Josephus Blancanus, & Vir. Clariss. Edvardus Sherburne.

III. Tanquam incerta admodum prætereo, quæ uti de Adami, Henochi, Noemi, Abrahami & aliorum Patriarcharum, (*f*) ita de Astronomica scientia feruntur vel *Andubarii* (*g*) cujusdam, qui circa Phalegi tempora Indis primus Astronomiam scripsisse traditur, vel Ægyptiorum *Hermetis* (*h*) sive *Theutis*, *Æsculapii*, *Anubiique*: *Helii*, *Heliadarumque Rhodiorum* (*i*) antiquissimorum, à quibus Ægyptii ipsi astrorum scientiam accepisse dicuntur, licet Ægyptios primos cœlum scrutari & metiri ausos ait Macrobius lib. I. c. XXI. in somnium Scip. vel *Urani* (*k*) sive *Cœli*, siderum observatoris præcipui, qui postea *Olympus* dictus fuit: vel *Atlantis* Phrygis (*l*) qui Sphæram reperit primus, vertice cœlum dictus propterea conterere: (*m*) *Japetique* & *Hesperi*, Atlantis F. tum *Saturni*, *Titanis*, *Cephei*, *Atreique*, qui primus (*n*) rationem Eclipseos Solis apud Mycenas observasse, & septem errantia sidera motu contrario totius cœli gyrationi ferri (*o*) primus notasse traditur: vel *Hyperionis* (*p*)

(*f*) De his dixi in libro de Pseudepigraphis Propheticis.

(*g*) Chronicon Paschale p. 36 *ἐν τοῖς χρόνοις τῆς πυργοποιΐας ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀρφαξὰδ ἀνήρ τις Ἰνδὸς ἀνεφάνη σοφὸς Ἀστρονόμος ὀνόματι Ἀνδουβάριος ὃς καὶ συνέγραψε πρῶτος Ἰνδοῖς Ἀστρονομίαν.* Gemina legi apud Cedrenum & in Chronico MS. Simeonis Logothetæ, jam notavit Cangius in notis.

(*h*) Arnob. 2. adversus Gentes p. 92. Et quæ de Hermetis Astrologica scientia notavi supra lib. I. c. XII. § 9. Anubii mentio apud Julium Firmicum. Confer Marshamum Canonis Chronici p. 480. edit. Lipsiens.

(*i*) Diodorus Sic. lib. V. p. 227. Vossius de scientiis Math. p. 144.

(*k*) Diodorus p. 221.

(*l*) Diodorus Sic. lib. III. p. 135. IV. p. 163. Plinius ll. 8. Hist. & 56. Heraclitus c. 4. Incredibil. Suidas in Ὠχος, Isidorus lll. 24. Orig.

(*m*) Euripides Jone sub init. Sidonius Panegyrico Aviti v. 4. Aristoteles ll. 1. de Cœlo, Pisides Hexaem. v. 116. seq. Confer Lambecii prodromum Hist. literariæ p. 131. seq. Obiter nota, quod Atlas Manichæorum de quo Epiphanius T. 1. p. 639 est sidus Saturni.

(*n*) Hygin. Fab. CCLVIII. Servius ad Æneid I. 572. Schol. Horatii Cruquianus p. 625.

(*o*) Joh Philoponus in 1. Meteorolog. p. 182. Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 1.

(*p*) Diodorus Sic. lib. V. p. 231.

qui Solem, vel *Endymionis* Caris (*q*) qui lunæ curſum diligentiſſime fertur eſſe contemplatus: vel *Chironis* (*r*) denique, ejusque filiæ *Hippes*, (*s*) prætere a *Zoroaſtris*, (*t*) *Orpheique*, (*u*) & ab Atlante edocti *Herculis*, (*x*) tum *Hoſtanis*, (*y*) *Aſtræi*, (*z*) *Promethei* (*a*) atque *Palamedis*. (*b*)

IV. De HESIODI ἀςρικῇ βίβλῳ dixi lib. II. cap. VIII. §. 17. Præter quem primus de re Aſtrologica inter Græcos ſcripſiſſe traditur THALES Mileſius, ναυτικὴν ſcilicet Ἀςρολογίαν (quam alii ad PHOCUM Samium auctorem retulerunt) & περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, *de Solſtitio & æquinoctio*. Alii nihil ſcripſiſſe Thaletem contendunt, ut notavi lib. I. cap. XXXV. §. 3. Prædictas ab eo eclipſes, (Plin. II. 12. Hiſt.) & alia quædam inventa ejus Aſtrologica refert Laertius lib. I. ſect. 23. & 24. (ad quem conferendæ virorum doctorum, Menagii præſertim, notæ) & Achilles Tatius in Iſagoge ad Aratum. De PYTHAGORA, qui terram circa ſolem moveri tradidit, dixi lib. I. cap. XX. §. 9. Idem Obſervavit eandem eſſe ſtellam Heſperum ac Luciferum, teſte Laertio VIII. 14. & dari Antipodas. id. 26. EMPEDOCLIS Pythagorei Sphæram exhibui lib. II. cap. 12. ac de Pythagoricis cæteris qui Aſtrologicam diſciplinam illuſtrarunt, OENOPIDE, BOLO, PHILOLAO, TIMÆO, NICETA &c. egi cap. XIII. De ANAXIMANDRI Mileſii inventis Aſtronomicis videndus idem Laertius II. 1. & 2. ubi docet Sphæram quoque conſtruxiſſe, & Gnomonem ſolarium atque horoſcopia compoſuiſſe. Confer ſi placet Voſſium de ſcientiis Mathematicis p. 146. ſeq. & quæ notavi ſupra lib. II. c. XXIII. §. 8. ac quæ de DEMOCRITO §. 5.

V. De MATRICETA Methymnæo, CLEOSTRATO Tenedio, ac PHAINO Athenienſi præceptore Metonis, non prætereundus locus Theophraſti in libro de ſignis aquarum ac ventorum: διὸ καὶ ἀγαθοὶ γεγένηνται κατὰ τόπους Ἀςρονόμοι, οἷον ΜΑΤΡΙΚΕΤΑΣ ἐν Μηθύμνῃ ἀπὸ τοῦ Λεπετύμνου, καὶ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΣ ἐν Τενέδῳ ἀπὸ τῆς Ἴδης, καὶ ΦΑΕΙΝΟΣ Ἀθήνησιν

(*q*) Harduinus ad Plinii Hiſt. II. 9. p. 159. Tzetzes Chil. II. v. 877.
(*r*) Clemens I. Strom. p. 306.
(*s*) Cyrillus Alex. IV. contra Julian. p. 134. edit. Illuſtris Spannhemii.
(*t*) Suidas in Ἀςρολογία, & quæ notavi ſupra lib. I. c. XXXVI. §. 5.
(*u*) Supra lib. I. c. XX. §. 7. ſeq. Meminit & Orphei inter Aſtrologos Julius Firmicus,
(*x*) Clemens loco laudato. Tzetzes Chil. II. Hiſt. 399.
(*y*) Suid. in Ἀςρολογία.
(*z*) Aratus v. 98. Confer. Achillem Tatium loco laudato.
(*a*) Æſchylus Prometheo v. 456. ſeq.
(*b*) Sophocles apud Achillem Tatium c. 1. Iſagoges in Aratum.

σιν ἀπὸ τοῦ Λυκαμβηττοῦ τὰ περὶ τὰς τροπὰς συνεῖδε, παρ' οὗ ΜΕΤΩΝ ἀκούσας τὸν τοῦ ἑνὸς δέοντα εἴκοσιν ἐνιαυτὸν συνέταξε. Ἦν δὲ ὁ μὲν Φαεινὸς μέτοικος Ἀθήνησιν, ὁ δὲ Μέτων Ἀθηναῖος. Καὶ ἄλλοι δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἠστρολόγησαν. *Cleostratus* quidem iste, primus, ut ferunt, auctor Ὀκταετηρίδος sive *periodi octo annorum* fuit teste Censorino c. XVIII. de qua agunt Scaliger II. de emendat. temporum p. 64. & Scaligerum oppugnans Petavius II. 2. seq. magni operis Chronologici, tum H. Dodvvellus de Cyclis Græcorum p. 180., qui Octaeteridem primam Cleostrati auspicatur ab Olympiadis LIX. initio, ut Scaliger ab Olympiad. LXI. Apud Vossium autem de scientiis Mathematicis c. XXXII. §. 11. p. 151. perperam editum est Octaeteridem illam fuisse annorum cIↃ cIↃ cxxxII. pro dierum cIↃ cIↃ IↃ ccccxxII. Plinius II. 8. Hist. *Obliquitatem signiferi intellexisse, hoc est rerum fores aperuisse Anaximander Milesius traditur primus Olympiade LVIII. Signa deinde in eo* CLEOSTRATUS, *& prima arietis & Sagittarii. Sphæram ipsam* (sine Zodiaco & signis) *ante multo Atlas.* Male ex hoc loco Plinii Rob. Stephanus (c) affirmat Cleostratum primum de signis cœlestibus scripsisse. Hyginus lib. II. Poetic. Astronom. cap. 13. *Hos autem hœdos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse.* Perperam Leostratus vocatur à Cornelio Vitellio T. 1. facis artium Gruterianæ p. 644. & Nicolao Loensi VIII. 22. Epiphyllidum, id. T. V. part. 2. p. 616.

VI. Cleostratum secutus est HARPALUS, de cujus *Octaeteride* dierum cIↃ cIↃ IↃ ccccxxIv. consulendi Scaliger II. de emendat. temporum. p. 66. seq. Petavius II. 4. seq. doctrinæ temporum, ac Dodvvellus de Cyclis diss. III sect. 30. qui contra veterum, ut videtur, testimonia *Heccædecaetericum* Cyclum Harpalo tribuit, initio capto à die sexto Februarii Anno Romæ conditæ CCLXIII. Olympiad. LXXI. 1. Meminit Harpali Plinius indice libri XVIII. Censorinus cap. XVIII. & XIX. (qui testatur annum fuisse Harpalo dierum CCCLXV. & horarum æquinoctialium XIII. (d) Avienus in Arateis prognosticis v. 44. qui *Cyclum novem annorum* ab Harpalo inventum docet, non novem solidis constantem annis, sed nono quoque anno redeuntem in orbem. Alius fuit Harpalus è ducibus Alexandi M. de quo evolves, si placet,

(c) In elucidario, cujus est mihi editio Coloniensis A. 1543. 8. Idem de Cleostrato legas in Caroli Stephani dictionario etiam postremæ editionis à Nic Loydio recensitæ.

(d) Scaliger legit XII.

Lexicon clarissimi Baylii. Hujus mentio apud Plutarchum III. 2. Sympos.

VII. METON Leuconeus Atheniensis, Pausaniæ F. discipulus Phaini (e) Athenis præclarum *Enneadetaeteridis* inventum edidit, auspicatus à Solstitio sive die XIII. mensis Scirrophorionis (qui Junio & Julio respondet) Olymp. LXXXVI. 4. teste Diodoro Sic. XII. p. 305. Meminit Aristophanes avibus v. 998. & Aratus διοσημείων v. 21. ad quæ loca adeundi Scholiastæ. Videndus & Tzetzes XII. hist. 399. & quæ viri docti ad Ælian. X. 7. Var. Andreas Schottus ad appendicem proverbiorum Vaticanam p. 296. Nic. Loensis VIII. 22. Epiphyllidum, T. V. facis Artium Gruterianæ parte 2. p. 613. seq. & Aldus Manutius Pauli F. de quæsitis per Epist. lib. I. quæst. 6. T. IV. facis Artium p. 204. seq. qui è Livii lib. I. c. 19. contendit Enneadecateridem hanc diu ante Metonem perspectam fuisse *Numæ Pompilio*. Sed alius omnino ille Numæ Cyclus fuit, ut jam animadversum Viris doctissimis. At de Metonis Cyclo dierum 6940. præ cæteris consulere operæ pretium est triumviros Chronologiæ principes Scaligerum II. de emendatione temporum p. 72. seq. & lib. V. p. 409. Petavium lib. II. c. 9. seq. de Doctrina temporum & Dodvvellum diss. I. de Cyclis, qui usu civili etiam probatam Metonicam Ennadecaterida fuisse dis putat, & de majore ejus *Periodo annorum CLII.* conjecturam suam affert p. 59. seq. Δωδεκετηρίδας per errorem Metoni tribuit Tzetzes Chil. II. v. 884. De *Horologio* Metonis *Solari* vide si lubet Scaligerum ad III. Manilii p. 22. Salmasium ad Solin. p. 740. seq. & Petavium VII. 8. diss. Uranolog. Solstitia à Metone observata & inscripta columnis memorat Ælianus X. 7. Var. Vide & Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & quæ de apparentiis siderum à Metone notatis refert idem Ptolemæus in Φάσεσι ἀπλανῶν & Geminus c. ult. Isagoges. Adhuc in vivis fuit Meton Olymp. XCII. 2. cum in Siciliam solveret classis Atheniensis. Vide Ælianum XIII. 12. Var.

VIII. Metonis æqualis fuit EUCTEMON Atheniensis, cum quo Solstitia observavit circa Olymp. LXXVII. 1. Adde si placet Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & ejusdem Φάσεις ἀπλανῶν, è quibus constat eum Athenis & in Cycladibus inque Mecedonia ac Thracia astris con-

(e) Theophrastus in loco laudato paulo ante §. 5. Mentio hujus Phaini etiam apud Vitruvium IX. 7. At enim Aratus v. 741. Ἐννεακαίδεκα κύκλα Φαεινοῦ ἠελίοιο non tribuit Euneadecateridem Phaino Eleo Metonis præceptori, ut miror legere Salmasium p. 641. ad Solin. Neque enim Eleus fuit Phainus, sed legendum ἠελίοιο φαεινοῦ, *splendidi solis*. Confer Petavium VI. 9. diss. ad Uranolog.

considerandis operam dedisse. Vide & Gemini Isagogen c. XVI. Meminit Euctemonis hujus præter Plinium Vitruvius IX. 7. ex Josephi Scaligeri emendatione, (cum antea legeretur Eudæmon) & Avienus in ora maritima v. 40. 337. 350. &c. Alius Euctemon Rhetor apud Senecam controvers. Inter perantiquos Astrologos etiam à Censorino cap. XVIII. memorantur NAUTELES, & MNESISTRATUS, dubito an idem, à quo Mnesistratios Philosophos voluptatis patronos dictos refert Athenæus VII 5. Æquinoctia ab ALCMÆONE & Menone (leg. Metone) observata laudat Simplicius in 2. de Cœlo sect. 46. Hunc eundem existimo Alcmæonem de quo dixi inter Pythagoreos lib. II. c. XIII. ASTER quidam, cum quo PLATO Astrologiæ operam dedit, memoratur apud Laertium III. 29. PHILIPPUS Medmeus (è Medama Bruttiorum opido) Italus, Platonis discipulus * qui in Peloponneso & Locride sidera diligenter contemplatus est, ut patet ex observationibus ejus quibus usi Hipparchus, Geminus, Ptolemæus. Laudatur & à Vitruvio IX. 7. Plinio, Plutarcho quod non liceat svaviter vivere secundum Epicurum p. 1093. Confer Petavii Uranolog. diss. IV. cap. IX. De ventis scripsisse testatur Stephanus in Μέδμα. Antiquioribus hisce Astrologis jungendus etiam EPIGENES Byzantius Gnomonicus est, qui apud Chaldæos affirmabat se studuisse, & de Cometis nonnulla tradidit. (Sen. VII. 3. Nat. quæst.) tum retulit Babylonios Iɔccxx. annorum observationes laterculis coctilibus inscriptas habuisse (Plin. VII. 56. hist. qui *auctorem gravem imprimis* appellat.) Laudat semel iterumq; Censorinus. Alius (1) Epigenes Rhodius qui de re rustica allegatur à Varrone & Columella. (2) Epigenes Atheniensis coactus τριηραρχεῖν, de quo apud Suidam. (3) Epigenes Comicus & Tragicus, patria Sycyonius de quo dixi lib. II. cap. XIX. Epigenem quendam Socraticis accenset Jonsius p. 84.

IX. EUDOXUS Æschinis F. Cnidius, Archytæ Pythagorei, Philistionis Medici ac Platonis auditor, Astrologus non minus insignis quam Geometra, Medicus & legislator inclytus fuit, circa Olympiad. CIII. De eo *Phanocriti* liber Athenæo VII. p. 276. laudatus intercidit. Consulendus interim Laertius VIII. 76. seq.

Eudoxi Ἀστρονομία δι᾽ ἐπῶν à Suida memoratur, qui in eo fallitur quod Eudoxum Poetam facit, nam quæ ex eo allegat Hipparchus, prosa decurrunt, & Aratus qui Phænomena versibus scripsit, Eudoxum potissimum

(*) Proclus 2. in l. Euclidis p. 19. Φίλιππος ὁ Μεδμαῖος Πλάτωνος ὢν μαθητὴς καὶ ὑπ᾽ ἐκείνου προτραπεὶς εἰς τὰ μαθήματα. Meminit ejus iterum p. 80.

mum ſecutus eſt, juſſus ab Antigono Rege Ἔνδοξον ἐνδοξότερον facere; hoc eſt proſam ejus carmine reddere amœniorem. Idem Hipparchus lib 1. in Aratum teſtatur duos libros Eudoxi nomine exſtitiſſe, in multis invicem conſpirantes, quorum uni titulus ἔνοπτρον, (κάτοπτρον auctori Vitæ Arati) alteri φαινόμενα. Reſpicit idem opus Eudoxum laudans Geminus, & Vitruvius IX. 7. Ptolemæus in φάσεσι ἀπλανῶν, Avienus in Arateis Phænomenis v. 53. & 102. De Cometis nihil tradidiſſe notat Seneca nat. VII. 3. quæſt.

Eudoxi *Octaeteris* ſive *periodus octo annorum.* Laert. VIII. 87. Cenſorinus c. XVIII. Suidas &c. Reſpicit & Lucanus X. 187.

Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus.

De Eudoxi Octaeteride agunt Scaliger ad Manil. lib. I. v. 69. & II. de emendat. temporum p. 67. Petavius ll. 6. de doctrina temporum, & Voſſius de ſcientiis Mathemat. p. 153.

Scripſit & Eudoxus Γεωμετρούμενα teſte Laertio VIII. 88. & Proclo 2. in primum Euclidis p. 19. Sed & liber quintus Geometræ Euclidis in Codice Mazariniano refertur ad Eudoxum, ut teſtatur Menagius ad Laert. p. 392.

Etiam *de Muſica* ſcripſiſſe nonnihil, conjicio è Theone Smyrnæo, qui p. 94. ex Eudoxo refert rationem conſonantiarum numeris comprehendi, & graves vel acutos tonos dependere à tardo vel acuto motu. Ex eodem fortaſſis opere Jamblichus in Nicomachi Geraſeni Aritmeth. p. 11. refert definitionem numeri, quod ſit πλῆθος ὡρισμένον & p. 142. ſententiam de medietatibus proportionum.

Γῆς περίοδος, cujus operis *liber ſeptimus* laudatur à Porphyrio p. 183. de vita Pythag. *octavus* ab Harpocratione in λιπάρα. Idem opus reſpicit nec raro reprehendit Strabo: tum Plinius Eudoxum laudans libris ll. IV. V. VI. VII. &c. & Athenæus allegans τὴν τ περὶ τὸν εὔδοξον ἱστορίαν. Confer de hoc opere Meurſium ab Apollinii Dyſcoli c. 24. Voſſium de Hiſt. Græcis lib. 1. c. 6. & Menagium ad Laertium p. 292. Agathemer lib. 1. ἑξῆς Δημόκριτος καὶ Εὔδοξος καὶ ἄλλοι τινὲς γῆς περιόδους ἐπραγματεύσαντο.

Tribuuntur & Eudoxo noſtro Κυνῶν διάλογοι. *Canum dialogi* ſive ut interpres, *Cynicorum*, niſi locus corruptus, apud Laertium VIII. 89.

Leges Mileſiis tuliſſe Eudoxum, affirmat Theodoritus IX. Θεραπευτ, Cnidiis Laertius & Plutarchus contra Colotem. Hic eſt Eudoxus qui

opta-

optabat Phaetontis instar à Sole conflagrare, modo ejus naturam propius sibi contemplari daretur, ut refert Plutarchus libro quod non suaviter liceat vivere secundum Epicurum p. 1094.

Fuit & alius Eudoxus Cnidius junior Medicus, Laert VIII. 90. Eudoxus Rhodius, cujus librum nonum Historiarum allegat Etymolog. magnum in Ἀδρίας. Eudoxus Cyzicenus, de quo ut de Rhodio Vossius p. 29. Hist. Græc. Eudoxus denique Siculus Comicus, cujus Nauclerum laudat Pollux VII. 33.

X. Eudoxo Cnidio jungendus HELICON Cyzicenus Platonis discipulus, qui Dionysio Regi defectionem Solis prædixit, atque inde donatus ab eodem est talento, ut refert Plutarchus in Dione p. 966. præterea CALLIPPUS Cyzicenus, qui Olymp. CXII. 3. (ante Christum CCCXXX.) in Hellesponto observavit phases inerrantium stellarum, teste Ptolemæo cujus vide φάσεις ἀπλανῶν. POLEMARCHI Cyziceni, qui Eudoxum audiverat, discipulus hic fuit, & Athenis cum Aristotele versatus Eudoxi inventa emendavit ac supplevit, teste Simplicio in 2. de cœlo sect. 46. De Callippi *periodo* Attica solstitiali *annorum LXXVI.* memorata Censorino c. XVIII. qua Metonis enneadecaeteridem emendavit, facto periodi initio à solstitio sive die XXIX. Junii Olymp. CXII. 3. adeundi Scaliger emendationis temporum lib. II. p. 84. seq. & lib. V. pag. 421. seq. & Isagog. Canonum lib. I. c. VIII. & lib. III. c. VIII. Petavius doctrinæ temporum II. 16. seq. & X. 30. Dodvvellus de Cyclis Græcorum diss. 2. Tertiæ Callippicæ periodi anno quadragesimo (hoc est Olymp. CLIX. 3. ante Christum CXLII.) Hipparchum aliquas fecisse observationes refert Ptolemæus magnæ Syntax. V. 3. p. 111. & VII. 2. pag. 167. Alius fuit Callippus Atheniensis, Platonis discipulus, de quo supra cap. V. idem cum Callippo Rhetore cujus meminit Aristoteles in Rhetoricis. Alius denique Callippus Corinthius, discipulus Zenonis Citiei.

XI. Quæ ARISTOTELES & THEOPHRASTUS scripserint Astrologicæ scientiæ illustrandæ, dictum à me infra est capitibus tribus proximis. In præsenti memorandus venit ARISTYLLUS & TIMOCHARIS, quorum hic Alexandriæ anno periodi Callippicæ primæ (f) XLVII. hoc est Olymp. CXXIV. ante Christum CCLXXXIII. observationes suas instituit. Utriusque Τηρήσεις ἀπλανῶν etsi nec satis (g)

XI.

(f) Ptolemæus p. 169. Τιμόχαρις μὲν ἀναγράφει τηρήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ταῦτα τῷ μζ ἔτει τῆς πρώτης κατὰ Κάλλιππον ἑκκαιεβδομηκονταετηρίδος &c. Hinc emendandus Vossius p. 155. de scientiis Math.

(g) Id. p. 164.

distinctas neque explicatas neque fide dignas (*b*) satis habuit Hipparchus, & ex hoc Ptolemæus, qui iis utitur libro VII magnæ Syntax. Hos secutus est DOSITHEUS Coloneus Atticus, qui Octaeteridem Eudoxi emendavit, ita enim intelligendus videtur Censorinus c. XVIII. Hic Dositheus in Colono Atticæ circa Olymp. CXLV. 1. (ante Christum CC.) apparentias stellarum inerrantium observavit, quas ex eo notarunt Geminus c. ult. Isagoges, & Ptolemæus in φάσεσι ἀπλανῶν. Laudat hunc Dositheum etiam Plinius lib. XVIII. Hist. c. 31. Archimedes vero ipsi (ut videtur) librum de lineis spiralibus inscripsit. Fuere & alii Dosithei, ut Historicus, cujus libros rerum Sicularum, Lydiacarum & Italicarum laudat Plutarchus, ut jam Vossio animadversum, tum Dositheus ad quem scribit Julianus Imp. Epistola XXXIII. Ne dicam de Dositheo (uno an duobus) hæresiarcha Samaritano, quem ante Simonem Magum commemorat pseudoClemens I. recognitionum p. 21. ac de Dositheo Grammatico Græco recentiore, de quo infra in Grammaticis pauca.

XII. Temporis ratio nos jam pridem deducit ad scriptores qui in parvo Alexandrinorum Astronomo comprehendebantur. Præter enim magnam Syntaxin Claudii Ptolemæi, qui observationes suas instituisse se testatur anno secundo Antonini Pii (Christi CXXXIX.) præter hanc, inquam Ptolemæi σύνταξιν, de qua infra lib. IV. suo loco dixi, & quam μέγαν Ἀστρονόμον appellabant, Alexandrinis in pretio fuit alter Codex dictus μικρὸς Ἀστρονόμος, sive ut è Pappo Vossius (*i*) observat, μικρὸς Ἀστρονομούμενος, (Arabibus *tractatus intermedii*, inter Euclidis elementa & Almagestum Ptolemæi) in qua collectione continebantur hi libri:

Theodosii Tripolitæ Sphæricorum libri III.

Euclidis Data, Optica, Catoptrica ac Phænomena.

Theodosii Tripolitæ de habitationibus & noctibus ac Diebus libri II.

Autolyci Pitanæi de sphæra mota, & libri II. de Ortu atque occasu stellarum inerrantium.

Aristarchi Samii de magnitudinibus & distantiis Solis ac Lunæ.

Hypsiclis Alexandrini Ἀναφορικός *sive de ascensionibus.*

Menelai Alexandrini Sphæricorum libri III.

Hi

(*b*) Id. p 168. διὰ τὸ μήτε τὰς τηρήσεις τῶν περὶ τὸν Τιμόχαριν ἀξιοπίστους εἶναι, πάνυ ὁλοσχερῶς εἰλημμένας.

(*i*) Lib. de scientiis Math. c. XXXIII. §. 18. p. 163.

Hi libri, vel plerique horum, Græce junctim MSti occurrunt in quibusdam Bibliothecis, & *Arabice* quoque exstant è versione *Thebiti*, ut docet Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. & 256. universos Arabice versos memorans, excepto Hypsiclis ἀναφορικῷ, quem translatum ex Oriente secum attulit Jacobus Golius. (*k*)

XIII. Cum de Euclidis scriptis infra egerim singulari capite, de reliquis in præsenti dicere operæ pretium est, ac primum de AVTOLYCO Pitanæo, ex Æolide, Mathematico, præceptore Arcesilai qui Theophrastum deinceps audiit teste Laertio IV. 29. unde de ætate Avtolyci constat, successit enim Aristoteli Theophrastus Ol. CXIV. 3. ante Christum 322. Laudant Avtolycum Pappus in Mathematica collect. Simplicius ad Aristot. de cœlo 2. comment. 46. Joh. Philoponus ad Physic. lib. 2. aliique. Liber περὶ κινουμένης σφαίρας Græce & latine editus à *Conrado Dasypodio* est Argentorat. 1572. 8. Et latine ex versione & cum commentariis *Francisci Maurolyci* Siculi, Abbatis Messanensis, Messanæ 1558. fol. qui Theodosii libros & Euclidis Phænomena addidit. Exstat & latine, cum scholis antiquis, *Josepho Auria* interprete, cum Maurolyci annotationibus Romæ 1587. 4. Habetur præterea latine in Synopsi Mathematica Marii Mersenni p. 243. Paris. 1644. 4.

Libros II. de vario ortu & occasu siderum inerrantium Græce & latine itidem edidit Dasypodius, Argentorat. 1572. 8. *Latine* præterea collatis quinque MSS. 5. Vaticanis Avtolycum & græca ad eum Scholia vertit *Josephus Auria* Neapolitanus. Romæ 1588. 4. Transtulit & Gallice *P. Forcadellus* Paris. 1572. 4. Ex Avtolyco etiam pleraque in suum de expetendis & fugiendis rebus opus transtulit *Georgius Valla* Placentinus Libro XVI.

De Aliis Avtolycis tribus antiquioribus vide si placet Leopardum XIII. 5. emendationum, quibus addes Avtolycum Areopagitam, de quo Suidas.

XIV. ARISTARCHUS Samius æqualis fuit Cleanthis Stoici qui Zenoni successit Olymp. CXXIX. ante Christum 264. Refert enim Plutarchus Aristarchum à Cleanthe impietatis accusatum, quod terram moveri docuisset, lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ὥσπερ Ἀρίσταρχον (*l*) ᾤετο δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας

M

(*k*) Vide Catalogum MSS. Arabicorum à Golio allatorum num. 54. in 4.

(*l*) Ita legendus ille locus, non Ἀρίσαρχος Κλεάνθη. Confer Menagii notas ad Laertii VIII. 85. p. 389. Eudoxo juniorem Aristarchum etiam ex Archimede colligas, qui hunc Eudoxo p. 121. postponit. Ut adeo erraverit Fromondus & Simlerus qui longe antiquiorem faciunt apud Vossium c. 33. de scientiis Mathemat. §. 1. p. 157.

βείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς κινοῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἑστίαν, ὅτι φαινόμενα σώζειν ἁνὴρ ἐπειρᾶτο, μένειν τὸν οὐρανὸν ὑποτιθέμενος, ἐξελίττεσθαι δὲ κατὰ λοξοῦ κύκλου τὴν γῆν ἅμα καὶ περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δινουμένην. Meminit Aristarchi Samii etiam Archimedes in Psammite p. 120. 121. 126. & 127. edit. Græcæ Basil. Varro apud Gellium III. 10. (ubi pro Aristide Samio uti in Joh. Pici operibus p. 377. pro Astaxarcho legendum Aristarchus) Vitruvius lib. I. c. 1. & lib. IX. c. 4. & c. 9. quo in loco horologiorum genera ab eo reperta refert. Sextus Empiricus IX. adversus Mathem. p. 410. Plutarchus quæst. Platonic. p. 1006. & lib. de facie in orbe lunæ p. 932. 938. & 925. ubi laudat *Ἀρίσταρχον ἐν τῷ περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων, in libro de magnitudinibus & distantiis* solis & lunæ, lectum etiam Pappo Alexandrino lib. VI. Collectionis Mathematicæ, propositione 38. seq. Hic ipse est liber, qui solus ex Aristarchi scriptis ad nos pervenit, latine versus à *Georgio Valla* Placentino Venet. 1498. fol. deinde à *Federico Commandino* cum ejusdem notis Pisauri 1572. 4. Denique à *Joh. VVallisio* Græce è codice H. Savilii, qui è Vaticano suum descripserat, editus Oxoniæ 1688. 8. additis Commandini versione & notis, suisque ipsius animadversionibus. Recusa est hæc editio Græcolatina in tomo tertio operum Wallisii Oxon. 1699. fol. Exstat & MSta hujus libri versio Arabica duplex.

Qui sub Aristarchi Samii nomine prodiit veluti è Græco translatus liber Parisiis 1644. 12. ab *Ægidio Persona Robervallio* editus, iterumque A. 1647. 4. à Mario Mersenno suarum observationum Physico Mathematicarum tomo tertio insertus, *De Mundi Systemate, partibus & motibus,* (ne cui id fraudi sit) à Robervallio (*m*) confictus est ingenii forte sui exercendi gratia, quo ostenderet, quomodo ex principiis quæ Aristarchi fuisse putat, deduci non incommode possint, saltem cum illis non male cohæreant pleraque ex inventis nuperis, præterito seculo detectis: uti postea *Franciscus Jessop* armiger propositiones Hydrostaticas ad illustrandum Aristarchi Systema destinatas vulgavit Londini 1687. 4. Verum hoc saltem, notante Wallisio, haud satis in Robervalliano Aristarcho cohæret, quod ex Solis circa suum axem motu deduci t ille plurima, quem immotum plane, testante Archimede, statuit Aristarchus. Sed & quæ de Æolipilis * habet, aliaque multa quæ legenti passim occurrent, novitium opus esse satis indicant. Aristarchi *prædictiones Mathematicæ de planetis* memorantur in Labbei Bibl. nova MSS. p. 116. 119.

De

(*m*) Menagius loco laudato. Bailletus des auteurs déguisez p. 529.

* Mentio harum apud Vitruvium lib. I. c. 6.

De aliis septem vel octo Aristarchis dixi infra libro quarto, ubi inter Grammaticos celebro Aristarchum Alexandrinum. Jam suffecerit annotasse, à pandectarum Brandenburgicarum scriptore male Aristarchum nostrum Samium confundi cum Aristarcho Tragico.

XV. HYPSICLES Alexandrinus Isidori Mathematici, quem ipse magnum *(n)* vocat, discipulus fuit. De ætate ejus constat ex eo quod Suidas ait Isidorum sub Divis Fratribus floruisse (M. Aurelio & L. Vero qui fuerunt ab A. Christi 160. ad 169.) Itaque quis non miretur Vossium *(o)* eo ipso loco quo Suidæ sententiam laudat, tamen tradere Isidorum claruisse sub Ptolemæo Physcone. Sed doctissimi etiam viri dormitant aliquando, & inhumanus sit qui eis hoc nomine insultandum, & qui hoc eis propter infinita alia egregie observata non libenter condonandum putet. Hujus itaque Hypsiclis *Anaphoricus* sive *de ascensionibus liber* Græce & latine cum *Jacobi Mentelii* versione lucem vidit una cum Opticis Heliodori, Parisiis apud Cramoisium A. 1657. 4. curante Erasmo Bartholino. Idem Hypsicles auctor creditur *libri XIV. & XV. Elementorum Euclidis*, qua de re vide si placet quæ dixi infra in Euclide.

XVI. THEODOSIUS Tripolites diversus fuit à Theodosio Bithyno *(p)* qui horologiii solaris ad quodcunque clima apti inventor celebratur Vitruvio IX. 9. & Straboni lib. XII. p. 566. ubi ipsum & filios ejus Mathematicos fuisse testatur. Tripolites enim Theodosius Suida teste scripsit commentarios in Theudæ sceptici Laodiceni capitula, quem Theudam è Laertio IX. 119. colligitur circa Trajani tempora & paulo ante vixisse. Neque Theodosii meminit neque evolvisse ejus scripta videtur Ptolemæus, licet hunc ex illis profecisse tradunt Pena præf. ad Sphæricorum libros, & Vossius p. 160. de scientiis Mathemathicis. At laudant Theodosium ejusque scripta Theo ad Ptolemæum Pappus Alexandrinus in sua συναγωγῇ, Proclus in Hypotyposi Astronomica p. 7. & ante hos Laertius IX. 70. Exstant hujus Theodosii Σφαιρικῶν *Sphæricorum libri III.* Græce editi à *Johanne Pena* Regis Galliæ Mathematico, qui ad calcem voluminis versionem suam latinam subjecit. Paris. 1557. 4. Ex Penæ versione postea cum sphæra Avtolyci, Phænomenis Euclidis, & suis ipsius Sphæricis recudi curavit *Franciscus Maurolycus*, Messanæ eodem anno 1558. fol. & cum demonstrationibus

(*n*) Hypsicles ad librum XV. Euclidis proposit. 5.
(*o*) Voss. de scientiis Mathemat. c. 54. § 6. p. 328.
(*p*) Eundem putant Joh. Pena præf. ad Sphærica & Vossius c. 16. p. 58. Sed merito aliter visum Menagio ad Laert. IX. 70. p. 429.

ac ſcholiis ſuis *Chriſtophorus Clavius*, adjunctis tabulis Sinuum & Tangentium doctrinaque triangulorum Sphæricorum. Romæ 1586. 4. Sphærica Theodoſii ab *Iſ. Barrovv* demonſtrata Lond. 1675. 4. Arabice quoque occurrunt in variis Bibliothecis, ſed & latina ex Arabico interpretatio lucem vidit interprete *Platone Tiburtino* Venet. 1518. Verum in hac verſione definitiones & theoremata multiplicata ſunt, demonſtrationibus viciſſim mutilatis, ita ut aliud prope opus eſſe videatur. Vitellionem in Opticis ſuis (qui medio ſæculo poſt Chriſtum decimo tertio ſcripſit) Theodoſii noſtri principiis inſtitiſſe, ab eodem Pena obſervatum.

Περὶ νυκτῶν καὶ ἡμερῶν, *de diebus ac noctibus* libri II. latine tantum prodierunt ex interpretatione *Joſephi Auriæ* cum Scholiis antiquis & figuris. Rom. 1587. 4. Ediderat etiam latine *Conradus Daſypodius* Argentorat. 1572. 8. Græce exſtant in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi, ne de Arabica verſione dicam.

Liber περὶ οἰκήσεων, *de habitationibus*, curante eodem *Joſepho Auria* vidit lucem latine tantum Rom. 1587. 4. Et ex *Franciſci Maurolyci* verſione una cum Sphæricis, de quibus jam dixi, Meſſanæ 1558. fol. tum in Synopſi Mathematica Marii Merſenni p. 246. Græce & Arabice etiamnum deliteſcit in Bibliothecis.

Perdita Theodoſii ſcripta hæc ſunt:

Σκεπτικὰ κεφάλαια. Laertius IX. 70. Suid. in Θεοδόσιος & Πυῤῥώνιοι.

Ὑπόμνημα εἰς τὰ Θευδᾶ κεφάλαια. Suid. Θεοδόσ.

Ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους ἐφόδιον. id.

Διαγραφαὶ οἰκιῶν ἐν βιβλίοις γ'. id.

Ἀστρολογικά id.

Poſt hæc ſcripta Theodoſii Philoſophi memorat Suidas & alterum hujus nominis, quem Tripolitam vocat & carmen Heroicum de Vere, aliaque varia ſcripſiſſe refert. Θεοδόσιος, ἔγραψε δὶ ἐπῶν εἰς τὸ ἔαρ, καὶ ἕτερα διάφορα, ἦν δὲ Τριπολίτης.

XVII. MENELAUS patria Alexandrinus fuit teſte Pappo lib. 6. collectan Mathemat. propoſit. 56 & Proclo in Euclidem p. 90. Geometra vocatur à Ptolemæo lib. 6. magnæ conſtructionis p. 170. ubi ait eum obſervationes Aſtrologicas inſtituiſſe Romæ anno primo Trajani Imp. qui reſpondet anno Chriſti XCVIII. Eundem non dubito eſſe Menalum Mathematicum quem colloquentem inducit ſecum Plutarchus lib. de facie in orbe lunæ p. 930. Ejus *III. libros Sphæricorum* ſive de figuris Sphæricis ex Arabico neſcio quo auctore latine edidit in Synopſi Mathemathica Marius Merſennus Pariſ. 1644. 4. pag. 205. ſeq.

Hos

Hos Menelai libros (Merſenni verba agnoſcis) *cum ego in antiquis ex membrana codicibus inveniſſem, conatus ſum eos, quoniam corruptiſſimum erat exemplar, emendare ac reſtituere, nec non quam plurimis tum neceſſariis tum argutis adaugere propoſitionibus.* Arabicum codicem manu exaratum memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. Meminit hujus Menelai etiam Pappus lib. 4. propoſ. 30. De Menelao Ægeo Poeta, & Menelao Anæo ex Anea Cariæ civitate Peripatetico atque hiſtorico, vide ſi placet Voſſium in Hiſtoricis Græcis p. 388.

XVIII. Poſt ſcriptores in parvo hoc Alexandrinorum Aſtronomo comprehenſos, redeundum eſt ad ſeriem temporis, quam recenſio illius tantiſper interrupit, ubi occurrunt primo loco qui ſub Ptolemæo Philadelpho claruerunt Poetæ, ARATUS Phænomenon ſcriptor & MANETHO, quibus ſingularia capita ſuo loco infra deſtinavi, & cum Arato plures ejus interpretes, cum Manethone alios Græcos ſcriptores Aſtrologiæ Apoteleſmaticæ, quam potui diligenter recenſui. Horum æqualis fuit CONON Samius *(q)* cujus obſervationes Aſtronomicus in Italia factas memorat Ptolemæus libro de apparentiis fixarum. Comam Berenices ab eo inter ſidera relatam celebrant Callimachus apud Scholiaſten Arati, Catullus, Hyginus II. 24. poetic. Aſtronomic. & Theo in Aratum. Epigramma vetus p. 550.

E Beroniceo detonſum vertice crinem
Retulit eſuriens Græcus in aſtra Conon.

Non minus nomen ſibi comparavit Geometrica ſcientia, quo nomine vehementer laudatur ab Archimede præf. de lineis ſpiralibus, & præfat. de quadratura parabolæ, qui ipſi familiarem fuiſſe ſe, & hæc ipſo jam defuncto ſcripſiſſe teſtatur. Scripta Cononis ad Thraſydemum allegat Apollonius Pergæus lib. IV. Conicar. ſect. Laudatur & à Pappo IV. 19. Alius fuit Conon, qui Archelao Philopatori Cappadociæ Regi, (Antonio adverſus Auguſtum faventi) inſcripſit διηγήσεις ſive narrationes fabuloſas quinquaginta, quarum argumenta ſervavit Photius Cod. CLXXXVI. & cum Apollodoro Græce ac latine edidit Tho. Galeus Pariſ. 1675. 8. Ex iisdem Nic. Damaſcenum quædam in ſuam παραδόξων ἐθῶν συναγωγὴν derivaſſe, refert idem Photius Cod. CLXXXIX. Neque alius fortaſſe Conon fuit quem de Italia ſcripſiſſe Servius teſtatur ad VII. Æneidos, & ἐν τρίτῳ περὶ τῆς νησιάδος & ἐν τῇ Ηρακλείᾳ laudat Schol. Apollonii: quemq; Judæorum feciſſe mentionem ſcribit Joſephus I. contra Apionem p. 1051. Omitto Cononem Athenienſium ducem inclytum

(q) Vide Iſ. Voſſium p. 258. ad Catullum.

tum de quo proverbium πτλεμ@ Κόνωνι μελήσει, ejusque nepotem, Timothei F. de quo Nepos in Timotheo, tum Cononem fratrem Zenonis Imp. de quo Galeus suspicatur intelligendum Stephanum Byz. in Ψίμαδα.

XIX. De ARCHIMEDE Syracusano & admiranda ejus Sphæra tum de ERATOSTHENE Cyrenæo dixi infra capitibus peculiaribus. Jam celebrandus mihi HIPPARCHUS patria Nicænus è Bithynia (teste Strabone ac Suida) quique in Bithynia observationes siderum instituit, ut refert Ptolemæus in extremo libri de apparentiis inerrantium. Idem tamen Hipparchus in Rhodo etiam observasse nonnulla se scripsit, teste eodem Ptolemæo lib. V. magnæ Syntax. p. 112. unde Rhodium Hipparchum à Bithyno male fortassis distingvunt viri quidam docti, ut Gassendus T. V. Opp. p. 377. Ricciolus &c. Floruit Hipparchus Olympiade CLIV - - - CLXIII. (ante Christum CXXVIII - - - CLXII) prout ex Ptolemæi lib. II. & III. Syntax. pulchre observatum Vossio de scientiis Math. p. 158. seq. ἀνὴρ φιλόπονός τε ὁμοῦ καὶ φιλαλήθης eodem Ptolemæo judice lib. III. p. 59. (quod Hipparchi elogium è Ptolemæo repetit Theodorus Meliteniota procœmio Astrologiæ,) *nunquam satis laudatus, ut quo nemo magis approbavit cognationem cum homine siderum*, Plinio II. 26. Hist. Plurimum certe ipsi debet Astronomia, tum quod plurima æquinoctia quam potuit diligenter à se observata, tum imprimis catalogum plurimarum fixarum secundum longitudinem & latitudinem plurimasque Eclipsium vetustissimarum observationes à tempore Mardocempedi reliquerit: Ad hæc periodum Callippicam *(r)* correctiorem adhibuit, & cum latitudinem lunæ variam, nodorum anticipationem, tum eccentricitatem motumque lunæ circa apogæum segniorem, ad perigæum vero citatiorem animadvertit, Hypotheses & tabulas noctuum condidit, quibus *utriusque sideris cursus in sexcentos annos præcinuit, menses gentium, diesque & horas, ac situs locorum & visus populorum* (Ptolem. Geograph. lib. 1. c. 4.) *complexus, ævo teste, haud alio modo quam consiliorum Naturæ particeps.* (Plin. II. 12. Hist.) Pro reliquis etiam planetis tabulas constructurus, si idoneas à Chaldæis, Babyloniis, Ægyptiis, Græcisq; obtinuisset observationes. Sic ut primus fere fuerit, notante Hevelio, qui limen ostii tetigerit, & solidiora Astronomiæ jecerit fundamenta. Scripta ejus hæc apud veteres celebrantur:

1. Περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀναγραφαί, quas laudat & sequitur Ptolemæus

(r) Confer Scaligerum 2. de emendat. temporum p. 108 seq. Baylium in Lexico, ubi de Hipparcho, & Rev. Joh. Andreæ Schmidii de Hipparcho ac Theone diatribam.

mæus libro VII. Syntax. Equidem ἔκθεσις ἀστερισμῶν ſive *liber aſteriſmorum* quem ſub Hipparchi nomine Græce edidit Petrus Victorius, Florentiæ 1567. fol. legitur fere ad verbum in Ptolemæi Syntaxi VII. p. 172. ſeq. atque ideo a Petavio prætermiſſus eſt in Uranologio, ſed ex Hipparchi obſervationibus haud dubie à Ptolemæo depromptus. Suidas quoq; inter Hipparchi ſcripta memorat, περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν συντάξεως καὶ τοῦ κατ' ἀστερισμοῦ (ſtatione) & εἰς τοὺς ἀρίστους, (Voſſ. ἀστερισμούς.) Servius in 1. Georgic. *Hipparchus ſcripſit de ſignis, & commemoravit etiam, unumquodque ſignum quot claras, quot ſecundæ lucis, quot obſcuras ſtellas habeat.* Plin. II. 26. *auſus rem etiam Deo improbam, annumerare poſteris ſtellas, ac ſidera ad nomen expungere.*

2. περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων, *de magnitudine & diſtantia Solis & lunæ.* Pappus Alex. VI. 38. Chalcidius p. 181. *Hipparchus in eo opere quod ſcribitur de receſſibus atque intervallis Solis & Lunæ docet magnitudinem Solis 1880. partibus potiorem eſſe quam terram, terram vero demum 27. partibus potiorem eſſe quam lunam.*

3. *De duodecim ſignorum adſcenſione.* Pappus IV. 59. & videtur reſpicere Ptolemæus Hipparchum laudans libro de apparentiis inerrantium & lib. 1. Geograph. cap. 4. ubi ait eum paucarum civitatum ἐξάρματα τοῦ βορείου πόλου ſive elevationes poli Borealis & οἰκήσεις ſive habitationes iisdem ſubjectas parallelis tradidiſſe, niſi hoc potius fecit in opere quo examinaverat Eratoſthenis Geographiam, de quo infra num. 9.

4. περὶ τῆς κατὰ πλάτος μηνιαίας τῆς σελήνης κινήσεως. Suid. Chalcidius in Timæum Platonis p. 177. *Luna, ut obſervat Hipparchus, decem utrinque momentis devia* (in ſignifero) *reperitur.*

5. περὶ μηνιαίου χρόνου. Galenus 3. περὶ κρισίμων ἡμερῶν T. 3. Opp. p. 445. ὅτι δὲ ὁ μηνιαῖος χρόνος οὐ τελέως τριάκοντα ἐστὶν ἡμερῶν, ἀλλ' ἥμισυ πρὸς καὶ τούτῳ προσδεῖ μιᾶς ἡμέρας, Ἱππάρχῳ μὲν ἀποδέδεικται δι' ἑνὸς ὅλου βιβλίου.

6. Περὶ ἐνιαυσίου μεγέθους. Ptolemæus VII. 2. p. 167. magnæ Syntax.

7. Περὶ τῆς μεταπτώσεως τῶν τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν σημείων. *De mutatione punctorum ſolſtitialium & æquinoctialium* liber. Ptolem. III. 2. magnæ Syntax. p. 60.

8. Τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινομένων, ἐξηγήσεων βιβλία γ'. *Enarrationum ad Arati & Eudoxi Phænomena libri III.* quos auctor dicavit

Æſchrio-

Æschrioni, (s) etiamnum exstant, & Græce primum editi sunt à *Petro Victorio* (t) è Bibliotheca Cosmi Medici, Florentinorum ac Senensium Ducis, Florentiæ 1561. fol. tum Græce & latine cum *Dionysii Petavii* (u) ver-

(s) Æschrionem ἐν τοῖς ἐφημερίσιν laudat Tzetzes VIII. hist. 198. deinde addit eum genere fuisse Mytilenæum, qui ἔπη, & ἰάμβους & alia multa scripserit. Meminit & Suidas Æschrionis Mytelenæi ἐποποιοῦ, quem Aristotelis discipulum atque Alexandri M. in itinere comitem fuisse affirmat. Sed hic antiquior est, quam ut ei Hipparchus librum suum inscribere potuerit: Antiquior quoque fuit, à quo tribus Æschrionia apud Samios (Herodot. III. 26.) & Æschrion Lysaniæ pater apud Laertium VI. 23. si Lysanias iste intelligatur Cyrenæus Eratosthenis præceptor, ut visum Jonsio p. 123. Nec minus Æschrion Agathoclis dux in Africa ab Hannone cæsus Olymp. CXVIII. 3. teste Diodoro Sic. XX. p. 764. quem cum superiore eundem male, ut existimo, idem Jonsius suspicatur. Fuit & Æschrion Samius, ἰαμβοποιός Athenæo laudatus auctor forte ἐφεσίδος cujus librum septimum allegat Tzetzes ad Lycophronem v. 688. Æschrionem quoque nescio quem citat Plinius Hist. Nat. atque inter scriptores rei rusticæ Columella & Varro. Alius fuit, & junior haud dubie, Æschrion Pergamenus, Empiricus, Galeni præceptor, quem laudat XI. de simplic. T. 2. p. 148. edit. Basil. & Oribasius 3. Synops. at cum superiore eundem esse itidem male tradit doctissimus Jonsius.

(t) *Petrus Victorius* post Hipparchi libros, & (de qua paulo ante dixi) ἔκθεσιν ἀστερισμῶν, in eodem volumine Græce edidit Achillis Tatii Isagogen in Arati Phænomena ex ejus libro περὶ τοῦ παντός, & de genere Arati atque vita commentatiunculam nescio cujus scriptoris, tum aliam quandam Isagogen in Aratum, quam itidem ex Achille Tatio mutuatam alia exhibebant scholia: denique in eadem Arati phænomena dissertationem quæ incipit: τὴν μὲν δεῖξιν τῶν φαινομένων, & Eratostheni vel Hipparcho in diversis codicibus tribuitur, sed Petavio judice eundem Achillem auctorem habet. Claudit librum catalogus eorum qui in Aratum scripserunt, sed in hoc multos commemorari qui Astronomica tantum utcunque attigerunt, licet de Arato illustrando nunquam cogitaverint, ostendi infra, ubi de illo Poeta dicendi fuit locus.

(u) *Dionysius Petavius* universa quæ à Victorio edita jam dixi recensuit in *Uranologio* suo sive appendice ad opus de doctrina temporum, latinaque versione donavit, ac præterea addidit (1) Gemini, de quo mox dicam, Isagogen cum versione *Edonis Hilderici*, (2) Ptolemæum de apparentiis & significationibus inerrantium, (3) Calendarium Romanum duplex, unum à Petavio collectum ex Ovidii fastis, Columella XI. 2. Plinio XVIII. 26 - 30. Alterum circa A. C. 325. compositum temporibus Constantini M. & à *Joh. Georgio Hervvarto ab Hochenburg* pridem editum (4) *Theodorum Gazam* de mensibus, cum versione *Joh. Perrelli*. (5) Computum Ecclesiasticum *S. Maximi* Monachi & Martyris qui A. 31. Imp. Heracii (Christi 641.) scripsit, & quem Græce ediderat notisque illustraverat Scaliger VII. emendat. temporum p. 736 seq. (6) *Isaaci Argyri* Monachi circa A. C. 1373. qui Oenæotæ Andronico suum dedicavit, editum pridem ex parte, latine à Jos. Scaligero IV. emendat. temporum p. 327. seq. tum integrum Græce cum versione & notis à *Jacobo Christmanno* Heidelbergæ 1611. 4. & à Petavio nescio quare sine Epilogo recusum: (7) Computum alterum quem eidem

versione Paris. 1630. fol. in Uranologio, quod recusum est Amstelodami (licet titulus Antvverpiam refert) apud Georgium Gallet, 1703. fol. In hoc opere Hipparchus *Eudoxi*, & qui Eudoxum in omnibus fere est secutus *Arati*, & *Attali* Rhodii Grammatici qui in Aratum commentaria ediderat, errores castigat, quos in doctrina ἀπλανῶν admiserunt circa culminationes, coortus ac cooccasus astrorum.

9. πρὸς τὸν Ἐρατοσθένη καὶ τὰ ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ αὐτοῦ λεχθέντα. *Adversus Eratosthenis Geographiam.* Meminit Strabo & laudat lib. 1. p. 7. At lib. 2. p. 79. atque aliis locis reprehendit tanquam iniquiorem ac severum nimis Eratosthenis adversarium. In plures libros distinctum fuit hoc opus, nam liber secundus ab eodem Strabone allegatur lib. II. p. 69.

Præter nostrum qui laudatur & à Vitruvio IX. 7. M. Antonino VI. 47. &c. fuere & alii Hipparchi, ut (1) Hipparchus Pythagoricus, de quo dixi lib. II. cap. 13. (2) Hipparchus Syrus Gadatæ pater, qui sub Cyro majore vixit. Apostol. proverb. XX. 18. (3) Hipparchus Pisistrati F. Athenis ab Harmodio & Aristogitone interfectus Olymp. LXVI. 4. (4) Hipparchus Charmi F. Pisistrati cognatus qui primus Ostracismum teste Suida subiit. Confer Meursii librum de Pisistrato p. 56. (5) Hipparchus, quem colloquentem in dialogo cognomine inducit Plato. (6) Hipparchus veteris Comœdiæ poeta, de quo dixi lib. II. c. 22. Suidas male eum ait scripsisse περὶ γάμων, nam de nuptiis Deorum scripserat alter Hipparchus Stagirita, de quo statim dicam. (7) Hipparchus histrio, cujus meminit Demosthenes. (8) Hipparchus Eretriæ Tyrannus. Suid. (9) Hipparchus Stagirita, Aristotelis γνώριμος & cognatus, quem Suidas ait scripsisse τί ἄῤῥεν καὶ θῆλυ παρὰ θεοῖς, καὶ τίς ὁ γάμος;

N idem

eidem Isaaco tribuit Petavius in lucem protractum è Bibliotheca Regis Christianissimi: (8) *S. Andreæ* Hierosolymitani Episcopi Cretensis Methodum investigandi Cycli solaris & lunaris, Paschatisque: cum versione Petavii. (9) Anonymi fragmentum de Paschate, Græce, in quo *Petri Alexandrini* (circa A. C 300.) fragmentum de Paschate, *quod Hebræi usque ad eversionem Hierosolymæ constanter die decimo quarto mensis primi Pascha celebraverint*, & aliud *Hippolyti Portuensis* (circa A. C. 220.) itemque *Apollinaris* Episcopi *Hierapolitani* (circa A C. 170.) *quod Christus antequam pateretur non comederit Pascha typicum*, quæ postea du Fresnius cum Chronico Paschali edidit, pluraque hujus argumenti adjunxit. Paris. 1688. fol. Adjunxit & Petavius notas ad Geminum & Hipparchum, itemque octo libros dissertationum, quorum Octavo, Maximi præcipue atque Isaaci Argyri computi illustrantur. Inserit quoque p. 421. edit. Paris. (Amst. p. 216.) Aetii parapegma sive caput 163. ex libro 3. tetrabibli 1. quod est περὶ ἐπισημασίας ἀστέρων.

idem forte de quo in testamento Theophrasti mentio apud Laert. V. 51. & 55. (10) Hipparchus Dux Atheniensium tempore Demetrii (Phalerei) Polyæn. V. 17. 1. (11) Hipparchus de quo apud Svetonium in Vespasiano c. 13. *quid ad Cæsarem, si Hipparchus HS. millies habet ?* (12) Hipparchus qui contra Chrysippum scripsit teste Plutarcho VIII. 9. sympos. (13) Hipparchus auctor Ἰλιάδος Αἰγυπτιακῆς carmine Heroico, cujus meminit Athenæus lib. III. p. 101. & IX. p. 303. Apud Nemesium vero p. 55. pro Hipparcho Metapontino Hippasi nomen reponendum. Vicissim apud Jamblichum de disciplina Pythagorica libro III. in versione Scutellii p. 64. pro Hippaso legendum Hipparchus, è Clementis V. Strom. p. 575.

XX. Post Hipparchum GEMINUS (Γεμῖνος Proclo) commemorandus, qui in insula *Rhodo* scripsisse se testatur (cap. 1. &c.) annis CXX. post Isidis festum hyberno solstitio celebratum, (cap. 6.) quod accidisse Petavio videtur Olymp. CXLV. 4. unde concludit Geminum scripsisse Olymp. CLXXV. 4. Ante Christum LXXVII. Guilelmo autem Bonjour, Tolosano, antiquior videtur, & referendus ad Olymp. CLX. 4. ante Christum CXXXVII. in dissertatione de nomine Josephi à Pharaone imposito. Rom. 1696. * Equidem Posidonius, qui Ciceronem in Rhodo docuit, è Gemino nonnulla profert de Physicæ & Astrologiæ discimine, apud Simplicium in 2. Phys. sect. 10. Exstat Gemini libellus insignis εἰσαγωγὴ εἰς τὰ Φαινόμενα ** sive *elementa Astronomiæ*, quæ cum versione sua edidit atque Electori Saxoniæ Christiano dicavit *Edo Hildericus.* Altdorf. 1590. 8. recusa Lugd. Bat. 1603. 8. & cum eadem versione & Petavii notis in Uranologio Petaviano Paris. 1630. & Amstelod. 1703. fol. Usus est Petavius MSto codice eximio licet recenti, & variis præterea lectionibus quas ex Oxoniensi codice adnotaverat Henricus Briggius, Logarithmicæ Nepperianæ illustratione celebris. Laudat Geminus

Aratum c. 4. 5. 6. 11. 14.
Aristotelem c. 14.
Boethum Philosophum ἐν τετάρτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀράτου ἐξηγήσεως c. 14.
Chaldæos c. 1.
Cleanthem Stoicum. c. 13.

Cra-

* Vide Acta Eruditor. 1697. p. 9. seq.
** Hinc inter Arati interpretes refertur Geminus in Catalogo Græco eorum qui in Aratum scripserunt, de quo vide infra in Arato.

Cratetem Grammaticum Homeri interpretem, c. 5.13.
Dicæarchum (libro de montibus) c. 14.
Eratoſthenis ὑπόμνημα περὶ ὀκταετηρίδος c. 6.
Eudoxum c. 6.14.
Heſiodum c. 14.
Homerum c. 5. 13. 14.
Polybii librum περὶ τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκήσεως c. 13.
Pytheam Maſſilienſem ἐν τοῖς περὶ τοῦ ὠκεανοῦ c. 5.
Pythagoricos, quos ait πρώτους προσεληλυθέναι ταῖς τοιαύταις ζητήσεσιν cap. 1.

Capite poſtremo decimo ſexto exhibet Geminus tempora ſignorum, in quibus unumquodque ſol peragrat, & ſingulorum ἐπισημασίας, ex obſervationibus tum propriis, tum *Callippi*, *Democriti*, *Doſithei* Ægyptii, *Euctemonis*, *Eudoxi ac Metonis*.

Iſagogicum Aſtrologiæ, *Ptolemæi* nomine editum, & ex Arabico ab Abrahamo de Balmes converſum, Uſſerius c. VI. de Macedonum & Aſianorum anno ſolari, non aliud eſſe notat quam Gemini Iſagogen in Phænomena, *cujus*, inquit, *editionem ex codice, quem Viennæ à Joh. Sambuco Savilius noſter nactus eſt, expreſſam non ſolum cum Arabico iſto Iſagogico, ſed etiam cum alio MSto Græco & Vaticani exemplaris ἀντιγραφίαις ab eodem præſtantiſſimo viro acceptis diligenter contulimus, quod ideo monendum duximus, ne quis erratum putaret, ſi quid à libro edito varians in noſtra Ephemeride deprehenderet.* Exſtat & Gemini liber MS. Oxoniæ inter codices Baroccianos Savilianosq;, ac Vindobonæ in Bibliotheca Cæſarea teſte Lambecio VII. p. 6. In Procli libro de Sphæra, pleraque è Gemino petita ſunt. Decies amplius Geminum laudat Proclus ad Euclidem, Geometricum aliquod, ut videtur, illius ſcriptum reſpiciens. Joſephum autem Blancanum fugit ratio, qui p. 52. Chronologiæ Mathematicorum, præceptorem Procli Lycii Geminum hunc fuiſſe ſcribit. Viderint & alii de Catalogo Barocciano, in quo Geometrica Gemini ſcripta memorari ait Voſſius p. 57. de ſcientiis Mathematicis. Nam in Catalogis MStorum Angliæ & Hiberniæ qui Oxon. 1697. fol. lucem viderunt, nullam eorum mentionem reperio. Dicitur autem, ut idem Voſſius p. 329. è Blancano ait, opus condidiſſe de ortu (compoſitione) linearum ſpiralium, conchoidarum, ciſſoidarum, & earum affectionibus, & de ordine Mathematicarum (diſciplinarum.) Fuit & alius Geminus Tyrius, cujus Onirocriticon libros tres memorat Artemidorus II. 49.

XXI. Aſtronomiam ſcriptis quoque illuſtrarunt POSIDO-

NIUS, de quo infra in Stoicis dicam, & ARETAS Dyrrhachinus, laudatus Censorino c. XVIII. & XXI. tum CHARIMANDER, è cujus libro de Cometis nonnihil profert Seneca VII. 5. Nat. quæst. DIO item Neapolites, cujus mentio apud Augustinum XX. 8. de Civ. Dei, atq; ut videtur apud Censorinum c. XVIII. qui cap. XIX. meminit & APHRODISII cujusdam, sive, ut alii Codices, APLYRODII, vel quod Modius præfert, ALPHRODII. His addes SOSIGENEM (*) Ægyptium, secta Peripateticum, qui in libros Aristotelis de cœlo commentatus est teste Simplicio in lib. 2. comment. 46. & à Julio Cæsare adhibitus ad anni emendationem, de quo Plinius XVIII 25. *& Sosigenes ipse trinis commentationibus, quanquam diligentior esset cæteris, non cessavit tamen addubitare ipse semet corrigendo.* Proclo in Hypotyposi Astronom. positionum p. 45. laudatur Σωσιγένης ὁ Περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀνελιττουσῶν *de revolutionibus.* ANDROMACHUM Cretensem, quem theoricas Planetarum primum in vulgus edidisse ajunt, Neronis Imp. Archiatrum, de quo infra lib. VI. in Medicis. AGRIPPAM denique, qui observationes Astronomicas instituit anno duodecimo Domitiani Imperat. (Christi XCII.) teste Ptolemeo VII. 3. magnæ Syntax. p. 170. Mentio hujus Agrippæ etiam in Procli Hypotyposi, perinde ut Menelai ac Timocharidis, de quibus supra. Verum missis hisce, quorum scripta perierunt, pergimus ad THEONEM Smyrnæum, cujus nomen perstrinxit leviter Suidas, Θέων, Σμυρναῖος, φιλόσοφος. *Affirmare vero ausim*, inquit Ismael Bullialdus, vir doctissimus, *eum esse, quem lib. 1. in Timæum vocat Proclus* Theonem Platonicum, *quique de Solonis & Platonis Genealogia quædam scripserat. Ipsumque Claudio Ptolemæo* ** *antiquiorem esse putarem. Verisimile est enim, si posterior Ptolemæo floruisset, non obmissurum fuisse illius viri summi in Mathematicis authoritatem, idque præsertim, quando in Musicis Aristoxenum reprehendit, eosdemque in eo errores circa toni divisionem ac Ptolemæus detegit. Thrasyllo vero, quem citat, posteriorem esse, nemo sanæ mentis dubitaverit. Medium itaque floruisse Theonem concludere possumus, videlicet inter Tiberii Cæsaris ætatem, cui inter familiares adfuit Thrasyllus; & tempora Antonini Pii, quo imperante claruit Ptolemæus, inter annum videlicet Æræ Christianæ XX. & CXL. Et citra erroris suspicionem affirmare licet, eum esse, cujus observationes cœlestes stellarum-*

* Alius Sosigenes Archon Athenis Olymp. CIX. 3. & Sosigenes præfectus Phœniciæ classis sub Eumene, Polyæn. IV. 6. 9.

** Fallitur certe Josephus Blancanus, qui ad Sæculum à Christo nato XI. vel XII. rejiciendum putat, in Chronologia Mathematicorum p. 57.

rum Mercurii & Veneris exstant apud Claudium Ptolemæum, qui illum Theonem Mathematicum *vocat lib. IX. Mathematicæ Syntaxeos cap. 9. & lib. X. cap. 1. Quem etiam Theon Alexandrinus Ptolemæi commentator appellat* Θέωνα παλαιόν. *Valde etiam mihi probabile videtur Theonem illum, quem Plutarchus libello de facie in orbe Lunæ induxit de maculis illis multa docte differentem,* (forte & Theonem cujus meminit libello de Ει apud Delphos p. 386.) *esse Smyrnæum nostrum, quippe in Mathematicis eximie eruditum fuisse constat, & in tempora supra nobis memorata incidit, Plutarcho coætaneus, imperantibus Trajano, & ejus successore Hadriano, Augustis.* Scripsit *de quatuor Mathematicis disciplinis Compendium in Platonis libros*, ut titulum libri profert Bessarion lib. I. contra calumniatorem Platonis cap. VIII. & Theo ipse p. 183. ἡμῖν δὲ ἐξαρκεῖ κατὰ τὸν πυθαγορικὸν λόγον συνόψεως ἕνεκα τῶν μαθηματικῶν τυπωδῶς αὐτὰ ἠθροικέναι καὶ ἐπιτομικῶς. Sive ut in MStis Codicibus inscribitur: περὶ τῶν κατὰ μαθηματικὴν χρησίμων εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν, *De iis quæ in Mathematicis ad Platonis lectionem utilia sunt.* Nam ut p. 177. recte ait, ἀναγκαιοτάτη εἰς τὰ Πλατωνικὰ ἡ τούτων θεωρία. Adde p. 184. & p. 188. In his singillatim egit de Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia, ac denique subjunxit tractatum de Harmonia Mundi, ut ipse testatur p. 73. μετὰ δὲ τὸν περὶ πάντων τῶν μαθηματικῶν λόγον τελευταῖον ἐπάξομεν καὶ τὸν περὶ τῆς ἐν κόσμῳ ἁρμονίας λόγον. Confer p. 150. seq. Atq; ea quidem quæ *de Arithmetica & Musica* Theo scripsit, laudatus *Bullialdus* Græce edidit è codice MS. Thuano (collatis quatuor Codicibus Bibliothecæ Regiæ) versioneque latina atque eruditis notis illustravit, Paris. 1644. 4. Latine verterat ante Bullialdum *Antonius Gogava* sive *Gogavinus* Graviensis, teste Gesnero, sed non edita est ejus translatio, neq; magnum operæ pretium est eam in lucem proferri, siquidem ea est quam inter libros Holstenianos evolvi MStam in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Neque enim ulterius procedit quam Bullialdus, neque cum hujus versione conferri vel accuratione vel elegantia meretur. *Josephus* quoque *Auria* in præfat. ad Theodosium Tripolitem promisit se Theonem è codice Bibl. Vaticanæ latine à se redditum editurum in lucem, sed nec hujus interpretatio lucem vidit, neque *Arnoldus Arlenius* in lucem protulit scripta Procli, Hermiæ, Damascii, Olympiodori, ac Theonis Smyrnæi, quorum spem lectori fecit Basilius Amerbachius præfat. ad Græcam Platonis editionem A. 1556. Cæterum spero fore ut ea quæ *de Astronomia* ab eodem Theone p. 145. seq. & 188. promittuntur, vir aliquis doctus tandem in lucem proferat, cum non modo Is.

Vossius Bullialdo testatus sit in Bibliotheca Ambrosiana Mediolani exstare Theonis tractatum de Astronomia, in quo plura egregia animadvertit: Sed & Labbeus in Bibliotheca nova MSS. p.191. refert in Bibliotheca Caroli de Montchal fuisse Theonis Smyrnæi τῶν εἰς τὸ μαθηματικὸν χρησίμων de cœli & terræ figura ex astrorum motu. Incipit: ὅτι πᾶς ὁ κόσμος. Desinit: τὰ ἐλάχιστα κινούμενος. Bullialdus quoque ad calcem MSti codicis librorum Cleomedis reperit Theonis Smyrnæi quoddam è tractatu de Astronomia fragmentum, quod edidit p. 189. Idem p. 192. notat *Psellum* & *Georgium* Pachymerem in Compendio quod uterque composuit quatuor disciplinarum Mathematicarum, Theonis vestigiis institisse. Allegantur à Theone

Adrastus Peripateticus γνωριμώτερον περὶ τῆς ἁρμονίας καὶ συμφωνίας διεξιών. p. 78. 94. 97. 113. 117. 167. 169.
Archytas 27. 30. 94. 98. ἐν τῷ περὶ δεκάδος 166.
Aristoteles ἐν τῷ πυθαγορικῷ 30.
Aristoxenus 83. 87. 102.
Δημοσθενικὸς λόγος. 112.
Empedocles 19. ἐν καθαρμοῖς. 162.
Eratosthenes 129. 165. 168. 169. 137. ἐν τῷ Πλατωνικῷ 2. 127.
Evander referens ἐν στήλῃ Αἰγυπτιακῇ εὑρίσκεσθαι γραφὴν βασιλέως κρόνου καὶ βασιλίσσης ῥέας. 164.
Eudoxus. 94.
Herophilus. 163.
Juxta Hesiodum ἀστρονομοῦντες. 11.
Hippasus Metapontinus, Pythagoricus. 91.
Lasus Hermionensis. 91.
Λιβυκὸς λόγος. 112.
Λυσιακὸς λόγος. 112.
Οἱ νεώτεροι (Musici) 98. οἱ παλαιοί. 101.
Oraculum de duplicando Cubo. 3.
Ὀρφικοὶ ὅρκοι. 164.
Peripatetici, quot modis dicant λόγον. 112.
Philolaus 27. ἐν τῷ περὶ φύσεως. 169.
Plato in ἐπινομίδι. 3. sive ἐπινομίῳ. 9. 131. de Rep. 4. 5. 12. 16. in Philebo 28. in Timæo 150. 162. Pythagoricos passim sequitur. 15.
Posidonius.
Pythagorus. 88. 147. Aurea carmina. ibid.

Pytha-

Pythagorici. 7. 15. 26. 72. 74. 79. 87. 155. 161. 183.
Thrasyllus 133. 137. 145. περὶ τ͂ ἐν ὀργάνῳ αἰσθητῆς λέγων ἁρμονίας 74.
Timotheus 165.
Tragœdiæ. 5. Versus: πολλοὺς δὲ βροντῆς τραῦμ' ἄναιμον ὤλεσε. 75.

Testatur Gesnerus se in Catalogo Bibliothecæ cujusdam Italicæ invenisse hunc titulum: *Theonis Smyrnæi Theologumena & Mathematica Platonis*, sed nemo hactenus fuit qui Theologumena Theonis in lucem produceret, neq; Theologumena Arithmeticæ quæ exstant, Theonis videntur esse, de quibus dicam infra in Nicomacho Geraseno. Theonis Platonici effigiem post Jac. Sponium exhibet Gronovius T. 3. thesauri Antiqv. Græcar. litera ffff. Porro fuerunt & alii Theones atque in his de re Astronomica meritus non male THEO Alexandrinus, de quo ut de PAPPO Alexandrino dicendi locus erit alibi.

XXII. CLEOMEDES quando vixerit, non audeo certo affirmare, neque enim video quibus eum argumentis sub Theodosio secundo circa A. C. ccccxxvij. claruisse affirment viri docti, cum forte Claudio Ptolemæo, cujus alioqui meminisset, sit antiquior, de cætero Stoicorum dogmata videatur amplexus. Exstant ejus κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων *Considerationis Cyclicæ* * *meteororum libri II.* Ubi meteora non sumuntur eo sensu, quo Physici accipere solent, pro iis quæ infra lunam gignuntur, & Clementi Alex. atque Achilli Tatio vocantur μετάρσια, sed pro rebus cœlestibus, cœloque & stellis, quo sensu μετεωρολογικὴν πραγματείαν dixit Strabo lib. 1. p. 8. ad quem locum consulendæ If. Casauboni animadversiones. *Græce* primum editi sunt Cleomedis libri Parisiis apud Conradum Neobarium 1539. 4. *Latine* vertit *Georgius Valla* Placentinus, cujus translatio vidit lucem Venetiis 1498. fol. & cum Aristotelis ac Philonis libellis de Mundo Basileæ apud Joh. Walderum 1533. 8. *Græce & Latine* cum eadem Vallæ versione, Sphæra Procli, Arato & Dionysii Periegesi: Basil. 1547. 1561. 1585. 8. Denique emendatius cum nova versione & commentariis *Roberti Balforei* Scoti, Burdigalæ 1605. 4.

* Cyclicæ i. e. Sphæricæ. Unde hunc librum *Sphærica Cleomedis* vocat Labbeus Bibl. nov. MSS. p 112. Possit & κυκλικὴ θεωρία dici eo sensu, quo Astronomia pertinet ad disciplinas Cyclicas, ut Marcianus Capella vocat, sive ad Cyclum illum & orbem disciplinarum. Vide Wovverii Polymathiam c 24 & Allatium ad Georgium Acropolitam p. 243. Scholia MSS. ad Dionysium Thracem: Ἐγκύκλιοι δέ εἰσιν τέχναι ἃς ἐννοίας (forte ἔνιοι) λογικὰς καλοῦσιν, οἷον Ἀστρονομία, Γεωμετρία, Μουσική, Φιλοσοφία, ἰατρική, Γραμματική, Ῥητορική. Ἐγκυκλίους δὲ αὐτὰς καλοῦσιν, ὅτι τὸν τεχνίτην διὰ πασῶν αὐτῶν ὁδεύοντα τὸ χρειῶδες ἀφ' ἑκάστης εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσάγειν διδάσκουσι.

4. Joh. Andreas Bosius *ὁ μακαρίτης* in Epistola ad Marqv. Gudium data medio Octobri A. 1659. refert se Cleomedem cum membranis MSS. (Lipsiensibus ni fallor) contulisse, licet media sui parte mutilis, quæ multas Balforei conjecturas confirment, plures vero ab eo relictas mendas plane sarcire possint. *Johannis Pediasimi* Diaconi & alia incerti scholia Græca MSS. in Cleomedem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 119. 190. Allegantur à Cleomede (cujus librorum Codex MStus non contemnendus asservatur etiam Wittebergæ, in Bibliotheca publica)

Λόγον suum *περὶ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς τῶν βαρέων de gravium tensione ad centrum* promittit p. 310. 318. 320. Allegat præterea librum primum ephicherematum p. 424. *προειρηκότες δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιχειρημάτων.* Librum primum *σχολικῶν*, p. 478. *λόγον περὶ σελήνης* pag. 481.

Composuit quoq; Astronomica quædam PROCLUS Lycius, sed de ejus scriptis alibi, quæ satis sunt, dixi.

XXIII. Superest ut de ACHILLE TATIO nonnulla subjungam, patria Alexandrino, incertæ itidem ætatis scriptore, qui in quibusdam

dam codicibus Suidæ *Statius* appellatur, poſtrema litera nominis Ἀχιλλεὺς perperam repetita. Ethnicum primùm, hinc Chriſtianum ac demum Epiſcopum fuiſſe, eidem Suidæ credet qui volet. Præter alia, de quibus libro quinto inter Eroticos ſcriptores egi, ſcripſit librum περὶ σφαίρας, cujus pars hodieque exſtat ſub titulo: ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὰ Ἀράτου φαινόμενα. De hoc Aldus Manutius quæſit. per Epiſt. VI. *Eſt etiam nondum pervulgatus Achilles, quem prudentiſſimum* * *Julius Firmicus appellat, valde quidem, quod ex ejus recondita doctrina cognoſcitur, antiqvus.* Eruditum hunc librum, ſive fragmentum inſigne, libri primus *Græce* vulgavit *Petrus Victorius* è Bibliotheca Medicea, cum Hipparcho & aliis quibusdam, Florentiæ 1567. fol. deinde vertit, atque in Uranologio ſuo *Græce ac Latine* vulgavit *Dionyſius Petavius* Pariſ. 1630. fol. recuſo Amſt. 1703. fol. Caput primum eſt περὶ τοῦ παντὸς, unde Geſnerus in Bibl. Tatium hunc ab Achille Tatio ἐρωτικῶν ſcriptore adverſus Suidæ ſententiam diſtingvens, integrum ſcriptum vocat *librum de univerſo.* Ecce vero tibi Catalogum ſcriptorum qui in hac Iſagoge Achillis ad Aratum laudantur:

Adraſtus Aphrodiſienſis cap. 16. 19.
Adraſtus Peripateticus c. 19.
Ægyptii. c. 17. 23. ſphæra Ægyptia 39.
Æſchylus ἐν Ἀγαμέμνονι, c. 1. ἐν Προμηθεῖ c. 1.
Anaxagoras c. 2. 11. 13. 19.
Anaximander c. 5. 19. 33.
Apion Pliſtonices. c. 1.
Apollinaris c. 19.
Apollonius Rhodius. c. 3.
Aratus apud Antigonum Macedoniæ Regem verſatus, c. 35. ἐν τοῖς φαινομένοις, c. 29. & paſſim. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ κανόνι c. 15. 16. 19.
Οἱ Ἀρχιμήδειοι c. 4.
Ariſtophanes c. 1. ἐν νεφέλαις c. 4.
Ariſtoteles Stagirita c. 2. 3. 4. 5. ἐν δευτέρῳ περὶ οὐρανοῦ c. 5. 13. περὶ ἀνέμων c. 31.
Aſtræus ſiderum obſervator. c. 1.
Atreus - - c. 20.
Callippus c. 19.
Callimachus c. 1. περὶ ἀνέμων c. 33. de Coma Berenices. c. 14.
Chaldæi c. 18. ſphæra Chaldaica c. 39.
Chryſippus c. 4. ἐν τῷ περὶ προνοίας καὶ θεῶν c. 13.
Cleanthis c. 12.
Conon Mathematicus c. 14.
Crates Grammaticus c. 1.
Democritus c. 13.
Demetrius c. 34.

O Dio-

* Achillis Tatii mentionem fieri à Firmico haud memini. Cæterum meminit Achilles Hypſiclis, Claudio Ptolemæo junioris, vel ſaltim ſupparis, & ipſius Ptolemæi.

Sunt & alii nonnulli scriptores Græci, qui Astronomiam illustrarunt scriptis, ut THIUS, & THEODORUS MELITENIOTA à Bullialdo editi, JOHANNES item PHILADELPHIENSIS LYDUS, tum PSELLUS, aliique: sed tempus est ut his in alium locum rejectis, ad antiquiorem ætatem pro instituto meo revertar, & de principe Philosophorum Aristotele dicere persequar.

CAP.

CAPUT VI.

De Aristotele Stagirita, Ejusque scriptis editis.

De Aristotelis vita atque ætate. Scriptorum ejus, vel ipsi tributorum quæ exstant notitia Critica, cum Variis observationibus, & interpretum præcipuorum commemoratione. Scripta Logica. 1. - - 5. Rhetorica. 6. 7. Poetica. 8. Physica. 9-- 23. Physiognomica. 24. Problemata. 25. Metaphysica. 26. Mathematica. 27. 28. Ethica. 29 -- 32. Politica. 33. Oeconomica. 34. Peplus & alia quædam. 35. Philosophia secundum Ægyptios, quæ sub Aristotelis nomine exstat latine. 36. Alia Aristoteli tributa, quæ latine tantum leguntur. 37. Aristotelis Operum editiones. 38. Varia scripta de Aristotele ejusque Philosophia. 39.

Indicem scriptorum in Aristotelem ejusque interpretes dare animus est libro quinto.

ARISTOTELES (*a*) natus est Stagiris Macedoniæ, (*b*) Olymp. XCIX. 1. (*c*) Prætore Diotrephe, ante Christum CCCLXXXIV. Patrem habuit Nicomachum Medicum Amyntæ Regis, (*d*) qui Alexandri M. avus fuit, matrem Phæstidem. Educationis illius curam post parentum obitum gessit Proxenus Atarnensis. (*e*) Hinc literis humanioribus imbutus, ad Philosophiam jussu Oraculi (*f*) se

(*a*) Fuere multi hoc nomine, nam duos & triginta recenset Joh. Jonsius in diss. 1. de Philosophia Peripatetica (quæ prodiit Augustæ Gambriviorum sive Hamburgi A. 1652. 4.) & lib. 1. de Scriptoribus Hist. Philosoph. c. 12. E Jonsio Menagius ad Laertii V. 35.

(*b*) Alii ad Thraciam referunt, minus bene. Vide Nunnesium ad Vit. Aristotelis latine ab Anonymo scriptam.

(*c*) Dionysius Halicarnass. Epistola ad Ammæum p. 121. Apollodorus apud Laert. V. 9. Andreas Schottus in vitis comparatis Aristotelis ac Demosthenis. Augustæ Vindel. 1603. 4.

(*d*) Ammonius sive Philoponus in vita Aristotelis.

(*e*) Id. Philoponus, Alterius Proxeni Bœoti qui Xenophontem Cyro juniori commendavit, mentio apud Laert. II. 49.

(*f*) Idem Philoponus.

ſe contulit, & ab anno ætatis decimo ſeptimo *(g)* (Olymp. CI. 1.) frequentavit Platonem. Cui cum induſtriam ſingularem *(h)* ſed non item probaſſet præfidens *(i)* ac liberius ingenium & delicatiorem corporis cultusque curam *(k)* Ariſtoteles ab eo diſceſſiſſe, atque ipſe Scholam Athenis condidiſſe, vel expulſo Platone, in ipſa ejus Peripato, *(l)* vel ſaltim in Lyceo *(m)* traditur. Alii *(n)* Platone ſuperſtite negant hoc accidiſſe, ſed Ariſtotelem illius fuiſſe auditorem per annos viginti *(o)* usque ad defunctum ſcilicet Platonem Olymp. CVIII. 1. Anno ætatis Ariſtotelis XXXVII. Ad Philippum Regem venit relicta Academia * anno ætatis ſuæ XLII. atque ALEXANDRI Magni, quintum decimum annum agentis, ſtudiis eſt præfectus Olymp. CIX. 2. *(p)* eumq; erudivit per qvinquennium, *(q)* hoc eſt usque ad Olymp. CX. 3. ætatis XLVII. Philippus Alexandri Pater interfectus fuit Olym. CXI. 1. hinc Alexandro M. movente in Perſas, reverſus Athenas eſt Ariſtoteles Olymp. CXI. 2. anno ætatis quinquageſimo, ibique per tredecim *(r)* annos in Lyceo docuit. Gratia Regis utriusque uſus eſt ſingulari, ut Philippus Stagiram ipſius patriam à ſe prius everſam Ariſtotelis precibus inſtauraverit, *(s)* & Alexander incredibiles ſumtus *(t)* impenderit, quo felicius naturæ arcana ſcrutari Philoſophus poſſet: eumque habuerit Parentis prope loco, donec affectus hic ſub extremum vitæ *(u)* per

(g) Dionyſius Halic. Laertius V. 6. & Syncellus p. 258. Apud Philoponum legas, per triennium Ariſtotelem etiam fuiſſe diſcipulum Socratis, ſed error eſt, ci cutam enim biberat Socrates Olymp. XCV. 1 duodecim annis ante Ariſtotelem natum.

(h) Unde Plato domum Ariſtotelis appellabat domum Anagnoſtæ, teſte Philopono.

(i) Ælianus III. 19. Var.

(k) Laert. V. 1.

(l) Euſebius præparat. p. 791. Ælianus loco laudato.

(m) Philoponus, qui tamen hoc refellit.

(n) Philoponus in Vita Ariſtot. quæ præfigitur Ammonii ſive Philoponi commentariis in Categorias.

(o) Apollodorus apud Laert. V. 9.

(*) Plutarch. de exilio p. 603.

(p) Apollodorus ibid.

(q) Juſtinus XII. 16. Hiſtor.

(r) Laertius V. 4. & 5. & 10.

(s) Plutarch. in Alexandro & contra Colotem p. 1126. Dio 2. de regno p. 26. Ammonius ſive Philoponus in vita, qui addit, Stagiritas in ejus honorem Ἀριστοτέλεια quotannis celebraſſe.

(t) Plinius VIII. 16. Hiſt.

(u) Plutarchus Alexandro p. 668. Laert. V. 10.

per ſuſpiciones de Calliſthenis conjuratione refrixit. Denique poſt Alexandri mortem, quæ accidit Olymp. CXIV. 1. & cujus auctorem Antipatro fuiſſe Ariſtotelem, venenumque (x) quod illi daretur paraſſe, neſcio quam vere à nonnullis traditur, aliis de cauſis ſycophantias Athenienſium (y) pertimeſcens exſulatum conceſſit Chalcidem (z) Euboeæ metropolin, ibique aconito hauſto diſceſſit è vita, eodem quo Demoſthenes anno Olymp. CXIV. 3. ætatis LXIII. ante Chriſtum CCCXXII. ſucceſſore Athenis relicto Theophraſto.

SCRIPTA ARISTOTELIS, QUÆ EXSTANT.

I. LOGICA.

I. ΚΑΤΗΓΟΡΙ'ΑΙ, *Categoriæ* ſive *Prædicamenta*; hunc enim titulum fuiſſe (non περὶ κατηγοριῶν, vel, ut Laertius V. 26. κατηγοριῶν) teſtatur Simplicius. Confer Iſidorum II. 26. Orig.

Dubitatum fuit à nonnullis, num Ariſtotelem auctorem agnoſcat hic libellus, præcipue cum & alius exſtaret liber κατηγοριῶν ab iſto diverſus, ſub Ariſtotelis nomine, eodem numero ςίχων, ut Adraſtus apud Simplicium refert, & meminit Ammonius, Boethiusque. Franciſcus Patricius (qui exceptis Mechanicis & libro de dogmatibus Zenonis Xenophontis & Gorgiæ, omnia, quæ hodie exſtant, Ariſtoteli ſuppoſita eſſe ſuſpicatur) libro Categoriarum objicit T. 1. diſcuſſ. Peripatet. p. 21. quod alibi in ſcriptis Ariſtotelicis, ubi Categoriarum mentio fit, non allegetur, etiam ubi decem κατηγορίας memorat, ut 1. Topic. c. 7. Addit Felix Accorombonius, quod in eo multa reperiantur, quæ non conſonant iis, quæ in Metaphyſica Ariſtoteles confirmat. Ludovicus Vives lib. 3. de cauſis corruptarum artium p. 99. ait, Pythagorici illum, neſcio cujus, vel Megarenſis eſſe ſibi videri. Vivem ni fallor ſecutus Jonſius p 4. *Auctor libri de categoriis*, inquit, *quicunque Platonicorum vel Pythagoricorum is demum fuerit.* Ac verum quidem eſt, Py-

(x) Plutarch Alexandro p. 707. Arrianus, Plinius &c. Vide Patricii diſcuſſ. Peripatet. lib. 1. qui eſt de vita Ariſtotelis p. 6.

(y) Ælian. III. 36. Var.

(z) Strabo X. p. 448. Laertius. V. 5. Anonymus auctor Vitæ à Menagio editus, Heſychius Illuſtris, & Suid. in Ἀριςοτέλης.

Pythagoricos,& in his *Archytam* libro περὶ παντὸς ſcripſiſſe de decem prædicamentis,ante Ariſtotelem:ſed ideo nolim Ariſtoteli librum hunc abjudicare contra diſerta veterum teſtimonia , quæ produxit Voſſius de natura Logicæ c. 10. Maxime notandus locus Ammonii p. 13. Ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν, κατηγοριῶν μὲν τοῦτο εἶναι γνήσιον τοῦ Ἀριστοτέλους, Ἀναλυτικῶν δὲ τέσσαρα. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τε τῶν νοημάτων καὶ τῆς φράσεως, καὶ τῷ ἀεὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πραγματείαις μεμνῆσθαι τούτου τοῦ βιβλίου τὸν φιλόσοφον. Inter hos interpretes ſive exegetas fuit etiam *Andronicus Rhodius*, qui tamen ſuſpicatus eſt partem tertiam, quæ agit de poſtprædicamentis, à capite 10. ad finem libri, ab alio eſſe adjectam. Τινὲς μὲν γὰρ, inquit Simplicius, ὧν καὶ Ἀνδρόνικός ἐστιν, παρὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ βιβλίου προσκεῖσθαί φασιν ὑπό τινος ταῦτα. Confer Boethium præf. libri IV. in Categ. Falſi tamen ſunt, qui cum Cœlio Secundo Curione Andronici paraphraſin, non Ariſtotelis ipſius ſcriptum habere nos opinantur. Scripſere Κατηγορίας & περὶ ἑρμηνείας & ἀναλυτικὴν etiam Ariſtotelis exemplo *Eudemus* & *Phainus* & *Theophraſtus* Peripatetici , teſte Ammonio, ibid.

In Ariſtotelis Κατηγορίας comentati ſunt è græcis,qui exſtant * & editi leguntur, *Porphyrius*,*Ammonius* Hermeæ F. *Simplicius*,*Michael Pſellus*,& cujus libri tres quæſtionum in Categorias latine tantū editi ſunt,*Dexippus*, in quibus reſpondit ad ea, quæ adverſus categorias diſputavit *Plotinus* Ennead. VI. lib. 1. 2. 3. *Johannis* vero *Philoponi* commentarius Ammonii ὑπομνήμασι in editis permixtus, ab eo diſtinctus legitur in MSto Codice eximio Bibl. Cæſareæ, qui etiam vitam Ariſtotelis Ammonio tributam ad Philoponum auctorem refert, & præterea exhibet ſynopſin Κατηγοριῶν à *Photio* concinnatam. Eadem Photii Synopſis & Scholia *Joh. Damaſceni* MSta ſunt in Bibl. Regis Galliæ, teſte Labbeo, qui etam p. 114. Bibl. novæ MSS. memorat *Georgii Scholarii* prolegomena in quinque Voces, Categorias, & de interpretatione, tum p. 115. *Sophoniæ* Monachi in Ariſtotelis Categorias , tractationem de Homonymis, Synonymis, Paronymis, Heteronymis, Polyonymis; & p. 201. *Anonymi* græci in categorias commentarium. *Davidis* cujuſdam commentarios græcos in Ariſtotelis prædicamenta & quinque voces Porphyrii, Venetiis in Biblioth. Sanctorum Johannis & Pauli Mſtos indicavit Geſnerus. *Mich. Pſelli* ἐξήγησιν MS. εἰς τὰς κατηγορίας, quæ incipit: τῶν πραγμάτων τὰ μὲν κοινωνεῖ &c. Allatius de Pſellis p. 85.

Perie-

* Editiones indicavi, ubi de ſingulis egi, ſuo loco. De perditis dictum infra in notitia Peripateticorum.

Perierunt *Andronici Rhodii* & *Themistii* Euphradæ Metaphrasis, tum & liber a Suida laudatus de scopo & inscriptione Categoriarũ. Commentaria *Adrasti* (qui Categorias vocabat *Ante Topica*, testante & improbante Porphyrio) *Alexandri Aphrodisiensis* & *Alexandri Aegæi*, *Aspasii*, *Boethii*, *Sidonii*, *Hermini*, * *Lucii*, *Maximi*, (qui Jamblichi discipulus fuit & Alexandrum Aphrod. in plerisque erat secutus, teste Simplicio) *Nicostrati* & *Pasicratis* Rhodii, & quæ adversus Categorias scripserant *Athenodorus* & *Cornutus* Stoici.

E latinis exstant *Severini Boethii* libri IV. quos Consul scripsit, & præf. lib. 1. affirmat se alium præterea commentarium componere proposuisse de iisdem Categoriis ad doctiores, in quo ad scientiam Pythagoricam perfectamq; doctrinam introducere illos voluit. Sed nunquam lucem vidit alter ille commentarius. Sub *Augustini* quoque nomine ad Adeodatum legitur liber de decem Categoriis, sed quem inter spuria Tomi primi rejecerunt nuperi editores Benedictini. Auctor forte est *Vegetius Prætextatus*. Themistii quidem magisterio usum se testatur, quem suæ ætatis egregium atque eruditum Philosophum vocat c. 3. & 22. Memorat & Augurium c. 12. & inter doctissimos habere se ait, qui primus latine dixit prædicamentum *Situs*, quod auctor libri vocat *jacere*.

Averrois ** Arabis (Ebn Rhosd) qui seculo XII. floruit, Commentarius in Categorias latine versus à Jacobo Mantino Judæo, exstat tomo primo ejus operum.

Latine verterunt Categorias è recentioribus *Joh. Argyropylus* Byzantinus, *Jac. Ludovicus Strebæus*, aliiq; , quos infra post num. 5. laudavi, ubi & memoravi versiones, Hebraicam, Gallicas &c. Commentarios item selectos Virorum doctorum, *Jac. Schegkii* &c.

II. ΠΕΡῚ ἙΡΜΗΝΕΊΑΣ, *de Interpretatione* nominum & verborum, atque adeo enunciationum vi ac significatione liber Acromaticus, Grammatica veluti quædam *** Philosophica, quam cum scriberet Aristoteles, non in atramento, **** sed in mente calamum tinxisse (τὸν

* Apud Boethium 2. in Categor. p. 151. pro Hermia suspicor reponendum nomen *Hermini*. Hic est Herminus ad quem Demonax apud Lucianum T. 1. p. 870. ἀληθῶς ἄξιος εἶ δέκα κατηγοριῶν.

** De Averroe præter Hendreichium in pandectis Brandeburgicis consulendus Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. Veteris Hispanæ p. 240. seq. Scripta ejus ex Arabico Hebraice atque inde demum latine versa esse notat Rich. Simon supplemento ad Leonem Mutinensem p. 104. adde Possevinum XII. 16. seq. Bibl. qui quam male versa sint & edita, adnotat.

*** Une espece de Grammaire raisonnée. Rapini reflex. sur la Logique p. 735.

**** Sic Basilium ait Nazianzenus, non in atramento sed in Spiritu S. calamum, cum scriberet, tinxisse.

(τὸν κάλαμον ἀποβρέξαι εἰς νοῦν, Suid. in Ἀριστοτ.) ait Isidorus II. 27. Orig. Ut mirum sit judicium Francisci Sanctii, qui lib 1. Minervæ c. 5. librum hunc indignum profecto Aristotelis nomine esse affirmat. Sed & nonnulla huic libro objicit Patricius discuss. Peripatet. Tom. 1. lib. 3. p. 21. Ac pridem eum Aristoteli abjudicavit Andronicus Rhodius (teste Ammonio & Boethio) sed ab hoc dissentit Alexander Aphrodiseus, qui inter alia hoc argumento confutavit Andronicum, quod Theophrastus ut in aliis solet cum de similibus rebus tractat, in libro de affirmatione & negatione iisdem aliquibus verbis fuerit usus, quibus in hoc libro Aristoteles usus est, & levius ea tangit, quæ ab illo dicta ante cognovit. Alexandro accedit Ammonius Boethiusque & tota Peripateticorum Schola, nisi quod partem postremam (cap. 14. seq.) à juniore quodam adjectam suspicati sunt Porphyrius & Ammonius. Meminit inter Aristotelis scripta etiam Laertius V. 26.

Exstant in hunc librum è græcis editi *Ammonius*, & hujus vestigiis insistens *Magentinus* Metropolita Mytilenæus, tum *Mich. Psellus*, cujus Paraphrasis græce & latine lucem vidit. Alias ejus ineditas ἐξηγήσεις in eundem librum memorat Allatius de Psellis p. 86. *Joh. Philoponi*, (cujus etiam Psellus meminit) scholia manu exarata habentur in Bibl. Vindobonensi, quemadmodum in Bibl. Regis Christianissimi, Commentarius *Photii*, teste Colomesio de Photii scriptis: itemque *Georgii Scholarii*, ut notavit Labbeus Bibl. MSS. p. 316. qui & *Johannis Itali* commentarium MS. in librum de interpretatione memorat p. 113.

Perierunt commentaria *Aspasii*, *Alexandri* Aphrodisiensis, *Galeni*, *Hermini*, *Porphyrii*, quem excellentissimum expositorum Boethius vocat, seque secutum præ cæteris testatur; & *Syriani Philoxeni*.

E latinis veteribus huc spectat *Apuleji* liber, qui à Colvio editus est sub titulo περὶ ἑρμηνείας sive de Syllogismo Categorico, in quibusdã editionibus inscribitur: De Philosophia rationali. Inter *Severini Boethii* Opera duplices commentarii in hoc Aristotelis scriptum exstant. Minores sive primæ editionis, libris II. & majores sive secundæ editionis libris VI. quibus biennium fere commentando se insumpsisse testatur præfat. libri ult. Addi quoque debet ejusdem Boethii introductio ad libros Categoricos, tanquam breviarium, quod promisit præf. libri IV. & commentariis subjicitur.

Ex Arabibus *Averroes*.

E recentioribus præter *Thomam Aquinatem*, *Jacobus Schegkius*, *Augustinus Niphus*, aliique, de quibus infra post num. 5. Lati-

Latina *Joh. Argyropuli* versio in antiquis latinis Aristotelis editionibus occurrit.

III. ἈΝΑΛΥΤΙΚΩ͂Ν προτέρων βιβλία β', ὑστέρων βιβλία β'. *Analyticorum priorum libri duo, Analyticorum posteriorum libri totidem,* Acroamatici. Galenus de libris propriis T. 4. p. 367. innuit veram & antiquam inscriptionem Analyticorum priorum fuisse περὶ συλλογισμοῦ, quod confirmat & Boethius 2. de interpret. edit. primæ p. 253. *scripsit autem duos resolutorios libros de Syllogismo.* Posteriorum Analyticorum antiqvum titulum idem Galenus indicat fuisse περὶ ἀποδείξεως, *de demonstratione.* Ἐπιγράφουσι δ' αὐτὰ σχεδὸν ἅπαντες οἱ νῦν Ἀναλυτικῶν προτέρων, ὥσπερ καὶ δευτέρων. Τὰ δὲ περὶ ἀποδείξεως αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τῶν μὲν προτέρων ὡς περὶ συλλογισμοῦ γεγραμμένων μέμνηται, τῶν δὲ δευτέρων ὡς περὶ ἀποδείξεως. Equidem Analytica, quorum meminit Aristoteles VI. 3. ad Nicomachum, diversa fuisse ab iis, quæ hodie habemus, contendit Samuel Petitus II. 2. Observat. p. 175. seq. Et Laertius V. 23. memorat priorum Analyticorum libros octo: (vel novem, ut Patricius, vel decem denique, ut H. Stephanus in codice suo reperit,) & Ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων libros duos. Quid quod Ammonius in Categorias p. 13. testatur Ptolemæi Philadelphi tempore repertos in Bibliotheca Alexandrina quadraginta libros Analyticorum. ἀμέλει φασὶν ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὑρῆσθαι Ἀναλυτικῶν μὲν τεσσαράκοντα βίβλους - ἐκρίθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν τέσσαρα εἶναι γνήσια τοῦ Ἀριστοτέλους. Philoponus in 1. Analyt. p. 4. φασὶ γὰρ ὡς τεσσαράκοντα εὑρέθη τῶν ἀναλυτικῶν βιβλία ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις, καὶ τὰ τέσσαρα μόνα ταῦτα ἐκρίθησαν εἶναι Ἀριστοτέλους, καὶ πρὸς τοῦτο οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν. Rationem tituli Ἀναλυτικῶν reddit idem Philoponus dicto loco, & Vossius de natura Logicæ c. 12. Videndus & Josephus Blancanus Jesu socius in locorum Aristotelis, quæ ad Mathesin pertinent, expositione, quam cum dissertatione de Mathematum natura & Chronologia clarorum Mathematicorum vulgavit Bononiæ A. 1615. 4. Non inscite de his libris, Aristotelem laudans, Jacobus du Portus p. 223. poematum.

Quando ergo in Logica primas tulit atque secundas,
Rite priora ille & posteriora dedit.

Nec immerito Vossius reprehendit Proclum, qui scholiis ad Platonis Cratylum Aristoteli vitio vertit rem imprimis dignam laude, quod Analytice ejus nimis sit perspicua & à quovis non plane hebete ac stupido possit intelligi. Contra Petrus Ramus, acutus sane & disertus

ſed nimis acerbus Ariſtotelis inſectator, libro ſeptimo ſcholarum dialecticarum, in Analyticis hiſce aſſiduam obſcuritatem queritur & reprehendit.

Exſtant è græcis commentatoribus editi quidem in primum *priorum* Analyticorum, *Alexander Aphrodiſienſis*: (qui vero in librũ ſecundum circumfertur MS. non eſt Alexandri, judice Andrea Schotto in vita Ariſtotelis p. 155.) in utrumque *Leo Magentinus* (ex *Ammonio*) & qvem Leo fere ſequitur *Joh. Philoponus*, ut *Anonymi* * de Syllogiſmis, & *Nili*, qui latine tantum exſtat, de ratiocinationibus libellum prætereant.

In *poſteriorum* Analyticorum libros utroſque *Themiſtius* & *Joh. Philoponus*, in librum ſecundum *Euſtratius*, *Anonymus* & qui latine tantum editus eſt *Mich. Pſellus*. *Nicomedis* (an Pergameni Rhetoris, de quo Philoſtratus p. 587.) Scholia in priora Analytica fuiſſe in Bibliotheca Strozzea, teſtatur Friſius in Geſneri ſupplemento. *Theodori Prodromi* in poſteriora, Romæ in Vaticana exſtare jam notavit Conradus Geſnerus. *Johannem Tzetzen* in Analytica priora memorat Index Interpretum, Ariſtotelis operibus ſubjectus, in edit. Du Valliana.

Georgii Scholarii ἐξήγησιν MS. in Ariſtotelis Analytica laudat Leo Allatius de Georgiis p. 406. quem de *Georgii Pachymeris* Paraphraſi & expoſitione in pleroſque Ariſtotelis libros vide p. 366. ſeq. Perierunt *Theophraſti* Analyticorum libri, & Ἀναλυτικῶν compendium, & περὶ συλλογισμῶν λύσεως, *Eudemi* & *Porphyrii* ſcripta, quibus uſum ſe libro 2. de ſyllogiſmo Categorico teſtatur Boethius. *Galeni* libri VIII. in Analytica priora, & XI. in poſteriora, *Themiſtius* in priora, *Apollinaris* in primum poſteriorum MS. dicitur exſtitiſſe Venetiis, *Theodorus Prodromus* Romæ, *Georgii Gemiſti* Paraphraſis apud Hurtadum Mendozam.

Interciderunt ſcripta *Albini*, latini ſcriptoris, & *Vegetii Prætextati*, qui Themiſtium fere ſecutus Analytica latinis auribus expoſuerat teſte Boethio.

E latinis exſtat idem *Boethius*, qui quatuor Analyticorum libros latine vertit, & priores duos libris duobus de Syllogiſmo Categorico illuſtravit, in quorum calce promittit Analytica ſua, quæ lucem non viderunt. Subjecit & idem Boethius libros binos de Syllogiſmo Hypothetico ad Symmachum, librum item de diviſione, & alium de definitione.

Averrois commentarium, Arabis ſcriptoris, in Analytica prio-

* Hic libellus de Syllogiſmis ſeparatim editus eſt Græce & latine cum notis & diſputationibus Mich. Wolffii Profeſſoris Jenenſis. Jenæ 1621. 8. Græce ſubjicitur Philoponi in priora Analytica Commentariis.

priora habemus è latina versione *Johannis Francisci Burana*.

E recentioribus utraque Analytica interpretatus est præter *Jac. Ludovicum Strebæum*, *Jacobus Schegkius* Tubing. 1570. fol. priora *Augustinus Niphus*, *Joh. Baptista Monlorius*, posteriora *Jacobus Zabarella*, *Paulus Crellius* aliique de quibus post numerum 5. *Argyropuli* versio exstat in antiquis editionibus latinis. Vertit & priora *Simon Simonius* Lipf. 1573. 4.

IV. ΤΟΠΙΚΩ͂Ν βιβλία η'. *De locis* unde argumenta probabilia petuntur, *libri VIII.* Exoterici. Allegantur ab Aristotele ipso lib. 1. prior. Analyticor. c. 1. καθάπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς εἴρηται, & lib. 1. Rhetor. c. 2. Φανερὸν ἐκ τῶν Τοπικῶν, licet Patricius T. 1. lib. 3. discuss. Peripatet. p. 22. negat in libris quos habemus reperiri ea, quæ ibi allegantur, quod tamen accuratius inspicienti falsum videbitur. Objicit ibidem, quod *Cicero* in Topicis ait Trebatium obscuritate ab Aristotelis Topicis rejectum esse, cum Simplicius contra testetur, σαφέστατα, sive clarissime Aristotelem tradere Meteora & Topica. Sed Trebatio ob plures rationes obscurum esse potuit, quod Simplicio respectu aliorū obscuriorum fuit admodum perspicuum. Liberius quoque, ut solet, versatus est in interpretandis Aristotelis Topicis Cicero, perinde uti è græcis *Themistius*, ut operam mihi videatur lusisse *Antonius Quærengus*, qui (teste Allatio in apibus urbanis p. 45.) probare singulari libro conatus est, Topicorum libros, qui exstant, non eos videri, è quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumserunt. Samuel Petitus Vir certe doctus, sed in conjecturis suis sæpe præfidentior atque inde infelicior II. 2. observationum p. 172. seq. contendit libros nostros Topicos à Laertio memoratos esse sub aliis titulis, hac ratione:

Τὰ περὶ τῶν Τόπων Topicorum quæ exstant liber	1.
Ὅροι περὶ τῶν τοπικῶν ζ'	2. 3. 4. 5.
Τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους α', β'	6. 7.
Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως α'	8.

Exstant è græcis commentaria *Alexandri Aphrodisei*, periit *Themistii* commentarius è quo nonnulla servavit Averroes. *Johannis* vero *Itali*, qui *Mich. Pselli* discipulus fuit, in librum II. III. & IV. manu exaratus occurrit in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi, ut notatum Lambecio, quem vide lib. IV. p. 322. seq. & lib. VII. p. 257.

E latinis, *Ciceronis* Topica huc spectant, quæ libris septem exposuit *Boethius*. Exstat & ejusdem Boethii latina Topicorum Aristotelis interpretatio, qui & commentariorum suorum (sed quæ lucem non

 vide-

viderunt) meminit in extremo libri quarti de differentiis Topicis. Idem libro II. p. 871. seq. Themistii locorum partitionem confert cum Ciceroniana. Libros quatuor Boethii de differentiis Topicis recensuit ad vetustas membranas Johannes Voegelinus, & ad tres priores Metaphrasin græcam sive Scholia græca Anonymi adjecit, Augustæ Vindel. 1608. 8.

Ex Arabibus *Averroes*, è latina versione *Abrahami de Balmes & Jacobi Martini*.

E recentioribus *Antonii Demochari* sive *Democharis*, Theologi Sorbonici Hypomnema. Paris. apud Simonem Colineum 1534. fol. *Jac. Schegkii* Commentarius Lugd. 1584. 8.

V. ΠΕΡῚ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩ͂Ν ἘΛΈΓΧΩΝ βιβλία β'. *De Sophisticis Elenchis* sive argumentationibus *libri II.* exoterici. Libris Topicis ab ipso, ut videtur, Aristotele subjecti, ut Samuel Petitus lib. II. cap. 2. Observat. p. 173. colligit ex capite ultimo libri posterioris Elenchor. A Laertio non memorantur, unde Patricius p. 23. alia insuper causatus, Aristoteli eos abjudicat.

E Græcis commentaria exstant edita quidem *Alexandri Aphrodisei*, quem PseudAlexandrum vocat Andreas Schottus, & inedita *Johannis Philoponi*, quæ fuerunt etiam apud Thomam Reinesium. Sed & *Mich. Pselli* prolegomena in Sophisticos Elenchos, quæ Msta sunt in Bibl. Regis Christianissimi, Allatius memorat p. 86. libri de Psellis, testatus ea in alio codice tribui *Michaeli Ephesio*, quem à Psello diversum esse contendit p. 40. seq. In Bibliotheca Hurtadi Mendozæ fuerunt Mich. Ephesii & *Stephani* Philosophi in Elenchos commentarii.

Scripsit & *Galenus* librum περὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων, qui occurrit T. 2. edit. Charterii p. 73.

Latine vertit libros Aristotelis de Sophisticis Elenchis *Boethius*, cujus interpretatio inter ejus scripta sæpius edita legitur.

Arabis *Averrois* commentarium latine vertit *Abraham de Balmes*, T. 1. Opp.

E recentioribus illustrarunt *Augustinus Niphus*, qui *Hermini* nonnulla, veteris comentatoris Boethio laudati, legisse se testatur: tum *Joach. Perionius*, *Joh. Habichorstius* Colon. 1556. 8. aliique mox memorandi. Transtulit & *Nic. Faventinus*.

* * *

Alpharabii commentarium Arabice MS. in Logicam Aristotelis memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 255. OR-

ORGANUM.

Scripta Logica Ariſtotelis hactenus recenſita junctim excudi ſolent (præfixa *Porphyrii* Iſagoge in Categorias de qua infra lib. IV. in Porphyrio dixi) ſub titulo ORGANI, quia notum eſt dialecticam à Philoſopho appellatam eſſe ὄργανον ὀργάνων, *inſtrumentum inſtrumentorum*: & in Academiis quibusdam, ut in patria mea Lipſienſi, qui rationalem diſciplinam profitentur, Profeſſores Organi appellari ſolent.

Latine prodiit cum commentariis Themiſtii Ammonii & Boethii Pariſ. 1511. fol.

Græce ſeparatim excuſum eſt Baſileæ 8. Prima editio Aldi A. 1495. fol.

Græcolatina editio optima eſt, quæ ex *Julii Pacii* à Beriga recenſione cum ejus verſione & ſcholiis prodiit. Francofurti apud hæredes A. Wecheli A. 1598. 8. Longe hæc præſtat priori ejusdem Pacii editione A. 1584. quæ repetita A. 1592. quamq; cum uno codice MS. & veteribus editionibus contulerat. Sed ad illam Anni 1598. adornandam uſus eſt quinque præterea codicibus Palatinis, & verſionem ſuam multis in locis recognovit, & à capite tertio octavi libri Topicorum prorſus novam fecit. Pacii translationem in græcolatina ſua Operum Ariſtotelis editione retinuit Guilelmus Du Vall. Sed in editionibus cæteris Græcolatinis occurrit *Nicolai Gruchii* interpretatio ſive recognitio interpretationis *Joachimi Perionii*. Prætereo verſiones *Antonii Goveani*, *Joh. Hoſpiniani* &c.

Gallice Organum Ariſtotelis interpretatus eſt *Philippus Canajus de Fraxinis*, cujus Paraphraſin commendat Rolandus Mareſius p. 46. epiſt. & Poſſevinus XII. 4. Bibl. ſelect.

Liber Categoriarum, de interpretatione, Analytica & Topica *Hebraice* ex *Arabico* verſa exſtant MSS. in Bibl. Vaticana, teſte Bartoloccio Bibl. Rabbinicæ T. 1. p. 480. cui adde, quod Labbeus Bibl. nova MSS. p. 202. teſtatur in Bibliotheca Caroli de Montchal fuiſſe Logica Ariſtotelis per *Abuchamad*, Ebraice, & deſiiſſe in tractatu de locis Topicis, ſimiliter gloſſam *R Moyſis* filii Joſuæ filii Mar David, quæ deſiit in tractatu de demonſtratione.

Commentarios recentium ſcriptorum in Organon, & Logicæ Peripateticæ ſcriptores enumerare difficile fuerit & plenum tædii, ut ſi quis telas aranearum percenſere aggrediatur. Solent etiam in editioni-

tionibus quibusdam Ariſtotelis, DuValliana præcipue & in Poſſevini Bibl. ſelecta XII. 4. ſeq. Pauli Bolduani Bibl. Philoſophica p. 440. ſq. ſatis prolixi catalogi, utinam perinde diſtincti & accurati exhiberi eorum, qui in libros Ariſtotelis ſcripſerunt. In præſenti itaque ſuffecerit laudaſſe Organi Ariſtotelici illuſtratores præcipuos, Jacobum Fabrum, Franciſcum Toletum, Collegium Conimbricenſe, Jacobum Schegkium, Jacobum Carpentarium (Pariſ. 1564. 4.) Petrum Ramum (cujus libri XX. Animadverſionum in Organum Ariſtotelis emendatiores prodierunt Francofurti apud Andream Wechelum 1581. 8.) Auguſtinum Niphum, Antonium Bernhardum Mirandulanum, Zachariam Urſinum, & qui Ariſtotelem adverſus Ramum defenſitarunt Johannem Caſum & Balthaſarem Keckermannum.

Epitome Organi Ariſtotelici græce & latine exſtat auctore *Georgio Pachymere* Diacono, cum veſione Phil. Bechii, Cantabrigiæ 1666. 8. itemque altera *Nicephori Blemmydæ*, cum verſione Joh. Voegelini, Auguſtæ Vindelicor. 1605. 8. & tertia *Mich. Pſelli* libris V. cum verſione Eliæ Ehingeri Witteb. 1597. 8. quarta *Joh. Damaſceni*, inter ejus opera ſæpius excuſa ex verſione incerti: quinta *Gregorii Aneponymi* cum verſione Joh. Voegelini, Auguſtæ Vindel. 1600. 8. & ſexta denique *Gerardi Mathiſii* Colon. 1569. 8.

E Latinis huc ſpectant *Marciani Capellæ* Liber IV. *Caſſiodori* de diſciplinis caput III. *Iſidorus* II. 22. ſeq. Orig. *Johannis Sarisberienſis* Metalogicus, &c.

II. RHETORICA.

VI. ΤΕ'ΧΝΗΣ ῬΗΤΟΡΙΚῆΣ βιβλία γ'. *Artis Rhetoricæ libri III.* Acroamatici. Sextus Empiricus 2. contra Mathemat. p. 66. laudat Ariſtotelem ἐν τῷ πρώτῳ τεχνῶν ῥητορικῶν. Dionyſius Halic. de nominum compoſitione p. 29. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τ̃ ῥητορικῶν τεχνῶν. Et Epiſtola ad Ammæum p. 122. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν τεχνῶν. Quintilianus II. 17. *Ariſtoteles, ut ſolet, quærendi gratia quædam ſubtilitatis ſuæ argumenta excogitavit in Gryllo, ſed idem & de arte Rhetorica tres libros ſcripſit* &c. Poſt Topica & Analytica hoc opus compoſuiſſe obſervat idem Dionyſius epiſt. ad Ammæum p. 121. De aliis ejus Rhetoricis ſcriptis vide Menagium ad Laertii V. 24. Non enim plane certa mihi videtur Jonſii conjectura, qui caput ſextum & ſeptimum libri primi Rhetoricorum putat reſpici ab eodem Laertio, cum inter Philoſophi ſcripta refert librum περὶ συμβουλίας.

Inſignis horum librorum editio græca Pariſ. 1562. 4. ex offici-

na

na *Guil. Morelli*, cum notis. Prodierunt & græce Basil. 1529. 4. & Parif. 1549. 8. apud Vascosanum. Aristotelis Rhetorica cum scholiis Gregorii *Nazianzeni* manu exarata legisse se testatur Erasmus Adagio: *festiva lente*. Paraphrasin græcam doctissimam & antiquissimam ineditam memorat Labbeus p. 732. Bibl. novæ MSS. & p. 106. *Aspasii* commentarium. Sed & *Stephani* scholia græca in Rhetoricam Aristotelis memorari video in Frid. Sylburgii catalogo MStorum Bibl. Palatinæ p. 20. Eadem Scholia græca Stephani in librum 1. & 2. memorans Labbeus p. 271. testatur præterea in codice Regis Galliæ centesimo primo occurrere scholia MSS. Græca editis ad extremum libri tertii trium foliorum accessione auctiora. Nimirum Conradus Neobarius Typographus Regius græce edidit Parif. 1539. minoris folii forma & Georgio Selvæ Episcopo Vavrensi dicavit scholia succincta & erudita nescio cujus scriptoris sub titulo: εἰς τὴν Ἀριστοτέλους ῥητορικὴν ὑπόμνημα ἀνώνυμον. Neq; tantum extrema parte mutila sunt, ut jam dixi, sed initio quoq; desideratur commentarius in caput primum & dimidium secundi: Auctor autem minime est *Alexander Aphrodiseus*, ut ex eo, quod Daniel Barbarus Alexandrum subinde in commentariis suis laudat, conjiciebat Gesnerus in partitionibus Rhetoricis titulo 2. Nam certum est, auctorem, quisquis fuit, Constantino & Basilio Magno fuisse juniorem & Christianum, atq; ut videtur Constantinopoli scripsisse. p. 25. habet quædam de more judiciorum Constantinopoli peregrinis iniquiore. p. 18. b. memoratur ipsi ὁ ἐν τῇ νέᾳ Ῥώμῃ περιώνυμος τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας ναός. Pag. 13. b. 50. 52. 60. allegatur Hermogenes & p. 13. b. Minutianus. pag. 32. b. mentio Metropolitarum & ῥητορείας sive muneris docendæ Rhetoricæ. pag. 42. allegat proverbia Zenobii è Tarrhæo collecta p. 50. Καὶ νῦν οἱ ἀναγινώσκοντες τὰ μαρτυρογράφια. pag. 70. b. Χρεία δὲ μᾶλλον φωνῆς μεγάλης, ἵνα πῆ μὲν ὑποκρίνηται τὰς τυραννικὰς φωνάς, πῆ δὲ τὰς γυναικείας, πῆ δὲ τὰς ἀνειμένας, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ὑποκρινομένους ἐν τῇ ἁγίᾳ στοᾷ (intelligitur sepulchrum Constantini M. vide Cangii Constantinopolin Christianam p. 108.) ἀναγινώσκοντας. Magni Basilii meminit p. 60. b. & p. 57. εἰ μὲν εἴπῃς, ὅτι ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων ἀεὶ προτιθεὶς ὁ μέγας Βασίλειος, ἑαυτὸν ἡμῖν νῦν προθήσειν ὑπόθεσιν. pag. 61. Χρυσὸς γεννᾶται, δοξάσατε, χριστὸς ἐξ οὐρανοῦ, ἀπαντήσατε. Alterius Scholii à se reperti mentio in librum 3. pag. 64. c. εὗρον δὲ καὶ σχόλιον λέγον, ὅτι ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους ἐστὶ τοῦτο. Similiter p. 70. & p. 65. b. εὗρον σχόλιον τοιοῦτον &c. atque iterum eadem pagina: εὗρον σχόλιον, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι ἴδιαί εἰσι τῆς Δημα-

Δημοκρατίας. Utitur & quandoque Vocabulis græco-barbaris, ut pag. 68. b. verbo *μουγκρίζειν* & *τζιντζιρίζειν* pro *ψεκάζειν*. pag. 73. *Δομέστικον* ponit pro eo qui in Ecclesia psalmum præit cantoribus, qui locus addendus Cangio in glossario græco p. 321.

Versionem *latinam* MS. Rhetoricorum Aristotelis, auctore *Guilielmo* (Dorotheo, Veneto, ni fallor) Labbeus testatur exstare in codice 660. Regis Christianissimi. In antiquis Operum Aristotelis editionibus latinis, ut Veneta 1496. fol. Rhetorici libri desiderantur, qui è veteri translatione prodiere Lipſ. 1504. fol.

E recentioribus multi sunt hoc opus interpretati, *Petrus* cumprimis *Victorius*, addito commentario luculento Venet. 1548. fol. Basil. 1549. fol. ad Cosmũ Medicem. *Hermolaus Barbarus*, cujus versio posthuma cum *Dan. Barbari* cōmentario lucem vidit Basil. 1545. 8. & cum cōment. *Martini Borrhai* ibid. 1555. fol. *Georgius Trapezuntius* Parif. 1540. 8. Basil. 1534. 8. *Carolus Sigonius*, Bononiæ 1565. 4. Helmst. 1634. 8. & *Joh. Caselio* curante, Rostoch. 1577. 8. *M. Antonius Majoragius* cum erudito commentario Venet. 1572. 1591. fol. *Joh. Sturmius* Argentorat. 1570. 8. *M. Antonius Muretus* * (qui libros duos primores tantummodo transtulit) Rom. 1585. 8. *Antonius Riccobonus*, cum cujus versione & paraphrasi prodierunt Aristotelis Rhetorica Venet. 1579. 8. & Francof. 1588. 8. apud A. Wechelum, Græce & latine. Eadem versio retinetur in editionibus Operum Aristotelis Græcolatinis, etiam DuValliana Tomo III. Præterea libros Rhetoricorum interpretati sunt *Jacobus Carpentarius* Parif. 1572. 4. *Æmilius Portus*, additis *Francisci Porti* commentariis, Spiræ 1598. 8. *Pauli Benii* Eugubini commentarii prodiere Venet. 1624. fol. *Christophorus* quoque *Schraderus*, Helmstadii decus, Aristotelis Rhetorica cum Mureti versione libri 1. & 2. ac Majoragii libri 3. græce & latine, distinctis in minutiores sectiones singulis capitibus, edi curavit Helmst. 1648. & 1672. 4. ac perspicuis pretæreà doctisque commentariis illustravit, qui inscribuntur *de Rhetoricorum Aristotelis sententia & usu* ibid. 1674. 4. *Joh. Baptistæ Pignæ* Ferrariensis commentarii, in quibus, ut ille ipse ad Horatii artem Poeticam scribit, ex scriptoribus optimis græcis & latinis omnis generis, exempla adjunxerat, lucem, credo, non viderunt. Cum Paraphrasi & Analytica Methodo *Theodori Goulstoni* prodiere Aristotelis libri III. Rhetoricorum græce & latine Londini 1619. 4. *Antonii Bernhardi Mirandulani* in librum III. Bonon. 1595. 4.

Itali-

* publicis etiam prælectionibus illustrasse hos libros patet ex Mureti Oratione VII. (edit. Thomasii VIII.) Voluminis 2.

Italice, Alexandro Piccolomineo interprete Venet. 1571. 4. Editi fuerant & eadem lingva Florentiæ 1549. 4.

Gallice interprete *Roberto Stephano*, ejusdem typis, Parif. 1529. 8. & recens per *Caſſandrum* * Parif. - - - ac pluribus in locis ab auctore emendata ibid. 1675. 12. 1685. Amſt. 1698. 12. *Carpentarii* verſio & commentarius ineditus memoratur in ejus elogio, quod exhibent Ephemerides Pariſienſes A. 1702. 31. Julii.

Anglice Lond. 1686. 8. iisdem auctoribus, qui Artem Cogitandi Gallice verterunt. Cæterum falluntur hi, cum libros iſtos tres inſcribunt Ariſtotelis Rhetorica *ad Theodectem*. Nam illa in his libris allegantur libro III. c. 9. αἱ δ' ἀρχαὶ τ̃ περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκτείοις ἐξηρίθμηνται, quæ verba in illa verſione p. 188. male ſunt omiſſa.

Prætereo *Alpharabii* Arabis declarationem in Rhetorica Ariſtotelis latine editam cum *Ægidii Columnæ Romani* in eadem commentario Venet. 1481. fol. *Averrois* commentarium *Abrahamo de Balmes* interprete T. 2. Opp.

VII. ῬΗΤΟΡΙΚΗ͂Σ ΠΡΟ͂Σ ἈΛΈΞΑΝΔΡΟΝ βιβλίον ά. *Rhetorica ad Alexandrum* liber, Exotericus, quo continentur præcepta civilium & judicialium orationum. Hunc Ariſtoteli abjudicant duplici nomine viri docti, quod Προσφωνητικῷ procœmio ** utatur, & quod Laertius ejus non meminit. Itaque auctorem volunt *Anaximenem* Lampſacenum Rhetorem Ariſtotelis æqualem. Ita Petrus Victorius, Robortellus, Nunneſius, Muretus p. 286. Orationum (edit. Jac. Thomaſii) aliique apud Menagium p. 71. ad Laertium, qui his aſſentitur, perinde ut Andreas Schottus in vita Ariſtotelis p. 164. Voſſius de Rhetoricæ natura p. 63. & de Hiſt græcis p. 57. Non videntur tamen plane explorata eſſe hæc argumenta, & pro Ariſtotele auctore facit, quod liber de mundo itidem ipſius eſt, ut infra apparebit, qui habet προοίμιον ejusmodi: & Laertius alia etiam Ariſtotelis in Catalogo ſuo prætermiſit, & in hoc libro c. 1. auctor ſibi tribuit τέχνας τῷ Θεοδέκτῃ γραφείσας, quas Ariſtotelis fuiſſe, Laertius & multi alii teſtantur, & conſtat ex teſtimonio Ariſtotelis ipſius paulo ante adducto lib. III. Rhetor c. 9. Equidem Patricius præterea objectat doctrinæ diverſitatem & ſtyli, aliaque ut ait mul-

* Laudatur Caſſandri verſio à *Boilavio* Deſpræo, Fureterio aliisque apud Bailletum T. 3. judiciorum de Scriptoribus p. 626.

** Dan. Heinſius p. 622. Oration. *Ariſtoteles nunquam* προσφωνητικοῖς προοιμίοις *eſt uſus, neque dedicare libros ſuos ſolet, unde liber Rhetoricorum quoque ad Alexandrum ut inter Ariſtotelica* ἀπεδεῖται *&* *rejicitur.*

ta per quæ à prioribus tribus hic diſcrepare liber ei videtur T. 1. diſcuſſ. Peripatet. lib. 3. p. 25. Sed nec multa illa nominat, & doctrinæ diverſitas aliqua intercedit fortaſſis, at contrarietas nulla, nec ſtyli ita magnum eſt diſcrimen, ad Regem præcipue ſcribentis, ut alium auctorem neceſſario arguat, vel audiendus ſit Dan. Heinſius, quip. 563. Orat. Critica plane auctoritate, *nemo tam eſt imperitus*, inquit, *qui Alexandri Macedonis ætate ſcriptum perſvadere aliisque aut ſibi poſſit, multo minus* γνήσιον τοῦ πατρὸς εἶναι τὸ τεκνίον.

Latine vertit, ne de *Joh. Marinelli* expoſitione Venet. 1578. 8. edita dicam, *Franciſcus Philelphus*, cujus verſio occurrit in Græcolatinis Operum Philoſophi editionibus, etiam DuValliana Tomo III. *Anglice* prodiit cum tribus libris Rhetoricorum, quos dixi lucem vidiſſe Lond. 1686. 8.

III. POETICA.

VIII. ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ βιβλίον α. *Liber de arte poetica* (primus forte ex tribus) quo præſtantiſſima Epici carminis & tragœdiæ præcepta traduntur. Sane Laertius II. 46. & Plutarchus libro de Homero laudant Ariſtotelem ἐν τρίτῳ περὶ ποιητικῆς, ubi male viri docti Caſtelvetrius, Nunneſius & Voſſius jubent reponere περὶ ποιητῶν. Nam & Boethius in limine libri primi majorum commentariorum in librum de interpretatione p. 290. allegat Ariſtotelem *in libris, quos de arte poetica ſcripſit.* Libro ſecundo videtur egiſſe de Comœdia, Dithyrambice, Nomorum Poeſi, Satyra, Auletice & Cithariſtice: tertio vero, ut nuperus editor conjicit, tractabat de animorum purgatione à pravis affectibus, deque emendatione morum, utpote poeticæ imitationis recte inſtitutæ præcipuo apud veteres ac proprio fine. Sane illud argumentum in Poeticis ſe tractaſſe innuit Ariſtoteles VIII. 7. politic. uti de variis ridiculorum generibus in eodem opere egiſſe conſtat ex III. 26. Rhetor. Simplicius quoque in Categorias profert ex Ariſtotelis de poetica definitionem Synonymorum, quæ in edito libro non exſtat. Etiam alium quendam *Ariſtotelem Cyrenaicum* περὶ ποιητικῆς ſcripſiſſe teſtatur Laertius V. 35. Sed noſtro Stagiritæ Ariſtoteli, quem & ipſum de poetica egiſſe idem Laertius notavit, liber præſens tribuitur ab Ammonio, Simplicio, Hermia, aliisque veteribus, ut notatum Voſſio de artis Poeticæ natura c. V. ſect. 5. p. 29. qui p. 27. ſeq. agit etiam de

Crito-

Critone Socratis æquali, *Zenone* Citieo & *Democrito*, qui itidem de Poetica arte ſcripſerunt, ut longo poſt tempore fecit *Proclus*, è quo Chreſtomathiæ ſervatæ à Photio cod. CCCXXXIX

Græce cum libris Ariſtotelis Rhetoricis excuſa ipſius Poetica Venet. apud Aldum 1508. fol. & Pariſiis apud Guil. Morellum 1555. 8.

Averrois expoſitio latine *Jacobo Mantino* interprete.

Græce & latine Ariſtotelis Poetica lucem vidit cum verſione & Commentariis *Franciſci Robortelli* Utinenſis, tribus MStis codicibus uſi: addito ejusdem commentario in Horatium de arte Poetica & diſſertationibus de Satyra, Epigrammate, Comœdia, ſalibus, & elegia. Florent. 1548. fol. & Baſil. 1555. fol.

Cum verſione & commentariis *Petri Victorii* - - - - & 1573. fol. Florentiæ.

Cum explanatione *Vincentii Marii* Brixiani (qui Robortellum frequenter ſequitur) & *Barthol. Leonhardi* Veronenſis, Venet. 1550. fol.

Ex *Antonii Riccoboni* verſione Venet. 1579. 8. & 1584. 4. & Patavii 1587. 4. Neque alia translatio ſervata in græcolatinis Ariſtotelis operum editionibus, etiam in poſtrema DuValliana Tomo IV.

Cum verſione & notis *Dan. Heinſii*, & ejusd. libro de Tragœdiæ conſtitutione. Lugd. Bat 1611. 8. & 1643. 12. Contendit inter alia Heinſius caput ſeptimum & tertium decimum fuiſſe tranſpoſita, & in alienum locum rejecta à librariis.

Cum Commentariis *Pauli Benii* Eugubini. Patav. 1613. fol.

Cum verſione *Theodori Goulſtoni*, notis Analyticis illuſtrata. Lond. 1623. 4. & additis Frid. * Sylburgii ac Dan Heinſii integris, aliorumque ſelectis animadverſionibus, Cantabrig. 1696. 8. Confer Acta Erud. Anni 1697. p. 377. ſeq.

Frid. Rappolti obſervationes Lipſ. 1687. 12. Prætereo quamplurimos alios ſcriptores, qui de arte Poetica ſingularibus libris agendum in ſe ſuſceperunt, & magno numero recenſentur à Bailleto T. 4. judiciorum de ſcriptoribus.

Italice cum commentario eruditiſſimo ** *Ludovici Caſtelvetrii* Mu-

* In Clariſſ. Neocori Bibl. novorum librorum A 1697. p. 94. Sylburgii editio prodiiſſe legitur typis Wechelianis A. 1487. (error eſt typographi 1584.)

** Cum incendio correptas ſenſiſſet ædes ſuas Caſtelvetrius, nihil prius exclamavit quam *al*

Mutinensis Basil. 4. & Viennæ Austriæ, quam meliorem editionem esse ait Menagius, ego nunquam, ut viderem, consequi potui.

Alexandri Piccolominei Commentarius itidem Italice editus prodiit Venet. 1575. 4.

Gallice cum notis elegantibus atque eruditis *Andreæ Dacerii.* Paris. 1692. 12. Confer Acta Erud. A. 1692. p. 560. *Nicolai Petri Boscii* interpretatio lucem nondum quod sciam adspexit, cujus mentionem fecit Vignolius Marvillius personatus scriptor T. 1. miscellaneorum Historico literariorum. p. 211.

Hispanice cum commentario *Josephi Antonii Gonsalesii de Salas*, Madriti 1633. 4

Anglice Rimero interprete, cum Renati Rapini Observationibus Poeticis, è Gallico in idem idioma translatis, Lond. 1674. 8.

IV. PHYSICA.

IX. ΦΥΣΙΚΗ͂Σ ἈΚΡΟΆΣΕΩΣ βιβλία η΄. *Physicæ auscultationis* sive *doctrinæ Naturalis* libri VIII. Acroamatici, quorum primo agit περὶ ἀρχῶν sive de principiis, in secundo de natura, fortuna & casu, in reliquis libris de affectionibus generalibus corporum, præcipue de motu, cujus doctrinæ compendium ex Aristotele persecutus est binis de motu libris *Proclus.* Ac libros postremos Physicæ auscultationis respicere videtur Aristoteles, cum lib. 1. de cœlo c. 7. τὰ περὶ κινήσεως allegat, quem titulum iisdem Andronici ac Simplicii auctoritate vindicare conatus est Jacobus Schegkius. Laertius tamen V. 23. distinctum Aristotelis opus memorat libros duos de motu, & constat Aristotelem perinde ut ejus discipulum Theophrastum idem argumentum quandoque sæpius tractasse. Libro sane quarto de cœlo, locum de motu ex Physica auscultatione allegans non τὰ περὶ κινήσεως, sed πρώτους λόγους vocat, ut notavit Simplicius sect. 14. ad libr. IV. de cœlo. *Nicomachus* quoque Stagirites Aristotelis filius, teste Suida, præter Ethicorum libros sex, scripserat περὶ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, & *Xenocrates* Aristotelis æqualis scri-

al Poetica, al Poesica, ut hoc potissimum ingenii sui præstantissimum monumentum flammis eriperent. Refert Menagius in Menagianis T. 2. p. 82. Confer, quæ de Castelvetrio acuto sed paulo acerbiori Critico notata sunt à Teisserio in elogiis Thuaneis, Morerio, Bælioque in Lexicis, Gaddio T. 1. de scriptoribus non Ecclesiast. p. 122. & à Bentlejo prolegom. ad Apologiam dissertationis de epistolis Phalaridis pag. 102. sq.

ſcripſerat Φυσικῆς ἀκροάσεως libros ſex, teſte Laertio IV. 13. *Juſtinus Martyr* in dogmatum Ariſtotelicorum everſione, qualis hodie liber ille exſtat, impugnat libros octo Phyſicorum & libros quatuor * de cœlo, ut Photium, qui cod. CXXV. duos tantum primos Phyſicæ auſcultationis libros impugnatos à Juſtino fuiſſe affirmat, codicem minus integrum habuiſſe notet Clariſſ. Joh. Erneſtus Grabe T. 2. Spicilegii Patrum p. 152. *Galenus* quoque in libris ἀποδείξεως, qui interciderunt, omnes Ariſtotelis demonſtrationes, quæ in libris Phyſicis exſtant, excuſſerat, unde Ariſtotelis ἐξεταςὴς dicitur à Themiſtio in 1. de anima, obſervante Petro Petito apud Menagium p. 208. ad Laertium.

In libros octo phyſicæ auſcultationis exſtant è græcis eruditiſſima commentaria *Simplicii*, & *Themiſtii* Paraphraſis: & quæ latine tantum è Camotii verſione edita ſunt *Mich. Pſelli* commentaria, & Paraphraſis *Theodori Metochitæ*, Gentiano Herveto interprete. In libros quatuor primores lucem vidit Græce etiam *Johannis Philoponi* expoſitio. *Anonymi* Synopſin Græcam MS. memorat Labbeus Bibliothecæ novæ MSS. p. 116. *Mich. Pſelli* argumenta & conſiderationes ſive ἐπιςάσεις in librum VI. & VII. MSS. græce in Bibl. Cæſarea, teſte Neſſelio IV. p. 66. Confer Allatium de Pſellis p. 66.

Ex Arabibus *Averrois* commentarius exſtat, ſubinde laudantis Præceptorem ſuum *Avempace*, habetur autem ex latina verſione *Jac Mantini* T. 4. Opp. & cum *Tiberii Bacilerii* lectura, Papiæ 1507. fol.

Latine Phyſica Ariſtotelis poſt *veterem interpretem* verbum verbo inepta quædã, ut ait Vicomercatus, fideliter tamen reddentem vertit & Petro Mediceo dicavit *Joh. Argyropulus* Byzantius, cujus verſio occurrit in editione latina Operum Ariſtotelis Venet. 1496. fol. aliisq; , etiam in Græcolatinis, excepta Duvalliana. *Franciſci Vatabli* paraphraſis & annotationes Pariſ. 1530. fol. *Auguſtini Niphi* expoſitio Venet. 1519. fol. *Gualteri Burlæi* ibid. 1589. fol.

Græce editi ſunt libri Ariſtotelis phyſici eleganter & emendate à *Gvil. Morellio* cum notis. Pariſ. 4.

Cum verſione & commentariis *Franciſci Vicomercati* Mediolanenſis prodierunt Pariſ. 1550. fol. ad Henricum II. Galliarum Regem.

Cum commentario *Conimbricenſium* Philoſophorum. Colon.

* E quarto quidem nihil affert Juſtinus vel quisquis auctor, ſed tantum è primoribus tribus. At. p. 137. pro ἐκ τοῦ ἐνάτου λόγου legendum ὀγδόου. Juſtinus enim ſcripſerat ἐκ τοῦ Θ. quod in his Ariſtotelis Phyſicis perinde ut in Homeri libris non denotat numerum nonum ſed octavum. Confer quæ infra poſt num. 15.

1600. 4. ut alias editiones omittam, nec dicam de commentariis *Ægidii Romani*, *Thomæ Aquinatis* &c. Nam hodie equidem, quis leget hæc?

In editione Operum Ariſtotelis græcolatina DuValliana adjuncta occurrit *Julii Pacii* translatio.

X. ΠΕΡῚ ΟὐΡΑΝΟῦ βιβλία δ'. *De cœlo libri IV.* quorum primus agit de mundo & corporibus circulariter mobilibus, quæ incorruptibilia * eſſe exiſtimat Ariſtoteles, *ſecundus* de ſphæris cœleſtibus ac ſtellis: *tertius* de Simplicibus corporibus, quæ ſunt ſub luna, ſive de quatuor elementis, & quartus de gravitate ac levitate. Hos libros non de cœlo ſed de mundo potius inſcribi debere exiſtimabat *Alexander Aphrodiſeus*, cujus commentarius frequentiſſime laudatus à Simplicio intercidit, non minus quam *Syriani* & *Ammonii.*

Exſtat è græcis in hos libros eruditus *Simplicii* commentarius, & quæ latine tantum prodiit Metaphraſis *Theodori Metochitæ.* *Damaſcii* parecbolæ in librum I. Labbeo p. 112. Bibl. nov. MSS. memoratæ necdum viderunt lucem. Paraphraſis *Themiſtii*, quæ latine prodiit Venet. 1474. fol. non è Græco translata eſt ſed ex Hebræo, per *Moyſen Alatinum* Spoletinum.

E recentioribus juvat laudare editionem græcam Pariſienſem *Guil. Morellii*, cum notis, tum *Thomæ Aquinatis* commentarios, præterea *M. Antonii Majoragii* Paraphraſin Baſil. 1554. fol. Commentaria *Conimbricenſium* Philoſophorum, Colon. 1600. 4. & *Ioh. Lud. Havenreuteri* Francof. 1605. 8. *Auguſtini Niphi* expoſitionem Venet. 1525. fol.

In græcolatinis Operum Ariſtetelis editionibus ſervatur latina verſio *Johannis Argyropuli.* In Chinenſem ſive Serum lingvam translatos hos libros à *Roderico de Fiqueyredo* A. 1625. legas in Bibliotheca Jeſuitica Nathanaelis Sotvelli.

XI. ΠΕΡῚ ΓΕΝΈΣΕΩΣ ΚΑῚ ΦΘΟΡᾶΣ βιβλία β'. *De generatione & corruptione libri II.*

E græcis exſtant commentaria *Ioh. Philoponi*, & quæ latine tantum vidit lucem, *Theodori Metochitæ* Paraphraſis. Spectat & huc *Alexandri Aphrodiſei* de miſtione liber, qui cum ejus commentariis in Meteo-

* Ariſtotelis dogma de æternitate Mundi ſingulari opere oppugnaturum ſe promiſit *Joh. Philoponus* in libro erudito ejusdem argumenti adverſus argumenta Procli, VIII. 6. X. 5. & XIII. 1. Confer XI. 9. ſeq. ubi paucis & obiter contra Ariſtotelem diſputat.

teora prodiit. Epitomen *Michaelis Pselli* in Bibliotheca Cæsarea exstare legas apud Vossium de Philosophia p. 29. è Verderio, ut suspicor, vel Israele Spachio hoc scribentem. Sed in Lambecii & Nesselii catalogis hoc non invenio.

In græcolatinis editionibus Aristotelis habetur latina versio *Francisci Vatabli*; Paraphrasis *M. Antonii Majoragii* prodiit Basil. 1554. fol. Vertit præterea *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. 4.

XII. ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩ͂Ν βιβλία δ'. *De meteoris* libri IV.* Horum primum nonnulli olim abjudicarunt Aristoteli, quorum argumenta affert ac refellit Olympiodorus. Librum quartum Aphrodiseus, & cujus perierunt commentaria *Ammonius*, subjunxerunt eodem Olympiodoro teste libris duobus de generatione & corruptione. Idem Aphrodiseus lib. 3. ἀποριῶν καὶ λύσεων c. 14. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ μὲν τετάρτῳ μετεωρολογικῶν, ὄντι δὲ μᾶλλον οἰκείῳ τῇ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματείᾳ. Exstant è græcis *Alexandri Aphrodisei* (sive alterius & vetustioris auctoris, ut videtur A. Schotto p. 157. Vitæ Aristotelis & Petro Victorio XXV. 22. Var. lect.) commentaria & *Olympiodori* (sed libri secundi & quarti extrema parte mutila), & *Ioh. Philoponi* in librum primum neque illum integrum, tum paraphrasis *Theodori Melochitæ* ex latina Gentiani Herveti interpretatione.

In græcolatinis editionibus Operum Aristotelis occurrit versio latina *Francisci Vatabli*.

E recentioribus post *Conimbricenses* non prætermittendus *Nic. Cabei* commentarius Rom. 1646. fol. & *Francisci Vicomercati* Paris. 1556. fol. *Augustini Niphi* Venet. 1531. fol. Vertit & *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. & *Ioh. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol.

XIII. ΠΕΡΙ` ΚΟ´ΣΜΟΥ, *De mundo liber*, exotericus, sive Epistola de universo ad Alexandrum. In Codice Dan. Heinsii inscribebatur περὶ κοσμοποιΐας. Sed verus est titulus ΠΡΟ`Σ Α'ΛΕ´ΞΑΝΔΡΟΝ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ´ ΠΕΡΙ` ΤΟΥ͂ ΠΑΝΤΟ´Σ, ut è Stobæo notavi lib. II. c. 10. §. 17. neque dubi-

* Μετεωρολογικὴ πραγματεία à veteribus scriptoribus interdum accipitur pro parte Astrologiæ, ut docet If. Casaubonis ad I. Strabonis p. 7. Sed Aristoteles in his libris agit de Meteoris, quæ infra lunam gignuntur, quæ μετάρσια vocat Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 32. De iisdem disputat & Seneca in quæstionibus naturalibus, qui Aristotelem plus simplici vice laudat. *Theophrasti* περὶ μεταρσίων librum IV. allegat Plutarchus in quæstionibus græcis. At Laertius & Olympiodorus περὶ μετεώρων.

dubito hoc scriptum inter γνήσια Philosophi monumenta referre, tum ipsius Strobæi auctoritate, tum Demetrii lib. de elocutione c. 253. & Apuleji, qui latine propemodum ad verbum convertens, *Aristotelem prudentissimum & doctissimum Philosoph rum, & Theophrastum* sequi se ait. Præterea Justini Martyris in Adhortatione ad Gentes p. 6. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα λόγῳ σύντομόν τινα τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ἐκτιθέμενος ὅρον. Joh. Philoponi de mundi æternitate contra Proclum VI. 18. duobus in locis: ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ κόσμου λόγῳ ὡς ἐκ θεοῦ πάντα &c. Auctoris denique vitæ Aristotelis à Menagio editæ, qui inter ejus scripta refert librum περὶ κόσμου γενέσεως. Prætereo tanquam non satis explorata nec diserta Ciceronis, Origenis, Theodoriti & Themistii testimonia (de quibus vide, si placet, Naudæum diatriba de fato §. XVIII.) & recentiora suffragia Thomæ Bravvardini lib 1. de causa Dei contra Pelagium c. 29. Bessarionis III. 10. contra calumniatorem Platonis, & Arsenii Monembasiæ Archi-Episc. in limine Apophthegmatum. Fateor addubitasse Proclum lib. V. in Timæum p. 322 ὥς πού φησι πάλιν Ἀριστοτέλης, εἴπερ ἐκείνου τὸ περὶ κόσμου βιβλίον, & longe plurimos è recentibus abjudicasse audacter Aristoteli, ut faciunt Muretus II. 8. Var. Lect. Scaliger uterque, Isaacus Casaubonus, Salmasius p. 1247. ad Solin. Dan. Heinsius p. 25. seq. ad Maximum Tyrium, Menagius ad Laert. p. 203. 323. Vossius de scientiis Math. p. 272. & de Philosophia p. 28. Naudæus loco laudato, & nuper D. Philippus Jacobus Spenerus * ὁ μακαρίτης: vel *Theophrasto* tribuisse, ut Petrus Alcyonius præf. & nonnulli apud Cœlium Rhodig. VIII. 16. vel *Nicolao Damasceno*, ut P. Victorius XXV. 13. Var. Lect. Nic. Loensis VI. 12. Epiphyllidum & Simon Portius apud Jac. Thomasium c. XI. Physicæ quæst. 15. & Dan. Heinsius in dissert. qua multis argumentis hoc scriptum Aristoteli eripere

* Verba ejus hæc sunt præf. ad Tabulas in Hodosophiam Dannhauerianam D. 3. b. *Nonnego ab illo tempore, quo juvenis non indiligenti opera libros Philosophi evolvebam, non valde me ipso delectatum, quod male me haberet, dum minus in eo invenirem, quod aliquam Theologiam naturalem saperet, quam in multis aliis antiquorum Philosophis divinitatis alicujus studiosoribus, cujus tam rara in operibus satis diffusis vestigia conspiciuntur, si librum de mundo excipias, qui ob id præ aliis placuit, sed post alias ex hac etiam causa Aristoteli abjudicandus.* Simile judicium Iusti Lipsii lib 1. de constantia c. 18. *Et talis in divinis ubique fere Aristoteles est: libellum illum de mundo excipio, qui totus aureus ab alia mihi videtur & cœlesti aura.* Melius tandem consultum sub finem vitæ hunc librum conscripsisse Aristotelem existimat Gassendus de Physiologia Epicuri p. 369.

re summo studio conatur p. 563. Orat. vel *Anaximeni Lampsaceno*, eidem, cui Rhetorica ad Alexandrum adscribi supra dixi: vel denique *Posidonio* Stoico, ut Thom. Gianinus & Thom. Aldobrandinus ad Laertii VII. 138. 152. Adde Gassendum T. 1. Opp. p. 145. Vicissim Aristoteli librum hunc vindicant præter testimonia veterum paulo ante laudata veterumque codicum auctoritatem Petrus Petitus II. 19. Obs. (qui Aristotelem in exotericis scriptis usum prooemio observat è Ciceronis IV. ad Atticum 16. & nihil in illo libro contineri, quod placitis Aristotelis non sit consentaneum, contendit:) Elmenhorstius ad Apulejum de mundo, & Fortunius Licetus in Allegoria Peripatetica, Joh. Philippus Pfeifferus singulari dissert. Regiomonte Anno 1667. tum qui commentariis & notis librum illustrarunt, *Olaus VVormius* Rostoch. 1577. 8. *Joh. Langius* Francof. 1601. 8. & *Bonav. Vulcanius*, qui Græce cum veteri *Apuleji* & recentiore *Guil. Budæi* versione edidit, scholiisque & castigationibus in contextum græcum & interpretum utrumq; illustravit, subjuncto Gregorii Cyprii encomio maris, & Pauli Silentiarii Jambicis quibusdam, Lugd. Bat. 1591. 8. Prodierat Aristotelis liber de mundo cum Budæi versione & *Sim. Grynæi* scholiis, additis Cleomedis & Philonis Judæi libris ejusdem argumenti, Basil. 1533. 8. Budæi versio exstat etiam in græco-latinis operum Aristotelis editionibus. *Petri Alcyonii* interpretatio prodiit ib. 1546. 4. inter alia Aristotelis scripta ab eodem translata. Transtulit & *Joh. Genesius Sepulveda*. Paris. 1548. 4.

XIV. ΠΕΡΙ' ΨΥΧΗ͂Σ βιβλία γ'. *De anima libri III.* quorum primo veterum Philosophorum hoc de argumento sententias ad examen revocat, secundo agit de anima sensitiva, tertio de rationali.

Perierunt *Alexandri* Aphrodisei & *Plutarchi* Nestorii F. commentaria Simplicio laudata, & quæ de anima scripserant *Theophrastus* à Themistio allegatus, *Porphyrius* & *Jamblichus*.

Intercidit quoque Aristotelis ipsius dialogus *Eudemus*, qui de anima agebat, & ab eodem Simplicio plus simplici vice in testimonium citatur.

Exstant è græcis commentaria erudita *Simplicii* & *Joh. Philoponi*, tum *Themistii* paraphrasis Lud. Nogarolæ commentario illustrata, & cujus versio latina sola *Herveto* auctore prodiit, Metaphrasis *Theodori Metochitæ*. In *Alexandri* quoque *Aphrodisiensis* libris quatuor ἀποριῶν & λύσεων quædam librorum de anima loca illustrantur.

In editione græco-latina Casauboniana & aliis quibusdam occur-

currit versio *Joh. Argyropuli*, In DuValliana Tomo II. *Julii Pacii.* Commentaria *Petri Martinesii* Toletani prodiere Segunti 1575. fol.

XV. PARVA * NATURALIA, libelli XI.

(*a*) ΠΕΡΙ' ΑἸΣΘΗ'ΣΕΩΣ (sive potius ΑἸΣΘΗΤΗΡΙ'ΩΝ) ΚΑΙ' ἈΙΣΘΗΤΩ͂Ν, *De sensu*, sive *sensoriis & rebus sensibilibus.* Laudat hunc librum Porphyrius ad Ptolemaei Harmonica p. 328. & respicit Priscianus Lydus in commentario ad Theophrastum de sensu.

Exstat è graecis commentarius *Alexandri* Aphrod. & Metaphrasis quae latine duntaxat prodiit *Theodori Metochitae.*

In graeco-latinis editionibus Operum Aristotelis occurit hic liber & quatuor proxime sequentes cum latina versione *Francisci Vatabli.*

(*b*) ΠΕΡΙ' ΜΝΗ'ΜΗΣ ΚΑΙ' ἈΝΑΜΝΗ'ΣΕΩΣ, *De memoria & reminiscentia.* allegatur à Stobaeo & aliis.

Exstant è graecis Scholia *Mich. Ephesii*, & *Themistii* Paraphrasis, & latine tantummodo edita *Theodori Metochitae.*

(*c*) ΠΕΡΙ' ὙΠΝΟΥ ΚΑΙ' ἘΓΡΗΓΟ'ΡΣΕΩΣ, *De somno & vigilia.* Cum superiore libro tanquam unum scriptum allegatur à Suida in *μνήμη.* Exstat è graecis *Themistii* Paraphrasis, Scholia *Mich. Ephesii*, & latine tantummodo edita Metaphrasis *Theodori Metochitae.*

Graece & latine prodiit hic libellus, & duo proxime sequentes, cum versione *Nicol. Leonici Thomaei* , subjuncto Hippocratis libro de insomniis , Jul. Caes. Scaligeri commentariis illustrato. Giess. 1610. 8.

(*d*) ΠΕΡΙ' ἘΝΥΠΝΙ'ΩΝ, *de insomniis.*

Exstant e graecis *Themistii* paraphrasis, & *Mich. Ephesii Scholia*, & versio latina paraphraseos *Theodori Metochitae.*

(*e*) ΠΕΡΙ' ΤΗ͂Σ ΚΑΘ' ὝΠΝΟΝ ΜΑΝΤΙΚΗ͂Σ, *de divinatione per somnum.*

Exstant è graecis *Themistii* Paraphrasis, & Scholia *Mich. Ephesii*, & latina versio Paraphraseos *Theodori Metochitae.*

(*f*) ΠΕΡΙ' ΤΗ͂Σ ΚΟΙΝΗ͂Σ ΤΩ͂Ν ΖΩ͂ΩΝ ΚΙΝΗ'ΣΕΩΣ, *de communi motionis animalium causa.* Graeca emendatius edidit Florentiae Thomaeus, & Parisiis Guil. Morellius.

Exstant & è graecis Scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina versio duntaxat lucem vidit, *Theodori Metochitae* Paraphrasis.

In Graecolatinis operum Aristotelis editionibus habetur latina ver-

* Parva Naturalia verterunt *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. 4. *Joh. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol. Commentaria *Augustini Niphi* prodierunt Venet. 1523. fol. *Petri Pomponatii* commentarium MS, habuit Naudaeus teste Labbeo p. 234. Bibl. nov. MSS.

versio *Nicolai Leonici Thomæi.* Transtulit & *Petrus Alcyonius*, cujus versio edita cum Gazæ historia animalium Basil. 1534. fol.

(g) ΠΕΡΙ' ΜΑΚΡΟΒΙΟ'ΤΗΤΟΣ ΚΑΙ' ΒΡΑΧΥΒΙΟ'ΤΗΤΟΣ, *de longitudine & brevitate vitæ.*

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

In Græco-latinis Aristotelis operum editionibus hic & proxime qui seqvuntur libelli duo occurrunt cum versione *Francisci Vatabli.*

(h) ΠΕΡΙ' ΝΕΟ'ΤΗΤΟΣ ΚΑΙ' ΓΗ'ΡΩΣ, ΠΕΡΙ' ΖΩΗ͂Σ ΚΑΙ' ΘΑΝΑ'ΤΟΥ, *de juventute & senectute, vita & morte.*

In hoc libro allegantur libri de anima & de partibus animalium. . Alium Aristotelis librum de vita & morte laudat Apollonius c. 26. Hist. commentitiæ.

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesii* & latina versio paraphraseos *Theodori Metochitæ.*

(i) ΠΕΡΙ' Α'ΝΑΠΝΟΗ͂Σ, *de respiratione.*

Exstant è græcis scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina versio tantum prodiit, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

Versus XXV. Empedoclis, qui cap. 7. afferuntur, latina Metaphrasi præter *Vatablum* donavit *Josephus Scaliger.*

(k) ΠΕΡΙ' ΖΩ'ΩΝ ΠΟΡΕΙ'ΑΣ, *de animalium incessu* sive *gressu communi* liber. Emendate edidit Guil. Morellius Parisiis, & Florentiæ Nicolaus Leonicus Thomæus.

Exstant è Græcis scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

In Græco-latinis Operum Aristotelis editionibus occurrit latina interpretatio *Nic. Leonici Thomæi.*

(l) ΠΕΡΙ' ΠΝΕΥ'ΜΑΤΟΣ, *De spiritu Animali* libellus, cum Anonymi interpretis latina translatione legitur in editionibus græcolatinis Operum Aristotelis. Aristotelis esse negat Hier. Mercurialis II. 12. Var. lect. & Sylburgio stylus Alexandrum potius Aphrodiseum, aut alium quam Aristotelem refert. Perplexissimum librum sæpe vertisse se, sæpe versionem concerpsisse, tandem etiam commentariis illustrasse testatur *Julius Cæsar Scaliger* Exerc. CCLXXIII. Vertit etiam & illustravit *Daniel Furlanus* cum scriptis quibusdam Theophrasti. Hanov. 1605. fol. Ac Meursius existimat hunc ipsum esse librum περὶ πνευμάτων, quem inter *Theophrasti* scripta memorat Laertius V. 45.

Quæ hactenus recensui scripta Physica (excepto libro de mundo) apud Laertium V. 26. memorari videntur sub titulo φυσικῶν κτ̀ στοιχεῖον, * βιβλία λή qui numerus XXXVIII. confirmatur etiam ab Anonymo Menagii. Sed Casaubonus suspicatur legendum κδ́, *Rerum naturalium ordine literarum scripti libri XXIV.* Rationem inscriptionis illustrat Cœlius Rhodiginus XVII. 17. *Ingenio illi inenarrabili Aristoteli, qui ex nobili lectionis multijugæ variantisque cura est à Platone anagnostes nuncupatus, tria Philosophiæ munia suscepta pertractataque sunt, Physicum, Metaphysicum, Morale: sed ita, ut Alphabetis tribus omnia sit complexus: nam* Physicorum *libri elementa implent omnia, siquidem octo leguntur de rerum naturalium principiis, de cœlo ac mundo quatuor, de generatione ac corruptione duo, de meteoris quatuor: de animæ historia tres, de animalium motu unus, & duo qui parva, ut modo dicitur, naturalia complectuntur. Huic vero sententiæ vetus suffragatur attitulatio, in qua more Homerico ita enotabatur librorum ordo, ut Physicorum diceretur* ** *alpha, qui primus; beta, qui secundus; & deinceps. Quam rationem in* Moralibus *item est secutus. Nam ni demutilati forent temporum incuria, ac præcurtati, plenum literarum numerum in Ethicis, Politicis, Oeconomicis agnosceremus. Id ipsum & in* Metaphysicis *consequeremur, ni pleraque depravasset vetustas. Quæ autem de Plantis aut de animalibus tanto sunt concinnata Philosopho, jam elementa non sunt, sed velut ex elementis coaptatæ syllabæ, in quam seriem veniunt & magna moralia. Omnia vero hæc, problemata & Physionomica addivinatio consequebantur, quæ ab elementis dissita longe sunt.* In omnia alia abit Samuel Petitus, qui IV. 8. Miscell. per φυσικὰ κτ̀ στοιχεῖον putat à Laertio intelligi opus quo veterum Physicorum ordine literarum digestorum opiniones recensitæ fuerunt & ad examen revocatæ, & cujus fragmenta hodie supersint libelli de dogmatibus Xenophanis, Zenonis & Gorgiæ. Merito non probatur hæc Petiti suspicio Jonsio p. 56. de scriptoribus Hist. Philos. nec Menagio ad Laert. p. 196.

XVI. ΠΕΡῚ ΖΏΩΝ ἹΣΤΟΡΙ'ΑΣ βιβλία ί, *Historiæ de animalibus libri X*, quorum primi quatuor agunt de partibus, sensu, memoria & aliis affectionibus hominis & animalium omnis generis: tres proximi de eorum ortu, octavus & nonus de vita, & decimus de caussis sterilitatis. Plura volumina de animalibus scripserat Aristoteles, ad *quinquaginta* ferme, teste Plinio, vel (ut Antigonus Hist. commentitiæ c. 66.) *ad septuaginta.* Plinii locum adscribam ex VIII. 17. Hist. *Aristoteles diversa tradit, vir,*

* Nisi subintelligendum vocabulum προβλημάτων. Vide quæ infra num. XXV.

** Sic Theophrastus scripserat νόμων κατὰ στοιχεῖον, κ'δ. Laert. V. 44.

vir, quem in his magna secutus ex parte, præfandum reor, Alexandro Magno Rege inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegataque hac commentatione Aristoteli, summo in omni doctrina Viro, aliquot millia hominum in totius Asiæ Græciæque tractu parere jussa, omnium quos venatus, aucupia, piscatusque alebant, quibusque vivaria, armenta, alvearia, piscinæ, aviaria in cura erant, ne quid usquam gentium ignoraretur ab eo: quos percontando quinquaginta ferme volumina illa præclara de animalibus condidit. Athenæus IX. p. 398. refert Aristotelem in sumtus huic operi necessarios ab Alexandro accepisse talenta octingenta, hoc est summam (non 480000, ut est in Chevræanis T. 1. p. 214.) sed 600000. amplius thalerorum, unde πολυτάλαντος πραγματεία audit eidem Athenæo. Quod vero ad numerum librorum attinet, præter hos decem alii etiam ex editis ad hoc argumentum spectant, vel jam à me memorati, vel mox recensendi: de partibus animalium IV. de generatione V. de incessu I. de motu I. de spiritu I. Neque diversa ab his contineri suspicor in libris XIX. de historia animalium, quos ex *Arabico* in latinum translatos à *Mich.* *Scoto* memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 201. vel in libro XII. XIII. XIV. & XV. quos Arabice ex Oriente secum attulit Jacobus Golius. Cæterum longe plures interciderunt, quorum speciales quosdam titulos notavi infra capite proximo, ut sunt, Ἀνατομῶν libri VIII. Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν. I. περὶ τῶν ζώων ἠθῶν. Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων, ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων, ζωϊκὰ περὶ ἰχθύων, περὶ θηρίων, περὶ ζωῆς καὶ θανάτου diversus ab eo quem habemus, &c. Laertius *novem* tantummodo libros περὶ ζώων memorat V. 25. & novem duntaxat libros vertit, qui post *G. Trapezuntinm* * hoc opus interpretatus est *Theodorus Gaza* Thessalonicensis. Confer Vossii lib. de Philosophia p. 34. *Decem* libros agnoscit Anonymus vitæ Aristotelis scriptor græcus, quem Menagius edidit. De ordine iterum turbat nos Samuel Petitus, qui p. 145. commentarii ad Leges Atticas ita scribit: *Harpocratio in* ἑβδομευομένου *laudat Aristotelem in nono historiæ de animalibus, quod videri possit* μνημονικὸν *Grammatici fuisse* ἁμάρτημα, *nam ea habentur VII. 12. Verum nullus dubito plures fuisse libros Aristotelis* περὶ ζώων ἱστορίας, *quam Græce hodie exstent, & certo apud Arabes supersunt ad novendecim* (potius mihi persvadeo illos XIX. ut jam innuebam, esse libros X. historiæ, & libros IV. de partibus, ac libros V. de geratione animalium) *tum etiam in unum coaluisse librum, qui olim apud veteres duo erant. Nam ut*

R 3 *puto*

* G. Trapezuntii vestigia passim legere, licet dissimulet, Theodorum, notat Politianus cap. XC. Miscell.

puto primus liber generalia illa complectebatur tantum, quæ sex primis capitibus ad hæc usque verba: Ταῦτα μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον εἴρηται νῦν ὡς ἐν τύπῳ, γεύματος χάριν. *Hinc incipit liber secundus, cujus argumentum* τὰ τοῦ ἀνθρώπου μέρη. *Sequitur secundus, ut vulgo editur, qui veteribus tertius fuit. Tertius vulgati ordinis est quartus veterum, sed quartus, qui vulgo censetur, in duos rursum distribuendus est, quorum prior, qui quintus est, veteribus septem primis capitibus definitur. Ab hac vero clausula alter, qui sextus est, incipit:* τὰ μὲν οὖν μέρη &c.

Cum Aristotele περὶ ζώων Artemidorus conjungit *Aristophanis* in Aristotelem ὑπομνήματα II. 14. Onirocritic. respiciens haud dubie compendium, quod ex Aristotelis libris de natura Animalium composuisse Aristophanem Byzantium testatur Hierocles in Hippiatricis p. 4. Nec optima fide in hoc labore Aristophanem versatum esse, ex eo ipso Hieroclis loco observat Maussacus ad Aristotelem p. 1246. Allegatur Aristoteles ἐν τῇ περὶ ζώων πραγματείᾳ ab Eratosthene c. 34. Catasterism. aliisque innumeris, quemadmodum vestigia ejus diligentissime legunt, qui de animalibus post ipsum scripsere, *Plinius* è latinis & *Albertus Magnus*: ex Arabibus *Avicenna*, è græcis *Aelianus*, *Oppianus*, *Emanuel Phile* &c. ne de perditis loquar, *Theophrasto*, *Eudemo* &c. & aliis infinitis, oportuniore fortassis loco à me recensendis. Tantum adscribam in præsenti verba Artemidori lib. IV. c. 24. Onirocrit. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, καὶ Ἀρχελάου, καὶ τῶν Ξενοκράτους Ἀφροδισιέως παρακηκοότες ὑφ᾽ οὗ ἕκαστον τῶν ζώων θεραπεύεται, καὶ τί ἕκαστον φοβεῖται, ᾧ μάλιστα χαίρει, εἰς συνταγὰς καὶ θεραπείας ἀναπεπλάκασι, ὃ μάλιστα καὶ τῷ κόρῳ ἐν τρίτῳ τῆς ἑαυτοῦ συντάξεως κέχρηται ἔτος, οὗ ἐγὼ καίπερ εὐειδὼς τὸ ὄνομα οὐκ ἐπιμνήσομαι. *Michaelis Ephesii* Scholia (nec dum edita) in hos Aristotelis libros memorat hinc inde Augustinus Niphus in suis commentariis.

Græce Aristotelis Historia Animalium vulgata est cum aliis quibusdam libris Philosophi Physicis Venet. apud Aldum 1503. fol. Tum Florentiæ, curante *Nocol. Leonico Thomæo* 1527. 4.

Latinam versionem *Georgii Trapezuntii* Politiano laudatam non vidi. Translatio librorum novem per *Theodorum Gazam* qui Nicolao V. illam dicaverat, prodiit Venet. 1476. fol. Basil. 1533. fol. Libri decimi interpretatio & in eum commentarius auctore *Julio Cæsare Scaligero* Lugd. 1584. 8.

Denique libri decem *græce & latine* à *Julio Cæsare Scaligero* emendati, novaque versione & luculentis commentariis illustrati prodierunt

post

poſt auctoris fata, edente *Philippo Jacobo Mauſſaco*, quem ad hunc laborem ſuſcipiendum Fabricius Peireſcius ** inſtigaverat. Prodiit opus ab eruditis tunc anxie deſideratum Toloſæ A. 1619. fol. cum nonnullis ejusdem Mauſſaci animadverſionibus ad calcem voluminis rejectis. Non pauca Ariſtotelici operis illuſtrant Conradus Geſnerus & Ulyſſes Aldrovandus in voluminoſo uterque opere, quod de animalibus condidit.

In latinis antiquioribus Ariſtotelis editionibus hi libri de hiſtoria animalium, plane deſiderantur. In aliis Gazæ interpretatio occurrit. In græcolatinis libri novem adjunctam habent Gazæ, decimus Scaligeri translationem.

XVII. ΠΕΡΙ' ΖΩ'ΩΝ ΜΟΡΙ'ΩΝ βιϐλία δ'. *De partibus animalium*, earumque cauſa ac ratione, ** *libri* IV. Emendatius græca edidit Florentiæ Nic. Leonicus Thomæus.

Exſtant è græcis ſcholia *Mich. Epheſii.* Cui nonnulli addunt *Danielem Cretenſem*, ſed adhuc ineditum. Ex Arabibus *Averroem*, qui inter alia Ariſtotelem adverſus Galeni objectiones defendit.

Latine vertit *Theodorus Gaza*, cujus verſio occurrit in Græcolatinis Ariſtotelis Operum editionibus. Librum primum interpretatus quoque eſt *Leonicus Thomæus.*

XVIII. ΠΕΡΙ' ΖΩ'ΩΝ ΓΕΝΕ'ΣΕΩΣ βιϐλία ε'. *De generatione Animalium libri V.* quos & ipſos Nic. Leonicus Thomæus emendatius græce edidit.

E græcis exſtant Scholia *Joh. Philoponi.* Ex Arabibus *Averroes*, qui Ariſtotelem ſuum itidem tuetur adverſus Galenum.

Theodori Gazæ verſio exſtat in græcolatinis Ariſtotelis editionibus.

XIX. ΠΕΡΙ' ΦΥΤΩ͂Ν βιϐλία β'. *De Plantis libri II.* memorantur à Laertio V. 25. & de Plantis ſcripſiſſe ſe teſtatur Ariſtoteles ipſe ſub extremum libri de brevitate vitæ, & initio libri quinti Hiſtoriæ de animalibus. Allegat & Athenæus XIV. p. 652. At qui hodie exſtant libelli duo de Plantis ſub Ariſtotelis nomine, græce à recentiore quodam (*Muſuro*, vel *Laſcari*, vel ut Simoni Grynæo viſum *Theodoro Gaza*, vel potius *Maximo Planude*, ut ſuſpicatur *Cæſar Scaliger* p. 26. in lib. 1.) translati ſunt

* Gaſſendus in Peireſcii vita lib. 3. ad A. 1619.

** Lib. 2. c. 1. ἐκ τίνων μὲν ὖν μορίων καὶ πόσων συνέστηκεν ἕκαστον τῶν ζώων ἐν ταῖς περὶ αὐτῶν δεδήλωται σαφέστερον. Δι' ἃς δ' αἰτίας ἕκαστον τῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ἐπισκεπτέον νῦν, χωρίσαντες καθ' αὐτὰ τὰ ἐν ταῖς ἱστορίαις εἰρημένων.

ſunt è latino Galli neſcio cujus, qui ex Arabico illos tranſtulerat, quæ Arabica verſio ex altera priore latina fuerat concinnata, ut prooemium græcum libris hiſce præfixum perſpicue docet. Ἀλλά τις Κελτὸς τὸ γένος ἐκ τῶν Ἀραβικῶν λειμώνων εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακηπεύων φυταλιὰς &c. Non mediocrem vero auctor græcæ verſionis fatetur corruptionem huic opuſculo illatam, διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνεύσεων μεταβολὰς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τοὺς Ἄραβας ἐκεῖθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλοὺς, καὶ εἰς ἡμᾶς (ἕλληνας) ἐκ τούτων ἐπ᾽ ἔσχατον. Hinc latiniſmi frequenter in his libris obvii, & Romæ mentio lib. 1. c. 7. Sed & res ipſas earumq; tractationem non mediocriter ab Ariſtotelis rationibus diffidere contendit *Julius Cæſar Scaliger*, cujus eruditi in hos libros commentarii lucem viderunt A. 1566. & Marpurgi 1598. 8. *Jubæne ſint*, inquit Sylburgius, *an multo recentioris Arabis, peritiores judicent.* Menagio judice ſunt centones male aſſuti è locis variis Ariſtotelis, & libro primo hiſtoriæ plantarum Theophraſti. Memorantur hi libri ab Averroe lib. 1. Phyſic. cap. 1. Sed Alexander Aphrodiſeus in lib. de ſenſu & ſenſili c. 4. jam ſua ætate negabat exſtare ſcriptum Philoſophi de Plantis.

In antiquis latinis editionibus exſtat * vetus translatio Anonymi ex Arabico facta & Rogero cuidam dicata, nec in duos libros diſtincta, ſub titulo libri *de vegetabilibus.* Eandem verſionem ſed quibusdam mutatis, video comparere in græco-latinis editionibus Operum Ariſtotelis.

Græce primum prodierunt Baſileæ 1539. 8. ad calcem Geoponicorum, ex officina Roberti Winter, cum præfatione *Simonis Grynæi.* Deinde cum operibus Theophraſti, ibid. 1541. fol. Hinc in græcis & græcolatinis Ariſtotelis editionibus. Jam enim comparent in Iſingriniana Baſil. 1539. fol.

XX. ΠΕΡΙ' ΧΡΩΜΑ'ΤΩΝ ά, *de coloribus liber*, magna eruditione refertus, ſive Ariſtotelis ſit ſive *Theophraſti*, ut ſentit Mercurialis III. 13. Var. lect. vel *Stratonis Lampſaceni*, ut viſum H. Conringio in epiſtola ad Rachelium, & Patricio p. 44. diſcuſſ. Peripatet.

Exſtant in hunc librum *Michaelis Epheſii* Græci ſcriptoris Scholia, ſed latine tantum edita. Meminit & Pachymeres Simone Portio notante, & Plutarchus, qui bina de coloribus volumina ad Ariſtotele ſcripta

* In iisdem editionibus præcedit alius libellus, qui inſcribitur *de Plantis*, ſed male: eſt enim pars libri de coloribus. Incipit: *in omnibus autem plantis principium colorum herbeum eſt.*

pta testatur. Latine vertit præter antiqvum interpretem (cujus versio in editione latina Veneta A. 1496. male discerpta est in libros duos, quorum alter perperam inscribitur de plantis) *Cœlius Calcagninus*, cujus interpretatio occurrit in Græco-latinis Aristotelis editionibus, DuValliana quidem T. 2. p. 793. sq. Florentiæ emendatum edidit cum aliis quibusdam Physicis Philosophi scriptis græce Nicolaus Leonicus Thomæus. Deinde *Simon Portius* Neapolitanus græca cum duobus MStis contulit, versione nova & commentariis illustravit, Florent. 1548. & Paris. 1549. 8. testatus phrasin sibi potius videri sapere Theophrastum, quam Aristotelem.

XXI. *a.* ΠΕΡΙ' ἈΚΟΥΣΤΩ͂Ν, *De audibilibus*, sive *de his, quæ sub auditum cadunt*, libellus servatus à *Porphyrio* in commentario ad Harmonica Ptolemæi p. 246 - - 254. edito græce & latine T. 3. Opp. Joh. Wallisii. Oxoniæ 1699. fol. Idem Porphyrius p. 231. testatur *πᾶν τὸ σύγγραμμα, totum librum* * se commentario suo inseruisse. Latine primus vertit *Antonius Gogavinus* Graviensis ad calcem Harmonicorum Ptolemæi, Venet. 1562. 8. Græce primus edidit *H. Stephanus* cum Sotionis quibusdam, & libro Aristotelis de admirandis auditionibus, & altero de lineis insecabilibus Paris. 1557. 8. Deinde *Franciscus Patricius* græce integrum inseruit libro sexto tomi 1. discussionum Peripateticarum p. 85. seq. & latinam suam versionem p. 90. seq. subjunxit, quam servarunt curatores editionum græcolatinarum Aristotelis ante DuVallium, qui T. 2. p. 783. hunc libellum exhibet cum versione *Adriani Turnebi*, sed male inscribit *fragmentum*, cum sit liber integer. Denique cum Porphyrio denuo latine transtulit vir, quem dixi, præstantissimus *Joh. VVallisius*. De Abulpharajo celebri Philosopho ac Medico refert Gabriel Sionita c. 2. de urbibus & moribus Orientalium, quod librum Aristotelis de auditu, inventum in Harran Mesopotamiæ urbe, quadragies perlegit, & eidem libro suprascripsit: *Vellem iterum legere.*

b. ΘΑΥΜΑΣΙ'ΩΝ ἈΚΟΥΣΜΑ'ΤΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓΗ'. *Liber de admirandis narrationibus.* Græce post Thomæum aliosque emendatius editus ab H. Stephano, cum libro superiore, Paris. 1557. 8. Multa ex hoc refert, Aristotele auctore laudato, Antigonus Carystius Histor. mirab. cap. XXXI - - CXXVII. Allegat & Athenæus XII. p. 541. Suidas

S

* Solenne fuit Porphyrio integros aliorum tractatus suis inserere commentariis. Sic commentariis in Platonis Sophistam inseruerat Andronici Rhodii librum de divisione, teste Boethio lib. de divisione p. 638.

das in κοτίνῳ. Stephanus Byz. in τῆνος & alibi. Sed in γελωνοὶ male quædam editiones & in his Berkeliana habet, πέμπτῳ περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, cum illud πέμπτῳ à Xylandro recte sit expunctum. Etiam Laertius, Patricio judice, per συναγωγῆς α', β', V. 25. hoc scriptum intelligit, Meminit & θαυμασίων ἀκουσμάτων inter Aristotelis scripta Anonymus Menagii. *Si qua conjecturæ venia*, inquit H. Dodvellus diss. de ætate peripli Hannonis cap. 21. *crediderim hoc opus è variis Aristotelis operibus collectum esse à discipulo & successore illius Theophrasto, verbis nonnunquam suis, nonnunquam ipsius Aristotelis.* Aristotelis esse negat præter Erasmum Philander ad Vitruvium VIII. 3. idque se multis posse demonstrare argumentis, Jonsius p. 176. Vossius de Hist. græc. p. 514. Joh. Bodæus à Stapel ad Theophrastum p. 214. &c. Etiam Theophrasti esse, é Plinio observasse visus est sibi Joh. Camers ad Florum. Contra tamen Julius Cæsar Scaliger ad eundem Theophrastum de causis plantarum pag. 325. *Commentarius de miraculis auditis, Aristotelis est, non Theophrasti. Est enim illius nectareus stylus.* Liber ipse genuinus Aristotelis, sed fragmentum, quod ad calcem hujus libri legitur, ὑπερβολιμαῖον est Maussaco in limine notarum ad Plutarchum de fluminibus, ex quo multa in illud congesta & inde avulsa esse observat.

In editionibus græcolatinis Aristotelis occurrit incerti auctoris latina interpretatio.

XXII. ΠΡΟΣ ΤΑ * ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΓΟΡΓΙΟΥ, *Adversus dogmata* quædam physica ac Metaphysica *Xenophanis*, *Zenonis Eleatæ & Gorgiæ*, libelli tres, græce tantum leguntur in editione græcolatina Aristotelis Lugdunensi Casauboniana: Sed in cæteris exstant cum latina versione *Joh. Bernardi Feliciani*, ut in Du-Valliana T. 2 p. 834. seq. Vertit etiam latine *Arnoldus Ferronus* Burdegalensis, Lugd. 1557. 8. Franciscus Patricius T. 1. discuss. Peripatet. p. 26 & 34. hos solos libros & Mechanica, quod Aristotelis sint, omnem controversiam effugere existimat, licet merito dubitari ait Jonsius p. 56. Meminit inter scripta Philosophi Laertius V. 25. & Anonymus Menagianus. In editis græca admodum sunt corrupta, & hinc inde etiam manca, quæ suppleri & emendari possunt ex codice MS. eximio Bibliothecæ Paulinæ, quæ est Lipsiæ in patria mea, ex quo hoc facere pridem insti-

* Hanc inscriptionem probat librorum argumentum, & Laertii Anonymique Menagiani auctoritas, & quod similiter Philosophus scripserat πρὸς τὰ Μελίσσου, πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος &c. Itaque omisi titulum, qui in editionibus & Codice Lipsiensi, περὶ Ξενοφάνους, περὶ ζήνωνος, περὶ γοργίου.

instituit Jenensis Academiæ lumen *Joh. Andreas Bosius*, sed his ejus conatibus, ut egregiæ, quam parabat, Josephi editioni fata intercesserunt. Habeo & ipse lectiones ejusdem Codicis, quas mecum olim pro sua in me voluntate communicavit civis meus charissimus idemque doctissimus *Godfridus Olearius*, atque hoc loco pace ipsius, in lectoris usum integras inserere non dubitavi.

Variæ lectiones Codicis Bibl. Paulinæ Lipsiensis, cum Is. Casauboni editione libri Aristotelis de Xenophane Zenone & Gorgia collati.

Primam partem hujus libri non περὶ Ξενοφάνους uti Casaub. editio habet, sed περὶ Ζήνωνος inscribit MS. secundam contrà inscribit περὶ Ξενοφάνους, quæ repudianda procul dubio est lectio.

Ed. Cas.

Pag. 752. col. 1.

v. 3. πάντα δὴ ἀμφοτ.] πάντα ἀΐδια ἀμφοτέρως

ibid. lacuna suppletur verbo γενέσθαι.

5. προϋπάρχειν. εἴ τῳ τινῶν] προϋπάρχειν. εἴτ' ὄντων τινῶν

6. ᾧ δὴ] εἰ δὴ

7. ἢδ' ἐν] καὶ οὐδ' ἐν

9. ἐν εἶναι] ὂν εἶναι

10. πλέον] πλέω

ib. πέρατα] περ . . . λίαν

ib. ὅμοιον] ὂν ὅμοιον

11. πάντα] πάντη

ib. ἀνόμοια] ἀνόμοιον,

ἔτι ἐν θεῖναι] ἔτι εἶναι f. ἕν τι εἶναι

12. μέτριον] ἄμετρον

13. ἔτι] εἴς τι

pag. 752. col. 1.

ibid. ὑποχωρῆσαι δὲ, ἀναγκ.] ὑποχωρῆσαι δὲ ἀνάγκ.

14. δοξάσθαι] δέξασθαι

15. τοιούτων δὲ ὄντων ἀνωδύνων τε καὶ ἀναλγήτων ὑπὲρ . . . . καὶ ἄνοσον εἶναι] τοιοῦτο δὲ ὂν τὸ ἓν, ἀνώδυνόν τε καὶ ἀνάλγητον, ὑγιές τε καὶ ἄνοσον εἶναι.

18. μὴ ὂν] ἓν

20. πολλα] πολλά τε καὶ

23. χωρίζόντων] χωρίζοντα

24. τὸ ὑπ' ἄλληλα] τὰ ὑπ' ἄλληλα

25. οὗτον δὲ τὸν τρόπον] τούτων δὲ τῶν τρόπων.

27. ταὐτὰ] ταῦτα

28. ἅπασι] ἀπατᾷ

29. ἀναιρεῖ] ἀναιρεῖν

ibid. ἀλλ' ἀΐδιον] ἀλλὰ ἐν ἀϊδιον

30. ἀεὶ] αὖ

ibid. ὂν βέβαιον] εἰσὶ βέβαιοι

31. οὐθὲν] ὅθεν

34. ὄντες] πάντες

ibid. εἰ δὲ μὴ] εἰ δὲ μὴ ἦν

pag. 752. col. 1.

v. 35. 36. ἐπιδεῖξαι τὰς τοιαύτας ποιότητας μάλιστα] ἐπιδείξαντα τοιαύτην ποιότητα ἢ τὰς μάλιστα, distinctio vero non post ὀρθὰς sed post δοκούσας ponitur.

40. πολλά. γένοιτο γὰρ ἂν ὄν] πολλὰ γένη. τὸ γὰρ ὄν

ibid. ὅτι ἐστίν] ὅτι ἐστὶν, forte ὅτι ἐστὶ ἕν, simili enim modo etiam supra ἵν pro ἕν scriptum reperi.

43. ἔχοντος] ἔχοντες

44. post ὑπολήψεις ταύτας ista adduntur in MS. καὶ ὡς ἂν οὐ γένοιτ' ἂν οὐδὲν ἐκ μηδενὸς πολλὰ δὲ

pag. 752. col. 2.

V. 2. συμβαίνειεν ἄν τις εἶναι] συμβαίνει ἐναντίας εἶναι.

3. βέβαιον] βέβαια

ibid. λαμβάνεται] ὑπολαμβάνεται

18. post τὰ γινόμενα additur in MS. οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι αὐτοῖς ἅπαντα γίγνοιτο.

20. ἐατέον] λεκτέον

21. αὐτὸ] αὐτὰ

22. ἕτερά γε αὐτὶ οὐ τις ὡς ἐκείνου εἴη] ἕτερον γὰρ ἀντὶ οὔτ' ἴσως ἐκείνου εἴη.

23. ἀνακάμπτει] ἀνακάμπτειν

28. κινουμένου] κειμένου

29. distinctio post ἐκεῖνον ponitur, post προσαγορεῦσαι omittitur: particula quoque ἐν non comparet.

30. ἅπαντα] τὸ ἅπαν

32. ἔτι ἅπαντα] ἔτι εἰ ἅπαντα

pag. 752. col. 2.

ibid. πρὸς ἓν ἀΐδιον] πῶς ἓν ἀΐδια εἴη, præterea adduntur ista: ἀλλὰ γὰρ οὐ μὲν εἶναί τι, ὡς ὄντος καὶ κειμένου διαλέγεται. εἰ γὰρ φησι μὴ ἐγένετο. ἔσω δὲ ἀΐδιον εἴη

36. ταυτὰ] ταῦτα

ibid. ἔκ τε] ἐκ οὐ

37. ἄῤῥηκτον] ἄπρηκτον

38. ὅπη καί τις αἰὲν. ἐρεῖ δὲ ὅμως. τῶν ὄντων] ὅπη κε τὶς αἰὲν ἐρείδη. ὅμως τῶν ὄντων

41. διάλλαξις] καὶ διάλλαξις

ibid. ὀνομάζεται] ὀνομάζετ'

42. προσιοῦσαν] εἰ πρὸς οὐσίαν

ibid. ὅτι] ὄντι

ibid. ἐπὶ] ἐπεὶ

43. ὥστε τὸ πῶς γ' ἂν] ᾤετο πῶς γὰρ

ibid. ἐπαρξις ἴετο] ἐπαυξησείετο. Versum Empedoclis hic recitari patet, qui tamen nec prout in editis, nec prout in MSto legitur commodum fundit sensum.

46. φθείρεσθαι. πλὴν καὶ εἶναι] φθείρεσθαι πάλιν καὶ εἶναι.

47. ἢ ἕν. ἢ εἰ] ἢ ἓν εἴη.

ibid. εἴη ταῦτα] ταῦτά φησι.

pag. 753. col. 1.

V. 10. ποτὲ] πολλὰ

ibid. post γίγνεσθαι adduntur ista: καὶ διαλύεσθαι εἰς σώματα, οὕτως δὲ ἀναλυόμενα καὶ ἴσα γίγνεσθαι

11. εἴ τι μᾶλλον] εἰ omittitur

15. γίγνοιτο] ἤρξατο

21. πᾶν ἓν εἶναι] πᾶν, ἓν ὄν

pag.

pag. 753. col. 1.

v. 24. in MS. post ἀγένητον exigua quædam lacuna est, post illam autem sic legitur: ποιεῖ, καὶ ὡς αὐτὸς

25. εἰ τάδε] εἰ omitt.

26. εἶναι οὐ . . . . . . ἄλλῳ] in MS. ita: εἶναι οὐχ ὡς ἀλλ . . . . . ἰνί.

28. πρὸς αὐτὸ] πρὸς τὸ αὐτὸ

29. γῆν] γῆ

30. ἤ εἴ τι] εἰ omitt.

ibid. οὗτος] οὕτως

33. ἀνομοίων ἀμερῶν] ἀνομοιομερῶν

ibid. οὕτω γε εἶναι] γίνεσθαι

34. ἅπασαν γῆν] ἅπαν γῆ

38. ἔχον] ἔχοι

39. πολλὰ omittitur & mox pro ἐναέρηθμα legitur ἐν ἀριθμῷ

42. ἀδύνατα] ἀδύνατον

43. ἀπείρονα] ἄπειρα

44. οὐδὲν] ὀλίγον

46. εἰ δὴ δι] εἰ δὴ δεῖ

47. ὄντος οὐ] ὄντος ἐν

52. μηδ'] μὴ

ibid. διὰ οὗτο καὶ ἐν τούτῳ] διὰ τί καὶ ἐν οὗτο.

53. πῶς γὰρ ἂν] πᾶς γὰρ ἦν

ibid. ὅσων; ἢ τί κενὸν μὴ ὅλον ἂν οἷόντε εἶναι] ὅσον ἢ τὸ μὲν ὅλον ἂν οἴονται εἶναι.

55. κινεῖται] κινεῖσθαι

56. τό γε τι] οὔτό γε

59. ἴσως] ἧσσον

60. lacuna suppletur his verbis: περὶ αὐτὸ

pag 735. col. 1.

v. 63. κινούμενα] κρινόμενα

65. ὡς ἐν] ὥσθεν

66. ὅτι οὐν εἰς] ὅτε οὖν

67. καὶ εἰς τὸ πρ.] καὶ εἰ τὸ πρ.

68. ἢ ἀλλοίωσιν] ἦν ἀλλ.

69. οὐδὲν omitt.

73. post ἀκίνητον additur οὔτ' εἰ ἓν

74. post ἑτεροιοῦσθαι additur τὰ ὄντα

pag. 753. col. 2.

V. 6. φέρεται] φαίνεσθαι

7. μιγνυμένου] οὐ μιγνυμένου

9. ἅπαν τί] ἅπαντι

11. Ζήνωνος) Ξενοφάνους

14. ὁμοίων) ὁμοίου

15. ἀνομοίων) ἀνεμοίου

19. ἢ ὁμοίοις) ὁμοίως

20. οὔτ' ἀνόμοιον) τὸ ἀνόμοιον

21. τὸ οὐκ ἐκ ὄντος γενέσθαι] τὸ οὐκ ὂν ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι

23. προσήκειν αὐτὸν) αὐτὸν προσήκειν εἶναι

24. αὐτὸν εἶναι) αὐτῶν εἶναι

26. κρεῖττον) κρείττων

29. θεὸν) τὸ θεῖον

32. ἕνα μόνον) ἕνα ἄρα εἶναι μόνον

37. ἄπειρον γὰρ τὸ μὴ εἶναι) ἄπειρον μὲν ὃ μὴ ὂν εἶναι

41. περανεῖ) περανθείη moxque sequens ἂν omittitur

46. ἠρεμεῖν γὰρ) ἠρεμεῖ δὲ καὶ

52.) καὶ οὗτος τὸ γιγνόμενον γί-

pag. 753. col. 2.

γνεσθαι ἐξ ὄντος) τὸ γιγνόμενον καὶ ὄντος γίγνεσθαι ἐξ ὄντος

v. 54. εἰ καὶ) ἢ καὶ

55. ἢ ἀνομοίου) ἢ καὶ ἐξ ἀνομοίου

56. περὶ) παρά. In eodem versu εἴπερ ἅπαντα MS. non agnoscit.

57. ἐπικράτιστον) ἔτι κράτιστον

59. κατὰ omitt.

62. ἐπεὶ γὰρ οὐ) ἐπείτοι γε

63. ἀλλὰ διὰ τὴν) ἀλλὰ τὴν διὰ

67. οἴονται) οἷόν τε

69. 70. οὔτο δέ τινι εἶναι ἀνάγκη ἕνα τὰ πάντα) οὔτο δέ τιν εἶναι ἀνάγκη ἕνα τὸν τὰ πάντα

70. ὁρᾷ ἴσως οὔτο βουλ.) ὁρᾷ, ἀλλ' ἴσως οὔτο βουλ.

pag. 754. col. 1.

v. σῶμά γε καὶ ἔχων) σῶμά γε ὢν καὶ ἔχων

7. ἐν γίνεται) ἐγγίγνεται

8. ἂν μὴ) εἰ μὴ

ibid. ὅσον) ὅν

10. ἀπέχειν) ἀπέχει

ibid. post σφαιροειδὲς ὄν adduntur ista οὔτο γὰρ ἐστι σφαιροειδὲς ὃ

ibid. pro πυρός leg. πρὸς

11. διαφορεῖ) διαφέρει

ibid. ἁπλοῦν) ἄπεστι

12. ταῦτα λεχθῆναι οὐ ὄντος) ταῦτα ἂν λεχθῆναι κατὰ οὐ ὄντος

13. post τότε additur γὰρ ὂν

ibid. αἰσθάνοιτο. ἂ νῦν ἄμφω) αἰσθάνοιτο νῦν. ἄμφω

14. ὅπῃ διανοητὰ) καὶ διαν.

15. πάντῃ omittitur

pag. 754. col. 1.

v. 16. post οὖν additur οἶμαι, contra mox ὂν omittitur

18. post ἔχον ἐστὶν additur ἅπαν

29. ἴσον omitt.

32. σχεῖν) ἔχειν

ibid. post πεπεράνθαι additur πρός τι συνάπτειν, τοῖς δὲ πεπεράνθαι μὲν, μὴ μέντοι πρός τι πεπεράνθαι

35. κινεῖσθαι) τῷ κινεῖσθαι

ibid. μὴ τὸ ἴσον, ὥσπερ) τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ

37. τὸ ἠρεμεῖν) τῷ ἠρεμεῖν

38. ἔτι) ἐπὶ

40. ἐπὶ τῷ) ἐπὶ τὸ

41. ὅπερ καὶ) ὅπερ τε καὶ

lin. 43. ἀπόφασις ἢ τ ἐλεχθέντων) ἀπόφασις ἢ τὸ λεχθὲν

44. μεταλαμβάνει) μεταλαμβάνειν.

45. μὴ ἓν) μὴ ἑνὸς

47. τοσαύτας ἀποφάσεις· ὧν) τὰς αὐτὰς ἀποφάσεις ὄν.

ibid. πλῆθος, ἢ καὶ μὴ, ὡς ἢ) πλῆθος ἢ· μὴ ὡς ἢ

49. σῶμα, ἢ) σῶμα ἢ

51. μὸν) μόνον

ibid. αὐτὸς) οὗτος

52. οὐ κύκλωθεν ὂν) του . . . . . κύκλῳ φε . . . . . θεόν

53. φύσει) φησὶ

54. εἴ τε δὲ) δὲ omitt.

56. μηδαμοῦ τε) μηδαμοῦ γε

61. ἄλλῳ) ἄλλοις

65.) ἂν) ὅτι

68. γὰρ μὴ εἴη) μὴ omitt.

71. ἦν omitt.

pag.

pag. 754. col. 2

v. 4. ἐστὶ δὲ ταυτὸ) εἰ δὲ ταυτὸ,
7. post γὰρ additur καὶ
8. εἰ τὸ) ἢ τὸ & mox ἐστιν omitt.
9. ὡς περὶ) ὥσπερεὶ
10. ὄντος τοῦ δ' οὐκ ὄντος) ὄντοιν τοῦ μὲν ὄντος τοῦ δὲ δοκοῦντος
ibid. τὰ δ' οὐκ ἀλ.) τὸ δ' οὐκ ἀλ.
11. τὰ ἄμφω) τὸ δὲ ἄμφω
12. lacuna ſuppletur voce ὅτι
14. τῷ ὄντι) τῷ μὴ ὄντι
ibid. καί ἐστιν. ἔπι εἰ δεῖ) καί ἐστιν ἔτι. εἰ δὲ
16. πότερον) πρότερον
17. τότε μὴ ὂν ἐστι) τότε μὴ ὂν ὂν ἐστι
22. τἀυτὸν μὴ ὂν) ταυτὸ τὸ μὴ ὂν
25. ἢ μὴ γενόμενον εἶναι) ἢ γινόμενον εἶναι, omiſſâ negatione.
29. μηδαμοῦ, δέον οὐδὲ) μηδαμοῦ ὂν οὐδὲν
30. τὸν οὐδὲν) γοῦν οὐδὲν
33. οὐδὲν ἂν ἐκ μηδενὸς ἂν γενέσθαι, εἰ δ' ἔστι τὸ μὴ ὂν hæc MS. non agnoſcit.
ibid. ἐκ τοῦ ὄντος) ἐκ τοῦ μὴ ὄντος
34. διὰ ταῦτα οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος hæc MS. non agnoſcit.
36. ἐνῇ] ἓν ᾖ & paulo poſt pro εἴτε μὴ ἓν leg. εἰ δὲ μήτε ἓν
37. ἐν μὲν) ἓν μὲν
38. ἐνσχομεν) ἔχομεν. Poſt hanc

pag. 754. col. 2.

vocem autem in MS. iterum lacuna, & poſtea ſequitur: γε τῷ τοῦ Ζήνωνος &c.
v. 38. inter ἂν & εἶναι vacuum denuo in MSo invenio ſpatiolum quemadmodum & inter μὴ & μήτε
40. οὐδ' ἂν) οὐδέν ἐστιν
41. οὐκ ἂν εἴη) οὐκ ὂν εἴη
ibid. κινεῖται, καὶ εἰ) κινεῖται καὶ ἓν
43. πάντα) πάντως
46. δεῖ) δεῖν
50. μᾶλλον ὁρῶμεν) μᾶλλον ἃ ὁρῶμεν
51. ἐκεῖτο) ἐκεῖ
54. ὥστε καὶ εἰ) ὥστε εἰ καὶ
ibid. ἡμῖν γνωστὰ εἶναι) ἡμῖν γε ἄγνωστ' ἂν
ibid. εἰ δὲ γνωστὰ) εἰ δὲ καὶ γνωστὰ
54. Φασὶ) Φησὶ
ibid. εἴποι) εἴπῃ
57. εἰ οὖν τις μετεννοεῖ) ὃ οὖν τις μὴ ἐννοεῖ
59. poſteriorem lacunam MS. non agnoſcit, in quo ſic legitur: οὐ λέγει δὲ χρῶμα ἀλλὰ λόγον. ὥστε οὐδὲ &c.
61. ἀλλ' ἀκούειν) οὐδ' ἀκούειν
65. εἴτι ἐν) εἴ τι ἓν
68. σχολὴν ἄλλο) σχολῇ ἄλλῳ
ibid. ἔν ἐστι) ἔνεστι
70. λεκτὰ) λόγους.

XXIII. ἈΝΈΜΩΝ ΘΈΣΕΙΣ ΚΑῚ ΠΡΟΣΗΓΟΡΊΑΙ, *Ventorum* certis regionibus vel opidis attributorum *loca & appellationes*, Fragmentum ex opere Ariſtotelis περὶ σημείων χειμώνων, *de ſignis tempeſtatum*, quod memorat

morat Laertius V. 26. In editione græco-latina Aristotelis Casauboniana Lugdunensi tantum græce exstat. In cæteris legitur cum versione *Joh. Bernardi Feliciani*, ut in DuValliana novissima T. 2. p. 848. seq. Pro genuino Aristotelis fœtu habent viri docti, ex his Christophorus Cellarius in Notitia orbis antiqui lib. I. p. 39. & Salmasius ad Solinum, ubi de ventis differit. Occurrit & inter Theophrasti opera, p. 244. editionis græcæ Oporinianæ.

PHYSIOGNOMICON.

XXIV. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚῸΝ, *de Physiognomia liber*, cujus veluti compendium quoddam exstat lib. 2. Analyticor. prior. capite ult. Memoratur à Laertio V. 25, Stobæo, &c. In editionibus Græcolatinis, etiam novissima DuValliana T. 2. p. 640. legitur cum versione *incerti*. Transtulerunt præterea latine *Andreas Lacuna* Paris. 1535. 8. *Jodocus Willichius* Witteb. 1538. 8. Illustrarunt *Franciscus Sanchez*, *Camillus Baldus* &c. *Polemonis* * & *Adamantii* libros ejusdem argumenti in græca sua Aristotelis editione subjunxit Sylburgius. Tractarunt Physiognomica etiam *Averroes* T. VII. Opp. *Albertus Magnus* lib. 1. de animalibus, ut recentiores prætercam, *Joh. Baptistam Portam*, *Guil Gratarolum* (de quo Bælius T. 2. Lexici p. 1380.) *Joh. Evelinum* (Act. Erud. 1698. p. 338.) aliosq; quos refert in Bibl. Philosophica Martinus Lipenius p. 1166. seq.

PROBLEMATA.

XXV. ΠΡΟΒΛΗΜΑ'ΤΩΝ Τμήματα λή ** *Problematum* sive quæstionum omnis generis, cum responsionibus non minus acute plerumq; quam modeste propositis, *Sectiones XXXVIII.* majorem partem physici argumenti, nonnullæ etiam Medici, ut Sect. I. & Mathematici, ut sect. XV. & Musici sect. XIX. & Philologici sect. XVIII. & Ethici sect. XXVII. - - XXX. Scripserat Aristoteles *Problemata Physica*, quæ laudantur ab Apollonio Hist. mirab. c. 7. 9. 21. 22. 28. 37. & 51. Gellio XIX. 4. 5. 6. Plu-

* De his infra, num. 38.

** Apud Laertium V. 26. una serie memorantur: *φυσικῶν κατὰ ςοιχεῖον λή, ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων ά, β'.* Forte igitur & post *φυσικῶν* subintelligendum vocabulum *προβλημάτων*. Ita inanes fuerint conjecturæ virorum doctorum super illo loco, quas attuli supra post, num. XV.

Plutarcho VIII. 10. Sympof. Athenæo &c. horum plures fuere libri, nam feptimum allegat Gellius III. 6.

Scripferat & *Problemata Encyclia* (*quæftiones orbiculares*, five ex orbe univerfo liberalium difciplinarum petitas, vocat Tiraquellus de legibus connubial. p. 338.) quæ ab eodem Gellio laudantur XX. 4. Horum duos libros fuiffe teftatur Laertius V. 26. qui eodem loco addit, totidem libros ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων, totidemque προβλημάτων ἐκ τῶ Δημοκρίτου ab Ariftotele fcriptos fuiffe.

Non perveniffe ad nos univerfa hæcce problemata, certum eft, quia Ariftoteles ipfe non uno in loco teftatur fe in problematis quædam tractaffe, quorum in his, quæ exftant, nulla fit mentio, ut oftendit Sylburgius in præfat. Deinde in illis fruftra quæras, quæ ex Ariftotelis problematis proferunt Athenæus, & quæ Gellius lib. I. c. 11. lib. III. c. 6. & XIX. c. 5. & 6. Viciffim leguntur in noftris VII. 3. quæ Gellius XIX. 4. profert è problematis Phyficis: exftant itidem in noftris XXX. 10. quæ Gellius XX. 4. adducit è Problematis ἐγκυκλίοις. Et quæ è Problematis Ariftotelis adducit Galenus 3. in VI. Epidem. T. 5. p. 478. occurrunt in noftris V. 31. Hinc colligo non habere nos integra problemata vel ἐγκύκλια vel Phyfica, vel denique ἐπιτεθεαμένα five *penitius confiderata*, neque rurfus integrum ex his opus nos defiderare, ut opinabatur Meurfius p. 1259 Bibl. Græcæ: nec denique Phyfica & ἐγκύκλια fuiffe eadem, ut eidem Viro doctiffimo vifum fuit, neque auctorem Problematum, quæ hodie exftant, effe *Theophraftum*, quanquam & ipfe problematum συναγωγὴν fcripfit pluribus libris, tefte Laertio V. 45. & 48. & quæ de fenibus difficulter fternutantibus è Theophrafto refert Plinius XXVIII. 6. in Problematis hodie leguntur XXXIII. 12. Præterea in libellis περὶ κόπων & περὶ ἱδρώτων qui exftant inter Theophrafti opera, multa eadem leguntur, quæ in problematibus, ut ex Ariftotelis problematis conflatos dixerit Mercurialis lib. I. var. Lect. cap. 9. Verifimile itaque eft ex univerfis Ariftotelis pariter & Theophrafti & aliorum fortaffis fcriptorum * problematis hoc quale habemus opus conflatum fuiffe, indeque fieri, quod notat H. Stephanus, *ut multa in eo fint repetita, quædam etiam ter pofita mutatis tantum aliquot verbis: multa longe maximam ftyli differentiam inter fe habeant, multa etiam ne mediocri quidem Philofopho, ne dum ipfo Ariftotele, aut omnium ejus difcipulorum præftantiffimo Theophrafto digna*

T *inve-*

* A Thoma Gatakero cap. IX. p. 400. Adverfar. allegatur *Ariftoteles an Alexander Trallianus in problematibus*. Videtur viri docti cogitationibus fefe obtuliffe, quod aliqui tribuerunt Alexandro huic Tralliano problemata, quæ exftant fub nomine Alexandri Aphrodifei.

inveniantur. Denique inde fieri, ut in MStis Codicibus, iis quidem, qui antiquitatem præ se ferunt, multa eorum, quæ in vulgatis editionibus leguntur, desideremus, quæ autem illic exstant, alio plerumque ordine collocata reperiamus.

In editionibus græcolatinis occurrit latina versio *Theodori Gazæ*, quæ prodierat Venet. 1493. fol. Basil. 1537. fol. &c.

Ex duplici translatione, antiqua & *Gazæ*, cum expositione *Petri Aponensis* Patavini lucem viderunt Venet. 1505. fol. Verterat ante Gazam *Georgius* quoque *Trapezuntius*, cujus translationem reprehendit idem Gaza in præf. & Perottus. Vide Allatium de Georgiis p. 381.

Julii Gustavini Patricii Genuensis, Medici Pisani in primores decem sectiones. Lugd. 1608. fol. *Lud. Septalii* Commentarii, Francof. 1602. & 1607. fol.

Sylburgius in Græca sua Aristotelis editione problemata *Alexandri* & *Cassii* subjunxit. Quæ vero sub Aristotelis nomine sæpe edita sunt separatim latine cum problematis *M. Antonii Zimaræ*, etiam Astelodami 1650. 12. additis problematis *Alexandri Aphrodis.* Politiano interprete, & *Jul. Cæs. Scaligeri* problematis Gellianis, non sunt integra Aristotelis, sed ex Aristotele & aliis collecta. Idem dicendum de Germanica versione Basil. 1566. 8. Gallica Lugd. 1554. 8. &c.

Suidas in Ματρέας. Ἐποίησε δὲ οὗτος καὶ περὶ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας. Casaubonus lib. 1. c. 16. ad Athenæum pro περὶ legit παρὰ, & interpretatur in hunc sensum, *Matream* composuisse quæstiones ad Aristotelicas, hoc est, quæ cum Aristotelis problematis posint comparari. Alios problematum scriptores laudat Theophylactus Simocatta in extremo ἀποριῶν φυσικῶν. Οὐ γὰρ τοὺς Δημοκρίτου σφετερίζομαι πόνους, οὐδὲ τὴν Ἀριστοτέλους εὔκλειαν ἐμαυτῷ περιγράψοιμι, οὐδέ τι λωποδυτήσω τοῦ Πλάτωνος, οὐ τὸν Ἰάμβλιχον ἀστεφάνωτον καταλίποιμι, οὐ Πρόκλον, οὐ Γαληνὸν, τοὺς ἐν ἐπιστήμῃ κομψοὺς, οὐ Πλωτῖνον, οὐ Σωσίωνα (Σωτίωνα) οὐκ Ἀλέξανδρον, οὐ Θεόφραστον τὸν γνώσεως θάλασσαν, οὐκ Αἰλιανὸν, οὐ τὸν τῆς ἐπιστήμης πλοῦτον τὸν Πλούταρχον, οὐκ Ἀμβρωνα, οὐκ Ἱμβεράσιον ἢ Δαμάσκιον ἢ τὸν Τιμαγένους Ἱεροκλέα. Non meminit Cassii, de cujus problematis dixi infra num. XXXVIII.

METAPHYSICA.

XXVI. ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ βιβλία ιδ. *Metaphysicorum libri XIV.* Acroamatici, quod opus ab Aristotele vulgatum indignatus fertur Rex Alexander, sibi soli hanc sublimioris sapientiæ partem servatam

tum cupiens. Sed respondit Aristoteles ἐκδεδωκέναι καὶ μὴ ἐκδεδωκέναι, *vulgasse se, & non vulgasse*: quia nempe non satis plene ac perspicue singula tradiderit. Ἀληθῶς γὰρ, addit Plutarchus hæc narrans in Alexandro pag. 668. ἡ μετὰ τὰ φυσικὰ πραγματεία πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν οὐδὲν ἔχουσα χρήσιμον ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται. Quorum verborum hic est sensus, in Metaphysicis non docere Aristotelem rudes, sed eruditos jam & Philosophia imbutos monere, & hoc primum statim scribentis fuisse institutum. Anno 2. Olympiadis CXI. scriptum esse ab Aristotele hoc opus contendit Sam. Petitus ad Leges Atticas pag. 64. Idem diversum quoque librorum ordinem probat, eo modo quo vides in hac tabella, ubi varias editiones inter se discrepantes cum Petiti sententia contuli.

Vetus & Argyropyli versio	Bessarionis	Græc.	Du Vallii	Sam Petiti IV. 9. Misc. cujus rationes probantur Jac. Thomasio in Hist. Metaphysicæ c. X.
I.	I.	Α τὸ μεῖζον	I.	V. περὶ ἀρχῶν ά Laert. V. 23.
II.	II.	Α* τὸ ἔλαττον	II.	III. περὶ ἐπιστημῶν ά. Laert. V. 22.
III.	III.	Β'. 2.	III.	VI. περὶ ἀρχῶν β'.
IV.	IV.	Γ' 3.	IV.	IV. περὶ ἐπιστημῶν β'.
V.	V.	Δ. 4.	V.	I. περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων Laert. V. 23.
VI.	VI.	Ε. 5.	VI.	VII. } περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν
VII.	VII.	Ζ. 6.	VII.	VIII. } ά Laert. V. 22.
VIII.	VIII.	Η. 7.	VIII.	IX. περὶ ὕλης
IX.	IX.	Θ. 8.	IX.	X. περὶ ἐνεργείας
X.	X.	Ι. 9.	X.	II. ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐναντίων Laert. V. 22.
XI.	XI.	Κ. ** 10.	XIII.	XIV. περὶ ἐπιστήμης Laert. V. 23.

* Hujus libri auctor quibusdam creditus *Pasicrates* (Rhodius Bonæi F. Eudemi frater) teste Joh. philopono in παραβολαῖς ad Metaphys. p. 7.

** In hoc libro cap. 3 -- 9. multa repetuntur ex libro γ' & ε. Quam ἀνακεφαλαίωσιν Aristotelis esse negat, utilem interim fatetur Vossius lib. de Philosophia p. 142.

XII.	XII.	A.* 11.	XIV.	XIII. περὶ φιλοσοφίας γ' Laert. V. 22.
deest	XIII.	M.** 12.	XI.	XI. περὶ φιλοσοφίας α'
deest	XIV.	N. 13.	XII.	XII. περὶ φιλοσοφίας β'.

Exſtant è Græcis ſed univerſi latine tantum editi, in omnes hos libros quidem *Joh. Philoponus* ex verſione Franciſci Patricii: In libros duodecim primores *Alexander Aphrodiſeus* ex Joh. Sepulvedæ verſione: (in libros XIII. ac XIV. fuit MS. in Bibliotheca Joh. Vincentii Pinelli teſte A. Schotto in vita Ariſtotelis p. 160. Meminit & Poſſevinus XII. 25. & 29. Bibl. ſelectæ.) In librum XII. (Græcis XI.) *Themiſtius*, ex interpretatione Moſis Finzii. In librum III. XIII. & XIV. (Græcis II. XII. & XIII.) *Syrianus* ex translatione Hieronymi Bagolini. Græce ſuperſunt in variis Bibliothecis, ut ſuo loco dicam.

Aſclepii (Tralliani) ſcholia in VI primores libros ex ore Ammonii Hermeæ excepta, MSS. occurrunt teſte Labbeo pag. 113. Bibliothecæ novæ MSS. in codice ſcripto Venetiis ab Antonio Eparcho anno 1574. Idem teſtatur *Joh. Baptiſtæ Camotii* (qui medio Sæculo poſt Chriſtum natum XVI Venetiis floruit,) Scholia Græca inedita in librum XIII. Metaphyſ. fuiſſe in Bibliotheca Renati Moreau. Habetur & *Georgii Pachymeris* Epitome, & *Herennii Philonis* Commentarius MS. qui fuit in Bibliotheca Iſaaci Voſſii, & allegatur ab H. Dodvvello in diſſ. de Sanchoniathone p. 16.

Hebraice exſtant Metaphyſica Ariſtotelis in Codice 585. Regis Chriſtianiſſimi, ut notat Labbeus pag. 279. Et cum comentariis *Averrois* ex Arabico Hebraice verſis, in Bibl. Vaticana, teſte Bartoloccio I. p. 481.

In editionibus Græcolatinis leguntur cum verſione *Beſſarionis*, ut Tomo II. DuVallii, qui notas & argumenta addidit. E recentioribus illuſtrarunt præter *Thomam Aquinatem*, *Scotum & Alexandrum de Ales*, *Petrus Fonſeca*, (qui tamen fallitur cum alios præterea libros octo de Philoſophia prima ab Ariſtotele ſcriptos affirmat ex depravatis codicibus latinis Euſebii præparat. XIV. 17. ſeq. ubi ex Ariſtotelis libro octavo de Philoſophia magnum fragmentum affertur, ſed Ariſtoclis non Ariſto-

* Hic liber Græce editus eſt emendatius Pariſiis à Guil. Morello.

** Libri duo poſtremi quamvis Thomæ Aquinati haud lecti, & omiſſi in Argyropyli verſione, tamen Ariſtoteli tribuuntur à Syriano & Philopono, tum ab Aphrodiſeo quoque Ariſtotelis vero eſſe, & ad hoc opus pertinere probat DuVallius etiam ex eo quod VIII. 1. Philoſophus ipſe promiſit ſe dicturum de entibus Mathematicis atque ideis.

ristotelis recte legitur in Græcis editionibus.) *Franciscus Svarez, Jacobus Cheynejus* Scotus, *Antonius Scaynus*, *Petrus Ramus*, *Jac. Carpentarius*, & *Christianus Dreierus* Philosophus ac Theologus Regiomontanus, cujus Philosophia prima ex Aristotele aliisque commentatoribus accurate conscripta lucem vidit A. 1644. 4.

Prætereo alios magno numero laudatos in Bibliotheca Philosophica τȣ͂ μακαρίτȣ Martini Lipenii, cui tamen cave credas memoranti inter alios Olympiodorum in Metaphysica Aristotelis Venetiis editum. Nam in Meteora quidem, in Metaphysica vero nusquam exstat Olympiodori commentarius.

Simplicius in lib. I. de anima text. 26. meminit suorum in Metaphysica commentariorum. Sed illa interciderunt.

SCRIPTA MATHEMATICA.

XXVII. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, *Quæstiones Mechanicæ*, Αἰτιολογία τῆς τῶν Μηχανικῶν ἐνεργείας inscribitur apud Labbeum pag. 200. Bibl. novæ MSS. Laertio Μηχανικὸν α. lib. V. sect. 26.

In Græcolatinis editionibus, etiam DuValliana postrema T. 2. p. 759. leguntur cum versione *Nic. Leonici Thomæi*. Interpretatus præterea est *Piccolomineus*, & illustravit *Josephus Blancanus*, præcipue vero *Henricus Monantholius* Medicus ac Methematicus Regius, qui Græca recensuit, novamque versionem & commentarium addidit Paris. 1599. 4. Idem Monantholius hunc librum Aristoteli vindicat adversus objectiones Francisci Patricii & Hieronymi Cardani lib. de Proportionibus. *Bernardini Baldi* commentarius lucem vidit A. 1582.

XXVIII. ΠΕΡΙ ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ. *De lineis insecabilibus* liber Laertio V. 42. memoratus, ac Græce primum editus inter nonnulla Aristotelis ac Theophrasti ab *H. Stephano* A. 1557. 8. Itaque in editionibus scriptorum Aristotelis omnium vel quorundam quæ hunc annum antecesserunt, ut Florentina Leonici Thomæi, & Basileensibus legitur tantum Græca hujus libri Paraphrasis, quam Camotius in Veneta sua Aristotelis editione tribuit *Georgio Pachymeræ*, sub cujus deinde nomine in Sylburgiana & Græcolatinis comparuit, atque in his quidem cum latina versione *Jacobi Schegkii*. Liber ipse Aristotelis Græce tantum legitur in editione Græcolatina Lugdunensi A. 1590. fol. sed in cæteris insecutis, quemadmodum & in Duvalliana postrema T. 2. p. 809 latinam versionem *Julii Martiani** *Rotæ* adjunctam habet. *Theophrasto* à quibusdam fuisse tributum testatur Simplicius in III. de Cœlo comment. 8. & Joh.

* Eadem Rotæ versio legitur inter opera Averrois tomo septimo, Venet. 1542. fol.

Joh. Philoponus in lib. I. de generat. ac corruptione, quorum loca jam attulit Menagius ad Laertium p. 206.

SCRIPTA ETHICA.

XXIX. ἨΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ *Ethicorum ad Nicomachum libri X.* Acroamatici, quos Nicomacho * ipsi (Aristotelis filio) tanquam auctori tribuit Cicero V. de finibus, atque ut videtur Laertius VIII. 88. At Samuel Petitus IV. 10. Misc. Nicomachum ne quidem natum fuisse contendit, cum hos libros scriberet Aristoteles, ut ipsi videtur circa Olymp. CXI. unde consequitur nec ipsi dicatos fuisse, quod tamen præter Ammonium sive Philoponum in vita, affirmat uno ore totus veterum chorus. Sed nec de dispositione librorum quisquam facile Petito assenserit, qui videns à Laertio memorari ἠθικῶν libros V. & à Suida Nicomacho tribui ἠθικῶν libros VI. hoc unum & idem opus putat, & ad hoc quoque referendos esse titulos apud eundem Laertium librorum περὶ τἀγαθοῦ, περὶ ἡδονῆς & περὶ φιλίας, hoc pacto:

Ἠθικῶν α', β', γ', δ', ε', οἱ καὶ ἕξ.

Περὶ τἀγαθοῦ α'.	Liber. I. Ethic. Nicom.
περὶ ἀρετῆς α'. οἱ καὶ δύο.	II. III. IV. V. VI. VII.
Περὶ φιλίας α'.	VIII. IX.
Περὶ ἡδονῆς α'.	Libri X. prior pars.
Περὶ τἀγαθοῦ δεύτερον	Libri X. pars posterior.

Idem Petitus conjicit Nicomachum nonnulla in opere parentis interpolasse. Capitum distinctionem ut in aliis fere Philosophi libris veteres codices habent nullam, sed librorum distinctionem præter MStos Codices confirmant interpretes Græci qui exstant. Exstat autem (1) *Paraphrasis* quam sine nomine auctoris primum Lugd. Bat. 1607. 4. deinde sub *Andronici Rhodii* nomine edidit cum latina sua versione *Dan. Heinsius* 1617. 8. recusam Cantabrigiæ 1679 8. Quanquam antiquissimi illius Andronici, de quo infra in Peripateticis dicam (& cui audacter tribuit Reinesius p. 312. Epist. ad Hofmannum) non esse, docet Salmasius ad Simplicium p. 227. seq. & *Olympiodoro* potius tribuendum pu-

* Vide Menagium ad Laert. p. 203. & 391. De Nicomacho hæc habet Aristocles apud Euseb. XV. 2. præparat. Μετὰ δὲ τὴν Πυθιάδος τῆς Ἑρμείου τελευτὴν Ἀριστοτέλης ἔγημεν Ἑρπυλλίδα Σταγειρῖτιν, ἐξ ἧς υἱὸς αὐτῷ Νικόμαχος ἐγένετο. Τοῦτον δέ φασιν ὀρφανὸν τραφέντα παρὰ Θεοφράστῳ, καὶ δὴ μειρακίσκον ὄντα ἀποθανεῖν ἐν πολέμῳ.

putabat Naudæus in Bibliographia politica.* Sed & in Bibliotheca Cæsarea occurrit ſine nomine auctoris, teſte Neſſelio parte IV. p. 7. & Heinſius affirmat Andronici Rhodii nomen in Codice ſuo adſcriptum fuiſſe à manu recentiore atque indocta. Capitum diſtinctionem (diverſam ab ea quæ eſt in editionibus Ariſtotelis) hic ſibi tribuit quisquis fuit auctor paraphraſeos VIII. 1. recentior fortaſſis etiam Olympiodoro. Nam fuit quoque *Andronicus* quidam *Calliſtus* Philoſophus Peripateticus Theſſalonicenſis, tempore Gregorii Palæologi, ad quem Epiſtola ejus exſtat in Codice Regis Gallicæ 955. teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 98. Idem p. 101. memorat Nicolai Secundini Epiſtolam ad Andronicum Calliſtum Philoſophum, & p. 99. Cardinalis Beſſarionis ad eundem, & p. 112. Andronici Calliſti Peripatetici de Phyſica ſcientia & fortuna, ejusdem diviſiones Phyſicas, & librum περὶ παθῶν, *de animi affectionibus*, qvem itidem ſub Andronici Rhodii nomine edidit David Hoeſchelius A. 1593. 8. atque paraphraſi Nicomacheorum deinde Heinſius ſubjunxit, cujus latinam verſionem elegantem non tamen ubique fidelem eſſe affirmat Samuel Rachelius introductione ad Nicomachea p. 136. Idem Labbeus p. 114. memorat *Joh. CantacuZeni* paraphraſin librorum ad Nicomachum, ſcriptam ſub nomine *Joſephi* ſive *Joaſaphi* Monachi. Ejusdem Cantacuzeni in libros quinque, & aliam *Georgii Pachymeris*, quæ fuit in Bibl. Hurtadi Mendozæ, laudat etiam Geſnerus. Eadem Pachymeræ Paraphraſis exſtat Mediolani in Bibl. Ambroſiana. (2) Exſtant *Commentarii Græcorum* in Nicomachea, Græce primum edita à *Paulo Manutio* Venet. 1536. fol. & latine verſa à *Joh. Bernardo Feliciano*, qui interpretationem ſuam Cardinali Alexandro Farneſio inſcripſit, Venet. 1541. Pariſ. 1543. Venet. 1589. fol. & Sam. Rachelio curante Helmſt. 1662. 4. Felicianus alio codice uſus eſt quam Manutii editione, & in libros 2. 3. 4. duplicibus commentariis mutilis & divulſis, quæ utcunque compoſuit, unde non mirum ejus verſionem à Græco edito hinc inde diſſidere, & quædam interdum in illa addi, alios quoque ſubinde auctores commentariorum ad ſingulos libros denotari, ut ex hac tabella patebit:

	Manut.	*Felician.*
In Lib. 1.	Euſtratius (a)	Euſtratius.

2.

** Confer Placcii τῶ μακαρίτε librum de Anonymis ſcriptoribus p. 62. editionis primæ: (ſecunda enim longe futura locupletior jam ſudat ſub prælis Hamburgenſibus) & Bælii Lexicon T. 1. p. 252. editionis ſecundæ.

(a) Fuit hic *Euſtratius* Metropolia Nicænus ſub Imp. Alexio Comneno, Sæculo poſt natum Chriſtum XII, circa A. C. 1117. clarus, cujus etiam commentarius in librum ſecun-

	Manut.	Felician.
2.	Anonymus vel Aspasius. (b)	Eustratius.
3.	Anonymus	Eustratius.
4.	Aspasius	Eustratius.
5.	Mich. Ephesius (c)	Mich. Ephesius.
6.	Eustratius.	Eustratius.
7.	Aspasius. (d)	Aspasius.

8.

eundum posteriorum Analyticorum exstat & prodiit Græce Venet. 1534. fol. & latine Andrea Gratarolo interprete, ibid. 1542. 1568. fol. Scripsit eruditam hanc Ethicorum illustrationem senio jam confectus & morbis, in gratiam conjugis Imp. aut in gratiam cujusdam Reginæ, Cypri forte, vel alterius. Præf. libri VI. ἐν σοὶ γένοιτο βασιλὶς θεοσεβὴς, βασιλὶς φιλολόγε, βασιλὶς φιλάγαθε καὶ φιλόκαλε, ὅτι ψυχὴν &c. Καίτοιγε ἡμεῖς ὀλιγομαθεῖς, καὶ γήρᾳ καὶ νόσοις κατακαμπτόμενοι &c. Eustathium male appellat Franciscus Patricius. Ejus ἐξομολόγησις qua satisfacit pro erroribus quos in libris duobus adversus Armenios admiserat, servatur manu exarata in Bibl. Cæsarea, teste Nesselio part. 1. p. 422. Alia Eustratii scripta memorat Allatius, quem si placet vide II. 10. de consensu p. 629. Laudat hunc Anna Comnena XIV. Alexiados p. 453. συμπαρῆσαν δὲ τούτῳ Εὐστράτιος ὁ τῆς Νικαίας πρόεδρος, ἀνὴρ τά τε θεῖα σοφὸς καὶ τὰ θύραθεν αὐτῶν ἐπὶ ταῖς διαλέξεσι μᾶλλον ἢ οἱ περὶ τὴν στοὰν καὶ Ἀκαδημίαν ἐνδιατρίβοντες. Alius fuit (1) Eustratius cujus mentio in Epistola XV. Æneæ Gazæi. (2) Eustratius Thaumaturgus de quo Bollandus IX Ianuar. (3) Eustratius presbyter CPol. de quo Photius Cod. CLXXI. & eruditissimus Caveus, qui eum circa A. C. 578. floruisse observat. Vitam Eutychii ab illo scriptam allegat Allatius lib. de interstitiis ordinum apud Græcos p. 151. Edidit Græce & latine Papebrochius ad calcem Tomi 1. Aprilis. Quemadmodum librum de vita functorum statu Photio lectum vulgavit idem Allatius de consensu utriusque Ecclesiæ circa purgatorium p. 319 - 581. Rom. 1655. 8.

(b) Aspasio potius quam Eustratio tribuendos ducit commentarios in lib. 2. & 4 H. Conringius Epistola ad Rachelium p. 423. Hic est *Aspasius* celebris Peripateticus, cujus commentarios in Schola Plotini lectos testatur Porphyrius, & cujus discipulum audiisse se refert Galenus (qui sub Antoninis floruit) lib. de cognoscendis & curandis animi morbis, unde de ætate Aspasii constare potest. Ejus commentarios in plerosque Aristotelis libros, singilatim in lib. de interpretatione memorat Boethius p. 290. *Aspasius & Alexander sicut in aliis Aristotelis libris ita in hoc quoque commentarios ediderunt.* Laudat deinde Aspasium p. 252. 291. 303. 316. 321. 333. 347. 356. 394. In libros Physicorum scripsisse constat è Simplicio, ut in Metaphysicorum libros ex Alex. Aphrodiseo: in Categorias è Galeno de libris propriis c. 11. Scripsit & in Platonem, Porphyrio teste.

(c) Michaelem Ephesium multi eundem faciunt cum Mich. Psello, qui sæculo post Christum natum XI. claruit. Sed distingvendos monet Allatius libro de Psellis p. 40 seq. & Michaelem hunc Ducam Parapinaceum Pselli discipulum fuisse conjicit.

(d) Aspasii veteris Peripatetici esse dubitat Hermannus Conringius, propter mentionem τῶν ἀγγέλων.

	Manut.	*Felician.*
8.	Aſpaſius	Aſpaſius.
9.	Euſtratius *(e)*	Euſtratius } vel ſecundum alios Mich. Epheſius.
10.	Euſtratius *(f)*	Euſtratius } vel ſecundum alios Mich. Epheſius.

Intercidit *Andranti* περὶ τ̃ τ̃ ἐν τοῖς ἠθικοῖς Νικομαχείοις Ἀριστοτέλους ἀμφιβόλως παρατιθεμένων ἐννοίας, quem librum *Hephæſtion* per plagium ſibi tribuerat, teſte Athenæo XV. p. 673.

Ex Arabibus exſtant commentaria *Averrois*, latine, *Jacobo Mantino* interprete T.3. Opp. Averrois Epitomen Ethicorum A. C. 1176. Arabice ſcriptam in Hebraicam linguam A. C. 1330. vertit Joſeph ben Caſpi, quæ verſio MS. habetur in Bibl. Cæſarea. Ariſtotelis Ethica per Don Meier Medicum Regis Caſtiliæ A. C. 1405. Hebraice verſa cum Commentariis R. Scem Tov fuit MS. apud Julium Bartoloccium.

Verſiones *latinæ* Nicomacheorum feruntur quam plurimæ, 1. *Vetus* quidem, cum Thomæ Aquinatis commentariis edita, ante quam alia vetuſtior laudatur ab Alberto Magno.

2. *Joh. Argyropuli*, qui Florentiæ hos libros illuſtravit commentariis, quos ex ore ejus collectos vulgavit *Donatus Acciajolus* Florentinus. Occurrit & Argyropuli verſio in editionibus latinis Ariſtotelis Venet. A. 1496. Baſil. 1548. fol. &c.

3. *Leonhardi Aretini*, cujus Iſagoge in hos libros legitur.

4. *Ficetini cujusdam*, quam vidiſſe ſe teſtatur *Obertus Giſanius*, qui hos libros eruditis commentariis illuſtravit. Francof. 1608. 8. *Vicentinum* vocat Jacobus Thomaſius ὁ μακαρίτης, qui *Andreæ* præterea *Trebatii* & *Andreæ Bilii* meminit in Commonefactione de verſionibus latinis Nicomacheorum, quæ ſubjicitur breviario & Analyſi eorundem editæ Lipſiæ A. 1658. 8.

5. *Joh. Bernardi Feliciani*, cujus verſio exſtat cum Græcorum commentariis in Nicomachea ab eodem Feliciano latine verſis, de quibus ſupra, & in editione Ariſtotelis latina cum Averroe, Venet. 1562. 4. 1573. & 1592. & in editt. Græcolatinis in 8.

(e) Aſpaſio tribuitur in Catalogo MSS. Bibl. Mediceæ, ſed perperam, cum auctor fuerit homo Chriſtianus. p. 150. ὥσπερ καὶ ὁ μέγας ἐν Θεολογίᾳ εἶπε Γρηγόριος ἐν τῷ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιταφίῳ, μία ψυχὴ ἐν δυσὶ σώμασιν.

(f) Rectius Mich. Epheſius habetur auctor Commentariorum in lib. IX. & X. nam Heraclitum civem ſuum vocat, & meminit commentariorum ſuorum in Sophiſticos Elenchos, phyſica ac Metaphyſica.

6. *Joachimi Perionii* Parif. 1540. 4. & Bafileæ 1542. 8.

7. *Nicolai Gruchii*, qui Perionium emendavit. Parif. 1572. 4.

8. *Adriani Turnebi.* Hujus fi eft illa, *inquit Rachelius p.* 146. *introduct.* quæ olim Bafileæ, 1563. & 1592. pòft Joh. Magiri commentariis aucta Francofurti prodiit A. 1608. & 1627. fateor quod vim φεάσεως recte adfequatur in multis. Ea tamen illius eft obfcuritas, ac pene adfectata inæqualitas, ut difcentibus parvo poffit effe ufui. Atque his caufis adductus vix mihi perfvadere poffum illam effe Turnebi, idque tanto minus facere queo, quod ipfe hanc operam literarum ftudiofo, non fibi tribuat.

9. *Petri Victorii.* Florent. 1576. fol. cum commentariis quos octogenario major compofuit.

10. *Dionyfii Lambini*, cum ejus commentar. Bafil. 1566. & additis *Theodori Zvvingeri* fcholiis atque argumentis 1582. fol. Lambini verfio quoq; exftat in Græcolatinis Ariftotelis editionibus, Cafauboniana & Du Valliana utraque.

11. *Matthiæ* * *Bergii* Brunfvicenfis, Profefforis Altdorfini, qui Lambinianam interpolavit. Francof 1591. Hanov. 1611. 8. Cum hac verfione recudi hos libros fecit *Sam. Rachelius*, divifos in minores fectiones, & illuftratos argumentis locisque parallelis, & introductione in Ariftotelis Philofophiam moralem. Helmft. 1660. 4.

12. *Antonii Riccoboni.* Patavii 1593. 8. Hanov. 1610. 8.

13. *Tarquinii Gallutii Sabini* verfio & commentarius Parif. 1632. & 1645. fol duobus Voluminibus.

14. *Victorini Strigelii*, qui Paraphrafin potius perfpicuam præcipuorum locorum, quam juftam totius operis verfionem dedit. Lipf. 1572. 8.

15. *Petri Martyris & Joach. Camerarii*, quorum ille libros duos primores, initiumque tertii, hic reliqua abfolvit. Ejusdem Camerarii commentarius pofthumus in Nicomachea prodiit Francof. apud A. Wechelum 1578. 4. Petri Martyris Commentarius, Tiguri 1563. 4

16. *Jacobi Ludovici Strebæi* verfionem memorat Gefnerus, dubito an omnium librorum.

Librum *primum* tranftulit etiam atque eximio commentario illuftravit *Simon Simonius* Lucenfis Genev. 1567. 4. Vertit & *Audomarus Talæus*, uti *quintum* præter *Melanchthonem* & *Vitum Amerbachium*, *M. Antonius Mu-*

* Berneggerum perperam vocat Bibliotheca Philofophica Martini Lipenii.

Muretus Venet. 1583. 8. cujus & notæ in libros decem Nicomacheorum prodierunt Ingolstadii 1602. 8.

Hebraice transtulit Nicomachea R. Meier circa A. C. 1405. quæ interpretatio adhuc superest manu exarata Romæ in Vaticana.

Italico sermone duas se versiones vidisse Gifanius testatur, unam Felicis Figliucii Senensis, paraphrasticam, Rom. 1551. 4. alteram Florentini cujusdam, verbum verbo exprimentem.

Gallica Paraphrasis Beneventani, dicata Reginæ Galliæ Margaritæ, lucem vidit Rothomagi A. 1544.

Commentarios jam memoravi Thomæ Aquinatis, Alberti M. Donati Acciajoli, Melanchthonis, P. Victorii, Mureti, Lambini, Zvvingeri, Gallutii, Gifanii & aliorum: quibus addi possunt *Jac. Schegkius* Basil. 1550. fol. *Rob. Balforeus*, Lugd. 1652. 4. *Eduardus Brerevvood* Oxon. 1640. 4. &c.

Quanti fecerint jam pridem plerique hos Aristotelis libros, patet vel ex Apologia Augustanæ Confessionis, quam composuit Melanchthon, p. 62. *Audivimus quosdam pro Concione, ablegato Evangelio, Aristotelis Ethica enarrare. Nec errabant isti, si vera sunt quæ defendunt adversarii*, (scilicet, per opera rationis nos posse justificari.) *Nam Aristoteles de moribus civilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius.* Christianis tamen virtutibus & gratiæ divinæ male cum Ethicis Aristotelis convenire, itaq; ex illis non instituendos esse Christianos, * probe sensit D. Lutherus T. 1. Altenb. p. 178. Ethica Aristotelis cum Moribus Christianis contulit *Andreas Hyperius*, Lichæ, 1600. 4. De Aristotelicæ Ethices ab Historica & Poetica Ethice differentia liber *H. Stephani* prodiit Basileæ 1590. 8. in quo multorum Aristotelis locorum fidelior interpretatio, quorundam & emendatio affertur, ad calcem Musæ Principum monitricis.

XXX. ἨΘΙΚΩ͂Ν ΜΕΓΆΛΩΝ, *Magnorum Moralium libri II.* qui Aristoteli ** vindicantur à Vossio lib. de Philosophia c. XVIII. §. 8. & in Græcolatinis editionibus leguntur cum versione *Georgii Vallæ* Placentini. Ad patrem Nicomachum scriptos esse ab Aristotele, nescio quo argumento, affirmant viri quidam docti. Requiro etiam rationem, cur magna moralia auctor inscripserit, cum sint breviora reliquis, & succinctius singula persequantur. Meminit Simplicius in Categor.

* Confer. Rev. Ioh. Francisci Buddei diatribam de nævis Ethicæ Aristotelicæ.

** Dubitant de auctore Hugo Grotius ad Luc. VIII. 15. & Jonsius p. 4. de scriptoribus Hist. Philos.

XXXI. ἨΘΙΚΩ͂Ν ΕΥ᾿ΔΗΜΕΊΩΝ, *Moralium ad Eudemum* libri VII. ab aliis * *Eudemo* vel *Theophrasto* tanquam auctori tribuuntur, sed Aristoteli adscribunt codices antiqui, etiam Simplicius in Categor. & Favorinus apud Laertium V. 21. (nam quod ibi ex septimo Ethicorum profertur, septimo Eudemiorum legitur) Gemistus Pletho, qui post Nicomachea scriptos existimat, & velut in illorum supplementum atque emendationem. Eudemus vero cui hos libros Aristoteles inscripsit, non fuit Eudemus Cyprius, Ciceroni 1. de divinatione memoratus, qui prius occisus esse videtur: Neque Eudemus qui Archontis munere functus est Athenis Olymp. CVI.4. ut suspicatur Sam. Petitus IV. 10. Misc. sed *Eudemus Rhodius*, auditorum Aristotelis post Theophrastum præstantissimus. In Græcolatinis Aristotelis editionibus leguntur cum translatione *incerti*, Basileæ pridem edita, quam *Leonhardo Aretino* ** perperam tribuunt Sylburgius & alii quidam. Prodierunt Ethica ad Eudemum & Magna Moralia cum Nicomacheis Politicisque & Aristotelis atque Xenophontis Oeconomicis Græce itidem Basileæ apud Joh. Walderum, sine anni notatione, 8.

XXXII. ΠΕΡΙ᾿ Α᾿ΡΕΤΩ͂Ν ΚΑΙ᾿ ΚΑΚΙΩ͂Ν, *De virtutibus & vitiis* libellus, sive fragmentum servatum à Stobæo Serm. 4. in cujus prima editione Græca, Veneta 1536. 4. & prima Græcolatina Gesneriana integrum una serie legitur, sed in posterioribus per diversa loca distractum. Latine vertit *Simon Grynæus* Basil. 1539. 8. cum cujus versione etiam occurrit in Græcolatinis Aristotelis editionibus, etiam DuValliana T. 3. p. 387. Prodiit & additum Gemisti Plethonis libro de virtutibus, cum Justi Velsii versione, Platonis Theæteto cum versione Adolfi Occonis, Nemesii de voluptate cum versione Nicasii Ellebodii, Platonis Axiocho cum interpretatione H. Wolfii & notis, Demetrio denique Cydonio sive Nemesio Emeseno de contemtu mortis cum versione Raph. Seileri & H. Wolfii notis, Basil. 1577. 8. Exstat quoque separatim hic libellus cum

* Christianus Dreierus p. 347. Metaphys: *egregius auctor, sive Theophrastus sive Eudemus fuerit, Moralium Eudemiorum.* Franc Patricius discuss. Peripatet. p. 25. & 49. *Eudemi potius credendi sunt esse, cum præsertim stylo & rerum aliqua diversitate sint ab Nicomachiis differentes, à quibus videntur usurpasse quartum, quintum & sextum libros, qui iidem ipsi sunt & rebus & verbis cum quinto, sexto & septimo Nicomachiis.* Sane Εὐδήμεια Ἠθικὰ dici possunt quæ Eudemum habent anctorem. Sic Alexander Aphrodiseus in 2. Topic. laudat Εὐδήμεια ἀναλυτικὰ ἢ Εὐδήμȣ ὑπὲρ ἀναλυτικῶν. ut jam Nunnesio annotatum.

** Ab hac versione differt Aretini *liber de moribus* ad Galeotum, ex Eudemiis excerptus qui legitur in Edit. latina Aristotelis Venet. 1496. T. 2. p. 123. Etiam *Liber de fortuna* qui in eadem edit. p. 348. exstat decerptus est ex Eudem. II. 8. & VIII. 14. seq.

cum versione ac præfatione *Pauli Sperlingii* Rectoris, in usum Scholæ Hamburgensis A. 1653.8. Auctorem non esse Aristotelem, sed è Conciliatoribus Platonicis aliquem, existimabat Jac. Thomasius ὁ μακαρίτης Exerc. 2. de virtutibus quatuor Cardinalibus §. 4. *Alcibiadem* quendam esse auctorem, ex Arsenii Monembasiæ Archi-Ep. collectaneis observavit A. Schottus in vita Aristotelis p. 165. Equidem Aristotelis πραγματείαν περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν ab Ammonio explicatam memorat Zacharias Mytilenes Episcopus in Dialogo de æternitate mundi p. 207. sed videtur potius respicere librum secundum & sequentes Nicomacheorum, in quibus de virtutibus disserit Philosophus.

XXXIII. ΠΟΛΙΤΙΚΩ͂Ν, sive ut Laertius V. 24. vocat, ΠΟΛΙΤΙΚΗ͂Σ ἈΚΡΟΑ΄ΣΕΩΣ, *De Republica libri VIII.* Acroamatici, Nicomacheis ab auctore subjuncti, quod illorum extremum caput cum Politicorum initio conferenti patebit. Opus haud dubie præclarum, sed quod nec integrum, si viros quosdam doctos audimus, neque eo ordine quo ab auctore scriptum est, ad nos pervenit. Nam quod ad ordinem attinet, *Antonius Scainus* Salodiensis * in quinque quæstionibus ad octo libros de Rep. (quem librum non ubique obvium & Heinsio Conringioque incassum quæsitum, mecum olim communicavit Vincentius Placcius ὁ μακαρίτης) quæstione prima p. 7. & 16. seq. non dubitat libros VII. & VIII. quibus de optima Politia agitur, præmissos fuisse ab auctore libris IV. V. & VI. qui sunt de rebusp. à rectissimo statu aberrantibus. Idem fere in mentem venit Mureto XIV. 14. Var. Lect. & *Hermanno Conringio* in Introductione lectu digna ad hos Aristotelis libros, editos Helmstadii 1656. 4. Idem Scainus p. 20. cum negasset librorum distinctionem esse ab ipso Aristotele, sed ab Andronico Rhodio vel alio prisco Philosopho profectam contendisset, observat verba postrema libri tertii supplenda esse ex initio libri septimi hunc fere in modum: Ἀνάγκη δὲ τὸν μέλλοντα περὶ αὐτῆς (ἀρίστης πολιτείας) ποιήσασθαι τὴν προσήκουσαν σκέψιν, διορίσασθαι πρῶτον &c. Porro integrum non pervenisse ad nos hoc opus, sed

* Hic Scainus, quem male Antonium Serenum vocat Bolduani atque inde Lipenii Bibl. Philosophica, Paraphrasin in Politica edidit Hetrusca lingva, cum annotationibus quibusdam dubiisque, Romæ 1578. 4. Ejus quinque quæstiones vero prodierunt latine ibid. A. 1577 4. De prima & secunda jam dixi. Tertia disputat, ab Aristotele civilis facultatis doctrinam tradi potuisse, etsi Remp. ipse non administraverit Quarta, Contemplativi non activi Philosophi personam gerere Aristotelem. Quinta denique, quod forma disciplinæ facili ac populari usus sit Aristoteles in opere Politico contexendo.

ſed libros quosdam poſtremos deſiderari , *teſtes ſunt* (Gifanii verba agnoſcis, Prolegom. in Ariſtotelis Politica p. 9.) *& vetus interpres, qui eas partes diligenter conquiſitas reperire ſe non potuiſſe ait, & Petrus Victorius, qui in lib. Rhetor. 1. decem Politicorum libros* (è Laertio, πολιτικὰ α΄, β΄, * præter octo libros πολιτικῆς ἀκροάσεως memorante) *adducit, & in notis ad hos libros ait eorum optimam & perfectiſſimam partem deſiderari. Tum quia & Ariſtoteles ipſe lib.* 1. *Polit. c. ult. ait ſe poſterius de virtute mulierum, & VII.* 10. *de ſervis explicaturum, quæ tamen neutra in hoc opere reperiuntur. Præterea, quod caput eſt & firmiſſimum argumentum, optimæ Reip. inſtitutionem ad adoleſcentes duntaxat perduxit, quam tamen per omnes ætates deducendam monuerat X. ult. Nicomach. ut ſua cuique officia & partes, ſuaque ſtudia attribuerentur.* Hæc vero multis idem Scainus quæſtione ſecunda refellit, & docet nihil plane tanquam propriam ac legitimam partem Acroaſibus Ariſtotelis Politicis deeſſe, quod vel ex profeſſo ſe tractaturum, vel incidenti ſermone indicaverit. Itaque & *Cyriaci Strozzæ* ** Patricii Florentini conatum ſupervacuum fuiſſe, qui duos libros ex ingenio ſuo Græca oratione Politicis Ariſtotelis veluti in ſupplementum ſubtexuit, quibus de bellica facultate, de principatu & de ſacerdotio diſſerit, ita, ut cum non pauca cumulet Poetarum loca, Ariſtoteli libenter concedat ſcientia & judicandi ac dicendi facultate.

Latine verterunt Politica Ariſtotelis poſt *Veterem interpretem* quo ſuis in commentariis *Thomam* Aquinatem uſum eſſe conſtat,

Johannes Argyropulus,

Leonhardus Aretinus, cujus verſio occurrit in antiquis latinis Ariſtotelis editionibus, etiam in Græcolatinis, octava forma editis.

Joachimus Perionius Lugd. 1556. 8.

Petrus Victorius, cum cujus interpretatione & commentariis lucem viderunt Florentiæ 1576. fol. & Baſil. 1582. fol. qua in editione Lambini quoque verſio adjuncta, & argumenta atque ſcholia, Tabulæq; *Theodori Zvvingeri*, tum fragmenta politica Pythagoræorum è Stobæo collecta, cum verſione Joh. Spondani.

Jacobus Ludovicus Strebæus. Pariſ. 1542. cum animadverſionibus ad verſionis Perionianæ libros tres primores.

Joh.

* Laert. V. 24. atque iterum 22. πολιτικοῦ α΄, β΄.

** Obiit Piſis A. 1565. ætat. 63. Vide ejus vitam in Tomo ſecundo Operum Ariſtotelis editionis poſtremæ DuVallianæ p. 461. ubi libri duo Strozzæ leguntur Græce cum latina ipſius auctoris verſione. Prodierant ſeparatim Florentiæ 1562. Græce & A. 1563. 4 latine. Gallice interpretatus eſt Gvil. Morellus.

Joh. Genesius Sepulveda ibid. 1548. 4. quæ omnium optima interpretatio Gifanio videtur, proxima Lambini, de qua mox.

Dionysius Lambinus cujus versio servata in Græcolatinis Aristotelis editionibus, Casauboniana & utraque Duvalliana, in posterioris quidem Tomo III. Etiam in Conringiana Politicorum editione Helmst. 1637. & 1656. 4.

Petrus Ramus, cum cujus interpretatione & argumentis excusa sunt Politica Græce & latine Francof. typis Wechelianis 1601. 8.

Paraphrases concinnarunt *Cœlius Calcagninus*, inter cujus opera exstat Basileæ A. 1544. fol.

Daniel Heinsius, Græce & latine, nitidis typis, Lugd. Bat. 1621. 8. quæ editio recusa Jenæ 1660. 4. curante Severo Christophoro Olpio.

Commentariis illustrarunt, præter jam laudatos,

Joh. Buridanus Philosophus circa A. C. 1340. celebris, in quæstionibus ad VIII. libros Politicorum, Oxon. 1640. 4.

Donatus Acciajolus Venet. 1566. 8.

Jac. Faber Paris. 1516. fol.

Franciscus Robortellus Venet. 1552. 4.

Joachimus Camerarius Francof. 1581. 4.

Obertus Gifanius Francof. 1608. 8.

Paulus Benius Patav. 1613.

Phil. Scherbius Professor Altdorfinus, Francof. 1610. 8.

Mich. Piccartus in eadem Academia Professor Lips. 1615. 8. ut omittam Theoph. Golium, aliosque.

Johannis Feldeni Analysis lucem vidit Helmst. A. 1654.

Gebh. Theodori Meieri ibid. 1669. 4.

Antonii Montecatini interpretatio & commentarius in librum 2. Ferrariæ A. 1594. fol. & in librum 3. ibid 1598. fol.

Exstant & *Joh. Sturmii* Scholia, *Martini Borrhai* sive *Cellarii* ac *Dionysii de Burgo* annotationes in librum primum.

XXXIV. ΟἸΚΟΝΟΜΙΚῶΝ, *de cura rei familiaris* librum unum memorat Laertius V. 22. Hodie duo sub Aristotelis nomine leguntur. Priorem solum *Leonhardus Aretinus* vertit & Cosm. Mediceo inscripsit, quæ translatio exstat in editione latina Operum Aristotelis, Venet 1496. fol. Supplevit vero ipse post caput sextum, sive addidit, quatuor capita de officio uxoris & mariti, quæ ex latino Aretini Græce postea vertit

Jaco-

Jacobus Tusanus, Aretinum in Græco illa codice reperisse ratus. Posterior, qui Oeconomicorum publicorum liber à nonnullis inscribitur, licet ejusdem argumenti videtur esse, non est tamen ejusdem generis, judice A. Schotto p. 164. Vitæ Aristotelis. Neque Aristotelem habere auctorem existimat Vossius p. 155. de Philosophia. *Non possum*, inquit, *mihi persvadere, posteriorem ab eodem fonte esse. Neque enim verisimile sit Aristotelem tot voluisse congerere exempla, quibus Tyranni possent cives expilare. Respondent, adferre ea, non ut imitentur principes viri, sed ut doceat alios quid fieri soleat. Verum non est Aristotelici moris, in tam brevi libello tot condensare exempla, præsertim tam rei fœdæ, quam, qui narrat, docet.* Partem priorem hujus secundi libri non esse Aristotelis disputat quoque Samuel Petitus IV. 12. Misc. sed posteriorem existimat esse silvam exemplorum ab Aristotele collectam illustrandæ de divitiis πραγματείας. Fragmentum strategematum vocat Erasmus.

Latine vertit utrumque librum *Joachimus Camerarius*, Francof. 1583. cujus interpretatio in Græcolatinis editionibus Aristotelis occurrit, ut Duvalliana postrema Tomo III. Transtulit & *Jacobus Ludovicus Strebæus* una cum Oeconomico Xenophontis, Parif. 1544. 4. non sine notis, & *Iacobus Faber* Stapulensis. Parif. 1506. *Bernardinus* item *Donatus* Venet. 1540. Epitomen concinnavit *Raphael Volaterranus*. Commentarius *Iohannis Casi*, (ejusdem qui Sphæram Civitatis scripsit) sive thesaurus Oeconomiæ prodiit Hanov. 1598. & 1610. 8. *M. Antonii Mureti* notæ cum ejusdem annotationibus in Nicomachea & Xenophontis ac Platonis quædam, Ingolstadii 1602. 8.

XXXV. ΠΕΠΛΟΣ sive fragmentum *Pepli*, * Epitaphia Heroum Trojanorum Græcorumque ultra quadraginta, distichis elegiacis composita, quæ sine nomine auctoris Græce primum ex codice Mediceo vulgavit ad calcem Anthologiæ Epigrammatum Græcorum *H. Stephanus* Parif. 1566. 4. Deinde Aristoteli vindicavit *Gvil. Canterus* & latino versu reddidit anno eodem, Basileæ 4. cum notis, & *Ausonii* Heroum Epitaphiis emendatioribus, qui Pepli auctorem in plerisque expressit. Recusa est Canteri editio Antvverpiæ A. 1571. 8. Hinc cum sua (qui prior Cantero reddidisse versu Peplum se testatur) & Canteri versione & Ausonii Epitaphiis edidit H. Stephanus ad calcem certami-

nis

* De velo Panathenaicæ navis, quarto quoque anno instrui solitæ, cui victoriæ Palladis & Heroum res gestæ intextæ erant, vide Diodorum Siculum XX. p. 757. (783.) Suidam in πέπλος, Schol. Euripidis Hecuba v. 469. Lutatium ad X. Thebaidos p. 342. & è recentioribus Loensem VIII, 23. Epiphyllidum, Meursii Panathenæa c. 17. seq. &c.

nis Homeri & Hesiodi & fragmentorum ex Matronis aliarumque Parodiis Homericis, Genev. 1573. 8. Ab eo tempore & in editionibus Anthologiæ, & cum Canteri versione in Græcolatinis Aristotelis editionibus plus simplici vice prodiit, etiam in postrema DuValliana T. IV. p. 677. Cæterum Aristoteli vindicatur ex hoc loco Eusthatii in Iliad. β'. p. 216. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Πορφύριος, καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης σύγγραμμα πραγματευσάμενος ὅπερ ἐκλήθη πέπλος, γενεαλογίας τε ἡγεμόνων ἐξέθετο καὶ νεῶν ἑκάστων ἀριθμὸν, καὶ ἐπιγράμματα εἰς αὐτοὺς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον, ἁπλᾶ ὄντα καὶ οὐδέν τι παχὺ καὶ φλεγμαῖνον ἔχοντα. Δίστιχα δὲ τὰ ὅλα ἐκεῖνα δίχα τοῦ ῥηθέντος εἰς τὸν Αἴαντα. Ἴσως γὰρ ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐφιλοτιμήσατο ἀπεναντίας ἐλθὼν τῷ ποιητῇ ἐπὶ μὲν τῷ λαμπρῷ Αἴαντι πολολογῆσαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἧττον σεμνῦναι. Latinæ versionis instar adscribam hæc Dan. Heinsii, ex præfatione, Peplo Græcorum suorum Epigrammatum præfixa: *Summus vir omnisque vel scientiæ vel eruditionis princeps Aristoteles, cum Homerum assidue legeret, qui in ejus scriptis exstarent Heroum genealogiam conscripserat, singulisque singula Epigrammata tribuerat, quæ duobus non amplius versiculis, excepto uno quod Ajaci dederat constarent. In quibus mira erat simplicitas, nulla affectatio: dictio casta ac Græca, acumen rarum, non quemadmodum Laertii putidum plerumque & ineptum: nihil occurrebat denique, quod Critici de eo judicant παχύτε καὶ φλεγμαῖνον. Quia autem in Panathenaicis Minervæ circumferri peplus solebat, in quo pugna Titanum, Deæ victoria, ac eximia virorum magnorum spectabantur opera, urbanitatis omnis ac amœnitatis parens, opus, in quo universa pariter Deorum ac Heronm gesta persecutus erat, Peplum vocarat. E quo paucos illos versus, qui nunc Pepli nomine censentur, excerpserat Porphyrius. Nam de tota scripti ratione ac instituto quædam alibi, nondum forte satis intellecta, dicemus.* Vide etiam Sam. Petitum ad Leges Atticas p. 24. seq. Meminit & Pepli inter Aristotelis scripta auctor vitæ Anonymus à Menagio editus. *Aristotelis Pallium* vocat Tripartita VII. 2. quod apud Socratem III. 23. & Nicephorum X. 36. est πέπλος, Gellio etiam, sed sine Aristotelis nomine memoratus in præf. Alteri tamen cuidam Aristoteli tribuit Joh. Tzetzes ad Hesiodum p. 3. Ἀριστοτέλης γὰρ, εἰ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας ἐν τῇ Ὀρχομενίων πολιτείᾳ.

ΣΚΟΛΙΟΝ *Carmen*, sive *Pæan in Hermiam* Evnuchum, de quo vide si placet quæ dixi lib. II. c. XV. §. 18.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ', *Epistolæ*, de quibus dictum est lib. II. c. X. §. 17.

ΔΙΑΘΗΚΑΙ, *Testamentum*, quod descripsit Laertius lib. V. sect. 11. seq.

Præterea *scripta ex Aristotele collecta*, quales sunt ὅροι ἀπὸ τ̃ ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν qui in thesauro librario Augustissimi Imperatoris Msti exstant teste Nesselio IV. p. 149. tum *manifeste supposita*, ut quæ in eadem Bibliotheca servantur προῤῥήσεις sive *prædictiones de Christi incarnatione*, id. I. p. 230. & III. p. 37. quales qui ab Aristotele profectas sibi persvadet, idem nullo quoque negotio fidem adhibuerit fabellis Judæorum Aristotelem * Judæum Hierosolymitanum è tribu Benjamin ortum fuisse garrientium, vel affirmantium, ** *quod omnis sapientia Aristotelis furtim ablata sit è sapientia Salomonis. Nam cum Alexander Macedo Hierosolymas sibi subegisset, Aristotelem*, (si Judæis placet) *præfecit thesauro librorum Salomonis. Ille vero quicquid boni in illis invenit, id omne suo ipsius nomine edidit, admixtis saltem quibusdam pessimis opinionibus*, *v. g. de Mundi æternitate.* Aut denique nugantium, Aristotelem in extremo vitæ constitutum retractasse universam suam Philosophiam, eoque nomine *Epistolam* dedisse *ad Alexandrum*, quam Hebraice & latine exhibet Julius Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 475. è R. Gedaliæ Scialscéleth hakkabbála. Latine Johannes à Lent p. 6. Theologiæ Judaicæ. Aut persvaserit sibi Aristotelem quotidie summo mane usum fuisse hac precum formula, quæ ab eodem Bartoloccio profertur ex Bibliothecæ Vaticanæ codice MS. cui titulus מוסרי הפילוסופים *Eruditiones Philosophorum*:

Terribilis, cujus domino me subjiciam,
Et Æterne, qui nunquam (regnare) *cessas,*
Et Auctor omnium rerum,
Libera me ab igne tuo magno.

XXXVI. Haud dubie quoque suppositæ sunt Aristoteli, qui latine sæpius prodierunt, *Theologiæ* sive ut lib. IV. c. 5. ipse auctor appellat *Mysticæ Ægyptiorum Philosophiæ libri XIV.* quos ex Græco ut ajunt Arabice ab Abenama Saraceno translatos reperit Damasci Franciscus Roseus Ravennas, & Medico ac Physico Cyprio, Judæo, cui *Moses Rovas* nomen erat, transferendos tradidit, qui primus ex Arabico vertit, non Italice, ut plerique *** affirmant, sed latine, verum incondito & semibarbaro stylo

* Bartoloccius I. p. 471 seq. & Rev. Joh. Franciscus Buddeus de Philos. Hebræorum p. 165.

** Vide Jac. Thomasium de plagio literar. § 364. Theod. Hackspani dissertationem Lipmanno subjunctam p. 284. W. E. Tenzelii dialogos menstruos Anni 1689. pag. 1216. seq. Bartoloccium p. 474. 480. Bælii Lex. in Aristotele nota B. C. Jonsium de scriptor. Hist. Philos. lib. 1. c. 18. Joh. Morini Exerc. Bibl. c. p. 283.

*** Italicam fuisse Rovæ translationem existimavit præter Carpentarium & Franciscum Patricium in præfat. ad Mysticam hanc Philosophiam, Stephanus le Moyne prolegomenis ad Varia sacra, tum Vir. Clariss. Ioh. Gotlieb Hardt in exercitatione de hoc ope-

ſtylo, atque ut ait Petrus Nicolaus, *juxta Arabicum indigeſto, ac ob imperitiam latinitatis & dictionem incompoſitam illiterato.* Hæc interpretatio nunquam edita eſt quod ſciam. Sed mox rurſum, fere eodem tempore latinitate, atque ut auctor ipſe loquitur, *Romanæ ecphraſeos toga* donati ſunt à *Petro Nicolao ex Caſtellaneis*, Medico ac Philoſopho Faventino, cujus verſionem Romæ A. 1518. 4. edidit & Leoni X. dicavit Franciſcus quem dixi Roſeus. At Leo Pontifex in Epiſtola ad Roſeum data 30. Dec. A. 1517. teſtatur gratum hoc ſibi munus fuiſſe, & editionem ſcripti hujus egregia doctrina referti ſuo hortatu à Roſeo ſuſceptam. Quanquam vero latinam magis & compoſitam dictionem Petrus iſte Nicolaus lectori pollicitus eſt, tamen hujus quoque interpretatione nihil eſſe & in verbis & in orationis compoſitione inſulſius, affirmat *Jacobus Carpentarius* Claromontanus Bellovacus, Philoſophus Pariſienſis, qui novam interpretationem horum librorum condidit, ſcholiisque illuſtratatam edidit Pariſiis 1571. 4. Cum vero Carpentarius iſte, ut ſermo tolerabilior foret, Paraphraſtes eſſe maluerit, Franciſcus Patricius qui libros de Myſtica Ariſtotelis Philoſophia recudi fecit in ſua de univerſis Philoſophia, Ferrariæ 1591. & Venetiis 1593. fol. prætulit Petri Nicolai verſionem licet barbariuſculam, *quoniam non tam ſumus,* inquit, *delicati, ut verba ſententiis præferamus.* Carpentarii vero interpretationem, at ſine ſcholiis, in utraque ſua Ariſtotelis editione expreſſit Guil. Du Vallius. A. 1629. T. 2. p. 1035. & A. 1639. T. IV. p. 603. ſeq.

In hoc opere, de Deo, λόγῳ, anima, univerſo, rerumque principiis non Ariſtotelico more, ſed ita fere ut in Hermetico Poemandro fit, diſſeritur, ut Platonicum potius aliquem quam Ariſtotelem auctorem eſſe res ipſa clamet, quanquam Franciſcus Patricius * in prolegomenis

X 2 ad

opere edita Lipſiæ A. 1688. §. VII. Verum rectius Michael Neander in erotematis linguæ Hebrææ p. 358. verſionem Rovæ *latinam inconditam* appellat. Sane Petri Nicolai verba à me adducta hoc perſpicue videntur ſvadere.

* Sententiam ſuam de his libris Patricius, qui eis plurimum tribuit, complexus eſt hoc titulo quem operi præfixit: *Myſtica Ægyptiorum & Chaldæorum, à Platone voce tradita, ab Ariſtotele excepta & conſcripta Philoſophia: Ingens divinæ ſapientiæ theſaurus.* Putat enim Ariſtotelem, qui ἀγράφων Platonis meminit IV. 2. phyſic. ita hoſce libros ex Platonis qui per tredecim annos Ægyptiacæ Sapientiæ ſtudioſus fuerit, ore collegiſſe, prout indies ab eo ſermo de eis haberetur, & ita eos vel tunc in adverſaria congeſſiſſe & poſtea nulla habita ordinis ratione perſcripſiſſe. Confuſos igitur ob eam cauſam videri eſſe, & in meliorem ac ſcientificum ordinem haud multo labore poſſe

ad suam editionem, & Athanasius Kircherus in præfatione parænetica ad Obeliscum Pamphilium illud audacter tribuunt Aristoteli. Ac Thomas Aquinas libro de unitate intellectus Apologetico adversus Averroem (T. 17. Opp. Opusculo XVI. p. 99.) testatur se Aristotelis libros XIV. de substantiis separatis vidisse *Græce*, necdum in linguam latinam translatos, in quibus multarum quæstionum de Deo & animo explicatio contineretur, quæ in Physicis & Metaphysicis Philosophi scriptis non satis sunt expositæ. Arabi cuidam Philosopho tribuendum ratus est Petrus Ramus (quem sub Thessali Methodici titulo perstringit Carpentarius) præfat. ad Scholas Metaphysicas, & Eduardus Stillingfleetus responsione ad Cressyum p. 83. Et sane Arabem scriptorem sapit quod XIV. 15. legitur: *Quare probatum quod Deus, cujus nomen exaltetur, creavit universum absq; consultatione seu cogitatione.* Verum hoc & alia ejusmodi non minus ab interprete Arabe addi, quam ab auctore proficisci potuerunt. Itaq; nihil definit Holstenius in notis ad vitam Pythagoræ à Porphyrio scriptam p. 68. *Vetus & incognitus auctor admirandi operis de divina sapientia secundum Ægyptios.* D. Lutherus in Epistola data 7. Dec. A. 1519. *Attulit Doctor Johannes Hessus ex Italia Theologiam Aristotelis Mysticam, nuper in Syria, ut scribunt, repertam, hoc est per sycophantum aliquem somniatam, ut ego sentio, quo nobis hunc hostem Christi illustriorem factum specioso titulo adversus Christum diutius alant.* Vide & Observat. Hallens. T. VIII. p. 232.

XXXVII. In antiquioribus latinis Aristotelis editionibus, ut Veneta A. 1496. 1551. &c. occurrunt libelli quidam in Græcis & Græcolatinis editionibus haud obvii, quorum 1. est *De Nilo* sive de causis incremen-

posse digeri. *Quod & fecissemus*, inquit, *nisi mordacium hominum recensiones vereremur, idque non sint gravium veterumque auctorum exemplo fecissemus, qui Platonis dialogos in trilogias vel tetralogias, Plotini scripta in Enneades digesserunt.* Idem Patricius existimat Ammonium Saccam his libris usum fuisse, & Plotinum IV. 4. similitudinem duorum lapidum ex libri IV. c. 2. in librum suum de intelligibili Pulchritudine derivasse. Sane auctor vult videri Platonis fuisse auditor, ut lib. 1. c. 5. *Plato igitur olim dedit animæ plura attributa, quorum nos auriti fuimus testes, sed non scripsit ullum.* Præter *Platonem* qui *Philosophi* nomine etiam hinc inde innuitur, allegantur *Anticles* lib. 1. c. 4. & 5. Pythagoricæ sectæ asseclæ, quorum opinio de anima quod sit harmonia refutatur III. 5. Attici quidam qui animam entelechiam vocaverunt III. 6. Sapientes Ægyptii XIV. 14. & 15. Sapientes & Archisophi Babyloniæ X. 17. XIV. 3. 14. Auctor ait in Metaphysicis se de substantiis à materia abstractis egisse. XII. 7. & Metaphysica sua, libros de anima, & de Natura laudat lib. I. c. 1. libros de anima iterum X. 10. Regis Babyloniæ mentio XIV. 13. Aristotelem porro auctorem esse horum librorum recte negat Patricius ipse in discuss. Peripateticis p. 26. qui nescio an æque feliciter conjicit auctorem esse Palæphatum, licet ab hoc Ægyptiorum Theologiam scriptam fuisse Suidas adnotavit.

menti Nili, in quibus refertur inter alia quid hac de re ſenſerunt Thales Examii F. Mileſius, Diogenes Nachythennus F. Apolloniates, Anaxagoras Hegeſibuli F. Clazomenius, Athenagoras Arminiſci F. & Nicagoras Cyprius. Neque quicquam video * cur hic liber non poſſit ad Ariſtotelem auctorem referri, præcipue cum inter Philoſophi ſcripta Anonymus vitæ auctor à Menagio editus referat περὶ Νείλου ἀναβάσεως α', & idem ſcriptum laudet Alexander Aphrodiſeus in Meteorolog. Sane dignus erat hic libellus, qui emendatius deſcriptus ederetur ad calcem Herodoti, ubi veterum de Nilo teſtimonia collegerunt viri docti. *Ariſtonis* eſſe, quem de Nilo ſcripſiſſe teſtatur Strabo, vix crediderim, quoniam ille prolixius hoc argumentum fuit perſecutus, neque Arabes Ariſtonis libros interpretatione dignos habuerunt.

2. Liber *de proprietatibus elementorum*, qui Joh. Pico judice ** cujuscunque potius eſt quam Ariſtotelis, varia enim continet cum Philoſophi dogmatibus pugnantia, v. g. de anno 36000. annorum, de diluviis, peſtilentia & ventis è conjunctione planetarum in piſcibus, geminis & ſigno Virginis orientibus. Memorat & Romam, & Arabum ſectas, & ridiculam fabulam refert de Socrate in hanc ſententiam: *Fuit in diebus Philippi Regis via in monte Armeniæ inter duos montes, & superveniebat ei in quibusdam momentis hora, qua non tranſiret ſuper illam viam aliquis equitum & peditum qui non caderet mortuus, quando erat inter illos duos montes. Interrogavit ergo de illo Rex Philippus quosdam ſapientes ſuos, & neſciverunt cauſam illius, donec præcepit Socrates ei facere fabricam altam. Fecit ergo ei, & Socrates poſuit in ea ſpeculum de chalybe. Appoſuit ergo inſpicere in ſpeculo quod præparaverat oppoſitum duobus montibus. Vidit enim duos dracones magnos, unum ex hoc monte, & alium ex monte ſecundo, & unusquisque eorum aperierat os ſuum adverſus ſocium ſuum, & egrediebatur ex orificiis eorum vapor, & corrumpebat illum aerem. Et dum iterum Socrates ſedebat aſpiciendo in ſpeculo, & conſideraret dracones, tranſibant ſuper illam viam equites. Vidit ergo Socrates eos cadentes de beſtiis. Scivit ergo quod fuit illud propter vaporem qui fuerat egreſſus de ventribus draconum, & quod ille corrumpebat aerem illius loci. Feſtinavit ergo deſcendere ad Regem &*

* Non tamen ex hoc libro petitum, quod apud Strabonem lib. XVII. p. 790. legitur Ariſtotelem imbres æſtivos habuiſſe pro cauſa incrementi Nili, idque didiciſſe eum à Thraſyalco Thaſio.

** Joh. Picus lib. 1. contra Aſtrologos p. 284. cui præter Nunneſium de cauſis obſcuritatis Ariſtotelis p. 47. aſſentitur utrumque laudans Jacobus Thomaſius de Stoica mundi exuſtione p. 60. & 72. Eadem quoque ſententia Franciſci Patricii p. 26 lib. 1. diſcuſſ. peripatet. Occurrit hic liber etiam in editione Operum Ariſtotelis latina cum Averrois commentariis, Tomo VII. p. 110. Venet. 1551. fol.

& narravit ei, præcepitque exire in montem & videre quare interfecti sunt, salvatusque est locus, & non accidit in eo quod acciderat. Miratus est ergo Rex de sapientia Socratis, &c.

3. *Liber de Pomo*, quod Aristoteles morti vicinus manu tenere, ejusque odore se recreare fingitur, atque interim de morte cotemnenda & animæ immortalitate amicos docere. Hunc librum jam Erasmus in præf. ad Aristot. recte judicavit Christiani esse scriptoris, meminit quoq; Abrahami & Noæ, qui fuerint omnibus sapientiores. Equidem Manfredus * qui in præf. eum ex Arabico Hebraice pridem ab alio translatum latinam in lingvam vertisse se ex Hebræo testatur, ait Aristotelem hunc in exitu vitæ suæ edidisse, quo probaret sapientes de hospitii lutei exitu non dolere. Etiam loquens & ad scripta sua provocans Aristoteles inducitur. *Qui vult intelligere*, inquit, *Philosophiam, & esse sapiens, legat & addiscat octo primos libros* (Physicorum) *quos aggregavi, quousque perveniat ad librum de anima, & de ipso cognoscet - - - - - Et rationabiliter decet Philosophiam scire omnes bujusmodi rationes, ut sophistica non fallatur, nec verbis capiatur, & intelligat locos & propositiones in quibus sit ei sophisma: & in his libris est veritas omnium scientiarum, sed non sunt particularia Et aggregavi quendam alium librum qui dicitur Metaphysica, & declaravi in eo quod firmamentum superius & stellæ non sunt de naturis quas videmus* &c. Sed nemo facile erit haud obesæ naris, qui lecto libro dubitabit otiosi esse hominis commentum. Exstat & Hebraice excusus Rivæ Tridenti sub titulo ספר התפוח una cum libro virtutum animæ. Etiam MStum occurrere in Vaticana, testatur Bartoloccius I. p. 482.

4. *Liber de Causis*, divisus in capita 32. Aristotelis non esse deprehen-

* Verba ejus hæc sunt: *Quapropter nos Manfredus divi Augusti Imperatoris Friderici filius, Dei gratia princeps Tarentinus honoris montis Sancti Angeli Dominus & illustris Regis Conradi servi in regno Siciliæ bajulus generalis - - cum corpus nostrum gravis infirmitatis adeo molestia maceraret, ut nulli de cætero posse corporaliter vivere crederemur -- inter theologica & Philosophica documenta nobis occurrit liber Aristotelis, Principis Philosophorum, qui de pomo dicitur, ab eo editus in exitu vitæ suæ, in quo probat sapientes de hospitii lutei exitu non dolere - - quibus adstantibus diximus ut eum librum legerent - - quem librum cum non inveniretur inter Christianos, quoniam eum in Hebraico legimus translatum de Arabico in Hebræum, sanitate rehabita ad eruditionem multorum de Hebræa lingva transtulimus in latinam, in quo a compilatore quædam recitabilia inseruntur. Nam dictum librum Aristoteles non vocavit* (non titulum de pomo indidit libro) *sed vocatus ab aliis extitit, qui causam hilaritatis mortis suæ* (Aristotelis) *discere voluerunt; sicut in libri serie continetur.* Occisus est Manfredus iste A. C. 1266.

henditur ea ipſa ratione, quod multa ab Ariſtotelis * dogmatibus diverſa contineat, ut monuit Patricius p. 26. diſcuſſ. Peripatet.

5. *Libellus de intelligentia* qui inſcribitur, manifeſte non eſt Ariſtotelis, ſed cujusdam qui in Ariſtotelem eſt commentatus, & in librum de mundo præfatur.

6. *Liber de bona fortuna*, qui à Pomponatio de incantationibus p. 209. allegatur, & in iisdem antiquis latinis editionibus occurrit, nihil aliud eſt, quam cento conſutus è locis quibusdam Eudemiorum Moralium, ut ſupra ad num. XXXI. notare me memini.

7. Sunt & alia quædam, non inter ſcripta Philoſophi quidem edita, quod ſciam, at quæ tamen ſub ejus nomine feruntur. Ut quæ *de lapide Philoſophorum* & *de perfecto Magiſterio* occurrunt latine inter ſcriptores veræ Alchemiæ à Guil. Gratarolo collectos Baſil. 1561. fol. & inter ſcriptores Artis auriferæ ibid. 1593. 8. in theatro Chemico, Urſellis 1602. 8. Tomo II. & Argentorati 1613. & 1622. 8. Tomo III. & V. Ariſtotelis *de gemmis & de Alchemia* Arabice MS. memorat Labbeus novæ Bibl. MSS. p. 255. Similiter ſub Ariſtotelis nomine librum *de regiminibus cœleſtibus* (de Aſtrologia, Arabice, Hotting. p. 255. Bibl. Or.) jactarunt nugivenduli, quos explodit Joh. Picus Mirandulanus l. 1. contra Aſtrolog. p. 284. Idem rejicit *librum de ſecretis ſecretorum* ad Alexandrum M. qui MS. exſtat in Bibl. Vaticana, unde iconē ingentis cornu ſtentorei exhibet Athanaſius Kircherus in Phonurgia p. 140. Confer Morhofii ſtentorem hyaloclaſten c. 7. & 14. Fuerunt & in Bibliotheca Renati Moreau teſte Labbeo p. 215. Ariſtotelis ſecreta ſecretorum & *Epiſtola de conſervatione humani corporis*, verſa per neſcio quem *Nicolaum* (eundem forte qui Myſticam Philoſophiam tranſtulit, de qua num. XXXVI.) Platonis & Ariſtotelis *Epiſtolæ de anima hominis, & quatuor temporibus.* In catalogo MSS. Bibl. Auguſtanæ p. 51. inſcribitur *Ariſtotelis liber de arte vivendi, qui etiam dicitur ſecretum & regimen Principum. Eſt autem liber de ſervanda ſanitate per medicinam & diætam.* Exſtat & Hebraice ex Arabico translatus ſub titulo סוד הסודות, meminit Hottingerus p. 57. Bibl. Or. & Bartoloccius I. p. 482. Sed & Alexander Achillinus Medicus ac Philoſophus, Bononiæ A. 1516. fol. in lucem emiſit opus ſeptiſegmentatum, in quo reperiuntur 1. Ariſtotelis ſecretum ** ſecretorum ad Alexandrum M. de Regum regimine, de Sani-

* In editione Venet. 1551. fol. inter Opera Averrois Tomo VII. p. 114. traditur ex Hebræo converſus, & Avempaci ab aliis, vel Alpharabio vel Proclo adſcriptus.

** Michael Neander in Erotematis linguæ Hebraicæ p. 558. ejus libri meminit his verbis: Ari-

Sanitatis conservatione, de Physiognomia &c. cum prologo Johannis (qui transtulit librum) filii Patricii. 2. Aristotelis (Theophrasti potius) de signis aquarum, ventorum, tempestatum. 3. Ejusd. de mineralibus. 4. Alexandri Aphrodisiensis de intellectu. 5. Averrois de beatitudine animæ. 6. Alexandri Achillini Bononiensis de universalibus. 7. Alexandri Macedonis in septentrionem Monarchæ de mirabilibus Indiæ ad Aristotelem. Etiam Philippi secretum secretorum fuit in Bibl. Thuanea. Et Aristotelis *librum quæstionum Babylonicarum* memorat Gvevarra Horologii Principum II. 17. At tempus est, ut missis suppositiis Aristotelis scriptis, editiones germanorum ejus operum recenseam.

XXXVIII. *Editiones Operum Aristotelis Græcæ.*

1. Veneta Aldi Manutii 1498. fol. charactere luculento, quatuor voluminibus, una cum scriptis Theophrasti, & Philonis libro de mundo, atque historia Philosophica Galeno adscripta. Hæc editio elegantissima jam Erasmi ætate perrara fuit & caro pretio stetit. Nuper in auctione Gudiana veniit quinquaginta marcis Lubecensibus.

2. Basileensis, emendante *Simone Grynæo*, ex officina Joh. Bebelii, cum præfat. *Erasmi* A. 1531. fol.

Nonnullos etiam libros Aristotelis, Physicos præsertim, Græce recensuit *Nic. Leonicus Thomæus* Florentiæ 1527. 4. & *Guil. Morellus* Paris. 4.

3. Basileensis altera A. 1639. fol.

4. Tertia Basileensis *Conradi Gesneri* & *Sim. Grynæi* studio recensita A. 1550. fol. apud Michaelem Isingrinium.

5. Aldina minor 1552. 8. cum Theophrasti Operibus, VI Volum. curante *Job Baptista Camotio*, cum præfat. Friderici Turisani.

6. Francofurtensis, curante *Frid. Sylburgio* * Veterensi cum variis

Aristotelis liber de secretis secretorum ad Alexandrum M per Joannem quendam filium Patricii à Græca lingva in Chaldæam translatus ex Chaldæa (Syriaca) in Arabicam, postea per Philippum quendam Clericum ex Arabica in latinam, impressus olim in Italia, quaternionibus 11. divisus per capita 24. Tractat autem primo de moribus officiis & virtutibus quæ Regem decent: deinde de corporis custodia, de hora eligendi in Astronomia: Alchimystica quædam, & copiosius de sanitate tuenda. Postea de quatuor temporibus anni, de quatuor membris principalibus, de cognitione ciborum aquarum & vinorum, de balneis, de apertione venarum, de justitia, de electione bajulis, notarii, nuntii, præpositi, de proceribus & eorum virtutibus, de forma præliandi, de physiognomia.

* Virum hunc sine ostentatione atque alios exagitandi libidine doctissimum & præclaris accu-

variis lectionibus, notis Criticis & indicibus locupletissimis apud A. Wecheli hæredes 1587. 4. quinque voluminibus. Editio nitida, emendatissima, locupletissima, in qua præter scripta Aristotelis græce usquam edita (excepto Peplo) exhibentur *Theophrasti* (*a*) Metaphysica, Characteres Ethici, & ἐκλογαὶ περὶ κόπων, περὶ ἱδρώτων, περὶ παραλύσεως, περὶ λειποψυχίας, περὶ ἰλύγγων, & quem sub incerti auctoris titulo publicaverat Aldus, περὶ σημείων ὑδάτων καὶ ἀνέμων, tum *Alexandri* (*b*) Aphrodisei Problemata, & libellus, quod virtus non sufficiat ad beatitudinem: *Cassii* (*c*) Jatrosophistæ Problemata LXXXIV. Excerpta è *Sotione* (*d*)

Y περὶ

accuratisque veterum scriptorum editionibus immortaliter meritum sustulit lues epidemica Heidelbergæ die XVI. Februarii Anno 1596. (ætatis 60.) ut refertur in Abr. Sculteti vita p. 34. Discipulus fuit Laur. Rhodomanni, & Wechelianæ ac Commelinianæ typographiæ, quibus haud meliores Germania vidit, ἐργοδιώκτης. Vitam ejus & scripta petes, ubi libebit, è Melchioris Adami Vitis Philosophorum, Antonii Teisserii elogiis Thuaneis, parte 2. Pauli Freheri theatro, & personati Adolphi Clarmundi Vitis Clarorum virorum Germanice editis parte I.

(*a*) De Theophrasti scriptis vide infra cap. IX.

(*b*) De scriptis Aphrodisiensis Alexandri infra lib. IV. ubi & de problematis, quæ nonnulli tribuunt Alexandro Tralliano.

(*c*) *Cassius Felix* vocatur in MSto Codice quem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 49. ubi testatur in codice 1125. Regis Christianissimi exstare latinam Problematum Cassii versionem adornatam Ardabure & Asclepio sive Callepio Coss. Anno Christi 474. Et video præterea memorari Cassii Felicis, sub Claudio Imp. Medici libros duos de curatione morborum (Vide Conringii Introduct. in Medic. p. 53) Græce prodierunt Cassii problemata Κασσίου ἰατροσοφιστοῦ ἰατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων. Paris. 1541. 8. & ibidem eodem anno latine in 4. interprete *Adriano Junio*, cum græci exemplaris castigationibus. *Quis hic scriptor fuerit*, inquit *Junius* præf. ad Cornelium Rhemnium, *quove temporum tractu vixerit, nihil equidem, ut ingenue fatear, compertum habeo. Memorat Suidas Longinum cognomento Cassium, magni illius Porphyrii Præceptorem, qui quæstiones & problemata Homerica scripserit. Citatur & quidam Medicinæ scriptor Cassius Calpitanus, uter vero hujus sit auctor libri, an alius quispiam, & an is, quem Galenus IV. 7. & IX. 4. de compositione Medicamentorum secundum locos allegat, nec semel Hippiatrica, malim dubium silentio transire, quam temere asseverando ineptiæ notam incurrere. Certe quisquis tandem sit, ut non infimæ in re medica classis, ita lectione non perfunctoria sed sæpius iterata dignissimus est, adderem & æquali, cum veterum multis, nominis auctoritate, ni aliorum censuræ præjudicium dictare primus formidarem.* Plerique viri docti, ut Hieron. Mercurialis III. 11. Var. lect. & IV. 13. Vossius lib. de Philosophia p. 94. & Daniel Clericus Hist. Medicinæ T. 2. p. 126 non plane certa conjectura hæc. Problemata tribuunt Cassio Medico, qui Augusti & Tiberii temporibus floruit, quem *ingeniosissimum sæculi sui Medicum* vocat Celsus præf. Idem IV. 14. & V. 25. plasma Cassii

περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογουμένων, & ex *Athenæi* (e) libro II. similia excerpta de aquis quibusdam & fontibus mirificis: *Polemonis* (f) & *Adamantii* (g) Physiognomica, & *Melampodis* (h) περὶ παλμῶν μαντικὴ & περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος.

Ver-

Cassii Colicum refert, quod laudat præter Galenum IX. 4. κατὰ τόπους Scribonius Largus compositione 120. uti antidotum compos. 176. & collyrium Aetius tetrabibl. 2. lib. 3. c. 99. Asclepiadis sectæ addictum problematum scriptorem observatum est Mercuriali, & laudat nominetenus Asclepiadem Cassius problemate statim primo, tum problemate 40. allegans ejus librum περὶ ἑλκῶν. Adr. Junii versio latina & castigationes recusæ sunt ab H. Stephano inter Medicæ artis principes T. 1. p. 752. A. 1567. fol. Prodierunt & græce emendatiora cum nova *Conr. Gesneri* versione & Scholiis Tiguri 1562. 8. Hinc græce cum Theophylacti Simocattæ (de quo infra lib. V.) ἀπορίαις φυσικαῖς & Epistolis è recensione *Bonav. Vulcanii*, Lugd. Bat. 1596. 12. Denique græce & latine cum notis ab *Andrea Rivino* Lips. 1653. 4. Gesnerus in Bibl. notat unum duntaxat problematum Cassii librum excusum esse, *Venetiis*, inquit, *alterum quoque haberi audio.* In calce Msti codicis, Junio teste, legebatur aliquid de differentia ἄμμου & ψάμμου, quod veluti alienum rejicit merito Jac. Tusanus. Alius fuit Γέσιος sive Γέσσιος ἰατροσοφιστής, ad quem Procopii Gazæi exstant Epistolæ, & cujus è Damascio meminit Suidas, tum Stephanus Byz. in Γέα. Fuit & L. Annius Cassius Mithradorus Medicus, cujus mentio apud Sponium in Misc. eruditæ antiquitatis, ne dicam de Dionysio Cassio Uticensi, qui de re rustica scripsit teste Varone & Columella, & cujus ῥιζοτομικὰ laudat Scholiastes Nicandri: tum de aliis Cassiis compluribus, de quibus Bælius in lexico, quibus addendus Cassius Maximus, cui Onirocritica sua inscribit Artemidorus.

(d) Ediderat H. Stephanus Parif. 1557. 8. Confer Photium Cod. CLXXXIX. & Jonsium p. 166. qui Sotionem hunc sub Tiberio claruisse notat.

(e) lib. 2. p. 41 seq.

(f) *Polemon* hic, quisquis fuit, (Xenocratis enim discipulum Atheniensem vix credo) antiquior fuit Origene, qui ejus meminit lib. 1. contra Celsum p. 26. Ἐὰν δὲ καὶ τῶν φυσιογνωμονούντων κρατῇ, εἴτε Ζωπύρου, εἴτε Λόξου, εἴτε ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, εἴτε ὁτινόσποτ᾽ οὖν τοιαῦτα γράψαντος καὶ ἐπαγγειλαμένου εἰδέναι τι θαυμαστὸν οἰκεῖα τοῖς ἤθεσι τῶν ψυχῶν πάντ᾽ εἶναι τὰ σώματα. Albertus M. φυσιογνωμικὸν sive φυσιογνωμικῶν ἐγχειρίδιον tribuit Polemoni Rhetori, parum verisimiliter, libro 1. de animalibus: *ut autem melius sciantur ea, quæ dicenda sunt, ponemus singulorum membrorum per se significationes, sequentes auctores magnos hujusmodi artis, Aristotelem videlicet & Avicennam, Constantinum ipsum, & ipsum quem commendat Aristoteles, Philemonem* (Philo quidam laudatur à Polemone) *Loxum quoque & Palamonem* (Polemonem) *declamatorem, qui Physiognomica perfectius cæteris tradiderunt.* Adamantius (de quo paulo infra) similiter testatur se Polemonis vestigiis insistere, sed quem existimaverit Polemonem, non addit. Διὸ παραφράσαι μὲν εἱλόμην τὰ Πολέμωνος καὶ κοινῷ τῆς λέξεως. In multis dictio adeo est impura, ut judice Sylburgio non Polemonis Atheniensis, sed hominis semibarbari esse videatur. Etiam εἰδωλοθύτου vocabulum, Christianum magis, quam Ethnicum Philosophum resipit, nisi à recen-

Versiones & editiones Latinæ.

Latinæ versiones antiquæ Operum Aristotelis præter libros Logicos à *Boethio* conversos & inter ejus opera obvios, memorantur duæ, Prima quæ circa A. C. 1220. jussu *Friderici II.* Imp. * partim è græco, partim ex Arabico sermõe composita est *per viros lectos & in utriusq; linguæ prolatione peritos*, ut est apud Petrum de Vineis III. Epist. 67. Hujus versionis pars legitur in prima editione latina Operum Aristotelis, sed valde imperfecta & in emendata, licet vicissim supposititia quædã & in aliis plerisque editionibus haud obvia scripta complectente, Venetiis, non ex Aldi officina, ut habet Labbeus, sed per Gregorium de Gregoriis, expensis Benedicti Fontanæ A. 1496. fol.

Altera rogatu *Thomæ Aquinatis* è græco facta esse fertur (à *Thomæ*

recentiore manu interpolatum Polemonis scriptum malis. Græce primum edidit *Camillus Perusćus* cum Aeliani Variis, Adamantio & Melampode Rom. 1545. 4. Latine vertit *Nic. Petrejus* Corcyræus cum Meletii & Hippocratis de structura hominis, Dioclis Epistola de tuenda valetudine ad Antigonium Regem, & Melampodis de nævis Venet. 1552. 4. De Polemone Atheniensi dictum superius cap. 3. De Polemone utroque Rhetore infra suo loco. De Polemone Periegete Panætii discipulo & Timæi Historici adversario Vossius in Hist. græcis.

(g) *Adamantii* sophistæ libri duo φυσιογνωμικῶν è Polemone, ut ipse fatetur, magnam partem expressi & Constantio (illi opinor, qui Placidiam Honorii uxorem duxit, de quo Sozomenus IX. 16.) inscripti viderunt lucem græce primum cum Polemone & aliis Rom. 1545. 4, deinde Paris. 1540. 8. apud Conradum Neobarium cum versione *Jani Cornarii* Basil. 1544. 8. Gallice per *Joh. Bonum* Paris. 1556. 8. atque interprete puero duodecenni *Henrico de Boyvin du Vavrouy*, qui Adamantium & Melampodem è græco gallice versum Cardinali Richelio dicavit Paris. A. 1656. 8. Videtur hic fuisse Adamantius gente Iudæus ἰατρικῶν λόγων σοφιστής, qui tempore Attici Episcopi CPolitani Christianam amplexus religionem Alexandriam se contulit ibique sedem fixit teste Socrate VII. 13. Hist. Allegatur Adamantius (idem fortassis, confer Marsilium Cognatum IV. 17. Variar. Observ.) ab Aetio Tetrabibl. I. 3. 163. II. 4. 27. & 31. & III. 2, 6. ubi de dentium curatione. Alia Adamantii medicamenta laudat Oribasius lib. 3. Synops. Adamantium ἐν τοῖς περὶ ἀνέμων allegat Schol. Hesiodi ad Theogoniam. Adamantii *liber de ventis* MS. in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1213. teste Labbeo p. 111. Bibl. nov. MSS. Adamantii & aliorum de ponderibus & mensuris MS. id. p. 123.

(h) De Melampode dixi lib. I. c. 15.

* Confer Leonhardum Aretinum IV. ult. & VII. 4. Epist. H. Conringii Antiquitates Academicas pag. 95. Vincentium Placcium de Anonymis pag. 53. seq. editionis primæ.

ma Cantipratano ** ut notat Alfonſus Fernandes) A. C. 1271. quod ex Aventino lib. VII. Annalium p. 566. obſervat Jac. Thomaſius ὁ μακαρίτης in diatriba inſerta obſervationibus Hallenſibus T. VI. p. 160. & in commonefactione de verſionibus latinis Nicomacheorum pag. 106. ſeq.

Sæculo decimo quinto Nicolai V. * Pontificis & Petri Medices auſpiciis, tum ptivato etiam motu, *Leonhardus Brunus Aretinus*, Anno 1440 denatus, *Georgius Trapezuntius*, *Theodorus Gaza*, *Joh. Argyropulus*, *Georgius Valla*, & alii viri docti, elegantius & lucidius Ariſtotelis ſcripta è græco in latinam linguam transferre cœperunt. Hinc è variorum interpretatione prodierunt Baſil. 1538. fol. 2. Vol. quæ editio à Simlero recenſetur. Sæpius deinde recuſa tum ibidem 1545. & 1548. fol. *Hieronymo Gemuſæo* curante, & 1563. fol. tum Lugduni 1542. apud Jacobum Juntam 8. & 1549. fol. ex officina Joh. Frelonii, cum indice locupletiſſimo: tum A. 1551. 12 decem Voluminibus, & 1580. apud Joh. Berion, 12. nec minus 1581. fol. apud Stephanum Michaelis, ex recognitione *Jac. Martini*, & Venetiis apud Octavianum Scotum 1540. 8. & apud Cominum de Tridino 1560. 8. & apud ſignum ſeminantis 1572. 12. & cum *Averrois* commentariis 1551. & 1562. fol. undecim voluminibus & 1575. 8. decem Voluminibus, & Genevæ 1608. Denique ſine Averrois Commentariis Francofurti A. 1596. 4. paginis editione græcæ *Sylburgianæ* reſpondentibus V. Volum. ſed & Romæ 1668 4. cum Paraphraſi & indice copioſo *Sylveſtri Mauri* Jeſuitæ, ſex Voluminibus.

Editiones Græco-latinæ.

1. Cum Variorum latina interpretatione, & Variis lectionibus caſtigationibusque ab *Iſaaco Caſaubono* in ora libri adſcriptis, qui in præf. *etſi*, inquit, *non plus temporis eſt impenſum, quam quantum partim operæ vix aliquando interjungentes, partim aliæ occupationes nobis concedebant, ſpero tamen non defuturos gratos homines, qui noſtro hoc labore ſe adjutum iri fatebuntur.* Lugd. 1590. fol. & Genevæ ſive Coloniæ Allobrogum. 1605. fol. Memorat Labbeus etiam editiones Genev. 1596. Lugd. 1597. & 1646. quas haud vidi.

2. Cum

** Vide Natalem Alex Sec. XIII. & XIV. c. IV. Artic. 4. H. Conringii introduction. in Ariſtotelis Politica c. 9. & Valerii Andreæ Bibl. Belgicam in *Guil. Moerbecanus*, quem cum Henrico Brabantino & Thoma Cantiprantano eundem facit.

* Beſſario præf. ad verſionem Metaphyſicorum.

2. Cum variorum interpretatione latina Lugd. 1597. 8. duobus Voluminibus, apud Guil. Læmarium: & Genevæ 1607. 8. apud Sam. Crispinum 2. Vol. ex. *Julii Pacii* recensione.

3. Cum Variorum interpretatione latina ex recognitione *Guil. DuVallii* Pontizarani sive Pontisarensis, Regis Galliæ Ludovici XIII. cui opus inscriptum est, Consiliarii & Medici, cum ejusdem Synopsi Analytica doctrinæ Peripateticæ & summa librorum Aristotelis, argumentis & variis lect. Paris. 1619. & 1629. duobus Voluminibus: & cum nova propædia ad Philosophiam aliisque nonnullis ab eodem DuVallio additis ibid. majoribus typis A. 1639. (exempla alia præferunt annum 1654) quatuor voluminibus, fol. In his editionibus DuVallianis exstat etiam Philosophia Aristoteli adscripta secundum Ægyptios (ut jam dixi num. XXXVI.) quæ in aliis editionibus desideratur.

Franciscus quoque Ximenius Cardinalis post illustre Bibliorum Complutensium opus insignem Aristotelis editionem fuit molitus, de quo sic Alvarus Gomecius libro secundo de rebus gestis Ximenii pag. 44. *Non satis animi sui magnitudini Ximenius ingens hoc Bibliorum edendorum opus esse arbitrabatur, ad huc alia secum volvebat, quæ morte præventus absolvere non potuit. Nam ut Joh. Vergaram, aliosque complures, qui eo tempore apud eum vixerunt, dicentes audivi, Aristotelicorum voluminum editionem parabat, ut singulæ paginarum facies ternis columnis distinguerentur, quarum prima græca Aristotelis verba emendatissime contineret, media vulgatam translationem, extrema vero novam quandam & meliorem versionem: ut eis veluti commentariis scriptoris alioqui difficilis sensus abditi illustrarentur. Nam & earum disciplinarum cognitionem, quas in schola sua tractandas proposuerat, eum quoque auctorem pernecessarium esse intelligebat. Atque ad novam illam versionem faciendam viros aliquot in Græcis & Philosophicis literis doctissimos accersendos undecunque curasse. Huic rei inter alios qui adhuc conquirebantur,* Johannes Vergara *designatus est, qui diligenter latinos fecit octo de Physico auditu libros, tres de anima, Metaphysices vero quatuordecim. Hi Toleti in templi maximi Bibliotheca servantur. At cum Bibliorum editioni Aristotelica esset successura, atque illa nondum absoluta Ximenius* * *è vivis sublatus sit, mortis præoccupantis injuria, quæ semper viris magnis periniqua & immatura accidit, præclari operis ingenti spe studiosos homines frustravit.*

De Aristotelis libris *Syriace* & *Arabice* redditis consulendus Hottingerus Bibl. Oriental. pag. 219. seq. De versionibus *Hebraicis* ex Ara-

* Obiit ex præbito veneno die 8. Novembris Anni 1517. ætat. 80.

Arabico fere confectis, Julius Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 480. seq. & Rev. Joh. Franciscus Buddeus introductione ad Philosophiam Ebræorum p. 162. seq. In *Persicam* quoque & *Turcicam* translatos linguam, & *Tartaricam*, testimoniis Belonii, Adami Olearii & Bergeroni notavit Mottanus * Vayerus. Libros de Cœlo in *Tschinensium* linguam translatos supra §. X. retuli. Alias librorum quorundam Aristotelis versiones *Gallicas, Italicas, Hispanicas, Anglicas, Germanicas, Belgicas, Polonicas* partim suo loco memoravi, partim in Hendreichii pandectis Brandenburgicis & alibi inquirendas Lectori reliqui.

XXXIX. SCRIPTA DE ARISTOTELE ET ARISTOTELICA PHILOSOPHIA.

VITAM ARISTOTELIS scripsere è veteribus qui extant (1) *Dionysius Halic.* Epistola ad Ammæum pag. 121. seq. (2) *Laertius* libro V. (3) *Ammonius* ** Hermeæ vel *Joh. Philoponus* in prolegomenis Commentarii ad Categorias, (4) *Anonymus latinus* *** quem eruditis notis illustravit, Ammonioque latine à se reddito subjunxit *Petrus Johannes Nunnesius*, (5) *Anonymus Græcus* quem pridem visum Octaviano Ferrario, nactus à Philippo Lojaltæo, vulgavit *Menagius*, illustravitque in extremo animadversionem ad Aristotelem Laertii. (6) *Hesychius illustris.* (7) *Suidas.*

Perierunt *Hermippus*, aliique Jonsio laudati scriptores de sectis vitisque Philosophorum.

E recentibus præter Nunnesium & Laertii interpretes laudandus *Andreas Schottus* in vita comparata Demosthenis & Aristotelis, atq; secundum annos Olympiadum digesta, Augustæ Vindelicor. 1603. 4. *Franciscus Patricius* discussionum Peripateticarum libro primo, quem virum omnium Aristotelis hostiū optime de Aristotelicæ Philosophiæ historia meritum esse affirmat Conringius Epist. ad Rachelium. Hieronymus *Gemusæus* de vita Aristotelis, & ejus operum censura, *Guarinus Veronensis* & *Leonardus Aretinus* de vita Aristotelis, cui denique accedit *Joh. Jacobus Beurerus*

* Vide Bælii Lex. in *Aristote.* nota K.

** Ammonio Saccæ hanc vitam tribuit Jonsius de scriptoribus Hist. Philos. pag. 282. perperam.

*** Ex Ammonio magnam partem translatus est & latinæ editioni Operum Aristotelis Venet. 1496. fol. præfixus. Neque enim Nunnesius eum primus in lucem protulit, neque *Damascius* est auctor, ut idem vir eruditissimus suspicabatur. Nunnesii institutio Philosophiæ Peripateticæ & Oratio de causis obscuritatis Aristotelis ejusque remediis cum vita illa Aristotelis duplici recusa est Lugd. Bat. 1621. 8. Holstenio curante; tum Helmstadii 1667. 4.

rerus Basil. 1587. 8. Cumprimis vero dolendum, non vidisse lucem *Johannis Jonsii* dissertationes reliquas de Historia Peripatetica, quarum prima tantum edita est Hamb. 1652. 4. in qua plures Aristoteles recensentur, & Peripatetica Philosophia nomen accepisse docetur à Peripato in quo Aristoteles docuit. In reliquis voluit Aristotelis vitam, mortem, vitia, virtutes, diligentiam &c. tum Antecessores ejus, eorumque sententias ex ipso, successores item & adversarios, denique libros ejus cum in genere tum in specie genuinos, spurios, deperditos & mutilos persequi. Orationes duæ *Hermanni Conringii* de Aristotele & ejus Philosophia editæ sunt Helmstadii 1633. 4. & laudantur ab Hugone Grotio Epist. 358.

DE PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ CUM PLATONICA *consensu vel dissensu* consulendi scriptores quos retuli supra cap. 1. §. ult. Rationem cur Plato *Divinus*, Aristoteles dictus fuerit *Dæmonius*, quod scilicet res naturales orbi lunæ subjectas, in quibus Dæmonum genus versari existimabant, diligentissime tractasset, exponit Bessario lib. 1. contra calumniatorem Platonis c. 3. EFFIGIES *Aristotelis* varias ex antiquis monumentis ære descriptas exhibet Jacobus Gronovius Tom. 2. thesauri Antiqv. Græc. tabula XC. Lambecius de Bibl. Vindob. T. VII. p. 77. & Grævius ad Hesiodum p. 90. edit. primæ. *Platonis* imagines vide si placet apud eundem Gronovium tabula LXXXIII. De Michaele Hospitalio, qui visus est forma oris Aristotelem exasse referre, differit Clariss. Bælius in Lexico nota. N.

DE FORTUNA SCRIPTORUM ARISTOTELICORUM quomodo in tenebris diu jacuerunt & in lucē deniq; fuerunt protracta, atq; emendata à *Tyrannione* Grammatico, nota sunt quæ scribunt Strabo XIII. p. 609. & Plutarchus in Sylla p. 468. Athenæus p. 3. Ammonius in vita Arist. & Suidas in Τυραννίων, quæ loca illustravit idem præstantiss. Bælius ubi de Tyrannione agit. *Andronici Rhodii* πίνακας qui Aristotelis ac Theophrasti scripta in πραγματείας digessit, memorat præter Plutarchum loco laudato, Porphyrius in vita Plotini. *Adrastum* vero *Aphrodisiensem* περὶ τῆς τάξεως τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας laudat Simplicius in Categor. Occasionem varia Aristoteli scripta supponendi narrat Ammonius in Categor. his verbis: Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον πάνυ ἐσπουδακέναι φασὶ περὶ τὰ Ἀριστοτελικὰ συγγράμματα ὡς καὶ περὶ τὰ λοιπά, καὶ χρήματα διδόναι τοῖς προσφέρουσιν αὐτῷ βίβλους τοῦ φιλοσόφου, ὅθεν τινὲς χρηματίσασθαι βουλόμενοι ἐπιγράφοντες συγγράμματα τῷ τοῦ φιλοσόφου ὀνόματι προσῆγον. Ἀμέλει, φασίν, ἐν τῇ μεγάλῃ Βιβλιοθήκῃ εὑρῆσθαι Ἀναλυτικῶν μὲν

τεσ-

τεσσαράκοντα βίβλους, κατηγοριῶν δὲ δύο &c. Simplicius: ἐγράφη δὲ πολλὰ βιβλία κατ᾽ ἐκεῖνον μάλιστα τὸν χρόνον, ὅτε πολλοὶ τῶν βασιλέων (Ægypti & Pergami) περὶ τὰς βιβλιοθήκας σπουδάζοντες πολλοῦ χρυσίου τὰ ἀπεξενωμένα τῶν βιβλίων ὠνοῦντο.

De diſtinctione ſcriptorum Ariſtotelis in EXOTERICA, quæ *populariter ſcripta* Cicero V. de fin. appellat, & ACROATICA, videndi è veteribus Plutarchus in Alex. p. 668. Gellius XX. 5. Galenus initio libri de facultatibus naturalibus, Themiſtius Orat. p. 319. edit. Harduini, &c. E recentioribus Octavianus Ferrarius in libris duobus de ſermonibus exotericis & diſciplina Encyclio, qui cura Goldaſti cum hujus Epiſtola de Cryptica veterum Philoſophorum diſciplina ad Rudolph. Goclenium recuſi ſunt Francof. 1606. 8. Salmaſius ad Simplicium in Epictet. pag. 228. ſeq. Melchior Zeidler in tractatu de gemino Veterum docendi modo exoterico & Acroamatico, Dialectico & Analytico. Regiomonte 1685. 4. Petrus Joh. Perpinianus Epiſtola ad Muretum, quæ inter Mureti Epiſtolas legitur lib. I. Epiſt. XL. Andreas Chriſtianus Eſchenbachius lib. de Poeſi Orphica p. 4. ſeq. Joh. Henr. Meibomius Commentario ad Hippocratis jusjurandum p. 95.

DE ARISTOTELIS RELIGIONE præclare ſentiunt Julius Cæſar Scaliger, qui Platoni etiam anteferre eum in divinis non dubitat Exerc. CCCLXV. Petrus Leſcaloperius in Ariſtotelis Theologia deſcripta ad calcem commentariorum in lib. 1. Ciceronis de Natura Deorum: Joh. Jonſius de Scriproribus Hiſt. Philoſophicæ p. 8. Fortunius Licetus in pietate Ariſtotelis erga Deum & homines & de Animarum rationalium immortalitate ſecundum opinionem Ariſtotelis, Patav. 1629. fol. Hieronymus Capredonus Soncinas Ord. Prædic. libris tribus de Theologia Ariſtotelis Venet. 1609. 4. Antonius Sirmondus, Auguſtinus Niphus & Caſp. Contarenus in libris de immortalitate animæ contra Pomponatium, Gerh. Joh. Voſſius de Idololatria lib. 1. c. 10. & lib. de Philoſophia p. 143. Chriſtianus Dreierus p. 43. Metaphyſ. qui totam Philoſophiam Peripateticam in Deum reduci in eoque ultimo acquieſcere affirmat. Quid quod Coloniæ à *Lamberto* * quodam de *Monte*, chartis decem in folio edita eſt *quæſtio Magiſtralis, oſtendens per auctoritates Scripturæ divinæ quid juxta ſaniorum doctorum ſententiam probabilius dici poſſit de Salvatione Ariſtotelis Stagiritæ*. A. 1487. Et notus eſt Johannis Zeiſoldi liber de Ariſtotelis in illis quæ

* Geſneri Bibl. p. 475. Voetii diſſ. ſelect. T: 2. p. 602. Bælii Lex. in Ariſtote nota R.

ex

ex lumine Naturæ innotescunt, cum Scriptura sacra consensu & ab ea apparente dissensu, Jenæ 1661. 4. De iis qui Judæorum sacra amplexum fuisse Aristotelem fabulantur; dixi supra §. XXXV.

Alii vicissim Atheis eum audacter adscribunt, ut Valerianus Magnus libro de Atheismo Aristotelis, A. 1647. & Hallenses T. VIII. Obs. 10. Quin imo Samuel Parkerus diss. 1. de Deo p. 65. Aristotelem *Atheorum omnium Principem, atque ipso Epicuro apertiorem religionis hostem* pronunciat. Animorum ab eo negatam fuisse im̄ortalitatem, integris libris contenderunt Petrus Pomponatius, & Simon Portius. *Dei providentiam usque ad lunæ regionem ait progredi, infra vero neque providentiæ scitis regi, nec angelorum ope consultisque sustentari, nec vero dæmonum prospicientiam putat intervenire, proptereaque tollit omnem divinationem, negatque prænosci futura,* observante Chalcidio p. 345. Confer Tho. Campanellam de gentilismo non retinendo, Gemistum & Patricium in scriptis quo Platonis ab Aristotele dissensum demonstrare aggrediuntur.

Mihi quidem non videtur temere inter Atheos rejiciendus esse Aristoteles, etsi mundum æternum à Deo naturaliter emanasse sensit, & multos docuit graves atque maximos errores, quorum vim si omnē penetrasset, vel consecutiones universas fuisset amplexus, in *ἀθεότητα* forte potuisset incidere, vel saltim perinde omni se exsolvere religione, ut Epicurus fecit. Neque disputo quali ipse fuerit animo erga Deum, vel num omnem ejus conscientiam amoremq; mente eliminaverit, in cujus operibus contemplandis per omnem fere vitam tam assidue fuit versatus. Hoc saltim affirmo, ex scriptis Aristotelis, qualia hodie exstant, hoc neutiquam constare, nec posse firmiter concludi Aristotelem fuisse Atheum, neq; adeo Hippocratem, ex scriptis Hippocratis, quod conatus nuper est demonstrare vir acuti & acris ingenii. Nam quod non plura de Deo dixerit uterque, ferendum in Philosophis, qui rationes proximas rerum naturalium exponere volebant, non ad causam primam, quam præponebant, tanquam ad aram semper confugere, sive, ut Aristoteles Anaxagoram lib. 1. Metaphys. c. 4. eo nomine reprehendens loquitur, Tragicorum more Deum ex machina inducere ad explicandum argumentum. Ex eo autem, quod in idea Dei, vel modi quo ipse in creando aut operando utitur, peccaverunt, non magis licet eos adscribere Atheis, quam alios quoscunque, qui essentiam Dei aut attributa ejus describere, & rem homini incomprehensibilem æquare conceptionibus humanis satagunt. Quam primum enim aliquis conabi-

tur exponere quid ſit Deus, quomodo produxerit ac conſervet omnia, qua ratione interſit mundo, illico alius, qui aliter ſentit, clamabit ab hoc tolli Deum. Neque vero Tertullianus erat Atheus, cui Deus erat corpus, neque omnes Athei, qui Dei præſcientiam vel infinitatem, quia capere non poſſunt, negant: neque Athei univerſi illi, quibus perſvaſum eſt à Deo homines ferri ad malum, nec denique Athei nos, qui Deum unum Patrem filium & Spiritum S. credimus, & hominem ὑποστατικῶς unitum Deo. Omitto dicere, quod infelix fortaſſis, religioni certe & humano generi parum utilis, nec honorificus labor eſt, principes ingeniorum & præſtantiſſimos totius Antiquitatis viros, invitos trahere in ſocietatem Atheorum, & univerſum Ethniciſmum confundere cum Spinoſiſmo atque Atheiſmo, cum Apoſtolus quoque in Ethnicorum ſapientibus non tã deſideret cognitionem Dei, quam quod Deum, quem ex operibus cognoſcebant, non tanquam Deum honore ſunt ſuper omnia proſecuti. Rom. I. 21.

DE VARIA PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ FORTUNA librum ſingularem Pariſiis ad Henr. Ludovic. Monmorium 1653. 8. edidit *Joh. Launojus* Theologus Sorbonicus, recuſum Hagæ Comitum 1656. 4. cujus ſumma hæc eſt: Capite I. ex Rigordo S. Dionyſii Monacho in vita Philippi Auguſti refert A. 1209. Pariſiis in Concilio Senonenſi Ariſtotelis libros flammis addictos fuiſſe, quod Almarico errorum anſam præbuerint, & novis erroribus dare impoſterum queant. Capite II. profert teſtimonia duorum & viginti veterum Eccleſiæ Doctorum, * quibus ſubtilitas Ariſtotelica tanquam Evangelicæ ac piſcatoriæ ſimplicitati adverſa improbatur ac rejicitur. Juſtini, Clementis Alex. Irenæi, Tertulliani, Origenis, Lactantii, Euſebii, Hermiæ, Baſilii, Nazianzeni, Epiphanii, Theodori presb. Fauſtini presb. Gregorii Bætici Eliberitani Epiſcopi, Ambroſii, Chryſoſtomi, Hieronymi, Simpliciani Mediolanenſis Epiſcopi, Auguſtini, Cyrilli, Socratis, Theodoriti, Æneæ Gazæi, Nemeſii, Sidonii Apollinaris, Manſveti Epiſcopi Mediolanenſis, Bedæ, Rabani Mauri, Remigii Lugdunenſis, Leonis IX. Ernulfi, & Bernardi, quibus addit cœtum Epiſcoporum Ponti, Epiſtola ad Leonem

* Confer H. Ernſtium in Sopho Aſopho, & Ludov. Thomaſinum de Philoſophia lib 1. c. 17. Rectius tamen fortaſſis feciſſent quandoque Sancti Patres, ſi, quod facere poterant reſpondiſſent ad argumenta, quam ut querentes de ſubtilitate, eamque Evangelicæ ſimplicitati etiam atque etiam opponentes, ſpeciem præbuiſſent detrectantium pugnam, aut Logicam diſciplinam omnino repudiantium.

nem Thracem, & sextam Synodum. Capite III. Bernardum refert Abailardo dialecticā Aristotelis exprobantem, & Ottonem Frisingensem Trithemiumque eodem nomine illum arguentes, tum Galteri opus Abailardo & Lombardo oppositum. Narrat præterea à Roberto Corceone Parisiensi Theologo derideri eos, qui Philosophicas (hoc est Aristotelicas, nulla enim alia eo tempore Philosophia vigebat) propositiones in doctrina de Sacramento Evcharistiæ intrudunt.

Capite IV. profert constitutionem, qua idem Robertus à Papa Innocentio III. Academiam Paris. reformare jussus A. C. 1215. Aristotelis Metaphysicam & Physicam legere vetuit, *Dialectica* ejus recepta in locum Logicæ S. Augustini, quam antea Lutetiæ traditam observat c. V. Capite VI. Gregorius IV. in Concilio Provinciali A. C. 1231. Aristotelis libros *Physicos & Metaphysicos* legi prohibet, *quousque examinati fuerint, & ab omni errorum suspicione purgati.* Quo ipso Concilii Senonensis decretum emolliendo confirmasse videtur Launojo cap. VII. qui notat Simonem Tornacensem sub idem tempus ob nimiam in Aristotele operam navatam hæreseos postulatum, alios itidem eodem nomine ab Odone reprehensos. Sanctum quoque Ludovicum Odonis æqualem Magistrorum commentarios, quos eum non libenter legisse testatur Gaufridus Bellilocus (Beaulieu) sanctorum Patrum libris postposuisse. Nihilominus Albertum M. & Thomam Aquinatem vetitos Aristotelis libros etiam illustrasse commentariis, forte quod decretū illud nescirent, vel potius, quod interpretatione sua malis per Aristotelem male intellectum illatis optarent occurrere, Pontificis ipsius, ut videtur, indultu. At capite VIII. affertur Simonis, sedis Apostol. Legati, decretum, quo A. C. 1265. Aristotelis Physicorum & Metaphysicorum lectionem, non ut Gregorius IX. fecerat, addita clausula, sed simpliciter interdicit.

Vicissim capite IX. occurrit instrumentum duorum Cardinalium, Joannis & Ægidii, commissariorum ab Urbano V. ad Academiam Parisiensem reformandam missorum A. C. 1366. quo præter Organum Aristotelis permittitur, imo injungitur lectio *librorum de anima, de generatione & corruptione, de cœlo & mundo, parvorum naturalium & Metaphysicorum.* Capite X. A. C. 1387. à Facultate Theol. Paris. notatur Thomas Aquinas, quod in pluribus locis doctrinæ suæ ipse erraret ideo, quod principia Philosophiæ, sive potius verba quædam Aristotelis, ad conclusiones Theologicas nimis applicavit. Uti Clemens VII. tum Petrus

de Alliaco, Joh. Gerson & Nic. de Clemangis, Parisiensibus Theologis Philosophiam Aristotelis exprobrarunt, Vincentius etiam Ferrerius inter alia his verbis: *Prædicare verba damnatorum, damnatio est: Dicit enim Hieronymus, quod Plato & Aristoteles in inferno sunt.* Nicolaus tamen V. A. C. 1447 laudatur à Bessarione, quod *omnium Aristotelis scriptorum* lectionem non modo probavit, sed & jusserit de integro latinitate donari. Orta & inter eundem Bessarionem ac Marcum Ephesium controversia, quorum hic ex recentiorum Academiarum sententia Aristotelem, ille ex veterum Ecclesiæ doctorum suffragio Platonem in Christianis Scholiis præferendum esse contendebat. Capite XI. Guilelmus Cardinalis Totavillæus A. C. 1452. à Rege Carolo VII. ad Reformandam Academiam Paris. missus, præter libros à commissariis Urbani V. concessos etiam *Moralia* Aristotelis legenda studiosis præcipit. Equidem antea quoque à Buridano & aliis lecta & illustrata fuerat Philosophi Ethica, sed primus, ut à Launojo cap. XII. observatum, auctoritatem publicam huic rei addidit Totavillæus. Tunc publicus Ethicæ lector Parisiis fuit constitutus, quem singulis bienniis quælibet natio vice & ordine legebat. Subnectit hisce Launojus querelas de Theologicis quæstionibus per Aristotelica Sophismata infuscatis, Hieronymi Hangesti libro de Academiis contra D. Lutherum, Joh. Majoris, Jacobi Almaini, Jodoci Clichthovei (qui primus Theologorum Paris. contra Lutherum scripsit) Alberti Pighii, Melchioris Cani, Joh Maldonati, Joh. Trithemii, Francisci Rothomagensis Archi-Episcopi, & Francisci Rogerii, Archidiaconi Tullensis.

E contrario Facultas Paris. Lutherum A. 1521. inter alia notavit eo nomine, quod Aristotelis moralem Philosophiam cum Christi doctrina convenire negasset.

Capite XIII. De *Petro Ramo* agitur, cui Aristotelem oppugnanti sese opposuit Antonius Goveanus, qui plures statim ex Academiæ Magistris in suas partes traxit, ita ut post multas altercationes ad arbitros demum deveniretur, quos Ramus optabat Joh. Quintinum in decretis doctorem, & Joh. Bellomontanum, Artis Medicæ Magistrum: Goveanus Petrum Danesium & Franciscum Vicomercatensem, quibus Franciscus I. Rex proprio motu Joh. Salignacum Theologiæ Professorem adjunxit. Ramus vero ab judicio arbitrorum provocavit, donec Rege omnem provocationem ulteriorem prohibente, libros suos arbitrio censorum submittere est coactus. A quo tempore subtrahentibus sese Quin-

Quintino & Bellomontano, Ramus * ſolus relictus, ejusque libri damnati ſunt, hinc Regis edictum, per quod Ariſtotelis ſcripta non dialectica tantum, de quibus præcipue cum Ramo lis erat, ſed univerſa aſſeruntur & commendantur. Ait igitur Launojus cap. XIV. primum feciſſe Franciſcum Regem, quod nulli ante eum Reges vel Imperatores fecerunt, nam Philippum quoque Auguſtum igni tradita Ariſtotelis ſcripta vidisſe, ac tacuiſſe. Capite XV. in nova reformatione Academiæ Pariſ. A. 1601. Ariſtotelis libri Logici, Ethici, Phyſici ac Metaphyſici doceri præcipiuntur. Cap. XVI. Faculta Theologica Pariſ. A. 1624. theſes Anti Ariſtotelicas à Joh. Bitaudo, Antonio de Villon & Stephano de Claves vulgatas notavit cenſura, Bitaudus vero cum reliquis duobus intra viginti quatuor horas Lutetia exire jubetur SCto, nec cuiquam, pœna corporis propoſita, permiſſum theſes illas vendere vel in publicum protrahere, aut contra veteres & probatos auctores ulla dogmata tenere.

Capite XVII. leguntur loca veterum ſcriptorum Eccleſiaſticorum qui favent Ariſtoteli, ut Hieronymi & Lanfranci Cantuarienſis. Et quod Anatolium Laodicenſem Epiſcopum, Alexandriæ Philoſophiam Ariſtotelis tradidiſſe ſcribit Euſebius VII. 26. Hiſt. Beda ſententias ex Arriſtotele excerptas in unum corpus compegit. Petro Cellenſi mos diſputandi Ariſtotelicus exprobratur à Nicolao S. Albani Monacho. Ariſtotelē laudavit & Rhodienſis Epiſcopus ſeſſione quarta Concilii Florentini, & Pius II. Papa in bulla retractationum ſuarum. Johannes Sarisberienſis Ariſtotelis libros deſcriptos mitti ſibi flagitat à Richardo Archidia-

* Quanti denique conſtiterit bono Ramo Ariſtotelem oppugnaſſe, narrat Thuanus lib. 52. Hiſt. ad A. 1572. ubi de nuptiis Pariſinis: *Petrus Ramus in Verumanduis natus, cum diu bonas literas, Philoſophiam & poſtremo Mathematicas ſcientias in Prelæa Schola, cui præerat, & poſtea in Regio auditorio docuiſſet, poſtremo erroneam in Philoſophicis doctrinam invexit, Ariſtotelem voce & ſcriptis importune oppugnans, qua de re cum Jacobo Carpentario Claromontano magnæ controverſiæ ei fuere, & antea majores cum Antonio Goveano & Joachimo Perionio. Tamen ex eo commendatione dignus fuit, quod ingenio, diligentia, aſſiduitate, & opibus etiam ſuis, quantum in ipſo fuit, rem literariam juvit ac promovit, inſtituta Mathematices profeſſione, cui annuum vectigal D. librarum è facultatibus ſuis attribuit. Is à Carpentario æmulo & ſeditionem adjuvante immiſſis ſicariis è cella in qua latebat extractus, & poſt depenſam pecuniam inflictis aliquot vulneribus per feneſtras in aream præcipitatus eſt, effuſis viſceribus, quæ pueri furentes magiſtellorum pari rabie incitatorum impulſu per vias ſparſerunt, & cadaver ipſum ſcuticis in profeſſoris opprobrium diverberantes contumelioſe & crudeliter raptaverunt.*

diacono Constantiensi Epist. 202. & E recentioribus Melchior Canus X. 5. Locor. Theolog. Thomæ Aquinatis sententiã præfert Augustinianæ, quorum illa Aristotelis, hæc Platonis Philosophiam retinendam existimavit, ita tamen ut ne per divum Thomam, quod Audomarus quoque Talæus jure reprehendit, ex Aristotele Deus fieret. Aristotelis doctrinam retineri etiam voluit Antonius Bernardus Mirandulanus Casertæ Episcopus libro XXVI. eversionis singularis certaminis sect. 6. Franciscus vero Patricius (post Guil. Postellum qui in præfat. ad Justini Martyris eversionem Aristotelicorum dogmatum, dicatam Carolo Cardinali Lotharingo, bellum adversus Aristotelem velut hereticorum & Atheorum parentem suscepisse se Justini lorica tectum ait) acriter adversus Aristotelicam Philosophiam disputavit tomo quarto discussionũ Peripateticaũ, A. 1581. & A. 1591. in nova de universis Philosophia, ut Gregorio XIV. svaderet ablegandum esse Aristotelem, eum cum Platonis Philosophia contendit, & in tribus & quadraginta capitibus hanc ei præferendam, Christianæque Religioni propiorem esse contendit. Quæ publicus censor Jacobus de Lugo eatenus probavit, *ut minime negetur Aristotelis Philosophiam esse ancillam Theologiæ*. Neque Patricius Gregorio ut Aristotelem Platone recepto proscriberet persvadere potuit, neque illud facere ausus est Clemens VIII. à Bellarmino monitus quod eo magis cavendus sit Plato, quo facilius possit, dum ad placita Christiana propius videtur accedere, erroribus subtilioribus præbere ansam & decipere incautos. Concludit Launojus, neque Platonis neque Aristotelis Philosophia in religione esse opus, cui sufficere debet divinorum scriptorum auctoritas, & quam ex Vincentio Lirinensi & Theodorito addit, Ecclesiæ Catholicæ traditio.

Quanquam autem ab illo tempore etiam late imperium obtinuit Aristotelis Philosophia, quæ Græcis primum, hinc Arabibus atq; inde Scholasticis doctoribus per plurium jam pridem sæculorum spatium, probata fuit: tamen avorum Patrumque nostrorum memoria præclari quidam viri pulchre ausi sunt imperium ejus excutere, quod contra ipsius voluntatem (neutiquam enim sibi potius quam Naturæ rerum credi, aut nihil à posteris addi inventis suis voluit Aristoteles) plane in Tyrannidem abierat. Præ cæteris *Petrus Gassendus* hoc egit in Exercitationibus paradoxis,* adversus Aristotelicos, monens hos ex germana Philosophia fecisse Sophisticam, & immerito Philosophandi libertatem sibi ipsis ademisse, apud ipsum vero Aristotelem innumera deficere, superfluere, fal-

* Gratianopoli A. 1624. 8. Hagæ Comit. 1656. 8. & Tomo III. Opp.

fallere & contradicere. Inprimis vero *Renatus Cartesius* pomœria sanioris Philosophiæ quomodo pace Aristotelis feliciter proferenda essent laudatissimo exemplo demonstravit, qui de Aristotele, * *cum ille homo*, inquit, *tam felix extiterit*, *ut quæcunque olim sive cogitans sive incogitans scriptitavit*, *hodie à plerisque pro oraculis habeantur*, *nihil magis optarem*, *quam ut à veritate non recedendo*, *ejus vestigia in omnibus sequi possem.* Tantum optandum erat, ut multi ex Cartesii asseclis non pro libera & diligenti veritatis inquisitione, quam magister ipsorum præivit, novam sectariam & æq; ut Aristotelicorum servilem, nec minoribus adeo difficultatibus ** obnoxiam Philosophiam cœpissent introducere.

COMMENTARIOS & INTERPRETES in Aristotelem Veteres Græcos recensuit *Philippus Labbeus* in brevi conspectu Aristotelis & Platonis Græcorum interpretum typis editorum. Paris. 1657. 4. Catalogi eorum qui in Aristotelem scripserunt, sed non satis distincti neque accurati leguntur in editionibus Græcolatinis Aristotelis, in Possevini Bibl. selecta, in Bibl. Philosophica Bolduani & Lipenii: in Hendreichii Pandectis Brandenburgicis &c.

Felicis Accoromboni Nobilis Eugubini Civis Romani Commentarius obscuriorum locorum & sententiarum in omnibus Aristotelis scriptis, & controversiarum inter Platonicos, Galenum & Aristotelem examinatio lucem vidit Romæ. A. 1590. fol.

DE LOCIS IN ARISTOTELE MATHEMATICIS, *Josephus Blancanus* Mathematum in Gymnasio Parmensi Professor librum vulgavit Bononiæ 1615. 4. cum diss. de Mathematicarum rerum natura, & Chronologia illustrium Mathematicorum.

ISAGOGEN ad lectionem Aristotelis, cum singulorum ejus librorum scopo & partitione scripsit *Mich. Piccartus*, Norimb. 1605. 8. recusam

* Cartesius Epist. de motu cordis ad Medicum Lovaniensem, quæ exstat in Beverovicii quæst. Epistol. p. 125.

** Svite du voyage du Monde de Mr. des Cartes p. 105. *Les Peripateticiens ont aussi leurs difficultez a resoudre, on n'en peut pas douter, mais fussent elles encore plus grandes de beaucop qv'elles ne sont, tandis qve les Cartesiens n'auront rien de plus intelligible à nous dire, il faut s'en tenir là & raisonner sur ce point particulier, comme fut sur toute la Philosophie un grand Ministre d'Etat il y a vingt cinq ans. On luy conseilloit de ne point faire apprendre à son fils aisné l'ancienne Philosophie, par ce que, luy disoit on, il n'y a dans cette Philosophie qve des niaiseries & des folies. On m'a dit aussi, respondit-il, qv'il y a bien de fadaises & des chimeres dans la nouvelle: ainsi, continua-t-il, folie ancienne, folie nouvelle, je croy qv'ayant à choisir, il faut preferer l'ancienne à la nouvelle.*

cusam I. Conr. Durrio curante A 1660. 8. cum Epistola H. Conringii, qua non dubitat hoc scriptum præferre libris si exstarent Andronici Rhodii & Adrasti quos de ordine scriptorum Aristotelis condiderunt. Analysin & Epitomen scriptorum Philosophi composuere *Carpentarius*, *DuVallius* &c.

LEXICON Philosophiæ Aristotelicæ, ut Platonicæ & Stoicæ, sub titulo seminarii edidit *Joh. Baptista Bernardus*, cujus viri mentionem feci supra in extremo capitis primi. *Petrus* quoque *Petitus* Medicus Parisiensis, Lexicon vocum Philosophicarum Arristotelis concinnaverat, sed illud lucem non vidit.

DE ARISTOTELIS DISCIPULIS scripserat *Nicander* Alexandrinus, teste Suida in Αἰσχρίων. *Maximi* ὑπόμνημα πρὸς Ἀριστοτέλην quale fuerit non possum dicere. Memoratur à Suida.

ARISTOTELIS DETRACTORES è veteribus fuere *Cephisodorus* Isocratis discipulus, de quo dixi lib. II. cap. 26. in Isocrate, *Timæus* historicus, cujus invectivam in Aristotelem improbat Polybius Excerpt. Peiresc. p. 46. *Eubulides*, Laert. II. 109. ejusque discipulus *Alexinus*, contra quorum criminationes videndus Aristocles apud Eusebium XV. 2. præparat. *Epicurus*, qui Aristotelem traduxit in Epistola περὶ ἐπιτηδευμάτων apud Athenæum VIII. p. 354. *Dicæarchum* quoque his annumerat Themistius in Sophista p. 285. Singulare præterea odium in Aristotelem fuit *Caracallæ* Imp. qui scripta ejus comburi jussit, cum fidem haberet iis qui Alexandro M. venenum Aristotelis consilio datum fuisse tradiderunt. Vide Xiphilinum p. 329. seq. Antiquioribus Philosophis, quos subinde impugnat Aristoteles, injuriam fecisse, & vetustiores illos rectius pleraque tradidisse contendit *Paganinus Gaudentius* in dissertatione exoterica de Aristoteleo veterum contemptu, edita Pisis 1640. 4.

EX ENCOMIIS in Philosophum collatis juvat unicum, cui lubens assentior, adscribere Quintiliani X. 1. Institut. Or. *Quid Aristotelem, quem dubito scientia rerum, an scriptorum copia, an eloquendi svavitate, an inventionum acumine, an varietate operum clariorem putem.* Cæterum nimias & humanum captum superantes laudes, quibus eum oneravit præter alios Averroes; merito exsibilat Malebranchius lib. 2. de inquirenda veritate, cap. 7.

CAP.

CAPUT VII.

Scripta Ariſtotelis deperdita, digeſta ſecundum ordinem literarum.

Περὶ τἀγαθοῦ, γ'. Laert. V. 22. Simplicius in I. de anima text. 26. ubi teſtatur Ariſtotelem in hoc opere Pythagorica Platonicaque περὶ τῶν ὄντων decreta è Platonis ſermonibus memoriæ mandata tradidiſſe. Idem reſpicit Philoponus in IV. Phyſic. comment. 28. ἀγράφους τοῦ Πλάτωνος συνουσίας perſcripſiſſe Ariſtotelem teſtatus. Meminit & Suidas in ἀγαθοῦ δαίμονος. Vide infra, quæ de libris περὶ φιλοσοφίας. Anonymus Menagii & MStus Laertii codex Regius Pariſienſis, περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ά. male. Nec melius Sam. Petitus, qui IV. 10. Miſc. legit ά, β'.

Ἀἴτια ποιητικά, ſive αἰτίαι ποιητικαί. Anonymus Menagii.

Περὶ τοῦ αἱρετοῦ καὶ συμβεβηκότος ά. Laert. V. 23. & Anonymus Menagii.

Περὶ Ἀλεξάνδρου libros VIII. memorat Anonymus Menagii. Librum quintum ſed non viſum ſibi allegat Euſtathius ad Dionyſii periegeſin v. 1140. Ἀριστοτέλης ὡς φασιν ἐν πέμπτῳ περὶ Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποίκων ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii ἀποικιῶν. Idem Anonymus memorat librum Ariſtoteli falſo inſcriptum, cui titulus Ἀλεξάνδρου ἐγκλησία.

Πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος ά. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀναλυτικῶν libros quadraginta in Bibliotheca Alexandrina ſub Ariſtotelis nomine repertos eſſe teſtatur Amonius & Philoponus ad Categ.

Ἀνατομῶν, *libri octo.* Laert. V. 25. ſive *libri ſex*, ut Anonymus Menagii. Ex aliorum narrationibus pleraque ſcripſiſſe, contendit Hieronymus Mercurialis 2. 10. Var. Lect. eorum nempe quos per totius Aſiæ Græciæque regiones animalia alere & Ariſtoteli parere Alexander juſſerat, *quos percunctando*, inquit Plinius VIII. 16. Hiſt. præ-

clara illa de animalibus volumina condidit. Anonymus Menagii inter ψευδεπίγραφα Aristotelis refert Ἀνατομὴν ἀνθρώπου, Menagius eandem esse putat succinctam & elegantem tractationem περὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις μορίων quam *Petrus Laurembergius* Hamb. 1626. 4. cum versione sua edidit sub titulo: Anonymi Philosophi antiquissimi εἰσαγωγὴ ἀνατομική.

Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν ά. Laert. V. 25. Anonymus Menagii, Apollonius hist. mirab. c. 39. Respicit ipse Aristoteles (judice Menagio) III. 2. hist. animal.

Περὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Anonymus Menagii.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. idem.

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως. Idem Anonymus.

Ἀπολογία. Athenæus lib. XV. p. 697 addens cautelam: εἰ μὴ κατέψευσται ὁ λόγος. Titulus integer scripti: Ἀπολογία Εὐσεβείας πρὸς Εὐρυμέδοντα & ab Anonymo Menagii inter Pseudepigrapha refertur.

Ἀπορημάτων ποιητικῶν ά. Anonymus Menag.

Ἀπορημάτων Ἡσιόδου ά. id.

Ἀπορήματα Ἀρχιλόχου, Εὐριπίδου, Χοιρίλου ἐν βιβλίοις γ'. id.

Ἀπορήματα Ὁμηρικά Vide infra in Ὁμηρ.

Ἀπορημάτων θείων ά. id.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς, ά, β', γ'. Laert. V. 23. aut Ἐνστάσεις sive ἐνστάσεις, ά ut Ambrosius Laertii interpres & Anonymus Menagii.

Περὶ ἀρχῆς ά. Laert. V. 23. quo in loco Samuel Petitus IV. 9. Misc. legebat περὶ ἀρχῶν ά, β'. & exstare hodie putabat sub titulo libri I. & III. Metaphys. In Anonymo Menagii est περὶ ἀρχῶν ἢ φύσεως, ά.

Περὶ τῆς Ἀρχύτου φιλοσοφίας ά, β', γ'. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἐκ τῶν Τιμαίου καὶ Ἀρχύτου ά. sive Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων, Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀστρονομικόν, ά. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Ἄτακτα ιβ. Laert. V. 26. Male Casaub. πρόστακτα. Male etiam Anonymus Menagii διατάκτων ιβ' pro ἀτάκτων. Alios ἀτάκτων h. e. Miscellaneorum scriptores vide apud Wovveranum c. 13. Polymath. & Henr. Valesium ad Harpocrat. in παιανιεῖς.

Περὶ βασιλείας ά. Laert. V. 22. Ammonius in vita. Anonymus Menagii, & Nunnesianus, cujus hæc sunt verba: *Ut omnibus hominibus universaliter benefaceret, scripsit Alexandro librum* de regno, *docens ipsum*

ana-

qualiter oportet regnare: & in tantum movit animum Alexandri ad faciendum, (leg. benefaciendum) *quod dicebat: quod non benefeci aliquibus hodie, non regnavi.*

Περὶ τοῦ βελτίονος, α΄. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Ὑπὲρ τοῦ μὴ γεννᾶν. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Γεωργικά. Anonymus Menagii refert inter ſcripta Ariſtoteli ſuppoſita. Inſtitut. Orator.

Γρύλλος. Vide infra περὶ Ῥητορικῆς. Laert. V. 25. Quintilianus II 17.

Προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου, α΄, β΄. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Πρὸς Δημόκριτον α΄. Laert. V. 27. Tractatus fuiſſe videtur, licet Laertio inter Epiſtolas male referatur.

Διαιρέσεις σοφιστικαὶ, δ΄. Laert. V. 22. Anonymus Menagii, ſed unum duntaxat librum numerans.

Διαιρέσεις, ιζ΄ id. 23.

Διαιρετικῶν α΄. id.

Διαιρετικὸν α΄. id. 24. Simplicius in Categ.

Διάλογοι. Dio Chryſoſt. Orat. 53. de Homero & Baſilius Epiſt. 167. qui docet eum mature à Dialogis ſcribendis deſtitiſſe, quod cum Platone paria facere non poſſet.

E *diatribis* Ariſtotelis locus affertur à Stobæo Serm. 43. p. 303.

Διαφορά. Anonymus Menagii, niſi hoc vocabulum loco motum ſit, & referendum ad ἐγκώμια, aut exciderit aliquid ad quod referri debebat. Vide ſupra in ἀτακτα.

Διδασκαλίαι. Vide ſupra lib. 2. c. 19. in notitia Tragicorum, ubi de Ariſtotele.

Περὶ δικαιοσύνης, δ΄. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Demetrius de elocutione ſect. 28.

Περὶ δικαίων, β΄. Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Δικαιώματα, α΄, β΄. Laert. V. 26. Harpocrat. in δρυμός.

Δικαιώματα πόλεων vocat Euſtathius in Iliad. η. p. 559. & Anonymus Menagii. Nunneſianus *Juſtificationes græcarum civitatum, quibus*, inquit, *lites Græcorum determinabat. Scripta autem eſt ab eo poſterius hiſtoria Politiarum.* Male δικαιώματα πολέμων apud Ammonium Grammaticum in νῆες, licet illam lectionem tuentur viri magni Hugo Grotius præf. de jure B. & P. ac Valeſius ad Harpocration. p. 273.

Διονυσιακῶν ἀστικῶν καὶ Ληναίων προοιμίων ά. Anonymus Menagii. Cæterum ut docet ſcholiaſtes Thucydidis, hymni apud veteres procemia appellabantur.

Νίκαι Διονυσιακαί. Vide infra in νίκαι.

Περὶ δόξης. Anonymus Menagii.

Τὰ ἐγκύκλια. Ariſt. l. 1. Nicomach. c. 5. Καὶ περὶ μὲν τοῦ καθ' ἡδονὴν βίου καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἅλις. Ἱκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις εἴρηται περὶ αὐτῶν. Puto falſos fuiſſe eos, qui teſte Euſtratio p. 10. exiſtimarunt ab Ariſtotele reſpici poema quoddam Heroicũ, in quo poſt certum numerum verſuum ſubinde ultima verba primis reſponderint, atq; ideo opus inſcriptum fuiſſe ἐγκύκλια. Φασὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἔπη τινὰ ἐκθέσθαι ἐπίτηδες κατά τινα ἀριθμὸν συμποσούμενα (leg. συμπονούμενα) ἐν ἑτέρᾳ καὶ ἑτέρᾳ θέσει καὶ τάξει, ὧν ἑκάστη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τε ἤρχετο καὶ τὸ αὐτὸ κατέληγε, διὸ καὶ ἐγκύκλια ταῦτα ὠνόμασεν. Verius eſt, hoc opere comprehenſas fuiſſe promiſcuas & exotericas de variis rebus diſputationes, ad Encyclopædiam ſpectantibus. Hic enim ſenſus vocis ἐγκυκλίων, ut obſervarunt Wovveranus c. 24. polymathiæ & Salmaſius p. 240. ad Simplicium. Franciſcus Patricius T. 1. diſcuſſ. peripatet. lib. 6. Joſ. Scaliger ſive Ivo Villiomarus adverſus Rob. Titium III. 20. Ἐγκύκλια Ariſtotelis problemata allegantur à Gellio XX. 4. Ἐγκυκλίων duos libros memorat Anonymus Menagii & Laertius V. 26. Problematum ſaltim pars hodie exſtat, ut ſupra in editis Philoſophi ſcriptis notavi. num. XXV.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Anonymus Menagii.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. id.

Ἐγκώμιον λόγου. id.

Ἐγκώμιον πλούτου. id.

Περὶ εἰδῶν καὶ γενεῶν. Laert. V. 22. Anon. Menag. περὶ εἰδῶν.

Περὶ ἑκουσίου ά. Laert. V. 24. Anon. Menag. περὶ ἑκουσίων.

Ἐλεγεῖα in Eudemum Cyprium, quorum initium: Καλλιτέκνου μητρὸς θύγατερ. Laert. V. 27. Anonymus Menagii. Olympiodorus comentar. in Gorgiam Platonis, & ex eo Patricius diſcuſſ. Peripatet. p. 94. ſeq. Beſſarion contra calumniatorem Platonis lib. 1. c. 3. ubi verſus aliquot latine redditi, in Platonis laudem.

Περὶ ἐναντίων ά. Laert. V. 22. Anon. Menagii. ἐκλογὴ τῶν ἐναντίων dicitur Ariſtoteli IV. 2. Metaph. & Sam. Petito judice exſtat hodie ſub titulo libri X. Metaphyſ.

Ἐνθυμήματα ῥητορικά. Ἐνθυμημάτων αἱρέσεις (al. minus bene διαιρέσεις) ά. Laert. V. 24. Anonymus Menagii : Ἐνθυμημάτων ῥητορικῶν ά. Ἐνθυμημάτων καὶ αἱρέσεων.

Ἐνστάσεις. ά. Vide supra in ἀρετῆς.

Περὶ εὐβοίας. Schol. Appollonii lib. 1. sed respicit partem operis πολιτειῶν quæ erat de Rep. Eubœorum.

Ἐξηγημένα κατὰ γένος. Laert. V. 26. Aliæ editt. ἐξηγμένα. Anonymus Menagii ἐξητασμένων κατὰ γένος, ιδ.

Ἔπη, quorum initium: Ἁγνὲ θεῶν πρέσβισθ' ἑκατηβόλε. Laert. V. 27. Anonymus Menagii.

Περὶ ἐπιστημῶν ά. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Samuel Petitus IV. 9. Misc. opinatur hos libros hodie exstare sub titulo libri II. & IV. Metaphys.

Περὶ ἐπιστήμης. ά. id. 23.

Ἐπιστολαί. De Aristotelis Epistolis deperditis pariter & iis quæ exstant jam dixi supra in Epistolographis lib. 2. c. 14. num. 17. & 38. Anonymus Menagii memorat Epistolas viginti. Laertius V. 27. Epistolas ad Philippum, Selymbriorum Epistolas, (hoc est ut intelligo, scriptas Selymbriorum nomine, quæ fuit urbs Propontidis:) Ad Aristonem, 1. Ad Hephæstionem, 1. Ad Mentorem, 1. Ad Philoxenum 1. Ad Themistagoram 1. Ad Democritum 1. Ad Antipatrum IX. Ad Alexandrum IV.

Ὑπομνήματα ἐπιχειρητικὰ sive ἐπιχειρηματικοὺ (λόγου) vel ut alii ἐπιχειρηματικά. γ'. Laert. V. 23. Simplicius in Categor. Anonymus Menag. ὑπομνημάτων ἐπιχειρητικῶν, γ'.

Ἐπιχειρημάτων. ϛ'. Laert. V. 24. Anonymus Menagii.

Περὶ ἑρμιόνης ἱεροῦ. Schol. Theocriti Idyll. 15.

Περὶ ἐριστικῶν. ά, β'. Laert. V. 22. & 29. Hesych. illustris, licet H. Steph. testatur eo in loco codices nonnullos legere ἐρωτικῶν. Anonymus vero Menagii hosce libros eosdem facit cum sophisticis elenchis qui exstant. Ἐλέγχων σοφιστικῶν ἢ περὶ ἐριστικῶν νικῶν.

Λύσεις ἐριστικαί. δ'. Laert. V. 22. Anonymus Menag.

Προτάσεις ἐριστικαί. infra in περὶ.

Ἐρωτικός. ά. Laert. V. 22. Sed Athenæo XV. p. 674. laudatur secundus liber ἐρωτικῶν, & Anonymus Menagii memorat ἐρωτικῶν libros sex. Forte ex hoc opere sunt quæ profert Athenæus XIII. p. 564.

Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως ά, β'. Laert. V. 23. Ex Sam. Petiti sententia hic

hic est liber octavus Topicorum ex iis qui extant. Cæterum τὰ περὶ ἐρωτήσεως à Topicis distingvuntur apud Laert. V. 29.

Εὔδημος ἢ περὶ ψυχῆς. In Eudemum Cyprium, familiarem suum defunctum dialogus. Plutarch. in Dione & Consolat. ad Apollon. Proclus 5. in Timæum & in Phædonem ac Gorgiam. Vide Patricii discussiones Peripateticas lib. VII. p. 93. Respicit Cicero 1. de divinat. Laert. V. 22. Inter alia in hoc dialogo confutaverat eos qui animum tantum habuerunt pro harmonia, teste Simplicio in 1. de anima text. 54. qui illius iterum meminit lib. 3. text. 1.

Περὶ εὐγενείας ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Athenæus sub init. libri 13. ubi Codices quidam male περὶ συγγενείας. An genuinum Aristotelis, dubitat Plutarchus in Aristide extremo. Sane inter Theophrasti scripta fuit etiam liber hujus argumenti. Sed in fragmento libri quod etiamnum inter opera Aristotelis exstat è Stobæi Serm. 84. verba illa ad quæ Plutarchus respicit occurrere, annotatum est à Seldeno in præf. ad præclarum opus quod de titulis honorum edidit. Aliud fragmentum apud eundem Stobæum Serm. 86.

Περὶ εὑρημάτων. Clemens Alex. 1. Strom. p. 308.

Περὶ εὐχῆς ά. Laert. V. 22. Simplicius in 2. de cœlo, Anonymus Nunnesii & Menagii. Respicit Varro Eumedinibus apud Nonium in *miras*. Vide Scaligerum sive Ivonem Villiomarum adversus Rob. Titium IV. 13.

Περὶ τῶν ζώων ἠθῶν καὶ βίων. Athenæus VII. p. 282. & 307. Eadem leguntur tamen in editis de animalium Historia libris.

Ζωϊκά. Apollonius c. 27. hist. commentitiæ, ubi hoc opus ab altera πραγματείᾳ περὶ ζώων distinguit. Vide infra περὶ ἰχθύων & eundem Apollonium. c. 28.

Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων ά Laert. V. 25. Anonymus Menag.

Ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων. Laert. V. 25. Anon. Menag.

Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου liber diversus ab edito. Apollonius hist. mirab. cap. 26.

Περὶ ἡδονῆς ά. Laert. V. 22. & 24. Vel Aristoteles bis tractavit idem argumentum, vel quod hoc loco probabilius mihi videtur, eundem librum bis numeravit Laertius. Memorat & Anonymus Menagii.

Τέχνης τῆς θεοδέκτου συναγωγή. infra in τέχνη.

Θεο-

Θεολογούμενα. Macrob. 1. Saturnal. c. 18. nisi diversus à nostro Aristoteles intelligitur: nam velut à celebri illo Stagirita eum distincturus, *Aristoteles*, inquit, *qui Theologumena scripsit, Apollinem & liberum Patrem unum eundemque Deum esse, cum multis argumentis asserat* &c. De nostro quidem Ammonius in vita: Τῇ δὲ Θεολογίᾳ εἰ καὶ μηδὲν προσέθηκεν, ἀλλ' οὖν οὐδὲν αὐτῆς ἐλλιπὲς ἐπραγματεύσατο. οὐ γὰρ τὰ ἐγκόσμια μόνα ᾔδει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμια. Julianus Epist. ad Themistium p. 265. Aristotelis dictum refert οὐ μὴ μεῖον αὐτῷ προσήκει φρονεῖν ἐπὶ τῇ Θεολογικῇ συγγραφῇ τοῦ καθελόντος τὴν περσῶν δύναμιν, *non minus ingentes se animos ob Theologicum quod elucubrarat opus gerere posse, quam Alexandrum qui Persarum opes everterat.*

Θέσεις ἐπιχειρηματικαὶ sive ἐπιχειρητικαὶ κέ. Θέσεις ἐρωτικαὶ δ'. Θέσεις φιλικαὶ β'. Θέσεις περὶ ψυχῆς ά. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii, qui addit θέσεις πολιτικάς libris 2. Memorat Theon quoque in progymnasm. Θέσεις, Aristotelis pariter & Theophrasti, de quo infra.

Περὶ θηρίων *de bestiis Venenatis.* Eratosthenes c. 41. Catasterism.

Ἰατρικὰ Laert. V. 26. licet in antiquioribus editt. legitur τακτικά. Anonymus Menagii: περὶ ἰατρικῆς β'. & postea περὶ ἰατρικῆς ζ'. Medicinæ operam dedisse Aristotelem testatur præter Anonymum Nunnesii & Ælianum IX. 22. Var. Plutarchus in Alex. qui hoc nomine gratum Regi fuisse affirmat. Etiam φαρμακοπώλης aliquando fuit Aristoteles, si vera sunt quæ narrat Ælianus V. 9. Var. Vide & infra in συναγωγῇ.

Περὶ ἰδίων ά Laert. V. 22. an ἰδεῶν? de quibus duos libros scripsisse testatur Syrianus in extremo commentarii ad XIII. Metaphys.

Περὶ τῆς ἰδέας ά. Laert. V. 23. Anonymus Menagii, Alex. Aphrodiseus 4. in Metaphys. Scholiastes MS. ad Dionysium Thracem: ἰστέον δὲ ὅτι οἱ ὅροι τῶν καθόλου καὶ ἀεὶ μενόντων εἰσὶν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης εἴρηκεν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, ἃ πρὸς τὰς Πλάτωνος ἰδέας ἐστὶν αὐτῷ πεποιημένα.

Περὶ ἰχθύων. Athen. lib. VII. p. 302. nisi pars potius operis de animalibus respicitur.

Περὶ ἰχθύων ἢ ζωικόν. Athenæus VII. p. 286. 320. ubi refert quædam in Historia animalium haud obvia. Confer supra in ζωικά.

Περὶ καλοῦ ά. Laert. V. 24. Anonymus Menagii περὶ κάλλους.

Κατηγοριῶν liber alter diversus ab eo qui exstat, Memoratur ab Adrasto apud Simplic. & Ammonio ad Categorias, sed pro spurio habitus. Vide Patricii discuss. Peripatet. T. 1. p. 20.

Κα

Κήρια. Eutocius ad Archimedem de Circuli dimensione ait plures hoc problema solvere conatos esse, uti non fugiat eos, qui Eudemi Historiam Geometricam legerunt, καὶ τ᾽ Ἀριστοτελικῶν μεταςχόντας κηρίων. Idem Eutocius sub extremum libri laudat Porum Nicæum Philonis Gadarensis discipulum ἐν κηρίοις. Commandinus utrobique legit Κυρίων & Κυρίοις male.

Περὶ κινήσεως α΄, β΄. Laert. V. 23. Philoponus VII. 3. contra Proclum & Anonymus Menagii, qui unum duntaxat librum memorat. Sunt qui putant hos esse libros postremos φυσικῆς ἀκροάσεως, in quibus de motu agitur.

Κορίνθιος. Vide infra in Νήρινθος.

Περὶ Κυάμων. Laert. VIII. 34.

Κτίσεις sive Origenes urbium. Plutarch. quod non suaviter vivitur secundum Epicurum p. 1093.

Κύκλος à quo diversum opus περὶ ποιητ. γ΄. licet Anonymus Menagii legit Κύκλος ἢ ποιητῶν, γ΄.

Κωμικοί. Erotianus in Ηρακλείης νόσε. Videtur fuisse pars διδασκαλιῶν qua de Comicis egit. Confer Jonsium p. 55. de scriptoribus Hist. Philos. cui tamen non assentior, opus hoc juniori cuidam Aristoteli Grammatico tribuendum esse conjicienti.

Κυρήνη. Menagius ad Laertium p. 204. notat Aristotelem ἐν κυρήνῃ citari à Polluce IX. 6. Forte respexit descriptam ab Aristotele in opere πολιτειῶν Remp. Cyrenaicorum. Possunt etiam verba Pollucis ita intelligi, ut teste Aristotele affirmet tetrastaterem aureum in usu fuisse Cyrenis.

Περὶ λέξεως καθαρᾶς α΄. Anonymus Menagii.

Περὶ λέξεως, β΄, Laert. V. 24. Forte iidem qui Simplicio ad Categorias: τὰ περὶ λέξιν, ut Clarissimus Menagius annotavit.

Περὶ τ λίθε *de Magnete* Laert V. 26. Galenus vel quisquis auctor libri de incantatione laudat Aristotelem in libro de lapidibus. Sic & Anonymus Menagii. Et Philippus Labbeus p. 255. Bibl. MSS. testatur librum Aristotelis de gemmis Arabice exstare MS.

Ἐγκώμιον λόγε. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha refert.

Μαγικὸς sive Μαγικόν. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha Philosophi referens, tum Laert. procem. sect. 1. & 8. Plinius XXX. 1. Suid. in Ἀντισθένης, ubi testatur hunc librum ab aliis Antistheni, ab aliis tributum Rhodoni.

Μαθη-

Μαθηματικόν. Laert. V. 24. Περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐσίας. Anonymus Menagii.

περὶ μακροβιότητος. Idem Anonymus.

περὶ Μεγέθες. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii. Unde non probo Meursii conjecturam qui apud Laertium μέθης pro μεγέθες scribere jubet. p. 123. ad Hesych. illustrem, & ipse rectius de hac conjectura sua ambigit p 128. ad Apollon.

περὶ Μέθης. Apollonius Hist. mirab. c. 25. Athenæus. Macrobius VII. 6. Plutarch. III. 3. Sympos.

Μεθοδικόν. Laert. V. 24. Περὶ μεθόδε Anonymus Menagii, qui inter Pseudepigrapha refert.

Μεθοδικὰ ή. Laert. V. 23. & 29. Hesychius illustr. Aristoteles ipse in Rhetor. & ex eo Dionysius Halic. Epist. ad Ammæum p. 121. 122.

πρὸς τὰ Μελίσσε, ά. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Μενέξενος, ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii.

Περὶ μετάλλων, μονόβιβλος. Olympiodor. in Meteor. 1. p. 5.

Περὶ μίξεως scriptum suum memorat Aristoteles c. 3. lib. de sensu, nisi respicit locum lib. 1. de generat. & corrupt. c. 10. ubi de hoc argumento egit, ut Menagio notatum p. 195. ad Laertium.

Μνημονικόν, ά. Laert. V. 26. Anonymus Menagii. Gellius IX. 8. περὶ τῆς μνήμης. Fragmentum apud Stobæum Serm. 25.

περὶ μονάδος. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Περὶ Μεσικῆς. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Plutarchus lib. de Musica p. 1139. ex Aristotele locum bene longum affert, quem ex ejus libro de Musica petitum esse non dubitat Patricius discuss. peripatet. p. 76. Aristotelis problemata quæ ad Musicam spectant & Averrois in Aristotelem de Musica MS. in codice Regis Galliæ 2270. teste Labbeo p. 116. Bibl. novæ MSS.

Περὶ τῆς τοῦ Νείλε ἀναβάσεως. Anonymus Menagii. Alexander in lib. Meteorolog. Videri possit hoc scriptum ætatem tulisse. Nam latine in veteribus editionibus Aristotelis exstat libellus de Nilo, ut dixi capite superiore §. 37.

Νήρινθος ά. Anonymus Menagii & Laert. V. 22. ubi Meursius legendum putat Κορίνθιος. Sane Themistius Orat. IV. p. 121. (sive Orat. XXIII. p. 295. edit. Harduini) narrat Aristotelem in Dialogo cui titulus Κορίνθιος celebrasse Corinthium quendam agricolam qui lecto Platonis Gorgia agrum colere desiit, & Platoni in disciplinam se dedit.

Περὶ νήσων De insulis singulari libro egisse Aristotelem incerta valde conjectura colligitur è loco Plinii IV. 12. ubi Aristotele auctore refert, Delon ita dictam, quod repente apparuerit enata.

Νῖκαι Διονυσιακαὶ sive liber de iis qui in Dionysiis vicissent. Laert. V. 26. Certabant enim Tragici tetralogiis sive quaternione Tragœdiarum in Dionysiis, Lenæis, Panathenæis & Chytris· Vide Libanii argumentum in Orat. Demosthenis adversus Midiam, & quæ viri docti ad eundem Laertium III. 56. Idem argumentum nostra ætate illustrandum sibi sumsit Illustris Vir Ezechiel Spanhemius, cujus præclarum opus de Dionysiorum festo & Διονυσιονίκαις jam pridem exspectamus. Nam Meursii quidem de iisdem Dionysiis liber singularis, cujus spem facit in Græcia feriata, una cum ipso auctore intercidit.

Νόμιμα Ῥωμαίων. Anonymus Menagii, qui illudere lectori videtur.

Νόμιμα βαρβαρικά sive βαρβαρικῶν συναγωγή. Idem Anonymus, & Theophrast. Cicero. Varro 6. de lingua lat. Apollonius hist. mirab. c. XI. Aristotelem ἐν Τυῤῥηνῶν νομίμοις laudat Athenæus lib. 12. Vide & infra πολιτεῖαι, tum Wovveranum c. 9. Polymathiæ. A. Schottum ad Zenobii V. proverb. 25. & Jonsium p. 49. 50. ubi de aliis νομίμων scriptoribus.

Νόμων, δ'. Laert. V. 26. Male apud Anonymum Menagii νομίμων δ'. Respicit forte Gellius II. 12.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. Anonymus Menagii.

Νόμος[*] συστατικός sive νόμων συστατικῶν α'. Laert. V. 20. Anonymus Menagii & Proclus in præf. ad Remp. Platonis, ex emendatione Meursii ubi alioqui legitur συσσιτικός. Sed Laertius & Anonymus potius ex Proclo emendandi. Sane Casaubonus ad Athenæum pro συστατικὸς apud Laertium legit συνουσιαστικὸς, Jonsius p. 57. συμποτικός: & νόμους συμποτικοὺς Leges convivales scripsisse Aristotelem diserte tradit Athenæus XV. 5. & V. pag. 186. Adde quæ infra in συμπόσιον.

Πρὸς τὰ Ξενοκράτους. Laert. V. 25. Sed in codice MS. Florentino Laertii Ξενοφάνους. Ac sane exstat etiamnum libellus Aristotelis de dogmatibus Xenophanis, cui adde quod paulo ante Laertius memoraverat librum Anonymo Menagiano etiam notatum περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους φιλοσοφίας.

Ὀλυ-

[*] Definitio legis apud Athenæum ex Aristotele: νόμος ἐστὶν λόγος ὡρισμένος καθ' ὁμολογίαν κοινὴς τῆς πόλεως, μηνύων πῶς δεῖ πράττειν ἕκαστα.

Ὀλυμπιονῖκαι. Laert. V. 26. VIII. 51. Anonymus Menagii.

Ἀπορημάτων Ὁμηρικῶν, libri *sex*, Laert. V. 26. sive *septem* ut Anonymus Menagii. Phrynichus in βασίλισσαν. Anonymus Nunnesii: *Aristoteles autem juvenis adhuc existens doctrinam eloquentiæ docebatur, ut declarant Homerica commenta scripta ab eo, & Iliadis dictamen quod dedit Alexandro.* Respicit & Plutarchus Aristotelem laudans lib. de audiendis Poetis p. 32. De ἐκδόσει Homeri Aristotelica quam ἐκ τοῦ Νάρθηκος vocabant, dictum supra lib. 2. c. 2. §. 12. Τὰ Ὁμήρου προβλήματα memorat Ammonius in vita Aristotelis, & Anonymus Menagii libros decem προβλημάτων Ὁμηρικῶν. Qui præterea inter scripta Aristotelis refert εἰ δέ ποτε Ὅμηρος ἐποίησεν τὰς ἡλίου βοῦς, sive dissertationem de solis bobus ad Odyss. α. v 8. Etiam de Homero scripsisse testatur Plutarchus libro quod non svaviter vivi possit secundum Epicurum. p. 1095.

Ὀπτικόν. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Hunc Aristotelis librum à se lectum indicat Andreas Bellunensis Avicennæ interpres teste Nunnesio ad vitam Aristotelis. Verum apud Hesychium illustrem in Ἀριστοτέλης non Ὀπτικὰ legendum sed Τοπικὰ, ut apud Laertium. V. 29.

Περὶ παθῶν ὀργῆς. α. Laert. V. 23. Anonymus Megnagii περὶ πάθους ὀργῆς.

Ὁρισμῶν βιβλία ιγ. Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Περὶ ὄψεως. α, β. Anonymus Menagii. Confer paulo ante Ὀπτικόν.

Πάθη, α. Laert. V. 24.

Περὶ παιδείας α. ἢ παιδευτικόν. Laert. V. 22. & IX. 53. Anonymus Menagii.

Παραβολαί, α. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Παραδόξων liber secundus laudatur à Plutarcho in Parallelis, p. 312.

Παροιμίαι. α. Laert. V. 26. Hoc opus reprehendit *Cephisodotus* (sive ut rectius scribitur *Cephisodorus* Isocratis discipulus de quo supra lib. 2. cap. ult.) teste Athenæo lib. 2. p. 66. ubi Dalechampii versio emendanda. Vide Vigeri notas ad Eusebii præparat. Evangel. p. 75. Menagius ad Laertium p. 197. ex Andr. Schotti præf. ad proverbia Græcorum ait Aristotelis παροιμίας citari à Zenobio, qua in parte virum doctissimum memoria fefellit. Respiciunt eodem notante Menagio Didymus in Odysseæ x. v. 19. & Schol. Apollonii lib. 1. p. 10. ubi de Ancæo. His adde Synesium qui in calvitiei encomio

comio p. 85. ex Aristotele proverbium definit παλαιᾶς φιλοσοφίας ἐγκατάλειμμα περισωθὲν διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. Videtur idem Aristotelis opus respicere Apostolius VII. 44. ubi de ære Dodonæo & IX. 16. ubi de prov. εἰς κόρακας.

Περὶ τοῦ πάσχειν ἢ πεπονθέναι ά. Laert. V. 22. & Aristoteles ipse IV. 3. de generat. animal. quamvis Jonsius putat respici lib. 1. de generatione & corrupt. c. 6. non librum singularem.

In Platonis laudem Orationem præclaram conscripsit Aristoteles, ut ex Olympiodori commentario in Gorgiam observat Bessario lib. 1. c. 3. in calumniatorem Platonis.

Τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, ά, β', γ'. Laertius V. 22. Sed duos tantum libros numerat Anonymus Menagii. Aristoteles ἐν Πλατωνικοῖς laudatur à Plutarcho in Colotem pag. 1118. Vide & Laert. III. 80. 109. *De Platonis Philosophia.* Syrian. in XII. Metaphys. p. 93. b.

Περὶ πλούτου, ά Laert. V. 22. Anon. Menag. qui Ἐγκώμιον πλούτου, præterea memorat, atque inter pseudepigrapha recenset.

Περὶ ποιητῶν ά, β', γ'. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. III. 48. VIII. 57. Macrobius V. 15. Saturnal. & Athenæus XI. 15. Dialogum de *poetis* memorat Anonymus Nunnesii.

Ποιητικά. Laert. V. 26.

Πραγματεία τέχνης ποιητικῆς. ά, β'. Laert. V. 24. Librum tertium περὶ ποιητικῆς. id. 2. 46. Plutarch. de Homero. *Libri de Arte Poetica* Boethius in 1. de interpretat. p. 290.

Τὰ ἐκ τῆς (Πλάτωνος) πολιτείας ά, β'. Laert. V. 22. Proclus præf. in Platonis Remp. καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐπιτεμνόμενος τὴν πραγματείαν ταύτην οὕτω φησὶν ἐπιτέμνεσθαι τὴν πολιτείαν, καὶ ἐν τῷ συσσιτικῷ (Meursius legit συστατικῷ) οὕτω αὐτὴν προσαγορεύει τὸν τρόπον. Vide supra in νόμος συστατικός.

Πολιτεῖαι πόλεων ρνη. Respublicæ urbium CLVIII. Laertius & Anonymus Menagii; (Respublicas CCL. numerat Anonymus Nunnesianus, sed Ammonii sive Philoponi codices CCLV.) seorsimque gubernationes democraticæ, Oligarchicæ, Aristocraticæ, & Tyrannicæ. Laert. V. 27. unde apud Anonymum Menagii pro πόλεων ἰδιωτικῶν legendum ἰδίως Τυραννικῶν, καὶ δημοκρατικῶν, καὶ ὀλιγαρχικῶν. Allegantur in Schol. ad Aristophanis Vespas v. 157. 642. Opus præstantissimum, in quo, ut ait Cicero 5. de finibus, *omnium*

fere

fere civitatum non Græciæ ſolum ſed etiam Barbariæ mores inſtituta ac diſciplinas expoſuerat. In his fuere præter alias, quarum ipſa etiam nomina nos fugiunt deſcriptiones Reip.

Ἀδραμυττηνῶν. Steph. Byz. in Ἀδραμύττειον.

Ἀθηναίων. Schol. Comici ad Acharnenſes v. 233. ad Aves v. 1354. ad Plutum v. 278. Harpocrat. & Suidas in ϛρατειά. Zenobius prov. VI. 29. Heſych. εὐθύνας. Suid. in περίπολος.

Αἰγινητῶν. Athenæus VI. p. 272.

Αἰτωλῶν Strabo VII. 321.

Ἀκαρνάνων Strabo VII. 321.

Ἀκραγαντινῶν Pollux IV. 24. & IX. 6.

Ἀμβρακιωτῶν Steph. Byz. in δεξαμεναί.

Ἀργείων Pollux X. 46.

Ἀρκάδων Harpocrat. in μύριοι.

Βοττιαίων Plutarch. Theſeo p. 6.

Γελώων Schol. Pindari Pythionic. 1. p. 171.

Δηλίων Laert. VIII. 13. Athen. VII. p. 296

Εὐβοέων Videtur reſpicere Strabo Ariſtotelem laudans lib. X. p. 445. & 447.

Ἠλείων Harpocrat. in Ἑλλανοδίκαι.

Ἠπειρωτῶν Steph. Byz. in Ἀμύνται.

Θετταλῶν Athen. XI. p. 499. Harpocrat. in τετραρχία.

Ἰθακησίων Tzetz. in Lycophr. v. 799. Euſtath. ad Iliad. Θ. p. 700. In toto opere hæc fuit quadrageſima ſecunda, ut præter Scholiaſten Comici docet Suidas in σκυτάλη.

Ἱμεραίων Pollux IV. 24. & IX. 6.

[Κάρων Apollonius Hiſt. mirab. c. 11.]

Κερκυραίων Schol. Apollonii IV. 69.

Κιανῶν Schol. Apollonii I. 34.

Κολοφωνίων Athen. XIV. p. 618.

Κροτωνιατῶν Athen.

Κυθνίων Harpocrat. in Κύθνιοι.

Κυμαίων Schol. Sophoclis in argumento Oedipi Tyranni.

Κυπρίων Harpocrat. & Suidas in ἄνακτες.

Κυρηναίων Pollux IX. 6. Schol. Ariſtophanis ad Plutum v. 925.

Λακεδαιμονίων Harpocrat. in μόρων, Euſtath. ad Iliad. 1. pag. 741.

Schol. Ariſtophanis ad Acharn. v. 319. Zenobius II. 24. proverb. Schol. Pindari Iſthmionic. 7. p. 476.

Λευκαδίων Strabo VII. p. 322.

Λοκρῶν Clemens 1. Strom.

Μασσαλιωτῶν Athen. XIII. p. 576. Harpocrat. in Μασσαλία.

Μεγαρέων Suid. Strabo VII. p. 322.

Μεθωναίων Athen. VI. p. 235.

Μηλιέων Suid.

Ναξίων Athen. VIII. p. 348. Videtur reſpicere Plutarchus de virtute mulierum f. 254.

Ὀπουντίων Heſych. in ἄσπετος. Harpocrat. in Ἄμφισσα. Strabo VII. p. 322.

Ὀρχομενίων Pollux X. 38. Appendix Vaticana proverb. IV. 3. Tzetzes ad Heſiod. p. 3 b ubi de auctore dubitat & ad alium Ariſtotelem qui peplum ſcripſit, referendam arbitratur.

Πελληνίων. Harpocrat. in μαστῆρες.

Σαμίων Zenobius VI. 12. proverb. Apoſtolius XVII. 25. Schol. Comici ad aves v. 472.

Σαμοθρᾴκης Schol. Apollonii.

Σικυωνίων Pollux IX. 6.

Συβαριτῶν. Athen. XII. p. 520.

Συρακουσίων Athen. X.

Ταραντίνων Pollux IX. 6.

Τεγεατῶν Shol. Ariſtoph. ad Nubes. Schol. Apollonii IV. 22

Τενεδίων Steph. Byz. in Τένεδος Schol. Comici ad Nubes v. 397. Apoſtolius XVIII. 28. proverb.

Τροιζηνίων Athen. 1.

Τυῤῥηνῶν Athen. 1.

Φωκέων Clemens 1. Strom.

Fragmenta ex hoc opere collegit Iſ. Caſaubonus, quæ in recentioribus operum Ariſtotelis editionibus, & in editione Politicorum Heinſiana Jenæ etiam repetita leguntur. Licet vero in notis ad Laertium idem Caſaubonus teſtatur tantummodo guſtum quendam ſe evulgaſſe, plenam ſyllogen cum accuratiore de ſcriptis Philoſophi tractatione alii loco ſervaſſe : nunquam tamen locupletior

tior illa collectio adſpexit lucem. Vide & Voſſium de Hiſt. Græcis lib. IV. c. 9. & ſupra in *δικαιώματα* & *νόμιμα*. In itinere cum Alexandrum comitaretur Ariſtoteteles in Aſiatica expeditione hoc conditum opus Ammonius tradit: Ἀμέλει καὶ συνώδευσεν αὐτῷ μέχρι καὶ ἔσω τῶν Βραχμάνων, ἔνθ' ἔστησε τὰς διακοσίας πεντήκοντα πέντε πολιτείας. Simplicius prolegom. in Categor. laudat *γνησίας* Ariſtotelis *πολιτείας*, quaſi & ſpuriæ ſub Philoſophi nomine ambulaſſent, ut obſervat Nunneſius, & de Orchomeniorum Politia paulo ante notabam. Alii, cum doctiſſimo Jonſio negant Ariſtotelem in Aſiatica expeditione Alexandri comitem fuiſſe.

Πολιτικοῦ. α΄, β΄, Laert. V. 22. Codices vulgati. Pro quo MS. Regis Galliæ *πολιτικῶν α΄*. Anonymus Menagii *πολιτικὸν*, *α΄*.

Πολιτικά, α΄, β΄. Laert. V. 24. Idem forte cum ſuperiore.

Περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων ἢ κατὰ πρόσθεσιν al. *πρόθεσιν*, *α΄*. Laert. V. 23. & Menagii Anonymus, licet in quodam Laertii codice ſint notati libri *ε΄*, non *α΄*. Samuel Petitus IV. 9. Miſc. putat hunc librum hodie exſtare & eſſe quintum Metaphyſicorum. Ariſtoteles quidem *περὶ τοῦ ποσαχῶς λέγεται ἕκαστον* egiſſe ſe *πρότερον* teſtatur lib. 6. Metaphyſ. extrem. lib. 7. c. 1. & lib. 10.

Περὶ ποταμῶν liber quartus laudatur à Plutarcho in extremo libri de fluminibus.

Προτάσεις α΄. Laert. V. 24. & 29. Heſych. illuſtr. Anonymus Menagii.

Προτάσεις ἐριστικαί, δ΄. Laert. V. 23. & qui unum duntaxat librum memorat Anon. Menagianus.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς. Supra in *ἀρετῆς*.

Προτρεπτικός, α΄. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. *ad Themiſionem Cypriorum Regem*. Teles ap. Stobæum Serm. 93. Arſenius Monembaſiæ Archi-Epiſc. in Apophthegmatis, ubi de Zenone.

Περὶ τῶν Πυθαγορείων, α΄. Laert. V. 25. Anon. Menag.

Πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, α΄. ibid. Confer ſupra in Ἀρχυτ.

Συλλογὴ τῶν τοῖς Πυθαγορείοις ἀρεσκόντων libris pluribus, quorum ſecundum allegat Simplicius in 2. de cœlo. & 4. Phyſ. Laudatur & Jamblicho c. 6. de vita Pythag. Ariſtoteles *ἐν τοῖς πυθαγορικῆς φιλοσοφίας*, & Theoni Smyrnæo Arithmet. c. 5. *ἐν τῷ πυθαγορικῷ*. Ænigmata Pythagorica explicaſſe teſtis Hieronym. Apolog. in Rufinum. Pythagorica Apophtegmata Stobæus Serm. 41. Reſpicit Plutarchus apud Gellium IV. 11. Laertius VIII. 19. 36. Porphyrius

vita Pythag. Apulejus de Deo Socratis, Ælianus II. 26. Var. Hist. Apollonius c. 6. Hist. mirab. Confer Jonsium p. 54.

Πυθικός. ά. Laert. V. 26.

Πυθιονικῶν ἀναγραφὴ sive ἔλεγχοι ά. Laert. V. 26. Plutarch. Solone p. 83. Respicit Hesychius in βυθός.

Πυθιονῖκαι Μουσικῆς, ά. Laert. V. 26.

Περὶ Ῥητορικῆς, Γρύλλος, ά. Laert. V. 22. Quintil. 2. 17. Anonymus Menagii & MS. Laertii codex περὶ πολιτικῆς de politico dicendi genere ἢ Γρύλλος. Idem Anonymus: περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικοῦ, hoc est de artifice λόγου πολιτικοῦ & ῥητορικῆς πολιτείας, ut vocat Dionysius Halicarnasseus. Apud eundem Anonymum: περὶ Ῥητορικῆς τῶν μετὰ φυσικὰ, ι. Puto legendum, περὶ Ῥητορικῆς. Τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ, ι.

Ἐπιτομὴ Ῥητορικῶν Laert. lib. 2. sect. 104.

Σημεῖα χειμώνων. Laert. V. 25. & Anonymus Menagii, apud quem male συμμαχίαι χειμώνων pro σημασίαι, ut doctissimo editori observatum. Ex Aristotelis περὶ σημειῶν superest fragmentum de loco & nominibus ventorum.

Περὶ τῶν Σόλωνος ἀξόνων. έ. Anonymus Menag.

Σοφιστής, ά. Laert. V. 22. & VIII. 57. Respicit Sextus Empiricus 7. contra Logicos p. 139.

Περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους Φιλοσοφίας. Laert. V. 25.

Περὶ στοιχείων. ά, β΄, γ΄. Laert. V. 23. Anonymus Menagii. Aristoteles ipse c. 4. libri de sensu. Nec facile assentior Jonsio, qui non singulare opus innui putat, sed lib. 2. de generat. & corrupt. c. 2. 3. ubi περὶ στοιχείων.

Συλλογισμοί, ά. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογισμῶν ά, β΄. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογιστικὸν καὶ ὅροι, ά. Laert. V. 23. sive ut Anonymus Menagianus, συλλογιστικῶν ὅρων ά. In his scriptis judice Sam. Petito Aristoteles tradiderat ἐξωτερικῶς, quæ deinde in Analyticis posterioribus ἀκροαματικῶς. Vide ejus observationes lib. 2. c. 2.

Περὶ Συμβουλίας ά. Laert. V. 25. Anon. Menagii περὶ συμβουλῆς. Nec assentior Jonsio, putanti nihil aliud de hoc argumento scriptum ab Aristotele quam libri 1 Rhetor. c. 6. 7 licet hunc forte locum respicit Philosophus 1. Rhetor c. 18. & lib. 2. c. 19.

Συμπόσιον, ά. sive περὶ συμποσίων ἢ συσσιτίων. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. Athenæus lib. 15. p. 674. Respicit & Plurarchus initio

tio ſympoſiacar. quæſt. & Macrobius VII. 3. Saturnal. Vide ſupra in Νόμ⊚ Συςατικός. Etiam συςατικῶν προβλημάτων libros tres inter Ariſtotelis ſcripta memorat idem Menagii Anonymus.

Συναγωγῆς α΄, β΄. Laert. V. 25. Non libri περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων intelliguntur, ut ſenſit Patricius, neq; opus de collectione ſyllogiſtica, quo ſenſu συναγωγὴ ſumitur ap. Laert. V. 29. & Heſych. illuſtr. ſed intelligitur συναγωγὴ ἰατρικὴ, ut Reineſius p. 34. Var. Lect. obſervat ex hoc loco Galeni 1. ad Hippocr. de nat. hum. πάρεστι τὰς τῆς ἰατρικῆς συναγωγῆς ἀναγνῶναι βίβλους ἐπιγεγραμμένας μὲν Ἀριστοτέλει, ὁμολογουμένας δὲ ὑπὸ Μένωνος γεγράφθαι. Διὸ καὶ Μενώνεια (male Μηλώνεια apud Plutarch. VIII. 9. ſympoſ. p. 733.) προσαγορεύουσιν ἔνιοι ταῦτα τὰ βιβλία.

Τακτικὰ male annumerantur ſcriptis Ariſtotelis, neque ab Æliano Tacticos ſcriptores laudante omiſſa fuiſſent, ſiquidem exſtitiſſent. Vide ſupra Ιατρικά.

Τελεταί. Schol. Apollonii lib. 4. p. 280.

Τεχνῶν συναγωγὴ, Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. Anonymus Menagii.

Τέχνης α΄. idem.

Τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγὴ ἐν γ΄. Idem. Ariſtoteles ipſe Rhetor. ad Alexandrum c. 1. περιτεύξῃ δὲ δυσὶ τούτοις βιβλίοις, ὧν τὸ μὲν ἐστιν ἐμὸν ἐν ταῖς ὑπ' ἐμοῦ τέχναις Θεοδέκτῃ γραφείσαις, τὸ δὲ ἕτερον Κόρακος. Idem III. 9. Rhetor. αἱ ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκτείοις ἐξηρίθμηνται. Laertius V. 24. memorat librum non niſi unum τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγῆς, recte. Libros tres Ariſtotelis Rhetor. Theodecti à quibusdam tributos docet Quintilianus II. 15. & Theodecti ab Ariſtotele ut pro ſuis ederet donatos narrat Valerius Max. VIII. 14. 3. Laudatur præterea Theodectes Rhetor à Quintiliano pluribus locis. De Theodecte Phaſelite, qui Olymp. CXI. 2. jam obierat, vide Plutarchum Alexandro p. 674.

[Τ]ὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων. Vide ſupra Ἀρχυτ.

[Τ]ὰ περὶ τῶν τόπων. Laert. V. 24. & Anon. Menagii. Ex Sam. Petiti ſententia hic eſt liber. 1. Topicorum ex iis qui exſtant.

[Ὅ]ροι πρὸ τῶν τοπικῶν, ζ. Laert. V. 23. Idem Petitus legit πρώτων, & putat hoc opus contineri libris Topicorum quos habemus 2. 3. 4. 5.

[Τ]οπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους, β΄. Laert. V. 24. Eodem Petito judice ſunt liber 6. & 7. Topicorum. Anonymo Menagii memoratur τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους καὶ πάθη liber unus. Porro non puto editam Antonii

Quærengi exercitationem, qua teste Allatio p. 45. Apum urbanar. disputavit quos habemus Aristotelis Topicorum libros non eos videri ex quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumserunt. Aristotelis τόπους memorat Plutarchus lib. 1. Sympos. quæst. 2. p. 616.

Περὶ τραγῳδιῶν. ά. Laert. V. 26. Anonymus Menag.

Περὶ τύχης. ά, β', γ'. Anonymus Menagii.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Idem. Vide & supra in Διονυσιακῶν.

Ὑποθῆκαι. idem Anonymus.

Περὶ φιλίας, ά. Laert. V. 22. licet H. Stephanus testatur in quibusdam cod. φιλοσοφίας eo loco legi pro φιλίας. Anonymus Menagianus tres Aristotelis libros περὶ φιλίας agnoscit.

Tractatus *ad Philippum*, quibus Athenienses Regi commendasse legitur Aristoteles apud Anonymum Nunuesii, nihil aliud fuerunt quam Epistolæ Laertio V. 27. memoratæ.

Περὶ φιλοσοφίας. ά, β', γ', δ'. Laert. V. 22. in MS. Regis Galliæ, & vita Aristotelis quam edidit Menagius: etsi in vulgatis Laertii codicibus tantum numerantur libri tres. Apud Suidam in Σωτάδας Hieron. Wolfii versio laudat librum sextum Aristotelis de Philosophia, sed in Græco Aristocles est non Aristoteles, cujus tertium de Philosophia librum allegat Cicero 1. de nat. Deorum. sect. 33. primum Laertius proœm. sect. 8. Idem opus fuit supra sub titulo περὶ τἀγαθοῦ. Suidas in ἀγαθοῦ δαίμονος. ὅτι περὶ τἀγαθοῦ βιβλίον συντάξας Ἀριστοτέλης τὰς ἀγράφους τοῦ Πλάτωνος δόξας ἐν τούτῳ κατατάττει, καὶ μέμνηται τοῦ συντάγματος Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ψυχῆς ἐπονομάζων αὐτὸ περὶ φιλοσοφίας. Simplicius in 1. de anima, ubi Aristoteles ipse se laudat ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. Περὶ φιλοσοφίας νῦν λέγει τὰ περὶ τἀγαθοῦ αὐτῷ ἐκ τῆς Πλάτωνος ἀναγεγραμμένα συνουσίας, ἐν οἷς ἱστορεῖ τάς τε πυθαγορείους καὶ πλατωνικὰς περὶ τῶν ὄντων δόξας. Confer Muretum VII. 21. Var. Lect. Idem opus observante Patricio respicit Philoponus in 4. Phys. comment. 28. τὰς δ' ἀγράφους συνουσίας τοῦ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης συνεγράψατο. Cæterum non minus fallitur meo judicio Sam. Petitus, qui IV. 9. Misc. putat libros Aristotelis de Philosophia hodie exstare sub titulo XII. XIII. & XIV. Metaphysicorum; quam Petrus Marsus, qui librum περὶ φιλοσοφίας existimavit esse universum opus Metaphysicorum, secundum libros φυσικῆς ἀκροάσεως, tertium libros de cœlo. Commentar. in Ciceronem de natura Deorum.

Περὶ

Περὶ φύσεως, ά. Anonymus Menagii.

Φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον libri XXXVIII. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii, Confer quæ capite superiore inter edita scripta post num. XV. sed & quæ num. XXV.

Περὶ φυτῶν Aristotelis libri genuini interciderunt. Vide ibidem num. XIX.

Περὶ φωνῆς. Anonymus Menagii.

Χρεῖαι. Stob. Sed junioris esse Aristotelis notat. Francisc. Patricius discuss. Peripateticar. p. 98. quod in illis mentio Zenonis Citiei.

Περὶ φωνῆς. Anonymus Menagii.

Περὶ χρόνου. Idem Anonymus.

Περὶ χρωμάτων, β'. Plutarch. Confer quæ capite superiore num. XX.

Περὶ ψυχῆς, ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Vide supra in Εὔδημος, & adde hæc Petri Pomponatii lib. de incantationibus p. 207. *Albertus M. in fine libri de licitis libris & illicitis dicit Aristotelem scripsisse librum ad Alexandrum M. qui inscribitur* de morte animæ, *in quo multa ponuntur adversus Deos, Leges & Sacerdotes, & liber iste fortassis per sacerdotes gentilium & fortassis per nostros Pontifices penitus exstirpatus est. Platina enim in libro de vitis Pontificum scribit, per Pontifices multos libros fuisse exstirpatos.* Verum ad hæc confirmanda antiquiore teste opus erat quam Alberto, & firmiore argumento quam Pomponatii suspicionibus.

Alia Aristotelis fragmenta non allegatis libris apud veteres occurrentia collegit Franciscus Patricius Tomo 1. discuss. Peripateticarum libro VII. Tenendum vero est, ea quæ sub Aristotelis nomine in antiquorum scriptis leguntur, aut Aristotelis scripta memorantur, non Aristotelis Stagiritæ esse omnia; cum fuerint etiam alii scriptores hoc nomine, juniores.

CAPUT VIII.

De Alexandro Magno, Rege Macedonum.

De scriptis Alexandri Magni. 1. *Catalogus Sriptorum qui res gestas Alexandri tradiderunt.* 2. *Varii Alexandri.* 3.

I.

NOn exigua Aristotelis gloria est, ALEXANDRUM Macedonem instituisse: igitur, cum hic & ipse aliqua, Rex licet, scripserit, & plura ei velut auctori ab aliis tribuantur, longe plurimi autem res ab illo gestas sive vera narratione tradiderint, sive monstris implicuerint fabulisq;, & ista & hos præsenti capite breviter referre, aliosq; iis Alexandri nomine claros, sive Reges sive scriptores subjungere constitui.

Natus est Alexander Pellæ Macedoniæ opido Olymp. CVI. 1, ante CHRISTUM CCCLVI. Hecatombæonis mensis, qui Augusto vel Septembri respondet, die sexta, eadem qua templum Dianæ Ephesi conflagravit. A prima ætate cupidissimus gloriæ, sive inter pueros deberet concurrere, sive feras venaretur, sive sub Aristotele tractaret literas, sive largiretur amicis, sive armis experiendum cum hoste esset, hoc unum desideravit, vincere omnes, vinci à nemine. Sed laudem quam magno haud dubie animo ac virtute, sive simillima virtuti, si fortuna adspiret, temeritate sibi parabat, vana divinitatis etiam apud suos affectatione, iracundia, ac voluptatibus corrupit, *tam hostium pernicies* * *quam amicorum, qui summum bonum duceret, terrori esse cunctis mortalibus.* Per paucum omnino tempus rebus præfuit, nam ab Olymp. CXI. 1. quo Pater ejus Philippus fuit obtruncatus, usque ad mortem Alexandri, Olymp. CXIV. 1. ante CHRISTUM CCCXXIV. non plures ei effluxerunt anni quam duodecim, & octo menses, laboribus, bellis, periculis, vulneribus consumpti, dignum scilicet operæ pretium tot excisarum civitatum, tot gentium vastatarum, tot millium interfectorum.

De *Epistolis* Alexandri ad Matrem, ad Antipatrum aliosque, quæ vel à veteribus & frequentissime à Plutarcho allegantur, vel sub Alexandri nomine feruntur hodie, etiã de longiore illa ac supposititia quæ latine tantum exstat sub titulo *de situ & mirabilibus Indiæ* ad Aristotelem, perinde ut de Epistolis *Philippi*, Parentis, dixi supra lib. II. cap. X. §. 17.

Strabo lib. II. p. 69. ex Patrocle refert Alexandrum ipsum accurate omnia in expeditione sua indagasse, curasseque sibi locorum descriptiones à peritissimis hominibus (*Diogneto* puta & *Bætone*) exhiberi. Hinc est, quod Alexandri Magni *hodæporicon* à Strabone laudatum viri docti memorant. Ἐντολὰς ejus ἐγγράπτους Cratero à Rege traditas, & ὑπομνήματα τοῦ βασιλέως sive commentarios post portem Alexandri repertos, in quibus de variis sumptibus in memoriam Hephæstionis faciendis perscripserat, meminit Diodorus Sic. XVIII. p. 588.

Ephe-

* Seneca lib. 1. de beneficiis c. 13.

Ephemerides Alexandri sive *Diarium* citari à Plutarcho in ejus vita pag. 706. notavit in indice auctorum Plinio allegatorum Harduinus. At Ephemerides secutum se ait Plurarchus, tum hoc loco, tum p. 677. ὥς ἐστι λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Sed & lib. 1. Sympos. quæst. 6. ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐφημερίδων. Verum ab Alexandro ipso scriptas non addit: quin ab alio (Regis comitum aliquo) compositis usum se innuit, dum extrema ejus, & mortem ipsam cum p. 706. retulisset subjungit: τούτων τὰ πλεῖστα κατὰ λέξιν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν οὕτω γέγραπται. Arrianus lib. VII. p. 195. αἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσι. p. 166. οὕτως ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται. Ab *Eumene Cardiano* (Æliano III. 23. Var.) & *Diodoto Erythræo* scriptas esse Alexandri Ephemerides testatur Athenæus X. p. 434. & Strattidem Olynthium Suidas refert composuisse libros quinq; περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων. Confer H. Dodvvellum diss. IX. de Cyclis sect. V. qui junioris ævi illas Ephemerides esse putat, in eo tamen certe fallitur, quod p. 372. negat illas vir doctissimus unquam mentione dignatum Arrianum.

Idem Plutarchus in Alexandri Vita pag. 677. refert, quod ubi fuisset otium, tempus insumserit Rex ἢ κυνηγῶν, ἢ συντάττων, ἢ δικάζων τι τῶν πολεμικῶν, ἢ ἀναγινώσκων. Verba ἢ συντάττων Cruserius reddit: *vel commentando*, Amiotus: *il copmosoit qvelqve chose*. Sed Gvarinus Veronensis: *aut componendis rebus impartiebat*. Et rectissime ni fallor συντάττων non minus quam δικάζων participium referri potest & debet ad id quod sequitur τι τῶν πολεμικῶν, ut sensus sit, quem Xylandri etiam versio admittit, eum in rebus militaribus vel constituisse aliquid ac composuisse, vel jus dixisse.

Testamentum Alexandri, quo singulis Satrapis suis provincias quibus præerant regendas legaverit, memorat Ammianus Marcellinus XXIII. 6. *ut bella prætereamus Alexandri, & testamento nationem omnem in successoris unius jura translatam.* Coram hoc constituisse Regem, convocatis ante lectum suum ducibus, tradit scriptor libri 1. Maccabæorum cap. 1. v. 7. Sed si auctorem excerptorum Chronologicorum à Scaligero editorum p. 72. audimus, veniens ad mortem Alexander, *testamentum scripsit, ut unusquisque Principum regnarent singuli in proprias eorum provincias, sic, Macedonia quidem Arideum* &c. Diodorus quoque Siculus XX. p. 809. auctor est testamentum (τὴν ὑπὲρ ὅλης βασιλείας διαθήκην) ab Alexandro depositum fuisse apud Rhodios. Sed famam ejus rei vanam se comperisse scribit Q. Curtius X. 10. 6. & apud Lucianum in dialogis

mortuorum T. 1. p. 290. negat Alexander ſibi per inopinam mortem integrum fuiſſe de regni ſucceſſoribus quicquem ſtatuere.

Vetus interpres latinus Kyranidum in proœmio: *Volo & ſcire*, inquit, *quod eſt apud Græcos quidam liber Alexandri Magni* de VII. Herbis VII. Planetarum *& alter qui dicitur Theſſali Myſterium ad Hermem de XII. herbis XII. ſignis attributis, & de VII. aliis herbis per VII. alias ſtellas.* Sed hoc non majoris fidei eſt, quam quæ *de lapide Philoſophorum* Epiſtola ſub Alexandri nomine fertur à Chemicis inter ſcriptores artis auriferæ Baſil. 1593. & 1610. Tomo 1. vel quæ *Hebraice* exſtare teſtatur Bartoloccius 1. Bibl. Rabbin. p. 482. *dicta memorabilia Alexandri Macedonis Cornuti. Et Epiſtola Alexandri ad Matrem* tempore mortis miſſa, & de verbis à matre prolatis dum illam legeret, & de morti Alexandri. Fabulis etiam ad ſcribas licet, quæ de Alexandri Codice Hebraico Legis Moſaicæ, in quo Nomen Dei aureis ubique ſcriptum fuerit literis, garriunt Talmudici * in tractatu Sopherim. Quæ vero de Alexandri veneratione adverſus Nomen Dei & Pontificem Judæorum Jadduam tradit Joſephus XI. 8. Antiqv. conſentientibus Talmudicis in Joma f. 69. 1. & auctore commentarii majoris in Leviticum (Vajikra Rabba) ſect. 13. his utpote à Curtio, Diodoro, Arriano, Plutarcho non modo prætеritis, ſed etiam cum iſtorum narratione ** ægre conciliandis, ita quisque ut voluerit addet vel demet fidem. Uti nec Chryſoſtomo *** facile accredas, Alexandrum Senatus Romani decreto Deum habitum decimum tertium fuiſſe.

Vir munerum amplitudine illuſtris, ſed ingenio & humanitate nobilior *Giſbertus Cuperus* in commentario ad ἀποθέωσιν Homeri pag. 162. jam pridem ſpem fecit ſuarum *diſſerationum de Alexandro vero ac falſo*: quæ ubi lucem viderint, nihil non veri atque certi in hoc genere illuſtratum confirmatumque, quicquid contra eſt falſi ac commentii, argumentis haud inficiandis rejectum atque convictum exhibebunt.

* Locum profert Guil. Schickardus de jure Regio Hebr. pag. 96. edit. Carpzovianæ.

** Vide Anton. Van Dalen in diſſ. de Hiſt. Ariſteæ cap. 10. p. 75. ſeq.

*** Homil. 26. in 2. ad Corinth. Confer Petavium dogm. Theol. de incarnatione lib. XIV. p. 509. ſeq. & Steph. le Moyne not. ad Varia ſacra p. 150. ſeq.

Cata-

II. Catalogus ſcriptorum de Rebus geſtis ALEXANDRI M.

è Matthei Raderi proluſ. & Joh. Freinshemii Prolegomenis ad Curtium, & Tho. Reineſii Epiſtola ad Hofmannum XXXVIII. quorum obſervatis mea adjunxi.

Abrahamus Aben Phareg Mſuli, Arabice MS. in Bibl. Bavarica, extrema parte mutilus.

Ado Archi-Ep. Viennenſis, Sæculi IX. ſcriptor latinus in Chronico, & *Chronicorum univerſalium ſcriptores* ad unum omnes, *Græci*, Euſebius, Syncellus, Malalas, Glycas, Cedrenus, Zonaras, Conſtantinus Manaſſes, Chron. Paſchale ſive Alexandrinum &c. *Latini* Freculfus, Marianus Scotus, Otto Friſingenſis, Abbas Urſpergenſis &c.

Æſopus latinus interpres Hiſtoriæ Græcæ fabuloſæ de Alexandro, quam ad *Calliſthenem* auctorem referunt codices MSS. Vide Cangii gloſſarium Græcum in ἐϐέλλινος, Juretum ad Symmachi IV. 33. edit. primæ & Barthium II 10. Adverſar. Verſionem ſuam Æſopus iſte dicat Conſtantini M. Filio.

Agatharchides ſive *Agatharchus Cnidius*, anagnoſtes Heraclidæ Lembi, Peripateticus, quem ſub Ptolemæo Philometore ac deinceps vixiſſe obſervant Voſſius de Hiſt. Gr. & Reineſius p. 311. ad Hofmanum. Agatharchidæ nomen non modo apud Rufinum & Freculfum corruptum eſt, ut obſervat præter Voſſium Meurſius pag. 1200. Bibl. Græcæ, ſed & apud Theophylactum Simocattam VII. 17. Hiſt. p. 190. edit. Regiæ pro Ἀναρχίδης legendum Ἀγαθαρχίδης ὁ Γνίδιος. Attice ſcripſit, non Cretenſium dialecto, ut ex male intellectis Photii verbis tradit A. Schottus atque inde Freinshemius. Vide Ez. Spannhemium p. 309. de uſu numiſm. Alexandri M. res attigit in libris περὶ Ἀσίας, quos laudant Didorus Sic. Phlegon, Lucianus & Athenæus à quo decimus liber allegatur. Hunc ulti-

ultimum fuisse illius operis constat è Photii cod. CCXIII. In eodem forte successorum quoque Alexandri res fuit persecutus, unde Josepho XII. 1. laudatur ὁ τὰς τῶν διαδόχων (Ἀλεξάνδρου) πράξεις συγγραψάμενος, ex quo habet quæ retulit lib. 1. contra Apionem p. 1050. Ejusdem forte operis pars fuere Φρυγιακὰ quæ laudat Plutarchus de fluminibus. Scripsit præterea historiam τῶν εἰς τὴν εὐρώπην libris XLIX. teste Photio, & de mari Erythræo sive Arabico sinu libros V. quod opus Strabo XVI. p. 779. & Plutarchus VIII. 9. Sympos. legisse se testantur. Excerpta à Photio Cod. CCL. servata Græce primus edidit H. Stephanus A. 1557. 8. cum Ctesiæ & Memnonis quibusdam & Appiani: Latine verrit *Laur. Rhodomannus* A. 1594. 8. & *R. Brettus* Anglus Oxon. 1597. 8. præter *A. Schottum* in sua Photii editione. Hinc recudi curavit cum interpretatione Rhodomanni Vir Clariss. *Joh. Hudson* Tomo 1. Geographor. minorum Oxon. 1698. 8. adspersis notis Scripsisse præterea Agatharchidem refert Photius, sed quæ ipse non viderit, ἐπιτομὴν τῶν περὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναγεγραμμένων libro uno. περὶ τρωγλοδυτῶν libros V. & Epitomen Λύδης * Antimachi. Epitomen τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων *eorum qui de mirabilibus ante eum scripserant*, ut titulum illum exponit Jonsius II. 12. περὶ ἀνέμων (ut eidem Jonsio visum) Ἐκλογὰς ἱστοριῶν, & περὶ τῆς πρὸς φίλους ὁμιλίας. Incertum, idem ne sit Agatharchides quem Samium appellat Plutarchus in parallelis minoribus p. 305. ubi librum secundum ejus περσικῶν, & libro de fluminibus, ubi librum quartum ejus laudat περὶ λίθων. Nisi pro Agatharchide legendum ibi Agathyrsides. Certe Agathyrsides Samius quarto Περσικῶν allegatur à Stobæo Serm. 7. de fortitudine.

Agis Argivus pessimorum carminum post Choerilum conditor, quibus Alexandro adulatum refert Curtius VIII. 5. 8. Meminit & Arrianus IV. p. 262. de expeditione Alexandri.

Amyntianus qui ad Marcum Antoninum Imp. scripsit librum de Alexandro M. illaudatum Photio Cod. CXXXI. Præterea librum de Olympiade Alexandri Matre, tum vitas parallelas Philippi Macedonis & Augusti Imp. Dionysiii Siciliæ Tyranni ac Domitiani. Dubitat Freinshemius, idem ne sit Amyntianus, cujus περὶ ἐλεφάντων laudat Schol. Pindari p. 33.

Anaximenes Lampsacenus Rhetor, qui Φιλιππικὰ, quorum septimum citat

* Mentio hujus libri Antimachi apud Suidam in Ὀγυγιῶνες.

tat Suidas in μάσσαρα, & τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις teste Laertio II. 3. scripsit. Vide quos allegavi lib. II. cap. XXIII. §.9. Usus hoc Anaximene etiam Plinius lib. XII. hist. quo describit arbores quas in orbe Indico mirata est Alexandri victoria. Meminit & Valerius Max. VII. 3.

Andronicus qui res Alexandri scripsit memoratur in Volaterrani Anthropologia. Freinshemius ait eum allegari à Plutarcho in Aristide. Sed frustra hoc in vita illa quæsieris. Respiciturne Andronicus Alypius, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieronymus præf. ad illum Prophetam.

Androsthenem Thasium, qui cum Nearcho navigavit, citat Strabo XVI. p. 766. Periplum Indiæ Athenæus III. p. 393. & Marcianus Heracleota in Periplo p. 63. Plura Vossius de Hist. Græcis p. 463. Mentio & apud Arrianum VII. p. 162.

Angelus Cospus Bononiensis Vitam Alexandri M. à Johanne Monacho scriptā latine vertit. Præfigitur editioni Diodori Siculi quæ prodiit Basileæ Apud H. Petri A. 1545. & è Johanne Zonara est excerpta.

Anticlides allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. & Laertio VIII. 11. Ἀντικλείδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. Atheniensem fuisse testatur Athenæus. Laudat etiam Harpocratio in καλλαύρεια, & ἐξηγητικὰ ipsius tribus in locis, ubi quidam codices interdum habent Αὐτοκλείδης, uti legitur etiam apud Plutarchum in Nicia p. 539. Hanc lectionem præfert in Bibl. Attica Meursius, sed altera præplacet Maussaco, & apud Athenæum quoque XI. p. 473. est Ἀντικλείδης ἐν ἐξηγητικῷ. Atque ita scriptum est in Scholiis minoribus & apud Eustathium ad Homerum. Scripsit & νόστων libros, quorum octavum & septuagesimum citat idem IX. p. 384. Meminit ejusdem operis præter Athenæum, Clemens Alex. Eusebius IV. præparat. Scholiastes Aristoph. & Suidas. De illius Δηλιακοῖς, aliisque scriptis Vossius in Hist. Græcis p. 322. Anticlidem in hymno Solis laudat Kircherus T. 3. Oedipi p. 128.

Antidamantis Heracleopolitæ Historia Alexandri M. & libri Morales allegantur à Fulgentio in Vespillones, & fabre. Quod vero Freinshemius hinc eum latine scripsisse colligit, parum verisimile id Reinesio videtur, qui observat eundem Fulgentium laudare & alios Græcos scriptores, Stesimbrotum Thasium, Diophantum Lacedæmo-

monium, Soſicratem, Mnaſeam (Callimachum, Demoſthenem) ex latina interpretatione, perinde uti Rhetores latini Aquila & Rutilius Lupus Demoſthenis, Hyperidis, Ariſtotelis & aliorum Græcorum verba latine producunt. Notavit hoc de Fulgentio etiam Voſſius erudito opere de Hiſt. Græcis.

Antigenes allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. incertum an idem de quo p. 703. ſeq. & quem laudat Plinius.

Antiſthenes qui à Phlegonte laudatur, eſt Rhodius hiſtoricus, ut recte conjiciebat Voſſius, & conſtat ex Polybio Excerpt. Peireſc. p. 69. Cæterum narratio de Alexandro M. quæ Volaterrano memoratur, & Græce adhuc ſub Antiſthenis vel Calliſthenis nomine exſtat MS. in quibusdam Bibliothecis, commentitia videtur viris doctiſſimis. Unde Allatius Pſeud Antiſthenem vocat, locum ex ea afferens capite 2. de Eugaſtrimytho.

Antoninus Archi-Ep. Florentinus in prima parte ſummæ Hiſtorialis latine compoſitæ fabulas de Alexandro refert non paucas, quas deprompſit è Julio Valerio ſive Æſopo, de quibus ſuo loco.

Appianus Alexandrinus, præcipue in Syriacis: *quæ quisquis legerit*, inquit Reineſius, *videbit nugas quas de Alexandro nugatus eſt Suidas.*

Appion Pliſtonices, Alexandrinus Grammaticus, inter alia de Alexandri Regis laudibus ſcripſit teſte Gellio VI. 8. Cætera ejus ſcripta retuli infra in capite de Flavio Joſepho.

Archelaus Chorographus τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς. Laert. II. 17. Jubæ & Archelai Regis libros allegat Solinus ubi de rebus Indicis agit c. 52. & Plinius XXXVII. 3. Archelai vel Aſclepiadæ, tum Parmenionis, Poſidippi & aliorum in Alexandrum Epigrammata leguntur lib. IV. Antholog. p. 454. lib. III. p. 347.

Aretinus. Vide infra in Qualchino.

Ariſtobulus Ariſtobuli F. Caſſandreus, Alexandri comes, eo ſuperſtite ſcripſerat de ſingulari certamine Alexandri cum Poro, quem librum ob incredibilem adulationem in fluvium Hydaſpin Rex projecit teſte Luciano de ſcribenda Hiſtoria, T. 1. p. 610. Sed poſt Regis mortem, (annos jam octoginta quatuor natus, ut idem Lucianus in Macrobiis auctor eſt) ſcripſit Hiſtoriam, quam ut fide digniorem præ cæteris ſequi ſe affirmat & frequenter laudat Arrianus libris de Alexandro. Laudat & Plutarchus in Alexandro p. 671. 673. 674. 676. 691. 706. Strabo, Athenæus &c. vide Voſſium de Hiſt. Gr-

p.

p. 55. De Ariſtobulo Judæo dixi infra in Catalogo Peripateticorum.

Ariſtoxenus in ſuis ὑπομνήμασι egit etiam de Alexandro, ut apparet ex Plutarcho Alex. p. 666. forte etiam in Hiſtoriis quas Suidas memorat. De ſcriptis ejus dixi infra capite X.

Ariſtus & Aſclepiades τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων. Arrian. VII. p. p. 158. Vide quæ de Ariſto Salaminio Voſſius in Hiſt. Græcis pag. 62.

Arriani Nicomedienſis libri VII. περὶ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου adhuc ſuperſunt, qui præ cæteris ſequi ſe ait auctores, Ptolemæum Lagi & Ariſtobulum. Laudatur Arrianus Æneæ Gazæo in Theophraſto p. 23. οὔτε Ἀρριανὸς, ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον μᾶλλον ἢ μυθωδέστερον συγγράφων, μνήσθη. Exſtant etiam ejusdem Arriani Indica.

Alius *Arrianus* Poeta, qui Carmine Heroico Græce Ἀλεξανδρειάδα condidit libris XXIV. & Virgilii Georgica reddidit Græcis verſibus & poemata in Attalum Pergami Regem conſcripſit, Suida teſte.

Aſclepiades. Vide paulo ante *Ariſtus.*

Baton ſive *Beton* ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου βηματιστὴς ſive *itinerum ejus menſor* memoratus Polybio, Plinio VI. 17. & 19. VII. 2. & Indice libri VI. & XIII. Solino c. 52. Scripſit σταθμοὺς τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας teſte Athenæo lib. X. p. 442. Hi ſunt forte Ἀσιατικοὶ σταθμοὶ Straboni laudati. De Bitone qui junior fuit & ad Regem Attalum ſcripſit, dixi infra inter ſcriptores rei militaris.

Βάρων ἱστορικὸς (*Varro*) ἐπιτομὴν τῶν κατ' Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα. Suid.

Petrus Bizarrus Sentinas, ſcriptor recens, in Perſica Hiſtoria latine edita & XII. libris perſequente res Perſarum ab Aſſyriorum usqne imperio ad Annum Chriſti 1581.

Callinicus Sutorius Syrus ſive Arabs Sophiſta τῶν κατ' Ἀλεξάνδρειαν ἱστοριῶν libros X. ſcripſerat Suida teſte. At Freinshemius Calinium Syrum ſcriptoribus de Alexandro accenſet, allegatque Plutarchum in Ariſtide. Sed eſt hæc allegatio ad baliſtam, ut ait Reineſius. Nam à Plutarcho nusquam nominatur. At Suida obiter inſpecto Callinicum de rebus geſtis Alexandri ſcripſiſſe affirmant Volaterranus, Carolus Stephanus in Elucidario & alii. Sed Alexandrinarum rerum, ſive civitatis Alexandriæ Hiſtoriam ſcripſerat hic Callinicus, quam reſpicit & Hieron. præfat. in Danielem, ut Voſſio probe animadverſum. Sed male idem Voſſius in-

inemendato Suidæ codice deceptus ait Callinicum hunc scripsse ad Medicum Galenum. Nam ad Imp. Galienum misit προσφωνητικόν. vide Jonsium p. 284. & Valesium ad Ammiani XXIII. 3.

Callisthenes Olynthius propter condiscipulatum sub Aristotele, cujus consobrinus fuit, Alexandro primum percharus, & ab ipso Rege ad prodenda memoriæ acta ejus accitus teste Justino XII. 6. deinde propter asperius ingenium invisus, & ab eo interfectus condidit Historiam Alexandri, quam præter Strabonem XVII. p. 813. respicit Plutarchus Alex. p. 680. 684. 685. Quæ vero hodie sub Callisthenis nomine de Alexandro supersunt MSta Græce in quibusdam Bibliothecis, ea ex Persico vertit *Simeon Sethus*, & nomen Callisthenis (vel Antisthenis, de quo supra) plane mentiuntur, cum inepta quædam contineant commenta, destituta omni prorsus utilitate & amœnitate, ut judicat If. Vossius p. 33. ad Melam. Loca quædam ex illo scriptore Græce produxit Julius Cæsar Bulengerus de Circo c. 13. 30. &c. Meminit & Casaubonus ad Polyb. Salmasius ad Solin. Idem Casaubonus Epist. ad Josephum Scaligerum CCCCII. *Exstat in Bibliotheca* (Regis Galliæ) *PseudoCallisthenis historia rerum Alexandri. Observavi hoc μύθευμα totidem fere verbis in Ebræorum sermonem versum à Pseudo Gorionide. Et sane cum voluptate quadam contuli, multaque in textu etiam Italico emendavi, præsertim virorum & locorum nomina. Admiror vero imposturam.* Scaliger ad Casaub. Epistola CXIII. *Pseudo Callisthenes, puto, idem est cum eo libro quem in calce Georgii Syncelli habeo. Est opus fabulosum. Ab eo non potuit accipere Pseudo Gorionides, sed à latino, quod MStum me aliquando vidisse memini, ubi multa quoque ineptissima erant.* adde Epist. CXV. ad quem Casaubonus Epist. CCCCXIII. *PseudoCallisthenes non est ille scriptor quem habes Codici Monachi adnexum, sed alius haud paulo κομψότερος & qui decenter ἐπιεικῶς mimum agit. Demiror impostores illos, nam ante multa sæcula prodiisse id fragmentum satis constat. Etsi autem libro quem habes idem μύθευμα continetur, Pseudo Gorionidem tamen qui non semel Callisthenem laudat, hunc potius qui penes me est transscripsisse καὶ μεταφράσαι non dubito, sive Græce eum legerit, quod non puto, sive latine aut Gallice.* De latina versione hujus scripti dixi in *Æsopo Julio Valerio* & Qualinchino: de Germanica in *Joanne Hartliebo Mollero*. De aliis Callisthenis genuini scriptis præter Vossium in Hist. Gr. agit Meursius in Bibl. Græca & ad Chalcidium p. 33. seq.

Cary-

Caryſtium Pergamenum in ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι res Alexandri attigiſſe ex Athenæo obſervat Freinshemius.

Cephalion Gergethius antiqvus Straboni, Dionyſio Halic. Diodoro Sic. aliisque laudatus ſcriptor, & à Suida male ad Adriani tempora relatus, in Erato ſive libro ſexto Muſarum Alexandri res geſtas complexus fuit, teſte Photio Cod. CLXI. p. 177. Cæterum adverſus Scaligerum ad Græca Euſebii p. 415. Meurſium in Bibl. Græca Voſſiumque de Hiſt. Gr. qui plures Cephaliones faciunt, videndus Allatius libro de Patria Homeri cap. 1. Mentio hujus Cephalionis apud Syncellum quoque in Chronico p. 92. & 167. ubi ei dicitur ἐπίσημος εἷς οὐχ ὁ τυχών, & p. 192. Κεφαλίων Γεργισαῖος (leg. Γεργήθιος) συγγραφεὺς πάνυ παλαιός.

Chares allegatur à Gellio V. 2. Plutarcho in Alex. p. 675. 678. 703. ὁ εἰσαγγελεύς p. 691. Mytilenæus p. 696. ἐν πέμπτῃ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστοριῶν. Athen. XII. p. 514. ἐν ἑβδόμῃ XII. p. 493. ἐν τῇ δεκάτῃ XII. p. 538. & XIII. p. 575. Laudat iterum Plutarchus in Phocione p. 749. & II. de fortuna Alex. p. 341. At in indice Plinii lib. XII. Hiſt. male Characis nomen pro Charetis irrepſit, notante Harduino. Sed ipſe viciſſim de Charace affirmat, quod de Charonte Lampſaceno apud Suidam legitur.

Charon Lampſacenus de Perſarum quidem & Græcorum rebus commentatus eſt, ſed ante Alexandrum ſcripſit, ut ex Dionyſii Halic. & Tertulliani teſtimoniis jam notavit præſtantiſſimum Voſſius. At Charon alter Carthaginienſis Alexandrum non præteriiſſe videtur in opere quod memorat Suidas de Tyrannis ſive Regibus Aſiæ & Europæ. Videtur & Alexandri res geſtas attigiſſe Charon tertius Naucratites, niſi fallit nos idem Suidas, qui ait eum ſcripſiſſe βασιλεῖς τοὺς ἐκ παλαιοῦ γεγονότας ἐν ἑκάστῳ ἔθνει.

Choerilus de quo Acro ad Horatii artem v. 357. *Choerilus poeta fuit qui Alexandrum M. ſecutus bella ejusdem deſcripſit: cui Alexander dixiſſe fertur, malle ſe Therſitem Homeri eſſe, quam hujus Achillem. Choerilus Alexandri Poeta depactus eſt cum eo, ut ſi verſum bonum faceret, aureo numiſmate donaretur: ſi malum, colaphis feriretur: perſæpe male dicendo colaphis nectus eſt.* Vide quæ Meurſius ad Heſychium illuſtr. p. 220. ſeq. & viri docti ad Horat. lib. 2. Epiſt. 1. v. 233. ſeq. & Curtium VIII. 5. 8. De antiquiore Choerilo Tragico, conſules ubi lubebit quos laudavi lib. 2. cap. 19.

Christophorus Roffinus, scriptor recens, in Senatu Burdegalensi præses, in commentariis omnium ab orbe condito Historiarum ad Albertum de Gondi, latine editis Lutetiæ A. 1571. tit. *Macedonum origines*, res Alexandri M. accurate, judice Reinesio, persequitur. Sed longum esset Historiæ universalis & Chronologiæ scriptores recentes universos recensere, Jos. Scaligerum, Ed. Simsonem, Reinerum Reineccium, Sethum Calvisium, Jac. Usserium, Augustinum Torniellum, Jac. Salianum, Henr. Spondanum, Dionys. Petavium, Joh. Cluverum, Matthæum Dresserum in millenar. M. Zuer. Boxhornium, Joh. Micræliū, Christianum Matthiæ, Ulr. Huberum &c. qui singuli res ac gesta Alexandri pro instituto suo attigerunt: nec minus scriptores Lexicorum Historicorum, Lud. Morerium, Joh. Jacobum Hofmannum, Petrum Bælium &c.

Clearchus Solensis, discipulus Aristotelis in libris vitarum etiam de Dario egit per Alexandrum everso, ut testatur Athenæus XII. p. 539.

Corvinus Celer Clemens Apuleji familiaris, eruditissimus (ut ait idem lib. 1. floridor.) & svavissimus poetarum, omnia Alexandri facinora aggressus est pulcherrimo carmine (latino ut opinor) illustrare.

Cleo Siculus, Alexandri adulator, de quo viri docti ad Curt. VIII. 5. 8.

Clitarchus Dinonis Historici filius & Alexandri Comes in *primo* τ̃ περὶ Ἀλέξανδρον allegatur ab Athenæo IV. p. 148. in *quarto* XII. p. 530. Ingenium ejus probari, fidem infamari tradit Quintilianis X. 1. Inst. Or. Plura de Clitarcho Vossius lib. 1. c. 10. de Hist. Græcis & Reinesius Epist. ad Hofm. p. 313. Conjecturam vero eorum qui Curtium Clitarchi historias potissime secutum, ac veluti interpretatum latine suspicantur, destituit ratio: Neque dubitat Curtius à Clitarcho nominatim dissentire IX. 5. 21.

Cornelius Nepos in opere Chronicorum quo omne ævum tribus explicaverat libris, Alexandri quoque gesta persecutus fuit. Auctor historiæ Miscellæ XII. 19. *maximas illas Scythicas gentes, formidatasque cunctis majoribus, Alexandro quoque illi magno sicut* (Trogus) *Pompejus Corneliusque testasti sunt.* Dicitur etiam Nepos transtulisse Epistolam quæ latine exstat sub Alexandri nomine de Indiæ mirabilibus.

Craterus Macedo, Alexandro charissimus, in Epistola ad matrem Aristopatram varia miranda & incredibilia tradidit, quæ in expeditione Asiatica observasset. Testis Strabo XV. p. 702. Ajunt etiam res gestas Alexandri scripsisse, quo auctore antiquo, nescio. Nam quæ Plutar-

tarchus in Aristide p.354. 355. è Cratero Macedone profert, videntur sunt petita ex ejus opere περὶ ψηφισμάτων, de quo Maussacus ad Harpocrationem in ἀνδρῶν & νυμφαῖον.

Q. Curtius Rufus scriptor latinus disertissimus, de quo in Blibl. latina.

Videntur etiam huic Catalogo inserendi esse *Cyrsilus* sive *Cersylus* Pharsalius & *Medius* Larissæus, qui συς ρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ Alexandri castra secuti citantur à Strabone XI. p. 530. ubi de Armenia agit.

Demodamantem Seleuci & Antiochi Regum ducem in itineribus Alexandri describendis maxime sequi se profitetur Plinius IV. Hist. 16. ubi male Demonactis nomen pro Demodamante habent priores editiones: quod ab Harduino recte emendatum ex indice Plinii & è Solini cap. 49. & pridem monitum Salmasio ad Solin. p. 985. Stephanus Byz. in Ἄντισσα notat Demodamantem Milesium & Philonem (Thebanum quem inter scriptores de rebus gestis Alexandri laudat Plutarchus Alex. p. 691.) meminisse Antissæ Indicæ. Athenæo XV. p. 682. Δημοδάμας ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἢ Μιλήσιος ἐν τῷ περὶ Ἁλικαρνασσοῦ.

Daimachi quoque *Plataeensis* Indica huc spectant, de quibus Vossius. At hujus Daimachi plagiarium fuisse Ephorum Historicum, idem vir doctus cootra Porphyrium apud Euseb. X. 3. de præparat. p. 464. audacter, negat ex temporum quam repugnare putat ratione. Neque tamen adeo diverso tempore ambo vixerunt, ut Ephorus Daimachi scripta legere & expilare non potuerit. Vide Bælii Lexicon in Ephoro, nota C. Apud Laertium in Thalete libro 1. sect. 30. pro Δαίδακος Πλατωνικὸς non dubito legendum cum Is. Casaubono Δαίμαχος Πλαταϊκός, etsi hoc non probatur Meursio in Bibl. Græca.

Dexippus Herennius Atheniensis Sæculo post Christum natum tertio clarus, non modo in χρονικῇ ἱστορίᾳ gesta Macedonum Regum à Carano ad mortem usque Alexandri attigit, ex quibus fragmentum legitur apud Cedrenum, atque inde à Scaligero descriptum lib. 1. Chron. Eusebii. Sed & τὰ μετ' Ἀλέξανδρον composuit libris IV. teste Photio cod. LXXXII.

Dicaearchus de Alexandro egisse videtur in libris de vita Græcorum, de quo opere ut de aliis ejus scriptis infra cap. XI.

Dio Prusæus, cognomento *Chrysostomus*, in dissertationibus suis, quæ exstant, varia de Alexandro jucunde & eleganter refert, ut in illis de regno Alexandri congressum eum Diogene, tum fabulam Lybicam

cam Alexandro à Diogene narratam: Sed & à Suida ei tribuuntur περὶ τ Ἀλεξάνδρȣ ἀρετῶν λόγοι ή.

Diodorus Siculus in Bibliothecæ ſuæ ſive Hiſtorici operis libro integro XVII. res geſtas Alexandri eſt perſecutus.

Diodotus Erythræus ſcripſit Ephemerides Alexandri. Vide infra in Eumene.

Diogenes Babylonius, incertum eſt utrum ſingulare opus de Alexandro ſcripſerit, licet hæc ex eo Quintilianus libro & capite primo Inſtitut. Orator. *Siquidem Leonides Alexandri pædagogus, ut à Babylonio Diogene traditur, quibusdam eum vitiis imbuit, quæ robuſtum quoque & jam maximum Regem ab illa inſtitutione puerili ſunt proſecuta.*

Diognetus, itinerum menſor, quo Alexander uſus eſt. Vide ſupra in *Baton.* Alius (2) Diognetus Rhodius Architectus, cujus meminit Vitruvius X. 22. (3) Diognetus Erythræorum dux, de quo Parthenius Erotic. c. 9. Hyginus p. 275. Polyænus VIII. 36. & Plutarchus de virtute mulierum p. 254. (4) Diognetus Carthaginienſis Clitomachi pater. Steph. in καρχεδών. (5) Diognetus qui Antoninum Imp. pingere docuit, teſte Capitolino, ad quem conferendæ Caſauboni & Salmaſii notæ. (6) Diognetus Megarenſium princeps Polyæn. I. 27.

Dionyſius à Ptolemæo Philadelpho miſſus, & Megaſthenes cum regibns Indicis morati, vires quoque gentium prodidere teſte Plinio VI. 17. Idem ut videtur Dionyſius, in indice Plinii lib. IV.

Diotimum Athenienſem quoque de Alexandro ſcripſiſſe aliquid & Macedonica tractaſſe conjicit Freinshemius è loco Athenæi X. p. 436. ubi cum Ariſto Salaminio jungitur, & ex utroque refertur perquam bibacem fuiſſe Alcetam Macedonem.

Dorotheus libro ſexto τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστοριῶν. Athen. VII. p. 276. incertum an Dorotheus Aſcalonita, ut videtur Freinshemio & Voſſio, an Athenienſis.

Yves Duchat, recens ſcriptor Gallus, Hymnum græcum in Alexandrum Magnum compoſuit, ediditque cum Gallica ſua interpretatione. Pariſ. 1624. 4.

Duris Samius allegatur à Plutarcho in Alex. p. 672. 691. reſpiciente, ut videtur, ejus Μακεδονικά quorum quintum citat Athenæus VI. p. 249. ſeptimum IV. p. 167. quintum decimum Schol. Comici ad Nubes v. 397.

Ephe-

Ephemerides Alexandri ſcripſerunt *Æſchrion Mytilenæus*, ut colligo è Tzetze Chiliad. VIII. hiſt. 196. is ipſe quem Alexandri comitem fuiſſe Suidas affirmat. Præterea *Diodotus Erythræus*, *Eumenes Samius* & *Strattis Olynthius*, de quibus ſuo loco.

Ephippus Olynthius περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίωνος μεταλλαγῆς καὶ ταφῆς Athen. III. p. 120. IV. p. 146. & X. p. 434. & XII. p. 537.

Eratoſthenes Cyrenæus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 665. 683. Arriano lib. 5. de Alexandro p. 102. & 103. ubi ab eo diſſentit, & p. 104. Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἄνδρε.

Eumenes Cardianus è Cardia Thraciæ Cherſoneſi opido, inter duces Alexandri celebris (de quo Nepos & Plutarchus) ſcripſit Ephemerides Alexandri, è quibus nonnulla producit Ælianus III. 23. Var. Confer Paulum Leopardum lib. II. Miſcell. c. 12. Athenæus quoque X. p. 434. Ephemerides Alexandri ab Eumene Cardiano & Diodoto Erythræo ſcriptas eſſe teſtatur. Confer quæ ſupra p. 205.

Ingenioſiſſimus & elegantiſſimus ſcriptor recens Gallus *Euremonius* (Charles de Saint Denis Seigneur de Saint Evremond) nonaginta annis major in Anglia denatus IX. Sept. A. 1703. binas diſſertationes dignas lectu de Alexandro lingua patria compoſuit, quarum altera Cæſarem cum Alexandro confert, (Tomo 1. Opp. p. 191. edit. Amſt. 1706. 12.) altera continet cenſuram tragœdiæ *Racini* civis ſui, qua Alexandrum Poro inferiorem fecit & magno illo quem in hiſtoria ubique habet atque imperterrito animo exuit, Porumque velut Gallici ingenii non Indorum principem introduxit. T. 2. Opp. p. 300.

Chriſtianus Fridericus Franckenſteinius, qui Lipſienſem Academiam eruditione ſua ante hos triginta annos illuſtrabat, edidit A. 1674. exercitationem de Alexandro virtutibus & vitiis magno, qua deſcriptionem Alexandri apud Q. Curtium X. 5. illuſtravit.

Paganinus Gaudentius, Rhætus, * Eloquentiæ in Academia Piſana profeſſor A. 1649. denatus, Hetruſco idiomate Alexandri M. geſta celebraſſe dicitur, Piſis 1645. fol. quod opus haud vidi.

* Ipſe hoc in ſe fecerat Epigramma:

Rhætia me genuit, docuitque Italia, Roma
Detinuit, nunc audit Hetruria cuncta docentem.

Sed heredes vocabulum nimis ambitioſum *cuncta* mutarunt in *culta*.

Philippi Gualteri, de Guastellione, Insulensis, Episcopi circa A. C. 1174. Magalonensis, *Alexandreis*, sive de rebus gestis Alexandri carmen Heroicum latinum libris decem constans, & inscriptum R. D. Gviliermo, antea Senonensi Episc. tum ArchiEp. Rhemensi, prodiit Argentinæ A. 1513. atque inde alibi, ut dixi in Bibliotheca latina. Hunc Gualterum, Virgilio & Lucano exsulare jussis, sua ætate per scholas receptum conquestus est Henricus Gandavensis: Alanus vero in Anticlaudiano perstrinxit his versibus:

Mævius in cœlis audens os ponere mutum,
Gesta ducis Macetum tenebrosi carminis umbra
Pingere dum tentat - - - -

Non contemnendus tamen pro illa ætate Poeta videri potest, qui in plerisque Q. Curtii historiam expressit: Nam Curtium è Gvaltero hausisse sua absurdum est, & ne alia jam afferam, à Joh. Sarisberiensi, qui ante Gvalterum scripsit, Curtius nominetenus allegatur.

Harpocration à Radero inter scriptores de Alexandro relatus est propter pauca illa quæ de variis hujus nominis in Lexico suo habet V. Ἀλέξανδρος.

Joh. Hartlieb Moller, Monacensis Bojus, Medicinæ Doctor, jussu Ducis Bavariæ Alberti, historiam Julii Valerii de Alexandro M. è latina lingua in Germanicam convertit. Augustæ Vindel. A. 1478. fol. Vide Lambecium lib. 2. de Bibl. Vindobonensi p. 949.

Hecatæus Abderita Alexandri Comes & συγγραφεὺς Historias scripsit Flavio Josepho laudatas, in quibus Alexandri res quoque videtur attigisse. Aliusne ab hoc *Hecatæus*, quem *Eretriensem* vocat Plutarchus laudatque in Alexandro p. 691.

Hegesander Delphus in libris ὑπομνημάτων multa ad Alexandrum pertinentia tradidisse à Freinshemio observatur ex iis quæ ex hoc scriptore profert Athenæus.

Hegesias Magnesius de rebus Alexandri scripsisse colligitur ex ejus fragmentis apud Dionysium Halic. de nominum composit. & Agatarchidem lib. V. de mari rubro apud Photium cod. CCL. ubi inepta ejus dictio reprehenditur. Eundem ridet Plutarchus in Alex. p. 665. quia scripserat Dianam templo suo Ephesi conflagranti opem ferre non potuisse, quoniam adfuisset Olympiadi eodem

dem tempore parienti Alexandrum. Hoc usque adeo frigidum esse affirmat Plutarchus, ut incendium illud potuisset exstinguere.

Helymon poeta ineptus, quem interpres Ovidii in Ibin & ex eo Gyraldus dial.3. de Poetis ait ab Alexandro in cavea mori coactum, quod minus luculenter res ipsius gestas scriptis prodidisset. Sed ignotus antiquis ille Helymon. Itaque alii ad Callisthenem rectius hæc Ovidii referunt v. 521.

Inclususque necem cavea patiaris, ut ille
Non profecturæ conditor historiæ.

Heraclides allegatur à Plutarcho in Alex. p. 669. incertum an Cumanus qui Persica scripsit, an Ponticus, ut Reinesio visum, an alius. Nam Freinshemio quidem cave assentiaris, qui Heraclidem à Laertio citatum putat scripsisse de successionibus Regum, cum Sotionem de successione Philosophorum in compendium miserit.

Hermippus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 695.

Hieronymus Cardianus τὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου πραχθέντα scripsit. Ita enim apud Suidam legendum. Scripsit & de rebus gestis ἐπιγόνων & διαδόχων Alexandri. Vide Vossium lib. 1. c. 11. de Hist. Græcis.

Wolfgangus Hildebrand Germanus patria lingua collectam à se ex variis monumentis Alexandri historiam edidit Erfurti A. 1618. 4.

Historia Miscella de Alexandro M. agit lib. XII. c. 19.

Johannes Antiochenus in Chronico è quo fragmentum de Alexandro legitur in excerptis Peirescianis ab H. Valesio editis atque illustratis p. 786. Diversus hic Johannes Antiochenus à *Jo. Malela*, cujus Chronographiæ libro octavo agitur de Alexandro.

Joannes Monachus cujus narrationi de Alexandro M. multum tribuit Cœlius Rhodiginus, eamque persæpe laudat, III. 5. XVIII. 18. XXII. 20. XXIII. 4. Latine è *Joh. Zonaræ* Chronico excerpta subjungitur editioni Diodori Siculi Basileensi, quæ prodiit A. 1545. interprete Angelo Cospo Bononiensi.

Josephus Gorionides. Vide supra in Callisthene. *Flavius* quoque *Josephus* huc spectat propter ea quæ de Alexandro M. scribit XI. 2. Antiqv. & II. 21. de Bello Iud.

Ister (Callimachius ut existimo, patria Paphius) laudatur à Plutarcho in Alexandro p. 691. inter eos qui res gestas hujus Regis tradiderunt.

Julianus ὁ παραβάτης in hoc Catalogo à viris doctis ponitur propter pauca illa quæ de Alexandro tangit in Cæsaribus.

Julius Valerius quibusdam vocatur latinus interpres fabulosæ de Alexandro historiæ, quem alii Æsopum vocant. Vide supra in Callisthene. Barthium II. 10. & V. 14. Adversar.

Justinus Trogi Pompeji Epitomator notissimus, res Philippi & Alexandri, successorumque ejus non indiligenter, etsi strictim, aliquot libris persequitur. Philippum patrem cum Alexandro confert libro IX. c. 8.

Wolfgangus Lazius Ferdinandi I. Imp. Historiographus A. 1565. die 19. Junii denatus, in commentariis rerum Græcarum libro 1. p. 22. seq. aliquot numos Alexandri imagine insignes exhibet & illustrat.

Leo Byzantius Alexandri temporibus clarus scripsit inter alia, Suida teste, τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον, βιβλίοις ζ'. & τὰ κατ' Ἀλέξανδρον.

In *T. Livii* Romanæ Historiæ Principis Decad. I. libro IX. elegans disquisitio occurrit de Alexandro M. utrum ille, si Romanos aggressus fuisset, æque ut à tot aliis gentibus victor fuisset rediturus. Neq; absurde hoc videtur negare, quanquam non dubito Alexandrum, si ita ut Hannibal ante Romæ portas terrorem armorum suorum proferre potuisset, victoria rectius utique usurum fuisse. In transcursu autem absolvendus Livius ab impacta ipsi ab ingeniosissimo viro * nota est, quasi sibi manifesto contradixerit, jam negans vel fama notum Romanis Alexandrum fuisse, jam iterum affirmans parem animis magno Alexandro ducem à populo Romano destinatum Papyrium Cursorem. Miror enim viro erudito non fuisse observatum, quod verbum *destinarat* hoc loco apud Livium idem est ac *destinaturus fuerat*, si nempe Alexandrum Romanis bellum inferre contigisset.

M. Annæus Lucanus libro X. Pharsal. Alexandri sepulchrum Alexandriæ à Cæsare visum referens, in immensam felicis illius ut vocat prædonis ambitionem prolixe invehitur. Conditorium & corpus Alexandri ab Augusto quoque subjectum oculis narrat Svetonius in Augusto c. 18..

Lyn-

* P. Bælius in Lexico V. *Macedoine* nota O. *on ne peut disculper Tite Live, sa distraction, son peu d'attention, sa contradiction en un mot, sautent aux yeux.*

Lynceus Samius in ſuis ἀπομνημονεύμασι de Alexandri dictis & factis ſcripſiſſe colligitur ex Athenæi X. p. 434.

Manechmus ſive *Menechmus Sicyonius*, ſub Alexandri ſucceſſoribus clarus Hiſtoricus ſcripſit Suida teſte hiſtoriam Alexandri Macedonis.

Marſyas Pellæus Alexandri σύντροφος & Antigoni Regis qui poſt Alexandrum regnavit frater, ſcripſit μακεδονικῶν ſive rerum Macedonicarum libros X. à Carano usque ad Alexandri in Syriam ingreſſum: & librum de educatione Alexandri, Ἀλεξάνδρου ἀγωγήν. Vide Suidam, & Voſſium lib. 1. de Hiſt. græcis c. 10.

Megaſthenis libri Indicorum huc quoque pertinent, quorum *tertium* Clemens 1. Strom. p. 305. *quartum* Joſephus laudat X. Antiq. 11. p. 350. & 1. contra Apion. p. 1045. Inter alia oſtendere voluit eo loco Megaſthenes majora fuiſſe Alexandri quam Herculis geſta. Multa fabulatum eſſe affirmat Strabo lib. 2. p. 70. Laudat præter Plinium aliosque Voſſio jam notatos, Ælianus de animal. VIII. 7. XVI. 41. & XVII. 39. Phlegon in extremo libri de mirabilibus. Sed inter fragmenta à Scaligero ad calcem operis de emendatione temporum illuſtrata, nullum eſt Megaſthenis, uti idem Vir doctus memoria lapſus affirmat. De Metaſthene Annii convenit inter eruditos, omnia ejus, etiam ad nomen ipſum usque, eſſe commentitia.

Μονόβιβλον ὁ εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἐπέγραψαν οἱ Ἀλεξανδρεῖς. Niceph. X. 36. Hiſt. Eccleſ. ubi & oraculum Pythium, quo Diis Alexander adſcribitur. Hauſit hæc Nicephorus è Socrate, apud quem III. 23. legitur τὸ μονόβιβλον ὃ Ἀδρίας εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἐπέγραψεν. Valeſius in verſione pro Ἀδρίας habet *Arrianus*, verum is non ſcripſit μονόβιβλον, ſed libros ſeptem de Alexandro, neque Alexandrum retulit inter Deos, quod libro illo factum eſſe tota Socratis oratio innuit. Joh. Langus ad Niceph. legit Ἀδριανός. H. Valeſius vir eruditiſſimus ad Socratem putat reſpici ψευδόμαντιν Luciani, qui Ἀλέξανδρος inſcribitur. Verum & alius eſt iſte Alexander, & tantum abeſt ut hunc inter Deos referat Lucianus, ut pro impoſtore aperte traducat. Præterea nimis longe abit à Luciani nomine illud ὁ Ἀδρίας, pro quo Florentinus codex Valeſio teſte habet Ἀνδρίας. Forte per compendium ſcriptum erat Ἀλνδρεῖς pro Ἀλεξανδρεῖς, unde factum illud Ἀνδρίας ac demum Ἀδρίας. In Hiſt. tripartita VII. 2, hic locus plane omittitur.

Nearchus aurea corona ab Alexandro donatus ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν teste Arriano VII. p. 149. ἡγεμὼν vocatur à Plutarcho in Alex. p. 702. 706. Navarchus τοῦ Ἀλεξάνδρου ναυτικοῦ, οὐκ ἀγύμναστος τῆς θαλαττίου τάξεως in opido Patala prope Indum fluvium sepultus: Philostr. III. 15. de vita Apollonii. Periplum ejus sive descriptionem navigationis, qua Plinius etiam usus est & Strabo, Arrianus magnam parrem in Indica sua transscripsit, ex quibus excerptam separatim Græce & latine cum variis lect. codicis Bodlejami edidit præstantissimus vir Joh. Hudsonus Tomo 1. Geographorum minorum, Oxon. 1698. 8. Incertum est, num peculiari opere & à periplo illo diverso res Alexandri tradiderit, etsi Suidas ei tribuit συγγραφὴν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου. Plurima mentitos qui de India scripserunt Strabo notat lib. 2. p. 70 in quibus primas malæ fidei partes tribuit Daimacho & Megastheni, secundas Onesicrito ac Nearcho.

Nestor Larandensis è Lycia, sub Imp. Severo clarus Suidæque laudatus scripsit Ἀλεξανδρειάδα sive poema Heroicum de Alexandro, cujus librum 1. allegat Stephanus Byz. in ὑστάσπαι.

Nicanor qui res gestas Alexandri Macedonis scripsisse traditur à Varrone apud Lactantium lib. 1. c. 6. & inde apud Sabellicum Enneadis secundæ libro tertio, aliosque, Reinesio videtur idem cum Selenco Nicatore, sive Macedonum dialecto Nicanore, nominatissimo inter duces Alexandri, cui Spitamenis filiam teste Arriano Rex junxit. Sed hic si res Alexandri scripsisset, non omissuri eum fuerant nominare Arrianus, Plutarchus & alii. Fuit & Sævius Nicanor, cujus commentarios suo jam tempore deperditos testatus est Svetonius c. 5. de Grammaticis. Mentio quoque Nicanoris cujusdam (Stagiritæ, Diodor. Sic. XVIII. p. 592. ubi Epistola Alexandri per hunc Nicanorem ad Græcos exsules missa: & Harpocrat. in Νικάνωρ) in testamento Aristotelis apud Laertium V. 15. Idem forte de quo Rhetor. ad Alex. c. 1. Alius cujus cædem memorat II. Rhetor. c. 23. Nicanor Parmenionis F. præfectus scutatorum, cujus subitæ mortis mentio apud Curtium VI. 6. qui alium Nicanorem, Indorum telis obrutum memorat VIII. 13. Nicanor Cassandri frater, jussu Olympiadis interfectus. Diodor. Sic. XVIII. p. 660. Nicanor Balacri filius. Harpocrat. in Νικάν. Nicanor Balacri pater Arrian. lib. 2. Nicanor Navarchus Antigoni, illaudatus Po-

lyæno

lyæno, & Caſſandri dolo interremptus. Diodor. Sic. XVIII. p. 647. Nicanor, dux Demetrii Soteris, victus à Juda Maccabæo, 1. Maccab. 7. & lib. 2. c. 8. &c. Nicanor Cypriarches. 2. Maccab. XII. 2. Etiam Nicanorem quendam Cyprium, qui de Diis ſcripſit, citat præter Arnobium Clemens in protreptico. Sed & Nicanor Samius ſecundo de fluminibus allegatur à Plutarcho in lib. ejusdem argumenti. Prætereo Gramaticum Nicanorem Varrone juniorem, ſive Alexandrinum ſive Hierapolitem Phrygem, de quo dixi lib. 2. c. 5. Tum Leandrum Nicanorem Cyrenæum, cujus μετονομασίας Harpocrationi laudatæ in ἀκη & Stephano Byz. in ὕδη & πάρ(ος) Athenæo VII. p. 297. & Schol. Apollonii IV. 21. Pro Nicanore Medico apud Hofmannum in lexico, vel apud ſcriptorem ex quo hoc hauſit, Nicandri nomen reponendum exiſtimo. Fuit & Nicanor quidam ex primis ſeptem Eccleſiæ diaconis teſte Luca Act. VI. 5. de hoc Martyrologia ad 10. Januar. & Menologia 5. Cal. Aug. Celebratur & alius Martyr Nicanor in Ægypto paſſus ſub Maximino. Sed inſtitutum noſtrum perſequamur.

Nicobules nomine olim ſcripta ferebantur de Alexandro, de quibus dubitatum docet Athenæus X. p. 434. Νικοβούλη ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτῃ τὰ συγγράμματα. In Plinii codicibus appellatur *Nicobulus*, & Harduino videtur Alexandri expeditionum comes fuiſſe cum Oneſicrito & Nearcho, vel cum Diogneto ac Bætone itinerum dimenſor.

Nymphis Heracleotes libros XXIV. ſcripſit, teſte Suida, de Alexandro ejusq; regni partiariis & ſucceſſoribus usque ad tertium Ptolemæum.

Olympiadum deſcriptio à Joſ. Scaligero Græce cum Euſebio edita, & ab ipſo ut videtur è Græcis ſcriptoribus collecta, Alexandri etiam res ſuo loco non negligit.

Olympiodorus quo Plinius Hiſt. naturali uſus eſt, videtur Harduino Alexandri M. res geſtas ſcripſiſſe, & cum Nearcho & Oneſicrito expeditionum ejus comes fuiſſe.

Oneſicritus (apud Lucianum de ſcribenda hiſt. T. 1. p. 630. Plutarchum Alex. p. 668. & Palladium de Bragmanibus p. 21. & ſeq. Ὀνησικρίτης) Aſtypalæenſis (Ælian. XVI. 39. de animal.) ſive Ægineta (Laert. VI. 85.) Diogenis Cynici diſcipulus (Plutarch. Alex. p. 701.) Alexandri Navarchus (id. p. 702. præfectus claſſi Macedonicæ Solin. c. 53. imo navarchum ſive præfectum claſſis, quod muneris

neris Nearchus gessit, se mentitus, cum tantum unius navis regiæ gubernator fuerit: Arrian. VI. p. 124. κυβερνίτης τ νεὼς τ βασιλικῆς Arrian. VII. p. 149.) Calanum Indorum Philosophum ad Alexandrum adduxit, quem sese comburentem videns in ignem ipse quoque insiliit (si vera tradit Lucianus de morte Peregrini T. 2. p. 576. Strabo enim, Plutarchus & Arrianus mortem Calani narrantes de Onesicriti tacent) Scripsit, Xenophontem imitatus, Ἀλεξάνδρυ ἐγκώμιον & πῶς Ἀλέξανδρ@ ἤχθη. Laert. VI. 85. τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρυ Lucian. Macrobiis T. 2. p. 470. ξυγγραφὴν ἥντινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρυ ξυνέγραφε Arrian. VI. p. 124. Laudat Plutarchus in Alexandro p. 668. 672. 698. 699. & 691. ubi quartum librum Lysimacho jam Regi prælegisse traditur: quod si verum est, fabulis illud de communi cum Calano morte fuerit haud dubie ad scribendum. Multas historiis suis immiscuisse fabulas constat ex his Strabonis XV. p. 698. Ὀνησίκριτ@ ὃν ὐκ Ἀλεξάνδρυ μᾶλλον ἢ τῶν παραδόξων ἀρχικυβερνίτην προσείποι τις ἄν. Πάντες μὲν γὰρ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον τὸ θαυμαστὸν ἀντὶ τἀληθῦς ἀποδέχονται μᾶλλον, ὑπερβάλλεσθαι δ' ἔδοκεῖ τύτυς ἐκεῖν@ τῇ τερατολογίᾳ. Utitur Onesicrito etiam Plinius libro II. IV. VII. &c.

Orthagoras cum Onesicrito de rebus Indicis allegatur ab Æliano XVII. 6. de animal. qui Orthagoram iterum laudat XVI. 35. ἐν τοῖς Ἰνδοῖς λόγοις. Hinc cum Onesicrito eum navigasse, atque adeo expeditionem Alexandri auspiciis susceptam descripsisse colligit Freinshemius. Confirmat ejus conjecturam Photius Cod. CXL. p. 534. è Philostrati III. 15. vitæ Apollon. Orthagoræ narrationes de mari rubro, statim post Nearchum commemorans. Alius Orthagoras Sicyoniorum Tyrannus. Aristot. V. 12. politic. Alius item Orthagoras Thebanus Musicus, cujus meminit Plato in Protagora. Alius denique Orthagoras vates Corinthius de quo Plutarchus in Timoleonte p. 237.

Parmenionis Epistola ad Alexandrum Athen. XIII. p. 607. Epigramma in Alex. sub Parmenionis nomine legitur in Anthologia lib. III. p. 347. Prætereo alias ad Alexandrum aliorum Epistolas memoratas supra lib. 2. c. 10.

Patroclem qui de rebus Indicis scripsit & propter dignitatem (nam sub Seleuco Nicatore Indicum mare classe lustravit ac præfectus illarum regionem fuit) & quod Geographiæ fuerit peritus, fide cum pri-

primis dignum ait Strabo II. p. 68. & 69. ex eo refert comites expeditionis Alexandri obiter tantum ſingula cognoviſſe, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβῶσαι, ἀναγραψάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπειροτάτων αὐτῷ, τὴν δὲ ἀναγραφὴν αὐτῷ δοθῆναί φησιν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τοῦ γαζοφύλακος. *Alexandrum vero ipſum accurate omnia rimatum, cum ei regionum deſcriptiones à peritiſſimis traderentur, atq; hanc deſcriptionem ſibi poſtea temporis exhibitam à Xenocle gazæ Regiæ præfecto.* Laudat hunc Patroclem etiam Plinius Hiſt. Alexandrum vero etiam Athenagoras vel quisquis eſt auctor amœniſſimæ fabulæ Gallice editæ de vero & perfecto amore lib. V. p. 161. refert in templo Jovis Hammonis dedicaſſe tabulam auream longam octo pedes, largam quatuor, in qua eſſet deſcripta magnitudo & ſitus regionum orbis terrarum.

Phanias Ereſius Ariſtotelis diſcipulus ſcripſerit præter alia Voſſio memorata etiam nonnihil de Alexandro, qvoniam Clemens 1. Strom. p. 337. refert Phaniæ, Ephori, Timæi, Clitarchi, Eratoſthenis, & Duridis ſententias de tempore quo Alexander in Aſiam trajecit.

Philippus Chalcidenſis, itemque alter *Philippus Iſangelus* laudantur à Plutarcho in Alex. p. 691.

Philonem quoque *Thebanum* allegat idem Plutarchus dicto loco, reſpicit forte Stephanus Byz. in Ἀντικύρα, ubi Philonem cum Demodamante conjungit, de quo ſupra.

Phylarchum his ſcriptoribus ſine magna cauſa accenſuit Raderus, cum ſuos ille XXVIII. hiſtoriarum libros orſus ſit ab expeditione Pyrrhi in Peleponneſum, & Philippi atque Alexandri obiter forte aliquando meminerit. At nulla plane ratione huc ſpectat *Pindarus*, qui diu obiit antequam Alexander noſter naſceretur. Et pauci ejus verſus qui apud Dionyſium Halic. leguntur lib. de vi dicendi in Demoſthene p. 179. ad ſeniorem Alexandrum Macedonem ſpectant cognomento Philellenem, ut è Dionis Chryſoſtomi Diſſ. 2. de regno p. 25. jam obſervavit Freinshemius.

Plinius vero latinorum doctiſſimus ſcriptorum non prætereundus, qui in Hiſtoria Nat. paſſim non modo Alexandri res tangit, ſed etiam multa excerpſit, libro præſertim XII. & XIII. è ſcriptoribus qui Alexandrum in Aſiam & Indias ſunt ſecuti, & admiranda illarum regionum ſtylo ſignarunt, Calliſthene, Iſigono, Clitarcho, Anaxi-

 mene,

mene, Duride, Nearcho, Onesicrito, Polycrito, Olympiodoro, Diogneto, Nicobulo, Anticlide, Charete Mytilenæo, Menæchmo, Dorotheo Athenensi, Lyco, Antæo, Ephippo, Chærea, Democle, Ptolemæo Lago, Marsya Macedone &c.

Plutarchus præter vitam Alexandri, quem cum Julio Cæsare confert, scripsit libros duos de Alexandri fortuna & virtute, cui posteriori primas partes assignare non veretur. Ejusdem Plutarchi altera dissertatio, una vel plures, quibus fortunam Alexandri prætulit, ætatem non tulerunt. Sane non dubito subscribere Curtii judicio X. 5. 35. *Alexandrum cum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunæ.*

Polyænus Philippi & Alexandri M. stratêgemata bene multa annotavit libro quarto. Idem sparsim fecit è latinis Julius Frontinus.

Polycletus Larissæus quem Reinesius Alexandro in expeditione Indica comitem fuisse conjicit, in libris historiarum res Alexandri persecutus videtur, quoniam ex octavo ejus operis libro Athenæus XII. p. 539. refert Alexandrum in aureo cubili dormisse, tibicinasque & tibicines eum secutos in exercitu, & ad auroram usq; illum potasse. Allegat & Strabo XI. p. 509. & XVI. p. 728. Ælianus XVI. animal. c. 41. & Plinius XXXI. 2. nisi ibi Polycritus legendum. Potuit tamen Polycletus etiam idem tradere quod è Polycrito affert Antigonus Carystius c. 150. mirabil. Alius antiquior fuit Polycletus Sicularum rerum scriptor qui circa Olymp. XCII. militavit, ut è Diodori Siculi lib. XIII. Reinesio observatum.

Polycritus (Mendæus) allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. Eodem usus Plinius lib. XII. & XIII. Confer Vossium de Hist. Græcis.

Trogus Pompejus in libris XLIV. Historiarum Philippicarum quos contraxit Justinus, latino stylo condidit res omnis ævi, & totius orbis historias, præcipue vero Philippi, Alexandri, & successorum gesta. Hic est Pompejus qui de Alexandro citatur in Historia Miscella XII. 19.

Potamon Mytilenæus Lesbonactis Rhetoris F. Rhetor & ipse, scripsit præter alia Suidæ laudata, de Alexandro Macedone.

Ptolemæus Lagi, Ægypti Rex, qui promptissimus licet bellator esset, pacis tamen artibus quam militiæ major fuit & clarior, ut ait Curtius IX. 8. Historiam rerum gestarum Alexandri, quibus ipse interfuerat scripsit, quam respicit præter Plinium lib. XII. XIII. Plutarchus Alex. p.

p. 691. Curtius IX. 5. Arrianus ut præ cæteris fide dignum est secutus. Cæterum his quæ de eo apud Vossium in Hist. Gr. & Humfredum Hody de textibus Biblior. Originalibus p. 44. bene notata sunt, in præsenti tantummodo addam, quod Hebraice adhuc opus istud superesse traditur, edendique ejus spem fecit Vir Clariss. Seb. Godfridus Starckius, Orientalū linguarum in Academia Regia Gryphis-Waldensi Professor dignissimus. Modo ne, ut in Callisthene vidimus, thesaurus quod ajunt carbones. Geographia Ptolemæi quæ à Marciano Heracleota p. 2. 6. & 35. allegatur, non est Ptolemæi Lagi ut Harduino visum : sed alterius, Eratosthene junioris, ut idem Marcianus p. 6. diserte testatur.

Magistri Qualichini (Aretini) historia Alexandri multis millibus versuum latino Elegiaco Carminis genere circa A. C. 1236. scripta memoratur Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 68. Incipit: *Stellarum curis Ægyptus dedita quondam* &c.

Desinit in hoc tetrasticho:

Historiam dictam dictavit carmine quidam
Qui Qualichinus nomine dictus erat.
Post natum Christum sunt anni mille ducenti
Terque duodeni, quando fit istud opus.

Videtur versibus reddidisse Historiam Alexandri nescio quo auctore latina prosa conscriptam & editam Argentorati A. 1489. quæ similiter incipit: *Sapientissimi Ægyptii scientes mensuram terræ.* Postremo agit de sepultura Alexandri M. quid diversi Philosophi de ea dixerint. Etiam auctor rhythmi Germanici de S. Annone è Comitibus de Dassel Archi-Ep. Colon. qui obiit A. C. 1064. eadem, quæ nugator iste, de Alexandro refert, quomodo inclusus dolio vitreo ad profunda maris, noscendis marinis belluis se demiserit. Martinus Opitius editor versificis istius, unius ex aulicis & familiaribus S. Annonis Germani, in notis ad c. 14. excerptum de vita Alexandri MS. in Codice chartaceo habere se ait, sed quod in narratione quomodo Alexander pervenerit ad arbores solis & lunæ, ab edito Argentoratensi discrepat, & fortassis sic in aliis: etsi quomodo Alexander *se per grifones in aere levari fecerit*, pæne iisdem verbis repræsentet. Ejusdem generis, ex eodem fonte, ut notat Reine-

nesius, hausta Godfridus Viterbiensis in suorum Chronicorum partem XI. aliquammulta transtulit, resectis nimis fabulosis & incredibilibus. Unde cognoscas, quamvis futile scriptum habitum in pretio, in manibus omnium versatum, varie interpolatum, & in diversa exemplaria propagatum fuisse, cum spretis frugibus mallent vesci glandibus: etsi vetustissimorum etiam scriptorum, Megasthenis, Onesicriti, Hegesiæ, Daimachi & similium exemplo fecisse videri possint, quorum commentarii de Alexandro, rerum incredibilium & fabularum pleni; atque ut Juliani verbis utar Orat. 1. ad Constantium p. 17. ὀ πόῤῥω τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας fuerunt, ne dicam de fabulatoribus Aristea Proconnesio, Isigono Nicæensi, Ctesia, Polystephano &c. Memorat & Labbeus Historiam Alexandri fabulis refertam quæ scripta est A. C. 1217. exscripta vero A. 1465. antiquiore charactere in membrana, additis figuris.

M. Antonius Coccius Sabellicus recens scriptor latinus, qui opus suum deduxit usque ad A. C. cIↄIↄIV. triennio post defunctus, de Alexandro agit de Enneade IV. libro IV. seq.

Satyrus Peripateticus in vitis illustrium virorum Philippi quoque Macedonis (& Alexandri forte) vitam scripsit. Certe Philippi vitam ab eo scriptam laudat Athenæus. Confer de hoc Satyro Jonsium lib. II. de scriptor. Hist. Philos. c. 11.

Seleucus Nicanor. Vide supra in Nicanore. Quod hic Seleucus de rebus Alexandri scripserit, apud Diodorum Sic. legisse sibi visus est Freinshemius, qua in parte memoria eum videtur fefellisse.

Carolus Sigonius, recens sed perquam eruditus scriptor, in libello de temporibus Atheniensium.

C. Julius Solinus Plinii vestigiis insistens in Polyhistore suo hinc inde aliquid adspergit de Alexandro M.

Sopater Sophista libro decimo Eclogarum ex Cephalionis maxime Eratone sive libro sexto Musarum Alexandri M. gesta retulit teste Photio Cod. CLXI.

Soterichus Oasites (Steph. Byz. in ὕασις) sub Diocletiano clarus (Suid. in Βασσαρικά) Poeta scripsit Epico carmine ut Suidas in Σωτήριχος testatur, Πύθωνα ἢ Ἀλεξανδριακόν. ἔστι δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἱστορία, ὅτι Θήβας παρέβαλε. De hoc Soterico præter Vossium videndus Reinesius p. 316. Epist. ad Hofmannum & Rupertum.

sium

Sotion junior, de quo Voſſius lib. 2. de Hiſt. Gr. c. 7. p. 189.

Strabo Geographorum princeps præter ea quæ in opere ſuo Geographico ſuperſtite, paſſim de Alexandro retulit, peculiarem commentarium ſcripſerat de rebus geſtis Alexandri, ut ipſe teſtatur lib. 2. p. 71. καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ἐπὶ πλέον κατιδεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις.

Strattis Olynthius, teſte Suida, ſcripſerat περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων libros quinque. *Non videtur*, (inquit Clariſſ. Dodvvellus de Cyclis Græcorum p. 371.) vel Ephemerides Alexandri ſcripſiſſe, vel *ex Ephemeridibus Alexandri* (ab Æſchrione, Diodoto Erythræo, & Eumene Cardiano ſcriptis) *tanquam è monumentis fide digniſſimis, Alexandri hiſtoriam congeſiſſe; ſed potius de illis, quid ſentiendum eſſet, libris ſuis expoſuiſſe. Seu illas defenderit, ſeu oppugnarit, innuit ni fallor fuiſſe tamen qui de earum fide dubitarint.*

Suidas in Lexico. Vide ſupra in *Appianus*.

Taarich Mircond ſive Annales Mircondi, qui ſcripſit Perſicum Chronicon præſtantiſſimum pluribus voluminibus, cujus aliquot partes MSS. habuit Jacobus Golius. Confer fabulas de Alexandro, quas è Perſarum hiſtoricis conſignavit Adamus Olearius lib. V. Itinerarii Perſici c. 26. *Petrum Texeiram* Luſitanum de Regibus Perſarum in ſuo Itinerario differentem. Taarich ſive ſeriem Regũ Perſiæ à Gvil. Schickardo editam Tubing. 1626. 4. Herbelotum in Bibliotheca Or. &c. Etiam *Turcam** quendã res geſtas Alexandri in ſuam lingvã juſſu Selimi I. tranſtuliſſe teſtatur Joh. Boterus in politia illuſtrium lib. II. c. 2. & Ludovicus Tubero lib. X. in fine comẽnt. de ſuis temporibus. Inter MStos Codices Arabicos ex Mauritania à Golio arceſſitos video etiam *Ibn Mufrib* Tyrium de vita Alexandri M. p. 21. Catalogi MSS. Jacobi Golii. *Eutychius* Seith filius Patricii natione Ægyptius, religione Chriſtianus Melchita, Medicus inſignis, & ab A. C 933 usque ad 950. Patriarcha Alexandrinus in Annalibus quos Arabico idiomate contexuit & ab orbe condito ad ſua usque tempora deduxit, Alexandri res ſtrictim perſequitur non ſine fabulis quibusdam admixtis. T. 1. editionis quam cum verſione ſua adornavit Edvardus ille Pocockius p. 267. ſeq. Inter alia exhibet commentitias Darii ad Alexandrum & hujus ad illam literis,

* Videtur hic fuiſſe *Achmetes Molla*, ſive *Mevlana Achmetes*, hoc eſt ſapiens ſive doctor Achmetes, qui teſte Leunclavio lib. X. hiſt. Turc. rhythmicis verſibus librum hiſtoriæ Alexandri M. compoſuit & Emiris Suleimanni nomine pnblicatum edidit, ab eo viciſſim liberalibus præmiis affectus.

tum p. 283. morituri Alexandri Epistolam ad matrem, & Philosophorum in Alexandrum jam defunctum dicta p. 288. seq. Nomina illorum in Pocockii versione sunt Philemon, Plato, Aristoteles, Naren, Nilon, Lotas, Metron, Demetrius, Philocaton &c. In *Gregorii Abulpharagii* itidem Medici Christiani secta Jacobitæ Compendio Dynastiarum per eundem Pocockium Arabice & latine edito, quod in Anno Christi 1284. desinit, tribus vix verbis mentio fit Alexandri Magni propter potentiam Cornuti sive Dulcarnaim dicti. Dynastia VI. p. 96.

Timagenes allegatur à Curtio IX. 5. 21. videtur de Alexandro egisse libris de Regibus, quorum primum laudat Stephanus Byz. in μίλυαι. Patria Alexandrinus fuit, Rhetor & historicus Augusto Imp. primum charus, mox ob maledicendi libertatem invisus. De hoc Quintilianus X. 1. *Longo post intervallo natus Timagenes, vel hoc est ipso probabilis, quod intermissam historias scribendi industriam nova laude reparavit.* Ammianus XVI. 9. *Sed postea Timagenes & diligentia Græcus & lingva* (Syrum vocat Plutarch. de flum.) *hæc quæ diu sunt ignorata collegit ex multiplicibus libris* (è Callisthenis Sybaritæ libris Γαλατικῶν, teste Plutarcho) *cujus fidem secuti obscuritate dimota* &c. Confer Valesii notas & Vossium lib. 1. de Hist. Gr. cap. 24. & lib. III. p. 420. Muretum XIII. 6. Var. & Lipsium ad Senec. III. 23. de ira, & Epist. XCI. Alius Timagenes vel Timogenes Milesius de quo Suid. De Timagene in Asia culto meminit Epiphanius in Ancorato uum. CVIII.

M. Terentius Varro. Vide supra in Βάρων *Nicanor.*

Vincentius Bellovacensis Ord. prædicator. Monachus * sæculo post CHRISTUM natum decimo tertio clarus, de Alexandro agit libro quinto speculi Historialis, nec pauca fabulosa repetit ex Epistola de mirabilibus Indiæ, Pseudo Callisthene &c.

Raphael Maffeus Volaterranus vir eximiæ eruditionis A. 1521. in patria denatus, de Alexandro differit libro XIII. commentariorum Urbanorum.

Joh. Zonaras. Vide supra Johannes Monachus.

Zosi-

* Falluntur qui Episcopum Bellovacensem esse affirmant. Vide Bollandum præf. ad T. 1. Act. Sanctor. Januarii p. 19. Natalem Alexandrum Hist. Ecclef. T. VII. p. 138. edit in fol.

Zosimus Græcus scriptor Historiæ, à Freinshemio catalogo huic adjicitur propter illa quæ succincte de Alexandro tradit lib. 1. Hist. c. 4. seq.

III. Reges ac Principes illustres, Alexandri nomine.

In historia *Trojana* decantatissimus Alexander Paris.

Apud *Macedonas* ante Alexandrum M. fuerunt Alexander, Magni Proavus, Amyntæ I. F. Rex decimus à Carano, & Alexander Amyntæ II. F. Philippi Frater, cognomento Philellen. Occurrit præterea in Alexandri M. historia mentio Alexandri Lyncestæ sive fratris Lyncestarum, tum ducis Alexandri ex Lycia in subsidium Regi venientis, alterius item ducis quem Rex nominis quod sibi cum eo commune esset admonuit, ut est apud Curtium VIII. 11. 10. Memoratur & Alexandro cuidam timide pugnanti dixisse: *vel nomen vel mores muta.* Fuit & Alexander Polysperchontis F. & Alexander filius Lysimachi. Alexandri Magni quoque filius è Cleofide Regina Jndorum susceptus qui in India regnavit, itemque alter posthumus è Roxane natus Alexander dictus est, quem Cassander interfecit. Sed & filius Cassandri Alexander cum Antipatro fratre suo tenuit Macedoniæ regnum, perinde ut Alexander Pyrrhi F. Sed Alexander Persei F. à Paulo Æmilio Cos. Romano una cum patre captus est. Vide Justinum XXXIII. 2.

Apud *Syros* post Demetrium Soterem Olymp. CLVI. 4. regnare cœpit Alexander Bala sive Βάλλης, Θεοπάτωρ ἐυεργέτης, quibusdam etiam Epiphanes dictus. Fuit & Alexander II. Zebina ab Antiochenis Syriæ Rex adversus Demetrium Nicatorem constitutus Olymp. CLXII. 4

Apud *Judæos* Alexander Jannæus Aristobuli Frater à Demetrio III. Syriæ Rege victus Ol. CLXXII. 4. obiit Ol. CLXXV. 2. Alexander Aristobuli F. Alexander Herodis M. Filius, jussu Patris strangulatus. Tiberius Alexander, procurator Judææ.

Rex Ægypti (& Cypri Ol. CLXVI. 4.) Alexander I. Lathuri frater matrem Cleopatram interfecit Ol. CLXXII. 2. inde ἐξωθεὶς sive pul-

pulsus. Alexander II. à Sylla in Ægypti regnum restitutus, & Alexander III. qui populum Rom. regni sui instituit heredem.

Epiri Rex Alexander Frater Olympiadis. Regnavit & postea in Epiro Alexander Pyrrhi F. qui regnum quoque Macedoniæ occupavit, ut ante dixi.

Alexander *Pheræus*, Pheræorum in Thessalia Tyrannus. Diversus ut videtur ab Alexandro Thessalo apud Polyæn. VI. 46. qui de Alexandro Pheræo agit VI. 2. de quo vide sis etiam Valesium ad Harpocrat. p. 7.

Omitto dicere de Alexandro Molosso, Alexandro Spartano quem occiderunt Argivi, Alexandro Phrurarcho Æolidis, Alexandro M. Antonii filio, Tiberio Alexandro Alabarcha Alexandriæ, filioque cognomine procuratore Judææ.

Inter *Imperatores Romanos* notus est Alexander Severus Mammææ F. conceptus in templo Alexandri nomini dicato & natus eodem die quo Alexander diem obiit: Nutrice Olympiade, nutritore usus Philippo. Sed magni cognomen à Senatu ingestum recusavit. Alexander Phryx præfectus Africæ Imperatorem se Carthagine venditavit, sed captus periit A. C. 306.

Inter Constantinopolitanos *Imperatores* Alexander Basilii F. A. C. 912. denatus.

Inter Pontifices Romanos octo Alexandri hactenus occurrunt. Celebrantur & Alexandri plures Patriarchæ & Episcopi, nec minus Reges, ut Scotiæ, Poloniæ &c. Principes (Hetruriæ, Parmæ &c. sed jam dicta sufficiunt ad demonstrandum, quam late per omnes gentes nominis Alexandri celebritas & favor patuerit. De singulis pleni sunt Historiarum libri, & plerique omnes in Lexicis Historicis jam tum annotati leguntur.

Alexandri varii qui Græce scripserunt.

Alexander Ægæus de quo infra cap. XI. in Peripateticis.

Alexander Ætolus Plevronius Grammaticus & Poeta, de quo in Tragicis dictum lib. 2. c. 19.

Alexander Aphrodisiensis, de quo infra lib. IV.

Alexander Alexandrinus Episcopus, cujus tempore Arius heresin suam sparsit.

Alexander Cæsareensis Cappadociæ primum deinde Hierosol. Episcopus circa A. C. 212. de quo, ut de superiore, vide si placet præstantissimum Ecclesiasticæ Antiquitatis vindicem Guil. Caveum in Historia Scriptor. Eccles. literaria.

Alexander Cappadox Sophista, de quo Philostratus in Hippodromi vita p. 613.

Alexander Chersonesius Car, è Chersoneso Cariæ, qui de Caria scripsit. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 34. & 22. Stephanus Byz. &c.

Alexander Citieus. Eustath. ad Homer.

Cornelius Alexander Asclepiadæ, Grammaticus ac Polyhistor, patria non Milesius (ut Suid.) sed *Cotyæus*, de quo Jonsius lib. II. c 16. de scriptoribus Histor. Philos. Meursius ad Chalcidium p. 7. seq. & in Bibl. Græca, Vossius de Hist. Græcis & ad Plinium Harduinus.

Alexander Damascenus, Aristotelis Placita sectatus. Galen. περὶ τοῦ προγινώσκειν c. 5.

Alexander Ephesius, cognomento Lychnus, de quo Voss. Hist. Græc. p. 318. seq. & qui duos perperam facit Ephesium ac Lychnum Meursius in Bibl. Gr.

Alexander Epicureus. Plutarch. II. 3. sympos.

Alexander Epirotes Pyrrhi F. Tactica scripserat teste Æliano.

Alexander Grammaticus qui M. Antoninum instituit. Vide Aristidæ Orat. XII. T. 1. p. 142. seq. & Gatakerum ad M. Antonin. lib. 1. §. 10.

Alexander Hierapolitanus de quo Suid.

Alexander Lychnus. Supra in Alex. Ephesius.

Alexander Lycopolita cujus eximius libellus de dogmatis Manichæorum editus est à Combefisio.

Alexander Milesius. Chalcid. p. 155. versiculos affert Alexandri Milesii qui apud Theonem Smyrnæum MS. tribuuntur Alexandro Ætolo. Vide & supra in Cornelio Alexandro Polyhistore.

Alexander Molossus allegatus ab Ammonio in ἰῆες. Eustath. ad Homer.

Alexander Monachus de inventione Crucis à Gretsero editus. Confer Hendreichii pandectas p. 109. b.

Alexander Myndius de quo præter Vossium Jonsius p. 199. & Meurs. Bibl. Græca. Allegatur & ab Eustathio ad Homer.

Alexander Numenii F. Syrus Rhetor, de quo idem Meursius. Huic Lau-

 ren-

rentius Normannus vir cumprimis doctus tribuit libros duos qui exstant de figuris sententiæ atque elocutionis, ut infra in Rhetoribus dicam.

Alexander Paphius. Eustath. ad Homer.

Alexander Philalethes Medicus Asclepiadeus atque Herophileus, qui *de pulsibus* scripsit, Galeno teste: & *de semine*, teste Theodoro Prisciano. Meminit & Alexandri Philosophi nescio cujus Artemodorus IV. 31. Onirocrit. caput ejus à Cynico percussum ligno testatus.

Alexander Plevronius. supra in Alex. Ætolo.

Alexander Pyrrhi F. supra in Alex. Epirota.

Alexander Seleuciensis Cilix Sophista, dictus Peloplaton, de quo Philostratus. Incertum idem ne sit Platonicus Alexander à quo M. Antoninus lib. I. sect. 12. testatur se didicisse, ne crebro neque nisi necessitate adactus aut dicto aut scripto significaret cuiquam, non vacare se, neve hoc prætextu officiis vitæ deesset.

Alexander Syrus. supra in Alex. Numenii.

Alexander Thasius. Etymolog. in Διόνυσος.

CAPUT IX.

De Theophrasto Eresio.

Theophrasti ætas. Scripta quæ exstant. Historia Plantarum. I. *De Plantarum causis.* 2. *De lapidibus, & alii tractatus minores.* 3 - - II. *Fragmenta à Photio servata.* 12. *Characteres Ethici.* 13. *Metaphysica.* 14. *De sensu liber, & Prisciani Lydi in illum expositio.* 15. *Testamentum.* 16. *Scripta quæ perierunt, recensita ordine Alphabeti.* 17.

THEOPHRASTUS ex Lesbo Insula Eresius * Philosophus, Aristoteli Magistro suo in schola Atheniensi successit (*a*) Olympiadis CXIV.

* Male ἐξ ἐφέσȣ, pro ἐρέσȣ, apud Plutarch. de exsilio p. 605. Similiter Phanias apud

CXIV. anno III. ante Christum CCCXXIV. Ab eodem propter eloquentiam dictus est *Euphrastus* (*b*) ac deinde *Theophrastus* (*c*) cum vero nomine Tyrtamus appellaretur, quem τρυφὴν ἰδίαν sive *delicias suas* vocare Cicero solebat teste Plutarcho in Cicerone p. 872. *amicum suum* 2. ad Atticum 16.) De vita ejus consulendus Laertius libro quinto & quæ ad eum notarunt viri docti. Mihi hoc loco suffecerit annotasse quod patriam suam bis tyrannide liberavit, teste Plutarcho adversus Colotem p. 1126. & discessit è vita Olympiade CXXIII. successore (*d*) relicto ex plus quam millenis (*e*) quos habuit discipulis, Stratone: diutissimeque cum vixisset (*f*) necdum satis vixisse sibi est visus. Scripsit Magistri sui exemplo infinita, ex quibus primum ecce tibi illa quæ vel integra vel ex parte saltim supersunt.

I. ΠΕΡῚ ΦΥΤΩ͂Ν ἹΣΤΟΡΊΑΣ sive ΠΕΡῚ ΦΥΤΙΚΩ͂Ν ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν βιβλία ί. *Historia Plantarum libri X.* ex quibus priores novem integri, decimi fragmentum exiguũ, sive initium tantummodo exstat, quod incipit: περὶ δὲ τῶν ῥιζῶν &c. Scripsit hoc opus Theophrastus circa an-

 num

apud Etymologum in κύρβεις perperam vocatur ἐφέσιος pro ἐρέσιος, quod Scaligero Vossioque observatum.

(*a*) Laertius V. 36.

(*b*) Suid. in Θεόφρ.

(*c*) Strabo & alii laudati à Colomesio p. 249. Opusc. & Menagio ad Laertium V. 38. quibus adde Boethium in Aristot. de interpretatione p. 309. Tzetzam Chiliad. VI. hist. 51. & Olympiodor. in vita Platonis. Hieronymus autem lib. 2. contra Rufinum cujus balbutiem perstringit, per ironiam illum vocat Theophrastum. Vicissim Tyrannion dictus est, qui antea vocabatur Theophrastus, ingentis possessor Bibliothecæ temporibus Luculli, teste Hesychio Illustri ac Suida in Τυραννίων.

(*d*) Stratoni successit Lycon Lyconi Aristo Ceus, Aristoni Critolaus, Critolao Diodorus. Vide Jonsium de scriptoribus Hist. Philos. lib. 1. c. XI. p. 59 60.

(*e*) Laertius V. 37. Hesychius illustris & Suid. Plutarchus de profectu in virtute p. 79. Ζήνων ὁρῶν τὸν Θεόφραστον ἐπὶ τῷ πολλοὺς ἔχειν μαθητὰς θαυμαζόμενον, ὁ ἐκείνου μὲν χορὸς μείζων, οὑμὸς δὲ συμφωνότερος:

(*f*) Laertius V. 4. ἐτελεύτα δὴ γηραιὸς, βιοὺς ἔτη πε. *annos cum vixisset* LXXXV. Sed hunc numerum corruptum esse constat ex Præfatione Theophrasti ad Characteres, in qua testatur se cum illos scriberet annorum fuisse XCIX. quem numerum confirmat Joh. Tzetzes Chiliad. IX. p. 943. Neque audiendus Sam. Petitus qui lib. 2. obs. 6. 9. contra MSS. codicum consensum pro XCIX. legendum esse contendit LXXIX. οθ'. pro ϙθ. Hieronymus Epistola 2 ad Nepotianum: *Unde sapiens vir Græciæ Theophrastus* (ita legendum non Themistocles) *cum expletis CVII. annis se mori cerneret, dixisse fertur se dolere, quod tum egrederetur è vita quando sapere cœpisset.* Confer, Menagium p. 205. & 211.

num Romæ conditæ CCCCXL. dicavitque Nicodoro Archonti Olymp. CXVI. 3. ut docet Plinius lib. III. hist. nat. c. 5. lib. XIII. c. 16. & lib. XV. c. 1. Apud Laertium V. 36. pro Φυσικῶν (g) ἱστορικῶν legendnm Φυτικῶν, ut notarunt Casaubonus & Menagius ad Laertium & Joh. Meursius in libro singulari de Theophrasti scriptis, edito primum Lugd. Bat. 1638. 12. & nuper recuso in tomo decimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani p. 640.

Græce prodiit Historia Plantarum cum Aristotelis & aliis Theophrasti operibus Venetiis apud Aldum A. 1498. fol. tum Basileæ A. 1541. fol. cujus editionis exemplis quibusdam *Hieron. Gemusæi*, aliis *Joachimi Camerarii* præfatio præmittitur, quorum neuter notas sibi arrogat marginales. Conjectura Casp. Hofmanni est, *Oporinum* illas collegisse, collatione facta cum Gazæ versione. At cum raros emtores inveniret, præstrinxisse oculis lectorum nomine Camerarii. Vide Epistolam Hofmanni ad Reinesium p. 681. Denique Theophrasti scripta Græce edita Venet. 1552. 8. ita ut sextum tomum post Aristotelis opera constituant.

Latine historia m Plantarum post barbaram *Guilhelmi* nescio cujus (forte de *Morbecka*) interpretationem jussu Nicolai V. Pontificis vertit *Theodor. Gaza*. Venet. 1504. Basil. 1533. fol. cujus versio castigata à *Dan Heinsio* in Græcolat. sua Theophrasti editione. Lugd. Bat. 1613. fol Postea *Caspar Hoffmannus*, qui translationem suam hactenus ineditam dicavit Gvidoni Patino. Vide Labbeum p. 219. Bibl. nov MSS. *Julius Cæsar Scaliger* hoc opus commentario illustravit, qui cum *Roberti Constantini* animadversionibus prodiit Lugd. 1584. 8. Hinc *Joh. Bodæus à Stapel* Medicus Amstelodamensis versionem Gazæ emendavit, & Theophrasti opus castigatum ingenti & erudito Commentario auxit. Cæterum libro nono immortuus (h) parenti Egberto Bodæo opus non plane perfectum reliquit vulgandum, unde Anno 1644. demum Amstelodami in folio lucem aspexit luculenta historiæ Theophrasti editio Græcolatina cum variis lectionibus & Bodæi commentario iconibus plantarum innumeris ornato, adjectis post singula capita integris J. C. *Scaligeri* & *Rob. Constantini* notis. Operæ pretium fuisset his additam fuisse *Felicis Accorom-*

(g) Neque obstat quod Theophrastus de plantis potius agit Physice quam Medice, licet neque Medicum plantarum usum plane prætermisit Vide Dan. Clericum in hist. Medicinæ part. 2. lib. 1. c. 8. Interdum à Veteribus simpliciter laudatur sub titulo περὶ φυτῶν, ut à Galeno 3. in 6. Epidem. T. 5. p. 479.

(h) Obiit Amstelodami hieme Anni 1636.

romboni explicationem obſcuriorum locorum Theophraſti de Plantis, quæ cum aliis ejusdem in Ariſtotelem & librum Galeni de temperamentis prodiere Romæ 1590. fol. Gazam in capitum diſtinctione interdum peccaſſe & cohærentia diſcerpſiſſe, diſtinguenda conjunxiſſe obſervat Salmaſius prolegom. ad Solin. & Gonſalez de Sales mantiſſa ad lib. de duplici terra viventium ſect. 2.

II. ΦΥΤΙΚΩ͂Ν ΑἸΤΙΩ͂Ν βιβλία η'. De Cauſis Plantarum libri VIII. Ex quibus ſex tantum primores ad nos pervenerunt, in quorum limine, ſuarum ἱστοριῶν, ut ante αἰτίας ſcriptarum, meminit. Apud Laertium V. 46. itidem pro Φυτικῶν αἰτιῶν male legitur Φυσικῶν. Et hos quoque libros latine poſt Guilelmum *Gaza* tranſtulit, caſtigavit Dan. Heinſius, commentario illuſtravit *Julius Cæſar Scaliger* edito primum Lugd. 1566. fol. *Caſparis Hofmanni* nova verſio inedita & notæ MSS. in Theophraſti hiſtoriam & de cauſis plantarum libros exſtant Norimbergæ in Bibliotheca Viri Clariſſ. Gothofredi Thomaſii. Etiam hujus operis Theophraſti loca quædam commentariis explicavit Felix Accorombonus. Ex Meurſii vero ſententia utrumque ſcriptum, Hiſtorias & libros de cauſis, uno τῶν Φυτικῶν nomine deſignaſſe veteres quidam videntur, & citaſſe indiſtincte: Itaque apud ſcholiaſten Nicandri ad Alexipharmaca (niſi numerus corruptus) citatur liber XIV. Θεόφραστος μὲν οὖν ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ τῶν Φυτικῶν κάρυον αὐτὸ προσηγόρευσε. Isque erit de cauſis plantarum liber quartus. *Arabicam* verſionem hujus operis memorat Abulpharagius Hiſt. Dynaſt. p. 94.

III. ΠΕΡῚ ΛΊΘΩΝ. *De lapidibus* liber ſcriptus Olympiade CXVI. 2. Archonte Praxibulo, ut ex Plinii XXXIII. 7. colligit Meurſius. Memorat præter Laertium V. 44. Athenæus III. 13. Vertit latine poſt Adr. Turnebum *Daniel Furlanus* Cretenſis & commentariis illuſtravit: Græce & latine ediderunt Wechelii, ex Bibl. Joh. Vicentii Pinelli, Hanoviæ 1605. fol. cum aliis quæ deinceps recenſebo Theophraſti opuſculis. Separatim liber de lapidibus Græce editus & latine cum notis Johannis de Laet. Lugd. Bat. 1647. 8.

IV. ΠΕΡῚ ἈΝΈΜΩΝ Liber *de Ventis* & ipſe à *Furlano* latine verſus & commentariis illuſtratus. Exſtat & latine ex verſione *Federici Bonaventuræ* cum ejusdem commentario. Urbini 1593. 4. Græce vero cum libro de lapidibus & libro de igne jam tum editus Venet. 1496. fol. cum ſcriptis Ariſtotelis. Memoratur Theophraſtus περὶ ἀνέμων Laertio V. 42. & Alexandro Aphrodiſienſi in 2. Metaphyſ.

V. ΠΕΡῚ ΣΗΜΕΊΩΝ ὙΔΆΤΩΝ ΚΑῚ ΠΝΕΥΜΆΤΩΝ, ἈΝΈΜΩΝ,

ΧΕΙΜΩ͂ΝΟΣ ΚΑῚ ΕΥ̓ΔΊΑΣ. *De signis pluviarum, ventorum, tempestatis & serenitatis.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus*. Memorat Laertius V. 45. & Proclus 4. in Timæum. Cæterum male à librariis in frusta dissectus est, & pejus adhuc inter secundam tertiamque partem liber de igne in edit. Heinsiana & quam Heinsius secutus est Hanoviensi interjicitur.

VI. ΠΕῚ ΠΥΡῸΣ α', β'. *De igne libri duo* Laertio memorati V. 45. ex quibus unus modo superest Græce primum editus Venet. 1479. fol. ad calcem Aristotelis: & cum latina *Adriani Turnebi* versione Paris. 1566. 4. & additis Danielis Furlani commentariis Hanov. 1605. fol. Liber de igne & alter de odoribus ex latina Turnebi translatione recusus Hardervici 1656. 12. & inter Turnebi Opera, fol.

VII. ΠΕΡῚ ὈΣΜΩ͂Ν, *De odoribus.* Memorat præter Laertium V. 44. Athenæus & Suidas in ὀσφραντικόν. Latine vertit *Adrianus Turnebus*, illustravit Furlanus. Separatim Græce & latine cum versione & Scholiis Turnebi prodierunt libri tres Theophrasti de igne, de odoribus & de lapidibus Paris. 1566. 4.

VIII. ΠΕΡῚ ἹΔΡΩ͂ΤΩΝ sive περὶ ἱδρῶτος, ut Laertius V. 44. *De sudoribus.* Latine vertit *Daniel Furlanus* additis suis commentariis. Prodierunt etiam libri duo, unus de sudoribus & alter de vertigine cum versione & annotationibus *Bonaventuræ Grangenii* Paris. 1576. 8. Excerpta quædam ex his libris exhibet Photius cod. 278 quæ subjecta etiam à Sylburgio sunt problematibus Aristotelis Græce editis p. 357. & ab H. Stephano inter opuscula Theophrasti Græce vulgata Paris. 1557. 8.

IX. ΠΕΡῚ ἸΛΙΓΓΩΝ. *De vertigine*, fragmenta, verterunt & illustrarunt *Daniel Furlanus & Bonaventura Grangenius.* Occurrunt etiam Græce in Aldinis & Basileensi operum Theophrasti editione & ad calcem problematum Aristotelis editionis Græcæ Sylburgianæ p. 360. seq. & inter opuscula Theophrasti ab H. Stephano vulgata, & cum *Andreæ Schotti* versione apud Photium codice 278. Meminit libri περὶ ἰλίγγων καὶ σκοτώσεων inter Theophrasti scripta Laertius V. 44.

X. ΠΕΡῚ ΚΌΠΩΝ. *De Lassitudinibus.* Vertit *Daniel Furlanus* illustravitque. Sub extremũ quædam desunt. Excerpta paucula ex hoc libello habet Photius cod. 278. quæ legutur etiã post problemata Aristotelis edit. Sylburg. p. 356. & inter opuscula vulgata ab H. Stephano. Meminit præter Laertium V. 44. Galenus 3. ὑγιεινῶν. Fere totum ex Aristotelis pro-

problematis conflatum esse notat Hieron. Mercurialis lib. 1. Var. Lect. c. 9.

XI. ΠΕΡΙ' ΤΗ͂Σ ΤΩ͂Ν 'ΙΧΘΥ'ΩΝ 'ΕΝ ΞΗΡΩ͂ ΔΙΑΜΟΝΗ͂Σ. *De piscibus in sicco degentibus.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus.* Timothei Camotii (Joh. Baptistæ F.) commentaria in librum Theophrasti de piscibus MSta memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 213. Casaubonus putat esse ἀποσπασμάτιον scripti Theophrastei περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων, quod præter Laertium V. 43. memorat Athenæus VII. 18. & 19. quintum ejus operis librum allegans. Respicit etiam idem Athenæus Theophrastum laudans lib. 14. non procul ab initio. ἐν Ἰνδοῖς δέ φησι Θεόφραστος τοὺς ἰχθῦς ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν γῆν ἐξιόντας &c. Auctor indicis scriptorum in editione Athenæi Basileensi perperam existimavit hoc loco allegari Theophrastum in scripto cui titulus fuisset Ἰνδοί.

XII. FRAGMENTA ex libris sex servata à Photio cod. CCLXXVIII. & ante Photii editionem ab Hoeschelio curatam Græce vulgata ab H. Stephano Paris. 1557. 8. 1. de animalibus quæ colorem mutant περὶ τῶν μεταβαλλόντων τὰς χρόας.] Meminit Laertius V. 44. Athenæus VII. 16. Respicit Plinius X. 29. hist.

2. De nervorum resolutione περὶ παραλύσεως.

3. De animi defectione περὶ λειποψυχίας, quod fragmentum cum superiore de Paralysi legitur etiam ad calcem problematum Aristotelis edit. Græcæ Sylburgianæ p. 359. seq. Memit Laertius V. 44.

4. De animalibus quæ repente apparent περὶ τῶν ἀθρόως φαινομένων ζώων. Meminit Laertius V. 44.

5. De invidentibus animalibus, περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονεῖν. Meminit præter Laertium, apud quem vitiose φρονεῖν legebatur pro φθονεῖν, Apulejus in Apologia, respicit Ælianus III. 17. animal. & Plinius VIII. 29. & 31. & 57. Hist. natural. In Bruta animantia invidiam cadere negat Plutarchus lib. de odio & invidia p. 537.

6. De apibus περὶ μελιττῶν, sive ut rectius Laertius V. 44. περὶ μέλιτος, de melle.

XIII. Editionem Theophrasti * Heinsianã (in qua exstant libri omnes hactenus recensiti Græce & Latine sine notis) claudunt ἨΘΙΚΟῚ ΧΑΡΑΚΤΗ͂ΡΕΣ, *Characteres* sive *Notationes* morum vitiosorum ad *Polyclem* cum versione *Is. Casauboni*, qui capita 25. 26. 27. 28. 29. primus è MSS. restituit, uti *H. Stephanus* in Græca sua editione libellorum quorundam Aristotelis & Theophrasti Paris. 1557. 8. primus addiderat ex antiquo codice

* Lugduni Batavor. A. 1613. fol.

codice capita 17 - 24. licet nec ita liber exstet integer. Idem liber Laertio V. 47. Suidæ & Eustathio ad Iliad N. memoratus, scriptusque à Theophrasto sene atque ut ipse in præf. testatur jam undecentum annos nato, ex Furlani versione & cum ejus commentariis postremo loco ponitur in editione opusculorum Theophrasti Hanoviensi 1605. fol. in qua libri omnes hactenus à me memorati (excepta plantarum historia & libris de causis plantarum) occurrunt Græce & latine cum versione *Dan Furlani* vel Adr. Turnebi, cum ejusdem Furlani commentariis, de quibus ita Casaubonus in literis ad Janum Rutgersium Paris. 3. Nonis Januarii 1610. *Characteres Lugduni, brevi ut spero edentur non negligenter recogniti. Nam Furlanus homo Græcus atq; is doctissimus, qui in eandem arenam post nos descendit, stomachum mihi movit, qui mihi ferme persvasit etiam Græcos homines in sua lingua posse aliquid à nobis discere.* φθόνος δ' ἀπέστω τοῦ λόγου καὶ νέμεσις. *Sed ejus versionem & notas si vidisti, & expendisti aliquando, non aliud nisi fallor senties.* Præterea iidem Characteres Theophrastei cum versione Cl. *Auberii Trinacuriani* subjecti leguntur Aristotelis Ethicis ad Nicomachum à Lambino illustratis Basil. 1582. fol. una cum fragmentis Pythagoræorum cum vers. Gvil. Canteri. Præclara vero *If. Casauboni* versione & commentario erudito ornati primum lucem adspexere Lugd. 1592. 1612 8. & post Casauboni fata ibid. 1638. 8. & quæ reliquis præstat editio, Brunsvigæ 1659. 8. Prætereo hunc libellum cum Casauboni versione sed absque ejus commentario editum Lipsiæ cura Rev. D. *Adami Rechenbergii* 1679. 8. & cum monitis piis *Joh. Angeli VVerdenhagenii* Lug. Bat. 1632. in forma minore: tum inter opuscula Mythologica, Physica & Ethica cum notis *Tho. Galei* Viri Clariss. vulgata Cantabrig. 1671 & Amst. 1688. 8. Philippus Labeus in Bibl. nov. MSS. p. 372. eundem videtur laudare characterum Theophrasti optimæ notæ codicem quo usus est Casaubonus, & quod addit, *in quo habentur pleraque quæ in excusis desiderantur*, intelligendum de editionibus ante Isaacum Casaubonum vulgatis. Sed & *Isaacus Vossius* notis ad Ignatium p. 289. promiserat se librum hunc Theophrasti pluribus locis meliorem daturum & illustraturum notis: tum Galeus ab eodem Vossio auctiorem & emendatiorem exspectare nos jussit. Caput XVII. περὶ δεισιδαιμονίας egregiis observationibus Gallice editis illustravit *Joh. Rondellus* Amst. 1686. 12. Sunt etiam qui Theophrasti *characteres de virtutibus* * vidisse

* Laertius duobus in locis ἠθικοὺς χαρακτῆρας inter scripta Theophrasti memorat V. 47. & 48. unde Menagius suspicatur uno loco ab eo notari characteres virtutum, altero vitiorum.

diſſe ſe affirmarent, ſed *non ego credulus illis*, inquit Menagius ad Laertium p. 211. *Maximi Planudis* expoſitionem ineditam in Theophraſti characteres memorat Geſnerus præfat. ad Joh. Stobæum. Eam in Italiæ Bibliothecis diligenter inquiſitam nanciſci ſe potuiſſe negat *Leonhardus Lycius*, cum cujus verſione characteres prodierunt Lipſiæ 1591. 8. inſcripti Gotfrido Camerario Joachimi filio. Sparſim etiam cum verſione Anonymi à Geſnero caſtigata leguntur inſerti florilegio Stobæi in editione Baſil. 1550. fol. & in aliis poſterioribus. In Catalogo Thuaneo T. 2. p. 14. memorari videas characteres Theophraſteos cum verſione *Angeli Politiani* & notis *Fed. Morelli* Pariſ. 1583. 4. Et Simlerus tradit editos cum eadem Politiani verſione Baſileæ apud Cratandrum.

ThomæStanlei ampliſſimas in eundem libellum prælectiones auctor vitæ ejus, quæ ante hiſtoriam Philoſophicā à Stanleio ſcriptam in noviſſima editione præfixa eſt, memorat. Joachimi Kühnii diſſertationes Argentinæ edi cœptas fatum viri præſtantiſſimi ante paucos annos abrupit. Loca nonnulla characterum illuſtravit emendavitque *Salmaſius* lib. de uſuris, commentario ad Solinum, & in aliis ſcriptis, & *Joh. Clericus* Vir Cl. in arte Critica. Gallice translatus eſt idem libellus ab *Hieronymo Beneventano* Pariſ. 1613. 12. & noviſſime à *Bruyerio* A. 1688. 12. qui Theophraſtū imitatus eſt, & ex ſuo ingenio novos & ipſe characteres addidit dignos lectu, atq; acumine quicquid videatur perſonato Vignolio* Marvillio neutiquam deſtitutos. Bruyerii characteres avide lectitati & plus ** decies Gallice Pariſiis, Bruxellæ & alibi typis excuſi ſunt, & in Anglicam translati lingvam Lond. 1698. 8. Scripſerant & characteres morum *Ludovicus Molinæus*, *Carolus Paſchalius*, *Joſephus Hallus*, *Joachimusque Paſtorius*, ne de aliis *** in præſenti dicam Sed plurimi ab eo tempore idem tentavere, ut tot libellorum Gallicorum exempla teſtantur, qui in titulo characteres præferunt, quales ſunt: *le Theophraſte moderne*, *Suite des Caracteres de Theophraſte & des penſees de Paſcal. Ouvrage dans le gout des Caracteres. Caractere d'un honnéte homme. les differens Caracteres des femmes du ſiecle. Caracteres & portraits Critiques ſur les defauts ordinaires*

Hh *des*

* Vignolius Marvillius T. 1. Miſcellaneor. Hiſtoricor. Gallice editorum. Cui reſpondit autor libri Defenſe de Mr. de la Bruyere & de ſes Caracteres contre les Accuſations & les objections de Mr. de Vigneul Marville. Amſt. 1702. 12.

** Nona editio paucis poſt auctoris mortem diebus lucem vidit Pariſiis A. 1696.

*** Vide Georgii Paſchii Prof. Kilonienſis Clariſſ. diatribam de Philoſophia characteriſtica & parænetica. Kiloniæ 1705. 4.

des hommes, Portraits serieux & critiques. Caractere d'un veritable ami, Caracteres tirez de l' Ecriture sainte & appliquez aux Moeurs de ce siecle. Caracteres des vertus & des vices. Caracteres naturels des hommes en forme de dialogue. Ex Anglis quoque memorandus Boyerus, *the Englisch Thephrastus of Mr. Boyer* A. 1696. 1702. &c. Ut ad Theophrastum revertar, annos natus XCIX (non LXXIX. ut contra MSS. codicum consensum legit Sam. Petitus lib. 2. obs. 9. & Casaubonus in prima editione) characteres scripsit, quemadmodum ipse c. 1. testatur, neque necesse est illa quæ de Polysperchonte & Cassandro memorat c. 9. eodem anno accidisse * quo liber scriptus est, sed exempli saltem loco adduxit rem ante plures licet annos gestam, verum notissimam. Videtur sane Theophrastus qui teste Hermippo apud Athenæum lib. 1. p. 21. inter docendum cum de moribus ageret gulosum exserta lingua labra circumlingendo, alios mores aliis gestibus argumento congruentibus exprimebat, in singulis horum characterum capitibus non morum vitiosorum naturam perstringere universe, sed notare ac describere certos quosdam homines suæ ætatis, eorumque mores ridiculos, quos forte per vitam observaverat, ad vivum exprimere ac depingere. Petrus Victorius in pluribus locis commentarii ad Rhetorica Aristotelis dubitat, utrum libelli, quo describuntur naturæ hominum & mores, Theophrastus sit auctor. Quin falso illi attribui aperte affirmat XVII. 7. var. lect. Sed nulla est ratio, quare ejus judicio, cui res ipsa & veterum testimonia refragantur, subscribamus.

XIV. ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ἀποσπασμάτιον ἢ βιβλίον α. *Metaphysicorum fragmentum, sive liber I.* In editione Heinsiana & Hanoviensi collectione desideratur. Sed exstat in tribus editionibus Græcis operum Thophrasti: Aldina Venet. 1498. fol. Oporiniana Basileensi cum præfat. Hieronymi Gemusæi edita A. 1541. fol. & tertia Aldi filii, quæ operibus Aristotelis in quinque tomos distributis tanquam sextum Volumen subjicitur Venet. 1552. 8. ex recensione Camotii, edente Turrisano. Separatim hunc ipsum librum cum commentariis Græcis *Joh. Baptistæ Camotii* in tres libros distinctis ediderat Turrisanus ibid. 1551. fol. & absq; iisdem, itidem Græce, ad calcem Metaphysicorum Aristotelis, cum notis Criticis *Frid. Sylburgii* excuderunt A. Wecheli Heredes, Francof. 1585. 8. Latine vertit non Grynæus ut Sylbugius suspicabatur, sed Cardinalis eruditissimus *Bessario*, idem qui Aristote-

* Acciderunt ista Olymp. CXV. 3. sed Characteres longe post scripti videntur.

telis Metaphysica felicissime transtulit. Edita est Bassarionis interpretatio utriusque operis ad calcem librorum præclarorum adversus Georgium Trapezuntium calumniatorem Platonis Venet. 1516. fol. & inter opera Aristotelis latine variis interpretibus vulgata Basileæ 1538. fol. & tomo octavo Operum Averrois Venet. 1551. fol. Ad calcem libri hæc nota legitur adscripta: Τοῦτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἕρμιππος ἀγνοοῦσιν, οὐδὲ γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως πεποίηνται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων. Νικόλαος δὲ (intellige Damascenum) ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ φυσικὰ μνημονεύει αὐτοῦ, λέγων εἶναι Θεοφράστου. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῷ προδιαπορήσεις τινὲς ὀλίγαι τῆς ὅλης πραγματείας. Laertius quoque Metaphysicorum mentionem inter scripta Theophrasti prætermisit.

XV. ΠΕΡΙ' 'ΑΙΣΘΗ'ΣΕΩΣ βιβλίον, *liber de sensu.* Laertio V. 42. memoratus, *Joh. Baptista Camotio* curante primum à Frid. Turrisano editus est in Græca editione Venet. A. 1552. 8. in reliquis editionibus Theophrasti Græcis & Græcolatinis desideratur, nisi quod Græce vulgaverat *Victor Trincavellus* una cum Alexandri Aphrodisiensis quæstionibus, & *Prisciani Lydi* paraphrasi diversi operis * Theophrastei de sensu, phantasia & intellectu. Venet. 1536. fol. & *Henricus Stephanus* una cum characteribus sive notationibus morum & fragmentis ex novem Theophrasti libris Paris. 1557. 8. Prisciani Lydi (qui Simplicii & Damascii æqualis memoratur ab Agathia lib. 2. p. 65. & ex Jamblichi libro περὶ ψυχῆς profecisse se testatur p. 276. quem perinde ut Plutarchum Nestoris F. γνησίους τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξηγητὰς appellat p. 289. Male *Patrisianus* Philosophus dicitur in Codice MS. Caroli de Montchal apud Labbeum p. 194. Bibl. nov. MSS.) Paraphrasis eorundem librorum exstat etiam Græce in Oporiana Theophrasti editione Basil. 1541. fol. ex recensione Joach. Camerarii, latine vero tranlata est à *Marsilio Ficino*, cujus versio sæpius excusa cum aliis Jamblichi, Procli &c. Venet. 1497. (male 1597. in Catalogo Bibl. Bodlejan.) & 1516. fol. & Basileæ, Parisiis, tum inter Ficini opera junctim edita. Idem Ficinus in Theophrastum commentarios promisit in suo ad Plotinum commentario. Metaphysica Theophrasti & librum de moribus memorat Abulpharagius p. 94. inter scripta ex Syriaco Arabice translata.

Hh 2 XVI.

* Puto Priscianum interpretari locum ex quinto Physicorum Theophrasti qui liber erat secundus περὶ ψυχῆς. Nam tractationem de sensu priscianus claudit his verbis: ἀλλὰ ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἴωμεν, ἐπ' ἄλλης ἡμῖν ἀρχῆς τὰ λοιπὰ τοῦ πέμπτου βιβλίου ἐπεξεργαζόμενοι. p. 284. edit. Basil. Idem Priscianus passim notat Theophrastum in his ἐπεξεργάζεσθαι Ἀριστοτέλει, sive Aristotelis vestigiis insistere & ab eo dicta magis illustrare.

XVI. ΔΙΑΘΗ͂ΚΑΙ. *Testamentum* Theophrasti exstat apud Laertium V. 51. seq. Ad convivia Philosophorum quotannis celebranda pecuniam legasse refert & Athenæus V. p. 186.

XVII. Jam deperditos Theophrasti libros enumerare reliqvum est, ordine digestos Alphabetico, quem nec Laertius nec Meursius observarunt. Nam apud Laertium quidem triplex vel quadruplex scriptorum Theophrasti ad 230808. versuum numerum assurgentium catalogus reperitur, unusquisque literarum ordinem quidem utcunque, nec accurate tamen retinens, quorum primus incipit sect. 42. alter sect. 46. tertius sect. 49. quartus sect. 50. libri V. Verisimile est in singulis alios auctores fuisse secutum, cum enim nonnullos Theophrasti libros plane omittat, quosdam repetita vice nominat. De Theophrasti scriptis olim egerant *Andronicus*, qui in πραγματείας ea digessit teste Porphyrio in vita Plotini, ac Plutarcho in Sylla: tum *Hermippus*, cujus, ut Andronici quoque meminit scholion Metaphysicis Theophrasti subjectum, & paulo ante à me descriptum. E recentioribus, quorum laboribus usum me profiteor, *Johannes Meursius* in notis ad Apollonium Dyscolum p. 140. seq. & in Theophrasto suo: *Franciscus Patricius* in discussionibus Peripateticis p. 128. & *Menagius* ad Laertium p. 206. seq.

Ἀγωνιστικὸν τ̃ περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους Θεωρίας. Laertius V. 42.

Περὶ τ̃ ἀδικημάτων, ά. Laert. V. 46.

Περὶ τ̃ αἰθουμένων. β'. Editio Laertii Aldobrandina, ubi alii λιθουμένων. V. 42.

Πρὸς Αἰσχύλον, ά. Laert. V. 49.

Περὶ αἰτιῶν. Laert. V. 49.

Πρὸς τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας, ά. Laert. V. 49.

Ἀκίχαρος, ά. Laert. V. 50. Videtur fuisse liber Ethici argumenti. Confer quæ de Acicari Columna Clementi 1. Strom. p. 303. memorata Reinesius Var. lect. p. 97. & 381. Steph. Lemonius notis ad varia sacra p. 346. seq. Ἀχάϊκαρος vocatur Straboni lib. 16. p. 762. qui inter viros sapientissimos eum laudat.

Ἀκροάσεως, ά, β'. Laert. V. 42. Galenus de substantia facultatum naturalium. Combustas à Metrocle refert Laertius VI. 95.

Περὶ ἁλῶν, νίτρου, στυπτηρίας ά. Laert. V. 42.

Περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν ά. Laert. V. 42. Alexander Aphrodis. in 1. Analyt. prior. Svidas.

Ἀνα

Ἀναλυτικῶν προτέρων, γ΄. Laert. V. 42. Suid. Θεόφραστος. Alexander Aphrodiſ. in Ariſtotelis priora Analyt. Simplicius in 2. de cœlo & 3. Videtur reſpicere Boethius 2. de ſyllogiſmo Categorico pag. 594. ſeq. ubi notat Theophraſtum & Eudemum, ſuffragante Porphyrio, quatuor modis primæ figuræ ſyllogismorum alios quinq; adjunxiſſe, & modis ſex tertiæ figuræ ſeptimum.

Ἀναλυτικῶν ὑστέρων ζ΄. Laert. V. 42. Galenus 2. de dogm. Hippocr. & Platonis, Suidas, Euſtratius in 2. poſter. Analyt. Alexander Aphrodiſeus lib. 1. ἀπορίων καὶ λύσεων c. 27.

Ἀναλυτικῶν ἐπιτομή, Laert. V. 42. Suid.

Πρὸς Ἀναξαγόραν α΄. Laert. V. 42.

Περὶ τοῦ Ἀναξαγόρου α΄. Laert. V. 42.

Ἀνηγμένων τόπων β΄. Laert. V. 42. Suid. Alexander Aphrodiſ. in priora Analyt. qui titulum refert paulo aliter: ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα.

Περὶ ἀνθέων, de floribus. Plin. XXI. 3.

Περὶ τῶν ἀνθρώπων, α΄. Laert. V. 43.

Περὶ τῶν ἁπλῶν διαπορημάτων. Laert. V. 46.

Περὶ ἀποφάσεως, α΄. Laert. V. 46. Infra in περὶ καταφάσεως.

Περὶ ἀρετῆς, α΄. Laert. V. 46. περὶ ἀρετῶν. V. 50. Videtur reſpicere Cicero 1. Acad. quæſt. & 5. de finibus.

Ἀρετῶν διαφοραί. Laert. V. 42.

Ἀριθμητικῶν ἱστοριῶν α΄. Laert. V. 50.

Περὶ ἀριθμῶν Laert. V. 50. Niſi legendum ῥυθμῶν cum Meurſio. Sed de rhythmo & numero oratorio, de quo Theophraſtum accuratius diſputaſſe tradit Cic. in Oratore, potuit agere in τέχνῃ ῥητορικῇ de qua infra.

Ἁρμονικῶν α΄. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν Ἀρχελάου α΄. Laert. V. 42.

Ἀστρολογικῆς ἱστορίας ς΄. Laert. V. 50. Reſpicere videtur Simplicius ad 2. de cœlo.

Περὶ τῶν ἀτέχνων πίστεων, α΄. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν, α΄. Laert. V. 42. Idem liber eſſe videtur qui etiamnum legitur hoc titulo inter ſcripta Ariſtotelis. Eum enim à quibusdam ad Theophraſtum auctorem relatum eſſe teſtatur Simplicius in 2. de cœlo, & Joh. Philoponus in 1. de generat. & corruptione.

Περὶ αὐξήσεως, ά. Laert. V. 50.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων, ά. Laert. V. 46.

Ἀφορμαὶ ἢ ἐναντιώσεις. Laert. V. 46.

Περὶ βασιλείας, ά. Laert. V. 42. Sed Plutarchus in Themiſtocle & Dionyſius Halic. lib. 4. laudant Theophraſtum ἐν τοῖς περὶ βασιλείας, quibus ſuffragatur Laertius V. 49. ubi duo libri hoc argumento. Librum περὶ βασιλείας Κυπρίων memorat Suidas in πάρα. Πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας. Laert. V. 47. Athenæus libro 4. p. 144. ubi docet ab aliis hoc ſcriptum tributum Soſibio, quem epinicio elegiaco Callimachus celebravit.

Περὶ παιδείας βασιλέως ά. Laert. V. 42.

Περὶ βίων ά, β'. Laert. 5. 42. & reſpicit Plutarchus in Pericle, Alcibiade, Ariſtide, Lyſandro, Nicia, Ageſilao & Demoſthene.

Περὶ γάμου, *de nuptiis* aureolum Theophraſti librum Hieron. 1. contra Jovinian. in quo quærebat Philoſophus, an vir ſapiens ducat uxorem. Videtur reſpicere Stobæus ſerm. 72. & 83.

Περὶ γελοίου, ά. Laert. V. 49. Athen. lib. 8. p. 348.

Περὶ γενέσεως, ά. Laert. V. 46. Simplicio in 4. de cœlo inſcribitur περὶ γενέσεως στοιχείων. Videtur & reſpicere Philo de *mundo*. Etiam περὶ ζώων γενέσεως de genitu animalium ſcripſiſſe teſtatur Apulejus in Apologia. Vide & Cenſorinum c. 4.

Ἱστορικῶν (male ἱστορικῶν in edit. caſtigatiſſima Wetſten.) Γεωμετρικῶν δ'. Laert. V. 48.

Γεωργίας παραγγέλματα. Julian. Epiſt. 24. Varro & Columell. Geoponic. III. 3. & 4.

Περὶ γήρως, ά. Laert. V. 42.

Περὶ γνώμης, Laert. V. 46.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν, ά. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia.

Περὶ τοῦ δεδόσθαι, ά. Laert. V. 49.

Περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀστρολογίας ά. Laert. V. 43.

Περὶ Δημοκρίτου ά. Laert. V. 49.

Περὶ διαβολῆς, ά. Laert. V. 46. & 49. & 50.

Διαθῆκαι τῶν ἐξ ἐλευσῖνος Ὀργεώνων. Suid. in Ὀργεῶνες.

Διαιρέσεις ά, β'. Laert. V. 46.

Περὶ τοῦ Διακόσμου ά. Laert. V. 43.

Dialogos Theophraſti memorat Baſilius Epiſt. 167. Nimirum ex ſcriptis ejus nonnulla fuerunt compoſita more Dialogorum, licet

res

res ipsas nude tractantia & Platonica svavitate, ejusdem Basilii judicio, destituta.

Περὶ τῶν διαφορῶν, ά. Laert. V. 46. sive ut Athenæus lib. 7. p. 317. περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν.

Περὶ Δικανικῶν λόγων ά. Laert. V. 50.

Τῶν Διογένους συναγωγή, ά. Laert. V. 43.

Διορισμῶν ά, β', γ'. Laert. V. 43.

Ἐγκώμια Θεῶν, ά. Laert. V. 47.

Περὶ τῶν εἰδώλων ά, β'. Laert. V. 43.

Περὶ εἰδῶν ά, β'. Laert. ibid.

Περὶ ἐκκρίσεων ά. Laert. V. 46.

Περὶ ἐκουσίου ά. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπεδοκλέους ά. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπειρίας ά. Laert. V. 46.

Περὶ ἐνθουσιασμοῦ. Laert. V. 43. Apollonius Dyscolus c. 49. hist. commentit. cui inscribitur περὶ ἐνθουσιασμῶν. Athen. lib. 14. p. 624. Plin. XXVIII. 2.

Περὶ ἐνθυμημάτων Laert. V. 47. Scholiastes Hermogenis procem.

Ἐνστάσεων, γ'. Laert. V. 43.

Περὶ ἑορτῶν, ά. Laert. V. 47.

Περὶ ἐπαίνου ά. Laert. V. 46. Videtur respicere Plutarchus vita Agidis & Cleomenis.

Περὶ ἐπιλήψεως. Laertius V. 43. *de caducis* Apulejus in Apologia.

Τίνες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι, ά. Laert. V. 49.

Ἐπιστολῶν, ά, β', γ'. Laert. V. 46. ad Astycreontem, Phaniam & Nicanorem id. V. 50. Epistolam ad Phaniam laudat idem V. 37. & Scholiastes Apollonii lib. 1. Theophrastum ἐν ἐπιστολαῖς Ptolemæus Hephæstion lib. 3. ap. Photium cod. 190.

Ἐπιτομὴ τῆς Πλάτωνος πολιτείας ά, β'. Laert. V. 43.

Ἐπιτομῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, ς'. Laert. V. 49.

Ἐπιχειρημάτων, ιή. Laert. V. 43. & ά, β'. Laert. V. 49.

Ἐρωτικὸς, ά. sive περὶ ἔρωτος. Laert. V. 43. qui perperam pro diversis libris habet. Vide Marquardi Gudii Epist. 1. ad Menagium. Laudant Strabo lib. X. p. 478. Athenæus lib. XIII. p. 562. 567. 606. Respiciunt Gellius VII. 8. Plinius IX. 8. hist. Stobæus serm. 62. Scholiastes Theocriti Idyll. 4.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν ά. Laert. V. 43.

Περὶ

Περὶ εὐδαιμονίας ά. *de vita beata liber.* Laert. V. 43. Athen. lib. 12. & 13. & Ciceros 5. Tusc. quæst. & 5. de finibus, quo in loco testatur se Theophrastum in plerisque sequi, nisi quod virtuti plusquam ille, fortunæ minus tribuit.

Εὐίάδ@ Laert. V. 50.

Περὶ εὑρημάτων ά, β'. Laert. V. 47. Clemens 1. Strom. p. 308. (& ex eo Eusebius X. 7. præparat.) Scholiastes Homeri Iliad. ά. Pindari Olymp. 13. Respicit Plinius VII. 59. Hist. Scholiastes Apollonii lib. 2.

Περὶ εὐσεβείας ά. Laert. V. 50.

Περὶ εὐτυχίας ά. Laert. V. 47.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν ά. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia, Athenæus libr. 7. p. 314.

Περὶ ζώων, βιβλία ζ'. Laertius V. 44. & 50. librum tertium laudat Athenæus lib. 9. p. 387. Idem opus respiciunt Ælianus X. 35. XI. 40. & alibi opere de animalibus. Gellius XVI. 15.

Περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἤθους, ά. Laert. V. 49. Tractatum de animalibus qui pisce vescuntur memorat Plinius XI. 53.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν ά. Laert. V. 43. Athenæus lib. 9.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. lib. 2. & 3.

Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀριστοτέλης, ά.

Περὶ ἡδονῆς ἄλλο. Laertius V. 44.

Περὶ ψευδοῦς ἡδονῆς, ά. id. 46. Laudatur & Athenæo libro 12 bis Theophrastus ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς. Sed libro 8. Θεόφραστ@ ἢ χαμαιλέων ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς.

Ἠθικῶν σχολῶν Laert. V. 47. Ἠθικὰ vocat Plutarchus in Pericle p. 173 librum primum laudat Michael Ephesius in V. 1. Ethic.

Περὶ ἠθῶν libros Theophrasti ab Ἠθικοῖς distingvit, & illorum quoque librum 1. allegat Michael Ephesius loco laudato. Meursius dubitat num apud Laertium V. 43. pro περὶ εἰδῶν ά, β'. sit legendum περὶ ἠθῶν. Theophrastum ἐν τῷ περὶ ἠθῶν laudat quoque Aspasius ad VI. 1. Ethic. Nicomach. & Andrantus scripserat libros quinque περὶ τῶν παρὰ Θεοφράστῳ ἐν τοῖς περὶ ἠθῶν καθ' ἱστορίαν καὶ λέξιν ζητουμένων quos per plagium sibi tribuerat Hephæstion teste Athenæo lib. 15. p. 673. Male ibi interpres libros de plantis ingerit, pro libris de moribus. Theophrasti librum de moribus memorat & Abulpharagius p. 94. inter scripta ejus Arabice è Syriaco translata.

Περὶ

περὶ θαλάττης, α'. Laertius V. 47. Videtur respicere Alexander Aphrodis. in 1. & Olympiodorus in 2. Meteorolog. Antigonus Carystius c. 145.

περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας, α'. Laertius V. 49.

Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἱστορίας, ϛ'. Laertius V. 48. Videtur hoc opus respicere Simplicius ad Epictetum p. 222. Porphyrius 2. περὶ ἀποχῆς & ex eo Theodoritus 7. & 10. Θεραπευτ.

Περὶ Θερμοῦ καὶ ψυχροῦ α'. Laertius V. 44. Galenus in Hippocr. Aphorism. comment. 1.

Θέσεις γ'. Laertius V. 49.

Θέσεις κδ'. Laertius V. 44. quod opus ostreo scriptum à Theophrasto tradit Crantor apud Laertium IV. 27. asperitatem ni fallor reprehendens. Laudat Theo in progymnasm. c. 2. & Athenæus lib. 4. Cæterum moralis argumenti fuisse, licet ad Eloquentiam exercendam comparatum, colligas ex auctore altercationis Synagogæ cum Ecclesia, siquidem de hoc Θέσεως opere eo loco sermo est & Theophrasti nomen ibidem recte est à Meursio suppletum: *Ethicæ inventor Socrates fuit, de quo Theophrastus XXIV. libros secundum positivam Justitiam scripsit.*

περὶ Θεῶν γ'. Laertius V. 49. Videtur respicere Cicero 1. de natura Deor. Minutius Felix in Octavio.

περὶ Θορύβου α'. Laert. V. 47.

Περὶ ἱστορίας α'. Laert. V. 47. ἱστορικὰ ὑπομνήματα Schol. Apollonii lib. 4.

περὶ καιρῶν, α', β'. Laert. V. 49. Suid. in ἀρχὴ σκυρία & κυψελιδῶν. Vide Reinesii Var. Lect. p. 385.

Καλλισθένης ἢ περὶ πένθους α'. Laert. V. 44. Cicero Tusc. qv. 3. & 5. Alexander Aphrodis. ad lib. 2. de anima. Ex hoc Theophrasti libro petitum dictum, quod refellit Plutarchus libello de fortuna f. 97. Τύχη τὰ θνητῶν πράγματα, οὐκ εὐβουλία. *Vitam regit fortuna, non sapientia.*

περὶ καρπῶν. Laert. V. 50.

Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως α'. Laertius V. 44. In hoc *de affirmationibus & negationibus* scriptum sex libros commentariorum confecerat *Galenus*, ut ipse testatur de scriptis propriis. περὶ καταφάσεως subinde inscribitur ab Alexandro Aphrodis. in 3. Topic. & Metaphys. 4. & prior. Analyticor. lib. 1. Meminit & è latinis Boethius in li-

librum περὶ ἑρμηνείας lib. 1. edit. secundæ p. 292. & lib. 2. p. 327. lib. 5. 428. Nonnulla ex eo profert Magentinus Græcus scriptor Theophrastum laudans in commentario ad eundem Aristotelis librum. *Porphyrii* commentarium in Theophrasti librum de affirmatione & negatione memorat idem Boethius lib. 1. p. 294.

Περὶ κινήσεως ά, β', γ'. Laert. V. 44. & 49. ubi tantum ά, β'. Sed decimum laudat Simplicius in 1. Phys.

Περὶ κολακείας ά. Laert. V. 47. Athen. lib. 6.

Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν ά. Laert. V. 47.

Περὶ βασιλείας Κυπρίων. Suid. in Τιάρα.

Περὶ Κωμῳδίας. Laert. V. 47. Athenæus lib. 6. Dionysius Halic. de compositione Nom.

Περὶ λέξεως, ά. Laert. V. 47. atque Dionysius Halicarnass. in Lysia p. 86. Vide & infra in ὁρικτικά.

Περὶ τῶν λιθεμβρύων, ά, β'. Laert. V. 42. nisi legendum αἰθεμβρύων.

Λόγων συναγωγή, ά. Laert. V. 47.

Περὶ λόγε στοιχείων. *de elementorum proprietate.* Simplicius in IV. de cœlo.

Περὶ λοιμῶν. Laertius V. 44.

Λύσεις ά. Laertius V. 47.

Μεγακλῆς, ά. Laert. V. 47.

Μεγαρικός. Laert. V. 44. VI. 22.

Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττονος, ά. Laert. V. 49.

Περὶ μέθης, ά. Laert. V. 44. Athen. lib. 10. & 11.

Περὶ μελαγχολίας ά. Laert. V. 44.

Περὶ μετάλλων. Laert. V. 44. & Theophrastus ipse in limine libri de lapidibus, unde non erat dubitandum Polluci VII. 23. Aristotelis ne an Theophrasti esset. Laudant præterea Suidas in Θεόφραστος. Olympiodorus in 3. Meteorolog. & Harpocration in κεγχρεών. Μεταλλικόν vocant Pollux & Hesychius. Alexandro Aphrodisiensi inscribitur περὶ τῶν μεταλλευομένων in 3. Meteorolog.

Περὶ μεταρσιολεσχίας, ά. Laert. V. 43.

Μεταρσιολογικῶν, ά, β'. Laert. V. 44.

Περὶ μεταρσίων librum quartum laudat Plutarchus quæst. Gr.

Περὶ μετεώρων, ά. Laert. V. 47. Olympiodorus in lib. 1. Meteor. actione 15. Abulpharagius hist. Dynastiar. p. 94.

Περὶ μέτρων. Laert. V. 46. Victorinus 4. artis Grammat.

Περὶ

Περὶ τῶν Μητροδώρου συναγωγῶν, ά. Laert. V. 44.
Περὶ Μουσικῶν, ά. Laert. V. 49.
Περὶ Μουσικῆς. id. 47. Plutarchus lib. 1. Sympof. quæft. 5. *Librum* 2. Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 241. Refpicit idem opus Cenforinus c. 12. Syrianus in XIII. Metaphyf. & Capella lib. IX.
Περὶ νόμων, ά. Laert. V. 47. Pollux VIII. 6. Jofephus 1. contra Apion. p. 1046 (quem locum refpicit Grotius Theophraftum laudans ad Matth. XV. 5.) Athenæus. Zenobius IV. 36.
Νόμων κατὰ στοιχεῖον, κδ' Laert. V. 44. librum 3. 4. 11. 16. 18. 20. laudat Harpocration, 10. Pollux & Athen. 13. Suidas in ὅτι οἱ ἁλόντες & συστομώτερον 15. idem in Φαρμακὸς, 16. Etymolog. & Suid. in Φρεάττοι. De hoc opere Cicero 5. de finibus: *Omnium fere civitatum non Græciæ tantum fed etiam Barbariæ ab Ariftotele mores inftituta difciplinas, à Theophrafto leges etiam cognovimus.* Allegat & Suidas in ἀρδήτης & κατὰ τὴν ἀγορὰν, & refpicere videtur Stobæus ferm. 37. & 42.
Νόμων ἐπιτομῆς ί. Laertius V. 44.
Περὶ Νομοθετῶν, γ'. Laert. V. 45. Videtur refpicere Porphyrius 4. περὶ ἀποχῆς p. 354. ubi de Lycurgo è Plutarcho, Plutarchus item in Solone. Cicero 2. de Legg. & 6. ad Attic. Epift. 1. ubi de Zaleuco. Paulus JCtus lib 17. ad Plautium l. 3. D. fi pars hereditatis petatur: τὸ γὰρ ἅπαξ ἢ δὶς ut ait Theophraftus παραβαίνουσιν οἱ νομοθέται.
Τῶν Ξενοκράτους συναγωγῆς, ά. Laert. V. 47.
περὶ οἰκείων λόγων, ά. Laert. V. 49.
περὶ οἴνου καὶ ἐλαίου. Laert. V. 45.
Ὁμιλητικὸς, ά. Laert. V. 47.
περὶ τῶν ὁμολογουμένων ά. Laert. V. 49.
Ὁριστικὰ περὶ λέξεως συλλογισμῶν, ά. Laert. V. 50.
περὶ ὅρκου, Laert. V. 47.
πρὸς ὅρους ά, β'. Laert. V. 49. & 44. ubi infcribitur πρὸς τοὺς ὁρισμούς.
περὶ οὐρανοῦ ά. Laert. V. 50. Proclus in Tim. Simplicius in 1. de cœlo & in 8. Phyf. ubi tertius Theophrafti de cœlo liber laudatur.
περὶ ὄψεως, δ'. Laert. V. 49.
περὶ παθῶν ά. Laert. V. 45. Simplicius in Categor.
περὶ παιδείας ἢ περὶ ἀρετῶν, ἢ περὶ σωφροσύνης ά. Laert. V. 50.
περὶ παιδείας βασιλέως. Laert. V. 42.
περὶ παίδων ἀγωγῆς, ά. Ἄλλο διάφορον, ά. Laert. V. 50.
περὶ παραδείγματος, ά. Laert. V. 48.
περὶ παρανόμων, ά. Laert. V. 47.

περὶ παραφροσύνης, α΄. Laert. V. 45.

περὶ παροιμιῶν, α΄. Laert. V. 45, Harpocration in ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. Apostolius IV. 51. VI. 36. proverb. Stobæus. Respicit Suidas in ἀρχὴ ἄνδρα.

περὶ πήξεων καὶ τήξεων α΄. Laert. V. 45.

περὶ πλούτου. Laert. V. 47. Cic. de officiis lib. 2. Eustratius sive Apsasius in Ethic. Nicomach. IV. 1.

περὶ πνευμάτων, α΄. Laertius V. 45. Meursius putat scribendum περὶ πνεύματος, & eum ipsum respici qui sub Aristotelis nomine hodieque legitur.

περὶ πνιγμοῦ. Laert. V. 45. Athen. lib. 2.

περὶ ποιητικῆς, α΄. Laert. V. 47. ἄλλο α΄, 48. Hinc definitionem Tragœdiæ Theophrasteam petiisse videtur Diomedes Grammaticus lib. 2.

πολιτικῶν ἐθῶν, δ΄. Laertius V. 45.

πῶς ἄριστ' ἂν πόλις οἰκεῖτο; α΄. Laertius V. 49. περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας α΄. id. 45. Cicero 2. de divinatione & 3. de legibus.

πολιτικῶν α΄, β΄. Laert. V. 50. πολιτικῶν ς΄. id. 45. librum quartum laudat Harpocrat. in Ἀσπασία. πολιτικῆς ἀκροάσεως η΄. Laert. V. 24.

πολιτικῶν πρὸς τοὺς καιροὺς, δ΄. Laert. V. 45. *quæ essent in Rep. inclinationes rerum & momenta temporum.* Cic. 5. de finibus, Parthenius Erotic. c. 9. & 18. Harpocration in ἐπίσκοπος. Huic operi succenturiatum alterum in duos libros distinctum περὶ καιρῶν, de quo supra.

προβλήματα πολιτικὰ, ἠθικὰ, φυσικὰ, ἐρωτικὰ α΄. Laert. V. 47.

προβλημάτων συναγωγῆς, α΄. Laert. V. 48. & 45. ubi libri quinque numerantur. Memorat Anonymus Græcus in posteriora Analytica lib. 2. Videtur respicere Plinius VI. 28. Hist. licet id quod ibi profert legitur hodie in problematis Aristotelis 33. 22. Vide quæ supra in Aristotele dixi.

περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α΄. Laertius V. 48. & 49. Videtur respicere Seneca in naturalibus quæst. lib. 3. & 4. & 6. ac forte Plutarchus VII. 2. Sympos. quæst.

περὶ προθέσεως καὶ διηγήματος α΄. Laert. V. 49.

προοιμίων α΄. Laert. V. 48. an παροιμιῶν?

προτρεπτικὸς α΄. Laert. V. 49. & 50.

πρώτων προτάσεων, ιη΄. Laert. V. 45.

παραγγέλματα ῥητορικῆς, α΄. Laert. V. 47.

πρῶτοι καιροί. supra περὶ καιρῶν.

περὶ τέχνης ῥητορικῆς, ά. περὶ τεχνῶν ῥητορικῶν εἴδη ιζ. Laert. V. 48. Scripta Theophrasti Rhetorica laudant vel respiciunt Cicero in Oratore & 2. de divinat. Demetrius lib. de elocutione, Quintilianus III. 1.

περὶ ῥύακος τοῦ ἐν Σικελίᾳ, ά. Laert. V. 49.

περὶ σολοικισμῶν. Laert. V. 48.

Σοφισμάτων, ά, β'. Laert. V. 45.

Σύγκρισις ἁμαρτημάτων apud Marcum Antoninum lib. 2. c. 10. τῶν εἰς ἑαυτὸν non videtur esse libri titulus, ut Meursio persvasum, sed tantum innui locus Ethicorum Theophrasti, quo vitia inter se contulit, & crimina quæ per libidinem admittuntur graviora esse iis quæ ex ira fiunt pronunciavit. Quod affirmatum etiam Aristoteli VII. 7. Ethic. Nicomach.

περὶ συλλογισμῶν λύσεως ά. Laert. V. 43.

περὶ σωφροσύνης. Laert. V. 50.

περὶ ταχυτήτων. Simplicius in 2. de cœlo.

περὶ τιμωρίας ά, β'. Laert. V. 45.

Τοπικῶν β'. Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in 1. Topic. & 5. Metaphys. Simplicius in Categor.

Τὰ περὶ τῶν τόπων, ά. Laert. V. 49.

περὶ τριχῶν ά. Laert. V. 45.

περὶ τυραννίδος ά, Laert. V. 45.

περὶ τυρσηνῶν. Schol. Pindari Pythionic. Od. 2.

περὶ ὕδατος γ'. (sive περὶ ὑδάτων, ut Athenæus lib. 2.) Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in librum Aristotelis de sensu & sensilibus. Respicit Antigonus Carystius c. 174. Ælianus IX. 64. hist. animal. Olympiodorus in 1. Meteorolog. & Vitruvius VIII. 4.

περὶ ὕπνου καὶ ἐνυπνίων ά. Laert. V. 45. Respicit Plinius XXVIII. 4.

περὶ ὑποκρίσεως. Laert. V. 48.

Τὰ ὑπομνήματα, ά. Laert. V. 49.

Ὑπομνημάτων Ἀριστοτελικῶν ἢ Θεοφραστείων ς'. Laert. V. 48. Athenæus lib. 14. p. 654. Ἀριστοτέλης δὲ ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τῶν φασιανῶν φησὶν οὐ κατὰ λόγον ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀῤῥένων. His verbis obiter inspectis Franciscus Patricius p. 128. discuss. peripatetic. perperam putavit ab Athenæo allegari Aristotelis vel Theophrasti *commentarios Phasianorum*.

περὶ Φιλίας γ'. Laert. V. 45. Gellius lib. 1. c. 3. & in elencho capitum lib. 8. c. 6. Respicit Plutarchus in Catone minore, & Hieronymus procemio lib. 3. in Hoseam. Idem tria Theophrasti de amicitia volumina laudat in Michæ c. 7.

περὶ Φιλοτιμίας α', β'. Laert. V. 45. Cicero 2. ad Atticum Epist. 3.

περὶ Φύσεως γ. Laert. V. 46. & 50. ubi tantum liber unus memoratur. ἰδίαν περὶ Φύσεως πραγματείαν vocat Joh. Philoponus de natural. auscult. lib. 1.

πρὸς τοὺς Φυσικούς. Laert. V. 46.

προβλήματα Φυσικά. Vide supra in προβλήματα.

περὶ Φυσικῶν ιη. Laertius V. 46. Librum XIV. laudat Simplicius in Aristotelis Categorias. Idem in commentario ad Physica Stagiritæ passim allegat Theophrastum ἐν Φυσικοῖς. Librum primum Alexander Aphrodis. in Metaphys. 1. Φυσικῶν η'. Laertius V. 46. Φυσικῶν δοξῶν ις'. id. 48. & Taurus Platonicus apud Philoponum VI. 8 de mundi æternitate, ubi ait Theophrastum in lib. de Physicis opinionibus tradere quod mundus ex Platonis opinione ortum habeat. Φυσικῶν ἐπιτομῆς α'. Laertius ibid.

περὶ Φυσικῶν ἐπιτομῆς α', β'. Laert. V, 46. Ibidem loco Φυσικῶν ἰσορῶν & Φυσικῶν αἰτιῶν utrobique legendum est Φυτικῶν, ut superius libros Theophrasti editos recensens annotabam. Theophrastum ἐν ἐπιτομῇ laudat etiam Laertius IX. 21. ἐν τοῖς Φυσικοῖς. IX, 22. Simplicius in III, de anima text. 40. Φυσικῶν δοξῶν ἐπιτομὴν Galenus in Hippocratem de natur hom. comment. 1. ἐπιτομὴν τῶν Θεοφράστου Φυσικῶν commentario illustrasse se docet Simplicius in 2. Aristotelis de anima textu 74. Theophrastum ἐν τῷ περὶ Φυσικῶν δοξῶν Taurus in Timæum Platonis apud Joh. Philoponum de mundi æternitate contra Proclum VI. 8. & 27. A Themistio autem in 3. Aristotelis de anima profertur locus ex quinto Theophrasti Φυσικῶν, quem ait esse secundum περὶ ψυχῆς.

περὶ τῶν Φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. III. p. 105. Schol. Theocriti Idyll. 1. περὶ ἄρκτων Φωλεοῖς.

περὶ χάριτος α'. Laert. V. 48.

περὶ χυλῶν, ε'. Laert. V. 46. Theophrastus ipse lib. 1, hist. plantar. c. 19. & Galenus libro adversus Lycum.

περὶ χυμῶν, χροῶν, σαρκῶν, α'. Laert. V. 43.

περὶ τοῦ ψευδομένου, γ', Laert. V. 49.

περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας, Laert. V. 48. Forte ex hoc libro petitus locus Theophrasti apud Stobæum serm. 12. de mendacio.

περὶ ψευδοῦς ἡδονῆς, V. 46.

περὶ ψυχῆς θέσις μία, sive ut Meursius legit θέσεις μιᾶ, Laert. V. 46. Themistius in Aristotelem de anima.

Epicurum in secundo adversus Theophrastum libro laudat Plutarchus contra Colotem p. 1110. De *Leontio* Epicurea quæ scito sermone & Attico contra Theophrastum scribere ansa est teste Cicerone I. de natura Deor. Plinius præf. Hist. *Ceu vero nesciam adversus Theophrastum hominem in Eloquentia tantum ut nomen divinum inde invenerit, scripsisse etiam fæminam, & proverbium inde natum, suspendio arborem eligendi.*

CAPUT X.

De ARISTOXENO & aliis Musicis.

De Aristoxeno & ejus libris III. Harmonicorum. 1. *Scripta Aristoxeni deperdita.* 2. *Scripta Musica Euclidis, Theonis Smyrnæi, Plutarchi, Ptolemæi, Nicomachi, Porphyrii, & Pselli, de quibus alibi dictum.* 3. *De Aristide Quintiliano.* 4. *De Bacchio Musico & aliis hujus nominis, ac de hymnis tribus Dionysii Musici.* 5. *De Alypio Musico & Alypiis aliis.* 6. *De Gaudentio.* 7. *De Manuele Bryennio.* 8. *Scriptores veteres de Musica, qui interciderunt.* 9. *Alii qui adhuc delitescere traduntur MSti in variis Bibliothecis.* 10. *Scriptores de Musicis, deperditi,* 11. *Recentium scripta quædam de antiqua Musica,* 12.

ANtiquissimus è scriptoribus Musicis qui ætatem tulerunt est ARISTOXENUS Tarentinus, Spinthari Musici F. qui Patris primum & Lamprii Erythræi discipulus, inde Xenophili Pythagorici, denique

nique Ariſtotelis, à quo Theophraſtum ſibi in ſucceſſione prælatum ægre tulit, & in Ariſtotelem defunctum maledicta congeſſit, ſi fides Suidæ in Ἀϱιϛόξ. At Ariſtocles Peripateticus apud Euſebium XV. 2. præparat. contra diſerte affirmat Ariſtoxenum διαπαντὸς εὐφημεῖν Ἀϱιϛοτέλην, *nunquam non de Ariſtotele perhonorifice meminiſſe.* Succeſſiſſe autem Ariſtoteli Theophraſtum dixi Olymp. CXIV. 3. ante CHRISTUM CCCXXIV. Exſtant hujus Ariſtoxeni Ἁϱμονικῶν ϛοιχείων quomodo vocant Porphyrius, Manuel Bryennius & alii, ſive ut Proclus 3. in Timæum p. 192. ἁϱμονικῆς ϛοιχειώσεως *Elementorum Harmonicorum libri III.* cum Ptolemæi Harmonicis *latine* utcunque ex unico exemplari eoque non ſatis integro verſi & editi ab *Antonino Gogavino* Gravienſi, Venet. 1562. 4. Græce primus vulgavit *Joh. Meurſius* è Codice Joſephi Scaligeri, ſed negligenter * admodum deſcripto, in quo præter Ariſtoxenum, Nicomachum & Alypium à Meurſio junctim editos Lugd. Bat. 1616. 4. continebantur Muſica Bacchii & Ariſtidis Quintiliani, vulgata poſt hac à M. Meibomio, & fragmenta quædam alia Muſica adhuc inedita, quæ allegantur ab eodem viro docto p. 300. ad Ariſtidem, p. 74. ad Ariſtox. & alibi, quæque Græce & latine editurum ſe recepit. Addidit etiam notas Meurſius, ſed in emendationibus minus feliciter illi res ceſſit propter Muſicæ literaturæ ignorationem. Accuratam itaque editionem Ariſtoxeni eruditiſſ. *Meibomio* debemus qui cum nova verſione ſua & notis Harmonica ejus edidit è MSto codice non paucis in locis emendatiora, uſus præterea duobus Meurſianæ editionis exemplis quæ cum tribus Codd. MSS. Bibliothecarum Angliæ collata acceperat à Joh. Seldeno. Amſtelodami 1652. 4. tomo primo Antiquæ Muſicæ auctorum ſeptem ** quos à ſe illuſtratos Chriſtinæ Svecorum Reginæ inſcripſit. Meminit Operis Ariſtoxenii de Muſica præter Euclidem, Ciceronem, Plutarchum, Athenæum, aliosque Vitruvius V. 3. Ariſtides Quintilianus, & Ptolemæus præcipue, qui in Harmonicis ſuis Ariſtoxenum ſubinde refellit, & è Ptolemæo Boethius libris de Muſica: quemadmodum à Philoſophis exploditur dogma ejusdem, Ciceroni & aliis memoratum, quo animam nihil aliud quam harmoniam eſſe affirmavit. Infinita alia ſcripſerat Ariſtoxenus, quorum pauciſſimorum vel tituli exſtant

* Vide Meibomium p. 67. ad Alypium

** Hi ſunt præter Ariſtoxenum Euclides, Nicomachus, Alypius, Gaudentius, Bacchius & Ariſtides Quintilianus, ſubjuncto Marciani Capellæ, latini ſcriptoris, libro IX.

ſtant, ſi verum eſt quod Suidas affirmat libros ab eo ſcriptos quadringentos & quinquaginta duos, (non 4052. ut typographi hallucinatione excuſum in Jonſii pagina 73.)

II. Quæ Meurſio in notis ad Ariſtoxenum p. 135. ſeq. & in Bibliotheca Græca, tum Jonſio, Menagio ad Laertium, mihique obſervata ſunt, literarum digeſta ordine hic habes:

Ἀποφθέγματα πυθαγορικά. Stobæus ſerm. 10. 41. 99. & 77. ubi liber quartus allegatur p. 457.

Περὶ αὐλητῶν ἢ περὶ αὐλῶν καὶ ὀργάνων. Athen. XIV. p. 634. Reſpicit Tatianus p. 86. ubi de Antigenida tibicine: Τί δέ μοι καὶ κατ' Ἀριστόξενον, τὸν θηβαῖον Ἀντιγενίδην πολυπραγμονεῖν;

Περὶ αὐλῶν τρήσεως, cujus operis libr. 1. laudat idē Athen. p. 634.

Βίοι ἀνδρῶν, in quibus vita Pythagoræ, Archytæ, Hipponis, Xenophili & aliorum Pythagoricorum, tum Socratis, Platonis, Teleſtæ Selinuntii Dithyrambici, multorumque aliorum, forte etiam Heraclidis Pontici, Xenocratis ac Praxidamantis Muſicorum, tum Lycurgi &c. Vide Voſſium lib. 1. de Hiſt. Græcis c. 9. atque inprimis Jonſium de ſcriptoribus Hiſt. Philoſophicæ lib. 1. c. 14. Non ſine ſumma voluptate illud Ariſtoxeni opus legi potuiſſe teſtatur Plutarchus lib. quod non ſvaviter vivi poſſit ſecundum Epicurum p. 1093.

Ἐπιμήθεια. Ita enim legunt viri docti locum Fulgentii 2. Mythol. c. 9. ubi de Prometheo: *Nam & Ariſtoxenus in Epimetheiorum libro quem ſcripſit ſimilia profert.* Alii corrupte in *Lindoſecemiarum* vel *lineoſeremiarum.* Frigidum quoque eſt quod in MS. Leidenſi reperit Vir Cl. Tho. Munkerus: *in livido ſententiarum libro*; & frigidior ejusdem libri veteris gloſſa: *in qua diſputat de livore id eſt invidia.*

Ἱστορίαι. Suid. Vide infra ὑπομνήματα ἱστορικά, & paulo ante in Βίοι.

Περὶ Μουσικῆς *libri de Muſica* ab Harmonicis diverſi, in quibus alias partes Muſicæ Rhythmicam, Metricam, Organicam, Poeticam & Hypocritiam, tum & hiſtoriam Muſicam tradiderat. Vide Meibomium ad Ariſtox. p. 78. Jonſium p. 78. Ariſtoxenus ἐν τετάρτῳ περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 616. in quarto περὶ μελοποιΐας laudatur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 298. Reſpicit forte Suidas in σκολιόν.

Παιδευτικοὶ νόμοι. Laudat Ammonius in *αἰδώς*, respiciuntque scholia græca ad Hesiodum p. 54. a. 81. b. Librum decimum Laertius VIII. 15.

Πολιτικοὶ νόμοι. liber octavus allegatur ab Athenæo XV. p. 649.

Πραξιδαμάντεια. Harpocratio in *Μουσαῖος.* Confer Reinesium p. 39. Var. lect. & Jonsium p. 76.

Τὰ σποράδην. Laert. I. 107. seq.

Συγκρίσεις. Athen. XIV. p. 631.

Σύμμικτα συμποτικά. Athen. XIV. p. 632.

Περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως. librum primum allegat Etymol. in *σίκιννις.* Numerus libri excidisse videtur apud Harpocrat. in *κορδακισμός.*

Περὶ τραγῳδοποιῶν. Ammonius librum primum laudat in *ῥυέσθαι.*

Σύμμικτα ὑπομνήματα, è quorum libro decimo sexto varia *παράδοξα* & *ἀπίθανα* collegerat Sopater libro quarto Eclogarum apud Photium cod. 161. p. 176. Confer supra *τὰ σποράδην.*

Τὰ κατὰ βραχὺ ὑπομνήματα Athen. XIV. p. 619.

Ὑπομνήματα ἱστορικά Laertius IX. 40. Hoc opus Meursius respici putat à Plutarcho in Lycurgo extremo, etsi Jonsius mavult petitum ex opere de vitis.

Diversi à nostro sunt, ut Jonsio pridem observatum, (1) Aristoxenus Selinuntius poeta Epicharmo antiquior & ab Eusebio relatus ad Olymp. XXIX. Hephæstion Enchiridio p. 25. *Ἀριστόξενος ὁ Σελινούντιος Ἐπιχάρμου πρεσβύτερος ἐγένετο ποιητὴς οὗ καὶ αὐτὸς Ἐπίχαρμος μνημονεύει ἐν Λόγῳ, καὶ Λογγῖνος* &c. (2) Aristoxenus Cyrenaicus Philosophus nulla re nisi gula celebris, dictusque *κωλῆν* sive ventrosus, teste Athenæo I. p. 7. Confer Suidam in *Ἀριστόξ.* (3) Aristoxenus Medicus Herophileus Alexandri Philalethis qui Demosthenem Philalethem Ophthalmicum audierat discipulus, cujus librum XIII. *περὶ Ἡροφίλου αἱρέσεως* laudat Galenus 4. de diff. pulsuum T. 3. p. 49.

III. De EUCLIDIS Isagoge Harmonica à *Cleonide & Pappo* olim recensita, dictum est infra in scriptis Geometræ hujus celeberrimi; uti de NICOMACHI Geraseni Isagoge Musica, CLAUDII PTOLEMÆI Harmonicis, PORPHYRIIQUE in ea commentariis, & PLUTARCHI dialogo de Musica, egi libro IV: uti de PSELLI synopsi, libro V. ubi scripta cujusque horum sum persecutus. De THEONE Smyrnæo supra hoc ipso libro c. V. §. 21.

IV.

IV. ARISTIDES QUINTILIANUS post Ciceronem ſcripſit, ex cujus libris de Rep. quæ adverſus Muſicam diſputata erant perſtringit lib. 2. p. 70. opponens illa his quæ idem Cicero in Roſcii hiſtrionis laudem dixerat. Porro ſcripſiſſe videtur ante Ptolemæum, cujus in tam prolixo opere non omiſiſſet mentionem, ſi ejus Harmonicis uti potuiſſet: quanquam neque alios, excepto Ariſtoxeno lib. 1. p. 22. & 23. allegat Muſicos, ſed tantummodo Homerum, Heſiodum, Platonem & lib. 2. p. 106. Heraclitum, tum vetus Oraculum de Medorum clade ad Platæas lib. 3 p. 161. Per παλαιοτέρους vero (quibus lib. I. p. 21. πάνυ παλαιοτάτους & p. 23. νεωτέρους opponit) atque ἀρχαίους ſubinde intelligit Pythagoricos, è quibus in procœmio affert θεῖον ut ait λόγον ἀνδρὸς σοφοῦ Πανάκμεω τοῦ πυθαγορείου, & illorum veſtigiis paſſim inſiſtit, quos lib. III. p. 145. & 158. vocat σοφοὺς ἄνδρας καὶ ἀληθείας ἰχνευτὰς, & Pythagoram laudat lib. 1. p. 28. lib. 2. p. 110. lib. 3. p. 116. 145. Præcipuum vero argumentum quo M. Meibomius ante Ptolemæum ſcripſiſſe Ariſtidem evincat, promit ex eo, quod lib 1. p. 22. & 23. tantum meminit eorum qui cum Ariſtoxeno tredecim, & cum aliis poſt Ariſtoxenum quindecim tonos admittebant, non vero eorum qui cum Ptolemæo ſeptem ſolos recipiebant tonos. Voſſius * ait Ariſtidem hunc memorari ab Athenæo in Dipnoſophiſtis. Sed Ariſtoclem de Muſica laudat Athenæus & Ariſtoxenum, Ariſtidem quod ſciam nusquam, & in Indice ſcriptorum ab Athenæo allegatorum qui in editione Rhotomagenſi exſtat, pro Ariſtide περὶ τῆς μουσικῆς 462. 40. legendum Ariſtocles 4. περὶ μουσικῆς. 620. Cæterum Marcianus Capella ex Ariſtide noſtro multa ad verbum in librum ſuum nonum tranſtulit, ut Meibomio probe animadverſum, qui p. 208. etiam docet acceſſiones libello Euclidis de Muſica in codice Fulvii Urſini inſertas, quas edidit Poſſevinus libro XV. Bibl. ſelectæ, ex Ariſtide deſcriptas eſſe. Idem præſtantiſſimus Meibomius, Ἀριστείδου κοϊντιλιανοῦ περὶ μουσικῆς βιβλία γʹ. Ariſtidis Quintiliani libros III. de Muſica ad τιμιωτάτους ἑταίρους ſuos *Euſebium* & *Florentinum* ſcriptos primus è Codice Joſephi Scaligeri, qui exſtat in Bibl. publica Academiæ Lugd. Bat. etſi lacero & ſexcentis locis corrupto edidit & latine vertit, notisque illuſtravit, in quibus uſus eſt apographo Seldeniano Codicis Magdelenenſis ** Bibl. Oxonii, & variis lect. Codicis Bodlejani, tum ex

* Voſſ. de ſcientiis Math. p. 94.

** Magdalenenſis codex eſt vetuſtior. Vide notas Hiſtoricas ad Chron. marmoreum Arundelianum p. 171. edit. Prideauſii.

ex codice Bibl. Regis Galliæ & altero Barberino loca quædam depravatiora & diagrammata restituit, beneficio Salmasii, & Allatii qui illa cum ipso communicaverunt. Lucem vidit Aristides Meibomii una cum reliquis sex Græcis Musicis, & Marciani Capellæ, quem circa Apuleji tempora vixisse putat, libro nono, qui de Musica tractat ad binos codices MSS. Leidenses recensito Amst. 1652. 4. *Incomparabilem antiquæ Musicæ auctorem & vere exemplar unicum, nunc primum Græce & latine damus. Quicquid olim Aristoxenii de Harmonica & reliquis Artis partibus docuerunt: quicquid omnis Antiquitas de moribus Musica formandis, de naturalibus rebus musice ab omnipotenti Deo constitutis, adeoque de universi harmonia commentari potuit, unus Aristides Quintilianus tam concinna brevitate tribus libris exposuit, ut omnium veterum Musicorum disciplinam æque ac gloriam in suum opus congessisse videatur.* Hæc de Aristide suo Meibomius. Intercidit ejusdem scriptoris *liber de Poetica*, in quo, ut lib. 2. Harmonic. p. 87. testatur, accurate egerat de duabus artis poeticæ partibus, μιμήσει & διηγήσει.

V. BACCHIUS Musicus Aristoxenius, (à nonnullis male appellatus *Vacceus*, ex usitata literarum B. & V. permutatione) scripsit εἰσαγωγὴν μουσικὴν sive Harmonica & Rhytmica elementa, quæstionibus & responsionibus. Hanc *Græce* primus vulgavit *Marius Mersennus* in commentario ad sex prima Geneseos capita Paris. 1623. fol. p. 1887. seq. *Gallice* idem Mersennus convertit ibid. 8. in qua interpretatione nonnulla desiderat M. Meibonius in extremo prolegomenon ad Musicos Græcos. Prodiit & separatim Græce cum versione *Federici Morelli* Paris. 1623. 8. quam versionem, cum suam ederet, idem Meibomius non vidit. *Franciscus* quoque *Gafurius* de harmonia Musicorum instrumentorum, libro & capite primo, testatur se Manuelis Bryennii, Bacchii, Aristidis Quintil. & Gaudentii commentarios Musicos latine vertisse. Denique Meibomius è codice Scaligeri emendatiorem græce edidit cum sua versione & notis Amst. 1652. 4. testatus in eodem Scaligeri MSto post hanc introductionem sequi alterum tractatum qui similiter inscribitur εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς Βακχείου τοῦ γέροντος. Initium est: Τῇ μουσικῇ τέχνῃ πᾶσαν τὴν δογματοποιΐαν συντετάχθαι φησὶ πρὸς τὴν ἀκοήν: (quem principio leviter immutato totum habet Bryennius lib. II. sect. VI. p. 414. seq.) Deinde alia adhuc fragmenta, quorum prius sic incipit: ῥυθμὸς συνέστηκεν ἔκ τε ἄρσεως καὶ θέσεως καὶ χρόνου τοῦ καλουμένου παρά τισι κενοῦ. Alterum post duas paginas quarta plicatura scriptas, ita: Μουσική ἐστιν ἐπιστήμη περὶ μέλος τέλειον. *Quæ excerpta*, inquit Meibomius

mius, *cum multa in iis ſint Muſicæ Antiquitatis veſtigia, Græce & latine aliquando dabimus.* Ultimo ſubjunguntur duo Epigrammata & totidem hymni. Epigrammatum prius, in quo Bacchii mentio, ita emendatum ibidem Meibomius exhibet:

Τῆς μουσικῆς ἔλεξε ΒΑΚΧΕΙ̃ΟΣ γέρων
Τόνους, τρόπους, μέλη τε καὶ συμφωνίας.
Τούτῳ συνῳδὰ ΔΙΟΝΎΣΙΟΣ γράφων
Τὸν παμμέγιστον δεσπότην Κωνσταντῖνον
Σοφὸν ἐραστὴν δείκνυσι τεχνημάτων.
Τὸν τῶν ἁπάντων γὰρ σοφῶν τεχνημάτων
Ἐφευρετήν τε καὶ δότην πεφηνότα
Ταύτης προσῆκεν οὐδαμῶς εἶναι ξένον.

Hujus ut ſuſpicor *DIONYSII* Muſici ſub Conſtantino M. clari hymnum ad Muſam, notis antiquis Muſicis inſtructum, ex ſchedis à Vincentio Galilæo ad ſe transmiſſis Græce edidit Erycius Puteanus in Hermathena (primæ editionis Hanov. 1602. 8. c. VIII. nam in editione Lovanienſi A. 1615. eſt omiſſus) Eundem hymnum & alium præterea in Apollinem, aliumque in Nemeſin * cum ſimilibus Muſicis antiquis notis vulgavit

gavit

* Eosdem tres hymnos memorat Salmaſius Epiſt. 49 ad Peireſcium: *J'ay û autre fois deſſein de concilier la Muſique ancienne avec le moderne, & voir en quoy elle pouvoit differer d' avec la noſtre. J'ay vû pour cet effet tout ce que j'ay pû rencontrer d' eſcrits en cette matiere par les Bibliotheques ou j'ay û entrée, et principalement en la langue Gecrque. J'ay vû tous ceux que marque le Sr.* Doni *dans ſa lettre, & le meilleur de tous, & le plus exact eſt le* Ptolemée *qui eſt en la Biblotheque du Roy. Pour l'* Ariſtoxene *que nous à donné Meurſius, comme il' eſt le plus ancien, auſſi eſt il le plus corrompu. Le* Nicomache *eſt dans la meme Bibliotheque, & quaſi tous les autres. Quant à l'* Ariſtides, *il eſt ecrit de main recente, & il y a à la fin ces* 3. hymnes de Dionyſius, *que j' avois auſſi transſcrits autre fois, J'ay conferé encor les deux MSS. de* Boëce *qui ſont dans la dite Bibliotheque & fort anciens pour en tirer* le decret des Ephores contre Timotheus *qui ne ſe trouve que là & que j'ay reſtitué en beaucoup d' endroits par le moien du MS. & de mes conjectures, l' ayant remis tout autrement qu' il n'eſt dans les animadverſions de Caſaubon ſur l' Athenée ni dans les Notes de Scaliger ſur le Manile. J'ay auſſi un petit commentaire tout preſt* de Inſtrumentis Muſicis veterum, *ou j'ay taché de monſtrer quelle difference il y avoit inter* citharam & lyram, *que beaucoup confondent, & la quelle de deux approche le plus de noſtre Lut, y traittant auſſi de la* Cynire *& du* Pſalterion *des Hebreux. Je penſois le donner incontinent aprés mes exercitations ſur Solin, mais d' autres penſées m'en on diverti. Je me rejouis fort que Mr.* Doni (Jo. Baptiſte Doni dont

gavit & ſubjunxit Joh. Fellus ad calcem Arati cum Scholiis Græcis editi Oxoniæ 1672. 8. addita diatribe de Muſica antiqua Græca, quam claudit ſpecimine alio Muſicæ veteris, fragmento viz. *Pindari*, quod notis veteribus Muſicis inſtructum in Bibl. Monaſterii S. Salvatoris juxta portum Meſſanenſem in Sicilia reperit, ediditq; Kircherus T. 1. Muſurgiæ p. 541. De cætero plures fuerunt Bacchii. Nam inter eos quos audivit M. Antoninus Imp. primum ipſe memorat Bacchium lib. 1. ſect. 6. Alius Bacchius Mileſius quo Plinius in Hiſt. nat. uſus eſt, quemque de re ruſtica ſcripſiſſe teſtantur Varro ac Columella. Alius Bacchius Medicus Herophileus & Empiricus, patria Tanagræus, qui Erotiano teſte tribus libris expoſuit voces difficiles Hippocratis, & in *Hippocratis libros Epidemiorum* ſcripſiſſe refertur à Galeno l. 1. in VI. Epid. T. 5. p. 442. & 2. in III. Epidem. p. 413. ubi τὴν ὑπὸ Βακχείου γλωσσῶν ἔκδοσιν memorat. *In Aphoriſmos* id. in VII. 64. p. 328. Malagmate ejus uſus Cæſar (Auguſtus) id. T. 2. edit. Gr. Baſil. p. 412. Sententia ejus de pulſibus

T. 3.

dont on a un livre de præſtantia Muſicæ Veteris, à Florence A. 1647. 4. & un autre: Generi è modi della Muſica Rom. 1635. 4. & annotazioni ſopra queſto libro, id. 1640. 4.) *ait entrepris cette beſogne, & eſpere d' y voir ce que je ne pourrois voir ailleurs. Pour le Pere* (Merſenne, qui pourtant à donné Bacchius en Grec & François: & à bien fait dans ſon Harmonica en VIII. livres; & dans ſes IV. livres des Inſtruments Muſiqves, a Paris 1648. fol. & dans les autres IV. de la Harmonie id. 1644. 4. & en ſon ſavant Commentaire ſur le ſix premiers chapitres de la Geneſe) *je n' entend pas grand choſe de luy: il eſt homme de grande lecture, mais il ne me ſemble pas eſcire avec trop de jugement: & pour la piece Arabique que vous luy avez envoyée je ne vois non plus qv'il en puiſſe bien faire ſon profit, car il n' entend pas la langue, & ne ſçay perſonne à Paris qui luy puiſſe beaucoup aider, ſi ce n' eſt Mr. Gabriel Sionita. Mr. Golius auroit fort envie de voir cette piece: il à l' Avicenne de la Muſique, & encor un autre écrit Arabe. Outre cela il à encores un autre* moderne latin de CCC ou CCCC ans, *qui à écrit tres-exactement en cette matiere, & m' à dit n' avoir point vû aucun auteur, ni Grec ni Latin, ni Arabe, ancien ni moderne, qui l' aye mieux traitté. En fueilletant les Catalogues des livres qui ſe trouvent és Bibliotheques d' Angleterre, j'y ay remarqué les livres de Muſique qui ſvivent:* Auguſtini de Muſica Eccleſiaſtica, *ſeptem exemplaria in VII. diverſis Bibliothecis.* Boethii Muſica *in IV. Bibliothecis: in una adjunctum eſt opus* Anonymi de Muſica, *quod eſt etiam in MS. Bibliotheca Bodlejana.* Emanuelis Bryennii ἁρμονικὰ βιβλία, *in duabus Bibliothecis.* Ariſtides Quintilianus de Muſica, *Græce ſemel in Oxonienſi.* Gvaltherus Monachus de ſpeculatione Muſicæ, *ſemel in Cantabrigienſi.* Hogeri Abbatis excerpta ex Auctoribus Muſicæ Artis, *ſemel ibidem.* Anonymi expoſitio Muſicorum inſtrumentorum Veteris teſtamenti. Ariſtides Quintilianus de Muſica & Atiſtoxeni Harmonica *exſtant MSS. in Bodlejana.* Cl. Ptolemæi Harmonica cum enarrationibus Porphyrii, *Auguſtæ Vindelicorum.* Ariſtides Quintilianus, *ibidem.*

T.3. p.47. ὁ μὲν ἐν Βακχεῖῳ ἐν ταῖς ἄλλαις ἀκροάσεσι &c. Mentio & Bacchii hujus apud Cœlium Aurelian. II. tardar. 10. Alius Bacchius Judæus, Plautio Pompeji legato ſupplex, de quo vide Laur. Begerum theſauri Brandenb. p.572. Alius Bacchius pro quo & Pythagora oationem Lyſias conſcripſit. Alius denique Bacchius gladiator, de quo Horatius lib. 1. Sat. 7. v. 20.

- - - uti non
Compoſitus melius cum Bitho Bacchius. - - -

Mihi quam proxime à vero videntur aberrare illi, quibus auctor introductionis in Muſicam videtur is ipſe, qui M. Antoninum primus, & forte in Muſicis inſtituit, nam ante omnia pueros ingenuos Muſicam edoctos & literas, notum eſt vel ex Terentii Evnucho:

- - - fac periculum in literis,
Fac in palæſtra, in Muſicis: quæ liberum
Scire æqvum eſt adoleſcentem, ſollertem dabo.

Neque Græcis alium fuiſſe morem probat Quintilianus lib. 1. Inſt. Or. c. 17. Marco quidem Meibomio, viro de Muſica veterum meritiſſimo Bacchius iſte recte videtur Manuele Bryennio antiquior: quo autem argumento eundem Ptolemæo faciat juniorem, qui ſub Antonino Pio Marci Parente ſcripſit, haud comperi. Morellus in ſua editione vocat Iatroſophiſtam, eundem putans cum Bacchio Medico Herophileo.

VI. ALYPIUS à Caſſiodoro de Muſica p. 588. præponitur Euclidi ac Ptolemæo: ſaltem ante Claudium Ptolemæum ſcripſiſſe M. Meibomio videtur, licet Meurſius exiſtimat eundem hunc eſſe Alypium Alexandrinum Jamblichi æqualem, de quo Eunapius in vitis Sophiſtar. διαλεκτικώτατον eum appellans, & in patria ſenem obiiſſe teſtatus. Ad alium ut videtur Alypium, Cæſarii fratrem, (licet & hunc cum ſuperiori eundem Meurſius putat) binæ exſtant Juliani Epiſtolæ XXIX & XXX. quarum priore eum ad ſe invitat Imperator, poſteriore gratias agit pro transmiſſa ad ſe Geographia (Non Geometria, ut Meurſ.) & tabula Geographica, cui Jambos adpoſuerat, laudatque ejus θεραπευτικὸν in rep. gerenda, quod Philoſopho Alexandrino, qualem deſcribit Jamblichus, parum convenire videtur, bene autem convenit Alypio Antiochenſi, ex præfecto Britanniarũ, cui Hieroſolymitani templi inſtaurandi negotium commiſit Julianus teſte Ammiano XXIII. 1. & cujus mentio Alypii in Libanii Epiſtolis, & apud Ammianum XXIX.

1. ubi

1. ubi Hierocles ejus filius memoratur, à quo distingvendus Hierocles Alypii ἀνεψιὸς, eidem memoratus Libanio Epist. ad Basilium. Cæterum Geographiam ab hoc Alypio ad Julianum missam plane diversam esse à Veteri orbis descriptione nescio cujus scriptoris, cujus antiquam interpretationem edidit atque iterum Græce vertit Jacobus Gothofredus, recte observatum Clariss. Bælio in Lexico Hist. qui videndus etiam de Alypio Episcopo Tagasteno amico Augustini, eum loquentem inducentis in libris de ordine & adversus Academicos: tum de Faltonio Probo Alypio Præfecto Urbis Romæ, ad quem Symmachi Epistolæ. Alius ab his videtur Alypius quem Christianum Gregorius Naz. innuit & Epist. 147. κοινὸν τ̃ φιλοσόφιον πρεσβύτην καὶ τ̃ ὀρφανῶν κηδεμόνα vocat. Alius Alypius Arianus, ad quem Isidorus Pelusiota III. 112. Epist. cujus ad tres minimum diversos Alypios præterea exstant literæ. Ab his omnibus non minus, quam ab Andronico Alypio, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieron. præf. ad Danielem, diversus esse videtur Alypius, cujus εἰσαγωγὴ μυσικὴ sive *Introductio Musica* Græce primum edita est à Meursio ex codice Josephi Scaligeri, sed non admodum diligenter descripta Lugd. Bat. 1616. 4. Hinc excerpta ex Alypio dedit Athanasius Kircherus libro VII. Musurgiæ editæ Romæ A. 1650. fol. testatus etiam integrum latine se transtulisse p. 540. Sed tabula veterum notarum Musicarum, quam eodem loco ex Alypio Kircherus exhibet, tam vitiose expressa est (ne omissa jam memorem) ut ducentos amplius errores in illa exstare affirmet M. Meibomius, qui non tantum Græca ex codice Scaligeri (quem p. 79. & Kircheri Codicem ex eodem MSto profluxisse existimat) adhibitis Bodlejani, Barocciani, Barberini & Seldeniani MSS. subsidiis emendate edidit, notasque Musicas veterum restituit primus, sed & latinam versionem ac notas adjunxit. Amst. 1652. 4. Exstat & MS. in Bibl. Vaticana.

VII. GAUDENTIUS Philosophus, qui videtur & ipse ante Ptolemæum scripsisse, Aristoxeni vestigiis insistens composuit ἁρμονικὴν εἰσαγωγὴν sive *introductionem Harmonicam*, in cujus limine iniquos & imperitos lectores arcet nota formula:

Ἀείδω ξυνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

Hunc elegantem libellum duobus locis commendat Cassiodorus Senator, licet Gaudentius ipse quis qualis ve fuerit, vel quando vixerit, non magis videtur illi quam nobis perspectus fuisse. *Gaudentius quidam*, inquit,

quit, *de Musica scribens Pythagoram dicit hujus rei invenisse primordia ex malleorum sonitu* * *& chordarum extensione percussa, quem amicus noster vir disertissimus* Mutianus *transtulit in latinum, ut ingenium ejus assumti operis qualitas indagaret.* Mutianus iste Gaudentii interpres, idem est Mutianus Scholasticus qui Chrysostomi homilias quasdam latine convertit, ac vir disertissimus dicitur ab eodem Cassiodoro c. 8. divin. lect. cujus & alterum de Gaudentio locum apponam: *Gratissima ergo nimis utilisque cognitio, quæ & sensum nostrum ad superna erigit, & aures modulatione permulcet; quam apud Græcos* Alypius, Euclides, Ptolemæus *& cæteri probabili institutione docuerunt. Apud latinos autem vir Magnificus* Albinus *librum de hac re compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romæ nos habuisse atque studiose legisse retinemus. Qui si forte gent. i incursione sublatus est, habetis hic* Gaudentium Mutiani *latinum; quem, si sollicita intensione legitis, hujus scientiæ vobis atria patefacit. Fertur etiam latino sermone & Apulejum Madaurensem* ** *instituta hujus operis fecisse.* Istum Gaudentii librum primus è Patricii Junii Codice per Seldenum transmisso, quem cum altero Saviliano & tertio vetustiore Barocciano Langbainius contulerat, edidit laudatus *Meibomius*, & perdita pridem Mutiani versione novam ipse interpretationem & notas adjunxit Amst. 1652. 4. Editurus eundem fuerat *Edmundus Chilmeadus* vir doctus & illustrato Malalæ Chronico celebris, sed postquam de Meibomiana Musicorum editione inaudierat, libenter illum istius curis expoliendum permisit. De aliis tribus Gaudentiis Christianis Brixiensi, Tamugadensi Donatista & Novariensi, videndus Caveus ad A. C. 387.

VIII. MANUEL BRYENNIUS (Idem forte qui sub Palæologo Seniore circa A.C. 1320. floruit, vide Cangii familias Byzantinas p. 177.) *libros tres* scripsit Ἁρμονικῶν, quorũ primus instar comentarii est in Musicam Euclidis, quemadmodũ etiam in MStis quibusdã codicibus inscribitur

* Experientiæ hoc repugnare ait Angelus Bontempus. Vide interim Gaudentium p. 13. seq. edit. Meibomii, & eadem narrantem Nicomachum lib. I. Enchirid. Harmonices p. 10. seq. & ex hoc Boethium lib. I. de Musica c. 10. & Jamblichum in vita Pythagoræ c. 26. quem postremum scriptorem sexcentis emendatum locis Ludolpho Kustero accuratissimæ eruditionis Viro propediem debebunt harum literarum studiosi.

** i. e. institutiones Musicas scripsisse, non vero quod doctiss. Meibomius ex hoc loco colligere videtur præf. ad Aristidem, Gaudentii Harmonica latine transtulisse: quod ex ipso Cassiodoro videtur posse refelli, neque enim Mutianus vertisset, si jam exstitissent translata ab Apulejo.

tur, ut colligas ex Labbei Bibl. nov. MSS. p. 118. Certe Euclidem fere κατὰ πόδα sequitur, nisi quod particulam postremam περὶ μελοποιΐας tradit demum lib. III. sect. 10. & ubi Euclides τὸ συνημμένων τετράχορδον interpolaverat, Bryennius id resecuit. Liber secundus & tertius pro commentario in Harmonica Ptolemæi possit haberi, quem nominetenus laudat p. 377. 387. 459. 476. 499. ut Aristoxenum p. 396. 400. 476. 506. Nicomachum Gerasenum p. 364. Pythagoram p. 365. ac Terpandrum p. 361. 484. Hermetem p. 362. 410. antiquiores Harmonicos è Pythagoreorum secta p. 499. Quanquam vero ex Euclide, Aristoxeno, Nicomacho aliisque nonnulla passim inserit, neque ut in Euclide ordinem Ptolemæi sequitur, tamen quæ Ptolemæus toto libro secundo & libri primi binis ultimis capitibus tradit, inprimis recoquit prolixiusq; edisserit Bryennius, p. 410. testatus diligenter se vitare κενολογίαν, & sæpius professus se in gratiam juniorum, perspicuitati studere. Hoc ipsius opus ut reliquos hactenus dictos edere & illustrare Meibomius promiserat: sed cum tardaret, laborem hunc qui optime potuit occupavit Anglus πολυμαθέστατος Joh. Wallisius * à quo Bryennii Harmonica ex tribus Codicibus MSS. præstantissimo uno Magdalenensis Collegii Oxoniæ, & aliis duobus Bibl. Bodlejanæ Græce edita habemus, addita latina versione, in tomo tertio Operum Wallisii Oxon. 1699. fol. in quo habentur etiam Ptolemæi Harmonica cum Porphyrii Commentariis.

IX. De Musica plurimi olim scripserunt, è Philosophis, Pythagoricis præsertim, atque ut Plutarchus auctor est, è Platonicis ac Peripateticis. Nonnullos quorum scripta periere, annotavit Joannes Meursius in limine notarum ad Aristoxenum p. 127. seq. quibus & ipse alios, & scriptorum loca quædam adjunxi.

Agenor Mytilenæus. Aristox. lib. 2. Music. p. 36. à quo secta Musicorum Agenoria, ut ab Eratocle Eratoclea, & Epigonia ab Epigono Ambraciota: & à Damone qui Socratē Musicā docuit, Damonia: Ac post Aristoxenum Archestratia, Agonia, Philiscia, Hermippia &c. Porphyr. in limine commentarii ad Harmonica Ptolemæi.

Antisthenes περὶ μουσικῆς Laert. lib. II. sect. 17.

Archytas Tarentinus, de cujus ἁρμονικῷ dixi libro 2. c. 13.

Aristocles ἐν τῷ περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 620. ἐν πρώτῳ περὶ χορῶν. ib.

Aristo-

* Obiit vir præstantissimus Oxoniæ, mense Novembri A. 1704. nonagenario propior.

Aristoteles de quo supra cap. VII. Cæterum à Kirchero in Musurgia T. 1. p. 545. cum inter veteres Musicos, quorum scripta servantur in Bibl. Collegii Jesuitarum Romani, Aristotelem nominat, puto innui ejus librum περὶ ἀκουστῶν, non librum perditum περὶ μουσικῆς.

Democritus Laert. IX. 48.

Dicæarchus ἐν τῷ περὶ μουσικῆς. Schol. Comici ad Nubes v. 1367. ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων. id. ad Ranas v. 1335. & ad Vespas v. 1190.

Didymus Pythagoricus περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενείωντε καὶ Πυθαγορείων de quo supra lib. 2. c. 13.

Dionysius Halicarnassensis junior sub Adriano Imp. clarus teste Suida in Διονύσιος, scripsit μουσικῆς ἱστορίας libros XXVI. quibus tibicines, citharoedos & poetas omnis generis celebravit: tum μουσικῆς παιδείας ἢ διατριβῶν (μουσικῶν) libros quinque, & de iis quæ Musice dicta sunt in Rep. Platonis. Alius Dionysius Musicus sub Constantino M. de quo Epigramma Græcum quod paulo ante num. V. in Bacchio afferebam. Dionysius Musicus ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοιοτήτων. Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 219. Halicarnasseum vocat p. 267.

Epicurus περὶ μουσικῆς Laert. lib. X. sect. 28.

Eratosthenes laudatur in Harmonicis Ptolemæi & à Theone Smyrnæo ubi de Musica agit. Confer Porphyrium p. 267. ubi laudat & Demetrium Mathematicum, & Diodorum.

Heraclides Ponticus. Laert. lib. V. sect. 87. Plutarchus & Athenæus, quorum loca jam adscripsit Menagius in notis. His adde, quod Heraclidem ἐν τῇ μουσικῇ εἰσαγωγῇ laudat Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 213.

Jades Ἰάδης περὶ μουσικῆς. Didymus apud Priscian. de ponderibus p. 1350.

Lasus Hermionensis qui primus de Musica scripsit, æqualis Xenophanis ut docet Plutarchus de vitioso pudore p. 530. & Simonidis teste Aristoph. in Vespis. Mentio ejus apud Herodotum, Aristoxenum & multos alios veteres, ut pridem notatum viris doctis laudatis à me lib. 1. c. 16. §. 4.

Mintanor Musicus τῶν χρωματοποιῶν, libro artis Musicæ. Fulgent. lib. 1. Mythol. c. 1 & Schol Statii ad Thebaid. III. 661.

Nicostratus, nescio an huic catalogo inserendus propter hæc auctoris fragmenti Censorino subjecti c. 10. *Rhythmus creditur dictus à Rhyth-*

Rhythmonio Orphei F. & Idomenea Nympha Marica, ut tradit Nicostratus libro quem composuit de Musico fratre Rhythmonii.

Panætius junior ἐν τῷ περὶ τ κτ̃ γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν λόγων καὶ διαστημάτων. Porphyr. p. 244. ad Ptolemæi Harm.

Philolaus Pythagoricus plus simplici vice laudatur in Musicis à Boethio, p. 1342. 1422. 1423.

Phyllis Delius libro secundo περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p 636. περὶ αὐλητ̃ id. p. 634. Meminit & Suidas in σκολιόν & Schol. Aristophanis ad ranas v. 1335. & ad Vespas v. 1190.

Ptolemais Cyrenaica ἐν τῇ πυθαγορικῇ τ̃ς μουσικῆς στοιχειώσει. Porphyr. ad Harmonica Ptolemæi p. 207. 208. 209.

Pythagoras Zacynthius. Aristox. lib. 2. p. 36. Confer, si placet, quæ de hoc dixi lib. 2. c. 12. §. 3.

Simmias Thebanus. Laert. lib. 2. sect. 124.

Simon Socraticus. Laert. lib. 2. sect. 122.

Theophrastus, de quo capite superiore IX.

Thrasyllus à Theone Smyrnæo laudatus & à Porphyrio p. 266.

E *latinis* perierunt *Varro* *, *Albinus*, *Apuleius*, & *Mucianus* Gaudentii interpres. Exstant *Marcianus Capella*, *Augustinus*, *Boethius*, *Cassiodorus*, *Beda*, ut Bernardum, Hermannum Contractum, Gvidonem Aretinum, Albertum M. & juniores omittam, è quibus tamen haud prætereundus Georgius Valla, qui ex veteribus Græcis tum adhuc ineditis pleraque congessit in opus suum de rebus expetendis lib. V - IX.

X. Latent insuper, vel feruntur latere etiamnum, in variis Europæ Bibliothecis scriptores quidam Græci Musici, ut:

Adrasti Peripatetici (Theoni Smyrnæo & Porphyrio plus semel laudati) Harmonicorum libri tres, quos in Bibliotheca Cardinalis à S. Angelo quæ deinde fuit Cardinalis Farnesii fratris servatos testatus est Scipio Tettus Neapolitanus indice librorum nondum editorum quem Bibliothecæ MS. librorum p. 167. inseruit Labbeus. De hoc Adrasto Marcus Meibomius præf. libri de proportionibus: *auctorem ex quibusdam locis notum auro redimere vellem.*

Dioclis quoque Harmonica ajunt latere in Italiæ Bibliothecis. Et Diocles Elaita Gorgiæ Leontini discipulus μουσικὰ γεγραφώς memoratur Suidæ in Ἀλκιδάμας. Memoratur & eidem Suidæ suo loco Diocles Atheniensis sive Phliasius Comicus, quem dicit auctorem fuisse sin-

* Meminit Claudianus Mamertus II. 8. de statu animæ.

singularis harmoniæ in theatro adhiberi solitæ, de quo consule ubi lubet Casaubonum IV. 4. ad Athenæum.

Georgii Pachymeræ Harmonica Græce MSS. in Bibl. Caroli de Montchal teste Labbeo p. 191. & 181.

Joh. Pediasimi de Symphoniis Musicis id. p. 118.

Nicephori Gregoræ in Harmonica Ptolemæi.

Theodorum Sophianum memorat Gesnerus, & de Musica Græce scripsisse testatur in Pandectis sive partitionibus Universalibus p. 82. *Callimachum* quoque nominat Kircherus in Musurgia lib. VII. T. 1. p. 546. referens monumenta Musicorum veterum quæ Græce Msta uno ingenti tomo possidet Collegium Jesuitarum Romanum. Magis etiam mirandum est quod p. 139. lib. III. c. 13. *Non dicam hoc loco*, inquit, *de variis ac diversis antiquis*, *Aristoxeno*, Archyta, Dydimo, Eratosthene, *aliisque, quorum omnium manuscripta penes me habeo, factis divisionibus* tonorum &c. Equidem non præter rem hac in parte de fide Kircheri addubitavit Marcus Meibomius prolegom. ad Musicos antiquos. ***

Hagiopolites sive liber MS. de Musica Ecclesiastica recentium Græcorum (*Andreæ* forte *Cretensis*) quem allegat Cangius glossario græco in φωνὴ, πλάγιοι ἦχοι, πνεῦμα, πτερὸν & alibi.

In Alex. Barvoetii Catalogo MSS. Bibl. Scorialensis memorantur *Jo. Glycæi* sive Dulcis, *Lampadarii*, *Moschiani* & aliorum Chironomia Musicæ artis. *Leonis* sapientis matutina Poemata XI. cum notis Musicis. Psalmodia qua urbs Thessalonicensis & Ecclesiæ Catholicæ magnæ utuntur, composita à Domestico Magistro *Cucuma*.

Joh. Glycæi sive Glyce Protopsaltæ Rhodi liber Musicus, sive opera ad notas Musicæ artis accommodata.

Constantini Moschiani & *Gerasimi* Monachi Poemata diversa Ecclesiastica cum notis Musicis: Stichologia & Cantica & Psalmodiæ variæ Ecclesiasticæ variorum cum tropariis, hymnis & exapostilariis &c.

Agathonis, *Anthemii* Monachi & *Argyropuli* poemata Ecclesiastica cum notis Musicis recentioribus Græcorum, cujusmodi volumen est etiam in Bibl. Jesuitarum Lovanii, charactere recentiore, forma Enchiridii, cum titulo: Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ ποιήματα διάφορα ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων. Ψάλλεται δὲ οὕτω δίχο-

ρον καὶ ἄρχεται ὁ Δομέστικος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ. Sub initium est explicatio notarum * Musicarum ac vocum, postmodum citantur Chrysostomus in Liturgia, Mauel Chrysaphe, Joannes Lampadarius, Panaretus, Palladas, Georgius, Agathon &c. in fine mutilus. Ejusdem farinæ fuerunt in Scorialensi Bibl. sub titulis Manuelis Lampadarii Chrysaphe de Psallendi arte, & ipsius & aliorum poemata Ecclesiastica ad notas Musicas accommodata.

Fragmentum cantici Ecclesiastici cum antiquis notis Musicis in latina Ecclesia usitatis MS. in Bibl. Vindobonensi, vide Lambecium lib. 2. p. 763. 783. lib. 3. p. 138. 201. 207.

Latini inferioris ætatis qui de Musica scripserunt plures in Bibliothecis feruntur, ut Aurelianus Eccles. Rhemensis Clericus, Anonymus Guidone Aretino aliquot sæculis antiquior quem laudat Is. Vossius de viribus rhythmi p. 91. Berno Abbas Augiensis, Conradus Monachus Hirsaugiensis, Guido Abbas S. Leufredi, Guilelmus Abbas Hirsaugiensis, Helpericus Monachus S. Galli, Hugbaldus Monachus Elvonensis, Notkerus Episcopus Leodiensis, Osbertus Monachus Cantuariensis, Theogerus Episcopus, &c. Sed de illis agere non est præsentis loci.

XI. De Musicis scripserant olim *Dionysius* Halicarnasseus junior, teste Suida, tum *Glaucus* Rheginus Italus, laudatus Plutarcho: & *Theophrastus, Praxidamas* ac *Rufus*, de quibus Jonsius p. 76. seq. & 346. Ex eodem p. 77. adderem *Demetrium Phalereum*, sed eum non de Musica neque de Musicis, verum de Poetis scripsisse invenio apud Laertium V. 80. Inter recentiores quoque, Musicorum notitiam, sed leviter admodum tradidere: *Josephus Blancanus* in Chronologia celebrium Mathematicorum, Bonon. 1615. 4. *Hugo Sempilius* Craigbaitæus Scotus ad calcem librorum XII. de Mathematicis disciplinis, Antvverp. 1635. *Jo. Georgius Ebeling* in Archæologiis Orphicis sive Antiquitatibus Musicis libro exiguæ rei neque ultra A. M. 3920. deducto, Stetin. 1675. 4. *Antonius Possevinus* Bibl. selectæ XV. 6. *Wolfgang Caspar Printz* in Historica descriptione Musicæ quam Germanice edidit Dresdæ 1690. 4o. Præ cæteris consulere operæ pretium est quæ notaverunt tum editores Musicorum veterum *Meursius, Meibomius, Wallisius*, tum *G. J. Vossius* libro de scientiis Mathematicis cap. XXII.

XII. Musicæ Veteris instrumentorumq; Musicorum accuratior

* Vide Crusium Turco Græciæ p. 197. Rutgersii Var. lect. II. 11. p. 132.

tior pleniorque Historia adhuc ab eruditis exspectatur, etsi nonnulla hujus argumenti attigerunt *Athanasius Kircherus* in Musurgia sua, libro præsertim septimo. Rom. 1650, & Amst. 1662. fol. *Erycius Puteanus* in Musathena & itinere Noniano: *Jo. Guil. Stuckius* Antiquitatt. Convival. III. 20. *Guil. Alardus* libello de Musica veterum, cui Coronidis loco *Mich. Pselli* Synopsin Musices, Græce cum versione sua subjunxit: Schleusingæ A. 1636. 12. *Marius* præcipue *Mersennus* & *Joh. Baptista Donius* in scriptis variis supra ad §. V. memoratis, tum *Vincentius Galilæus* in dialogis quinque de Musica antiqua & nova, Hetrusco Idiomate vulgatis, & *Joh. Andreas Angelus Bontempus* Perusinus in Historia Musica, quam eadem lingua Perusiæ A. 1695. fol. edidit *Is. Vossius* libello erudito de poematum cantu ac viribus rhythmi: *Petrus Gassendus* libro de Musica, *Jo. Keplerus* libris de Harmonia Mundi. *Claudii Nicasii* quam paravit dissertatio de veterum Musica, non vidit lucem: neque *Salmasii*, de qua supra ad §. V. Neque *Jocobi Gaffarelli* liber de Musica Hebræorum, memoratus Allatio p. 140. Apum Urbanarum: neque *Ouvrardi* denique Historia Musicæ Veteris ac recentis, de qua vide si placet acutissimi & elegantissimi Viri Jacobi Bernardi Novellas relationes Reip. literariæ A. 1703. mense Octobri p. 370. seq.

CAPUT XI.

Catalogus Philosophorum Peripateticorum, Ordine Literarum digestus.

DE Aristotelis discipulis olim scripserat *Nicander* Alexandrinus teste Svida in Αἰσχρίων. De claris Peripateticis librum promisit *Nunnesius* ad vitam Aristotelis p. 153. De iisdem agere voluit *Jonsius* in dissertationibus posterioribus de Philosophia Peripatetica, post *Franciscum Patricium*, qui hoc argumentum attigit libro X. discussionum Peripateticarum. Jam ecce tibi paucos hosce ex infinitis:

Abus

ABus servus Stratonis Physici, testamento ejus manumissus. Laert. V. 63.

Achaicus à Simplicio in Categor. & Clemente Alex. ac Theodorito laudatus Peripateticis à Patricio accensetur, Sed Stoicus potius fuit, ut infra in hujus Sectæ asseclis dicam.

Adimantus, Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Adrastus Aphrodisiensis, ἀνὴρ τῶν γνησίως περιπατητικῶν γεγονώς, scripserat περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων καὶ τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας, teste Simplicio in Categorias. Laudat Adrastum hunc Achilles Tatius p. 82. Isagog. ad Aratum & p. 80. *In Categorias* scripsisse Adrastum testatur Galenus de libris propriis. Adrasti Peripatetici *libros tres Harmonicorum* asservari in Bibl. Vaticana & illa Cardinalis S. Angeli notavit Vossius de Logicæ natura p. 61. Allegatur opus illud à Theone Smyrnæo & Porphyrio ad Harmon. Ptolemæi, ut cap. superiore dixi. Hujus, ni fallor, Adrasti συγγράμματα in Scholis lecta refert Porphyrius in vita Plotini. Neque alium puto notari Adrastum Mathematicum à Claudiano Mamerto lib. I. de statu animæ c. 25.

Adrastus Philippensis Macedo, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Φίλιπποι.

Ænesias Megalopolitanus Theophrasti discipulus. Stephanus Byz. in μεγάλη πόλις.

Æschrion Mytilenæus, Aristotelis discipulus, de quo dixi cap. V. in nota ad num. XIX.

Agatharchides Cnidius, qui sub Ptolemæo Philometore & diu post vixit. De eo dixi supra cap. VIII. De ætate ejus adeundus vir insignis H. Dodvvellus in diss. de ætate scripti de mari rubro, quæ præfixa est Tomo primo Geographorum minorum nobilissimi Hudsoni.

Agatho servus Lyconis, testamento ejus libertati redditus. Laert. V. 73.

Agathocles Peripateticus, æqualis Demonactis Philosophi. Lucian. in Demonacte T. I. p. 866. Alii Agathocles (2) Atracius, qui ἁλιευτικὰ scripsit prosa Oratione. Suid. in Κικίλιος. (3) Babylonius sive Cyzicenus qui scripsit de Cyzico. (4) Chius qui de re rustica (5) Milesius qui de fluminibus. (6) Samius qui de Rep. Pessinuntiorum

tiorum. (7) Grammaticus, qui Homeri quædam illuſtravit, ut lib. II. cap. V. dixi. De his Meurſius in Bibl. Græca, quibus adde (8) Stoicum qui de mercede diſcipulum in jus vocat, apud Lucianum in Icaromenippo. (9) Medicum, apud eundem in Tyranno. (10) Agathoclem Ταξιάρχην ſive ordinum ductorem ſub Alexandro M. id. libro quod non credendum ſit calumniæ. (11) Diniæ amicum, de quo Lucianus in Toxari. Prætereo Agathoclem figuli filium, notiſſimum Siciliæ Tyrannum, de quo multa Polybius, Diodorus, Juſtinus: aliumque Ptolemæi falſum tutorem & Agathoclem filium Lyſimachi Regis, de quorum utroque Excerpta Peireſciana p. 65. & 257.

Aimneſtus Cleobuli F. teſtis Theophraſtei teſtamenti. Laert. V. 57.

Albinus latinus ſcriptor, cujus Geometricos libros, & quos reperire ſe potuiſſe negat, in Ariſtotelem Dialecticos memorat Boethius lib. 1. de interpretat. edit. ſecundæ p. 289. Muſicam quoque ſcripſiſſe conſtat è Caſſiodoro, qui Virum Magnificum appellat, Confer Boethium lib. 2. Muſicæ c. 12.

Alexander Craſſi Præceptor. Plutarch. in Craſſo p. 544.

Alexander Ægeus diſcipulus Soſigenis (cujus opera ad annum emendandum uſus eſt Julius Cæſar) præceptor Neronis Imp. Vide Suidam. Laudatur à Simplicio in Categor. Hujus eſſe commentaria quæ Alexandro Aphrodiſienſi hodie tribuuntur in Metaphyſica & in libros Meteoron, diſputat Patricius diſcuſſ. Peripatet. p. 32. At commentarios in Topica & Elenchos neque Aphrodiſienſis, neq; adeo Damaſceni, ſed alterius cujusdam eſſe Alexandri longe junioris.

Alexander Aphrodiſienſis Car, diſcipulus Ariſtoclis Meſſenii, atque Hermini. Propter Commentarios plurimos, quibus Ariſtotelis ſcripta feliciter interpretatus eſt, dictus ἐξηγητής, quem innuit Hieronymus l. in Rufin. *Revolve Ariſtotelem & Alexandrum Ariſtotelis volumina differentem, & quanta ambiguorum ſit copia, eorum lectione cognoſces.* Ἀριστοτελικὸς Ἀλέξανδρος Cyrillo IV. contra Julian. p. 133. Puto etiam hunc intelligi à Porphyrio in Plotini vita, cum Alexandri Peripatetici ὑπομνήματα in Scholis lecta teſtatur. De ſcriptis ejus dicturus ſum libro IV. De ætate conſtat è libro de fato, quem Aphrodiſienſi diſerte tribuit Euſebius VI. 8. præparat. p. 267. hunc enim velut primitias lucubrationum ſuarum, Profeſſor Philoſo-

phiæ Aristotelicæ ab iis constitutus (ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας προΐσταμαι ὑπὸ τῆς ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλος αὐτῆς κεκηρυγμένος) dicavit Severo & ejus filio Antonino Caracallæ, qui Imperium junctim administrarunt ab Anno CHRISTI CXCIX. ad CCXI. quo mortuus est Severus.

Alexander Damascenus Aphrodisiensi paulo fuit antiquior & Athenis Philosophiam Peripateticam (ὁ νῦν Ἀθήνησιν ἀξιούμενος τοὺς περιπατητικοὺς λόγους διδάσκειν δημοσίᾳ) publice docuit, cum libros Ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων scriberet Galenus T. 1. edit. Basil. p. 119. Eodem præceptore antea usus fuerat Flavius Boethus Vir Consularis teste eodem Galeno περὶ τοῦ προγινώσκειν T. 3. p. 455. ubi Alexander hic ei audit ὁ γινώσκων μὲν τὰ Πλάτωνος, ἀλλὰ τοῖς Ἀριστοτέλους προσκείμενος μᾶλλον.

Alexander M. Rex Macedonum, Aristotelis discipulus, de quo supra c. VIII.

Aminias, cujus mentio in Stratonis Physici testamento. Laert. V. 64.

Ammonius Alexandrinus, Plutarchi Præceptor, Platonicis, Peripateticis & Stoicis imbutus dogmatis, cujus exemplo alii deinceps mixtum illud Philosophiæ genus ac nulli Magistro addictum colere cœperunt. Confer Patricii discussiones Peripateticas p. 139. De hoc Ammonio dixi ad Procemium Ennapii, & infra lib. IV. capite de Plutarcho.

Ammonius Alexandrinus priori junior, Christianus, cognomento Saccas, æqualis Origenis, Platonicæ ac Peripateticæ sectæ decreta probe calluit, & in concordiam adduxit primus teste Hierocle apud Photium Cod. CCLI. p. 750. Hujus mentio Ammonii in Plotini vita. Dixi de eo infra libro IV.

Ammonius Hermeæ F. præceptor Jo. Philoponi, Asclepii Tralliani ac Simplicii, discipulus Procli, de quibus dicendi locus libro V.

Amphion Lyconis discipulus. Laert. V. 70.

Anatolius Alexandrinus, Christianus, omni genere literarum, Mathematicis præcipue disciplinis excultus, Alexandriæ Scholam Aristotelicam constituit, factus deinde Episcopus in Syria Laodicenus circa A. CHRISTI CCLXX. Vide Eusebium VII. 32. Hist. Hieronymum Catalogo Script. Eccles. c. 73. & Nicephorum VI. 36. Scripserat *libros X. Arithmeticorum*, è quibus fragmenta leguntur in Theologumenis Arithmeticæ p. 9. 16. 24. 34. 56. 64. Ex ejus *Canone*

Pascha-

Paschali refert quædam Eusebius jam dicto loco & Beda de natura rerum II. 14. & 35. atque Epistola ad Vichredam presb. Integrum scriptum è latina veteri versione produxit in lucem illustravitque Ægidius Bucherius una cum aliis ejusdem argumenti, Antvverp. 1634. fol. Alius Anatolius junior, neque Christianus, Jamblichi & Libanii familiaris, ut recte monitum præstantissimo Caveo parte secunda Historiæ literariæ scriptorum Ecclesiasticorum. De illo dixi ad Eunapium. In præsenti juvat cum lectore communicare fragmenta quædam Anatolio tributa, quæ ante aliquot annos descripsi ex Apographo illustris Holstenii, qui illa ex Peiresciano se codice hausisse est testatus.

Ἐκ τοῦ Ἀνατολίου διάφορα.

Τί ἐστιν μαθηματική.

Ἀριστοτέλης συνεστάναι τὴν πᾶσαν φιλοσοφίαν ἐκ θεωρίας καὶ πράξεως οἰόμενος, καὶ τὴν μὲν πρακτικὴν διαιρῶν εἰς ἠθικὴν καὶ πολιτικήν, τὴν δὲ θεωρίαν εἰς θεολογικὸν καὶ τὸ φυσικὸν καὶ τὸ Μαθηματικόν, μάλα σαφῶς καὶ ἐντέχνως φιλοσοφίαν οὖσαν τὴν Μαθηματικὴν ἀποδείκνυσι.

Ὅτι Χαλδαῖοι μὲν Ἀστρονομίαν, Αἰγύπτιοι δὲ Γεωμετρίαν καὶ Ἀριθμητικὴν (ἐξεῦρον)

Ἀπὸ τίνος ἡ Μαθηματικὴ ὠνομάσθη;

Οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ περιπάτου φάσκοντες ῥητορικῆς μὲν καὶ ποιητικῆς, συνπάσι τε τῆς δημώδους μουσικῆς δύνασθαί τινα συνεῖναι καὶ μὴ μαθόντα. Τὰ δὲ καλούμενα ἴδια μαθήματα οὐδενὸς εἴδησιν λαμβάνειν, μὴ οὐχὶ πρότερον ἐν μαθήσει γενόμενον τούτων. Διὰ τοῦτο μαθηματικὴν καλεῖσθαι τὴν περὶ τούτων θεωρίαν ὑπελάμβανον. Θέσθαι δὲ λέγονται τὸ τῆς Μαθηματικῆς ὄνομα ἰδιαίτερον ἐπὶ μόνης Γεωμετρίας καὶ Ἀριθμητικῆς οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου. Τὸ γὰρ πάλαι χωρὶς ἑκατέρα τούτων ὠνομάζετο. Κοινὸν δὲ οὐδὲν ἦν ἀμφοῖν ὄνομα. Ἐκάλεσε δὲ (Ἀρχύτας *) οὕτως, ὅτι τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ πρὸς μάθησιν ἐπιτηδείως ἔχον εὑρίσκων ἐν αὐταῖς, περὶ γὰρ ἀΐδια καὶ ἄτρεπτα καὶ εἰλικρινῆ ὄντα ἀναστρεφομένας ἑώρων, ἐν οἷς μόνα ἐπιστήμην ἐνόμιζον. Οἱ δὲ νεώτεροι περιέσπασαν ἐπὶ πλεῖον τὴν προσηγορίαν, οὐ μόνον περὶ τὴν ἀσώματον καὶ νοητὴν ὕλην ἀξιοῦντες πραγματεύεσθαι τὸν Μαθηματικόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἐφαπτομένην τῆς σωματικῆς καὶ αἰσθητῆς οὐσίας. Θεωρητικὸς γὰρ ὀφείλει εἶναι, καὶ φορᾶς ἄστρων καὶ τάχους αὐτῶν μεγεθῶν τε καὶ σχημάτων καὶ ἀποστημάτων. Ἔτι δὲ ἐπισκεπτικὸς τῶν κατὰ τὰς ὄψεις παθῶν, ἐρευνῶν τὰς αἰτίας δι' ἃς καὶ οὐχ ὁποῖα καὶ πηλίκα τὰ ὑποκείμενα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐκ παντὸς διαστήμα-

* MS. Ἀρτίας.

τος θεωρεῖται, τηροῦντα μὲν τοὺς πρὸς ἄλληλα λόγους, ψευδεῖς δὲ φαντασίας καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς θέσεως ἐμποιοῦντα. Τοῦτο μὲν κατ' οὐρανὸν καὶ ἀέρα, τοῦτο δὲ ἐν κατόπτροις καὶ πᾶσι τοῖς λείοις, κἂν τοῖς διαφανέσι δὲ τῶν ὁρωμένων καὶ τοιουτοτρόποις σώμασι. Πρὸς τούτοις μηχανικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα δεῖν ᾤοντο. Καὶ γεωδέτην καὶ λογικόν. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τὰς αἰτίας τῆς ἐμμελοῦς κράσεως τῶν φθόγγων καὶ τῆς περὶ μέλος συνθέσεως ἀσχολούμενον, ἅπερ σώματά ἐστιν, ἢ τήν γε ἐσχάτην ἀναφορὰν ἐπὶ τὴν αἰσθητὴν ὕλην ποιεῖται.

Τί ἐστι Μαθηματική;

Μαθηματική ἐστιν ἐπιστήμη θεωρητικὴ τῶν νοήσει τε καὶ αἰσθήσει καταλαμβανομένων πρὸς τὴν τῶν ὑποπιπτόντων δόσιν. Ἤδη δὲ χαριεντιζόμενός τις ἅμα καὶ τοῦ σκοποῦ τυγχάνων Μαθηματικὴν ἔφη ταύτην εἶναι, ἣ τὸ ὀλίγον μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. Ἄρχεται μὲν γὰρ ἀπὸ σημείου καὶ γραμμῆς, εἶτα δὲ τὴν οὐρανοῦ καὶ συμπάντων ἀσχολεῖται πραγμάτων.

Πόσα μέρη Μαθηματικῆς;

Τῆς μὲν τιμιωτέρας καὶ πρώτης ὁλοσχερέστερα μέρη δύο. Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία. Τῆς δὲ περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀσχολουμένης ἕξ· ἡ λογιστική, Γεωδεσία, Ὀπτική, Κανονική, Μηχανική, Ἀστρονομική. Ὅτι δὲ τὸ τακτικὸν καλούμενον οὔτε τὸ ἀρχιτεκτονικόν, οὔτε τὸ δημῶδες Μουσικὸν ἢ τὸ περὶ τὰς φύσεις, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὁμωνύμως καλούμενον μηχανικὸν ὡς οἴονταί τινες, μέρη Μαθηματικῆς εἰσι, προϊόντος τοῦ λόγου σαφῶς τε καὶ ἐμμεθόδως δείξομεν.

Ὅτι ὁ κύκλος ἔχει στερεὰς μὲν η, ἐπίπεδα δὲ ἕξ, γωνίας δὲ δ.

Τίνα τίσι προσεγγίζει τῶν Μαθημάτων;

Συνεγγίζει μᾶλλον τῇ μὲν ἀριθμητικῇ ἡ λογιστικὴ καὶ ἡ κανονική, καὶ γὰρ αὕτη ἐν ποσότητι λαβοῦσα κατὰ λόγους, ἀριθμοὺς καὶ ἀναλογίας πρόσεισι. Τῇ δὲ γεωμετρίᾳ ἡ ὀπτικὴ καὶ ἡ Γεωδεσία. Ἀμφοτέραις δὲ καὶ ἐπὶ πλέον ἡ Μηχανικὴ καὶ ἡ Ἀστρολογική.

Ἔτι ἡ μαθηματικὴ τὰς ἀρχὰς μὲν ἔχει ἐξ ὑποθέσεως καὶ περὶ ὑπόθεσιν. Λέγεται δὲ ὑπόθεσις τριχῶς ἢ καὶ πολλαχῶς. καθ' ἕνα μὲν τρόπον ἡ δραματικὴ περιπέτεια, καθ' ὃν λέγονται εἶναι ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου δραμάτων. καθ' ἕτερον δὲ σημαινόμενον ἡ ἐν ῥητορικῇ τῶν ἐπὶ μέρους ζήτησις, καθ' ὃν λέγουσιν οἱ Σοφισταὶ θετέον ὑπόθεσιν. Κατὰ δὲ τρίτην ὑποβολὴν ὑπόθεσις λέγεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποδείξεως, αἴτησις οὖσα πραγμάτων εἰς κατασκευήν τινος. Οὕτω μὲν λέγεται Δημόκριτον ὑποθέσει χρῆσθαι ἀτόμοις καὶ κενῷ, καὶ Ἀσκληπιάδης ὄγκοις καὶ πόροις. ἡ οὖν Μαθηματικὴ περὶ τὴν τρίτην εἴληται.

Ὅτι

Ὅτι τὴν ἀριθμητικὴν οὐ μόνος ἐτίμα Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου γνώριμοι ἐπιλέγοντες ἀριθμῷ δέ τε πάντ᾽ ἐπέοικεν.

Ὅτι τέλος μὲν ἔχει ἀκόλουθον ἀριθμητικὴ κυρίως μὲν, τὴν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν ἧς οὐδὲν τέλος οὔτε μεῖζον οὔτε κάλλιόν ἐστιν. ἑπομένως δὲ, συλλήβδην καταλαβεῖν πόσα τῇ ὡρισμένῃ οὐσίᾳ συμβέβηκεν.

Τίς τί εὗρεν ἐν Μαθηματικοῖς;

Εὔδημος ἱστορεῖ ἐν ταῖς ἀστρολογίαις ὅτι Οἰνοπίδης εὗρε πρῶτος τὴν τοῦ ζωδιακοῦ διάζωσιν καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν. Θαλῆς δὲ ἡλίου ἔκλειψιν καὶ τὴν κατὰ τροπὰς αὐτοῦ περίοδον, ὡς οὐκ ἴση ἀεὶ συμβαίνει. Ἀναξίμανδρος δὲ ὅτι ἐστὶν ἡ γῆ μετέωρος καὶ κινεῖται περὶ τὸ τοῦ κόσμου μέσον. Ἀναξιμένης δὲ, ὅτι ἡ σελήνη ἐκ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς καὶ τίνα ἐκλείπει τρόπον. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξευρημένοις τούτοις ἐπέταξαν ἕτερα.

Ὅτι οἱ ἀπλανεῖς κινοῦνται περὶ τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα μένοντα. οἱ δὲ πλανώμενοι περὶ τὸν τοῦ ζωδιακοῦ πρὸς ὀρθὰς ὄντα ἄξονα αὐτῷ ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅτι τὸν τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων ἄξονα πεντεκαιδεκαγώνου πλευρὰν ὅ εἰσι μοῖραι εἰκοσιτέσσαρες.

Andronicus Rhodius, in ſucceſſione ab Ariſtotele undecimus, Boethii Sidonii præceptor teſte Ammonio in Categor. æqualis Tyrannionis qui à Lucullo captus eſt ut referunt Plutarchus in Lucullo p. 584. & Suidas in Tyrann. Ariſtotelis ſcripta & Theophraſti primus digeſſit atque à Tyrannione emendatos edidit in vulgus, compoſuitque *πίνακας ſcriptorum Ariſtotelis ac Theophraſti*, ſive τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διεῖλε, τὰς οἰκείας ὑποθέσεις εἰς ταυτὸν συναγαγὼν, ut tradit Porphyrius in vita Plotini. Confer Plutarchum in Sylla p. 468. In hoc opere librum περὶ ἑρμηνείας Ariſtoteli abjudicaverat, ut præter Boethium & Ammonium teſtatur Alexander Aphrodiſ. in primum prior. Analytic. Notaverat quoque partem poſtremam libri de Categoriis non eſſe Ariſtotelis, notante eodem Boethio. Ex eodem ut ſuſpicor Andronici opere Gellius XX. 5. Alexandri & Ariſtotelis mutuas literas exhibet. *Paraphraſin* Andronici *in Categorias* memorat Simplicius. Etiam *in Phyſica* Ariſtotelis ſcripſiſſe, jam ex eodem Simplicio Patricius lib. IV. diſcuſſ. Peripatet. p. 41. obſervavit. *Librum* Andronici, diligentiſſimi ſenis, *de diviſione* Porphyrius integrum inſeruerat ſuis in Sophiſtam Platonis commentariis, teſte Boethio in limine libri de diviſione. Liber ille Andronici cum aliis de diſcendi cupiditate & virtute, fuit in Bibl. Scorialenſi, teſte Alex. Barvoetio. *Animam* nec corpoream eſſe

nec lege loci teneri, nec scindi, sensit Andronicus Peripateticus cum Socrate, Platone, Aristotele, Theodoro Platonico & Porphyrio, ut refert auctor libri de spermate latine editi c. 11. qui ex hoc ipso quia Porphyrii meminit, Galenum auctorem habere non potest. Laudat Andronicum inter celebriores Rhodios Strabo XIV. p. 655. De *Paraphrasi Nicomacheorum* * & *libro* περὶ παθῶν qui ad hunc Andronicum tanquam auctorem vulgo refertur, dixi supra cap. VI. §. 29.

Andronicus Callistus Thessalonicensis, Peripateticus recens, sæculo post CHRISTUM decimo quinto clarus, & plurium scriptorum actor, ut eodem loco observavi. Vide etiam sis quæ de utroque hoc Andronico Clarissimus Baylius in Lexico. Fuere præterea Andronicus, præfectus Ptolemaidis circa A. C. 411. de quo Synesius Epist. 57. Pompilius Andronicus Epicureus de quo Svetonius in Grammaticis c. 8. Andronicus Alypius historicus, de quo supra cap. VIII. Andronicus Tragicus histrio de quo lib. II. c. XIX. Livius Andronicus, de quo in Bibl. latina. Andronicus Titianus Medicus Octavio Horatiano & Galeno memoratus: ut alios in præsenti omittam.

Androsthenes Adimanti F. Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Anesias. supra in *Ænesias*.

Anonymi Græci interpretes Græci qui in Aristotelem exstant, sunt (1) in Rhetorica, de quo dixi c. 6. §. VI. (2) In libros 2. & 3. Nicomach. ibid. §. 29. ubi & de Paraphrasi Anonymi, quam sub Andronici Rhodii deinde nomine edidit Dan. Heinsius. (3) In secundum librum Posteriorum Analyticorum cum Philopono & Eustratio editus de quo dicere constitui libro V. in Philopono. (4) Libellus de Syllogismis, de quo supra c. IV. §. 3. p. 114.

Antipater Jolai, Rex Macedoniæ, Aristotelis discipulus, quem moriens curatorem testamenti Philosophus constituit, ut refert Laertius V. 11. ἐπιστολῶν* σύγγραμμα scripsit libris duobus, teste Suida, in quibus mul-

* In editione Anni 1617. Dan. Heinsius huic Paraphrasi subjunxit libellum περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν καὶ τῶν ἔξτων μεσοτήτων, Aristotele à quibusdam præter rem tributum, ut dixi supra cap. VI. §. 32. tum excerpta è libro Maximi Monachi ὁμολογητοῦ ad S. Marinum presbyterum περὶ Φυσικοῦ θελήματ© ἤγουν θελήσεως quæ prius vulgaverat Hoeschelius.

Confer Jonsium lib. 1. c. 13. p. 70. 71.

multa haud dubie fuerunt de rebus Alexandri M. quemadmodum ex Alexandri Epiſtolis ad Antipatrum referunt nonnulla Plinius & Plutarchus. Ariſtotelis quoque ad hunc Antipatrum Epiſtolæ IX. olim ferebantur, ut conſtat è Laertio V. 27. Scripſerat & hiſtoriam Antipater, τὰς περδίκκε πρά̔ξεις Ἰλλυριϰάς. Antipatri Macedonis, ſed alterius junioris, Epipramma in Cleonicem naufragam, & Medeæ imaginem Romæ compoſitum legitur in Anthologia.

Antiſthenes Peripateticus allegatur à Phlegonte c. 3. mirabil.

Apellico Tejus, civis opulentus Athenienſis, qui de Ariſtotelis conſvetudine cum Hermia ſcripſit, teſte Ariſtocle apud Euſeb. XV. 2. præparat. Ariſtotelis libros diligenter coemit, ut refert Athenæus, quem vide V. p. 114. ubi docet eum floruiſſe tempore magni Regis Mithidatis. Vide etiam Plutarchum in Sylla p. 468. & Strabonem XIII. p. 608. è quibus diſces Apelliconis defuncti Bibliothecam & in his Ariſtotelis & Theophraſti ſcripta, quæ à Nelei Scepſii poſteris ſibi comparaverat, ſed φιλόβιβλος μᾶλλον ὢν ἢ φιλόσοφος ut ait Strabo, ex arroſis exemplaribus curaverat non ſatis fideliter vel deſcribi vel ſuppleri, perveniſſe Romam, cum Athenas cepiſſet Sylla Olymp. CLXXIII. 3. Inde accepit illa Tyrannion, de quo ſuo loco dixi, & paulo ante in Andronico.

Apollonius Alexandrinus Peripateticus. Plutarch. περὶ φιλαδελφ.

Apollonius Solenſis, Præceptor Demetrii Aſpendii. Laert. V. 83.

Arceſilaus mediæ auctor Academiæ, Theophraſti prius quam Crantoris fuit auditor, teſte Laertio IV. 22. & 19. Stratonis Lampſaceni heres. id. V. 61. & 63.

Archytam quendam Peripateticum neſcio an ex ſuo ingenio confinxit Themiſtius, qui Archytam qui de decem prædicamentis ſcripſit negat eſſe Pythagoricum illum antiqvum: ſed juniorem quendam Peripateticum Archytam, novo operi vetuſtate nominis auctoritatem comparare voluiſſe. Vide Boethium præfat. in Categor.

Arimneſtus, Theophraſti diſcipulus. Vide *Aimneſtus*.

Ariſtides teſtamenti Stratonis curator. Laert. V. 62.

Ariſto Alexandrinus. Laert. VII. 164. Hunc puto eſſe Ariſtonem Peripateticum qui Strabonis ætate de Nilo ſcripſit, plagii ab Eudoro accuſatus, ipſe fortaſſis rectius accuſandus. Vide Strabonem XVII. p. 790.

Aristo Ceus, vide paulo post, *Aristo Julietes*.

Aristo Cous, Cei de quo mox dicam discipulus & heres. Ita enim intelligo Strabonis verba XIV. p. 658. ubi inter claros Coos refert Ἀρίστωνα τὸν ἀκροασάμενον τοῦ Περιπατητικοῦ (scil. Ἀρίστωνος, non Ἀνδρονίκου, ut Patricius p. 135. discuss. Peripatet.) καὶ κληρονομήσαντα. Fuit & Aristo Critolai Peripatetici discipulus. Quintilian. II. 15. Inst. Or.

Aristo Julietes è Julide Cei opido Laert. VII. 164. Peripateticus, Ζηλωτὴς *Bionis* Borysthenitæ. Strab. X. p. 486. Successit *Lyconi* defuncto Olymp. CXXXVII. ut Aristoni successit *Critolaus*, de quo infra suo loco. Scripsit teste Cicerone V. 5. de finibus, multa & polita, sed destituta gravitate & auctoritate. Testamentum Stratonis Physici ex hoc Aristone repetit Laert. V. 64. ubi male apud interpretem legitur *Aristo Cous* & in Græco ὁ οἰκεῖος pro Κεῖος. Mentio quoque in Lyconis testamento ibid. V. 70. Ἐρωτικὰ ejusdem Aristonis ὅμοια laudat Athenæus & Stobæus, qui ex Aristonis commentariis quoque locum producit sermone LXV. qui est de laudibus Conjugii.

Diversus ab his omnibus, & antiquior iisdem est *Aristo*, ad quem Aristoteles literas scripsit, memoratas Laertio V. 27.

Aristobulus Peripateticus laudatur à Clemente I. Strom. p. 305. Eusebio XIII. 12. præparat. & Cyrillo IV. adversus Julian. p. 134. Chronicon Paschale ad Olymp. CXLIX. p. 178. Ἀριστόβουλος Ἰουδαῖος περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο, ὃς Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι ἐξηγήσεις τῆς Μωϋσέως γραφῆς ἀνέθηκεν. Anatolius apud Euseb. VII. 32. Hist. vocat βίβλους ἐξηγητικὰς τοῦ Μωϋσέως νόμου. Eusebius ipse VII. 13. præparat. Τὴν τῶν ἱερῶν νόμων ἑρμηνείαν, & VIII. 9. τὸ πρὸς Πτολεμαῖον σύγγραμμα. Hieronymus in Chron. ad Olymp. CLI. *explanationum in Moysen commentarios*. Creditur hic Aristobulus Eusebio VIII. 9. præparat. idem esse cujus mentio exstat 2. Maccab. I. 10. Ἀριστοβούλῳ διδασκάλῳ τοῦ Πτολεμαίου βασιλέως. Neque absurdum est eum qui ad Philometorem scripsit, Præceptorem fuisse Ptolemæi Evergetæ II. At enim apud Clementem V. Strom. p. 595. ex errore vel memoriæ vel librarii Aristobulus iste Ptolemæi Philadelphi temporibus adscribitur. Sane ipse Clemens lib. 1. Strom. p 342. laudat Aristobulum ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὸν Φιλομήτορα, quod ex eo repetit Eusebius IV. 6. præparat. Equidem qui hunc

hunc Ariſtobulum LXX. Interpretibus ſub Ptolemæo Philadelpho accenſent, ut Anatolius apud Euſeb. VIII. 32. Hiſt. non tantum temporum ratione refelluntur, ſed ipſius quoque Ariſtobuli teſtimonio apud Euſebium p. 664. præparat. Neque clariſſimo Eſchenbachio facile aſſentiendū putem, qui carmen ſub Orphei nomine ab Ariſtobulo apud Euſebium ibidem prolatum, ex ejusdem Ariſtobuli ingenio confictum fuiſſe haud dubitat, in libro de Poeſi Orphica p. 148. Neque cum viro exquiſitæ eruditionis Humfredo Hodyo lib. 1. de Bibliis Originalibus c. 9. auſim affirmare duos à Clemente & aliis veteribus confundi Ariſtobulos, Peripateticum & Judæum, & ſcripta ſub nomine Ariſtobuli, ſæculo demum ſecundo poſt CHRISTUM natum fuiſſe ſuppoſita, & Epiſtolam 2. Maccab. 1. in qua Ariſtobuli mentio occurrit, ſimiliter commentitiam eſſe. Neque hoc facile crediderim quod legas apud Buxtorfium ad librum Coſri p. 33. in Bibl. Florentina * & Mantuæ apud fratres Benedictinos latere in membranis Ariſtobuli hujus opus, Philonis Judæi ſcripta longe ſuperans tam mole quam doctrina ac præſtantia. Philone antiquiorem fuiſſe, & allegoricis perinde ut Philo interpretationibus indulſiſſe Ariſtobulum, teſtatur Origenes IV. contra Celſum p. 198. Mentio ejus etiam apud Sozomenum VII. 18. ubi reſpicit ad locum Euſebii p. 287. Hiſt. quem ita producit Scaliger ad Euſeb. p. 142. Ἀγαθοβούλου τοῦ ἐπίκλην διδασκάλου, καὶ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀπὸ Πανεάδος.

Ariſtocles Meſſenius Peripateticus, præceptor Alexandri Aphrodiſei, teſte Simplicio in 1. de cœlo, & Cyrillo 2. in Julianum, ubi male : *Alexander Ariſtotelis diſcipulus* , pro *Ariſtoclis*, ut pulchre obſervatum Nunneſio ad vitam Ariſtotelis num. 26. Scripſit hic Ariſtoteles Suida teſte πότερον σπουδαιότερος Ὅμηρος ἢ Πλάτων, Artem Rhetoricam, & *de Serapide* librum, atque *Ethicorum* libros X. cum totidem libris *de Philoſophia* , in quibus Philoſophos & eorum dogmata eſt perſecutus. Vide Jonſii Hiſt. Philoſoph. p. 330. *Sextum* horum librorum Ariſtoclis laudat idem Suidas in Σωτάδης. Ex *Septimo* fragmenta ſervavit Euſebius XV. 2. & 14. præparat. Ex *octavo* XV. 17. 18. 19. 20. 21. His fragmentis uſus eſt H. Stephanus notis ad

* Confer Bartoloccium Bibl. Rabbin. T. 1. p. 468 ſeq. ex libro Scialſceleth hakkabala idem referentem.

Sexti Pyrrhonias Hypotyposes. Itaque Patricius p. 138. discuss. Peripatetic. male ex illis collegit, libros Aristoclis de Philosophia adhuc in Galliis superesse oportere.

Aristocles Pergamenus, de quo Philostratus 2. de Sophistis p. 565.

Aristomachus discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Aristoteles Midiæ & Pythiadis F. Theophrasti discipulus, Laert. V. 53.

Aristoteles junior, expositor Aristotelis Philosophi, allegatur à Syriano in XII. Metaphys. p. 55.

Aristoxenus Tarentinus, Aristotelis discipulus, de quo capite superiore.

Asclepius Trallianus Ammonii Hermeæ discipulus, scripsit commentaria in libros primores sex vel septem Metaphysicorum Aristotelis, quæ ad huc exstant manu exarata. Habentur & ejusdem Scholia MSS. in Arithmetiam Nicomachi Geraseni.

Aspasius, de quo dixi supra cap. IV. §. 29. Hujus συγγράμματα in Scholis sua ætate lecta testatur Porphyrius in vita Plotini.

Astyanax Lyconis frater. Laert. V. 69. Sed & patri Lyconis Astyanacti nomen erat. id. 65.

Astycreon ad quem scripsit Theophrastus. Laert. V. 50.

Athanes curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62.

Athenæus Seleuciensis, æqualis Strabonis, qui ejus meminit XIV. p. 670.

Athenio Erymnei discipulus, sub Mithridate. Vide Athenæum V. p. 211. seq. è Posidonio Apameensi.

Athenodorus in octavo περιπάτων. Laert. III. 4. & V. 36.

Baliardus de quo Volaterranus lib. 22. Antropolog. p. 229. ubi de Lucio II. Pontifice qui fuit A. C. 1144. 1145. *Hoc tempore Baliardus Philosophus quidam Gallicus ac Peripateticus Parisiis prodiit, vir doctissimus, ab Orthodoxis tamen in quibusdam aberrans, à quibus nec per Synodum jussu Regis Ludovici* (VII. cognomine Pii) *hujus gratia coactam avelli potuit, quin in loco deserto cum sociis nonnullis omne ævum abstinendo exegit.*

Bessario Cardinalis A. C. 1472. denatus, Platoni licet addictior hujusque famæ adversus Trapezuntium assertor, Aristotelem tamen & ipse magni fecit ejusque Philosophiam probe calluit, & illius ac Theophrasti Metaphysica donavit versione latina perquam erudita atq; eleganti.

Bion Borysthenites Theophrastum audivit teste Laertio IV. 52. Bionis ζηλωτής Aristo Ceus Peripateticus de quo supra. Strabo X. p. 487.

Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius, de quo in Bibl. latina dixi, libros Aristotelis Logicos universos qui hodie exstant latine est inter-

ter-

terpretatus, plerosque etiam commentariis illustravit, testatus reliqua etiam Aristotelis scripta Ethica & Physica latine reddere & commentariis illustrare, omnesque pariter Platonis Dialogos vertendo vel etiam commentando in latinam redigere formam, & de Platonis & Aristotelis concordia commentari instituisse. præf. ad lib. 2. de interpretat. edit. 2. De Scholiis Græcis incerti auctoris in tres libros Boethii de differentiis Topicis mentionem feci supra cap. VI. §. 4. Quoniam vero Boethius multos Græcos, & in his Peripateticos quosdam atque Aristotelis interpretes allegat, existimavi lectorem non male laturum, si h c loco ei exhiberetur compositus olim à me

INDEX SCRIPTORUM,

Aliorumque quorundam, in operibus BOETHII * laudatorum, ad paginas, editionis Basileensis A. 1570. fol.

Sch. denotat librum Cantipratani de disciplina Scholarium Boethio suppositum. *Confess.* Confessionem fidei inter Boethii Opera non editam sed vulgatam cum nonnullis Boethii opusculis à Renato Vallino Lugd. Bat. 1656. 8.

* Boethii libri in Porphyrium p. 1. In prædicam. p. 112. De interpretat. p. 215. Syllogism. p. 558. de divis. p. 638. In Topica Cic. p. 757 De consolat. Philos. p. 905. De Trinitate p. 1119. Arithmet. p. 1295. Music. 1371. Geometr. 1487.

in

Lex

Philo

Syria-

* In hoc decreto emendando & illustrando certavit eruditorum hominum industria, è quibus nominare licet Lilium Gyraldum dialogo IX. de Poetis, Paulum Leopardum VIII. 4. emendat. Jos. Scaligerum p. 385. ad Sphæram Barbaricam Manilii, Is. Casaubonum VIII. II. ad Athenæum, Jo. Meursium, III. 5. Misc. Lacon. Joh. Seldenum II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi peculiari dissertatione illud SCtum exposuisse se affirmat, quæ non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephororum decretum tangit notis ad Chron. Marmoreum p. 197.) Ism. Bullialdum ad Theonem Smyrnæum p. 295. seq. Claud. Salmasium de Hellenistica p. 82. G. I. Vossium lib. IV Inst. Or. p 50. A. Schot. tum ad Procli Chrestomathiam & Jac. Gronovium præf. ad Tomum quintum thesauri Antiquitatum Græcarum.

Hactenus Index Scriptorum à Boethio allegatorum.

Flavius Boethus è Ptolemaide, Vir Conſularis, ab Alexandro Damaſceno Peripateticis dogmatis imbutus, & Peripateticorum fautor ſingularis, ætate Galeni, qui ejus plus ſimplici vice meminit.

Boethus Sidonius, Andronici Rhodii diſcipulus. Ammon. in Categor. Cum Strabone συμφιλοσοφήσας τὰ Ἀριστοτέλεια, ut refert ipſe Strabo lib. XVI. p. 757.

Bulon Lyconis diſcipulus. Laert. V. 70. 71.

Callinus Theophraſti diſcipulus, cui fundum quem Stagiris habebat & alia moriens legavit. Vide Laert. V. 52. 55. 56.

Alius junior *Callinus Hermionenſis*, cui Lycon teſtamento legavit ſcripta ſua inedita aliaque. id. V. 73. & 70. ſeq.

Callippus Cyzicenus, quem cum Ariſtotele verſatum contuliſſe cum eo & emendaſſe Eudoxi inventa Aſtrologica notavi ſupra cap. V. num. 10.

Callippus Pelaneus, teſtis teſtamenti Theophraſtei. Laert. V. 57.

Calliſthenes Olynthius, Sororis Ariſtotelis filius, de cujus hiſtoria de Alexandro M. genuina deperdita, itemque altera quæ exſtat ſuppoſititia dixi ſupra cap. VIII. Interitum Calliſthenis ſodalis ſui libro de luctu deploravit Theophraſtus teſte Cicerone 3. Tuſc. Confer Reineſii Var. lect. p. 366. & Menagium p. 207. ad Laert. Vide & de Calliſthene Suidam, & quæ ad Laertium V. 4. ſeq. & 10. & 39. & ad Curtium VIII. 8. 21. Viri docti. Tum de ſcriptis Calliſthenis cæteris Voſſium lib. I. cap. 9. de Hiſt. Græcis, Meurſium in Bibl. Græca & ad Chalcidium p. 33. ſeq.

Calliſthenes alter, Theophraſti diſcipulus, cujus mentio in ejus teſtamento apud Laertium V. 53. & 56.

Caſſander Antipatri F. Macedoniæ Rex, qui ita coluit Theophraſtum, ut Antipater Ariſtotelem. Vide Laert. V. 37.

Chamæleon Peripateticus laudatus Tatiano, in loco quem adduxi lib. II. c. 1. §. 3. Vide etiam ſi placet quæ de hoc ipſo Chamæleonte lib. II. cap. 5.

Cha-

Chares servus, cui manumisso libros suos editos Lycon testamento legavit. Laert. V. 73.

Chilas Ephesinus sæculo XIII. post CHRISTUM natum clarus, notante Patricio p. 144. discuss. Peripatet.

Claudius Severus quem à M. Antonino Philosopho auditum refert Capitolinus in hujus vita c. 3.

Clearchus Solensis, Aristotelis discipulus. De eo ejusque scriptis videndi Vossius de Hist. Græcis p. 48. seq. Jonsius lib. , c. 18. apud quem pro *φιγαλίας* p. 98. lege *φυγαδίας*) & Meursius in Bibl. Gr. Alius Clearchus Comicus de quo supra lib. II. c. 22. Fuit & Clearchus Heracleæ Ponticæ Tyrannus, de quo Chion Platonicus Epist. XIII. seq. Hujus, ni fallor, fuere Tactica commemorata Æliano.

Cleodemus. Lucian. in Philopseude, & Convivio, ubi legas eum propter dicacitatem & arguendi studium à discipulis dictum gladium ac bipennem.

Clitomachus non in Platonicæ tantum sed Peripateticæ quoque & Stoicæ sectæ dogmatis versatus teste Laertio IV. 67.

Clitus Milesius Aristotelis discipulus & comes Alexandri M. de Mileto scripsit. Vide Vossium de Hist. Græcis p. 57. Apud Menagium p. 201. ad Laert. male *Alitus*.

Crates Peripateticus. Laert. IV. 23.

Cratippus * Mytilenæus, Pompejum è Pharsalica clade fugientem verbis è Philosophia depromptis erexit, (Plutarch. vita Pompeji p. 658.) à Cicerone, qui cum eo versatus Ephesi est, habitus princeps ejus ætatis Peripateticorum. (Cic. Timæo.) Pro hoc idem apud Cæsarem jam rerum potitum egit, ut civis Romanus adscriberetur: ab Areopagitis vero impetravit, ut Athenis decori futurus instituendæ præficeretur juventuti. (Plutarch. in vita Cic. p. 873.) Hinc filium suum ei dedit in disciplinam, (Cic. Offic. lib. 1.) qui non ut discipulum sed ut filium Cratippo conjunctissimum se fuisse testatur (Epistola ad Tironem XVI. 21. ad famil.) Videtur quoq; Asiam cum eo lustrasse, ut è Trebonii Epistola (XII. 16.) colligas. Sed & M. Brutus post interfectum Cæsarem Athenas delatus Cratippum audivit. (Plutarch. in vita Bruti p. 994.) De divinatione è somniis scripsisse apparet è Ciceronis 1. de divinat. c. 3. 32. 50. lib. 2. c. 48. 52. seq. & Tertull. de anima cap. 46.

* De Cratippo agunt viri docti ad Cic. lib. 1. Officior. & Clarissimus Baylius in Lexico edit. secundæ.

Crito Chalcedonenſis, ſervus Lyconis. Laert. V. 72. & 74.

Critolaus quidam Ariſtotelis diſcipulus. Vide Patricii diſcuſſ. Peripatet. p. 128.

Critolaus alter junior Phaſelites, qui Ariſtoni Ceo ſucceſſit, teſte Cicerone V. 5. de finibus, Plutarcho de exſilio & Clemente 1. Strom. Ultra annos LXXXII. vixiſſe traditur à Luciano in Macrobiis. Romam ab Athenienſibus miſſus eſt Olymp. CLVI. 2. una cum Carneade Academico & Diogeno Babylonio Stoico. De qua legatione videſis Ciceronem IV. 3. Tuſc. & II. 36. de Oratore, Plinium VII. 30. Hiſt. Gellium VII. 14. Macrobium lib. I. c. 5. Saturn. & è recentibus Jonſium II. 14. Sententiam Critolai de mundi æternitate prolixe exponit Philo περὶ ἀφθαρσίας κόσμου p. 730 - 733. Libram ejusdem, qua lancem bonorum animi longe propendere fecit præ illis corporis, laudat Cicero V. 17. Tuſc. Ariſtonem Critolai diſcipulum vocat Quintilianus, juniorem quendam ut videtur Ariſtonem denotans II. 15. Inſt. Or. & c. 17. Critolaum multis contra Rhetoricam ſcripſiſſe teſtatur, quibus artem eam eſſe eſt inficiatus. Fuere & alii ſcriptores Critolai, de quibus vide ſi placet Voſſium de Hiſt. Gr libro III. p. 348. ſeq.

Cteſarchus Theophraſti diſcipulus & curator teſtamenti. Laert. V. 56.

Daippus in Stratonis Phyſici teſtamento memoratus. Laert. V. 63.

Damaſcius Syrus Ammonii Hermeæ & Heliodori Peripateticorum diſcipulus, Stoicos etiam audivit & Platonicos, quibus utrisque magis aſſentire eſt viſus. Scripſit præter alia infra libro quinto diligentius perſequenda, Epitomen in quatuor primos & octavum Phyſicorum Ariſtotelis, & Paraphraſin quæ exſtat in primum de cœlo.

Daniel Cyzicenus Sæculo XIII. à CHRISTI navitate clarus. Patric. p. 144. diſcuſſ. Peripatet.

David quidam, cujus commentarios Græcos MSS. in Ariſtotelis Categorias & quinque voces Porphyrii memorat Geſnerus.

Demaratus. Vide infra, hoc capite, in Proclo, & Laert. V. 53.

Demetrius Alexandrinus, Favorini amicus, de quo Menagius ad Laertii V. 84.

Demetrius Aſpendius Apollonii Solenſis diſcipulus. Laert. V. 83.

Demetrius Byzantinus de quo Voſſius in Hiſt. Græcis, Menagius ad Laert. V. 83. & Jonſius p. 208. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſ.

Demetrius Phalereus Theophraſti diſcipulus. Laert. V. 39. à Caſſandro Mace-

Macedoniæ Rege præfectus Athenis Olymp. CXVIII. 2. non oppressit sed instauravit popularem illius Reip. statum. Diodor. Sic. XX. p. *782.* Δηλοῖ ἢ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. Strabo IX. p. 398. Plura de eo ad Laert. V. 75. seq. Ejus pæanes ad Serapim, à quo usum oculorum receperat. id 76. Cætera ejus scripta quamplurima id. *80.* seq. De libro eleganti περὶ ἑρμηνείας, qui hodie falso sub hujus Demetrii nomine exstat, dicam infra inter Rhetoras libro IV.

Demotimus Theophrasti discipulus. Laert. V. 53. 55. *56.*

Dexippus Jamblichi discipulus, scripsit *in Categorias* Aristotelis, teste Simplicio in Categor. & Joh. Tzetze Chil. IX. hist. *274.* Et hodieque exstant hujus Dexippi *quæstionum in Categorias libri tres*, sed latine tantum editi è versione *Io. Bernardi Feliciani*. Venet. 1546. fol. & 1566. una cum Porphyrio in Categorias, & Paris. 1549. *8.* apud Vascosanum. De aliis Dexippi hujus monumentis consules Meursii Bibl. Atticam, & Vossium II. 16. de Hist. Græcis, H. Valesium ad Evragium p. 122. & ad excerpta legationum Dexippi Athethenienfis ab Hoeschelio primum edita. De Dexippis duobus, Herennio Rhetore & altero Coo Medico, adi Suidam.

DICÆARCHUS Messenius, Siculus, Aristotelis discipulus, ἱστορικώτατος, Ciceroni, VI. 2. ad Atticum. Ejus scripta hæc apud veteres memorantur:

Περὶ Ἀλκαίου (nisi fuit pars librorum περὶ βίων) Athen. XI. p. 461. seq. & XV. p. *666. 667.* Schol. Aristoph. ad pacem v. 1263 - περὶ Ἀλκμαίωνος Athen. XV. *668.* quo & ipso loco Casaubonus, Meursius & Jonsius Ἀλκαίου nomen reponunt.

Ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς Θεόφραστον. versibus Jambicis, Poema Geographicum quo illustrasse videtur Dicæarchus tabulus suas Geographicas (πίνακας ἐν οἷς τῆς γῆς περίοδοί εἰσιν) quas Theophrasto obtulit, & hic in testamento suo jussit in inferiore porticu reponi, apud Laertium V. 51. Est hæc conjectura Clariss. Dodvvelli in diss. de Dicæarcho §. VI. & VII. Reprehenditur hoc opus Dicæarchi à Polybio apud Strabonem lib. 2. p. 104. 105. Exstant adhuc fragmenta nonnulla, ut statim dicam.

Περὶ βίων *De Vitis virorum illustrium* libri, de quibus vide Jonsium p. *90.* & Menagium ad Laert. III. *5.*

Βίος

Βίος * ἑλλάδος *de vita sive statu Græciæ libri III.* de quo opere consulendæ præter Meursium in Bibl. Græca præclaræ Neocori sive Kusteri ad Suidam notæ. *Libros antiquitatum & descriptionum Græciæ* vocari ab Hieronymo 2. in Jovinianum jam notatum Vossio lib. 1. c. 9. de Hist. Græcis. Cui addes quod eodem opere & Dimensione montium (de qua infra) usus videtur Plinius Dicæarchum laudans libro II. IV. V. VI. &c. naturalis Historiæ, & Porphyrius lib. 4. de abstinendo ab animatis p. 443. ubi ait Dicæarchum συντόμως τε καὶ ἀκριβῶς collegisse τὰ ἑλληνικά. Etiam Ciceronem XIII. 39. ad Atticum, ubi petit sibi mitti Φαίδρου περὶ θεῶν & ἑλλάδος. Hujus pariter operis prosa scripti & ἀναγραφῆς τῆς ἑλλάδος compositæ versibus Jambicis (quam à βίῳ ἑλλάδος distingvendam docet H. Steph. & H. Dodvvellus in erudita diss. de Dicæarcho) fragmenta hodieque exstant, edita primum & illustrata ab *H. Stephano*, additis ad ἀναγραφῆς reliquias etiam Is. Casauboni castigationibus. Paris. 1589. 8. quæ editio recusa est Tomo undecimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Deinde cum Geographicis Marciani, Scylacis, Artemidori Ephes. & Isidori Characeni vulgavit Græce *David Hoeschelius* Augustæ Vindel. 1600 8. Denique latine vertit ediditque cum brevibus notis doctissimus & humanissimus Bibliothecæ Bodlejanæ præfectus *Joh. Hudsonus*, Tomo secundo Geographorum Græcorum, Oxon. 1703. 8. addito, quod ad eum lubens miseram descriptum è codice Gudiano & latina versione à me donatum, *fragmento de monte Pelio.* Præmissa est eidem tomo dissertatio eruditissimi Viri H. Dodvvelli, qua de Dicæarchi ætate & fragmentis illis subtilius disquirit. Vide & H. Stephani schediasm. VI. 14. 15. 16. 17. Rittershusium VIII. 10. sacrar. lect. Non diversa fuisse videtur à fragmentis per H. Stephanum editis Dicæarchi Geographia, quam apud Heinricum Scringerum Bibliothecarium Fuggerorum exstitisse legas in Catalogo MSS. Scipionis Tettii, ap. Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 169.

Corinthiacus. Cicero 1. Tusc. qu. *Dicæarchus in eo sermone quem Corinthi habitum tribus libris exponit doctorum hominum disputantium: primo libro multos loquentes facit, duobus Pherecratem quendam Phthiotam senem quem à Deucalione ortum disserentem inducit, nihil esse animum, &*

* Sic Varro scripsit *de vita* Pop. Romani.

& hoc esse nomen totum inane &c. Perstringit Tertull. de anima c. 15. Lactantius c. 10. Epitomes. Respicit & Sextus Empiricus VII. contra Math. p. 201.

Περὶ Διονυσιακῶν ἀγώνων. Schol. Comici ad Aves v. 1403. ubi vitiose legitur Δήμαρχος pro Δικαίαρχος. Vide Jonsium p 88.

De divinatione. Cicero 2. de divinat. c. 51. *Magnus Dicaarchi liber est, nescire qua eventura sunt melius esse quam scire.* Idem lib. 1. c. 3. *Dicaarchus Peripateticus catera divinationis genera sustulit, somniorum & furoris reliquit.* adde c. 50. & lib. 2. c. 48.

Epistola ad Aristoxenum. Cic. XIII. 32. ad Attic.

Περὶ τῆς ἐν Ἰλίῳ θυσίας. De Sacrificio (Alexandri M. ut suspicor,) apud Ilium. Athen. XIII. p. 603.

Liber de interitu hominum Cicero II. 5. de officiis: *Est Dicaarchi liber de interitu hominum, Peripatetici magni & copiosi, qui collectis ceteris causis eluvionis, pestilentia, vastitatis, beluarum etiam repentina multitudinis, quarum impetu docet quadam hominum genera esse consumta: deinde comparat quanto plures deleti sint homines hominum impetu, id est bello aut seditionibus, quam omni reliqua calamitate.* Forte in hoc libro tradidit humanum genus semper fuisse, quam ei sententiam tribuit Censorinus c. 4.

Καταβάσεως. Cic. XIII. 31. & 32. ad Atticum. Vide infra: *Trophoniana Charonis narratio.*

Καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀρῶν. *dimensiones montium Peloponnesi.* Suid. Pro ὀρῶν Clariss. Dodvvellus legit ὅρων p. 15. diss. de Dicæarcho, & multos colligit scriptores qui ὅρους ediderunt. Sed de montium dimensione scripsisse Dicæarchum constat è Plinio II. 65. Hist. & Gemino c. 14. element. Astronom. ut ipse Dodvvellus p. 24. fatetur.

Lesbiaci libri. Cicero Tusc. quæst. lib. 1. c. 31. *Acerrime autem delicia mea Dicaarchus contra hanc* (animorum) *immortalitatem disserit. Is enim tres libros scripsit qui Lesbiaci vocantur, quod Mytilenis sermo habetur, in quibus vult efficere animos esse mortales.* Confer Euseb. XV. 9. præparat. ex Attico Platonico. Respicit Plutarchus adversus Colotem p. 973. è quo loco constat Platonem in illo opere à Dicæarcho fuisse oppugnatum.

Περὶ Μουσικῆς. Schol. Aristophanis ad Nubes v. 1367.

Περὶ μυσικῶν ἀγώνων. Suid. in σκολιόν. Schol. Comici ad Vespas v. 1190. & ranas v. 1335. Confer Jonsium lib. 1. c. 16.

ὀλυμπικός. Athen. XIV. p 620. Adde Jonsium p. 89.

παναθηναϊκός. Schol. Comici ad Vespas v. 502. Meursius Dicæarchi παναθηναϊκὸν, ὀλυμπικὸν & τριπολιτικὸν habet pro tribus Orationibus, unde à Suida ipse dicatur Orator. Sed forte non magis fuere Orationes quam Corinthiacus & Lesbiaci.

Πολιτεία Σπαρτιατῶν qui liber Suida teste diu quotannis lectus est Lacædæmone in Ephororum prætorio, puberibus auscultantibus.

Πολιτεῖαι Πελληναίων, Κορινθίων, Ἀθηναίων. Cicero II. 2. ad Attic. Πελληναίων *in manibus tenebam, & hercle magnum acervum Dicæarchi mihi ante pedes exstruxeram. O magnum hominem, & à quo multo plura didiceris quam à Procilio.* Κορινθίων & Ἀθηναίων *puto me Romæ habere. Mihi credes, leges; hæc doceo; mirabilis vir est.* Hæc scripta videtur respicere idem Cicero 3. de legibus, ubi ait Dicæarchum huic rationi studioque, quod est de civili prudentia, non defuisse.

Τριπολιτικός. Cic. XIII. 32. ad Attic. & Athenæus IV. p. 141. De Doriensium Tripoli egisse in hoc opere Dicæarchum, suspicatur Dodvvellus diss. de Dicæarcho p. 31. seq. Fuit & τριπολιτικὸς, incertum an idem, quem Theopompo à quibusdam sed male tributum notat Josephus 1. contra Apionem p. 1051. in quo Thebanorum politiam auctor perstrinxerat.

Trophoniana Chæronis narratio. Cic. VI. 2. ad Atticum Τὰ περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως. Athen. XIII. p. 574. & XIV. p. 641. Supra in καταβάσεως. Hoc opus puto respici à Phlegonte in mirabilibus c. 4.

Ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους μύθων. Sextus Empiricus III. contra Math. p. 84. Adde Jonsium lib. 1. de scriptoribus Hist. Philos. c. 16.

Φαίδρου περιοσσά. Libellus de iis quæ in Platonis Phædro superflua & omittenda possunt videri. Ita enim cum viris doctis intelligo locum Ciceronis XIII. 39. ad Attic. neque assentior Corrado, qui καταμετρήτεις ὁρῶν putat à Dicæarcho inscriptas Φαίδρον, quod Reinesius Epist. 69. ad Rupertum p. 608. non improbans, recte rejicit III. 3. Var. lect. p. 377. sed nec majori probabilitate nititur

tur quod ibi putat à Cicerone peti Phædri Epicurei ſcriptum nulli veterum memoratum περὶ θεῶν.

περὶ ψυχῆς duplex opus. Cic. XIII. 32 ad Atticum. Vide paulo ante in *Corinthiaco* & *Lesbiaco*. Plutarch. p. 1215. contra Colotem.

Fuit & Dicæarchus Tarentinus Pythagoricus, memoratus Jamblicho, & ne de Dicæarcho Teleſtino Helenæ fratre apud Ptolemæum Hephæſt. lib. 4. dicam, Dicæarchus Ætolus de quo meminit Diodorus Sic. in excerptis Peireſcianis p. 290. tum Dicæarchus Lacedæmonius Ariſtarchi Grammatici diſcipulus Suidæ commemoratus, cui non ab re fortaſſis ſcripta quædam Grammatici argumenti ex iis, quæ jam retuli, tribueris.

Didymus Alexandrinus præceptor S. Hieronymi, cæcus licet, præter ſacras literas & omne genus diſciplinarum, non minus Ariſtotelis Syllogiſmos quam Platonis facundiam tenuit, ut ait Theodoritus IV. 29. Hiſt. hoc eſt ut Nicephorus IX. 17. interpretatur, ὅτι τόσον τὰς διαφόρους δόξας τῶν φιλοσόφων ἠκρίβωσεν, ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδέναι δοκεῖν.

Diocles Medicus, Stratonis Phyſici diſcipulus & teſtamenti curator. Laert. V. 62. Diverſus ab hoc ut videtur Diocles Stratonis ſervus id. 63. Alios Diocles eorumque ſcripta refert Meurſius in Bibl. Græca.

Diodorus Peripateticus Critolai auditor teſte Cicerone V. 5. de finibus & in Schola ſucceſſor, Clem. 1. Strom. p. 301. Summum bonum ſtatuit τὸ ἀοχλήτως καὶ καλῶς *honeſte & ſine moleſtia* vivere. id. II. p. 415. Confer Cic. IV. Academ. quæſt. c. 42. Diodoro fortaſſis ſucceſſit Erymnæus, de quo infra.

Diodotus Boethii Sidonii frater. Strab. XVI. p. 757.

Diogenes Phœnicius, Simplicii æqualis. Vide Suidam in πρέσβεις, ex Agathiæ libro II.

Diophantus Stratonis Phyſici ſervus, teſtamento ejus liber dimiſſus. Laert. V. 63. Idem forte de quo in teſtamento Lyconis. id. 71.

Dioſcorides Dionyſii F. teſtis teſtamenti Theophraſtei. Laert. V. 57.

Dioteles Ariſtotelis diſcipulus, cujus mentio in hujus teſtamento apud Laert. V. 12.

Dorus Arabs à Peripatetica ſchola cujus dogmatis acriter inhærebat ad Platonis ſacra ſub provectiorem ætatem deductus ab Iſidoro Philoſopho. Meminit hujus Dori Photius & Suidas è Damaſcio. Alius Dorus librarius. Sen. VII. 6. de benefic.

Dromo Stratonis Physici servus, testamento ejus liber dimissus. Laert. V. 63.

Echecratides Methymnæus Aristotelis discipulus. Steph. Byz. in Μήθυμνα.

Egidius quem inter Peripateticos refert Jonsius p. 340. est Ægidius de Columna Romanus Ord. Eremitar. S. Augustini & Archi-Ep. Bituricensis, Doctoris fundatissimi cognomine celebris, qui varia Aristotelis scripta commentariis illustravit, & scripsit adversus corruptorem librorum præceptoris sui Thomæ Aquinatis. Obiit Avenione A. C. 1316. sepultus Parisiis, ubi in Epitaphio vocatur inter alia: *Archiphilosophiæ Aristotelis perspicacissimus Commentator.*

Elamites Phryx. infra in *Eulalius.*

Ephorum Cumanum Isocratis discipulum atque adeo Aristotelis æqualem liceatne Peripateticis accensere è loco Tatiani, quod facit Patricius pag. 134. discuss. Peripatetic. admodum incertum esse judico.

Epicrates, curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62. 63.

Erasistratus, Julietes Ceus, Medicus Seleuci Regis, Theophrasti discipulus, præceptor Stratonis Physici Laert. V. 61. De hoc infra lib. VI. inter Medicos.

Erymneus, Athenionis præceptor. Athen. V. p. 211. Successor fortasse Diodori, ejus quem Critolao successisse paulo ante dixi.

Eucærus Εὔκαιρος. Anonymus in Vita Aristotelis edita ab Ægidio Menagio, referens inter scripta Philosophi libros LXXII. συμμίκτων ζητημάτων, subjungit: ὥς φησιν Εὔκαιρος ὁ ἀκουστὴς αὐτοῦ.

Eudemus Cyprius in quem defunctum Aristoteles dialogum de anima composuit. Vide supra cap. VII. p. 190.

Eudemus Rhodius Aristotelis discipulus, cui *Ethica ad Eudemum* creditur inscripsisse, quæ alii malunt εὐδήμεια dici ab Eudemo tanquam ab auctore, ut dixi cap. VI. num. XXXI. Scripsit & *Analytica* de quibus ibidem, & forte *de Categoriis* ac *de interpretatione*, ut colligas è loco Ammonii ad Categor. p. 13. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ Εὔδημος καὶ Φανίας καὶ Θεόφραστος κατὰ ζῆλον τοῦ διδασκάλου γεγράφηκασι κατηγορίας καὶ περὶ ἑρμηνείας καὶ Ἀναλυτικήν. In Analyticis suis egerat forte etiam de Syllogismo Hypothetico, & quatuor modis syllogismorum primæ figuræ quinq; alios modos, & sex modis tertiæ figuræ septimum addiderat, quod ab Eudemo factum notat Boethius. Ejusdem φυσικὰ laudantur à Simplicio in 1. Phys. & liber περὶ γωνίας à Pro-

clo

clo in Euclid. Scripsit & *Historiã Geometricam* & *Astrologicã* quæ scripta cum magno rei literariæ detrimento interciderunt. E Geometrica afferuntur quædã præclara à Proclo ad I. Euclidis: Ex Astrologica à Laertio, Clemente Alex. Theone Smyrnæo, Simplicio ad Aristotelem de cœlo, & ab Anatolio in fragmentis hoc capite à me editis. In Eudemum περὶ λέξεως, commentaria composuisse se testatur Galenus. Eudemi vitam scripserat Damas quidam teste Simplicio in VI. Phys. Vide & infra in Menedemo & Meursium II. 9. de Rhodo Insula.

Eudemus Peripateticus, Galeni æqualis. lib. περὶ τοῦ προγινώσκειν, T. 3. p. 452. 453.

Eudorus Peripateticus, cujus liber de Nilo ex Aristonis, an Aristonis ex Eudori exscriptus sit, dubitat Strabo XVII. p. 790.

Eulalius Phryx (qui male in quibusdam Codd. scribitur Elamites) Simplicii condiscipulus. Suid. in Δαμάσκιος & πρέσβεις.

Euphranor servus Lyconis, testamento ejus manumissus. Laert. V. 73.

Euphronius Pæaniensis, testis testamenti Lyconis. Laert. V. 74.

Eurytheum sive ut in indice legitur *Euxitheum* unde Jonsius inter Peripateticos p. 340. retulerit, non comperi. Euxitheum quidem Pythagoricum è Clearcho Peripatetico memorat Athenæus IV. p. 157. De alio Euxitheo Eleorum proditore è Demosthene mentionem faciunt Harpocrat. & Suidas.

Eustratius Metropolita Nicænus, de quo dixi supra c. VI. ad num. XXIX. Commentario ejus in secundum posteriorum Analyticorum hi præfiguntur versus:

Εὐστρατίοιο πόνος τάδε πρωτοέδρου Νικαίης
Κρύψιν Ἀριστοτέλους ἀσαφείης ἐξανελόντων,
Τὴν πεκτήνατο κεῖνος Ἀναλυτικῶν ἐνὶ λοισθῷ
Ἔνθα κεν ἀμφὶ μέσου * καὶ ὅροιο πινυτὰ διδάσκει,
Τόσσου μέχρι προσήκων ὄφρ' ἀποδείξει ἐώκει.

Euthydemus Luciani æqualis, quem vide sis in Hermotimo T. 1. p. 512.

Euxitheus. Vide paulo ante Eurytheo.

Favorinus Ἀριστοτέλους ἐραστὴς καὶ τῷ περιπάτῳ νέμων μερίδα τοῦ πιθανοῦ πλείστην.

* De medio termino & definitione.

Plutarch. VIII. 10. sympos. diversus ut videtur ab altero Favorino Academico de quo dixi supra c. III.

Flavius Boethus, supra, in *Boetho*.

Claudius Galenus libro de scriptis propriis T. 4. p. 368. hæc se composuisse testatur ad Philosophiam Aristotelis spectantia: Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας ὑπομνήματα γ΄. Προτέρων ἀναλυτικῶν, τοῦ προτέρου περὶ, ὑπομνήματα ς΄. Τοῦ δευτέρου ὑπομνήματα ε΄. Εἰς τὰς ι΄ κατηγορίας ὑπομνήματα δ΄. Εἰς τὸ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως Θεοφράστου ὑπομνήματα ς΄. Εἰς τὸ περὶ τοῦ ποσαχῶς, ὑπομνήματα γ΄. Εἰς τὸ περὶ λέξεως Εὐδήμου ὑπομνήματα γ΄. Περὶ τῶν κατὰ τὸ διότι ἀποδείξεων, ἕν. Περὶ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων καὶ συλλογισμῶν ἕν. Περὶ τῶν ἐκ μικτῶν προτάσεων συλλογισμῶν ἕν. Περὶ τῶν κατὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων. Εἰς τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον.

Georgius sive Gregor.us Cyprius.

Georgius Scholarius, adversus cujus pro Aristotele ἀντιλήψεις scripsit Georgius Gemistus Platonicus. Vide Allatium de Georgiis.

Georgius Trapezuntius A. C. 1486. nonagesimo ætatis anno denatus scripsit comparationem Aristotelis & Platonis qua Aristotelem longè prætulit, ut dixi supra cap. 1. num. XXXIV. Transtulit & latinè Aristotelis Rhetorica.

Gerardus Mathisius cujus prolegomena & Epitome Logicæ Aristotelis Græce & lat. lucem viderunt Coloniæ 1569. 8.

Glyco. Vide infra, *Lycon*.

Gorgylus, Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Georgius Aneponymus, cujus Compendium Philosophiæ Græcæ & latine edidit Jo. Voegelinus Augustæ Vindel. A. 1600. 8.

Hegesias Hipparchi F. Theophrasti discipulus. Laert. V. 57.

Heliodorus Alexandrinus. Porphyr. in Plotini vita.

Heraclides Demetrii F. discipulus Lyconis. Laert V. 71.

Heraclides Ponticus Heracleotes, de quo egerat Timagenes, cujus librum de claris Heracleensibus memorat Suidas. Aristotelem audivit teste Laertio V. 86. qui ejus scripta recenset. Ad hunc præter notas doctorum Virorum conferendus Vossius. p. 45. seq. de Hist. Græcis, & Jonsius lib. I. c. 17. qui triginta diversos Heraclidas refert lib. II. c. 11. De allegoriis Homericis Heracliti Grammatici quæ Heraclidi Pontico male à quibusdam tribuuntur, dixi lib. I. c. 22.

Heraclitus Peripateticus, cujus meminit Plutarchus adversus Colotem 1215. ubi refert Ἀριστοτέλους τὰ περὶ οὐρανοῦ καὶ τὰ περὶ ψυχῆς, Θεοφρ

ς

ςκτα πρὸς τὰς Φυσικὰς, Ηρακλείτου ἢ Ζωροάστρην, τὸ περὶ τῶν Φυσικῶς ἀπορουμένων, Δικαιάρχου ἢ τὰ περὶ ψυχῆς, ἐν οἷς πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα τῶν Φυσικῶν ὑπεναντιούμενοι τῷ Πλάτωνι καὶ μηχανώμενοι διατελοῦσι.

Heraclius, discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Hermias Ammonii parer, Phœnicius, cujus meminit ex Aga' nia Suidas in πρέσβεις. De eo infra lib. V.

Herminus Demonactis æqualis. Vide Lucian. in Demonacte T. 1. p. 870. Præceptor Alexandri Aphrodisei, teste Simplicio in 2. de cœlo commentar. 23. *In librum Aristotelis de interpretatione* frequenter allegatur à Boethio. Videtur omnes vel plerosque Aristotelis libros exposuisse (inquit Patricius p. 137. discuss. Peripatet.) ita ubique ab omnibus Græcis & Boethio citatur. Appellatur etiam à Proclo in Timæum, ut appareat illum quoque librum explanasse.

Hermippus Peripateticus de Phænomenis cœlestibus scripsit, & inter Arati interpretes recensetur.

Herodianus, Apollonii Alex. frater.

Hieronymus Rhodius, ex Aristotelis Schola, Athen. VI. p. 424. Peripateticus imprimis nobilis. Cic. de Oratore c. 56. Laert. IV. 41. & 42. Cum Lycone odia gessit. id. V. 68. Ejus scripta περὶ μέθης, περὶ ἐποχῆς, tum ὑπομνήματα ἱστορικὰ & Epistolæ allegantur à Laertio & Athenæo Vide Meursium in Rhodo lib. 2. c. 10.

Hipparchus Stagirites, Aristotelis discipulus, cujus mentio in ejus testamento apud Laert. V. 12. De eo vide si placet Suidam. Mentio & Hipparchi cujusdam in testamento Theophrasti. Laert. V. 62.

Hippocrates Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Hyperochides à Clearcho inducitur Aristotelis familiaris, apud Josephum I. contra Apionem p. 1047. cujus locum transscripsit Eusebius IX. 5. præparat.

Jamblichus, Platonicis licet addictior, quædam Aristotelis scripta commentariis illustravit, ut dixi infra libro V.

Jo. Argyropulus CPolitanus, patria à Turcis capta ad Cosmum Medicem se contulit, à quo liberaliter habitus filium nepotemque Petrum & Laurentium Medicem instituit, præceptor etiam Angeli Politiani: obiit septuagenarius A. C. 1480. De eo videndus Jovius in elog. p. 50. Lambecius VI. de Bibl. Vindob. p. 278. Bullartius Academia scientiar. & artium T. 1. p. 269. Varillasius in Anecdotis Florenti-

rentinus &c. Inter primos fuit hic Argyropulus qui renaſcentibus literis ſcripta Ariſtotelis elegantius latine convertit & commentariis interpretatus eſt. Prælectiones ejus quasdam Florentiæ habitas *Donatus Acciajolus* publici juris fecit.

Jo Beccus Patriarcha CPol. ab A.C. 1274. inter Peripateticæ fautores Philoſophiæ recenſetur à Patricio p. 144. diſcuſſ. Peripatic.

Jo. Damaſcenus ſæculi octavi Chriſtiani ſcriptor celeberrimus, cujus operum editionem pleniorem & luculentam hodie poſt Allatii, Labbeique promiſſa exſpectamus ab erudito Ord. Præd. Monacho Michaele le Quien, hoc loco à me refertur ob prolegomena quæ ſcripſit in Iſagogen Porphyrii, & capita Philoſophica ſive Dialectica atque Phyſica, quibus Ariſtotelis Philoſophiam ſibi cordi fuiſſe eſt teſtatus.

Jo. Glyces ſive *Glycas.* Meminit inter Peripateticos Sæculo tertio decimo claros Patricius p. 144.

Iræus in Stratonis Phyſici teſtamento memoratus. Laert. V. 63.

Iſidorus Gazæus, Simplicii æqualis. Suid. in πρέσβεις.

Lacydes Peripateticus ſive *Lycades*, cujus mentio apud Ælian. VII. 41. de animal. Sub Imp. Adriano vixiſſe ſuſpicatur Patricius p. 137. diſcuſſ. Peripatet. ubi pro: *narratque habuiſſe Ariſtonem*, lege: *habuiſſe anſerem.* De Lacyde altero Cyrenæo dixi ſupra c. III. in Platonicis.

Lamprias Plutarchi frater. Vide II. 2. ſympoſ.

Lampyrion diſcipulus Stratonis Phyſici, ut colligitur ex ejus teſtamento apud Laert. V. 61. 63.

Leo Byzantius Ariſtotelis diſcipulus, cujus filii *Melantes* & *Pancreon* heredes à Theophraſto inſtituuntur. Laert. V. 51. 53. 54. 55. 56.

Leo Magentinus Metropolita Mytilenenſis, cujus habemus Græce Compendium ex Ammonio in Ariſtotelem de interpretatione, & commentarium in binos Analyticorum libros.

Lycades. Supra in Lacydes.

Lyciſcus. Vide infra in Praxitele.

Lycon Aſtyanactis F. Troadenſis, Succeſſor Strabonis Lampſaceni, Olymp. CXXVII. clarus, temporibus Antigoni Gonatæ Macedonis & Antiochi Syriæ Regis (ad quem venire renuit) & Pergami Regum Attali atque Eumenis, qui eum gratia ac muneribus ſunt proſecuti. Vide ad Laert. V. 65. ſeq. Scholæ præfuit Athenis per

annos

annos XLIV. id. n. 68. Propter eloquentiam dictus est *Glycon*, quomodo & apud Plutarchum appellatur. Laert. V. 66. Pro Lycone male *Lysias* legitur in quibusdam Ciceronis editionibus, ut luculenta illa Hamburgensi Frobeniana, V. 5. de finibus. Perperam quoque *Lycus* Peripateticus, apud Clementem II. Strom. p 416. Aristo Lyconis successor librum fabulis plenum Lyconis nomine inscripserat, cujus meminit Plutarchus initio libri de audiendis Poetis.

Lycones alii duo, quorum unus frater, alter fratris filius fuit, illius de quo jam dixi. Laert. V. 69. seq. & 74.

Lycus. Vide paulo ante, in *Lycon*.

Lynceus Samius Theophrasti γνώριμος sive discipulus. Athen. III. p. 100. & VIII. p. 337.

Lysander Hybæes, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Lysimachus. Infra in *Simachus*.

Lysistratus Thasius, Phidonis F. Laert. V. 57.

Magentinus. Vide supra *Leo*.

Marinus Neapolitanus Procli discipulus, videtur scripsisse in libros Aristotelis de anima, ut è Philopono colligit Patricius p. 140. discuss. Peripatet.

Gerardus Mathisius. Vide supra in *Gerardus*.

Maximus Epirota sive Byzantius scripsit Suida teste περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων, & ὑπόμνημα εἰς Ἀριστοτέλην. Meminit & Simplicius in Categor. Idem Suidas hunc Maximum eundem facit cum Maximo Juliani τοῦ παραβάτου Magistro. Sed hunc quem Ephesium vocat distingvit Socrates III. 1. Hist. ut jam notatum præclaro Suidæ interpreti Lud. Kustero.

Pro *Megaclide* apud Tatianum legendum *Metaclides*.

Melantes. Vide supra in *Leo Byz*.

Menander Comicus, Theophrasti discipulus. Laert. V. 36. Amicus Demetrii Phalerei. id 79.

Menedemus Rhodius Peripateticus sistitur in Codicibus Gellii tam editis quam MStis, XIII. 5. sed *Eudemi* nomen reponendum esse contendit Vossius de Hist. Græcis p. 350. Confer Jac. Gronovium ad Gellium p. 580. Aristotelis discipulis (è Gellii ut opinor loco) accensetur Menedemus à Patricio p. 128. & 130. discuss. Peripateticarum, & Jonsio p. 340.

Menelaus Anæus. Steph. Byz. in Ἀναία.

Menephyllus Peripateticus colloquens inducitur à Plutarcho IX. 6. Sympoſ. & 14.

Menon Ariſtotelis diſcipulus. Vide ſupra cap. VIII. in συναγωγῇ.

Metaclides Peripateticus, Tatiano laudatus & Suidæ in Μετακλείδης.

Metrocles Maronites, Hipparchiæ frater; antequam ad Cynicos abiret, auditor Theophraſti, teſte Laertio VI. 94. & Stobæo ſerm. XCV.

Metrodorus Theorematicus Theophraſti primum, dein Stilponis auditor Laert. II. 113.

Michael Epheſius & *Michael Pſellus*, de quibus infra libro V.

Midias (Μειδίας) Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 72.

Mnaſon Phocenſis, Ariſtotelis diſcipulus. Ælian. III. 19. Var.

Mneſigenes Stratonis teſtamenti curator. Laert. V. 62.

Neleus Coriſci F. Scepſius, Ariſtotelis & Theophraſti, qui ei libros omnes ſuos legavit (Laert. V. 52.) auditor. Hic Reges Ægypti primus docuit Bibliothecas condere. Strab. XIII. p. 608. Ab ejus poſteris pretio deinceps redemta Ariſtotelis & Theophraſti ſcripta. id. p. 608. & ſupra in *Apellicon Tejus*. Mentio Nelei iterum apud Laert. V. 53. 55. 56.

Nicander Alexandrinus teſte Suida ſcripſit περὶ τ͂ Ἀριστοτέλους μαθητῶν, quo ægre carere ſe profeſſus eſt jure merito Jonſius p. 339.

Nicanor, quem generum ſibi teſtamento inſtituit Ariſtoteles. Laert. V. 12. ſeq. Theophraſti ad hunc Epiſtolas memorat idem V. 50.

Nicephorus Blemmydes & *Nicephorus Gregoras*, de quibus infra libro V.

Nicippus Theophraſti diſcipulus. Laert. V. 73.

NICOLAUS *Damaſcenus* Auguſto perquam charus, εἷς ἐκ τ͂ Περιπάτου, Athen. VI. p. 249. confer Jonſium p. 222. De ejus πολυβίβλῳ ἱστορίᾳ καθολικῇ libris CXLIV. conſtante conſulendi Montacutius Apparatu quinto ad Origenes Eccleſiaſticas, Voſſius II. 4. de Hiſt. Græcis, Hugo Grotius Epiſtola CCLXIV. (ad Gallos 110.) & H. Valeſius in Excerptis Peireſcianis qui duumviri doctiſſimi fragmenta Damaſceni collegerunt ac latine verterunt. Fragmenta quidem *de moribus variarum gentium* quæ à Stobæo ſervata una cum ſimilibus Heraclidis, ſubjici ſolent Ariſtotelis πολιτικοῖς, videntur petita fuiſſe è Damaſceni συναγωγῇ παραδόξων ἠθῶν, quam Auctor inſcripſerat Herodi Judæorum Regi, teſte Photio Cod. CLXXXIX In excerptis Peireſcianis leguntur etiam præclara ἀποσπασμάτια ex Damaſceni

ſceni *libro de vita ſua*, περὶ τῦ ἰδίυ βίυ καὶ τῆς ἑαυτῦ ἀγωγῆς p. 414. ſeq. tum è *libris de vita Auguſti* p. 473. niſi hæc fuit pars καθολικῆς ἱςορίας perinde ut *Aſſyriaca hiſtoria* πολύςιχον βιβλίον Photio memoratum Cod. CLXXXIX. *Tragœdias* quoque & *Comœdias* cum laude ſcripſiſſe, & in omni genere doctrinæ egregium fuiſſe Suidas retulit. Ex his videtur fuiſſe Σωσωνίς quam laudat Euſtathius ad Dionyſ. v. 976. Ejus opus *de Philoſophia Ariſtotelis* allegat Simplicius in 2. Cœlo comment. 12. Librum *de Diis* id. in 1. Phyſ. *De Philoſophia prima* id. Paraphraſin *in Ariſtotelis Metaphyſica, libros de cœlo, de anima* &c. Vide Patricii diſcuſſ. Peripatet. lib. X. p. 136. De palmulis ſive dactylis quas à Nicolao Damaſceno Nicolaos vocavit Auguſtus Imp. agunt Meurſius ad Heſych. illuſtrem p. 168. ſeq. & illuſtris Ez. Spanhemius diſſ IV. de uſu ac præſtantia numiſmatum.

Nicomachus Ariſtotelis F. Laert. V. 1. Diſcipulus Theophraſti. id 39. Vide quæ ſupra cap. VI. num. XXIX. & Marium Nizolinum IV. 6. Antibarbari Philoſophici, qui Nicomachũ contendit digeſſiſſe ſcripta pleraque quæ ſub Ariſtotelis nomine hodie legimus.

Nilus cujus libellus de ratiocinationibus latine prodiit Jo. Baptiſta Raſario interprete. Lugd. 1547. fol. ad calcem Ammonii, Magentini & G. Pachymeris.

Olympiodorus Theophraſti diſcipulus. Laert. V. 57.

Olympiodorus quem Proclus Anno CHRISTI 484. denatus audivit, teſte Marino in hujus vita c. IX.

Olympiodorus junior cujus Commentarii in Ariſtotelis libros quatuor Meteoron exſtant Græce cum Joh. Philopono Venet. 1551. fol. & latine Jo. Baptiſta Camotio interprete ibid. 1551. 1557. fol. Alexandrinum ſe indicat in lib. 2. p. 66. Ætatem docet lib. 1. p. 20. teſtatus Cometen ſua ætate conſpectum Anno CCLXXXI. Diocletiani, qui reſpondet Anno CHRISTI, DLXV.

Olympius Ariſtotelis ſervus. Laert. V. 15.

Olympus diſcipulus Ammonii Saccæ. Porphyr. vita Plotini.

Ophelion Lyconis ſervus. Laert. V. 73.

Georgius Pachymeres, de quo infra lib. V.

Palæphatus Abydenus, Hiſtoricus, Ariſtotelis diſcipulus, de quo Suid.

Peripateticus Palatinus in Jo. Sariſberienſis Metalogico plus ſimplici vice memoratus eſt Petrus Abailardus, ut ipſe docet lib. II. c. 17. Confer Jac. Thomaſii τῦ μακαρίτυ diatribam de ſtatu Academiarum

post receptum Aristotelem, quæ inserta est observationibus selectis Hallensibus T. VI. p. 156. seq.

Pancreon. Supra in *Leo Byz.*

Pasicrates Rhodius Bonæi F. frater Eudemi Rhodii de quo suo loco, Aristotelis discipulus. Huic quidam tribuerunt A. τὸ ἔλαττον Metaphysicorum teste Philopono p. 7. Sed deridendos eos qui librum primum Aristoteli abjudicant ducit Syrianus in lib. II. p. 17. ubi observat Aristotelem ipsum eo remittere suos lectores.

Pasithemis Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 72.

Phaniades Phalannæus Cretensis. Steph. Byz. in Φάλαννα.

Phanias sive Phænias è Lesbo Eresius * discipulus Aristotelis, ad quem Epistolam Theophrasti laudat Schol. Apollonii lib. 1. v. 36. Laert. V. 38. 50. Scripsit Magistri sui exemplo Categorias, de Interpretatione & Analytica, ut colligas è loco Ammonii quem supra in Eudemo produxi. Tum librum περὶ Σωκρατικῶν, de quo confer si placet Jonsium p. 84. Alia ejus scripta persequitur Vossius de Hist. Gr. p. 49. cavebis tamen ab errore quo vir doctus Phaniam juniorem Posidonii Stoici discipulum cum Phania Eresio confundit. Tertium quoque Phaniam utroque vetustiorem observavit Jonsius, pro quo παραινόμων reo Lysias Orationem scripsit teste Athenæo XII. p. 551. Alius denique fuit Phanias Appii Pulchri libertus Cic. III. 1. ad famil.

Phaselites, Aristotelis discipulus cujus meminit Athenæus XIII. p. 569. videtur esse Theodectes.

Philion Alopecensis, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Philo Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Philochorum Atheniensem liceatne Peripateticis annumerare è loco Tatiani, quod facit Patricius p. 134. discuss. Peripatet. vehementer dubito.

Philocrates Tisameni F. cujus mentio in testamento Stratonis apud Laert. V. 64.

Philomelus Evonymeus, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Jo. Philoponus Ammonii Hermeæ discipulus, de quo infra lib. V.

Phi-

* Male Ephesius dicitur apud Suidam & Etymol. in κύρβεις. Perperam quoque Koenigius in Bibl. Phaniam Lesbium ab Eresio distinguit. De Ereso Phaniæ ac Theophrasti patria, vide si placet Clariss. Bælium in Lexico.

Philostratus Peripateticus. Macrob. I. Saturnal. c. 11. At legendum *Theophrastus*.

Phocio Peripateticus. Schol. Comici (legend. *Sotio.*) ad Plutum v. 149.

Phormio Ephesius Peripateticus, derisus ab Annibale quod homo de Schola ipso præsente per aliquot horas de Imperatoris officio & de omni re militari dicere instituisset. Cic. de Oratore II. 18.

Phrasidemus Peripateticus, quem naturalis disciplinæ peritum ex Aristotelis Schola ad se attraxit Stilpo Megarensis, teste Laertio II. 114.

Plato junior, Aristotelis discipulus. Laert. III. 109. Alius item Plato discipulus Praxiphanis. ibid.

Pompylus Theophrasti servus, Philosophus. Laert. V. 36. 54. 55.

Porphyrius, de quo infra libro IV. scripsit præter Isagogen de quinque Vocibus in Scholis Peripateticis decantatissimam, Expositionem in Aristotelis Categorias.

Posidonius Lyconis servus testamento ejus manumissus Laert. V. 73.

Praxiphanes Rhodius. Strab. XIV. p. 655. Theophrasti discipulus, Procl. I. in Timæum. Præceptor Platonis junioris Peripatetici. Laert. III. 109. Scripsit diatribam de Poetis, qua colloquentes induxit Platonem veteris Academiæ principem & Isocratem. id. III. 8. Videtur hic Praxiphanes laudari à Demetrio de elocutione sect. 57. seq. Praxiphanes ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, Marcellin. in Thucydidis vita. Alius Praxiphanes Dionysiphanis F. Mytilenæus qui primus Grammaticus dictus est. Clem. I. Strom. p. 309. Praxiphanes Sophoclis Scholiastes. Schol. ad Sophoclis Oedipum Colon. v. 894. Praxiphanes quem audivisse fertur Epicurus. Laert. X. 13.

Praxiteles, apud Auctorem Vitæ Aristot. à Menagio editæ: Διάδοχοι δὲ αὐτοῦ τῆς σχολῆς κατὰ τάξιν ἐγένοντο οἵδε· Θεόφραστος, Στράτων, Πραξιτέλης, Λύκων, Ἀρίστων, Λύκισκος, Πραξιφάνης, Ἱερώνυμος, Πρύτανις, Φορμίων, Κριτόλαος.

Premigenes Peripateticus. Galen. V. 11 de sanitate tuenda.

Priscianus Lydus, cujus exstat commentatio in Theophrastum de sensu. Vide supra cap. IX. num. 15.

Procles & Demaratus Aristotelis è filia nepotes, discipuli Theophrasti. Sextus I. contra Math. p. 51.

Proclus Lycius primum audivit Olympiodorum Peripateticum, & li-

bris duobus de motu Aristotelicam doctrinam de hoc argumento in compendium redegit. Videtur etiam in libros de cœlo & elementis scripsisse, ut è Philopono colligit Patricius p. 141. discuss. Peripatet.

Prosenes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Prytanis. Vide supra in Praxitele.

Michael Psellus, de quo Libro V.

Ptolemæus Peripateticus, cujus meminit Porphyrius in Plotini vita, Sextus Empir. I. contra Math. p. 13. & 15. & Scholiastes ineditus ad Dionysium Thracem. Forte non diversus à Ptolemæo Ascalonita de quo dixi nonnihil lib. II. c. V. atque infra lib. IV. ubi de Ammonii libello περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων. Cæterum à Simplicio in libros de cœlo ubi Ptolemæi περὶ στοιχείων & ὀπτικὰ commemorat, non puto notari Ptolemæum Peripateticum, ut in mentem venit Patricio p. 137. disuss. Peripatet. sed Claudum Ptolemæum Mathematicum celebrem, de quo suo loco.

E Regibus *Ptolemæis* à Peripatetica doctrina non alieni fuere *Ptolemæus Lagi,* qui Theophrastum ad se arcessivit. Laert V. 37. & *Ptolemæus Philadelphus,* Stratonis Physici, quem LXX. talentis donavit, institutione usus. id. V. 58.

Python cujus mentio in testamento Lyconis. Laret. V. 70.

Rufinus Cyprius Lucian. in Demonacte.

Satyrus sub Ptolemæo Philometore clarus, de quo Jonsius lib. II. c. 11. & Vossius de Hist. Gr.

Simachus inter Theophrasti discipulos refertur à Patricio ex latina versione Athenæi VI. p. 252. sed in Græco rectius est Lysimachus. Ἀττάλου δὲ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος, ὃν Καλλίμαχος μὲν * Θεοδώρειον ἀναγράφει, Ἕρμιππος δ' ἐν τοῖς Θεοφράστου μαθηταῖς καταλέγει. Confer de hoc Lysimacho Jonsium lib. 1. c. 2.

Simplicius Ammonii Hermeæ & Damascii discipulus natione Cilix, cujus eruditissima in varios Aristotelis libros commentaria Græce extant. De hoc dixi infra lib. V.

Sisinnius Episcopus Novatianus Peripateticis à quibusdam accensetur quia apud Sozomenum VIII. 1. & Socratem VI. 22. dicitur fuisse

ἀνὴρ

* Callimachus in suis πίναξι φιλοσόφων hunc Lysimachum retulerat inter discipulos Theodori Athei.

αὐτὸς ἐλλόγιμος ὅτι μάλιςα καὶ φιλοσόφων δογμάτων καὶ τῶν ἱερῶν λόγων ἐπιςήμων, καὶ πρὸς διαλέξεις ἕτοιμος.

Socrates Bithynus. Laert. II. 47. Fuit & Ariſtotelis quidam Magiſter Socrates diverſus à celebri illo quem audivit Plato. De eo Menagius ad laudatum Laertii locum.

Soſigenes Alexandri Ægæi præceptor, de quo dixi ſupra cap. V. §. 21. Andronici eum Rhodii diſcipulum fuiſſe ſuſpicatur Patricius p. 134. diſcuſſ. Peripatet.

Sotion Alexandrinus Apollonii Peripatetici frater natu minor, Plutarch. περὶ φιλαδελφ.

Sotion ex Peripatetica diſciplina haud ſane ignobilis vir fuit. Is librum multæ variæque Hiſtoriæ refertum compoſuit eumque inſcripſit Κέρας Ἀμαλθείας. Gell. lib. 1. c. 8. è cujus loco videtur & apud Scholiaſten Ariſtoph. & Varinum in Λαΐς pro Phocionis Peripatetici nomine nomen Sotionis reponendum. Confer Jonſium II. 10. Sotionem laudat Simplic. in Categor.

Staſeas Neapolitanus. Ciceronis familiaris. lib. 1. de Oratore c. 22. ſeq. V. 2. & 25. de finibus.

Strabo Geographorum Princeps Stoicis licet addictior teſtatur ſe cum Boetho Sidonio apud Andronicum Rhodium συμφιλοσοφῆσαι τὰ Ἀριςοτέλεια. XVI. p. 757.

Strato Alexandrinus. Laert. V. 61.

Strato Phyſicus, Patria *Lampſacenus*, Arceſilai F. Theophraſto ſucceſſit Olymp. CXXIII. & Ptolemæi Philadelphi Præceptor fuit. Vide quæ ad Laertium V. 58. ſeq. ubi & ſcriptorum Catalogus, inter quæ eſt Epiſtola ad Arſinoen conjugem Ptolemæi. In teſtamento quod ibidem num. 62. ſeq. legitur, Scholæ ſucceſſor à Stratone Olymp. CXXVII. deſignatur Lycon, de quo ſupra ſuo loco. In libro περὶ τοῦ ὄντος, definivit τὸ ὂν διαμονὴν τῶν ὄντων, quod reprehendit Proclus IV. in Timæum p. 242. 243. Materiæ tribuit facultatem plaſticam & ſpermaticam in qualibet ejus particula latentē, cujus, licet ſenſu atque intellectu deſtitutæ, vi res omnis generis efformentur atq; iterum in eam recidant & corrumpantur, ut vita quoque & ſenſus atque intellectus ſint nihil aliud quam formæ, accidentia, πάθη & qualitates materiæ. Confer Rad. Cudvvorthi ſyſtema νοητὸν univerſi p. 107. ſeq. Librum quo probavit ſenſum non eſſe ſine intelligentia, memorat Plutarchus de ſoller-

lertia animal. p. 719. Idem Plutarchus contra Colotem p. 1215. cum ab Aristotele in plerisque discedere observat, & casui plurimum tribuisse. Vide & quæ de Stratone ejusque placitis collegit Patricius discuss. Peripatet. p. 133. & 155. seq.

Syrianus Philoxenus in libros II. XIII. & XIV. Metaphys. Aristotelis scripsit, sive potius Platonem & Pythagoricos contra Aristotelis objectiones defendit. De eo dixi infra lib. V.

Tachon Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Temagoras Gelous Theophrasti discipulus. Patric. pag. 132. discuss. Peripatet.

Themistius cognomento Euphrades, de quo infra libro V.

Theodectes Phaselites auditor Aristotelis, *inprimis, ut hic ipse sæpe significat, politus scriptor atque artifex*: Cic. in Oratore c. 51. Ejus artem Oratoriam respicit idem c. 57. 64. Ad hunc Rhetorica scripsit Aristoteles. Vide supra cap. VII. in τέχνη, & Patricium discuss. Peripatetic. p. 129. qui ideo quod nullius è discipulis in scriptis suis facere solet mentionem, Theodectis autem sæpius meminit, negat eum auditorem Aristotelis fuisse, licet hoc diserte testantur Cicero, Athenæus XIII. p. 566. Suidas, atque alii. Scripsit & λόγους ῥητορικοὺς teste Stephano Byz. in Φασηλίς, & inter eos qui Mausolum pro funere laudarunt primas hic tulit si Suidæ credimus. Accidit illud Ol. CIII. viginti annis antequam Lyceum aperiret Aristoteles. Nec major quadragenario Theodectes fuit cum obiret diem. Quæ fateor difficulter conciliari possunt cum eorū sententia qui Aristotelem ab eo auditum affirmant. De Theodectis Tragœdiis dixi lib. II. c. XIX. Sed fuit & alter Theodectes prioris F. de quo adeundus Suidas.

Theodorus Gaza Thessalonicensis, latina Aristotelis Problematum, Historiæ animalium * librorumque de animalium partibus & generatio-

* Apud Pierium Valerianum lib. 2. de literator. infelicitate p. 70. legas Aristotelis historiam animalium à Gaza oblatam Sixto IV. Pontifici Max. à quo totum inauratum se iri sperans, aureos vix quinquaginta retulerit: unde studiis indignatus suis, numos primum in Tiberin abjecerit, mox ipse hujus indignitate rei exulceratus insolabili contabuerit ægritudine. Jovius quoque in elogiis p. 94. *Novissime* inquit, *cum* (Gaza) *nobilissimas lucubrationes in membranis accurate perscriptas Sixto Pontifici detulisset, nec pecunia vel ipsius librarii præmio digna redderetur, indignatus subagreste judicium,* Effugere hinc libet, *inquit*, postquam optimæ segetes in olfactu præpin-

tione & Theophrasti de stirpibus interpretatione celeberrimus, diem obiit supremum A. C. 1478. Dictionem Græcam Aristotelis cum latina Gazæ his verbis confert Julius Cæsar Scaliger ad lib. 2. de plantis p. 411. *Aristoteles non hominis potius quam naturæ videtur ore loqui. Tanta cum simplicitate tantum numerorum conjungit, ut venustas nativa, non ambitiose quæsitus cultus expleat animum paucorum, sed Atticum illum & Αὐτόχθονα. Sic in historiis cum pleraque omnia scribat; Theodorus additis calamistris fusam, laxam atque etiam turgidam interdum trahat orationem, visus est barbaris quibusdam, qui temere tumultum verborum quæritant, etiam (si Deo placet) Aristotelem ipsum dicendo superasse. Qui tamen hominibus Romanis haud paucis locis Latinæ dictionis puritatem ægre tueri posse videatur. Auxerit Gaza literas Latinus, illustrarit, denique genuerit: damus, cognoscimus, laudamus, admiramur optimi, atque innocentissimi virum studium, merita: non obtrectamus; amamus, sequimur. At enimvero dicatur melius quam sit Aristoteles locutus loqui, suscitabitur animus eruditorum ad judicandum. Observabunt impuras loqvutiones, anxias, peregrinas: καὶ ὡς καλλωπίζειν Atticam illam Palladem ausus sit. - - Matrona est Aristotelis oratio, quæ ad suum decorem nihil sibi petat præsidii.*

Theodorus Metochita Nicephoro Gregoræ disertissima in funus ejus Monodia vocatur inter alia ὁ τῆς Ἀριστοτελικῆς γλώττης τοὺς λαβυρίνθους ἀπλώσας. De commentariis ejus in Aristotelem, quarum latina tantum versio hactenus edita est, dicam infra lib. V.

Theodosius Ammonii discipulus, socer Zethi qui Plotini discipulus fuit. Porphyr in Plotini vita.

Theogeton Tragæates, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Τραγαία.

Theon Lyconis servus, testamento ejus manumissus. Laert. V. 37.

Theophrastus Eresius Alexandri discipulus ex primis, de quo supra cap. IX.

pingvibus asinis sordescunt, *atque ita in Brutios ad sacerdotii sacram sedem contendit.* Idem de Sixto IV tradunt Scaliger in Scaligeranis secundis (ubi male, perinde ut in theatro Pauli Freheri & Eponymologico Critico Magiro Eybeniano editum est *Sixtus* V.) Bullartius T. 1. Academiæ scientiar. & Artium p. 274 Leonhardus Cozzandus de magisterio antiquor. Philosophor. p. 119. Adolphus Clarmundus parte IV. vitarum Germanice editarum p. 57. &c. Sed Nicolao V. qui ante Sixtum fuit & jam A. C. 1455. diem obiit, Gazam inscripsisse Aristotelis de animalibus Historiam, Epistola libro præfixa testatur.

In diſcipulorum ejus numero alii deficiunt, alii excedunt. Excedit Franciſcus Patricius, qui p. 139. diſcuſſ. Peripatet. affirmat à Laertio tradi Theophraſtum plus quam quatuormillia auditorum habuiſſe. Deficiunt editiones & interpretes priores Suidæ, in quibus ridicule legitur Theophraſtum plures habuiſſe diſcipulos quam duos. Verum πλείες ἢ β, non erat apud Suidam interpretandum *duo*, ſed *bis mille*, ut pridem ad Heſychium Illuſtrem p. 159. Jo. Meurſius annotavit. Recte hoc ut alia infinita emendatum eſt in præclara, qua eruditiſſimus Kuſterus nuper nos beavit, Suidæ editione. Laertius V. 37. Ἀπήντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ μαθηταὶ πρὸς δισχιλίους. Heſych. Illuſtris: λέγεται εἰς τὴν θεοφράστου διατριβὴν φοιτᾶν μαθητὰς πρὸς δισχιλίους.

Theophronius Cappadox, hæreſi Eunomianus, qui in libro ſuo περὶ γυμνασίας τοῦ νοῦ teſtatus eſt Ariſtotelis ſe ſcripta Logica utcunque triviſſe. Vide Socratem V. 24. Sozom. VII. 17. Niceph. XII. 30.

Theſippus Theſippi figuli F. teſtis Theophraſtei teſtamenti. Laert. V. 57.

Threpta, Theophraſti ſervus. id. 54.

Timarchus Ariſtotelis diſcipulus, cujus mentio in ejus teſtamento apud Laert. V. 12.

Vegetius Prætextatus, qui Themiſtium in utraq; Ariſtotelis Analytica latine convertit, teſte Boethio.

Victorinus Orator, in cujus verſionem latinam Iſagoges Porphyrianæ idem Boethius eſt commentatus.

Uranius Syrus, Ariſtotelicæ Philoſophiæ jactator potius quam Myſtes, de quo Suidas ex Agathiæ libro II.

Xenarchus Seleucienſis, cujus meminit Strabo XIV. p. 640. Simplicius in 1. de cœlo, Alexander Aphrodiſ. &c.

E fœminis Peripateticam Philoſophiam doctis unicam licet memorare *Olympiodori*, de quo ſupra, *filiam*, è Marino in vita Procli c. IX. & Suida in Ὀλυμπιόδωρος. Nam *Theodoram* cui Damaſcius vitam Iſidori inſcripſit, ſororesque Theodoræ ab Iſidoro & Damaſcio inſtitutas neſcio an Platonicis rectius adſcripſeris, ut ſupra facere me memini, vel certe illis, quæ variarum ſunt ſectarum dogmatis imbutæ.

Inter hoſtes Ariſtotelis & Peripateticorum ſingulares nomen ſuum profeſſus eſt Antoninus Caracalla Imp. qui συσσίτια eorum Alexan-

xandriæ ſuſtulit, atque immunitatibus eos privavit teſte Dione lib. LXXVII. p. 873. Caracallæ addi poteſt LeoIſaurus, de quo Zonaras T. 3. Chron. p. 85. refert quod domum in quo alebantur Philoſophi, & ipſos eorumque præfectum ſive Doctorem Oecumenicum & Bibliothecam illorum exuſſerit, quia Iconoclaſtarum ſententiam probare noluiſſent.

CAPUT XII.

De verſionibus Græcis Librorum Veteris Teſtamenti.

Ante LXX. *Interpretes de nulla græca verſione certo conſtat.* 1. *De* LXX. *Interpretibus, Ariſteæ liber, dubiæ fidei. Ejus editiones & verſiones.* 2. *Hiſtoria* LXX. *Interpretum pluribus obſepta fabulis, & veterum ſcriptorum ἀντιλογίαις.* 3. *Num quinque tantum fuerint interpretes, & num Pentateuchum duntaxat, & è qua lingva, an omnes V. T libros, atque etiam* LXXII. *Apocryphos verterint.* 4. *Utrum hodie ſuperſit* LXX. *Interpretum translatio, ac de verſione, quam ſub Herode concinnatam ſuſpicati ſunt viri quidam docti.* 5 *Verſiones Græcæ, quæ* LXX. *Interpretibus hodie tribuitur, editiones.* 6. *De verſionis illius fide & auctoritate.* 7. *De verſione græca Aquilæ, quam veteres intelligunt quandoque ad Hebraicum provocantes.* 8. *De verſione Symmachi, quam videntur veteres intelligere, cum provocant ad Codicem Samaritanum.* 9. *De verſione Theodotionis.* 10. *De quinta & ſexta verſione auctorum ſine nomine. Locus ex inedito Joſephi Hypomneſtico.* 11. *De Origenis editione κοινῇ inſtructa Obeliſcis & Aſteriſcis.* 12. *De tetraplis, Hexaplis & Octaplis Origenis. Specimen Hexaplorum, Caput I. Geneſeos.* 13. *De editionibus græcæ verſionis, quas laudant veteres ſub nomine Luciani, Heſychii, Euſebii.* 14. *De Hieronymi verſione latina translationis græcæ* LXX. *Interpretum, ac de græca verſione latinæ Hieronymi interpretationis.* 15.

I.

POst tot viros eruditos dicendum etiam nonnihil mihi est de græcis divinarum literarum Interpretibus, ut lectori græcorum omnis generis scriptorum veterum notitiam in hoc Volumine inquirenti, etiam de sacris hisce, quæ scitu digna sunt, compendio saltem offerantur. Initio quidem admodum incerta esse existimo, quæ de versione græca librorum antiqui fœderis diu ante LXX. Interpretes à nescio quo composita, & Pythagoræ, Platoni, aliisque Græcis lecta tradit Aristobulus, apud Clementem Alex. 1. Strom. p. 342. & Eusebium XIII. 12. præparat. p. 663. Licet huic testimonio plurimum tribuunt tum alii, tum R. Azarias apud Buxtorf. lib. de punctorum antiquitate, p. 130. & non ita pridem Clariss. G. Vockerodt in Exercitatione de Notitia divinarum scripturarum apud Gentiles. * Manifestus quoque error est Rufini, qui in epistola Demetrii apud Josephum XII. 2. verba: *συμβέβηκε δ' αὐτὰ καὶ ἀμελέστερον ἢ ἔχει, σεσημάνθαι* interpretatur sic: *contigit etiam minus diligenter eam, quam habent, transferri.* In libro Aristeæ hic locus ita legitur: *τυγχάνει γὰρ ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα, ἀμελέστερον δὲ καὶ οὐχ ὡς ὑπάρχει σεσήμανται*, quorum sententia est: constat enim literis linguaque Hebraica, sed negligentius, neque ita ut (ab auctoribus) se habent, scripta interpunctaque sunt. Nec minus aperta Serarii hallucinatio, qui in Prolegom. Bibl. c. 16. quæst. 1. græcam versionem sacrorum librorum, quam sub Ptolemæo Lagi compositam tradunt Irenæus & Theodoritus, à translatione LXX. Interpretum, quam sub Philadelpho concinnatam reliqui omnes affirmant, distinguit. Admodum lubrica itidem videtur conjectura viri præclarissimi Joh. Henrici Hottingeri, qui in thesauro Philologico p. 282. & in fasciculo p. 146. & in exercitationibus anti Morinianis p. 29. Græcam Samaritanorum versionem septuaginta-virali græca antiquiorem olim exstitisse, Græcisque Ecclesiæ doctoribus sub Σαμαρειτικοῦ nomine laudatam opinatur. Verum, quæ ratio nos quæso moveat, ut tam antiquam illam esse arbitremur, cum præcipue, ut infra declarabo, credibile sit per Samariticum veteres intellexisse versionem græcam Symmachi. Porro Scripturas in græcam linguam ante Ptolemæum translatas negat Augustinus VIII. 11. de Civ. Dei.

II. Vetu-

* Jenæ A. 1689. 4. Confer, si placet Bibl. Universal. T. XVII. p. 440. & doctiss. Hodyum de Bibliis Original. p. 572.

II. Vetustissima igitur, de qua certius paulo constat, est versio græca librorum antiqui fœderis, quæ per annos amplius mille & septingentos celebris fuit sub nomine LXX. *Interpretum.* Antiquissimus omnium, qui historiam hujus interpretationis scripto consignarunt, haud dubie est Autor notus sub nomine *Aristæi* sive *Aristeæ*, qui se Ptolemæi Philadelphi Regis Ægypti ministrum & cum Andrea Regis ejusdem ἀρχισωματοφύλακι, ad Eleazarum Pontificem, librorum sacrorum Interpretumque impetrandorum causa à Rege missum refert. Hujus liber ad *Philocratem* fratrē etiamnum exstat, quo tota res fuse exponitur, nomina LXX. Interpretum, Regis in illos munificentia, quæstiones à Rege eisdē in convivio propositæ, ipsorumq; responsiones prolixe referuntur. Hunc Eusebius IX. 38. præparat. vocat περὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ τῶν Ἰουδαίων νόμου. Primus *latine* vertit Pauloq; II. Pontifici dicavit Matthias *Palmerius* Vicentinus, cujus versio quibusdam antiquioribus latinis Bibliorum editionibus præfigitur, ut Romanæ A. 1471. fol. & Norimbergensi anno 1475. Prodiit deinde sæpius tum seorsim, ut Colon. 1578. 8. cum commentario qualicunque *Jacobi Middendorpii*: tum una cum aliis scriptis, Ut Basileæ A. 1536. 8. cum Olympiodoro & Gregorio Neocæsar. in Ecclesiastem: atque etiam in Micropresbytico Basil. 1550. fol. sed & in Bibliotheca Patrum Parisiis edita, tomo 7. atq; Coloniæ, tomo 1. & Lugduni, tomo 2.

Græce primus ex Codice, quem in Italia acceperat, edidit & Huldrico Fuggero dicavit *Simon Schardius*, adjuncta separatim versione latina meliori *Matthiæ Garbitii*, Professoris græcarum literarum in Academia Tubingensi paulo ante defuncti, & variis lectionibus è Codice Vaticano collectis. Basil. 1561. apud Oporinum 8. Hanc editionem secutus sum, cum Aristeæ librum græce & latine subjungerem editioni Josephi Lipsiensi, quæ titulum præfert Coloniæ A. 1691. fol. ubi & notas meas breves ad compendium Aristeæ in Josephi Historia Lib. XII. cap. 2. obvium reperies. Aristeam græcolatinum *Eldani de Parchum* Obotritæ Francof. 1610. memoratum Imbonato in bibliotheca Ebræo-latina p. 347. & Heidenreichio in Pandectis Brandenburgicis p. 271. necdum vidi. Novam editionem hujus scripti receperat vir doctiss. *Is. Vossius*, quo antequam promissa exsolvisset defuncto *Oxonienses* A. 1692. 8. edidere Aristeæ librum, servata Garbitii versione locis quibusdam emendata, & præmissis veterum testimoniis de septuaginta interpretibus cura Eduardi potissimum Bernhardi. Hanc editionem secuti sunt, operi-

busque suis scriptum integrum Græce & latine inseruere viri duo præstantissimi, qui in Belgio & Anglia Aristeam scriptorem supposititium & universam ejus narrationem confictam ac commentitiam esse nuper ostenderunt, *Humfredus Hody*, linguæ græcæ Professor Regius & Archidiaconus Oxoniensis in libris IV. de Bibliorum textibus Originalibus, versionib9 græcis & vulgata latina; Oxoniæ è theatro Sheldoniano 1705. fol. & *Antonius Van Dale*, Medicus ac Philologus Harlemensis in dissertatione super Aristea de LXX. Interpretibus, Amstelod. 1705. 4. Addamne his, quod *Johannes Drusius* LXXII. Interpretum responsa Regi Ptolemæo reddita ex Aristea, Garbitii versione servata, latine edidit libro secundo Apopthegmatum Hebræorum. Franequeræ A. 1591. 4.

Compendio historiam de LXX. Interpretibus ex Aristea refert Rabbi *Ghedalias* in Catena Cabbalistica fol. 23. 24. Versione liberiori Hebraica Aristeam interpretatus est *R. Azarias de Rossi* sive *de Rubeis* Ferrariensis sub titulo הדרת זקנים *Decor senum*, Mantuæ 1574. in Opere cui titulus מאור עינים *Lumen Oculorum*. Conf. Joh. Morini Exercitat. Biblicas p. 181. & Julium Bartoloccium Bibl. Rabinicæ T. 1. p. 437. Hottingerum Bibl. Or. p. 49.

Germanice vertit Justinus Goblerus de Sanct. Gvvere U. J. D. A. dicavitque Philippo Hassiæ Landgravio A. 1561. Recusa est hæc versio Amstelodami A. 1631. 12. D. Simonis Schardii versio Germanica edita A. 1619. 8.

Gallice lucem vidit per G. Paradin. Lugd. 1552. 12.

Italice subjectus libris V. T. in versione Bibliorum Italica, quam A. 1471. edidit Nicolaus Malermus Venetus, Abbas Benedictinus Ord. Camaldulensis monasterii S. Michaelis de Lemo. Eadem Biblia recusa A. 1477. & 1541. Prodiit & Aristeas Hetrusca lingua nescio quo interprete, Florentiæ 1550. 8.

Hunc ipsum esse librum, quem legit olim & sub Aristeæ nomine laudat Josephus, & ex quo nominatim compellato historiam de LXX Interpretibus referunt vel perstringunt Tertullianus c. 18. Apologet. Eusebius VIII. 2. seq. præparat. Georgius Syncellus p. 272. seq. Auctor Chronici Paschalis p. 173. Joh. Zonaras aliiq; nonnulli, vel collatio sola lectori perspicue demonstrabit.

At ab Aristeæ qualis hodie exstat non minus quam à Josepho & Eusebio immane quantum discrepant, quæ ex Aristea refert Epiphanius lib. de ponderibus & mensuris sect. IX. seq. Diversa quoque sunt, quæ habet Pseudo-Josephus Gorionides III. 2. Diversa insuper nomina

LXX.

LXX. Interpretum occurrunt in epistola pseudo Damasi ad Hieron. *Cogitavi frater amantissime, & in Christo semper sacerdos, ut secundum septuaginta Interpretes id est Matthiam & Ptolemæum, Muchium, Sacreum, Hydronium, Pamphilum, Zoastirem, Didymum, Sanium, Epiphanium, Ciatrem, Simonem & cæteros in quantum nostra recurrit conscientia, de septuaginta invenire vestigia.* Diversum quoque narrationis filum & diversas Ptolemæi & Hebræorum epistolas exhiberi à Matthæo Gigala Cyprio in nova Synopsi historiarum sermone Græco-barbaro conscripta, iterumque alias epistolas exstare in Petri Comestoris Historia Scholastica, notavit Humfredus Hody libro & capite primo operis paulo ante laudati. Utrum vero hi vel ingenio tantum indulserint suo, vel ex memoria rem referentes tam varia confinxerint (nam nec Josephus ex asse cum Aristea conspirat) vel diversum sub Aristeæ nomine codicem, quod doctissimo Hodio videtur & à juniore quodam confictũ ad manus habuerint, lectoris judicium esto.

Veram esse Aristeæ narrationem, & ab Aristea Ptolemæi hyperaspiste sive custode corporis vere scriptam, Josepho, Eusebio aliisque antiquis pridem accredidere plerique eruditorum, Brianus Waltonus prolegom. IX. ad Bibl. polyglotta §. 4. Isaacus præcipue Vossius libro de LXX. Interpretibus c. 4. ejusque appendice & in appendice ad Melam p. 58. seq. ubi librum ab Humfredo Hodyo adversus historiam Aristeæ editum Oxoniæ 1686. 8. ex instituto impugnat. Assentitur Vossio Nicolaus quoque Nourritus in apparatu ad Bibliothecam maximam Patrum libro 1. Sed fateor re diligenter expensa probabiliorem mihi videri sententiam eorum, quibus Aristeæ liber videtur commentum Judæi alicujus Alexandrini ante Christi nati tempora, & antequam Aristobulus scriberet, concinnatum ad auctoritatem versioni Græcæ sacrorum librorum, quæ intet Judæos Hellenistas obtinebat conciliandam. Hoc jam pridem suboluit acutissimo Josepho Scaligero ad Eusebii Chron. num. MDCCXXXV. p. 133. & epistola XIV. ad Segvinum, suffragantibus ex ipsa Ecclesia Romana (ne Lud. Capellum & Protestantes alios quam plurimos laudem) H. Valesio ad Hist. Eccles. Eusebii p. 55. Rich. Simone lib. II. Hist. Criticæ V. T. cap. 2. & Elia du Pin in Prolegomenis ad Biblia lib. 1. c. 6. §. 3. p. 176 seq. Præcipue vero summa ope & conquisitis diligenter argumentis hoc annisi sunt duumviri supra laudati Hodius & Van Dalen, ut demonstrarent, parum inesse fidei universæ de LXX. Interpretibus à Ptolemæo arcessitis traditioni, adeoq; veram esse priorem Is. Vossii sententiam, qui in notis ad Barnabæ Epist. librum

librum de LXX. Interpretibus allegans, non Aristeam sed pseud-Aristeam appellavit. Aristæum ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων laudat & ex eo quædam de Jobo refert Alexander Polyhistor apud Eusebium IX. 25. præparat. Evangel. eundem ut videtur Aristeam innuens.

III. Equidem adeo incredibilia & pugnantia sunt, quæ de LXX. Interpretibus in Aristea, Philone, Josepho, & aliis veteribus leguntur, ut nec cum cæteris historiarum veterum monumentis, nec cum temporibus moribusque Ptolemæi, ac Demetrii Phalerei, nec cum institutis gentium facile possint conciliari, nec denique secum ipsa satis conveniant, quod à viris illis doctis prolixe est ostensum. Si quis igitur cogitet Judæos inter gentes illa ætate admodum contemptos, vicissim amplificandis rebus suis etiam per fabulas * pronos, profecto is magis magisque detrahet narrationi illi per se parum verisimili fidem, cujus partem jam olim ausus est explodere Hieronymus, rejectis cellulis, quibus inclusos interpretes narrant alii vel singulos, ut Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Hierosol. Augustinus, Gorionides &c. vel binos, ut Epiphanius & Novella 146. Justinianus Imperator, aliique apud Hodium p. 152. seq.

IV. Mirus quoque est Judæorum ipsorummet de illa versione dissensus. Nam cum LXXII. Interpretes arcessitos, è singulis tribubus scilicet senos ab Eleazaro missos Aristeas referat, Gorionides his addit Eleazarum ipsum: At Talmudici in tractatu Sopherim c. 1. §. 7. vocant מעשה בחמשה זקנים ** *opus quinque seniorum*, qui scripserunt Ptolemæo Legem græce. Mox in eodem tractatu c. 1. §. 8 *Alia historia de Ptolemæo Rege, qui congregavit* שבעים ושנים זקנים *septuaginta duos senes, & collocavit eos in* LXXII. *domibus, nec revelavit eis, cur convocarii*

* Tale est, quod de Alex. M. Hierosolymam intrante, venerante summum sacerdotem & in templo immolante legitur adud Josephum, & refellitur ab Antonio Van Dalen libri laudati cap X. Nec minus, quod Talmudici fabulantur Jonathane Legem in linguam Chaldaicam transferente aves super ipsum volantes concidisse mortuas, muscas circumrepentes divinitus exustas &c. id. p. 165.

** Jacobus Cappellus ad Hebr. III. 8. *Versionis, quæ Ptolemæo Philadelpho data est, non unus fuit auctor. Ea vulgo dicitur LXX. Seniorum, sed tropice. quod scilicet facta sit à legatis LXX. viralis, quod Hierosolymis erat, Synedrii- Hos vero legatos fuisse non septuaginta, sed quinque, discimus ex Talmudis tractatu de Scribis c. I §. 7, Has quinque partitas operas inter se colligimus ex eo, quod unam eandemque vocem videmus aliter atque aliter redditam nulla necessitate.* Johannes Morinus parum verisimiliter Exerc. Bibl. p. 187. per opus quinque Seniorum intelligit quinque diversas, quibus Christiani olim usi sunt græcas librorum antiqui fœderis versiones.

carit illos (in Aristea & Josepho contrà legas Regem hoc per literas Eleazaro significasse) *sed separavit unumquemque eorum* (Aristeas & Josephus testantur conjunctim illos interpretationem concinnasse) *& dixit: Scribite mihi legem Moysis Magistri vestri. Tunc suggessit Deus consilium in corda singulorum, ut congruerent sententiæ eorum in sententiam unam. Exaraverunt ergo ipsi Legem quilibet seorsim.* Idem sibi persvasere Chistiani plerique, è quibus Nicetas: *διηρημένως τὴν τῆς διαλέξεως μεταβολὴν ποιησάμενοι μίαν ἐν ἑκάστοις ἔννοιαν καὶ λέξιν ἀποδεδώκασιν.* Ut scilicet de illis valeret locus Exodi XXIV. *9.* & 11. *καὶ ἑβδομήκοντα πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἷς.* Vicissim Aristeas festum in memoriam versionis hujus solenne institutum narrat ad dies vitæ Ptolemæi celebrandum, Philo ad sua usq; celebratum commemorat tempora, Talmudici in eodem tractatu Sopherim c. 1. §. 7. diem illum testatur Israeli accidisse gravem & luctuosissimum, non minus eo quo vitulum conflarunt. Ne dicam, quod ob legem græce sub Ptolemæo versam jejunium anniversarium instituerunt die octava mensis Tebeth, de quo adi Seldenum de anno civili Judæorum c. VIII. totum enim hoc fabulosum esse contendit Hody p. 221. de Bibliis Original. Versionis Græcæ institutum laudant Aristeas, Philo, Josephus; at Herbanus Judæus disp. cum Gregentio: *κακῶς,* inquit, *κατεστρέψαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκοντὶ τὰς βίβλους τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, ἵνα ταύταις ἐμφιλοχωροῦντες ὑμεῖς ἐπισωμίζητε πάντας ἡμᾶς.* Omitto quod Convivio Interpretes excepisse Rex Ptolemæus ab Aristea scribitur per dies septem, à Josepho per dies duodecim, hæc enim à librario vel memoria diversitas esse potest. Taceo etiam, quod Aristeas aureis literis scriptam legem Ptolemæo oblatā narrat, sed Talmudici in Sopherim, librum legis profanari haud dubitant, si aureis literis scribatur. At non prætereundum, quod Aristeas & Josephus versionem factam esse affirmant ex Hebraico, Philo & R. Azarias è Chaldaico, nonnulli apud R. Gedaliam in Schalschelet Hakabbala è Syriaco: è Samaritano deniq; Christiani scriptores Postellus ac Seldenus. Confer Hottingerum thesaur. Philolog. p. 294. - 300. ubi loca colligit, quibus græca versio cum Pentateucho conspirat Samaritano. Neque in hoc consentiunt, utrum legem solam sive Pentateuchum, an libros universos antiqui fœderis in Ptolemæi gratiam verterint LXX. Interpretes. Universos enim translatos esse affirmat * Pseudo Gorionides, & è Christianis Ire-

* Fallitur Joh. Morinus, qui Exerc. Bibl. p. 187. contendit Talmudicos quoque in tractatu Sopherim affirmare, quod universos legis, Prophetarum, & Psalmorum libros

næus, Clemens Alex. Epiphanius, Cyrillus I. contra Julianum aliique: ſolam vero *νομοθεσίαν* ſive *τὰ τ͂ νόμου*, ſolum, inquam, Pentateuchum Philo ſecundo de vita Moyſis, Ariſteas, Joſephus & tota Hebræorum ſchola apud Hieronym. in Ezech. V. & XVI. & ſecundum caput Michæ, Ariſtobulus item apud Euſebium præparat. XIII. 12. p. 664. & Talmudici in tractatu Megillah & Sopherim, quæ ſententia probavit ſe etiam viris inter Chriſtianos doctiſſimis, Andreæ inprimis Maſio præf. ad Joſuam, ubi obſervat verſionem Pentateuchi à verſione reliquorum librorum non mediocriter diſſidere & pauciores continere errores. Idem placet Cartvvighto IV. 3. mellificii Hebraici, Uſſerio c. 1. de LXX. Interpretibus, Humfredo Hody p. 164. ſeq. de Bibliis Original. Sam. Petito IV. 8. Var. lect. Alexandro Moro in Cauſa Dei p. 147. Antonio Van Dalen de Idololatria p. 635. ſeq. & libro de Ariſtea p. 179. ſeq. &c. Epiphanius vero & Cedrenus ab omnibus exſibilantur, quorum ille præter univerſos V. T. libros etiam LXXII. Apocryphos, hic decem myriades ſive centum librorum millia, & intra LXXII. quidem dierum ſpatium à LXXII. viris doctiſſimis Hebræorum translata fabulatus eſt. Confer Hodyum p. 176. ſeq. Hiſce addenda eſt fabula de libris ſacris per LXXII. interpretes in LXXII. gentium lingvas converſis, de qua meminit Goldaſtus ad Parænеticos Veteres p. 369.

V. Fuerunt viri eruditi, qui cum encomia, qui à Philone & in Ariſteæ libro & paſſim apud veteres in verſionem LXX interpretū congeruntur obſervarent, & viciſſim animadverterent Græcam, quæ hodie ſub illo nomine exſtat, interpretationem & Chriſtianis olim lecta eſt, tanquam parum fidelem rejici à Judæis (Confer Hodium de Bibliis Originalibus p. 241. ſq.) & plane non eſſe usq; adeo accuratam, ut tantas laudes ferre poſſit, exiſtimarunt genuinam LXX. Interpretum verſionem intercidiſſe. Hanc opinionē ſingulari libro de editione LXX. Interpretum Lond. 1657. 4. & Lipſ. 1695. 4. probandā in ſe ſuſcepit Jac. Uſſerius Vir admirandæ doctrinæ, contenditque variis argumentis ſive conjecturis verſionem illam in Bibliotheca Ptolemæi Philadelphi, cum Alexan-

verterunt LXX Interpretes. Nam verba *ſcripſerunt ei legem ſeparatim* ſignificant ſcripſiſſe illos legem ſeparatos per cellulas, non vero ut Morinus contendit, ſeparatim reliquos libros. Ibidem Talmudici, etſi falſo, memorant tredecim loca, quæ in gratiam Ptolemæi interpretes immutaverint, neque ullus ex illis locis ex alio libro depromptus eſt quam ex pentateucho. Vide ea ſi placet apud Waltonum prolegom. IX. 16. Humfredum Hody p. 170. Hottinger. theſaur. Philoſ. p. 325 ſeq. & Bartoloccium I. Bibl. Rabbin. p. 462. ſeq.

xandriam expugnaret Julius Cæsar, conflagrasse: postea vero aliam Hellenistis pridem à temporibus Ptolemæi Philometoris frequentatam græcam interpretationem non tantum Pentateuchi (quem à LXX. interpretibus solum translatum, ut dixi, existimat) sed omnium Propheticorum librorum, cujus jam tum in prologo meminerit Sirachides, Herodis Regis jussu ab aliquibus Hebraicæ linguæ peritis recognitam atque adeo κοινῇ sive publica quæ exstet Hellenistarũ puriorem & integriorem collocatam fuisse in Bibliotheca, quam novam in Serapeo Alexandriæ instaurabat Cleopatra Regina, & in quo thesauro librario sua adhuc ætate * superesse versionem librorum sacrorum testati sunt Tertullianus c. 18. Apologetici & Chrysostomus Orat. contra Judaizantes & cum eis jejunia celebrantes T. 6. edit. Savil. p. 373.

At enim non possum mihi persvadere Versionem illam primam celebratissimam in sola delituisse Ptolemæi Bibliotheca, ita, ut hac conflagrante penitus statim aboleretur. Quin potius à Judæis descripta est in usum græce loquentium, editaque dimanavit in vulgus, & Sirachidis ætate jam dimanaverat. Josephus, Philo, & scriptores Christiani veteres ad unum omnes ita existimarunt Græcam sacrorum librorum, qua ipsi usi sunt, versionem illam ipsam fuisse, quam in Ptolemæi gratiam compositam commemorant. Nolo alia in præsenti afferre, quæ Usserio respondit H. Valesius in Epistola ad eum scripta & notis ad Eusebii Historiam p. 306. seq. subjuncta, tum Brianus Waltonus prolegom. IX. 19. seq. Etiam Lud. Cappellus in calce Criticæ sacræ ex asse satis fecit viro docto alteri, qui in dissert. de locis parallelis veteris & novi Testamenti genuinam LXX. Interpretum versionem similiter periisse contendit, quam Evangelistæ & Apostoli semper sint secuti, & ex qua Auctores Christiani versiones Græcæ, quæ hodieque exstet, istam suam interpolaverint iis maxime in locis, quibus ab Hebræa litera illos certo consilio ait discessisse.

Viri perquã eruditi Franciscus Junius lib. 2. contra Bellarmin. de verbo Dei c. 5. sq. & Sam. Petit (IV. 8.) c. 28. Var. lect. suspicati sunt, Pentateuchum sub Philadelpho; at libros Veteris Testamenti Propheticos & Psalmos sub Herode Rege demum translatos, & ab Essenis quidem, ut conjicit Petitus, in Græcum idioma fuisse. Alii, ut Serarius, sub Herode concinnatam volunt totius veteris Testamenti versionem novam Græcam, priore scilicet LXX. Interpretum deperdita. Verum, non alium

 habent

* Confer Hody. p. 640.

habent hujus ſententiæ ſuæ fundum, quam locum Juſtini Martyris Apologia I. p. 72. in quo niſi lateat error librarii, neceſſe ſit optimi Doctoris parachroniſmum confuſamque temporum rationem excuſare. Equidem Vir inſignis Joh. Erneſtus Grabius in præclara Juſtini editione pro βασιλεύοντι Ἡρώδῃ legit ἱερεῖ & mox pro βασιλεὺς Ἡρώδης reponit βασιλεύων ἱερεὺς, ſed ne cauſer literas longius recedentes, dubito, an Judæorum ſacerdotem atque iterato quidem Juſtinus βασιλεύοντα vocaturus fuiſſet. Illam igitur ſub Herode concinnatam verſionem Græcam non minus, quam translationes græcas ſacrorum librorum Ptolemæo Philadelpho antiqviores commentis adſcribere non dubito. Salvo itaque aliorum judicio, videtur mihi eſſe exploratiſſimum, non aliam nos habere translationem, quam veteres omnes & Joſephus ipſe pro ſeptuagintavirali habuerunt, licet varia, ut fit, tractu temporis irruperunt ſphalmata, nec paucæ interpolationes, aliis codicibus plures, aliis pauciores fuerunt illatæ. Compoſitam autem mihi perſvadeo verſionem illam univerſorum librorum antiqui fœderis, neque à LXX. viris ſive conjuncto ſtudio & labore, ſive per cellulas diviſis, neque ab uno eodemque *(a)* auctore, quod diverſa nimis ratio *(b)* interpretandi easdem phraſes & vocabula evincit: Sed admodum tralatitie, Alexandriæ ut videtur *(c)* à variis, etſi haud multum diverſo fortaſſis tempore, non tam in Regis Ægypti, quam ſuum Judæorum uſum, quibus græca familiariora eſſe incipiebant, ut quando in Synagogis ſive Paraſchæ ex lege, ſive Haphtaræ Propheticæ idiomate Hebraico prælegerentur, ſingulos verſiculos Græca *(d)* poſſet excipere interpretatio. Utrum vero interpretatio illa tota jam perfecta fuerit tempore Ptolemæi Philadelphi, ut veterum ſvadent teſtimonia, an paulo ſerius; vel ſub Ptolemæo demum Philometore, *(e)* qui in agro Heliopolitano Judæis permiſit templum condere tempore Judæ Maccabæi, impleturus veluti vaticinium Eſaiæ XIX. 19. certo definiri non poteſt: hoc ſaltim negari nequit, quod Sirachides nepos cum prologum ſuum ſcriberet ſub Evergete Philometoris ſucceſſore, libri Prophetici jam in Græcam transſcripti linguam exſtiterunt.

VI. Jam editiones hujus Verſionis breviter enarrare operæ eſt pretium. Sunt autem præcipuæ tres, *(f)* è quibus reliquæ omnes profluxerunt. 1. COM-

(a) Hody p. 201. ſeq.
(b) id. p. 204 - 217.
(c) id. p. 112. ſeq.
(d) Confer eundem p. 224. ſeq. 240. ſeq. & p 175.
(e) Ant. Vandalen lib. de Ariſtea p. 167. Hody p. 139
(f) Hody p. 634.

1. COMPLUTENSIS, in Bibliis Polyglottis Complutensibus studio Cardinalis Francisci Ximenii A. 1515. fol. editis & Leoni decimo inscriptis, 6. Volum. quæ dicuntur constitisse summa aureorum amplius 50000. In his vulgata versio latina posita in medio est, & ex altera parte græca, ex altera parte Hebraica. *Mediam*, inquit Ximenius præf. ad Lectorem, *inter hos latinam beati Hieronymi translationem velut inter Synagogam & Orientalem Ecclesiam posuimus, tanquam duos hinc & inde latrones, medium autem Jesum, hoc est Romanam sive latinam Ecclesiam collocantes.* Græcis præterea (uti Hebraicis quoque) apposita est versio latina interlinearis, quæ maximam partem debetur Lopidi Stunicæ, Johanni Vergaræ cui libri sapientiales explicandi sunt commissi, & Ferdinando Nunnesio de Guzman, sive Ferdinando Nonio Pintiano, ut testatur Alvarus Gomesius de Castro in vita Ximenii p. 43. & Nic. Antonius Bibl. Hispan. T. 1. p. 293. Græca è variis eximiis Codicibus MSS. recensuerunt, præter eundem Ferdinandum, Demetrius Cretensis, Lopes Stunica & Franciscus Vergara Johannis frater: at sæpius contra librorum scriptorum * fidem immutarunt, quo magis convenirent cum Hebræo. Versio latina separatim prodiit Basileæ apud Andream Cratandrum A. 1526. 4. & comparet hinc inde mutata etiam in editionibus Bibliorum græcolatinis Basileensibus A. 1550. & 1582. 8. quatuor Vol. licet græca ipsa ibi referunt editionem (de qua mox) Aldinam. Vestigiis editionis Complutensis præterea insistunt Biblia Regia Polyglotta Antvverp. 1571. fol. Voluminibus octo, in quibus Hebr. Chald. Græc. lat. & Novum Testam. Syriace literis Syrorum & Hebræorum descriptum. Occurrunt & ibidem Guilelmi Sirleti notæ in Græcam Psalmorum editionem.

Biblia Hebræo-Græco-latina cum notis Vatabli, & ad Apocrypha Claudii Baduelli A. 1588. fol. apud Commelin. & 1596. fol. Genevæ ex officina Sanct Andreanea 2. Volum.

Biblia Commeliniana A. 1599. & 1616. fol. 2. Vol. Hebræa & Græca cum latina vulgata & Pagnini, notisque Vatabli.

Biblia Polyglotta Parisiensia A. 1545. fol. decem Voluminibus, Hebræa, Samarit. Græca, Chaldæa, Syriaca, Arabica & latina exhibentibus.

* Vide Flam. Nobilium præf. ad suam vers. latinam: Usserium de LXX. c. 8. Johannem Morinum Exerc. Bibl. p. 202. seq. Walton. prolegom. IX. §. 28. Rich. Simonem in Catalogo præcipuarum editionum Biblicarum, ad Calcem libri tertii Hist. Criticæ sacræ Vet. Test.

2. ALDINA Venetiis A. 1518. fol. ab Aldo ita, ut in Msto codice invenerat, eoque licet ab Hebraicis & latinis codicibus passim dissidente ordine, cura Andreæ Asulani fideliter edita, sine latina versione.

Hanc secutæ sunt *Basileensis* Græca A. 1545. fol. apud Hervag. cum Philippi Melanchthonis præfatione.

Argentinensis Græca A. 1526. 8. 3. Vol. cura *Joh. Loniceri*, sed qui in ordine ad Hebraicos codices revocando libertatem sibi permisit, ut ejus exemplo deinceps alii.

Basileenses Græcolatinæ 1550. & 1582. 8. apud Brylingerum quatuor Volum.

Hamburgensis, in Bibliis quadrilingvibus *Davidis Wolderi* A. 1596. fol. exhibens Hebraica, Græca, latinam vers. vulgatam & Pagnini, Lutherique Germanicum.

Francofurtensis Græca præstantissima A. 1597. fol. typis nitidis emendate excusa & versiculis distincta, instructaque variis lect. & Scholiis à *Francisco Junio*, ut nonnulli existimant, sive ut alii (verius fortassis) à *Friderico Sylburgio*. Ordo Aldinæ edit. nonnunquam immutatus est, & quatuor penultima Exodi capitula resciſſis Aldinis ex Complutensi editione restituta, nec minus pars magna capitis XXIV. Proverbiorum.

Denique Francofurtensem referens *Veneta* Anni 1687. fol. apud Nicolaum Dulcem: de qua consule, si placet, Acta Eruditor. T. 2. supplementi p. 275.

3. ROMANA è Msto codice eximio Vaticano mille amplius annorum recensita, adhibitis præterea Veneto Card. Bessarionis, aliisq; vetustis codicibus, è quibus etiam, quæ in illo deerant (ut capita prima XLVI. Geneseos, Psalmi CV - CXXXVIII. & libri Maccabæorum) supplere licuit. Auspiciis *Sixti V.* Pontificis, cura *Card. Caraffæ*, Flaminii Nobilii, aliorumque virorum doctorum * prodiit græce cum Scholiis græcis per Codices MStos collectis, Romæ A. 1587. fol. typis perquam nitidis. Hæc editio præ reliquis purior & integrior merito videtur Viris doctissimis, licet & ipsa suis non destituatur nævis, nec veterem since-

* Richardus Simon in epistolis selectis, lib. 1. p. 179. & 243. testatur in illis Bibliis græcis elaborasse præterea *Petrum Morinum*, tum p. 182. *Joh. Maldonatum* & p. 140. *Antonium Agellium*, qui in suo ad Psalmos commentario testatur in Codice illo antiquissimo à recentiore manu plurima fuisse depravata ad libros recentiores.

ſincerâ per omnia referat, ut præter alios Uſſerius c. 8. ſyntagm. de LXX. demonſtravit. Poſt anni ſpatium latinam verſionem à ſe & ab *Antonio Caraffa* elucubratam atque ex antiquis Doctoribus latinæ Eccleſiæ, quantum fieri licuit, collectam, velut in compenſationem perditæ veteris *verſionis Italæ* * edidit *Flaminius Nobilius* Lucenſis, Romæ 1588. fol. additis ſcholiis & annotationibus quantivis pretii.

Hæc editio græca pariter & latina una cum ſcholiis junctim recuſa eſt, capitumque verſiculis diſtincta *Pariſiis* A. 1628. fol. 2. Volum. curante *Joh. Morino*, qui in præmiſſa præfatione hanc longe purius, quam reliquas editiones, verba & ſententias LXX. Interpretum referre diſputat. Verſionem latinam in hac Pariſienſi editione occurrentem male ad Morinum velut auctorem refert Lambecius III. commentar. de Bibl. Vindob. p. 16.

Expreſſerunt præterea Sixtinam ſive Romanam, Græco-latina *Londinenſis* in Polyglottis Briani Waltoni A. 1657. fol. 6. Volum. quo in opere præter Nobilii Scholia è Joh. Druſii ſcriptis locupletata adjectæ ſunt variæ lectiones ex MSto antiquiſſimo Græcæ verſionis Alexandrino, & ex editione Complutenſi & Aldina, tum è MSS. Cottoniano per Geneſin, Cantabrigienſi per libros Chron. Rupifulcaldiano per Eſaiam, & Cardinalis Barberini per minores Prophetas, Andreæ Maſii in Joſuam, & Patricii denique Junii notæ eruditiſſimæ in græcam, quam parabat è MSto Alexandrino editionem, ſed quas dolendum eſt non produxiſſe ultra caput XIV. Numerorum.

Græca *Londinenſis* A. 1653. 8. typis nitidis, ſed quæ in ordine librorum, Pſalmorum numero & aliis nonnullis à Romana recedit, ut notavit Uſſerius ſyntagm. de LXX. Interpretibus c. 9.

Cantabrigienſis, itidem græca, Londinenſem preſſo pede ſequens, cum luculenta Joh. Pearſonii præfatione, in qua de uſu & auctoritate Græcæ verſionis agit, & loca quædam illius erudite vindicat A. 1665. 12. 2. Volum.

Amſtelodamenſis græca A. 1683. 8. è Cantabrigienſi, una cum præfatione Pearſonii viri ſummi ad verbum expreſſa, curante Joh. Leusdenio, quod ipſe teſtatur in Philologo Hebræo mixto p. 32.

Lipſi-

** Vetus Itala vocatur verſio latina græcæ interpretationis Bibliorum & verſio Novi Teſtamenti, qua ante Hieronymum per Italiam & aliis in locis uſa eſt Eccleſia latina. Confer Walton. Prolegom. IX. 31. P. Pithoeum de latinis S. Scripturæ interpretibus, Rich. Simonem Hiſt. Crit. V. T. libro 2. c. 11. & lib. 2. Hiſt. Crit. N. T. p. 90. &c. Hodium p. 342. ſeq.

Lipsiensis denique, è Londinensi A. 1653. expressa itidem græca A. 1697. 8. cum Scholiis græcis Romanæ edit. locis Scripturæ S. parallelis & variis lectionibus, eruditaque præfatione amici nostri Clariss. *Johannis Frickii*, Ulmensis, qui nomen suum præ modestia dissimulavit, sive primoribus tantummodo literis innuit.

Novam quidem editionem versionis græcæ ad MStos codices & veterum Ecclesiæ doctorum fidem accuratius recensendam pridem moliti sunt viri doctissimi.

1. *Fronto Ducæus*, ut constat ex ejus epistola ad Tegnagelium apud Lambec. T. 1. commentar. de Bibl. Vindob. p. 192. tum ex Epistola Sarravii CLXXXIX, quam respicit Colomesius p. 128. Epist. ad Justellum, denique è Gassendo in vita Peireskii lib. 3. ad A. 1618. p. 285. seq. cujus verba adscribam: *Quoniam vero Fronto Ducæus parabat eodem tempore editionem codicis græci, literis majusculis scripti, magnamque Bibliorum partem continentis, & ea quidem antiquitate, ut diceretur correctus manu propria Origenis * attestantis cum tetraplis mage vetustis fuisse collatum, ideo cum Peireskius probe meminisset exstare apud eundem Cottonum MStum Græcum pretiosissimum, ab usque Theodosii temporibus characteribus etiam majusculis exaratum & à Rege Jacobo mille aureis emtum; ideo, inquam, ut ea editio ex collatione fieret completior, scripsit misitque in Angliam, & fide sponsioneque data Codicem obtinuit, cumque Frontone communicavit.*

2. *Patricius Junius*, qui versionem græcam Bibliorum recensere voluit è Codice mille & trecentorum circiter annorũ, quem Alexandrinum vulgo vocant, quia Alexandriâ eum Constantinopolin asportaverat, qui inde dono ad Carolum I. Angliæ Regem misit *Cyrillus Lucaris*, Alexandrinus primum, deinde CPolitanus Patriarcha. Variæ lectiones hujus Codicis, sed non satis diligenter enotatæ leguntur in Polyglottis Londinensibus: Librum integrum Jobi ex eodem MSto στιχηρῶς antiquo more expressum edidit idem Junius ante Catenam Græcorum Patrum in Jobum, Lond. 1637. fol. & Junii exemplo *Joh. Terentius* Franeckeræ 1663. 4. una cum Variis lect. Ejusdem Junii commentarius, quem in Græcam versionem parabat, certe præclarus, sed non ultra caput XVII. libri Numerorum progressus, lucem vidit in Tomo sexto polyglotton Londinensium, ut paulo ante dixi.

3. *Is. Vossius*, qui instaurandæ à se LXX. viralis versionis spem fe-

* Hoc credat, qui volet, nam quæ statim seqvuntur, perspicue, ni fallor, id refellunt.

fecit lib. de LXX. Interpretibus c. 7. p. 7. atque à Joh. Pearſono in præfat. ad Cantabrigienſem editionem his verbis ad promiſſa exſolvenda invitatur; *Quoniam hæc Seniorum verſio etiam S. Hieronymi tempore corrupta fuit atque violata, danda eſt opera, ut ei priſtina puritas reſtitui & redintegrari poſſit. Certum eſt, exemplaria quæ habemus, Complutenſe, Aldinum, Romanum, plurimum inter ſe & ab Alexandrino diſcrepare, alios etiam Codices aliquarum S. Scripturæ partium ſatis antiquos nunc cum eorum aliquo, nunc cum nullo convenire. Optime igitur fecerit, qui codices omnes MSS. cum editis diligenter contulerit, qui varias lectiones non tantum ad Hebraicam veritatem examinaverit, ſed cum antiquiſſimorum Judæorum Philonis & Joſephi & vetuſtiſſimorum Patrum ſcriptis comparaverit, ac denique expoſitiones eas, quæ apud Lexicographos Scripturarios (*Heſychium maxime*) etiamnum exſtant, vel potius deliteſcunt, inſpexerit, atque ita nobis editionem* LXX. *maxime puram adornaverit. Quale opus utinam aliquando vir doctiſſimus Iſ. Voſſius, qui optime poteſt, perficeret, ederetque.*

4. *Paulus Colomeſius*, cujus hæc ſunt verba in Epiſt. ad Juſtellum data 3. Oct. 1685. editaque in appendice Iſ. Voſſii ad Melam p. 129. *S'il plaiſt à Dieu de continuer à me favoriſer de ſa grace, je tacheray de ſuppléer au defaut du Pere Fronton, en donnant l'Edition des Septante de Rome avec le Nouveau Teſtament corrigée en pluſieurs endroits, & enrichie d'un grand nombre de Paſſages paralleles, qui tiendront lieu de commentaire, & qui juſtifieront clairement, que la plus part des mots ſpécieux & des phraſes particulieres qu'employent les Evangeliſtes & les Apotres, ſont ordinairement tirez de Septante.*

Sed cum horum omnium conatibus interceſſerint fata, egregiam ejusmodi operam denique perficiendam, publicoque bono præſtandam ſperamus optamusque à duumviris præſtantiſſimis, LAMBERTO BOS, qui in Franequerana Academia Humaniores literas cum magna laude docet, & cujus ingenio atque induſtriæ expolitam propediem luculentam Græcæ Bibliorum Verſionis editionem debebimus: tum à præclaræ eruditionis, incomparabilisque induſtriæ viro JOH. ERNESTO GRABIO, qui poſt luculentam S. Irenæi, quam dedit, editionem jam totus in eo eſt, ut græcam LXX Interpretum interpretationem, qualis ab Origene recenſita fuit ex Codice Alexandrino potiſſimum Eccleſiæ reſtituat, collato diligenter cum Codicibus manu exaratis & impreſſis, veterumque Eccleſiæ doctorum ſcriptis & commentariis, verſionibus antiquis & Hebraico denique contextu, Aſteriſcos & Obeliſcos reducat Origenianos, componat inter ſe loca paralle-

 la,

la, tum quæ in novo fœdere allegantur, denique fragmenta cæterarum versionum græcarum singulari studio conquirat ac comparet. Vide ejus Epist. ab Hodyo editam p. 639. libri de Bibliis Originalibus & alteram ad Joh. Millium Clarissimum Virum seorsim excusam Oxoniæ. 1705. 4. qua ostendit libri Judicum genuinam LXX. Interpretum versionem eam esse*, quam MS. Codex Alexandrinus exhibet: Romanam autem editionem, quod ad dictum librum ab illa prorsus diversam atque eandem cum Hesychiana esse. Præterea subnectit triplex specimen novæ editionis LXX. Interpretum cum variis notis & observationibus.

Illustrem quoque virum *Ez. Spanhemium* Potentissimi Borussiæ Regis ad Sereniss. Angliæ Reginam legatum ad recensendam & expoliendam Græcam Bibliorum versionem invitavit his verbis Poeta & Orator memoria nostra suavissimus Petrus Francius p. 255. poëm. posthum.

Versa Interpretibius divina Volumina Grajis
Quando salutifera conciliabis ope?
Iste labor tuus est, qui lingua clarus utraque
Sanabis medica vulnera crebra manu.
Hæc tibi cunctarum sit cura potissima rerum:
Cætera namque homines obligat, illa Deum.
Convenit ætati, doctrinæ convenit isti,
Convenit ingenio non magis ulla Tuo.
Quid quod & exemplar ista qua vivis in urbe est,
*Misit Alexandri quod pius urbe * pater.*
Nil illo melius, nil illo antiquius usquam
Continet ulla suo Bibliotheca sinu.
Huic insudandum est Libro Tibi. Consule Librum
Et quam conveniant omnia rite doce.
Grajorum justam Seniorum suscipe causam,
Illorum causam suscipe, causa Dei est.
Dignius haud poteris vacuum disponere tempus;
Ulla tamen vacuo si fluit hora Tibi.
Postulat hoc Pietas, virtus Tua, postulat omnis
Ordo hominum, qui Te, qui studia ista colunt.

VII.

* MS. Alexandrinum quod Alexandrinus primum postea CPolitanus Patriarcha Cyrillus misit ad Carolum II. Angliæ Regem, servatur Londini.

VII. *Auctoritas* græcæ, de qua hactenus dixi, verſionis magna merito eſſe debet ac ſingularis, quia & antiquitate præcellit omnes reliquas Bibliorum verſiones, & à tota fere Eccleſia per plures annorum centurias audita propemodum unice eſt, & pro divina fere habita, quin à Judæis non paucis adhibita Chriſti ætate, ut è Philonis & Joſephi ſcriptis apparet, neutiquam deniq; ſpreta ab Apoſtolis ipſis atque Evangeliſtis. Nec minor verſionis hujus *uſus* eſſe intelligitur, tum ad plurima loca V. T. recte intelligenda, tum ut ſciamus, quæ fuerit ſententia Judæorum ante Chriſti tempora de variis dictis Moyſis ac Prophetarum, deinde ad recte tractandos veteres Eccleſiæ doctores, quorum fere omnium pleræque interpretationes fundi loco hanc translationem habent. Maxime vero omnium hæc verſio conducit ad probe noſcendum ſcriptorum novi fœderis ſermonem, quoniam is, cui LXX. Interpretes familiares fuerint, multa melius in ſcriptis Evangelicis atque Apoſtolicis percipiet atque interpretabitur, quam qui in aliis Græcis ſcriptoribus multum diuque fuerit verſatus.

Judicio nihilominus opus eſt, tum ne in tanta confuſione Codicum & corruptione, gloſſema aliquod, vel Theodotionis aut alterius interpretis ῥῆσιν pro verſione Senum amplectamur, tum, ut ſubſcribentes judicio Sirachidis cogitemus, etiam Senes illos in verſione ſua non per omnia rem acu tetigiſſe, verum haud raro à vero ſacrorum ſcriptorum ſenſu aberraſſe, quamobrem Evangeliſtæ quoque & Apoſtoli non raro neglectis * LXX. Interpretibus loca V. T. ex Hebraico potius allegant. Certiſſimum equidem exiſtimo græcam verſionem, quandoque fuiſſe à recentibus ſcriptoribus reprehenſam iis etiam in locis, cum hi potius ipſi eſſent reprehendendi vel propter Græcæ lingvæ ignorationem, longeque magis propter præpoſterum ea, quæ non intelligebant carpendi ſtudium, quod *Iſaacus* præcipue *Voſſius* luculentis aliquot exemplis in libro de LXX. Interpretibus ejusque Apologiis, tum *Joh. Pearſonius* in præfat. ad Cantabrigienſem editionem Græcæ verſionis demonſtravit. At indigna Viro tam erudito præfidentia idem Voſſius ab omni penitus errore immunem illam contendit interpretationem, & in reſponſione ad iteratas Rich. Simonii objectiones eum provocare audet his verbis: *Si vel unum ſaltem, qui non recte à* LXX. *Interpre-*

* Vide Chriſtiani Schotani diatribam de auctoritate verſionis LXX. viralis, Franek. 1663. 4. cap. 1. & Hody de Bibliis Original. p. 244. ſeq.

pretibus expressus sit, reperturum se P. Simonius sperat locum, frustra semper est laboraturus, etiamsi mille vixerit annos. Sane aliter judicasset ipse vir doctissimus, si partium studio, quas semel publice in se susceperat, renunciare voluisset. Aliter etiam judicaverit lector quilibet, Critices vel maxime, nec minus linguarum Hebraicæ & Græcæ peritus, quicunque versionem hanc cum Hebraicis contulerit, aut attente consideraverit observata virorum doctorum, qui hoc jam ex parte fecerunt, *Ludovici* præcipue *Cappelli* in notis posthumis ad vetus testamentum (nam in Criticæ sacræ editione caput integrum, quo LXX. Interpretes examinaverat, à Morino est omissum) tum *Johannis Drusii* in commentariis suis, ne de *Joh. Ligthfoto* dicam, cujus opus, sed vix inchoatum exstat in scriptis ejus posthumis, in quo discrepantias Versionis græcæ à textu Hebraico digerere & examinare instituerat sub hisce titulis: *Inaniter addita; periculose decurtata: sensum clarum obfuscantia, vitiantia pulcrum. Reddita in sensum alienum. Traditiones Judaicas redolentia. Hebraica retenta. Reddita pro fama Gentis; pro fama textus. Paraphrases. Propria nomina facta appellativa. Numeri male calculati. Locorum nomina recentiora. Vocales male lectæ. Literæ male lectæ. Sensus fœdatus. Variatio nominum. Versus male conjuncti* &c.

VIII. Cum versione illa Senum strenue uterentur Christiani, & ex eadẽ licet à Judæis composita subinde crebrius intorquere cœpissent testimonia adversus ipsos Judæos, aliæ deinceps versiones græcæ à Judæis atq; judaizantibus Christianis confectæ sunt. Prima harum est AQUILÆ (*a*) Sinopensis Pontici, qui ex Ethnico Christianus factus & baptizatus Hierosolymis sub Imp. Hadriano (*b*) à quo urbi restaurandæ præfectus, ipsius nempe, si Diis placet, Imperatoris socer vel affinis (πενθερίδης) fuisse traditur. Hinc cum Christiani Astrologicas ejus superstitiones probare nollent, circumcisus est, & accessit ad Judæos. Horum proselytus (*c*) factus R. Akibæ in disciplinam se dedit, ut narrat Hieronymus (*d*) posteaque concinnavit novam græcam librorum antiqui fœderis versionem

(*a*) Vide Drusii quæsit. per Epist. 41. Caveum Hist. literar. ad A. C. 128. Tillemont. Hist. Imperator. T. 2. p. 511. Hody p. 576. seq. & 235 seq.

(*b*) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 14. Athanasius Synopsi Scripturæ, Euthymius præfat. in Psalm. p. 192. edit. Stephani Le Moyne: Chronicon. Paschale p. 255. Glycas p. 240. seq. &c.

(*c*) Irenæus III. 24. & apud Euseb V. Hist. 8. Niceph. IV. 14. Eusebius VII. 1. demonstrat. Hieron. Catalogo & Epist. de optimo genere interpretandi.

(*d*) Hieron. in VIII. Esaiæ.

nem, eo quidem consilio, si Epiphanio (*e*) credimus, ὅπως διαστρέψῃ τινὰ τ̃ ῥητ̃, ἐνσκήψας τῇ τ̃ ἑβδομήκοντα δύο ἑρμηνείᾳ. Ejus versionem avide mox arripuerunt Judæi, ut patet ex suppare propemodum Aquilæ Tryphone apud Justinum Martyrem & ex Origenis responsione ad Africanum p. 224. qui notat φιλοτιμότερον πεπιστευμένον παρὰ Ἰουδαίοις ἡρμηνευκέναι τὴν γραφήν. Confer Philastrium Hæresi XC. Hieron. Epist. 138. qu. 2. Augustin. XV. 23. de Civ. Dei & Anastasium Hodegi c. VI. p. 94. ubi Aquilæ versionem vocat τὴν λεγομένην παρ' ἑβραίοις δευτέρωσιν τὴν περιέχουσαν τ̃ ὀρθῆς τ̃ ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτ̃ τὴν ἀναίρεσιν, καὶ τ̃ θείου νόμου κατάλυσιν, & p. 192 quo in loco Severum Eutychianum quod auctoritatem Patrum respuat, dicit νέον τινὰ Ἀκύλαν. Publice quoq; legenda permittitur Judæis ab Imp. Justiniano Novella 146. nec raro à Talmudicis (*f*) laudatur Aquila, qui cum *Onkeloso* (*g*) Chaldaicæ interpretationis auctore confundunt. Sed & Christiani scriptores studiosissimum interpretem appellantes diligentiam in eo laudaverunt, ut Origenes p. 44. Philocaliæ (testatur eum κυριώτατα h. e. *maxime proprie* reddere libros sacros studuisse) & pluribus in locis Hieronymus (*h*) licet alibi (*i*) eum reprehendit tanquam contentiosum interpretem, quod non solum verba sed & etymologias verborum, quin & ἄρθρα atque πάραρθρα & syllabas interpretari & literas κακοζήλως fuerit conatus. Idem Aquilam Judæum, licet quædam ut Christianum vertisse testatur ad cap. III. Habacuci, & nonnulla LXX. interpretibus melius reddidisse quæst. Hebr. in Genesin. Libros duos Samuelis in unum contraxisse, notatur in du-

Tt 3 pli-

(*e*) Epiphan. de ponder. & mensuris c. 15. At hoc diserte negat Hieronymus Epist. 73. ad Marcellam, cum hoc ipsum observaturus versionem Aquilæ cum Hebræo contulisset. Jampridem, inquit, cum Voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero, ne quid forsitan propter odium Christi Synagoga mutaverit: & ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant, reperio.

(*f*) Vide Lightfooti cap. IX. appendicis ad horas Talmudicas in 1. ad Corinth. & ejusdem opera posthuma p. 9. Morini Excerc. Bibl. p. 341. &c.

(*g*) Non recte hoc fieri, licet Onkelosi nomen Babylonica dialecto idem sit cum nomine Aquilæ, scriptores multi Christiani consentiunt. Vide Hottingerum p. 332. Enneadis, Christianum Kortholtum de variis S. Scripturæ editionibus p 232. Leusdenii Philologum Hebræo-mixtũ pag. 43. ac Julium Bartoloccium Bibl. Rabbin. in אנקלוס & עקילס.

(*h*) Hody p. 576. seq Caveus parte 2. Hist. literar.

(*i*) Epist. de optimo genere interpretandi & in Esaiæ c. VIII. adde Epiphanium de mensuris ac ponderibus, c. 2.

plici Scholio græco apud Cotelerium ad Canonem Apostolicum LXXVI. T. 1. Patrum Apostolicor. p. 448. Porro secundis curis versionem Bibliorum ab Aquila emendatam ex eodem Hieronymo discimus in Ezechielis caput IV. *Aquilæ vero secunda editio, quam Hebræi κατ' ἀκρίβειαν nominant.* Meminit ejusdem Agobardus Epist. ad Fredegisum, tum idem Hieronymus iterum in caput IV. & XL. atque *editiones primæ* in caput XVI. At in Justiniani Novella 146. per Judæorum *δευτέρωσιν* non intelligenda *secunda Aquilæ editio* cum Is. Vossio in responso ad tertias Simonii objectiones p. 84. Nam neque Anastasius Sinaita in loco paulo ante memorato secundam Aquilæ editionem, sed simpliciter versionem ejus, respectu interpretationis LXX. senum τὴν Ἀκύλα δευτέρωσιν vocat, tum verba Imperatoris in dicta novella perspicue ostendunt, eum non loqui de versione aliqua sacrorum librorum, sed de opere à sacris literis & quam paulo ante memoraverat concesseratque Aquilæ versione plane alieno ac distincto, quale est opus (k) Misnicum, vel quales Mosis & Akibæ sive Barakibæ, tum Andæ sive Annæ cognomento Judæ & filiorum Assamonæi δευτερώσεις sive traditiones memorat Epiphanius XXXIII. 9. p. 224. Alio sensu δευτέρωσιν accipit Clemens supposititius, ad quem vide Cotelerii notas Constitut. Apostol. lib. 1. c. 6. Antequam vero de Aquila dicere desino, diligenter animadvertendum, quod Christiani scriptores frequentissime, quando ad Hebraicum codicem, Hebræorum ἐξήγησιν vel ad Judæorum ἀντίγραφα (l) provocant, non ipsum Hebræum textum, quem paucissimi propter ignorationem illius linguæ consulere potuerunt, sed hanc Aquilæ versionem intelligere.

IX. THEODOTIO Ephesius (m) non, ut alii, (n) Ponticus, licet Marcionis Pontici forte sectator (o) fuit, atque hinc Ebionita &

(k) Ita Petavius ad Epiphan. Morinus Excerc. Bibl. p. 296. seq. Steph. le Moyne ad varia sacra p. 542. Hody p. 577. seq. Rich. Simon &c. atque ante hos Drusius præf. ad Proverbia Ben Siræ & lib. 1. quæst. Hebr. 34.

(l) Eusebius VII. 1. demonstrat. Evangel. ἐν τοῖς αὐτῶν Ἰουδαίων ἀντιγράφοις κατὰ τὴν Ἀκύλου μεταβολήν.

(m) Irenæus III. 24. & apud Euseb. V. 8. Hist. & Niceph. IV. 14. Athanasius Synopsi, Euthymius præf. in Psalmos p. 193.

(n) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 17. Chron. Paschale p. 263. Josephus Christianus in Hypomnestico MS. apud Hodyum p. 581.

(*p*) & proſelytus Judæorum (*q*) condidit exemplo Aquilæ Pontici translationem alteram ſacrorum librorum græcam, quæ jam exſtabat cum Irenæus ſcriberet M. Aurelio Imperante Anno Chriſti CLXXVI. vel CLXXVII. (*r*) Symmachi verſione tum nondum edita. In hoc autem differebat Theodotionis interpretatio à translatione Aquilæ, quod propius accederet ad LXX. viralem (*s*) & inter contentioſi interpretis ſervile ſtudium atque inter licentiam Symmachi veluti media intercederet. Unde Hieronymus præfat. in Jobum: *Quaſi non & apud Græcos Aquila, Symmachus, & Theodotio vel verbum è verbo, vel ſenſum è ſenſu, vel ex utroque commixtum & mediè temperatum genus translationis expreſſerint.* Quoniam vero à LXX. interpretibus minus utroque diſcrepabat, hinc *inter novos & veteres medium incedere* ait idem Hieronymus præf. ad Evangelia. Non mirum itaque videri poteſt, quod Origenes editionem græcam cum Hebræo collatam & Aſteriſcis inſtructam ex Theodotione potiſſimum (*t*) ſuppleverit, aut, quod liber Danielis (*u*) integer (non tantum caput quartum, ut Iſ. Voſſio viſum) præter multa Jobi loca (*x*) quæ in verſione LXXvirali deſiderabantur, ex Theodotionis interpretatione jam pridem receptus ſit in Eccleſiis, & hodieque in græcis Bibliis legatur. Threnos (*y*) idem interpres, perinde ut Aquila in verſione ſua omiſerat, & Eſtheræ (cujus libri verſionem græcam *Lyſimacho** cuidam præter rem tribuunt) additamenta. (*z*) Danielis vero additamenta (*a*) non ipſe prim⁹ Theodotio poſuit, (ne dū libros (*b*) quos vocant Apocryphos collegit primus) cum in antiqua verſione græca invenerit eadē Origenes (*c*) & quandoq; conferat veterem illam cum Theodotionis editio-

(*o*) Epiphan. Athanaſ. Joſephus MS. Chron. Paſchale, Euthymius.
(*p*) Hieron. in Catalogo, ubi de Origene & ad. cap. 3. Habacuci, Suid. in ὠριγένης.
(*q*) Irenæus loco laudato.
(*r*) Dodvvell. de ſucceſſ. Pontific. XIV. 17 & diſſ. ad Irenæum IV. 39. ſeq. I. E. Grabe prolegom. ad Irenæum p. 14. Cave in Hiſt. literaria S. E. ad A. 175.
(*s*) Epiphan. Hieron. & Joſephus MS. apud Hodium p. 52. 588.
(*t*) Uſſerius ſyntagm. de LXX. cap. 6.
(*u*) Uſſerius ibid. & Druſius fragment. Vett. Interpret. p. 1206. Hody p. 282.
(*x*) Uſſerius cap. 8. p. 95. edit. Lipſ.
(*y*) Origenes apud Druſium fragment. p. 563. * An legend. *Symmacho?*
(*z*) Origenes Epiſt. ad African. p. 225.
(*a*) Vide ſi placet Hodyum p. 583.
(*b*) Hody ibid.
(*c*) Origenes Epiſt. ad African. p. 224.

tione. Paralipomenon (*d*) libros & librum primum Maccabæorum (*e*) græce nos hodie ex verſione Theodotionis legere, lubrico nimis argumento contenderunt Viri doctiſſimi. Quemadmodum nec illis temere habenda eſt fides, qui ex nominum conſpiratione (Jonathan enim Hebræis idem quod græcis Theodotio eſt) hunc eundem eſſe exiſtimant (*f*) cum Jonathane ſcriptore Paraphraſeos Chaldaicæ. Fevardentius ad Irenæi III. 25. confundit cum Theodoto hæretico, quem Auguſtinus c. 33. de hæreſibus vocavit Theodotionem. Idem Fevardentius notat Theodotionem noſtrum à Nauclero Bergomate, Antonio Sabellico & Platina appellari diſcipulum Tatiani, ſed apud veteres ſcriptores, ut jam dixi, vocatur ſectator Marcionis. *Duas olim fuiſſe editiones verſionis Theodotioneæ, obſervavit hactenus nemo*, inquit eruditiſſimus Hodius p. 584. Nempe vir infinitæ lectionis non meminerat Huetii, qui hoc jam annotaverat libro de claris interpretibus p. 153. Sed apud Hieronymum in Jeremiæ XXIX. vocabulum *ſecundam* non dubito de Aquilæ verſione accipiendum eſſe, ut fecit etiam Druſius p. 532. fragment. Vett. Interpretum. Irenæi teſtimonio revincitur ſententia Antonii Pagi, de Chronologia & Eccleſiaſtica Hiſtoria meritiſſimi Viri, qui Chronicon Paſchale ſecutus exiſtimavit Theodotionis verſionem editam demum anno Chriſti CLXXXI. in honorem Quinquennaliorum Commodi Imp. Vide ejus Criticam Baronii ad jam dictum annum numero IV.

X. SYMMACHUS gente & religione Samaritanus (*g*) poſtea Samaritanis deſertis περιςπασθεὶς (*h*) & ſecundo circumciſus (*i*) Ju-

(*d*) Grotius in Luc. I. 5. & Voſſ. III. 20. Ariſtarch. ſed ab his diſcedit Clariſſ. Hody p. 585. & Rev. Joh. Franciſcus Buddeus parerg. Hiſtorico-Theol. p. 41.

(*e*) Buddeus p. 39.

(*f*) Refellit Druſius quæſit. per Epiſt. 41. & Alexander Morus in Cauſa Dei p. 118.

(*g*) Epiphan. de menſuris ac ponderibus c. 16. & ex eo Chron. Paſchale p. 266. Συμμαχός τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν &c. Athanaſius Synopſi ſcripturæ T. 2. p. 156. Euthymius præf. in pſalmos p. 192. τρίτη ἡ τοῦ Συμμάχου ὃς ὢν Σαμαρείτης καὶ μὴ τυγχάνων ὅσης ἐβούλετο τιμῆς πρόσεισιν Ἰουδαίοις καὶ δεύτερον περιτέμνεται &c.

(*h*) De præputii adductione per ſpaſterem vide præter Epiphanium loco laudato, interpretes ad 1. Maccab. 1. 17. & 1. Cor. VII. 18. Andream Maſium ad Joſuæ V. 2. Steph. le Moyne notis ad Varia ſacra p. 761. ſeq. qui de hac attractione putat etiam agi Ierem. IX. 25. Joh. Rhodium c. VI. de acia p. 97. Montacutium T. 1. Originum Eccleſ. p. 79. Tan. Fabrum lib. 2. epiſt. 26. & Thom. Bartholinum de morbis Biblicis c. 26.

Judæus, denique Chriſtianus Ebionita (*k*) poſt Aquilam & Theodotionem libros antiqui fœderis græce interpretatus eſt Imperante Severo (*l*) etſi Theodotione antiquiorem tradunt nonnulli (*m*) quoniam ſcilicet Origenes in tetraplis & Hexaplis Theodotioni Symmachum præpoſuerat : ſed ob hanc cauſam LXX. interpretes quoque Symmacho & Aquila juniores ſtatuere debuiſſent, quos utrique poſtpoſuerat, Theodotionem vero LXX. Interpretibus proximum, ut maxime ſcilicet interpretatione ſua ad illorũ transferendi rationes accedentem, junxerat Adamantius. De cætero parum veriſimile mihi videtur, Symmachum verſionem hanc aggreſſum eſſe πρὸς διαστροφὴν Σαμαρειτῶν, ut Epiphanius & Athanaſius, & ex his alii ſcribunt, niſi forte hoc exiſtimarunt ideo, quia ſolus Pentateuchus (*n*) admittebatur à Samaritanis, Symmachus autem reliquos etiam libros Propheticos transtulerat. Potius obſervandum exiſtimo, Chriſtianos ſcriptores, quemadmodum Aquilam fere innuunt, quando provocant ad Hebraicum, ita quando Σαμαρειτικὸν laudant, reſpicere ad hanc Symmachi Samaritæ verſionem, à quo Pentateuchum ex Samaritico translatum mihi perſvadeo: neque enim Sym̃achi meminiſſe ſimul ſolent veteres, quando inter diverſas interpretationes Samariticum laudant, (*o*) neque Samaritice callebant antiqui Patres græci vel latini plerique, ne Origene quidem excepto, ut ex ejus commentar. ad Ezech. IX. 4. obſervat Huetius p. 29. Origenian. Græca autem ſi exſtitiſſet diverſa à Symmachiana interpretatione Samaritici Pentateuchi verſio Origine antiquior, cur, quæſo, eam Origenes in Hexaplis omiſiſſet? Quod ſi non omiſit, ut viſum doctiſſimo Viro Iſ.

(*i*) Epiphan. *ὅσοι ἀπὸ Ἰουδαίων Σαμαρείταις προσφεύγουσιν, ἀντιπεριτέμνονται, ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰουδαίους ἐρχόμενοι.*

(*k*) Euſebius VI. 17. Hiſt. & VII. 1. demonſtrat. evangel. Hieron. Catalogo S. E. in Origene & ad c. 3. Habacuci, Suidas in Ὠριγένης. Hinc Symmachianos pro Ebionæis dictos ab Ambroſio ſive quisquis auctor, commentarii in Galatas, præfat. & ab Auguſtino lib. 1. c. 31. contra Creſcon. Grammaticum, obſervat. Hodius p. 588.

(*l*) Epiphan. Athanaſ. Chron. paſchale, Euthymius, Glycas p. 242.

(*m*) Epiphanius, Petavius ad Epiphan &c. confer, quæ contra hos diſputat Elias du Pin. prolegom. Bibl. T. 1. p. 186. ſeq. Huetius p. 256. Origenianor.

(*n*) Origenes 1. contra Celſ. p. 38. Epiphanius & Damaſcenus de hæreſ. Leontius de ſectis p. 422. itemque alii.

(*o*) Vide loca collecta ab Hottingero exercitat. anti Morin. §. 25. p. 28 - 32. qui putat, græcam verſionem Pentateuchi è Samaritico confectam aute LXX. Interpretes. Idem tamen p. 145. faſciculi & theſaur. Philolog. p. 302. fatetur & ipſe Symmachum è Samaritarum Codice Pentateuchum vertiſſe.

Voſſio, (*p*) quare veteres ſcriptores de Hexaplis Origenianis agentes hoc ad unum univerſi tacent? Supereſt igitur, ut operi Origeniano inſerta fuerit ſub Symmachi nomine, vel extra Origenis Hexapla ſit lecta. Duplex etiam editio Symmachi olim ferebatur, ut ex Hieronymo in Jerem. XXXII. & in Nahum III. pulchre obſervat Hodius p. 586. Forte igitur priorem harum, quæ non fuiſſe videtur in Hexaplis, veteres ſub Samaritici nomine laudant. Cæterum Franciſcus Junius, qui Symmachum tertia vice verſionem ſuam æmulatione Theodotionis recenſuiſſe affirmat, ſine antiquo teſte hoc dicit Controverſ. de verbo Dei lib. 2. c. 5. Symmachum porro non verborum κακοζηλίαν contentioſe ſecutum, ſed ſenſum potius ſenſu reddidiſſe, ideoque tanto magis perſpicuam exhibuiſſe interpretationem, ex Hieronymo proœm. in Chron. Euſebii, & in Eſaiæ I. & V. in Amos III. Eccleſiaſtæ IX. & quæſtion. in Geneſin nec minus è Theodoro Antiocheno ad Pſal. LV. 7. notavit idem Hodius p. 588. obiter refellens ſententiam Lindani, qui exiſtimavit Pſalterium græcum hodie nos habere non ex editione LXX. ſenum; ſed ex Symmachi interpretatione: tum eorum, qui vulgatam latinam, quæ exſtat, Bibliorum translationem ex Symmacho potius vel Aquila vel Theodotione, quam ex Hebræo concinnatam fuiſſe. In Catalogo MSS. Conſtantini Varini CPolitani quem Poſſevinus ad calcem Apparatus ſacri & ante Poſſevinum Verderius ad calcem Bibl. edidit, memoratur *Symmachi Hebræi interpretatio in Pſalterium David, & ejusdem interpretatio in omnia volumina veteris divinæ Scripturæ.* Sed opus ipſum nemo fuit hactenus, qui in lucem proferret. Interdum non parum receſſit Symmachus tum ab Hebræo tum à LXX. Interpretibus, ut notat Hieronymus ad Eccleſiaſtæ XII. 5. *Symmachus neſcio quid hoc loco ſentiens multo aliter interpretatus eſt* (nam pro verbis: *& florebit amygdalum, & impinguabitur locuſta, & diſſipabitur capparis*, ipſe reddiderat: *& obdormient vigilantes & diſſolvetur ſpiritus fortitudo.*) *Cujus interptetationem* (Apollinaris) *Laodicenus ſecutus nec Judæis placere poteſt, nec Chriſtianis, dum & ab Hebræis procul eſt, & ſequi* LXX. *Interpretes dedignatur.*

Traditur præterea Symmachus hic ſcripſiſſe *Commentarios in Matthæum*, quibus dogma Ebioniticum conatus eſt confirmare. Euſebius VI. 17. Hiſt. cujus verba: πρὸς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος Εὐαγγέ-

(*p*) Voſſius reſponſ. ad Objecta Criticæ ſacræ. p. 305. 306. cui adde, quæ reſpondet Huetius p. 257. Origenian. & Rich. Simon.

γέλιον de commentariis Symmachi in Matthæum (non de ſcripto adverſus Matthæum edito, ut Valeſius) acceperunt Rufinus interpres[r], Hieronymus Catalogo S. E. in Origene, Suidas in ὠριγένης, Nicephoru[s] V. 12. ut Abbatem Urſpergenſem aliosque juniores omittam. Iſto[s] commentarios Symmachi μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς γραφὰς ἑρμηνειῶν (q) Συμμάχου à Juliana acceperat Origenes, hæc ab ipſo eos habuerat Symmacho, ut præter Euſebium tradit Palladius in Lauſiaca p. 152. εὗρον δὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν παλαιοτάτῳ βιβλίῳ στιχηρῷ ὅπερ ἐγέγραπτο χειρὶ Ὠριγένους, ὃ παρὰ Ἰουλιανῇ παρθένῳ ἐν Καισαρείᾳ κεκρυμμένον ὑπῆρχεν, ἥτις ἔλεγεν παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τοῦ ἑρμηνέως τῶν Ἰουδαίων τοῦτο εἰληφέναι.

Latine aliquid ſcripſiſſe Symmachum colligit præſtantiſſimus Hodius p. 587. ex his verbis Hieronymi ad Tit. 2. *Symmachus pro eo, quod Pſalm* CXXXV. *eſt in græco* περιούσιον, *in Hebræo* סגלה *expreſſit* ἐξαίρετον, *id eſt, egregium vel præcipuum, pro quo verbo in alio volumine latino ſermone utens peculiarem interpretatus eſt.* Sed videtur Hieronymus loqui de latino veteri intetprete, qui in alio volumine, h. e. non in Pſalmis, ſed in alio libro Biblico περιούσιον reddiderit *peculiarem.* Neque Agobardum vel Catenarum compoſitores aliud opus Symmachi quam verſionem Bibliorum reſpicere exiſtimo, quemadmodum Hodius ipſe probe animadvertit Symmachum inter latinos Patres quandoque referri, quod latini Eccleſiæ doctores ejus translatione uſi fuerunt. Quales ſint libri Symmachi, quos apud Syros adhuc exſtare auctor eſt Hebed Jeſu, ex his memorans unum, cui titulus *de diſtinctione præceptorum,* dixerint illi, quibus ſcripta hæc legere conceſſum eſt. De *epiſtola* commentitia, quæ latine edita eſt à Rigaltio inter ſcriptores rei accipitrariæ cum titulo *Aquilæ Symmachi & Theodotionis ad Ptolemæum Regem Ægypti*, jam monui ſupra lib. 1. c. 25. §. 6.

Ex quo hi interpretes ab Origene in Hexaplis ac tetraplis fuere cum verſione LXX. ſenum junctim vulgati, ſæpius conſulti ſunt à Veteribus Eccleſiæ Doctoribus, quando ſacras literas exponerent, ut patet tum ex aliis tum ex Origene ipſo, qui inter alia illis eſt uſus ad Codices LXX. Interpretum in nominibus propriis emendandos, ut teſtatur commentariis in Johannem p. 131. ſeq. Frequenter etiam ad

Vv 2 illos,

(q) Rufinus interpretationem Bibliorum à Symmacho compoſitam intelligit, cui aſſentitur Dodvvellus diſſ. IV. ad Irenæum §. 40. At Hodius p 385. mavult de commentariis ſive expoſitionibus, Euſebii verba accipere. Fateor tamen non improbabilem eſſe priorem ſenſum, & forte ἑρμηνείας plurativo numero dixit de utraque verſionis Symmachi editione, priore & poſteriore.

illos, quos ſubinde communi vocabulo τρεῖς ἑρμηνευτὰς *tres interpreses* (r) appellant, provocare conſtat è græcis quidem Theodoritum & Procopium Gazæum, è latinis Hieronymum. Sæpius quoque advocantur in Catenis, quas in plures libros Biblicos è Græcis patribus collectas habemus, tum in Scholiis editionis Romanæ LXX. Interpretum, atque aliis ejusmodi Scholiis & Catenis ineditis. Nonnulla quidem aliter legiſſe videntur, quam in Hebraicis habemus Codicibus, ut exemplis quibusdam inſignibus docuit κριτικώτατος Lud. Cappellus. Eſt etiam cum interpretationes unius ex his tribus permixtæ ſunt hodie editioni LXX. viralis verſionis, ſive quod gloſſæ loco ex alia verſione additum è margine in textum irrepſit, (s) ſive potius quod Origenes veterem verſionem ex cæteris interpretibus ſuppleverat, addito aſteriſco, locosque obſcuros ex Theodotionis vel alterius interpretis verſione lemniſco appicto illuſtraverat, hinc enim factum eſt, ut omiſſis librariorum negligentia hiſce ſignis, aliæ interpretationes (t) jam indiſtincte cum verſione veteri legantur, & unum vocabulum non raro bis translatum junctim occurrat, ut Exodi XIII. 2. πρωτότοκον πρωτογενὲς 2. Sam. XII. 25. Ἰεδδεδὶ ἕνεκεν Κυρίου (quæ Aquilæ eſt interpretatio:) interdum integra phraſis, ut Prov. XXXI. 29. ἐκτήσαντο πλοῦτον, ἐποίησαν δύναμιν. Interdum integer verſiculus, ut Deut. XXIII. 17. & 1. Sam. XXI. 13. & 2. Sam. XV. 20. Certe parum veriſimilis eſt ſententia Northoni Knatchbulli, qui in notis ad Actor. XIII. 41. ait LXX Interpretum morem eſſe, *ut unum idemque verbum vel pro poſſibili errore literarum quandoque bis reddant, aliquoties etiam ter.* Cum vero tres illæ interpretationes Aquilæ Symmachi & Theodotionis non minus, quam pretioſum Tetraplorum atque Hexaplorum opus jam pridem cum magna literarum Hebraicarum & ſacræ antiquitatis jactura interciderint, fragmenta ſaltim, quæ ſuperſunt, licet perpauca, in veterum ſcriptis & antiquis codicibus inveſtigare viri docti ſunt aggreſſi, primus quidem omnium *Flaminius Nobilius* in notis ad Sixtina Biblia. Romæ 1588. fol. Diligentius deinde conquiſita & interpretatione ac notis illuſtrata dedit *Johannes Druſius*, non uno hoc nomine præclariſſime promeritus de ſtudioſis ſacrarum literarum, in ſingulari volumine poſt fata auctoris demum in lucem

(r) Vide Hodyum p. 589.
(s) Ita videtur Joh. Vorſtio diſſ. ſacrarum lib. 3. c. 7.
(t) Ita recte Salmaſ. lib. de lingua Helleniſtica p. 245.

lucem edito, quod inscribitur: *Veterum Interpretum græcorum in totum Vetus Testamentum fragmenta, collecta, versa & notis illustrata.* Arnhemiæ 1622. 4. Nobilii & Drusii collectanea junctim exhibentur in Tomo sexto Polyglotton Londinensium, cum Scholiis ad editionem Romanam: Occurrunt & in eodem tomo variæ lectiones & scholia græca ex Codice MS. Barberino versionis græcæ Prophetarum, aliisque antiquis codicibus, nec minus Commentarius affectus *Patricii Junii* in versionem græcam in capite XIV. Numerorum desinens, in quibus singulis plura interpretum fragmenta Nobilio ac Drusio præterita licet observare, quæ diligentissime, ut speramus, undique investigata atq; auctiora dabit proxime præstantissimus Vir *Joh. Ernestus Grabe.*

Dictionarium Ebraicum ex LXX. Hieronymo, Aquila, Symmacho & Theodotione collectum, item Hellenisticum parasse se testatus fuit Drusius præf. ad præterita sua. Nonnunquam interpretationes Aquilæ Symmachi ac Theodotionis, quemadmopum LXX. quoque interpretum frequentissime advocat in præstantissimo Lexico suo Jo. Coccejus. Constat præterea Conradum Kircherum Augustanum * Hoeschelio impellente, laudatissimo studio composuisse Concordantias versionis LXX. Interpretum, sub Hebræis vocibus digestas, & Indice Græco (licet non satis pleno) instructas. Francof. 1607. 4. Idem de usu harum Concordantiarum singulari est diatriba comentatus. Witeb. 1622. 4. Breviora Lexica in LXX. Interpretes edidere Zacharias Rosenbach Herborn. 1634. 8. Mich. Crellius Altenb. 1646. 12. & Christianus denique Schotanus, Franeqv. 1662 12.

XI. Superest, ut reliquas versiones Bibliorum sacrorum græcas deperditas brevites perstringam. Tres maxime Anonymas:

Quintam in Actæo litore repertam Nicopoli ab Origene, ut ex Origenis ipsius testimonio referunt Rufinus invectiva posteriore in Hieron. & Hieronymus præf. ad Homilias Orig. in Cantica Canticor. Confer Eusebium VI. 16. Hist. Eccles. Hanc quintam cum κοινῇ Lucianea confundunt Isidorus Hist. VI. 3. Orig. eumque secuti Ranulphus Higdenus Cestriensis, Hugo de S. Victore &c.

Sextam repertam ab eodem Origene, Jerichunte, quam Epiphanius c. 17. de ponderibus ac mensur. Athanasius in Synopsi Scripturæ, Euthymius præf. ad Psalmos quintam appellant. Josephus scriptor

* Vide Kircheri præf & Hoeschelii Epist. ad Jungermannum, post Hotomannianas p. 462. seq. In Bibl. Bodlejana exstant hæ Kircheri Concordantiæ multis vocabulis ab erudita manu auctæ.

Christianus in Hypomnestico MS. Πέμπτη δὲ ἔκδοσις εὑρέθη ἐν Ἱεριχῷ ἐν πίθοις χαλκοῖς κεκρυμμένη, σὺν ἐπιγεγραμμένη δὲ τῇ ἑρμηνεία, φασὶν δὲ αὐτὴν ὑπὸ γυναικὸς ἑρμηνεύεσθαι, τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελοῦς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις εὑρῆσθαι τοὺς πίθους. Verba ἐπιμελοῦς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις miror omitti à Clarissimo Hodio, ubi hunc Josephi locum ex MSto codice producit p. 589. & de versionibus hisce differit diligentissime. Utraque hæc interpretatio non omnes libros Biblicos complectebatur, sed maxime hos qui versibus compositi sunt, ut testatur Hieron. in Tit. III. hoc est Jobum, Psalmos, Canticum Canticorum, ac præterea Prophetas minores. Idem Hieronymus Judaicos translatores vocat lib. 2. adversus Rufinum; at in versiculum XIII. Orationis Habacuci, ex sexta editione hanc affert translationem: ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν τὸν χριστόν σου.

Septimam denique, memoratam Eusebio VI. 16. Hist. & Hieronymo in Habacuci cap. II. quæ Psalmos & Prophetas minores complectebatur, & alia forte nonnulla. In codice Marchaliano Esaiæ, ubi præter Aquilam, Symmachum, & Theodotionem subinde allegantur οἱ Γ΄, sive οἱ τρεῖς, videri possint anonymæ hæ tres interpretationes innui, si Majores etiam Prophetas illis comprehensas olim fuisse, aliunde constaret. Igitur eruditissimus Hodius p. 594 potius subscribit conjecturæ Waltoni, qui suspicatus est designari tres vulgares LXXviralis versionis editiones à Pamphilo, Luciano & Hesychio recensitas, de quibus infra §. XIV. & quos non valde inter se diversas fuisse notat Waltonus IX. prolegom. 25. & 27.

XII. ORIGENES Alexandrinus presbyter, cui ab indefesso labore Adamantii & Chalcenteri nomen hæsit, præ cæteris omnibus editione insigni versionis Græcæ LXX. Interpretum præclare jampridem de Ecclesia promeritus esse noscitur. Hæc fuit quæ passim in veterum scriptis pro emendatissima (*a*) celebratur, & cum κοινῇ sive vulgata ante Origeniana male confunditur (*b*) à viris quibusdam doctissimis: quanquam & LXX. Interpretes in genere interdum Vulgatam (*c*) versionem Hieronymus appellat. Continebat vero Origenis editio translationem LXX. Senum diligenter emendatam è codicibus optimis, speciatim illo Alexandrino in Serapeo: præterea cum Hebraico (vel cum

(*a*) Videndus Hody p. 613.
(*b*) id. p. 617.
(*c*) id. p. 609.

cum Aquilæ fortaſſis verſione, neque enim Hebraicarum literarum admodum peritus (*d* erat Origenes) ita collatam, ut ubicunque aliquid in LXX. virali abundaret, (*e*) id notaretur obeliſco ſive virgula: ubi deficeret nonnihil, hoc ex alia verſione, Theodotionis (*f*) maxime suppleretur, atque ſtellula ſive aſteriſco notaretur; ubi denique aliquid à LXX. interpretibus redditum eſſet paulo obſcurius, ei ſub lemneſci nota adjungeretur lucidior altera translatio, itidem plerumque è Theodotione, nonnunquam & ex Aquila (*g*) vel Symmacho repetita: unde fortaſſis eſt factum, ut in noſtris quoque editis nonnunquam verba ſacrorum Scriptorum bis (*h*) Græce reddita junctim legamus, locis ex Origeniana illa Hexaplari transſcriptis, quæ integra, perinde ut pura LXX. Seniorum ex Origenis Tetraplis, hodie in nulla editione ſupereſt. Cæterum conſtat Hexaplarem illam olim veluti præſtantiſſimam una cum obelis & reliquis notis Criticis non modo Græce ſæpius deſcriptam, ſed quoque in Eccleſia latina frequentatam eſſe, *latine* redditam: & in Orientalibus, lingua *Syriaca* atque *Arabica*. Verum ſua jam ætate conqueſtus eſt S. Hieronymus Epiſtola 135. ad Suniam & Fretelam (*i*) quod librariorum negligentia virgulis & aſteriſcis ſubtractis, diſtinctio univerſa confunderetur. Tanto magis arduum videtur hodie Origeniana illa ſigna reſtituere, quod facturum tamen ſe nuper ſpopondit Clariſſimus Grabius. Quanquam in libris quibusdam præeunt adhuc Codices MSti, (*k*) ſive *Græci*, ut Arundelianus è quo librum Eſther notis

(*d*) Agnoſcunt hoc Huetius II. 1. Origenian. Tillemontius Memor. H. E. T. 3. p. 754. Albertinus de Evchariſtia p. 353. Petavius T. 1. dogm Theol. p. 561. Morinus Exerc. Bibl. p. 322. Jo. Clericus qv. 2. Hieronym. & Elias Boherellus ad eruditam ſuam Gallicam librorum Origenis contra Celſum verſionem p. 27.

(*e*) De notis Criticis Origenis vide præter ſcriptores ſupra lib. 2. c 2. ad §. 18. laudatos Andream Maſium ad Joſuam p. 122. Jo. Morini Exerc. Bibl. IV. 1. ſeq. Huetii Origeniana p. 260. Hody p. 150. 291. ſeq. & 605.

(*f*) Uſſer. de LXX. cap. 6.

(*g*) Hody p. 606

(*h*) Vide ſupra § X. p. 340.

(*i*) Sunia & Fretela, virorum nomina, non fœminarum, ut jam notatum viris doctiſſimis, Sic Attila, Totila, Froila, Blivila, Ceurila, Ulphila, Agila, Svintila, Amala, Chintila, apud Jornandem & Iſidorum: Traquila nomen ſervi in Chronico S. Benigni Divionenſ. apud Dacherium T. 1. ſpicileg. p 364. Sentila Rex. Hiſpaniæ, id. p. 388.

(*k*) Hody p. 619. Uſſerius de LXX. c. 7. &c. ubi mentio plurium Codicum MS. aſteriſcis Origenianis inſtructorum. De Rupeſucaldiano agit Curterius præf. ad Procop. & Morinus Exerc. Bibl. p. 214. ſeq. Et excerpta ac Variæ lect. ex hoc aliisque codici-

tis Origenis Criticis distinctum edidit Usserius ad calcem libri de LXX. Interpretibus, & codex alter è quo Esaiam, Procopii commentariis illustratum Jo. Curterius vulgavit: sive *Syriaci*, ut ex quo Josuam in lucem protulit vir paucis comparandus Andreas Masius, testatus ejusdem codicis ope alios etiam libros V. T. Judicum historias & Regum, præterea paralipomenon, & Devteronomii bonam partem, tum Esdram & Esther (Judithæ quoque ac Tobiæ libros codex ille conplectebatur) similiter virgulis & asteriscis dispungere se potuisse: sive *Arabici*, ut Codex Pentateuchi duplex qui exstat in Bibl. Bodlejana, quosq; evolvisse se testatur idem Usserius: sive deniq; *latini*, ut quibus usi sunt Jo Cochleus, (*l*) Josephus Maria Carus sive Thomasius (*m*) Hugo Ferrandus, (*n*) & nuper in sua Hieronymi editione Jo Marcianæus. (*o*) Nam alios quidem omitto, qui nova industria obelos & asteriscos apposuerunt, labore non fortassis plane reprehendendo, quo latinam versionem veterem vulgatam ad Hebræa & Græca exigerent, ut in Bibliis suis Paris. 1558. fol. excusis fecit Jo. Benedictus: (*p*) In Novi Fœderis libris Jacobus Faber (*q*) Strapulensis, atque Rob. Stephanus (*r*) in editione minori A. 1543. & 1545.

XIII. Editionem LXX. Senum ita recensitam, suppletam & asteriscis dispunctam atque obelis, Origenes * *Hexaplis* suis inseruit, operi

bus in Tomo VI. Polyglott. Londinens. De Codice Chigiano 800. annorum, complexo quatuor Prophetas majores, & altero simili Vaticano meminit Mabillonius T. I. Musei Ital. p. 95. Varios codices eximios Græcos Versionis Bibliorum in Bibl. Cæsarea exstantes refert Lambecius libro III.

(*l*) Cochleus A. 1531. edidit Psalterium Vetus cum asteriscis & obeliscis, præfixum commentariis Brunonis Herbipolitani Episc.

(*m*) In Psalterio duplici Rom. 1683. 8. Et in sacror. Bibliorum titulis veteribus. ibid. 1688. 4.

(*n*) In Psalmos, Paris. 1683. 4. Confer Coteler. T. 3. monument. Gr. p. 586.

(*o*) Vide Acta Er. 1695. p. 101.

(*p*) Rich. Simon Hist. Crit. N. T. lib. 2. p. 143. & lib. 3. p. 565.

(*q*) id. lib. 2. p. 134.

(*r*) id. lib. 3. p. 496.

* De Origenis Tetraplis, Hexaplis & Octaplis perquam diversa commentati sunt viri docti, ex varie intellectis locis veterum, Origenis, Eusebii, Epiphanii, Hieronymi. Mihi satis fuit de tota re quæ verissima viderentur succincte exponere. Interim evolvat conferatque qui volet A. Masium præf. ad Josuam, Petavium ad Epiphan. p. 404. I. Rud. Wetstenium in Epist. Origenis ad African. p. 178. Marcianæum ad Hieron. Vale-

operi Biblico cui nullum par viderat vel illa vel prior ætas, & quod non tulisse ætatem merito dolemus. In hoc sex columnis uno juxta se conspectu positis vir egregius collocaverat *prima* quidem Hebraicum contextum, Hebraicis consignatum literis (non Samaritanis, neque punctis animatum vocalibus) *secunda* eundem Hebraicum contextum literis Græcis descriptum, *tertia* translationem Aquilæ, *quarta* Symmachi versionem, *quinta* versionem LXXviralem ita ut dixi emendatam, interpolatam, & virgis, stellulisque ac lemniscis notatam, *sexta* denique interpretationem Theodotionis. In quibusdam libris Biblicis heptaselida etiam erant & octaselida, & fortean enneaselida, siquidem versionem Græcam quintam, & sextam & septimam addiderat Origenes, ubi eam nancisci potuit, de quibus dictum à me supra §. XI. Hinc *Octaplorum* apud veteres aliquando mentio, quæ tamen ab Hexaplis diversum opus fuisse non videntur viris eruditissimis. Præterea versionem Græcam ex Samaritico confectam, vel saltem illius varietates Hexaplis ab Origene insertas contendit Is. Vossius: sed jam supra §. 19. annotavi veteres quando Samariticum laudant respicere versionem Symmachi Samaritæ, è cujus binis editionibus alteram Origenes operi suo adscripsit. Specimen Hexaplorum in margine Codicis Barberiniani hoc occurrit ad Oseæ XI. 1. unde illud descriptum exstat in tomo VI. Polyglotton Londinens. & in præstantissimi Cavei Vitis Patrum Anglice editis T. 1. pag. 227.

Valesium ad Euseb. VI. 16. & in Epistola Eusebio subjecta ad Usserium, contra ea quæ hic vir doctus de binis editionibus Græcæ versionis senum ab Origene in Hexaplorum opere conjunctis, pura & κοινῇ, tradidit in syntagmate de LXX. c. 5. Waltonum prolegom. Bibl IX. 21. Huetium Origenian. III. 4. Dionysii de Rivis diatribam de Origenis Hexaplis & Octaplis Lugd. 1676. 4. Dan. Heinsii Aristarch. p. 796. Lud. Cappellum Critic. S. p. 337. Is. Vossium respons. ad Objecta Criticæ S. p. 405. seq. Rich. Simonem in disquisitt. Biblicis & II. 3. & 10. Hist. Crit. V. T. Hottingerum thesaur. philolog. p. 288. Jo. Morinum Exerc Bibl. p. 81. Caveum vita Origenis num. 18. Alex. Morum in Causa Dei p. 120. seq. Frassenium disquisit. Bibl. p. 263. seq. Eliam du Pin Prolegom. Bibl. T. 1. p. 183. seq. Petr. Galesinium & Jo. Woweranum in Comment. de LXX. & qui diligentissime in hoc argumento accuratissimeque versatus est Humfredum Hody de Bibliorum textibus Original. libro IV. E nostratibus quoque hanc materiam attigere Theologi præstantissimi Dorscheus diss. Theologiæ Zacharianæ præmissa, (d) 3. Kortholtus de variis Biblior. editionibus p. 374. seq. Waltherus Officin. Bibl. p. 275. &c.

Ebr.	Ebr.	Aqu.
כי נער ישראל ואהבהו ממצרים קראתי בני:	Χι νερ Ἰσραηλ ουε αβηου μεμμεσραιμ καραθι βανι.	Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Lubet & aliud hoc loco ſpecimen ſubjungere, Caput primum Gene-

HEBR.	HEBR.	AQUILA
1. בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:	1. Βρεσιθ βαρα Ἐλῶιμ ἐθ ἀσαμαιμ ουεθ ἀαρες.	1. Ἐν κεφαλαίῳ ἔκτισε ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν, καὶ σὺν τὴν γῆν.
2. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים:	2. Οὐααρες ἀιεθα θωου ουβωου. Ουχωσεχ ἀλ φνε θεωμ ουρουαχ ἐλῶιμ μραχεφεθ ἀλ φνε ἀμαιμ.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐθέν. καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.
3. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור:	3. Οὐϊωμερ Ἐλῶιμ ἰεϊ ὼρ ουιεϊ ὼρ.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.
4. וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך:	4. Ουϊαρ Ἐλῶιμ ἐθ ἀωρ χι τωβ ουϊαβδηλ Ἐλῶιμ βην ἀωρ ουβην ἀχωσεχ.	4. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς σὺν τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.
5. ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד:	5. Οὐαικρα Ἐλῶιμ λαωρ ἰωμ ουλαχωσεχ καρα λαϊλα ουιεϊ ἐρεβ ουιεϊ βωκερ ἰωμ ἐχαδ.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε Νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.

6.

Sym.	LXX.	Theodot.
Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.

Geneseos, fragmentis Veterum Interpretum è Philoponi maxime commentario in Hexaemeron conquisitis:

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTIO.
1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισε ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισε ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
2. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον, καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. καὶ σκότος ἦν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθὲν, καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὕδατος.
3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἔστω Φῶς, καὶ ἐγένετο Φῶς.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενηθήτω Φῶς, καὶ ἐγένετο Φῶς.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός: γενηθήτω Φῶς, καὶ ἐγένετο Φῶς.
4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ Φῶς, ὅτι καλὸν. καὶ διέστειλεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ Φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.	4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ Φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον σκότους.	4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ Φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ Φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον σκότους.
5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ Φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ Φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τῷ Φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
6. ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:	6. οὐϊώμερ ἐλώϊμ ἰεῖ ῥακια βθωχ ἀμαϊμ, οὐιεῖ μαβδιλ βην μαϊμ λαμαϊμ.	6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· γενέσθω στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, καὶ ἔσω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὕδατα.
7. ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן:	7. οὐιαας Ἐλώϊμ ἐθ ἀρακια οὐιαβδηλ βην ἀμαϊμ ἀσερ μθαχαθ λαρακια οὐβην ἀμαϊμ ἀσερ μεαλ λαρακια, οὐιεῖ χεν.	* * *
8. ויקרא אלהום לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני:	8. Ουαϊκρα Ἐλώϊμ λαρακια σαμαϊμ, οὐιεῖ ἐρεβ οὐιεῖ βωκερ Ἰωμ σενι.	8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς στερεώματι, οὐρανός. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.
9. ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשת ויהי כן:	9. Οὐϊώμερ Ἐλώϊμ ἰκαβου ἀμαϊμ μθαχαθ ἀσαμαϊμ ἀλ μακωμ ἐχαδ, οὐθεραεαϊ αβασα οὐιεῖ χεν.	9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.
10. ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:	10. Οὐαϊκρα Ἐλώϊμ λαϊαβασα ἐρες οὐλμικουε ἀμαϊμ καρα ἰαμιμ οὐιαρ Ἐλωϊμ χιτωβ.	10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τῇ ξηρᾷ γῆ, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὑδάτων θάλασσαι, καὶ συνεῖδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν.

SYMMACHUS.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ἔστω στερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ ἐς ὕδωρ.

* * *

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς στερεώματι οὐρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλόν.

LXX.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. — καὶ ἐγένετο οὕτως. ☼

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος, ✱ καὶ ἐγένετο οὕτως. ☼

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν — καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν ☼ καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. — καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. ☼

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

THEODOTION.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔσται διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος εἰς ὕδατα.

* * *

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερεώματι οὐρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά, καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
11. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן:	11. Ουιωμερ Ἐλωϊμ θαδζε ἀαρες δεσε ἐσεβ μαζεια ζερα ἐς Φει ἀσε Φρι λμινω ἀσερ ζαρω βω ἀλ ἀαρες ὀυιεῒ χεν.	11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· βλαστησάτω ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγένετο οὕτως.
12. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב:	12. Ουθωζε ἀαρες δεσε ἐζεβ μαζεια ζερα λμινεου ὀυες ὠζε Φει ἀσερ ζαρω βω λμινεου, ὀυιαρ Ἐλωϊμ χι τωβ.	* * * Καὶ συνεῖδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν.
13. ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי:	13. Ουιεῒ ἐρεβ, ὀυιεῒ βωκερ ἰωμ σλισι.	13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.
14. ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים:	14. ὀυιωμερ Ἐλωϊμ ἰεῒ μωρωθ βρακια ἀσαμαῖμ λαβδιλ βην ἀϊωμ ὀυβην ἀλαιλα ὀυεαϊου λωθωθ ὀυλμωαδιμ ὀυλιαμιμ ὀυσανιμ	15. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. γενέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχωρίζειν μεταξὺ τῆς νυκτὸς, καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.
15. והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן:	15. ὀυεαϊου λιμωρωθ βρακια ἀσαμαῖμ λαϊρ ἀλ ἀαρες ὀυιεῒ χεν.	15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φωστῆρας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγένετο οὕτως.

16.

SYMMACHUS.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ.

* * *

Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.

* * *

* * *

LXX.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως.

12. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος — καὶ καθ' ὁμοιότητα ※ καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος — ἐπὶ τῆς γῆς ※ καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως.

THEODOTION.

11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ἐξενεγκάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου.

* * *

Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.

* * *

* * *

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
16. ויעש אלהים את־שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים:	16. ὐιαας Ἐλωϊμ ἐθ σνεάμωρωθ ἀγδολιμ ἐθ ἀμαωρ ἀγαδολ λμεμσελεθ ἀωρ ὐεθ ἀμκωρ ἀκατον λμεμσελεθ ἀλαιλα ὐεθ ἀχωχαβιμ.	16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰς δύο φωςῆρας τὰς μεγάλας σὺν τὸν φωςῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τὸν φωςῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.
17. ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ:	17. ὐιθεν ὀθαμ Ἐλωϊμ βρακια ἀσαμαϊμ λαϊρ ἀλ ἀαρες.	17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ ςερεώματι τοῦ οὐρανοῦ τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.
18. ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב:	18. ὐλιμσολ βιωμ ὐβαλαιλα ὐλαβδιλ βην ἀωρ ὐβην ἀχωσεχ ὐιαρ Ἐλωϊμ χι τωβ	18. Καὶ ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας, καὶ διαχωρίζειν μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους. καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.
19. ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי:	19. ὐιεῖ ἐρεβ ὐιεῖ βωκερ ἰωμ ῥβιϊ.	19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.
20. ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים:	20. ὐϊωμερ Ἐλωϊμ ἰσρεζου ἀμαϊμ σερες νεφες ἀϊα ὐωφ ἰεωφηφ ἀλ ἀαρες ἀλ φνη ῥεκια ἀσαμαϊμ.	20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς. ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχῆς ζώσης καὶ πετεινὸν ἱπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ςερεώματος οὐρανοῦ.
21. ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב:	21. ὐϊβρα Ἐλωϊμ ἐθ ἀθανινιμ ἀγδολιμ ὐεθ χολ νεφες ἀαϊα ἀρμεσεθ ἀσερ σαρσουἀμαϊμ λμινεεμ ὐεδ χολ ὀφ καναφ λμινεου ὐιαρ Ἐλωϊμ χι τωβ.	* * *

SYMMACHUS.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μείζω εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν ἐλάσσω, εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.

* * *

* * *

* * *

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχὴν ζῶσαν, καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον τοῦ στερεώματος οὐρανοῦ, καὶ ἐγένετο οὕτως.

* * *

LXX.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς, καὶ τοὺς ἀστέρας.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.

18. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ --- καὶ ἐγένετο οὕτως. ※

21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά.

THEODOTION.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.

* * *

* * *

* * *

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· ἐξερψάτωσαν τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχὰς ζώσας, καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ.

* * *

HEBR.	HEBR.	AQUILA
22. ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ:	22. οὐϊβαρεχ ὀθαμ Ἐλωϊμ λεμωρ φρου οὐρβου οὐμιλεου ἐθ ἀμαιμ βιμιμ οὐαωφ ἰρεβ βαάρες.	* * *
23. ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי:	23. οὐιεϊ ἔρεβ οὐιεϊ βοκερ ἰωμ ἀμισι.	* * *
24. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן:	24. οὐιωμερ ἐλωϊμ θωσε ἀαρες νεφες ἄια λμινα βεμα οὐρεμες οὐαϊθω ἐρες λμινα οὐιει χεν.	* * *
25. ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב:	25. οὐιάας Ἐλωϊμ ἐθ ἄιαθ ἀαρες λμινα οὐεθ ἀβεμα λμινα οὐεθ χολ ῥεμες ἀδαμα λμινεου οὐιαρ Ἐλωϊμ χι τωβ.	* * *
26. ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:	26. οὐιωμερ Ἐλωϊμ νατε ἀδαμ βσαλμηνου χιδμουθενου οὐιδου βιδγαθ ἀϊαμ οὐβεωφ ἀσαμαιμ οὐβαβεμα οὐβχολ ἀαρες οὐβχολ ἀρεμες ἀρομες ἀλ ἀαρες.	26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. καὶ ἐπικρατείτωσαν ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ζώῳ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς.

SYMMACHUS.

* * *

* * *

* * *

* * *

16. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ποιήσωμεν ἄνθρωπον ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.

LXX.

22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς λέγων, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη.

24. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος, τετράποδα καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο οὕτως.

25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

THEODOTIO.

* * *

* * *

* * *

* * *

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν ὁμοιώσει (ἐν ὁμοιώμασιν) ἡμῶν.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
27. ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:	27. οὐιβρα Ἐλῶιμ ἐθ ἀαδαμ βσαλμω βσελεμ Ἐλῶιμ βαρα ὀθω ζαχαρ οὐνκεβα βαρα ὀθαμ.	27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.
28. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ:	28. οὐιβαρεχ ὀθαμ Ἐλῶιμ οὐιωμερ λαεμ ἐλῶιμ φρου οὐρβου οὐμιλου ἐθ ἀαρες οὐχβεσια οὐρδου βιδγαθ ἁιαμ οὐβεωφ ἁσαμαΐμ οὐβχολ ἁια ἀρμεσεθ ἀλ ἀαρες.	28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύι τῆς θαλάσσης καὶ ἐν πετεινῷ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζώῳ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς.
29. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה:	29. οὐιωμερ Ἐλῶιμ ἰννε ναθαθι λαχεμ ἐθ χολ ἐσεβ ζορεα ζερα ἀσερ ἀλ φνε χολ ἀαρες οὐεθ χολ ἀες ἀσερ βω φρι ἐς ζορεα ζερα λαχεμ ἰειε λοχλα.	29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν σὺν πᾶσαν χλόην σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, καὶ σὺν πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρῶσιν.
30. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן:	30. οὐλχολ ἁιαθ ἀαρες οὐλχολ ὠφ ἁσαμαΐμ οὐλχολ ῥωμες ἀλ ἀαρες ἀσερ βω νεφες ἁια ἐθ χολ ἰερεκ ἐσεβ λοχλα οὐιεὶ χεν.	30. Καὶ παντὶ ζώῳ τῆς γῆς καὶ παντὶ πετεινῷ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς ᾧ ἐν αὐτῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον χλόης εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως,

SYMMACHUS.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὄρθιον ὁ Θεὸς ἔκτιζεν αὐτὸν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς, εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ χειροῦσθε τὰς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα, σπέρμα, τὸν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ ἐστι καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρῶσιν.

30. Πᾶσί τε τοῖς ζώοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσί τε τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ἐστι ψυχὴ ζῶσα. Πᾶν χλωρὸν χόρτου εἰς βρῶσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

LXX.

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ※ ἐν εἰκόνι αὐτοῦ ⊙ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. Ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων ※ αὐτοῖς ⊙ αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, — καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς, ⊙ καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον, εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως.

THEODOTION.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν, καὶ παιδεύετε (Philop. πεδεύετε) ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζώῳ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὸν πάντα χόρτον σπερμαίνοντα σπέρμα τοῦ (forte τὸν) ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. Καὶ τὸ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου, σπερμάτων (σπερματίζον) σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, τῷ ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, τὸν πάντα χλωρὸν χόρτον εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
31. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃	31. οὐιαρ Ἐλωϊμ ἐθ χολ ἄσερ ἀσα' οὐιννε τωβ μεοδ οὐιει ἐβερ οὐιεὶ βοκερ ἰωμ ἀσισι.	31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σὺν πᾶν ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα. καὶ ἐγένετο πρωΐ· ἡμέρα ἕκτη.

Præter Hexapla Origenes compoſuit quoque *Tetrapla*, hoc eſt Opus Biblicum per quatuor columnas digeſtum, quarum *prima* poſuit Aquilam, *ſecunda* Symmachum, *tertia* LXX. interpretum verſionem puram ſine aſteriſcis & obeliſcis, & *quarta* Theodotionem. Quod vero in Tetraplis verſio LXX. ſenum non fuerit ex aliis verſionibus interpolata neque Criticis diſpuncta ſignis, colligunt viri docti ex hoc Græco ſcholio ad Pſ. CXXXII. (132.) 4. οὗτος ὁ στίχος οὐκ ἔκειτο, ἐν τῷ τετρασελίδῳ. Παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ ἀντὶ τοῦ τοῖς βλεφάροις μου, ἔκειτο, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμόν. Ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ παρὰ μόνοις τοῖς ό ἔκειτο ὠβελισμένον. Variæ lectiones ex aliis Codicibus poſt Origenem videntur aliorum opera adjectæ. De hiſce *variis lectionibus*, quæ in codicibus quibusdam MSS. v.g. Marchalliano Prophetarum, non ab ipſo ut videtur Origene, ſed ab Apollinari vel Euſebio vel alio quodam juniore in ora ſive margine additæ viſuntur, agit Hodius p. 625. & 631. ſeq.

XIV. *Lucianus* Antiochenus presbyter, & *Euſebius*, *Pamphilusque* atque *Heſychius* Alexandrinus, non adornarunt novas Græcas verſiones, ſed editionem κοινὴν LXX. Interpretum vel recenſuerunt, ut Lucianus & Heſychius, vel Origenis labores cum Eccleſia communicarunt, ut Euſebius & Pamphilus. Luciano & Heſychio jungendus *Joannes Joſephus* eſt, cujus editionem memorat Theodoritus. *Baſilius* quoque Cæſareenſis, cujus opera in conferendis & emendandis ſacris libris laudatur à G. Syncello p. 203. tum *Apollinaris* Laodicenus, licet de hoc dubium poſſit videri, cum forte commentarios ejus, non vero editionem Bibliorum Hieronymus reſpiciat. Plura de ſingulis hiſce dabunt Uſſerius ſyntagm. de LXX. c. 7. Hody IV. 3. de Bibliis Original. p. 720. & p. 626. ſeq. & Hottingerus faſcic. p. 228. ſeq. Idem Hodius acute conjicit *verſionem triginta hominum* apud Philaſtrium c. 138. videri editionem Luciani in græ-

çis

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTION.
31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἦν καλὰ σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα ἕκτη.	31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ, ἡμέρα ἕκτη.	31. Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα ἕκτη.

cis codicibus litera Λ. denotari solitam, quæ litera numerum tricesimum significat. Præterea per *versionem sex virorum* apud eundem Philastrium c. 139. notari versionem sextam in Origenianis Octaplis. Denique *editionem Heracleensem* quæ ante editionem Historiæ Susannæ Syriacam memoratur, nullam esse aliam quam Theodotionis, qui Ponticus à quibusdam habitus est. *Patrophili Scythopolitani* non minus quam *Eusebii* versio Græca Bibliorum apud Sixtum Senensem est commentitia, similiter *Macedonica* memorata Galesinio, & *Theodori Mopsvesteni*, de qua Salmasius p. 177. comment. de Hellenistica. De versione vero *Græcobarbara* quam literis Hebraicis CPoli ediderunt Judæi, quamque Caraitæ iis in locis legunt, Vide Rich. Simonem II. 19. Hist. Crit. V. T. & Humfredum Hody libro laudato p. 633.

XV. *Hieronymus* Stridonensis latinorum Ecclesiæ Doctorum facile doctissimus præter versionem latinam librorum V. T. ex Hebræo quam sub *Arami* (a) nomine perstrinxit apud Photium Theodorus Mopsvestenus, Græcam quoque versionem cujus variæ latinæ versiones antiquiores (b) exstabant, de integro interpretatus est (c) & Origenis exemplo asteriscis atque obelis distinxit, cujus ejus laboris adhuc vestigia supersunt in Psalmis & aliis quibusdam libris. Quanquam Hieronymo etiamnum spirante librarii signa illa adscribere negligebant, ut supra

(a) Phot. cod. CLXXVII. p. 205. ad quem locum confer Henr. Noris lib. 1. c. 9. Hist. pelagianæ, Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. p. 101. Tho. Ittigii appendicem de hæresiarch. p. 469. seq. Rich. Simonis Hist. Crit. N. T. lib. III. p. 444. seq. Gvil. Caveum parte 1. Hist. literar. Eccles. in Theodoro Mopsvesteno, & Humfredum Hody p. 629. seq.

(b) Id. p. 342. seq.

(c) id. p. 351. seq.

ſupra §. XII. ipſum conqueſtum annotavi. Non integram verſionem antiqui fœderis, ſed tantum Verſionem Pſalmorum ac Prophetarum (neq; illam è Græco, ut aliud agens ſcripſit vir illuſtris libro de claris interpretibus, ſed ex Hebræo latine compoſitam) Græce vertit amicus Hieronymi *Sophronius*, qua ejus verſione Procopium Gazæum & Heſychium Hieroſolymitanum *(d)* uſos eſſe conſtat. Hieronymus ipſe in Catalogo, ubi de Sophronio: *De virginitate quoque ad Euſtochium, & vitam Hilarionis Monachi opuſcula mea in Græcum eleganti ſermone tranſtulit. Pſalterium quoq; & Prophetas, quos nos de Hebræo in latinum vertimus.* Idem libro 2. in Rufin. *Unde me putabam bene mereri de latinis meis, & noſtrorum ad diſcendum animos concitare, quod etiam Græci verſum de latino poſt tantos Interpretes non faſtidiunt, inde in culpam vocor, & nauſeanti ſtomacho cibos ingero.*

(*d*) Vide Albertinum de Evchariſtia p. 848. ſed & Rich. Simonis Epiſtolas Criticas Gallice editas Baſileæ, p. 310. ſeq. & 318.

CAPUT XIII.

Philoſophorum Cynicorum Catalogus, digeſtus ordine literarum.

ALcidamas. Lucian. in Conviv. T. 2. p. 638. 642.

Androſthenes Oneſicriti filius Philiſci frater, Diogenis diſcipulus. Laert. VI. 75.

Antiſthenes Athenienſis diſcipulus Socratis, auctor ſectæ Cynicæ * de quo dixi lib. 2. c. 23. num: 32. Oenomaus quidem probante Juliano Orat. VI. p. 187. negabat Cynicos vel in Antiſthenis verba vel in Diogenis jurare, ſed ſapientiſſimos quosque ac fortiſſimos ſibi imitandos pro

* Cynici dicti à Cynoſarge Gymnaſio, in quo docuit Antiſthenes. Vide Meurſ. ad Heſychium illuſtrem p. 115. & de populis Atticæ, atque Athen. Attic. II, 2.

proponere, ut Herculem, Socratem &c. Ita enim intelligo ejus dictum: ὁ κυνισμὸς οὔτε Ἀντισθενισμός ἐστιν οὔτε Διογενισμός. Herculem præcipue ad mirabantur, quem exemplum genuinæ παιδείας Alexandro commendat Diogenes ap. Dion. 4. de regno p. 64. Vide & Julianum Orat. 6. p. 187. Hinc Antisthenes Ἡρακλεώτικός τις ἀνὴρ τὸ φρόνημα *Herculeo vir animo* apud Eusebium XV. 13. præparat. quem locum non cepit eruditus interpres. Confer. Ausonii Epigramma 27. & 28.

Aristogiton Rhetor ob impudentiam dictus Canis, teste Suida, Cynicis non magis cæteroqui annumerandus quam Aristippus, quem regium canem Diogenes appellabat: vel Thersites Homericus quem κυνικὸν δημηγόρον Demonax ap. Lucian. T. 2. p. 871. vel Nabal qui homo κυνικὸς audit in versione Græca 1. Sam. XXV. 3. vel denique *palatini canes* apud Boethium de consolat. Philos. 1. prosa 4.

Asclepiades. Tertull. II. 14. contra nationes, Laert. VI. 91. Alius ni fallor Asclepiades cujus cum Serviano & Chytrone Cynicis meminit Julianus Orat. VII. contra Heraclium Cynicum p. 224.

Athenagoras de quo Cicero pro Flacco c. VII. *Cæsus est virgis Cynicus ille Athenagoras, qui in fame frumentum exportare erat ausus.* Sed meliores codices pro Cynico habent Cymæum h. e. Cumanum.

Betio Βητίων Bionis Borysthenitæ familiaris. Laert. IV. 54.

Bion Borysthenites, Cratetis Cynici auditor. Laert. IV. 51.

Bryson Achivus cujus aliqui discipulum tradunt Cratetem fuisse. Vide Suidam in Κρατ. & Ἱππαρχία & Laertium VI. 85.

Carneades Cynicus cujus meminit Eunapius in proœmio.

Carneus Cynulcus Megarensis. Athenæus IV. p. 156. Διονυσίων γὰρ ὄντων Ἀθήνησι παρελήφθην πρὸς αὐτόν. Κατέλαβον δὲ κυνικοὺς μὲν ἀνακειμένους ἕξ, ἕνα δὲ κύνουλκον Καρνεῖον τὸν Μεγαρικόν.

Chytron. Supra in Asclepiade.

Cleomenes Metroclis discipulus. Laert. VI. 95. ejus παιδαγωγικόν laudat idem 75.

Colotus Lampsacenus Menedemi præceptor. Laert. VI. 102.

Crates Thebanus Diogenis discipulus clarus circa Olymp. CXIII. uxorem habuit Hipparchiam de qua infra. De Epistolis quæ sub hujus Cratetis nomine feruntur dixi lib. 2. c. 10. §. 21. De tragœdiis Laertio IV. 98. memoratis vide lib. 2. c. 19. Versiculi in Micylum tres leguntur apud Plutarchum libro de vitando ære alieno p. 830.

Ex ejus hymno in εὐτέλειαν sive frugalitatem Julianus Orat. VI. p. 199. Ex Cratetis παιγνίοις ibid. & VII. p. 213. Alia ejus παίγνια Laertius VI. 85. Ejus Ephemeris id. 86. Xenocratem perstrinxit iste Crates teste M. Antonino VI. 13. Demetrium Phalereum Thebis exsulantem solatus est. Vide Plutarchum p. 69. de dignoscendo adulatore. Alia de eo Ælianus III. 6. Var. Vita Cratetis hujus à Plutarcho scripta periit. Laudat præter Lampriam Julianus Orat. VI. p. 200. Cratetis ἠθικὰ scripsit Zeno Citieus. Laert. VII. 4.

Crato Cynicus. Lucian.

Crescens Megalopolitanus sub Antonino Pio vixit & Justinum detulit ad martyrium. Vide Syncellum p. 351. Euseb. VI. 16. Hist. Eccles. & Clariss. Grabei spicileg. Patrum T. 2. p. 139. seq.

Cyniscus apud Lucian. in Cataplo. T. 1. p. 427.

Demetrius Alexandrinus Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.

Alius *Demetrius* Cynicus cujus apud Senecam, Eunapium, Philostratum & alios mentio. Vide Jonsium p. 248. & quæ viri docti ad Sveton. in Flavio Vespasiano c. 13. Lucian. de salutatione T. 1. p. 806. seq.

Alius *Demetrius* Rhodii celebris Cynici discipulus *Corinthius Suniensis*, cujus meminit Lucianus in Toxari. T. 2. p. 51. & adversus indoctum p. 388.

Demonax Cyprius Epicteti æqualis, Athenis vixit, Diogenem Cynicum præ cæteris admiratus, etsi non unam Philosophiæ sectam coluit. Vide Lucianum in ejus vita, T. 2. præcipue p. 859 & 871.

Didymus Planetiades. Plutarch. de Oraculor. defectu.

Diogenes Sinopensis, Antisthenis discipulus, de quo prolixe Laertius VI. 20. seq. Apophthegmata ejusdem, & num 80. scripta recensens; in quibus & VII. Tragœdiæ, de quibus dixi lib. 2. c. 19. Diogenem Cynicum ἐν τῷ ποδάλῳ laudat idem Laertius VI. 20.

Effigies ejus varias vide si placet apud Jac. Gronovium T. 2. thesauri antiquitatum Græcar. tabula LXXXVIII. Claruit Speusippi æqualis circa Ol. CIX. Laert. IV. 3. Obiit fere nonagenarius Corinthi, eodem ut ajunt die quo Alexander Babylone Ol. CXIV. id. VI. 79. Philippum Macedoniæ Regem paulo acerbius reprehendit, Plutarcho judice p. 70. de dignoscendo adulatore. De Alexandro eum affante vide sis Dionem 4. de regno p. 59. seq. Laert. VI. 38. 68. Plutarchum Alex. p. 671. Plura clariss. Bælius in Lexico.

Diogenes Junior, Σοφιστὴς κύνειος ob petulantiam linguæ in theatro exerci-

ercitam virgis cæsus jussu Flavii Vespasiani. Xiphilin. p. 322. ubi & de *Era* altero Cynico Diogenis hujus æquali, ob majorem insolentiam capite etiam truncato.

Echecles Ephesius, Cleomenis & Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.

Eras (Ἡρᾶς) de quo dixi paulo ante in *Diogene juniore*.

Eubulides cujus librum de Diogene allegat Laertius VI. 20. Eubulus ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένους πρᾶσις. id. 30.

Julianus Imp. Cynicorum Philosophiam celebrat Orat. 6. & 7. quarum prior est πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας, posterior πρὸς Ἡράκλειον Κυνικὸν πῶς κυνιστέον.

Hegesæus Sinopensis cognomento κλοιός sive laqueus, discipulus Diogenis. Laert. VI. 84.

Hegesianax infra in *Xanthippus*.

Heraclius contra quem Julianus Orat. 7. Suidæ in Ἰουλ. dicitur *Heraclitus*.

Hermippus in auctione Diogenis allegatur in latino interprete Laertii Ambrosio & in quibusdam Græcis Laertii Codicibus VI. 29. ut intelligatur Hermippus Smyrnæus qui de vitis Philos. scripsit. Sed alii codices habent Menippus ἐν τῇ Διογένους πράσει.

Herophilus. Lucian. in Icaromenippo T. 1. p. 198.

Hesperius Jons. p. 246.

Hipparchia Maronitis, soror Metroclis & Cratetis uxor, de qua Laertius VI. 96. seq. Anthologia p. 339. è recentioribus Menagius de mulieribus Philosophis p. 63 seq. & Baylius in Lexico. Suidas ait scripsisse φιλοσόφους ὑποθέσεις καί τινα ἐπιχειρήματα καὶ προτάσεις πρὸς Θεόδωρον ἄθεον. Non puto autem Suidam hæc Hipparchiæ scripta vidisse, sed conjectura è Laertio collegisse.

Honoratus de quo Lucianus in Demonacte T. 2. p. 865.

Horus Ægyptius quem confabulantem inducit Macrobius in Saturnal.

Isidorus. Sveton. Nerone c. 39.

Lucianus in Cynico T. 2. p. 717. seq.

Maximus Alexandrinus ad quem Basilii Magni Epistolæ supersunt & quem Carmine de vita sua & Oratione 27. & 28. perstrinxit Nazianzenus indignatus κύνας ποιοῦντας εἶναι βιαζομένους p. 4 4. Depositus hic Maximus Episcopatu CPol. Canone IV. Synodi primæ CPol. Hic ipse est de quo Hieron. in Catalogo S. E. c. 127. *Maximus Philosophus, natus Alexandriæ, CPoli Episcopus ordinatus est, & pulsus, insigne de fide*

adversus Arianos scripsit librum, quem Mediolani Gratiano Principi dedit. Vide & Vales. ad Sozom. VII. 9. & Baronium, Basnagium & Pagi ad A. C. 379.

Meleager Gadarenus, risus in scriptis captator, cujus libros II. περὶ δοξῶν Laertius II. 92. symposium & χάριτας laudat Athenæus. Vide quæ viri docti ad Laert. VI. 100.

Menander cognomento δρυμός, Homeri admirator, Diogenis discipulus Laert. VI. 84. Vide & infra in *Xanthippo.*

Menedemus Lampsacenus de quo Laertius VI. 102. Theombroti discipulus, id 95. diversus à Menedemo Eretriensi de quo II. 125. De Menedemo Cynico capiendus Numenius apud Euseb. XV. præparat. p. 729.

Menippus Sinopensis patria, ortu Phœnicius Gadarensis fuit, conditione servus, Diogenis ut suspicor discipulus. Ejus scribendi genus σπουδογέλοιον multi notaverunt, imitatus est in Satyris suis Varro, quas Cynicas alii, ipse appellavit Menippeas teste Gellio II. 18. Menippeus hinc ipse appellatus Athenæo, & Tertulliano *Romanus Cynicus.* Exstat & Satira Menippea Petri Cunæi viri doctissimi & altera Lipsii qua perstringit profanum vulgus eruditorum. Scripsit & Varro Satiram cui titulus ταφὴ Μενίππου teste Nonio in exodium & pluribus aliis locis. Menippi Symposium allegat Athenæus. Alia scripta Menippi Cynici refert Laertius VI. 101. Sunt autem hæc: Νεκύια, Διαθῆκαι, Ἐπιστολαὶ κεκομψευμέναι ἀπὸ τοῦ τῶν Θεῶν προσώπου. Πρὸς τοὺς Φυσικοὺς καὶ Μαθηματικοὺς καὶ Γραμματικοὺς, καὶ γονὰς (natalem) Ἐπικούρου καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας &c. Hunc porro ipsum Menippum non dubito induci à Luciano in dialogis mortuor. & in Necyomantia, memorarique ab Eunapio in proœm. ubi celeberrimos Cynicos referre se scribit, non Menippum juvenem Lycium, de quo Philostratus IV. 8. de Apollonii vita. Fuit & Menippus quidam Magnes Pancratiastes cujus meminit Artemidorus IV. 44. quemque addes aliis Menippis collectis à Laertio & Menagio.

Menippus Lycius Demetrii Corinthii auditor, de quo jam dixi.

Metrocles Maronites Hipparchiæ frater, Theophrasti primum, postea Cratetis discipulus. Vide Laertium VI. 94. seq. Ejus χρείας allegat VI. 33.

Monimus Syracusanus Diogenis & Cratetis discipulus scripsit teste Laer-

tio

tio VI. 83. παίγνια, quibus ludicra seriis sententiis permiscuit; περὶ ὁρμῶν libros duos & protrepticum. Inter eos qui κριτήριον veri sustulerunt refertur Monimus à Sexto VII. contra Math. p. 146. & 221. quod affirmasset τῦφον εἶναι τὰ πάντα.

Musonius, Babylonius, amicus Apollonii Tyanensis, de quo dixi ad prooemium Eunapii. Alius Musonius Thuscus, de quo infra in Stoicis. p. 406 huius tomi

Oenomaus Gadarenus sub Adriano Imp. floruit teste Syncello p. 349. scripserat πολιτείαν & περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον φιλοσοφίας (Confer Jonsium p. 245.) & περὶ κυνισμοῦ itemque περὶ Κράτητος καὶ Διογένους καὶ τῶν λοιπῶν teste Suida. Quanquam Julianus Imp. ex alio potius quam ex Oenomao Cynismi rationes peti velit. Ejus κατὰ τῶν χρηστηρίων. idem Julian. Orat. VII. f. 209. Titulus libri fuit φωρὰ γοήτων *detectio præstigiatorum*, de Oraculorum falsitate. Vide Euseb. V. cap. 19. præparat. & VI. 6. p. 254. & VI. 7. Socratem III. 23. p. 202. Niceph. X. 36. Theodoritum Therapevt. lib. VI. p. 86. & X. p. 141. A. Vandalen de Oraculis p. 329 - 346. Τραγῳδίαι. Julian. Orat. VII. f. 510 De Diogene Oenomao Tragico Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 19. è Suida in Διογ. Epigramma alterius ut videtur Oenomai εἰς ἔρωτα γεγλυμμένον ἐν καυκίῳ Anthol. IV. 18.

Onesicritus Astypalensis sive Æginensis qui cum Alexandro M. militavit & ejus παιδείαν ac laudes Xenophonteo fere stylo composuit. Vide Laert. VI. 84. Plutarchum Alex. p. 705. Pater Androsthenis & Philisci. id. 75. seq. discipulus Diogenis. Vide de hoc Onesicrito supra cap. VII.

Pasicles Cratetis Cynici F. Laertius IV. 88. Fuit & Pasicles Cratetis Frater, discipulus Euclidis Megarensis. id. 89.

Peregrinus qui sub Antonino Pio vanam gloriam captans se publice conjecit in flammas, derisus à Luciano, Libro singulari de morte Peregrini. Confer Syncellum p. 351. 352.

Philiscus Æginensis Onesicriti F. Diogenis discipulus, cui tragœdias quæ sub Diogenis nomine ferebantur, nonnulli tribuerunt. Vide Laert. VI. 84. & 73. 75. & 80. Julian. Orat. VI. p. 186. & VII. 210. ubi male *Philistus*.

Phocion cognomento χρηστὸς, Diogenis Cynici auditor. Laertius VI. 76.

Plato Cynicus. Laert. VI. 27. nisi probanda potius expositio Casauboni,

 ut

ut ſane videtur, quoniam idem Laertius inter varios Platones III. 103. nullam Cynici mentionem facit.

Polyzelus, infra in Xanthippo.

Salluſtius κυνίζων. Phot. cod. 242. p. 556. κυνικώτερον ἐφιλοσόφει. Suid. in Σαλλȣς. Diverſus hic Procli diſcipulus fuit à Salluſtio cui Orationem quartam inſcribit Julianus Imp. Huic potius Juliani, Platonico, quam alteri Cynico Saluſtio tribuerim libellum elegantem qui exſtat περὶ Θεῶν καὶ κόσμȣ, de quo infra lib. V.

Serenianus. ſupra in Aſclepiade.

Sphodrias Jonſ. p. 246.

Stilpo Megarenſis auditor Diogenis Cynici. Laert. VI. 76.

Theagenes. Lucian. lib. de morte Peregrini.

Theodorus Cynulcus ſive pluribus canibus ſtipatus Cynicus, quem colloquentem inducit Athenæus in dipnoſophiſtis.

Theombrotus Metroclis diſcipulus. Laert. VI. 95.

Theomneſtus, infra in Xanthippo.

Thraſyllus Cynicus. Seneca II. 13. de benefic. & Plutarch. Apophthegm.

Timarchus Alexandrinus Cleomenis diſcipulus. Laert. VI. 95.

Xanthippus, Theomneſtus, Polyzelus, Oneſicritus, Monimus, Menander, Hegeſianax, Diogenes, Crates & Antiſthenes Cynici, quorum ſcriptis uſus eſt Stobæus. Phot. Cod. CLXVII.

Xeniades qui Diogenem Cynicum emit eique filium inſtituendum & domum regendam dedit. Laert. VI. 74. 82.

Zeno Citieus Cratetis diſcipulus. Vide Numenium apud. Euſeb. XIV. præp. p. 729 Verecundiam & decorum magis obſervare quam Cynici docuit, in reliquis eorum placita probavit, ipſe auctor Stoicorum, quorum dogmata cum Cynicis convenire innuit etiam Juvenalis XIII. 121.

Et qui nec Cynicos nec Stoica dogmata legit,
A Cynicis tunica diſtantia.

Confer. Julianum Orat. VI. p. 185. Laert. VI. 104. VII. 121. Lipſium lib. 1. manuduct. diſſ. 13. Quod vero Sidonius Carm. 2. v. 168. Cynicorum turbam Epicuri ſodalium imitatricem appellat, de eo videſis Sirmondi notas p. 181. Auguſtini adhuc temporibus plures fuerunt Cynici quam Stoici, ut teſtatur lib. 3. contra Academicos c. 18. *Itaque nunc Philoſophos non fere videmus niſi aut Cynicos, aut Peripateticos, aut Platonicos. Et Cynicos quidem, quia eos vitæ quædam delectat libertas atque licentia.* Adde ſi placet XIV. 20. de C. D.

CAP.

CAPUT XIV.

DE EUCLIDE & aliis Geometris.

De Euclide, ejusque ætate. Alii decem hoc nomine. 1. Euclidis libri elementorum & in librum primum Procli commentarius. 2, Commentariorum Theoni tributorum, an auctor ipse sit Euclides. 3. Liber XIV & XV. num Euclidis an Hypsiclis Alex. 4. Scopus elementorum. ibid. Boethii versio elementorum Euclidis latina. 5. Editiones elementorum cum Theonis commentariis. 6. Sine illis commentariis editiones & versiones variæ, & in his Arabica. Barlaami & Isaaci Monachi quædam Euclidi illustrando. 7. Epitome Æneæ deperdita, & versiones elementorum ineditæ, Persicæ, Syriacæ, Hebraicæ, Sinicæ, Tartaricæ. 8. Joh. Pici effatum, Theologis noxiam esse Euclidis tractationem. 9. Arithmetica elementa Geometricis ab Euclide juncta. 10. Data cum præfat. Marini. Pappi in ea commentarius. 11. Harmonica & Sectio Canonis. 12. Phænomena. 13. Optica & Catoptrica. 14. De divisionibus liber & fragmentum de levi ac ponderoso. 15. Scripta Euclidis deperdita. 16. Catalogus scriptorum in commentariis Procli ad Euclidem allegatorum. 17. Alii Geometræ quidam. 18.

I.

EUCLIDES, qua patria, incertum (*a*) claruit temporibus Ptolemæi Lagi (*b*) quem post XL. annorum imperium obiisse constat CCLXXVII.

(*a*) Harduinus ad Plin. videtur Apollonium in animo habuisse cum de Euclide scripsit eum Perga oriundum civitate Pamphiliæ. Euclidem plerique Alexandrinum faciunt, sed nullo diserto veteris alicujus scriptoris testimonio. Si Gregorium Abulpharajum audias, Tyrius fuit: si scriptorem Bibliothecæ veteris Siculæ Anno 1700. à Messanensi quodam editæ (vide memorias Trivultianas Anni 1702. mense Augusto p. 151.) Gelous, oriundus è Gela civitate Siciliæ. Nimirum quia Laertius II. 106. auctor est Megareum Euclidem à quibusdam pro Geloo habitum fuisse.

(*b*)

CCLXXVII. atne natum Christum Olymp. CXXIII $\frac{2}{3}$. Ab hoc rogatus, esset ne via quædam brevior faciliorque ad Geometriæ cognitionem, quam in elementis ipse tradidisset, respondit (c) μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν πρὸς Γεωμετρίαν, *non dari viam regiam ad Geometriam.* Mathematicas disciplinas accuratissimis scriptis illustravit, ac cum summa laude docuit Alexandriæ, (d) suavissimi vir ingenii, & contentiones minime amans, sed benignus & æqvus alienæ industriæ fautor, ut ab auctore sectæ Eristicæ Euclide Socratico Megareo (e) non hac minus nota, quam ætate & studiorum genere facile distinguatur. Ita certe de nostro Pappus lib. VII. p. 251. *Euclides secutus Aristeam scriptorem luculentum in iis, quæ de Conicis tradiderat, neque antevertens neque volens eorum tractationem destruere, cum mitissimus esset & benignus erga omnes, præsertim eos qui*

(b) Proclus lib. 2. ad Euclidem p. 20. γέγονε δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου. Καὶ γὰρ ὁ Ἀρχιμήδης καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μνημονεύει Εὐκλείδους,

(c) Proclus: καὶ μέντοι καὶ φασὶν, ὅτι Πτολεμαῖος ἤρετό ποτε αὐτὸν εἴ τις &c. Simile illud Alexandri Geometriam discere cupientis apud Senecam Epist. XCI. *Facilia me doce: Ista, inquit, omnibus eadem sunt æque difficilia.*

(d) Pappus lib. VII. p. 251.

(e) De Euclide Megarensi Socratis discipulo & auctore sectæ Megaricæ dixi lib. 2. c. 23. §. 36. hic cum nostro male confunditur apud Boethium I. Geometr. p. 1507. 1510. 1511. &c. *ex secundo, tertio, quarto &c. libri Euclidis Megarensis.* Vicissim apud Valerium Max. VIII. 12. ex memoriæ scriptoris vel librarii lapsu Euclides Geometra memoratur pro Eudoxo, ut viris doctis jam observatum. Fuit & alius Euclides Archon Athenis Olymp. LXXXVII. 2. itemque alter, sub quo triginta Tyranni expulsi Ol. XCIV. 2. & præteritorum sancita est ἀμνηστικακία. Ab hoc proverbium τὸ πρὸ Εὐκλείδου meminisse i. e. rerum, quas alta oblivione sepultas esse oportebat. Vide Xenophontem 2. Ἑλληνικῶν & Lucianum in Cataplo T. I. p. 426. & in Hermotimo p. 563. Eodem Euclide Archonte abrogata τῇ κατὰ Κάδμον Γραμματικῇ (cujus apud Syrianum ad Hermogenem p. 17. mentio) cœpit Athenis esse usus literarum Jonicarum, unde Plutarchus in Aristide p. 319. memorat γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην Γραμματικῆς. Confer Meursium de Archontibus III. 17. & fortuna Attica. c. 8. Non diversus fortassis Euclides Atheniensis, quem inter viros libris coacervandis celebres laudat Athenæus in limine libri primi. Fuit & Euclides λιθοτόμος, cujus nomen occurrit in testamento Platonis apud Laertium III. 42. His adde Euclidem fratrem Cleomenis Lacedæmonior. Regis ab Antigono cæsum de quo Plutarch. in Philopæmene p. 358. Euclidem Pacatianum, cujus antidotum refertur à Galeno 2. de antidotis: Euclidem Platonicum cujus meminit Porphyrius in Plotini vita; tum Euclidem Maximi Byz. filium, quem memorat Socrates in Hist. Eccles. p. 165. Denique Euclidem parasitum Smicrini F. cognomento σεῦτλον sive betaceum apud Athenæum lib. VI. p. 242. 250. & Euclidem Laconem, de quo Plutarchus in Artaxerxe Mnemone p. 1013.

qui Mathematicas disciplinas aliqua ex parte augere & amplificare possent, ut par est, & nullo modo infensus, sed accuratus, non arrogans, &c.

II. Scripta Euclidis hæc exstant:

ΣΤΟΙΧΕΙ'ΩΝ *Elementorum Matheseos puræ libri XV.* quæ vulgata sunt *Græce* hoc titulo: Ἐυκλείδȣ ϛοιχείων βιβλία ιε' ἐκ τ̃ ΘΕ'ΩΝΟΣ σωυȣσιῶν Basil. 1533. fol. apud Joh. Hervagium, edente Simone Grynæo è duobus codicibus MSS. quorum alterum Venetiis Laz. Bayfius, alterum Parisiis Joh. Ruellius suppeditaverat. Additi etiam in illa editione (itidem Græce) è codice Oxoniensi Joh. Claymundi sunt, sed admodum inemendate, *commentariorum libri quatuor in primum Euclidis librum*, auctore *Proclo* Philosopho, qui Euclidem perinde ut Pappus passim laudat sub nomine Γεωμέτȣ vel ϛοιχειωτȣ̃, & lib. 3. p. 55. ait, se ex antiquioribus Euclidis commentatoribus (Gemino aliisque) τὰ γλαφυρώτερα collegisse, & ἀπέραντον illorum πολυλογίαν in compendium misisse. Hos Procli commentarios latine vertit ediditque, & scholiis ac figuris illustravit *Franciscus Baroccius* Patricius Venetus, Patavii 1560. fol.

III. Illa vero, quæ vulgo vocantur *Theonis* Alexandrini, qui sub Theodosio M. Imp. floruit, in Euclidem commentaria sive demonstrationes, quibusdam viris doctis non videntur esse Theonis, sed Euclidis ipsius à Theone duntaxat recensitæ, quam in rem operæ pretium est audire *Henricum Savilium*, cujus eruditæ * prælectiones XIII. in principium elementorum lucem viderunt Oxoniæ 1621. 4. Ita vero ille, p. 10. seq. *Quidam propositiones elementorum tribuunt Euclidi, demonstrationes Theoni, homines stulti & perridiculi, quasi ullus unquam artifex suas voluerit edi conclusiones, nullis adjectis probationibus. Hoc neque Philosophorum quisquam, nec Medicorum, nedum Mathematicorum fecit unquam. Secunda est opinio Petri Rami, qui tam propositiones quam demonstrationes Euclidi abjudicat, universa Theoni attribuens, false: eadem enim hæc quæ nunc habemus eodem ordine, eisdem verbis, agnoscunt sub Euclidis nomine Proclus & Boethius Theone posteriores, & anterior Theone Alexander Aphrodiseus, & omnis antiquitas. Tertia opinio est Buteonis qui omnia attribuit Euclidi, quæ aut vera est, aut veritati certe proxima. Quid ergo dicemus de vulgatis libris qui* ἐκ τ̃ Θέωνος συνȣσιῶν *ex Theonis colloquiis sive congressibus præ se ferunt, cujus tamen tituli in neutro nostrorum codicum MSS. ullum reperi vestigium. Non diffiteor in uno ad oram marginis adscripta esse ad decimum tertium librum hæc verba :* Ἐυ-

* Perstringuntur Paulo acerbius à Malebranchio de inquir. veritate l. 7. p. 134. seq.

κλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναθροίσας ἦν ἐπὶ χρόνοις Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος. Θέων δὲ ὁ συντάξας αὐτὰ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, *ut collectionem Elementorum Euclidi, ordinationem & dispositionem Theoni tribuisse videatur. Magna certe Theonis laus, si inordinata & incomposita in ordinem redegit. Sed ne huic incerto Scholiastæ fidem adjungamus, obstat ut dixi Procli & antiquorum omnium auctoritas, obstat mirabilis & concinna propositionum series, ex quibus unam loco suo si eximas, tota corruat compages & structura necesse est. Quid igitur? nullæ sunt Theonis in hoc libro partes? Non me movent superius dicta, sed auctoritatem ipsius Theonis in commentariis in Almagestũ p. 50. perpendendã existimo, quæ fortasse viam præire possunt ad eruendam in hac quæstione veritatem. Quod vero sectores, inquit, in circulis æqualibus sint proportionales angulis ad centrum constitutis, ostensum est à nobis in editione elementorum,* ἐκδόσει, *ad finem sexti libri. Ex quibus verbis & novam elementorum editionem adornasse Theonem constat, & nonnulla ab ipso adjecta. Et quidem in omnibus exemplaribus hæc verba de sectore annectuntur ultimæ propositioni libri sexti elementorum, quæ & Theonis esse puto, ut etiam demonstrationem ad illa verba:* λέγω ὅτι καὶ *&c. usque ad finem. Nam Euclidis illa solennis clausula* ὅπερ ἔδει δεῖξαι *quæ proxime præcedit, finis est ut puto Euclideæ. Idem judicium ferendum puto de multis in decimo libro lemmatiis & fortasse propositionibus nonnullis. Alexander certe aliquot ante Theonem seculis in commentariis ad priora Aristotelis p. 87. eam quæ quinta est decimi in nostris libris, citat pro quarta, ut necesse sit aliquam ex præcedentibus, quartam uti reor, qua sine magno incommodo sane carere potuissemus, suo tempore ab elementorum libro abfuisse, vel saltem cum tertia coaluisse. Et quidem ultimam decimi non dubito assumentum esse Theonis, vel potius antiquioris (nam apud Alexandrũ exstat iisdem prope verbis) minus perspicaci ingenio, quippe alieno loco positam. (Forte & definitiones quædam,* inquit Dav. Gregorius præf. ad Euclidem, *& axiomata libro 1. præposita Theonem vel alium præter Euclidem agnoscunt auctorem, ex. gr. Axioma 11. nam licet Euclides hoc pronunciatum adhibeat in demonstranda prop. 29. Element. 1. illud tamen pro axiomate non habuit, sed pro conversa proposit. 17. utpote quæ ex illa manifeste consequatur. Fortasse & alteræ demonstrationes, quæ passim occurrunt, sunt etiam*

iam

iam Theonis. Nam quæ in datorum libro reperiuntur Euclidis non eſſe expreſſe aſſerit Pappus, licet cum illis elementorum facile comparandæ. Sunt vero ex his quædam quæ Theonem non ſapiunt, ſed à ſciolis quibusdam conſcriptæ ſunt. Sunt & lemmata & corollaria quædam in Elementor. 10. quæ ab ageometris ſubjuncta ſunt: illa ubique nota perſtrinximus) Ex quibus omnibus concludit Savilius *Theonis fuiſſe partes in Euclide, pauciſſimis quidem in locis, interpolando explicando augendo: ultra hoc nullas. Qui tamen labos non tanti fuit, ut Proclo omnium ante ſe Mathematicorum diligentiſſimo laudatori, commemoratione dignus videretur.*

IV. Libri decem priores proprie elementa εὐθυμετρικὰ & Arithmetica continent. Liber X. agit de συμμετρίᾳ ſive de commenſurabilibus & incommenſurabilibus, rationalibus & irrationalibus: tres proximi XI. XII. XIII. inſcribuntur στερεῶν, & agunt de corporibus ſolidis quinq; regularibus, (Pyramide, cubo ſive hexaedro, octaedro, Dodecaedro & Icoſaedro) eorumque compoſitione & in ſphæram inſertione. Ac Proclo quidem lib. 2. in Euclid. p. 20. obſervante, Euclides τῇ προαιρέσει μὲν Πλατωνικός ἐστι καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ ταύτῃ οἰκεῖος. ὅθεν δὴ καὶ τῆς συμπάσης στοιχειώσεως τέλος προεστήσατο τὴν τῶν καλουμένων Πλατωνικῶν σχημάτων * σύστασιν. Et aliquibus interjectis: Καὶ πρὸς μὲν αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα βλέποντες λέγομεν ὡς ἄρα περὶ τῶν κοσμικῶν σχημάτων ἐστὶν ὁ σύμπας τῷ Γεωμέτρῃ λόγος. Ἀρχόμενος μὲν ἀπὸ τῶν ἁπλῶν, τελευτῶν δὲ εἰς ποικιλίαν τῆς τούτων συστάσεως, καὶ χωρὶς μὲν ἕκαστα ὑφιστάς, ὁμοῦ δὲ τὰς εἰς τὴν σφαῖραν αὐτῶν ἐγγραφάς, καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἔχει πρὸς ἄλληλα, παραδιδούς, διὸ καὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστα βιβλίων τοὺς σκοπούς τινες ἐπὶ τὸν κόσμον ἀναφέρειν ἠξίωσαν, καὶ τὴν χρείαν αὐτῶν, ἣν παρέσχετο πρὸς τὴν τοῦ παντὸς θεωρίαν ** ἀνέγραψαν. Et p. 21. τὸ μὲν γὰρ χρήσιμον αὐτῆς (στοιχειώσεως Εὐκλείδου) εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχικῶν σχημάτων συντελεῖ θεωρίαν. Confer, quæ idem Proclus lib. 4. p. 110. Quemdmodum vero liber quintus in MS. Mazariniano præter rem refertur ad *Eudoxum*, etſi Proclo quoqe p. 20. notante Euclides in ſuis elementis fuit πολλὰ μὲν τῶν Εὐδόξου συντάξας, πολλὰ δὲ τῶν Θεαιτήτου τελεωσάμενος. Ita liber XIV. & XV.

* Vetus Epigramma in Synopſi Geometrica Mich. Pſelli:

Σχήματα πέντε Πλάτωνος, ὁ Πυθαγόρας ὁ σοφὸς εὗρε,
Πυθαγόρας σοφὸς εὗρε, Πλάτων δ᾽ ἀρίδηλ᾽ ἐδίδαξεν
Εὐκλείδης δ᾽ ἐπὶ τοῖσι κλέος περικαλλὲς ἔτευξεν.

** Confer Boethium 2. Geometr. p. 1542. & Joh. Kepleri Opus præſtantiſſimum de Harmonia Mundi, in quo doctorinam de quinque corporibus Platonicis ad Θεωρίαν Univerſi applicat.

in quibus eadem corpora quinq; conferuntur in ſe, non videntur auctorem habere Euclidem: ſane XIII. libros στοιχείων tantum agnoſcit Marinus protheoria ad data, & in *Arabica* verſione *Naſiridini Tuſini* Perſæ, quæ luculentis typis Arabicis lucem vidit Romæ 1594. fol. ex typographia Medicea, tredecim tantum libros exſtare video. Tum ultima propoſitio libri XIII. veluti colophonem operi imponit, denique libro XIV. præmittitur præfatio, Euclidi neutiquam congruens, at bene conveniens *Hypſicli* Alexandrino, in hanc ſententiam: Βασιλείδης ὁ Τύριος, ὦ Πρώταρχε, παραγενηθεὶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ συσταθεὶς τῷ Πατρὶ ἡμῶν [Hypſicli ſeniori] διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ μαθήματος συγγένειαν, συνδιέτριψεν αὐτῷ τὸν πλεῖστον τῆς ἐπιδημίας χρόνον. Καί ποτε διελοῦντες τὸ ὑπὸ Ἀπολλωνίου [Apollonium Pergæum innuit Euclide * juniorem) γραφὲν περὶ τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου καὶ τοῦ εἰκοσαέδρου τῶν εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἐγγραφομένων, τίνα λόγον ἔχει ταῦτα πρὸς ἄλληλα, ἔδοξαν ταῦτα μὴ ὀρθῶς γεγραφέναι τὸν Ἀπολλώνιον, αὐτοὶ δὲ ταῦτα διακαθάραντες ἔγραψαν, ὡς ἦν ἀκούειν τοῦ πατρὸς (Hypſiclis ſenioris.) ἐγὼ δὲ ὕστερον περιέπεσον ἑτέρῳ βιβλίῳ ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδεδομένῳ καὶ περιέχοντι ἀπόδειξιν ὑγιῶς περὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ μεγάλως ἐψυχαγωγήθην ἐπὶ τοῦ προβλήματος ζητήσει. Τὸ μὲν ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδοθὲν ἔοικε κοινῇ σκοπεῖν, καὶ γὰρ περιφέρεται. Τὸ δ᾽ ὑφ᾽ ἡμῶν δοκοῦν ὕστερον γεγραφέναι φιλοπόνως ὅσα δοκεῖν ὑπομνηματισάμενος ἔκρινα προσφωνῆσαί σοι διὰ τὴν ἐν ἅπασι μαθήμασι μάλιστα δ᾽ ἐν γεωμετρίᾳ προκοπήν, ἐμπείρως κρίνοντι τὰ ῥηθησόμενα, διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν πατέρα συνήθειαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν εὐμενῶς ἀκουσομένῳ τῆς πραγματείας. Ad libri XV. propoſit. 5. meminit Hypſicles magiſtri ſui *Iſidori*: ἡ δὲ εὕρεσις ὡς Ἰσίδωρος ὁ ἡμέτερος ὑφηγήσατο μέγας διδάσκαλος, ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον. Et poſt rem illam expoſitam, οὕτω μὲν οὖν, inquit, ὁ εἰρημένος εὐκλεέστατος ἀνὴρ τὸν περὶ τῶν εἰρημένων ἀποδέδωκε λόγον. Ad libri 14. propoſit. 2. Τοῦτο δὲ γράφεται ὑπὸ μὲν Ἀρισταίου ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ πέντε σχημάτων σύγκρισις, ὑπὸ δὲ Ἀπολλωνίου ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου πρὸς τὸ εἰκοσάεδρον. Sub Hypſiclis etiam nomine latine verterunt Georgius Valla, & Bartholomæus Zambertus Venetus.

V. Euclidem translatum in Romanam linguam vir Magnificus *Boethius* dedit, teſte Caſſiodoro lib de Geometria, reſpiciente ad libros II. Geometriæ, quæ inter Boethii opera hodie exſtant, & incipiunt his verbis: *Quia vero, mi Patrici, Geometrarum exercitatiſſime, Euclidis de artis Geometricæ figuris obſcure prolata te adhortante exponenda & lucidiore aditu expolienda ſuſcepi. Et p. 1514. Supra poſitarum igitur ſpeculationibus figurarum ab Euclide ſuccincte obſcureque prolatis & à nobis verbum videlicet de verbo exprimentibus*

* Fallitur igitur Abulpharajus qui Euclidem multo juniorem facit p. 41.

bus strictim translatis, quædam iteranda repetendaque &c. Idem lib. 2. p. 1542. *Codex iste secundum dispositionem Euclidis esse dicitur, secundum demonstrationem vel inventionem, aliorum plerumque esse dicitur.*

VI. *Latine* cum demonstrationibus, quæ *Theoni* vulgo tribuuntur (Boethius & Proclus eas non habuit, certe pro Euclideis non agnovit) prodiere elementorum libri XV. interprete *Campano*, & libri XIII. interprete *Bartholomæo Zamberto* Veneto Paris. 1516. apud. H. Stephanum avum, fol. & una cum aliis Euclidis scriptis Basil. 1537. 1546. fol. tum ex versione *Frid. Commandini*, cum ejusdem commentariis. Pisauri 1572. 1619. fol. *Denique græce & latine*, Commandini versione ex Ed. Bernardi libris emendata & Græcis ad MSS. & Savilii castigationes per Virum Clariss. Joh. Hudsonum recensitis, in nova luculenta operum Euclidis editione Oxon. 1704. fol. è theatro Sheldoniano. Euclidis libri XV. ex Campani interpretatione primum editi fuerant Venetiis 1482 cum figuris Geometricis, quibus Erhardus Radholtus Augustanus testatur se primum cœpisse libros excusos ornare eadem facilitate, qua literarum elementa imprimuntur. Confer Beughemii incunabula Typographiæ p. 57. Zamberti versio prodierat etiam Venet. 1505. fol. sub titulo elementorum Euclidis, ex traditione *Pappi* Philosophi.

VII. Sine Theonis demonstrationibus sæpius præterea excusi sunt Euclidis elementorum libri: *Græce* quidem, Florentiæ, teste Gesnero, tum Romæ 1545. 8.

Græce & latine:

Libri XV. cum præfat. *Stephani Gracilis* Paris. 1557. 1573. & 1598. 8.

Libri XIII. ex editione *Conradi Dasypodii*. Argent. 1564. 8. additis ad librum primum & secundum tantum, Theonis commentariis, & ad secundum *Barlaami* Monachi demonstrationibus, quibus ad numeros applicat, quæ de lineis ac figuris planis Euclides docuerat.

Libri XV. ex ejusdem Dasypodii recensione, inter alia Euclidis opera ibid. 1571. 8. Edidit & eodem anno librum primum Theonis commentariis illustratum, græce cum latina perspicua interpretatione, & Heronis vocabulis Geometricis.

Libri XIII. Lond. 1620. fol. nitida editio, cum Commandini versione, adjectis figuris accuratis. Laudat hanc ἐκδοσιν Marcus Meibomius dialogo de proportionibus p. 173.

Latine ex verſione & cum commentario *Lucæ Paciolæ de Burgo* Venet. 1489. fol. Libri XV. è recognitione *Chriſtiani Melder*, Lugd. Bat. 1673. 12.

Libri XV. cum ſcholiis & commentariis inſignibus *Chriſtophori Clavii*, Jeſu Socii. Colon. 1591. fol. Rom. 1603. 8. & Francof. 1607. 8. quam editionem emendatiorem recentioribus eſſe notat Sam. Reyherus in diſſ. de Euclide Kil. 1693. 4. p. 40.

Libri XV. demonſtrati à *Franciſco Fluſſate Candalla* & libro XVI. per ipſum addito aucti de ſolidorum regularium inter ſe invicem collatione, itemque XVII. de compoſitis regularibus. Pariſ. 1566. fol. & 1578. fol.

Libri VI. priores cum demonſtrationibus *Orontii Finæi* Pariſ. apud Simon. Colineum 1551. 4. *Joh. Scheubelii* Baſil. apud Hervag. 1550. fol. *Jac. Peletarii* 1557 fol. *C. Dibaudii* Lugd. Bat. 1603. 4. & Arnhem. 1605. 4. *Caroli Malapertii*, Duaci 1625. 12. *Georgii Fournierii* Lond. 1654. 12. *Henr. Coetſii* Lugd. Bat. 1691. 8.

Libri VI per *Conr. Daſypodium* cum ſcholiis *Iſaaci* Monachi. Argentorat. 1579. 8.

Libri VIII. per *Marium Merſennum* in Synopſi ejus Mathematica Pariſ. 1644. 4. Libri XIII. demonſtrati ab *Ambroſio Rhodio*, Witeb. 1609. 8. 1634. 1661.

Libri XV. demonſtrati ſuccincte ab *Iſaaco Barrovv*, Anglo, Mathematico præſtantiſſimo (Lond. 1659. 1678. Marburg. 1675. 8.) qui Petrum Herigonum ſubinde eſt ſecutus. *Claudii Richardi*, Jeſu Socii in libros XIII. Euclidis, Iſidorum, Hypſiclem & recentiores de corporibus regularibus, & Procli propoſitiones Geometricas. Antvverp. 1645. fol. His adde *Arnoldi Lenſæi* Iſagogen in Geometrica elementa Euclidis Antvv. 1565. 8. *Joh. Alphonſi Borelli* Euclidem reſtitutum, ſive priſcæ Geometriæ elementa brevius & facilius contexta. Piſis 1658. 4. Rom. 1679. 12. *Andreæ Tacqueti* elementa Geometriæ Euclidea Antvverp. 1654. 8. & cura *Guil. Whiſtoni* recenſita & locupletata, Cantabrigiæ 1703. 8.

Anglice cum notis H. Billingsley & præfatione Joh. Dee. Lond. 1570. fol.

Italice cum commentario Nic. Tartaleæ Brixienſis Matheſeos Prof.

Gallice libri VI. per Petrum Herigonum. Pariſ. 1644. 8. quo anno quoq; curſum Mathematicum latine & Gallice edidit ibid. ſex Volum. in 8.

Li-

Libri XV. per D. Henrion. Parif. 1615. 8.

Germanice cum perfpicuis demonftrationibus Euclidis Elementa dare promifit clariffimum Kiloniæ lumen Samuel Reyherus, edito brevi fpecimine. Henricus quoque Meifnerus Arithmeticæ & Geometriæ longo ufu peritiffim⁹, Hamburgi elementa Euclidis edere cœpit Græce & Germanice, cum uberrimis cōmentariis, itidem Germanicis, A. 1599. fol. fed non editis ultra librum fecundum.

VIII. Epitomen elementorum Euclidis Græce fcripferat *Æneas* Hierapolites, tefte Proclo lib. 4. in primum Euclidis p. 95.

Præter Arabicam Tufini verfionem librorum XIII. quam editam fupra §. 4. retuli, memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. elementa Euclidis Arabice verfa à Thebeto, & p. 47. libros XV. elementorum ex Arabico latine verfos ab Adelardo Gotho Bathonienfi, cum commentariis Campani Navarrienfis. Perficam verfionem Bodlejana, Syriacam Cantabrigienfis Bibl. fervat, tefte Ed. Bernardo.

Libri VII. ex Arabico Ebraice verfi à Joh. Jacobo Mechir, Mfti funt in Bibl. Vindobonenfi tefte Lambecio lib. 1. pag. 178. Alia Hebraica verfio R. Mofis Aben Tibbon, Buxtorfio memoratur. Deniq; Sinice ac Tartarice verfa Euclidis elementa teftatur illuftris Leibnutius novifl. Sinic. p. 155.

IX. Mira Johannis Pici * Mitandulani conclufio eft. p. 67. Opp. *Nihil magis nocivum Theologo, quam frequens & affidua in Mathematicis Euclidis exercitatio.* Equidem vera Theologia nullam Mathematicam demonftrationem extimefcit, qua vel convellatur vel everti queat, itaque nec Theologis nocebit Euclidi adfveviffe, ut à paralogifmis fibi caveant, neque fapiant ultra divina teftimonia in iis quæ captum humanum excedunt. At falfam Theologiam profeffus, poterit fortaffe ex Euclidis diligentiori tractatione detrimentum capere. Nam vel univerfam religionem (licet & hoc non fine infigni paralogifmo) ex falfis,

* Hunc locum refpexit Mottanus Vayerus T. 2. Opp p. 568 edit. in fol. *Vous n'ignorez pas le peu de conte qu'on fait de la Geometrie aujourdhuy jusques dans les Colleges, ou Pic de la Mirande foustenoit il n'y a gueres que la connoiffance des Elemens d'Euclide eftoit la plus contraire de toutes à noftre premiere Philofophie Chreftienne que nous nommons Theologie.* Non itaque probaffet Picus Johannis Alexandri Ferrarii inftitutum, qui librum quo ad Pontificiam religionem amplectendam omnes & fingulos argumentis ut ipfi quidem videtur certis ac neceffariis invitat, Euclidem Catholicum infcripfit.

ſis illis, quæ obſervabit additamentis humanis judicatam contemnet ſecum ac conculcabit, falſam ſine tergiverſatione præ ſe feret, perſecutionis moleſtiam reveritus: vel imprudens incidet in caſſes inquiſitionis, dum accurato ac Mathematico examine, quæ deprehendit abſurda concoquere non poterit, ſed propalabit diligenter, & irritabit crabrones. Eſt tamen, ubi falſæ quoq; Theologiæ Myſtis uſum poterit præbere Euclides bene magnum: accuratæ enim rerum indagationi adſvetos vel tandem docebit verum à falſo, certum à commentitio ſecernere, nec cum abuſibus & erroribus quorundam Chriſtianorum manifeſtis ipſam adſpernari vel rejicere Chriſtianam religionem, quæ ſola habet, quicquid in omni religione eſt verum ac divinum, ita ut nihil dignum fide de cultu Dei ullus docuerit Philoſopus, ulla gens crediderit, quod non in Chriſtiana religione perſpicue tradatur: Viciſſim nullus usquam exſtet circa has res error, nullum vitium, quod non condemnat ac rejicit Chriſtiana religio. Quod ſi ad Theologiam etiam veram percipiendam noxium affirmat Picus, accurate ac perſpicue argumentari, colligere certo, à falſis abhorrere concluſionibus, quod usquequaq; facere docet Euclides: ſi propterea, inquam, Theologum ab Euclidis diligenti tractatione removere volumus, ne acutius cernat, quid Deus juſſerit, quid hominum vel inſcitia vel incuria introduxerit, ratumque habuerit. Valeat Mirandulanus cum concluſione ſua, aut ſolis Theologis fateamur rationem, Dei munus, excolere non licere. Quanta enim Euclidis laus etiam à rigido cenſore Petro Ramo lib. III. Scholar. Mathematicar. *Nullus paralogiſmus, nulla Pſeudographia in totis elementis Euclidis nobis, quanquam ſevere inquirentibus, animadverti potuit. Quam laudem ſingularem eſſe profiteor, quamque nulli adhuc neque Grammatico, neque Rhetori neq; Logico concedere potui, ut in Grammatica, Rhetorica, Logica, nil falſi doceret.* Quibus adde hæc Hieronymi Cardani lib. XVI. de ſubtilitate: *Euclidis ſunt duæ præcipuæ laudes, inconcuſſa dogmatum firmitas libri Elementorum, perfectioq; adeo abſoluta, ut nullum opus huic jure comparare audeas. Quibus fit, ut adeo veritatis lux in eo refulgeat, ut ii ſolum in arduis quæſtionibus videantur verum à falſo poſſe diſcernere, qui Euclidem habent familiarem.* Viciſſim tamen libenter confiteor, ad movendos & convertendos hominum animos in Doctore Eccleſiaſtico longe plus me tribuere ἀποδείξει πνεύματος, & ſeriæ atque affectuoſæ δεινότητι diſertæque viris pii & cordati perſvaſione, quam jejunæ & ſæpe perobſcuræ demonſtrationi Euclideæ ad res morales atque Theologicas applicatæ, quæ vel torpere animum ſinit, vel ad

con-

controverſias accendit, aut ad meras notiones intellectus redigit Theologiam, practicam ſi ulla usquam eſſe debet diſciplinam. Opto tamen ut quicquid docet ἀποδεικτικῶς doceat Theologus, hoc eſt, ut tum quoque nulla ejus effata vel ridigiſſimum examen Euclideum metuant, cum vel maxime videtur agere familiariter. Ita demum efficiet, quod jubetur ab Apoſtolo, ut quæ docet, doceat *ὡς λόγον Θεȣ̃.*

Antequam ad alia Euclidis ſcripta pergo, haud abſurde notaverim *Elementa Arithmetica*, quæ ſub Euclidis nomine ſeparatim vulgata ſunt græce & latine Pariſ. 1554. 4. non eſſe peculiare ipſius opuſculum, ſed definitiones & propoſitiones è quindecim libris elementorum, de quibus hactenus dictum eſt, paſſim collectas. At Arithmeticæ Euclideæ liber primus, Witebergæ A. 1546. 8. ſeorſim editus, eſt ſeptimus Elementorum, utpote in quo non minus, quam in octavo & nono Euclides de numeris agit. Atque nonum hunc reſpicit Jamblichus, cum p. 32. ad Arithmeticam Nicomachi Geraſeni, allegat Euclidem *ἐν τρίτῳ τῶν ἀριθμητικῶν*, ipſum reprehendens. Apud eundem p. 26. *ὅπερ ἀγνοȣ̃ντες οἱ περὶ Εὐκλείδην*, reddendum eſt: *quod cum ignoraret Euclides* &c.

XI. ΔΕΔΟΜΕΝΑ, *data* ſive theometra Geometrica XCV, una cum *προθεωρίᾳ* ſive præfatione *Marini* Philoſophi *Neapolitani*, qui Pappi Alexandrini commentarium memorans, reſpicit haud dubie, quæ ille de datis Euclidis diſſerit libro VII. Mathematicæ *συντάξεως*. Quod vero Pappus p. 241. theoremata numerat non plura quam XC, inde fit, quoniam LXIV, & LXV. pro uno habuit, tum LXXI. & LXXII. perinde ut LXXV. ac LXXVI. exiſtimavit eſſe epilogos ſive corollaria, in quibus ſimilia pronunciantur de triangulis, quæ antea de parallelogrammis. Data græce & latine una cum cæteris Euclidis ſcriptis edidit *Conradus Daſypodius* Argentor. 1571. 8. Latine exſtant & ex verſione *Barthol. Zamberti* Veneti inter alia Euclidis opera Baſil. 1537. fol. 1546. fol. Separatim græce è codicibus MSS. Bibl. Regis Galliæ recenſuit & nova verſione donavit *Claudius Hardiæus* Pariſ. 1625. 4. Hardiæi verſionem retinuit *David Gregorius* in nitida ſcriptorum Euclidis editione græcolatina Oxon. è theatro Sheldoniano 1703. fol. Idem Gregorius diagrammatibus literas congruentes reſtituit è Codice MS. atque theorema LXXXVI. non infeliciter illuſtrat in præfat. Euclidis data, manu *Joſephi Auriæ* collata cum quinque codicibus MSS. Vaticanis, fuerunt una cum commentariolo (ſive præfatione) Marini Philoſophi in Bibliotheca Caroli de Montchal teſte Labbeo p. 197. Bibl. novæ

Marini προθεωρία sine nomine auctoris legitur græce ad calcem commentariorum Procli in librum primum elementorum Euclidis, Basil. 1533. fol. p. 113. hoc titulo: περὶ δοθέντων, συντόμως. Meminit Euclidis δεδομένων etiam Proclus libro 3. p. 64. Abulpharajus p. 41.

XII. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ἉΡΜΟΝΙΚΗ. *Isagoge Harmonica*, quæ in quibusdam codicibus adscribitur *Cleonidi*, in Vaticano * videtur referri ad *Pappum*: forte, quod illam recensuerunt. *Georgius Valla* Placentinus, qui primus latine vertit A. 1498. Venetiis fol. edidit sub titulo: *Cleonidæ* ** *Harmonicum introductorium*, una cum Procli hypotyposi Astronomicarum positionum, Mich. Psello de victus ratione, Galeno de pestilentia, Aristarchi Samii libello, Athenagora de resurrectione & duobus Cleomedis libris. Grotius ad Capellæ pag. 136. *Ita & Euclides, sive verius Cleonides: neque enim illa Euclidis sunt, quæ titulo Harmonices sub ejus nomine circumferuntur, ut sagacissime Pater meus ex æqualitate semitoniorum aliisque similibus argumentis odoratus est.* Sed hoc quidem argumentum levius visum Marco Meibomio. Nec minus tamen puto falli Meursium, qui Euclidis Isagogen Harmonicam & Isagogen Cleonidis velut duo diversa scripta commemorat p. 128. ad Aristox. Primus sub Euclidis nomine græce cum versione sua (illam enim Vallæ vidisse haud videtur) vulgavit *Johannes Pena* Mathematicus Regis Christianissimi. Paris. 1557. 4. Ex Penæ editione profluxit altera Græcolatina *Conradi Dasypodii*, inter cætera Euclidis scripta excusa Argentorat. 1571. 8. Penæ versionem exhibet etiam *Petrus Herigonus* in cursu Mathematico Paris. 1644. 8. & *Anton. Possevinus* XVI. 7. Bibliothecæ selectæ, additis nonnullis Græcis locis Aristidis Quintiliani & Bryennii, ex Codd. MSS. Vaticanæ Bibl. & Fulvii Ursini. Ab eo tempore *Marcus Meibomius* Vir doctissimus Græca emendavit ex codice Vulcaniano, cui titulus Ἀνωνύμου εἰσαγωγὴ ἁρμονικὴ, tum ex aliis binis codicibus scriptis Coventriensi & Barocciano, quos cum Dasypodii editione contulerant Seldenus & Langbænius. Idem Meibomius novam addidit versionem & notas, Euclidisque Isagogen subjunxit elementis Harmonicis Aristoxeni, cujus celeberrimi ac prope-mo

* Vide M. Meibomii præf. ad Euclidis Harmonica & ad Aristidem Quintil. pag. 208.

** De *Cleonide* isto quis fuerit & quando vixerit altum apud scriptores silentium. Vossius itaque p. 347. de scientiis Mathematicis suspicatur latere sub hoc nomine Cleomedem. At Cleomedis esse hanc Isagogen Harmonicam, nunquam mihi persuadebo.

modum æqualis Euclidi ſcriptoris veſtigia legere auctor Iſagoges videtur. Denique *David Gregorius* in laudata Oxonienſi operum Euclidis editione Iſagogen hanc ex Meibomii editione exhibuit, niſi quod verſionem hinc inde emendavit, cujus rei exempla quædam perito lectori conſideranda offert in præf. Meminit Muſicæ Euclidis Marinus quoque in protheoria ad Data, & Marini Præceptor Proclus lib. 2. ad elementa Euclidis p. 20. qui τὰς κατὰ Μουσικὴν στοιχειώσεις appellat. *Manuelis* porro *Bryennii* Harmonica à celeberrimo Joh. Walliſio T. 3. Operum Oxon. 1699. fol. Græce & latine edita, commentarii inſtar ſunt in Harmonica Euclidi tributa, & pleraque illorum ad verbum etiam repetunt, etſi ab illo, quod miratus ſum, ne ſemel quidem Euclides nominatur. At laudat Euclidis Harmonicam Abulpharajus p. 41.

ΚΑΤΑΤΟΜΗ' ΚΑΝΟ'ΝΟΣ, *Sectio Canonis Muſici* (eosdem editores & interpretes nacta quos Iſagoge Harmonica) memoratur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 272. Ἐκθέμενοι γραμμικὰ θεωρήματα πρὸς τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν συντείνοντα, κείμενα δὲ ἐν τῇ τοῦ κανόνος Εὐκλείδου κατατομῇ. Illa porro γραμμικὰ θεωρήματα ſive diagrammata linearum, uti & ipſum typum Canonis ſecti primus Meibomius feliciter reſtituit, quem ſecutus in Euclidis luculenta, quam dixi, editione *David Gregorius* obſervat hanc canonis ſectionem Ptolemæi ſententiæ conſentire, Ariſtoxeneæ vero opinioni, quam Iſagoge refert, atque adeo Iſagogæ ipſi adeo eſſe adverſam, ut illius refutatio quædam videri queat. Suſpicatur itaque utriusque ſcripti auctorem eſſe non Euclidem, ſed fortaſſis *Claudium Ptolemæum*, qui in Iſagoge ſententiam Ariſtoxeni expoſuerit, in ſectione Canonis confutaverit. Sed vereor, ut hanc conjecturam ſuam approbet lectoribus vir doctiſſimus, cum præſertim Ariſtoxenum confuatverit Ptolemæus alio loco, & veterum ſcriptorum teſtimonia Codicumque antiquorum, ſaltim quorundam fides hos libellos Euclidi vindicent. Ut omittam argumentum, quod ex re ipſa & hiſtoria Muſica petitum urget Meibomius præf. ad Ariſtidem Quintilianum. Videtur Euclidem quoque reſpicere Bryennius lib. 2. Harmonic. p. 415. ὁ γοῦν τοιοῦτος κανὼν ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν ἀνδρῶν ἐπινενόηταί τε καὶ εὕρηται.

XIII. ΦΑΙΝΟ'ΜΕΝΑ *Phænomena*, ſive ἀρχαὶ Ἀστρονομίας *Principia Aſtronomiæ*, memorantur à Marino in protheoria ad data, Johanne Philopono ad 2. Phyſicor. & Pappo lib. 6. συντάξεως Μαθηματικῆς præf. & propoſit. 55. Græce & latine (ſine demonſtrationibus tamen) edi-

 dit

dit *Conr. Dasypodius* inter cætera Euclidis ſcripta Argentor. 1571. 8. Latine ex *Barthol. Zamberti* verſione cum reliquis Euclideis prodierunt Baſil. 1537. 1546. fol. Vertit & *Joſephus Auria* Neapolitanus, cujus interpretatio cum obſervationibus Franciſci Maurolyci lucem vidit Romæ 1591. 4. Eadem verſio recuſa in Synopſi Mathematica Marii Merſenni Pariſ. 1644. 4. pag. 249. Denique Phænomena una cum demonſtrationibus & ſchematis primus græce ex Codice MS. Oxoniæ A. 1703. fol. inter cætera Euclidis opera dedit *David Gregorius* Mathematicus præſtantiſſimus, addita Auriæ verſione hinc inde emendata.

XIV. ὈΠΤΙΚᾺ ςοιχεῖα. Elementa *Optica*, quorum meminit Proclus p. 19. lib. 2. ad element. Heliodorus Lariſſæus in Opticis & Marinus in protheoria ad data. Latine vertit *Bartholomæus Zambertus*, cujus interpretatio cum reliquis Euclidis prodiit Baſil. 1537. 1546. fol. Græce & latine edidit *Joh Pena* Pariſ. 1557. 4. ſeparatim, atque cum Penæ verſione iterum *Conr. Daſypodius* Argent. 1571. 8. inter cætera Euclidis opera. Exſtat & Penæ verſio excuſa Pariſ. 1604, 4. tum Hetruſco idiomate ex interpretatione *Ignatii Dantis* lucem vidit hic libellus cum Heliodori Opticis, Florentiæ 1573. 4. Verum illa Ignatii expoſitio ut manca & paralogiſmis ſcatens reprehenditur à Joſepho Blancano in Chronologia Mathematicor. p. 202. *David* denique *Gregorius* in paæclara ſua Euclidis editione Optica quoque exhibuit cum latina translatione Joh. Penæ, & adjunctis *H. Savilii* ineditis eousque caſtigationibus.

ΚΑΤΟΠΤΡΙΚᾺ *elementa Catoptrica* memorat diſerte Proclus loco laudato. Cum eosdem plane & auditores & interpretes habuerint cum Euclidis Opticis, tantum adjiciam, quod utraque Savilio viſa ſint non magni momenti & vix digna Euclide, cui ſententiæ allatis etiam nonnullis argumentis ſubſcribit David Gregorius.

XV. DE DIVISIONIBUS liber quidam *latine* exſtat, incertum admodum, an recte relatus ad auctorem Euclidem. Equidem Euclidem περὶ διαιρέσεων ſcripſiſſe teſtatur Proclus p. 20. & 40. at quem in editione Oxonienſi adjunctum Euclidis ſcriptis videmus librum de diviſionibus ſuperficierum, *Johannes Dee* Londinenſis Arabica lingua ſcriptum invenit ſub nomine *Mahometi Bagdedini*, (qui ſæculo poſt Chriſtum natum X. floruiſſe fertur) & excellentiam ſcripti miratus non exiſtimavit auctorem habere Arabem ſed potius Euclidem, itaq; Urbini A. 1563 edendum reliquit *Federico Commandino*, qui in lucem quoque protulit Piſauri A. 1570. Negavit tamen Euclidis eſſe acutiſſimus vir H.

Savi-

Savilius, cujus pauculas notas David Gregorius in ſuo Euclide adjunxit. DE LEVI ET PONDEROSO FRAGMENTUM eidem Savilio ſpurium viſum eſt, & in Oxonienſi Euclidis editione ſimiliter latine tantum exhibetur ex Euclide *Barthol. Zamberti*, Baſil. 1537. & 1546. fol.

XVI. *Scripta Euclidis deperdita.*

Διαιρέσεις ſive τὸ περὶ διαιρέσεων βιβλίον. Vide, quæ jam dixi pagina ſuperiore.

Κωνικῶν βιβλία δʹ. Pappus lib. VII. p. 249. *Euclidis libros quatuor Conicorum cum Apollonius expleviſſet, ac quatuor alios adjunxiſſet, octo Conicorum libros confecit.* Confer quæ ibi ſeqvuntur usque ad pag. 251.

Πορισμάτων βιβλία γʹ. Proclus lib. 3. in Euclidem p. 56. τὸ δὲ πόρισμα λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ προβλημάτων τινῶν, οἷον τὰ Εὐκλείδῃ γεγραμμένα πορίσματα. Idem p. 80. Τοιαῦτα ἄρα ἐστὶ καὶ ὅσα πορίσματα Εὐκλείδης γέγραφε, βιβλία προβλημάτων συντάξας. Libros tres fuiſſe teſtatur Pappus lib. VII. p. 241. & 244. præcipuaque hujus operis perſequitur p. 354. ſeq. propoſitione CXXVII. & ſeq.

Τόπων ἐπιπέδων βιβλία βʹ. *Planorum locorum libri duo.* Pappus lib. VII. pag. 241.

Τόπων πρὸς ἐπιφάνειαν βιβλία βʹ. *Locorum ad Superficiem libri duo.* Pappus loco laudato.

Ψευδαρίων τρόποι, Rationes falſa deprehendendi & paralogiſmos arguendi. Hoc ſcriptum non ſine damno rei Logicæ ac Mathematicæ perditum ita memorat Proclus lib. 2. in Euclid. p. 20. μεθόδους παραδέδωκεν καὶ τῆς τούτων διορατικῆς φρονήσεως, ἃς ἔχοντες γυμνάζειν δυνησόμεθα τοὺς ἀρχομένους τῆς θεωρίας ταύτης πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν παραλογισμῶν, ἀνεξαπάτητοι δὲ διαμένειν. Καὶ τοῦτο δὴ τὸ σύγγραμμα δι' οὗ τὴν παρασκευὴν ἡμῖν ταύτην ἐντίθησι, ΨΕΥΔΑΡΙΩΝ ἐπέγραψε, τρόπους τε αὐτῶν ποικίλους ἐν τάξει διαριθμησάμενος, καὶ καθ' ἕκαστον γυμνάσας ἡμῶν τὴν διάνοιαν παντοίοις θεωρήμασι, τῷ δὲ ψεύδει τὸ ἀληθὲς παραθεὶς καὶ τῇ πείρᾳ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀπάτης συναρμοσάμενος. Τοῦτο μὲν οὖν τὸ βιβλίον καθαρτικόν ἐστι καὶ γυμναστικόν. Idem p. 17. Καὶ διὰ ταῦτα ἄρα καὶ ἡ Γεωμετρία κριτήρια παραδίδωσι ἡμῖν ἀφ' ὧν δυνησόμεθα διαγινώσκειν τά τε ἑπόμενα ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς καὶ ὅσα τὴν ἐκείνων ἀλήθειαν ἐκβαίνει. Οἱ γὰρ τρόποι καθ' οὓς τὰ ΨΕΥΔΑΡΙΑ διελέγχειν δυνατὸν, ὡς μὴ διαμάρτηται, ταύτην ἔχουσι τὴν ἐπαγγελίαν.

XVII. *Index ſcriptorum in VI. libros Procli ad Euclidem laudatorum*, compoſitus à me ad editionem Græcam Baſileenſem.

Her-

Posi-

Posidonius 23. 40. 47. 49. liber contra Zenonem Epicureum 55. 60.
Πτολεμαῖος 95. 96. ἔν τινι βίβλῳ 53.
Pythagorei 6. 10. 11. 13. 15. 25. 26. 27. 28. 29. 32. 36. 37. 46. 48. 99. 109. Pythagoras 19. 110. 111.
ἱερὸς λόγος καὶ ὅλος ὁ τρόπος τοῦ Πυθαγόρου περὶ θεῶν ὑφηγήσεως 7.
Πυθαγόρειον ἀρέσκον 39. θεώρημα 81.
Socrates ἐν πολιτείᾳ 2. 6. 7. 9. 36. 42. Θεαιτήτῳ 3. 8. ἐν Φαίδρῳ 6. ἐν Γοργίᾳ 7. 9. ἐν Φιλήβῳ 7. ἐν συμποσίῳ 9. ἐν Μένωνι 13. Platonis scripta intelligi omnes vident.
Stoici 22. 24. 103.
Speusippus 22. 50.
Thales 19. 44. 67. 78. 92.
Θεολογικῶν οἱ μυστικώτατοι 43.
Timæus 5. 6. 7. 11. 12. 25. 29. 38. 41. 46. 48. 77. 100.
Theodorus Cyrenæus Anaxagora paulo junior 19.
Theodorus Mathematicus 33. vide supra Asinæus.
Theætetus Atheniensis 19.
Theudius Magnes elementa Geometrica scripsit 19.
Zenodorus 46.
Zeno Sidonius Epicureus 55. 59. 60.

XVIII. Ut de reliquis Geometris antiquis nonnulla subjungam, constat hanc disciplinam primitus excultam ab Ægyptiis, atque inde in Græciam pervenisse, ut traditum Herodoto lib. 2. c. 109. sive Theutus sive Rex Sesostris hujus rei Ægyptiis fuerit auctor, sive antecessor ejusdem in regno Moeris, de quo idem Herodotus cap. 101. & de quo capiendus Laertius * VIII. 11. E Græcis celebriores fuere Geometræ Thales, Pythagoras, Democritus, Antiphon, Pythagoræorumque quam plurimi Bryson, Archytas, Aristæus, ** Hipparchus &c. tum Plato & Eudoxus & Aristoteles atque Heraclides Ponticus, de quibus singulis alibi dixi, & de quibus longe plura nobis constaret, si ætatem tulisset *Theophrasti*, Laertio V. 48. & *Eudemi* Rhodii *Historia Geometrica* Proclo plus simplici vice laudata, cujus Procli locum insignem ex lib. 2. ad Euclid. p. 19. veluti brevem quandam Geometriæ ante Eucli-

* Confer ibi Menag. & Vossii lib. de scientiis Math. c. 13. p. 48. seq. & c. 54. pag. 327. seq.
** Male Ἀρισερὸς in scholiis Græcis ad Euclid. XIV. 2.

clidem historiam non dubitavi hæc emendatius describere. Cum enim ab Ægyptiis repertam illam disciplinam post tot alios scripsisset, hæc subjungit, quæ alibi frustra quæras:

ΘΑΛΗ͂Σ δὲ πρῶτον εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν, μετήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν θεωρίαν ταύτην, καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸς εὗρε, πολλῶν δὲ τὰς ἀρχὰς τοῖς μετ᾽ αὐτὸν ὑφηγήσατο, τοῖς μὲν καθολικώτερον ἐπιβάλλων, τοῖς δὲ αἰσθητικώτερον. Μετὰ δὲ τοῦτον ἈΜΈΡΙΣΤΟΣ ὁ Στησιχόρου τοῦ ποιητοῦ ἀδελφὸς, ὡς ἐφαψάμενος τῆς περὶ Γεωμετρίας σπουδῆς μνημονεύεται, καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος ἱστόρησεν ὡς ἐπὶ Γεωμετρίᾳ δόξαν αὐτοῦ λαβόντος. Ἐπὶ δὲ τούτοις ΠΥΘΑΓΌΡΑΣ τὴν περὶ αὐτὴν φιλοσοφίαν εἰς σχῆμα παιδείας ἐλευθέρου μετέστησεν, ἄνωθεν τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἐπισκεπτόμενος, καὶ ἀΰλως καὶ νοερῶς τὰ θεωρήματα διερευνώμενος, ὃς δὴ καὶ τὴν τῶν * ἀλόγων πραγματείαν καὶ τὴν τῶν κοσμικῶν σχημάτων σύστασιν ἀνεῦρε. Μετὰ δὲ τοῦτον ἈΝΑΞΑΓΌΡΑΣ ὁ Κλαζομένιος πολλῶν ἐφήψατο κατὰ Γεωμετρίαν, καὶ ΟἸΝΟΠΊΔΗΣ ὁ Χῖος, ὁ τὴν τοῦ μηνίσκου τετραγωνισμὸν εὑρών, καὶ ΘΕΌΔΩΡΟΣ ὁ Κυρηναῖος ὀλίγῳ νεώτερος ὢν τοῦ Ἀναξαγόρου, ὧν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἀντερασταῖς ἐμνημόνευσεν, ὡς ἐπὶ τοῖς Μαθήμασιν δόξαν λαβόντων. Ἐφ᾽ οἷς ἹΠΠΟΚΡΆΤΗΣ ὁ Χῖος ἐγένετο περὶ Γεωμετρίαν ἐπιφανεὶς, πρῶτος γὰρ ὁ Ἱπποκράτης τῶν μνημονευομένων καὶ στοιχεῖα συνέγραψε. ΠΛΆΤΩΝ δὲ ἐπὶ τούτου γενόμενος μεγίστην ἐποίησεν ἐπίδοσιν, τά τε ἄλλα μαθήματα καὶ τὴν Γεωμετρίαν λαβεῖν, διὰ τὴν περὶ αὐτὴν σπουδὴν ὥσπερ δῆλός ἐστι, καὶ τὰ συγγράμματα τοῖς μαθηματικοῖς λόγοις καταπυκνώσας, καὶ πανταχοῦ τὸ περὶ αὐτὰ θαυμαστὸν φιλοσοφίας ἀντεχόμενον ἐπεγείρων. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ΛΕΟΔΆΜΑΣ ὁ Θάσιος ἦν, καὶ ἈΡΧΎΤΑΣ ὁ Ταραντῖνος, καὶ ΘΕΑΊΤΗΤΟΣ ὁ Ἀθηναῖος, παρ᾽ ὧν ἐπηυξήθη τὰ θεωρήματα, καὶ προῆλθεν εἰς ἐπιστημονικωτέραν σύστασιν. Λεωδάμαντος δὲ νεώτερος ὁ ΝΕΟΚΛΕΊΔΗΣ, καὶ ὁ τούτου μαθητὴς ΛΈΩΝ, οἳ πολλὰ προσεπόρισαν τοῖς πρὸ αὐτῶν, ὥστε τὸν Λέοντα καὶ τὰ στοιχεῖα συνθεῖναι τῷ τε πλήθει καὶ τῇ χρείᾳ τῶν δεικνυμένων ἐπιμελέστερον, καὶ διορισμὸν εὑρεῖν, πότε δυνατόν ἐστι τὸ ζητούμενον πρόβλημα, καὶ πότε ἀδύνατον. ΕΥ̓ΔΟΞΟΣ δὲ ὁ Κνίδιος, Λέοντος μὲν ὀλίγῳ νεώτερος, ἑταῖρος δὲ τῶν περὶ Πλάτωνα γενόμενος, πρῶτος τῶν καθόλου θεωρημάτων τὸ πλῆθος ηὔξησε, καὶ ταῖς τρισὶν ἀναλογίαις ἄλλας τρεῖς προσέθηκε, καὶ τὰ περὶ τὴν τομὴν, ἀρχὴν λαβόντα παρὰ Πλάτωνος εἰς πλῆθος προήγαγεν, καὶ ταῖς ἀναλύσεσιν ἐπ᾽ αὐτῶν χρησάμενος. ἈΜΎΚΛΑΣ δὲ ὁ Ἡρακλεώτης εἷς τῶν Πλάτωνος ἑταίρων, καὶ ΜΈΝΑΙΧΜΟΣ ἀκροατὴς ὢν Εὐδόξου καὶ Πλάτωνι δὲ συγγεγονὼς, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ΔΕΙΝΌΣΤΡΑΤΟΣ ἔτι τελεωτέραν ἐποίησαν τὴν ὅλην Γεωμετρίαν. ΘΕΎΔΙΟΣ δὲ ὁ Μάγνης ἔν τε τοῖς μαθήμασιν ἔδοξεν εἶναι διαφέρων, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην φιλοσοφίαν, καὶ γὰρ τὰ στοιχεῖα καλῶς συνέταξε, καὶ πολλὰ τῶν ἱερικῶν καθολικώτερα ἐποίησεν. Καὶ μέντοι καὶ ὁ Κυζικηνὸς ἈΘΗΝΑΙΟΣ κατὰ τοὺς αὐτοὺς γεγονὼς χρό-

* al. ἀναλόγων

χρόνους, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μὲν μαθήμασι, μάλιστα δὲ κατὰ Γεωμετρίαν καταφανὴς ἐγένετο. Διῆγον οὖν οὗτοι μετ' ἀλλήλων ἐν Ἀκαδημίᾳ, κοινὰς ποιούμενοι τὰς ζητήσεις. ἙΡΜΌΤΙΜΟΣ δὲ ὁ Κολοφώνιος τὰ ὑπὲρ Εὐδόξου προηυπορημένα καὶ Θεαιτήτου προήγαγεν ἐπὶ πλέον, καὶ τῶν στοιχείων πολλὰ ἀνεῦρε, καὶ τῶν τόπων τινὰ συνέγραψεν. ΦΊΛΙΠΠΟΣ δὲ ὁ Μεδμαῖος Πλάτωνος ὢν μαθητὴς καὶ ὑπ' ἐκείνου προτραπεὶς εἰς τὰ μαθήματα καὶ τὰς ζητήσεις ἐποιεῖτο κατὰ τὰς Πλάτωνος ὑφηγήσεις, καὶ ταῦτα προὔβαλλεν ἑαυτῷ ὅσα ᾤετο τῇ Πλάτωνος φιλοσοφίᾳ συντελεῖν. Οἱ μὲν οὖν τὰς ἱστορίας (Γεωμετρικὰς) ἀναγράψαντες (Εὔδημος ὁ Περιπατητικός) μέχρι τούτου προάγουσι τὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης τελείωσιν. Οὐ πολὺ δὲ τούτων νεώτερός ἐστιν Εὐκλείδης &c.

Post Euclidem clarissima illuxere Aristarchi Samii, Cononis, Apollonii Pergæi & Archimedis ingenia, Dositheique, tum Eratosthenis, Hipparchi, Gemini, Theodosii Tripolitæ, & Heronis ac Sereni: Menelai item & Isidori ac Hypsiclis, Philonis Byzantii, Tyanensis ac Gadareni sive Gaditani, Sporique Nicæni illius discipuli, præterea Amphinomi, Claudii Ptolemæi, Nicomedis, Dioclis, Demetrii Alexandrini, tum Pappi ac Theonis Alexandrinorum, Eutocii Ascalonitæ, Procli, Marini, Pselli, Isaaci Argyri, Barlaami Monachi & Jo. Pediasimi, de quibus partim jam dixi capite hujus libri quinto, partim infra suis locis sum dicturus. Mentio & Cratetis qui Geometrica scripsit, apud Laertium IV 23. & Pulcher Geometra Tiberii Imp. temporibus clarus laudatur à Phlegonte de mirabil. c. 14.

CAPUT XV.

Catalogus Philosophorum Stoicorum, digestus Ordine Alphabeti.

Achaicus Stoicus. Contra Aristotelis Categorias scripsit teste Simplicio. Ejus Ethica. Laert. VI. 99. Theodorit. VIII. Θεραπευτ. pag. 120 Clemens Alex. IV. Strom. p. 496.

Agathocles. Lucian. in Icaromenippo, T. 2. p. 198.

Aga-

Alcinous Stoicus. Philostrat. lib. 1. de Sophist. p. 528.

Alcyoneus Antigoni Gonatæ, Macedonum Regis, filius à Perseo Stoico institutus. Laert. VII. 36.

Alexander Syriæ Rex, filius subdititius Antiochi Epiphanis χαίρων τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς λόγοις. Athen. V. p. 211.

M. Annæus Cornutus. Infra in Cornuto.

Annius Stoicus. Porphyr. vita Plotini

Antibius Ascalonita. Stephanus Byz. in Ἀσκάλων.

Antigonus Gonata Macedoniæ Rex Zenonem Citieum audivit coluitque, Cleanthem ter mille minis donavit, Laert. VII. 169. & Perseum secum habuit. Vide ad Laert. IV. 47. VII. 6. 9. 13. 14. seq. 36. Antigoni ad Zenonem Epistola id. 7.

Antiochus Ascalonita cognomento Cygnus. Stephanus Byz. in Ἀσκαλών, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτοῦ κεχρηματίκασι, φιλόσοφοι μὲν Ἀντίοχος ὁ κύκνος, καὶ Σῶσος, καὶ Ἀντίβιος καὶ Εὔβιος στωϊκοὶ ἐπιφανεῖς. *Sosi* nomine, cujus hoc loco mentio, civis sui, librum inscripserat Antiochus, quem composuit contra Magistrum suum Philonem Academicum, teste Cicerone IV. Academ. quæst. c. 4. unde colligo hunc Antiochum Ascalonitam eundem esse quem Athenis audivit Cicero & Mnesarchus Stoicus & de quo supra in Platonicis dixi. Meminit & Strabo XIV. p. 759. Disputaverat autem singulari itidem libro hic Antiochus, *Stoicos cum Peripateticis re concinere, verbis discrepare*, quod impugnat Cicero I. de natura Deor. c. 7, Ejus liber περὶ θεῶν. Plutarch. Lucullo p. 511. qui Ascalonitam appellat in Bruto p. 984.

Antiochus Seleuciensis. Vide infra in *Julio Cano.*

Antipater Panætii Magister præter rem dicitur *Rhodius* fuisse à doctissimo Harduino ad Plinium. Quanquam Panætius Rhodius fuit, & Antipatri librum tertium περὶ Ῥόδου laudat Steph. in Ἀριάδνεια.

Antipater Sidonius Laert. VII. 29. ubi versus ejus in Zenonem afferuntur. Mentio Antipatri Poetæ apud Cic. de fato c. 3. Idem III. 50. de Oratore: *Quod si Antipater ille Sidonius, quem tu probe* Catule *meministi, solitus est versus Hexametros aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore* &c. Varia Antipatri Sidonii Epigrammata leguntur in Anthologia. Falluntur viri erudtti qui Antipatrum hunc cum Tarsensi vel Tyriis de quibus mox dicam confundunt.

Antipater Tarsensis, Stoicus, laudatur à Strabone XIV. p. 674. Plutarcho in Lysandri vita extrema p. 433. & de animi tranquill. p. 469. & in Gracchis p. 827. Cum Carneade congredi coram recusans, scri-

ptis contendere ausus est, unde dictus καλαμοβόας. Idem de garrulitate p. 514. confer Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 738. Videtur respicere Cicero IV. Academic. Antipatrum Stoicum laudans, eumq; jungens cum Archidemo, quos duos opiniosissimos homines & principes dialecticorum ait in plurimis capitibus tam inter se quam à Chrysippo dissensisse. Utrumque inter magnos sectæ Stoicæ auctores referunt Seneca & Arrianus. *Diogenis Babylonii* discipulus fuit, homo acutissimus. Cic. 3. de Offic. c. 12. quo in loco de officiis contra Diogenem nonnulla tradidisse docet, ut c. 13. & 23. Præceptor *Panatii* Rhodii & Blossii Cumani de quibus infra. Allegatur ἐν τῷ περὶ τῆς κλεάνθους καὶ χρυσίππου διαφορᾶς. Plutarch. de Stoicor. repugnant. p. 1034. ἐν τῷ περὶ θεῶν. id. p. 1051. *Libri duo de divinatione* Cic. lib. 1. de divin. c. 3. 20. 39. 54. lib. 2. c. 15. & 48. ὀνειροκριτικά Artemidor. IV. 67. quartus liber περὶ δεισιδαιμονίας. Athen. VIII. p. 346. primo περὶ ὀργῆς. XV. p. 643. libri tres ὅτι κατὰ Πλάτωνα μόνον καλὸν ἀγαθόν. Clemens V. Strom. p. 595. τὰ περὶ δυνατῶν & περὶ τοῦ κυριεύοντος. Arrian. II. 19. diss. Epictet. qui c 17. etiam memorat συναγωγὰς & συντάξεις Chrysippi Archedemi & Antipatri. Antipatri περὶ ζώων Schol. Apollonii, II. 5. Usus Antipatro etiam Plinius, ut apparet ex Indice libri VIII. ὑπομνήματα Antipatri. Schol. Aristoph. ad Aves v. 1403. Περὶ γάμου Stob. Serm. 65. & 68. Idem Antipater videtur allegari à Laertio VII. 54. 55. 68. 84. 92. & ἐν τοῖς περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων. id. 57. πρώτῳ περὶ ὅρων 60. δευτέρῳ περὶ οὐσίας. 150. περὶ ψυχῆς. 157. Vide & infra in Φιλοπάτωρ, & Meursium in Bibl. Græca, Jonsiumque ac Vossium. Fallitur Clemens 2. Strom. 416 quod Antipatrum Cleanthis γνώριμον vocat, nisi hoc generaliter sit accipiendum pro Stoico.

Antipater Tyrius, Panætio Junior, quem Athenis nuper mortuum tradit Cicero II. 24. de Offic. Laudatur ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κόσμου Laert. VII. 139. 140. 142. 148. De officiis scripsisse ex eodem Ciceronis loco colligas.

Antipater alius itidem *Tyrius*, & Philosophus Stoicus, sed ut videtur antiquior, quem à Catone Uticensi ad huc viro juvene allectum in contubernium tradit Plutarchus in Catone minore p. 761. Videtur hunc laudare Strabo XVI. p. 757. Ἐκ Τύρου δὲ Ἀντίπατρος, καὶ μικρὸν πρὸ ἡμῶν Ἀπολλώνιος. De pluribus Antipatris vide si placet Vossium, Jonsiumque.

Apha-

Aphanes Aristonis Chii discipulus, vide Athenæum VII. p. 281. an Apollophanes?

Apollodorus Athenienſis Stoicos audivit, Panætium ac Diogenem, ut infra singulari capite de Apollodoris notavi.

Apollodorus Ephillus Laert. VII. 39. 41. 54. 64. 84. 140. Suid. in θέων. Ejus ἠθικὴ allegatur à Laertio VII. 102. 118. 121. 129. φυσικὴ κτ̀ τὴν ἀρχαίαν. id. 125. 135. Idem forte Ἀπολλᾶς contra quem scripsit Chrysippus. Incertum idem ne sit qui Ciceroni *Apollodorus Syllus*.

Apollonides, quem moriturus secum habuit Cato Uticensis. Plutarch. Catone minore p. 791. ubi in latina versione male legitur Apollonii nomen.

Apollonius Calchedonenſis sive *Calchidenſis* (utrumque enim dixisse veteres notatum Sirmondo p. 175. ad Sidonium) Bithynus, præceptor Verissimi Imp. & Marci Luciique Cæsarum. Vide Gatakerum ad M. Antonini lib. 1. sect. 8. & Syncellum p. 351. Meursium de Apolloniis p. 63. Jonsium p. 257.

Apollonius Nysæus Νυσαεὺς Panætii discipulorum præstantissimus. Strab. XIV. p. 650.

Apollonius Tyrius Ptolemæi Auletæ temporibus clarus de Zenone Citieo scripsit. Laert. VII. 1. 2. 6. 24. 28. & composuit πίνακα τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων, Strab. XVI. p. 757. Omnino autem fallit conjectura doctissimi Jonsii, qui lib. II. de Scriptoribus Hist. Philos. c. 18. hujus Apollonii Historiam in Regia Paris. & Bodlejana Oxoniensi manu exaratam exstare suspicatur. Longe enim de altero Apollonio Tyrio Rege fabula Erotica nescio quo auctore scripta exstat, è Græco ut videtur versa ante mille annos, quam pridem edidit latine Marcus Velserus Augustæ Vindel. 1595. 4. atque inter Velseri opera iterum vulgavit Christophorus Arnoldus p. 681 - 704.

Apollonius cum Diodoto Stoico diu versatus, P. Crassi libertus, quem C. Cæsari commendat Cicero XIII. ad familiar. 16.

Apollophanes Antiochenus. Steph. in Ἀντιόχεια. Discipulus Aristonis Chii de quo librum scripsit. Athen. VII. p. 281. Allegatur hic Apollophanes à Tertull. c. 14. de anima, à Laertio VII. 92. ἐν τῇ φυσικῇ id. 140. Eundem hunc esse cum Medico Apollophane qui in Antiochi Seleuci F. aula charus fuit, audacter affirmat Reinesius, p. 335. Var. lect. ambigit Jonsius quem vide p. 144. Fuit & Comicus Apollophanes & alter Epicus de quibus dixi lib 2. c. 22. Alius item Sophista de quo Suid. in Διονύσιος Ἀρεοπαγ.

Ar-

Archedemus Athenienſis. Plutarch. de exſilio p. 605. ὁ δ᾽ Ἀθηναῖος Ἀρχέδημος εἰς τὴν Πάρθων μεταςὰς ἐν Βαβυλῶνι τὴν Στωϊκὴν διαδοχὴν κατέλιπε. Menagius ad Laert. p. 282. pro Ἀθηναῖος apud Strabonem legit θαρσηνὸς ſive Ταρσηνὸς vel Ζηνώνειος, ut idem ſit cum Tarſenſi de quo mox,

Archedamus Tarſenſis. Strab. XIV. p. 674. *Archedemus* Laert. VII. 40. 68. 84. 88. ejus liber περὶ φωνῆς. id. 55. περὶ ςοιχείων 134. 136. *Archidemus* Ciceroni & Senecæ. Confer Lipſium lib. 1. manuduct. diſſ. 12. & quæ ſupra in Antipatro Tarſenſi. Allegatur ab Arriano II. 17. & 19. diſſ. Epictet. & III. 2. Stobæo Ecclog. Phyſ. Syriano in XII Metaphyſ. p. 59. Demetrio de elocutione c. 34. Clemente Alex. &c.

Areus Alexandrinus Philoſophus Auguſto familiaris, de quo Jonſius p. 215. ſeq. ubi & de aliis cognominibus.

Ariſto Chius Zenonis Citiei diſcipulus. Laert. VII. 18. & 37. & Cic. IV. Acad. quæſt. Præceptor Miltiadis, Eratoſthenis, Aphanis, Apollophanis, Diphili, & Satyri tibicinis, quem ſermonibus ſuis ita cepit ut tibia in ignem abjecta ad Philoſophiam ſe conferret. Ælian. III. 23. Var. Perſeo qui Antigoni Regis gratia utebatur adulatum notat Athenæus VI. p. 251. & voluptati perquam deditum fuiſſe. VII. p. 281. ex libro Apollophanis cui titulum feceret Ἀρίςων. Scripta ejus memorat Laertius VII. 163. ex quibus ſolos ad Cleanthem Epiſtolarum libros IV. Ariſtonis Stoici eſſe, reliqua Ariſtoni Ceo Peripatetico tribuenda contendebant Soſicrates ac Panætius. De hoc aliisque Ariſtonibus videndi Meurſius in Bibl. Græca, Jonſius de ſcriptoribus Hiſt. Philoſoph. & ad Menagium Laertius.

Ariſtocles Lampſacenus, qui ſcripſit libros quatuor ἐξηγήσεως in Chryſippum περὶ τοῦ πῶς ἕκαςα λέγομεν καὶ διανοούμεθα. Suid.

Ariſtocreon Chryſippi ſororis filius. Laert. VII. 185.

Arrianus Nicomedienſis, Epicteti diſcipulus, de quo infra lib. IV.

Aſclepiades Jonſ. p. 108.

Aſclepiodotus Poſidonii auditor, teſte Seneca, de quæſtionum naturalium cauſis ſcripſit. VI. 17.

Athenæus Stoicus cujus meminit Porphyrius in vita Plotini. Etiam Athenæi cujusdam Epigramma de Zenone Citieo affert Laertius VII. 30.

Athenodorus Solenſis Zenonis diſcipulus Laert. VII. 38. idem ut videtur qui contra aliorum Stoicorum ſententiam peccata negabat eſſe æqualia id. 121.

Athe-

Athenodorus Cordylio Tarſenſis qui Pergamo arceſſitus cum M. Catone Uticenſi vixit & apud eum mortuus eſt. Strabo XIV. p. 674. Plutarch. Catone Minore p. 763. Cuſtos Bibliothecæ Pergamenæ qui auſus fuit è libris Stoicorum exſcindere quæ ipſi ſecus ſcripſiſſent. Laert. VII. 34. Idem forte auctor operis contra Ariſtotelis categorias quod memorant Porphyrius, Simplicius & Stobæus & libri περὶ σπȣδῆς καὶ παιδείας qui laudatur ab Athenæo, & περιπάτων quorum octavus liber allegatur à Laertio III. 3. V. 36. & IX. 42. pro quo male in Arſenii Monembaſiæ Archi-Ep. apophtegmatis Græce editis, ubi de Democrito agit, legitur περὶ πάντων pro περιπάτων.

Athenodorus Tarſenſis. [Glycæ, Cedreno, Conſtantino Manaſſæ &c. Alexandrinus) *Sandonis F.* dictus etiam à pago quodam *Cananites* præceptor Auguſti Cæſaris de quo Strabo loco laudato & Lucianus in Macrobiis T. 2. p. 473. ubi octoginta & duos annos vixiſſe teſtatur. Laudat & Zoſimus lib. 1. c. 6. teſtatus Auguſti mitius imperium fuiſſe ex quo Athenodori maxime conſiliis aures præbuiſſet. Idem cui Claudius adoleſcens in contubernium datus eſt, ut ex Auguſti literis refert Svetonius in Claudio c. 4. De patria ſua Tarſo ſcripſit teſte Steph. in Ἀγχιάλη. Alius ab his tribus (1) Athenodorus Philoſophus ſpectra deridens de quo Plin. VII. 27. Epiſt. (2) Athenodorus Rhodius Rhetor. Quintil. II. 17. (3) Athenodorus Medicus cujus primum τῶν ἐπιδημειῶν allegat Plutarchus VIII. 9. ſympoſ. (4) Athenodorus Sophiſta qui tempore Pollucis docuit Athenis, Chreſti atque Ariſtoclis auditor. Philoſtrat. p. 591. (5) Athenodorus Arati Poetæ pater. (6) Athenodorus frater Arati. Suid. in Ἄρατος.

Attalus ſub Tiberio Imp. clarus, cujus non infrequens apud Senecam mentio, qui eum audiſſe ſe teſtatur Epiſt. CVIII. Solum vertit, à Sejano circumſcriptus, ut legas in Senecæ patris ſvaſoria 2. Ejus libri de fulminibus allegantur à Seneca filio II. 48. Nat. quæſt. Hujus quoque Attali ſuſpicor eſſe libros παροιμιῶν memoratos Heſychio in κορύνȣζι. Alius Attalus Philometor qui de agricultura & re medica ſcripſit, de quo Harduinus ad Plin. Alius denique Attalus Rhodius Arati interpres, quem notat paſſim Hipparchus, ut dixi ſupra p. 97.

Q. Lucius Balbus, quem loquentem inducit Cicero libris de Natura Deor.

Baſilides Syropolitanus quem M. Antoninus audiviſſe traditur.

Baſ-

Bassus Stoicus Galeno memoratus, Coelio Aureliano est Tullius Bassus de quo Jo. Rhodius ad Scribonium Largum p. 191.

Blossius Cumanus Antipatri Tarsensis auditor Romæ & ab eo dedicatione scriptorum quorundam Philosophicorum honoratus. Plutarch. in vita Gracchorum p. 825.

Boethus Stoicus. Philo de mundo incorruptibili p. 737. vide & Laert. VII. 142. & 54. è quo posteriore loco colligas ante Chrysippum scripsisse. Liber de Natura allegatur id. 148. Liber XIII. de fato. id. 149.

Callietes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Callippus Corinthius Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 38.

Cato Uticensis sive minor, ab Antipatso Tyrio præceptis Ethicis ac Politicis imbutus. Plutarch. in ejus vita p. 761.

Chæremon Alexandrinus cui successit Dionysius Alexandrinus qui usque ad Trajanum vixit teste Suida Διονυσ. De eo vide Voss. II. 1. de Hist. Gr. & Vales. ad Eusebium p. 122. qui apud Senecam VII. 5. Nat. quæst. pro Charimandro * jubent legere Chæremonẽ, cujus librum de cometis laudat Origenes I. contra Cels. p. 45. Insignis Chæremonis hujus locus de sacerdotibus Ægyptiis exstat apud Porphyrium IV. de abstinendo ab animatis p. 360. seq. quem respicit Hieron. 2. contra Jovinian. Idem Chæremon ἱερογραμματεὺς Porphyrio laudatus apud Euseb. V. 10. de præparat. At Martialis XI. 57. Chæremonem pro quovis paupere Stoico mortis contemtore ponere videtur. Alius Chæremon ni fallor qui Astronomiæ peritus videri cupiens cum Ælio Gallo Alexandria iter fecit, de quo Strabo XVII. p. 806.

Chærephon. Lucian. in Hermotimo T. 1. p. 515.

Chremonides à Zenone Citieo adamatus. Laert. VII. 17.

Chrysippus Apollonii F. Solensis (ob viciniam dictus quibusdam Tarsensis) successit Athenis Cleanthi, à quo ** ut & à Zenone in multis tamen dissensit. Vide Laert. VII. 178. seq. Acumen ejus usque adeo admirationi fuit, ut non deessent qui dicerent Deos ipsos si dialectica uterentur, usuros haud alia esse quam Chrysippea. Composuit volumina septingenta & quinque, sæpius de eadem re scri-

* Charimandri tamen apud Pappum quoque mentio lib. VII. p. 247.

** Antipatri librum περὶ τῆς Κλεάνθους καὶ Χρυσίππου διαφορᾶς supra è Plutarcho memoravi.

ſcribens, & multa prolixaque teſtimonia aliorum ſcriptorum ſuis inſerens libris. id. 181. ſeq. Scripta Chryſippi ἐνδοξότατα quondam atque in plurimo honore fuiſſe idem Laertius tradit, n 189. ex tanto numero tamen ne unum quidem ad nos pervenit, ſive hoc totum fortunæ fuit laboribus ejus haud faventi, ſive multitudo ipſa vægrandis, & in hac contorta non pauca & φορτικὰ, ſubtilesque ineptiæ lectores removerunt, quo nomine ſpernuntur vel impugnantur Chryſippea quandoque non à Galeno tantum & Sexto ac Cicerone, ſed ab Epicteto quoque & Seneca ac Plutarcho. Neq; dubito ſubſcribere H. Stephani judicio, qui non ita magnam jacturam putabat quod Chryſippi voluminibus dialecticis CCCXI. nobis hodie ſit carendum. Rhetoricam Chryſippi ita ſcriptam fuiſſe teſtatur Cicero, *ut ſi quis obmuteſcere cupierit, nihil aliud legere debeat.* lib. 4. de fin. In Phyſicis neſcio an aliquid vidit: in Ethicis apparet vel è Seneca, Chryſippum officia ita circumſepſiſſe ſubtiliſſimis diſputatiunculis, ut præſtet unas Ariani Epicteteas diſſertationes tuliſſe ætatem, quam ſi omnia Chryſippi ſcripta Moralia ad nos perveniſſent. Hiſtoricos & Grammaticos haud dubie multa docere potuiſſent Chryſippi ſi exſtarent volumina, quorum Catalogus in συντάξεις digeſtorum apud Laertium, licet bene longus n. 189 - 202. mancus tamen eſt, ut præter viros doctos ad illum ſcriptorem notarunt Jo. Meurſius ad Chalcidium p. 31. & in Bibl. Græca & Tho. Stanleius in Hiſt. Philoſophica l. VIII. p. 486. & Jonſius lib. 2. cap. 8. à quibus plurima inſuper Chryſippi ſcripta Laertio præterita recenſentur. Obiit Chryſippus Olymp. CXLIII. ætatis 73. ut ex Apollodoro notavit Laertius VII. 184. Effigies Chryſippi antiquas tres exhibet Jac. Gronovius tomo tertio theſauri Antiqu. Græcarum litera S. Alios Chryſippos in veterum ſcriptis notarunt Jonſius, Meurſiusque locis laudatis, & Menagius ad Laertii VII. 186.

Catalogus eorum ad quos ſive adverſus quos Chryſippus Solenſis ſcripſit, quorum plerique Stoici fuiſſe videntur.

Agatho. Laert. VII. 194.
Alexander. 192. 196.
Aminias. 196.
Apollas. 193. 197.
Apollonides. 191.
Arceſilas. 198.

Cinna Catulus, quem audivit M. Antoninus Imperator. Julius Capitolin. in Marci vita c. 3. & Antoninus ipſe lib. 1. ſect. 13.

Claudius Maximus, ab eodem M. Antonino frequentatus. Jul. Capitolin. loco laudato, & Marcus Antonin. lib. 1. ſect. 17. (15.) & lib. 8. ſect. 25. Huic ni fallor Claudio Maximo ad Proconſulatus Bithyniæ dignitatem evecto Apulejus in Apologia ſe purgat ab impacto Magiæ crimine, fretus ut ait doctrina ejus ac perfecta eruditione.

CLEANTHES Aſſius ex Aſſo Æolidis urbe: Zenonis Citiei, quem per undeviginti annos audiverat, in porticu Athenienſi ſucceſſor, Magiſter Chryſippi Laert. VII. 37. & 168. ſeq. Ingenio * tardiore, ſed pertinaci ſtudio & animo conſtante ſolus eſt viſus Magiſtri ſui peram

* Vide Barthium ad Claudian. p. 101. ſeq.

peram ferre posse. Vitam finiit inedia, annos octoginta natus. id. 176. vel undecentum, ut Lucianus & Valerius Max. Indulsisse & ipsum argutioribus disputatiunculis apparet è Seneca, alisque, unde *spinas Cleanthis & contorta Chrysippi* jungit S. Hieronymus 1. in Rufin. Hujus Cleanthis statuam insignem, magnificentiæ Senatus Romani documentum, in ipsa Asso vidisse se testatur Simplicius ad Epictet. p. 329. Scripta ejus veteribus memorata & viris doctis ad Laertium, Meursioque in Bibl. Græca maximam partem observata ecce tibi faciliori ordine:

περὶ ἀγωγῆς Laert. VII. 175.
περὶ αἰσθήσεως. id. 174.
περὶ τῶν ἀπόρων. id. 175.
περὶ ἀρετῶν. id. 175.
ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. id. 175.
πρὸς Ἀρίσταρχον. id. 175. Forte in hoc libro Criticam Aristarchi Grammatici in Homerum exercitam castigaverat Cleanthes.
Ἀρχαιολογία id. 174. Dubitat Menagius an diversa hæc fuerit à μυθικοῖς de quibus infra.
περὶ ἀτόμων. id. 134.
περὶ βασιλείας id. 175.
περὶ βουλῆς. 175.
περὶ Γιγάντων Laert. VII. 175. Idem opus suspicatur Meursius esse Cleanthis θεομαχίαν laudatam à Plutarcho de fluminibus.
περὶ Γοργίππου id. 175.
πρὸς Δημόκριτον id. 174.
περὶ Διαλεκτικῆς. id. 175.
Διατριβῶν β'. id. 175.
περὶ τοῦ δικάζειν id. 175.
περὶ δόξης id. 175.
περὶ ἐλευθερίας id. 175.
περὶ ἐπιστήμης id. 175.
περὶ ἔρωτος ib. 175.
ἐρωτικὴ τέχνη id. 175.
περὶ εὐβουλίας id. 175.
περὶ εὐφυΐας id. 175.
περὶ τῆς Ζήνωνος Φυσιολογίας (MS. Palatin. Menagio teste Φυσιολόγου) id. 174.
περὶ ἡδονῆς id. 87. & 175. librum secundum Clemens II. Strom. p. 417.

Libros contra voluptatem vocat Cicero 1. de natura Deor. De tabula Cleanthis qua ruborem incussurus Epicureis Voluptatem fecit throno insidentem & virtutes ipsi ministrantes Vide Cic. 2. de fin. Augustinum V. 20. de C. D. Gassendum de Philos. Epicuri p. 1685. seq.

Τῶν Ἡρακλείτου ἐξηγήσεων δ'. id. 174.

πρὸς Ἥριλλον id. 174.

Θεομαχία. Plutarch. de flum. Vide supra περὶ Γιγάντων.

περὶ θεῶν Laert. VII. 175. Harpocrat. in λέσχαι. Respicit Cicero 2. & 3. de natura Deor. Macrob. lib. 1. Sat. c. 17. 18. Plutarchus de vitando ære alieno.

Ἰαμβεῖα. Simplic. in Epictet. p. 329. & Seneca Epist. 106. Plutarch. Clemens Alex. Galenus & Stobæus. Vide H. Stephani Poesin Philosoph. p. 51. seq. & 124.

περὶ ἰδίων Laert. VII. 175.

περὶ τοῦ καθήκοντος id. 175.

περὶ καιροῦ id. 175.

περὶ κατηγορημάτων id. 175. λεκτὰ illa vocasse testatur Clemens VIII. 784.

περὶ κυριεύοντος (Sophismatis genere) Arrian. II. 19. Epictet.

περὶ λόγου, γ'. Laert. VII. 175.

περὶ μαντικῆς. Cic. 1. de divinat.

περὶ μεταλήψεως. Athen. XI. p. 467. 471.

Μυθικά. Athen. XIII. p. 752. Librum V. Porphyr. in limine vitæ Pythag. In hoc opere videtur commentitiarum fabularum reddere voluisse rationem, quod Zenonem, Cleanthem ac Chrysippum facere curatos tradit Cicero 3. de Nat. Deor. Respicit Cornutus lib. de Diis c. 31.

περὶ νόμων Laert. VII. 175.

περὶ ὁρμῆς, β'. id. 174.

περὶ ὅρων libri, quorum primum citat Plutarch. de flum.

περὶ τοῦ ποιητοῦ Laert. VII. 175. quod bene potest exponi de Homero. Nam quod è Clemente V. Strom. p. 554. Menagius objicit laudante Cleanthis ποιητικὴν, nihil huc facit, nihil enim isto loco aliud significat hoc vocabulū quam poema, quia ex poemate quodam Cleanthis quatuor versiculi ibidem à Clemente afferuntur.

πολιτικός Laert. VII. 175.

περὶ πράξεων id. 175.

περι-

προτρεπτικός id. 175.
περὶ τοῦ τὸν σοφὸν σοφιστεύειν id. 175.
περὶ συμποσίου id. 175.
περὶ τέλους id. 175.
περὶ τέχνης id. 174. Cic. 4. de fin. *Scripsit artem Rhetoricam Cleanthes, Chrysippus etiam, sed sic, ut si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.* Stoicorum Principes de arte Oratoria scripsisse tradit etiam Quintilianus III. 1.
περὶ τρόπων Laert. VII. 175.
περὶ ὑμεναίου id. 175.
περὶ φθονερίας id. 175.
περὶ φιλίας id. 175.
Φυσικὰ ὑπομνήματα Plutarch. de Stoicor. contradict. Forte respicit Stobæus Cleanthem sæpius laudans in Eclogis Phys. ut Plutarchus de placitis Philos. & Galenus Hist. Philos.
περὶ χάριτος id. 175.
περὶ χαλκοῦ nisi περὶ χρόνου legendum id. 174.
περὶ χρειῶν id. 175.
περὶ χρόνου id. 174.

Eximium Cleanthis Hymnum ad Jovem Carmine Hexametro quod incipit Κύδιστ' ἀθανάτων, πολυώνυμε, παγκρατὲς αἰεὶ, primus è MSto Farnesiano Eclogarum Stobæi Græce juris publici fecit Fulvius Ursinus post fragmenta novem Fœminarum p. 272. Deinde cum aliis quibusdam Cleanthis fragmentis versu scriptis recudi curavit H. Stephanus in Poesi Philosophica p. 49. seq. & 124. inter quæ & versus Hexametri quatuor servati à Clemente Alex. V. Strom. p. 554. Eundem hymnum Cleanthis cum latina Jacobi Duporti viri doctissimi Metaphrasi poetica integrum Radulphus Cudvvorthus inseruit incomparabili operi Anglice edito cui titulus est Intellectuale Systema universi p. 432. seq. Neque forte erraverit qui dixerit S. Paulum Apostolum cum versiculum τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν commendavit Atheniensibus Actor. XVII. 28. additque ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, non respexisse ad solum popularem suum Aratum Cilicem sed etiam ad Cleanthem qui Athenis vixerat, & in cujus hymno jam laudato versu statim quarto diserte legitur: ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν. *omnes Tua namque propa-*

go Nos sumus. Euthalius à Viro Clarissimo Laur. Zaccagnio non ita pridem editus p. 420. notat dictum à Paulo allegatum esse Ἀράτου Ἀστρονόμου καὶ Ὁμήρου ποιητοῦ. Sane Homero quoque audit Jupiter πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Fuit & Cleanthes quidam Samius Mathematicus, si credimus Palmerio Grentesmenilio in notis ad scriptores Græcos p. 457. Sed locus Plutarchi lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ita legendus videtur: ὥσπερ Ἀρίσταρχον ᾤετο δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας, *quo pacto Cleanthes Aristarchum Samium putavit violatæ religionis à Græcis debuisse postulari*, ὡς κινοῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἑστίαν, *utpote qui Vestam universi* (terram enim moveri docuit Aristarchus) *movisset loco.* In editis Plutarchi libris male legitur: ὥσπερ Ἀρίσταρχος ᾤετο δεῖν Κλεάνθη τὸν Σάμιον &c.

ANNÆUS CORNUTUS Philosophus sectæ Stoicæ, Præceptor Persii & Annæi Lucani Poetarum, à Nerone in insulam relegatus & prope occisus est, ut refert Dio lib. LXII. p. 715. quod cum Nero plurimos jam libros versibus scripsisset de rebus gestis Romanorum, & adulatoribus svadentibus quadringentos esset compositurus, monitus est à Cornuto nimios fore, neque à quoquam legendos: cumque nescio quis objiceret Chrysippum, quem ipse laudibus è veheret & cujus sectator esset Cornutus, etiam plura volumina scripsisse, tulit responsum illa utilia vitæ hominum, hæc vero, Imperatoris scilicet esse inutilia ac nullius pretii. Tragicus fuit & libros Philosophiæ reliquit, teste auctore vitæ Persii, quam ad Svetonium auctorem plerique referunt. Suidas Leptitanum è Lepti Africæ fuisse refert & πολλὰ φιλόσοφά τε καὶ ῥητορικὰ scripsisse testatur. Et ῥητορικὰς Cornuti τέχνας & τὴν πρὸς Ἀθηνόδωρον καὶ Ἀριστοτέλην γραφὴν allegant Porphyrius & Simplicus in Categor. Cæterum ex scriptis hujus Philosophi nihil exstat quam ΘΕΩΡΙ'Α ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ΤΩ͂Ν ΘΕΩ͂Ν ΦΥ͂ΣΕΩΣ sive *liber de natura Deorum* sæpius editus sub nomine *Phornuti* & ad Physicas ac Morales trahens allegorias quæ de Diis apud Græcos tradebantur, curiosiusque inquirens nominum illorum etymologias, exemplo Zenonis, Cleanthis, Chrysippi & aliorum è Stoa Philosophorum. At enim Cornutum esse auctorem docent Theodoritus 2. Therapevt. p. 35. qui * Ἑλληνικὴν θεολογίαν à Cornuto Philosopho scriptam tradit: Eusebius VI. 19. Hist. qui

* Non esse hanc inscriptionem ab auctore, probe animadvertit Vossius Arte Histor. p. 36. & de Hist. Græcis p. 228.

qui Origenem è Cornuti ſcriptis allegoricum Theologiam Ethnicam interpretandi modum didiciſſe è Porphyrio ſcribit, & Auctor Etymologici Magni, qui in ζεὺς profert quædam è Cornuti Ἑλληνικῇ θεολογίᾳ quæ in hujus libri capite 1. leguntur, & paſſim Etymologiis in eodem libro obviis utitur: Denique hoc comprobant Codices quatuor Mſti à Galeo laudati, in quibus inſcribitur non Φουρνούτου ſed Κουρνούτου ἐπιδρομὴ τῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν παραδιδομένων. Quæ ſententia placet etiam viris doctis Jo. Meurſio in Bibl. Græca & præf. ad Apollonium Dyſcolum, atq; Henr. Valeſio p. 122. ad Euſeb. Voſſio, Galeo, Barthio aliisque. Græce primus edidit Aldus cum Æſopi fabulis, Palæphato, Heracliti allegoriis Homericis, Hieroglyphicis Hori & proverbiorum è Tarræo ac Didymo collectione Venet. 1505. fol. atque libro ipſi quidem præmiſit nomen Φουρνούτου, ſed in calce libri: τέλος τοῦ περὶ τῆς θεῶν φύσεως κουρνούτου, & in titulo totius Voluminis: *Phornutus, ſeu ut alii Cornutus de natura Deorum.* In Mſto Codice Bibl. Auguſtanæ ** inſcribitur Πολυδεύκους Φουρνούτου, & Geſnerus p. 567. Bibl. teſtatur ſe inter codices Bibl. Vaticanæ reperiſſe *Polidevcen Furnutum de fabulis Græcorum.* Filii quoque nomen cujus ſtudiis hunc librum auctor dicavit, in Codice quo Gyraldus eſt uſus & in Oxonienſi uno quem Galeus inſpexit, vocatur *Georgius*: ὁ οὐρανὸς, ὦ παιδίον Γεώργιε. Sed & Pollucis illud prænomen & nomen Georgii ſubdititium mihi & meliorum codicum auctoritate rejiciendum videtur. Poſt Aldinam editionem Græcam, lucem vidit *latine* quidem *Jodoco Velareo* interprete Antvverp. 1528. 8. & cum Hygino, Palæphato, Fulgentii Mythol. & de voc. antiqv. Arato cum Germanici Metaphraſ. & Proclo de Sphæra Baſil. 1549. 1570. fol. *Græce & latine* cum verſione *Conradi Clauſeri* Tigurini, additus Palæphato cum verſione Phaſianini, & Juliani Aurelii Leſſignienſis libris III. de cognominibus Deorum Gentilium. ibid. 1543. 8. In hac editione paginis verſionibus ſingulis inſcribitur *Cornuti liber de Natura Deorum.* Denique cum Conradi Clauſeri verſione & notulis ſuis atque caſtigationibus eruditis hunc Cornuti libellum edidit vir egregius Tho. Galeus inter ſcriptores Hiſtoriæ Poeticæ, Cantabrig. 1671. 8. & Amſtelodami 1688. 8. qui in præfatione duplici

** Vide eius Bibl. Catalogum MSS. à Reiſero editum p. 80.

præf. ad edit. Cantabrig.. *Cornutus,* inquit, *spissius nobis negotium facessebat* πολλοῖς ἕλκεσι βρύων. *Suppetias venere hic tres Codd. Oxonienses calamo exarati, quorum mihi copiam fecit eruditus & amicissimus Vir Tho. Hyde Bibliothecarius Bodlejanus. Ex iis nonnullas ipse emendationes excerpseram, alias (partem longe maximam) & capitis ultimi fragmentum hactenus desideratum idem semper mihi colendus Edvardus Bernhardus suppeditavit.* Lilius Gyraldus *in syntagmatibus* (de Diis) *infinitos locos in hoc scriptore ex vet. codice sanarat, eos quoque huc adduximus. Cœpi versionem* Clauseri *refingere, sed abstinui statim. Probas, inquis? Ita quidem, ut existimem eam una tantum litura opus habere.* Velarius *item se & Cornutum eadem opera traduxit. Aliam interpretationem concinnare non licuit per operas typographicas, quibus quotidianum pensum conscribendis istis annotationibus soluturum me receperam.* Ante Velareum & Cornariumt ranstulit latine *Malarinus* nescio quis, cujus versionem ante sexcentos vel septingentos annos compositam vidisse se scripsit Barthius ad Statium T. 2. p. 401. Usus hoc Cornuti libro etiam Porphyrius est in scripto de antro Nympharum & altero deperdito περὶ ἀγαλμάτων ut notatum Galeo, qui ad utramque editionem suam, Cantabrigiensem præsertim præfatus non pauca de Cornuto monuit. Hic capite XVII. cum fabulam Hesiodi de Chao ejusque generatione ἀλληγορικῶς explicasset, commentarium in illum Poetam promittere videtur his verbis: ἀλλὰ τοῦ μὲν Ἡσιόδου τελειότερόν ποτ' ἂν ἡ ἐξήγησις γένοιτο, τὰ μέν τινα ὡς οἶμαι παρὰ τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτοῦ παρειληφότος, τὰ δὲ μυθικώτερα αὐτοῦ προσθέντος, ᾧ τρόπῳ καὶ πλεῖστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας διεφθάρη. *Sed Hesiodi quidem perfectior interpretatio alio loco dari poterit, qui nonnulla ut existimo ab antiquissimis (*Theologis*) desumsit, fabulosiora vero addidit ipse, qua ratione plurima capita antiquæ Theologiæ non mediocriter corrumpi contigit.* Ita vertendus ille locus nec Clausero nec Velareo intellectus. Polydevcem vero sive Pollucem Phurnutum qui de Hercule agit c. 31. scripsisse etiam opusculum de ærumnis Herculis, quod exstet Venetiis in Bibliotheca SS Joannis & Pauli, jam pridem tradidit in Bibliotheca Gesnerus. Et sane in codice etiam Oxoniensi præfigitur Cornuto libellus de laboribus Herculis, is ipse qui ab Allatio * Græce & latine editus est: sed is quemcunque potius habet auctorem quam Cornutum, Allatio etiam judice Joanni Pediasimo rectius adscribendus. Utrique codici præmittuntur versus Politici qui

* Inter excetpta Rhetorum & Sophistarum, Romæ 1641. 8. p. 321.

qui incipiunt: τ̀ ἐν Νεμέᾳ λέοντα &c. Qui vero in nova Bibliotheca MSS. Labbei p. 106. traditur exstare Phornutus in Codice 29. Regis Christianissimi, cum Tho. Magistro de vocibus Atticis, is non alius est ab edito libro de Diis. Usi sunt Cornuti scriptis Philosophicis cæteris deperditis Origenes in Stromateon Opere, teste S. Hieron. Epistola ad Magnum, Jamblichus apud Stobæum, Syrianus, Proclus, Simplicius, Stobæus &c. Cornutum vero Historicum Romanum, de quo Suidas, alium à nostro putaverim, quamvis denique addit: οὗτος ὁ κορνοῦτος Λεπτίτης φιλόσοφος ἦν, ἡ δὲ Λεπτὶς πόλις Λιβύης &c. Casaubono quidem judice ad Satiram quintam Persii Cornuto Philosopho inscriptam, *multa de hoc falsa* * *& inepta Suidas, cui fidem habere caveant tirones.* Nescio an idem M. Cornutus, è cujus Satira latine scripta Fulgentius profert hæc verba: *Titivilles Flacce do tibi*, vel L. Annæus Cornutus quem Grammaticum vocat Gellius II. 6. *haud sane indoctum & ignobilem*, & lib. IX. c. 10. *hominem sane pleraque alia non indoctum nec imprudentem*, ubi *commentarios ejus in Virgilium* Italico cuidam inscriptos & Macrobio etiam Charisioq; & Servio laudatos, & *libros de figuris sententiarum*, allegat. Non male quidem hæc elogia quadrant cum eo quod Cornutum Philosophum ἐπὶ παιδείᾳ εὐδοκιμῆσαί ποτε Dio Cassius testatur, & notum est multos illa ætate utroque stylo Græco & latino scripsisse: Diversos tamen facit Barthius ad Claudian. p. 128. Sane diversus esse videtur Cnejus Cornutus cujus de Orthographia quædam refert Cassiodorus cap. 1. Diversus quoque auctor Veterum Scholiorum in Persium, si modo illa Cornuti alicujus sint. Diversus & Cornutus Medicus de quo Reines. Epist. ad Hofmann. p. 583. quanquam Cornuti quoque Philosophi scholas cum Persio frequentarunt Claudius Agaternus (Reinesius ibid. & p. 710. Inscription. legit Agathemer) Medicus Lacedæmonius & Petronius Aristocrates Magnesius. Diversus quoq; Cornutus Tertullus, Plin. IV. 17. & V. 15. Epist. Diversus denique Cornutus quem Pseudo Catonem vocat Cicero I. ad Atticum Epist. 9.

* Videtur falsum illud, quod à Nerone occisum tradit Cornutum Suidas, cum in exilium tantummodo missum narrent Dio & Eusebius, quanquam utrumque esse posse verum notet Jonsius p. 247. Sed fallitur vir doctus cum ibidem scribit à Gellio II, 6. Cornutum sub Nerone occisum referri. Nusquam enim hoc refert Gellius.

Crates Mallotes Grammaticus Pergamenus ab Attalo Romam missus circa Olympiadem CLIII. Panætii præceptor fuit teste Strabone XIV. p. 676. quin & ipse Philosophus Stoicus à Suida appellatur. De eo videndi viri docti ad Sveton. de Grammaticis c. 2. & Meursius in Bibl. Attica. De ejus διορθώσει Homerica dixi lib. 2. c. 2. §. 20.

Crinis. Arrian. III. 2. Epictet. Laert. VII. 62. 68. 76. ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ. id. 71. Fuit & Crinis quidam sacerdos Apollinis, de quo vide scholia Græca ad Iliad. ά. v. 39. & Suid.

Crispinus. Jons. p. 208.

Crispus Passienus. Senec. præf. libri IV. Nat. quæst. & lib. 1. de benefic. c. 15. Vide de eo Lipsium ad Epigramma Senecæ VI.

Damascius Damascenus Suidæ Stoicus dicitur, etsi Platonicæ & aliarum quoque scholarum Philosophicarum dogmatis non leviter tinctus fuit. De illo & opere ejus quod exstat MS. περὶ ἀρχῶν dicendi locus erit infra libro V.

Damasippus. Jons. p. 208.

Dardanus & *Mnesarchus* principes Stoicorum Athenis tempore Antiochi Ascalonitæ ac Philonis Academici. Vide Ciceronis IV. Acad. quæst. c. 22.

Demetrius Diphili F. Bithynus, Panætii Stoici discipulus. Laert. V. 84. Ejus Epigramma in Myronis bovem. Antholog. IV. 7.

Demochares. Laert. VII. 14. in Zenone.

Ex *Arei Didymi* Epitome, & Aristoclis Peripatetici libro VII. de Philosophia Eusebius XV. præparat. c. 14. 15. 18. 19. 20. compendio refert dogmata Physica Stoicorum. Similiter Laertius VII. 48. seq. epitomen placitorum Stoicorum exhibet è *Dioclis* Magnesii ἐπιδρομῇ φιλοσόφων.

Dio Stoicus. Cic. III. de legib. c. 5.

Diodorus Cronus Dialecticus, Zenonis junioris Stoici patria Sidonii Magister. Laert. VII. 16. Suid. in ζήνων Σιδ. Cæterum apud Ciceronem *Diodori Stoici* nomen hinc inde male irrepsit pro *Diodoto*, quo M. Tullius usus est familiariter eumque apud se habuit. XIII. 16. ad familiar. & in Bruto c. 90. ubi domi suæ nuper mortuum refert.

Diogenes è Ptolemaide. Laert. VII. 48.

Diogenes Seleuciensis trans Tigrim *Babylonius*, Adollodori Atheniensis teste Scymno Chio sive Marciano Heracleota, præceptor. Cum

Car-

Carneade ac Critolao legationem obiit Romam auno U. C. 598. de qua dictum supra in Academicis & Peripateticis. Vide & Plutarchum Catone Majore p. 349. & quæ viri docti ad Laert. VI. 81. Ejus περὶ φωνῆν τέχνη. id. VII. 55. seq. 57. seq. διαλεκτικὴ τέχνη. 71. Videtur hic Diogenes etiam allegari 84. quemadmodum & 39.

Dionysius Theophanti F. Heracleotes, Zenonis Citiei auditor, sed qui à Stoicis deinceps ad Cyrenaicos defecit, μεταθέμενος inde dictus. Athen. VII. p. ·8. Vide Jonsium p. 250. & Laert. V. 92. VII. 23. 37. & 166. seq. ubi & scriptorum Catalogus. Alius *Dionysius Stoicus* quem Athenis audivit Atticus, teste Cic. 2. Tusc. qv. Nescio an diversus Dionysius Stoicus quem allegat Laert. VI. 43.

Diotimus Stoicus Epicuro invidiam facere conatus fictis sub ejus nomine lascivis Epistolis. Laert. X. 3. sed accusatus à Zenone Epicureo, capitis damnatus fuit, teste Athenæo XIII. p. 611. qui *Theotimum* vocat, & libros contra Epicurum scripsisse testatur. Pro Theotimo Diotimi nomen reponere jubet Jonsius p. 196. Sed ita ab aliis quoque observo confundi Diodoros & Theodoros, Diodotos & Theodotos &c. Diotimis variis ab eodem Jonsio erudite collectis adde Diotimum γυμναστὴν cujus mentio apud Theophrastum de sudoribus, & Diotimnm cujus Epigramm. in Anthologia. Fuit & Diotima vates, cujus mentio apud Platonem in Symposio, atque inde apud Max. Tyrium diss. VIII. Lucianum Evnucho, aliosque. Theotimi cujusdam mentio in Q. Catuli versibus apud Gellium XIX. 9. alterius item, gravi oculorum incommodo laborantis, qui prohibentibus Medicis cum conveniret uxori, *Vale*, inquit *amicum lumen*, ut legas apud S. Ambrosium in IV. Lucæ.

iphilus Demetrii Bithyni Pater, æqualis Panætii. Laert. V. 84.

.lius *Diphilus* cognomento Labyrinthus, Aristæneti Zenonis F. præceptor. Lucian. Convivio.

pictetus Hierapolita Phryx, sectæ Stoicæ decus, de quo dixi infra lib. IV.

ratosthenes Cyrenæus, Aristonis Chii discipulus. Athen. VII. p. 281. De hoc vide quæ capite proximo XVIII.

toemocles. Lucian. Convivio.

ubius Ascalonita, Stoicus celebris. Steph. Byz. in Ἀσκάλων.

ucrates ὁ πάνυ, cujus meminit Lucianus in Hermotimo T. I. p. 512.

udemus, Laert. VII. 40. nisi legendum Eudromus.

Eudromus. Laert. VII. 39.

Euphrates Alexandrinus, quem in Syria docentem audivit Plinius junior. Dixi de eo ad proœmium Eunapii. Vide & Andreæ Schotti Observationes Humanas lib. V. c. 9.

Fabianus Papyrius naturæ rerum peritissimus, Plinio majori ac Senecæ, qui eum audivit, laudatus. Scripsit latine de animalibus & causarum naturalium libros, quos allegant etiam Charisius ac Diomedes.

C. *Favonius* (aliis *Fannius*) Plinii junioris amicus, qui itidem latine mediocri stylo scripsit exitus occisorum relegatorumque à Nerone, libris tribus. Vide Plinii lib. V. Epist. 5. & de *Fannia* infra in *Prisco*, de Fanniis sive Fanniorum gente Petrum Bælium in Lexico.

Hecato Rhodius Panætii discipulus libros *de Officiis* scripsit ad Q. Tuberonem. Cic. III. 15. de offic. Ejus secundum περὶ ἀγαθῶν. Laert. VII. 127. tertium 101. undevicesimum. id. 103. Primum περὶ ἀρετῶν 90. tertium 125. Secundum περὶ παθῶν. 110. tertium decimum περὶ παραδόξων. 124. περὶ πλῶν. 87. Septimum περὶ τέλους. 102. χρείας VI. 4. 32. 95. VII. 172. Librum secundum VII. 26. Allegatur & passim à Seneca in libris de beneficiis.

Heliodorus L. Junii Silani apud Neronem delator. Schol. Juvenalis ad Sat. I. v. 33. & 35.

Helvidius Priscus Thraseæ gener. Infra in *Priscus*.

Heraclides Tarsensis, Antipatri civis sui discipulus, qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse æqualia. Laert. VII. 121.

Herillus Carthaginiensis, Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 121. Idem plura de eo 165. seq. titulos scriptorum quoque illius referens, quæ ὀλιγόστιχα μὲν, δυνάμεως δὲ μεστὰ fuisse testatur. In his Magistrum suum Zenonem impugnare non dubitavit: sicuti sententiam Herilli qua summum boni in scientia & cognitione collocabat, variis in locis explodit Cicero. Contra Herillum scripsit Cleanthes teste Laertio VII. 174. forte & Chrysippus in duobus libris τῶν Ἡρίλλου ἀποθετικῶν etsi ibid. 196. & 197. editum est Ἡδύλλου pro quo Menagius in MS. Codice Ἡδύλου nomen reperit. De Hedylo consulendus Meursius in Bibliotheca Attica & Is. Casaubonus ad Athenæum.

Hermagoras Amphipolitanus. infra in *Persæo*.

Herminus. Porphyr. in vita Plotini.

Hermotimus Menecratis F. quem colloquentem inducit Lucianus libro de sectis T. 1. p. 504. seq.

Hierocles Alexandrinus. Gell. IX. 5.

Jason Menecratis Nysæi F. & Posidonii è filia nepos ac successor, de quo Suidas in Ἰάσων ubi & ejus scripta recensentur, è quibus βίος Ἑλλάδος Stephano quoque in Ἀλεξάνδρεια laudatus forte fuit junioris Jasonis Argivi. Vide Jonsium p. 218.

Isidorus Pergamenus Rhetor. Laert. VII. 34.

Julius Canus qui à Cajo Caligula interficiendus recepit se post mortem edocturum * amicos de conditione animæ post excessum ex hac vita, ut refert Seneca de animi tranquillitate c. 14. Neque vanum hoc fuisse promissum narrat Plutarchus apud Syncellum p. 330. Antiocho enim Seleuciensi de nocte per somnium apparuisse Canum, eique exposuisse τὰ περὶ διαμονῆς τῆς ψυχῆς καὶ καθαρωτέρυ φωτὸς μετὰ τὴν ἔξοδον.

Junius Rusticus occisus à Domitiano Imp. quod Thraseæ Pæti & Prisci Helvidii laudes edidisset. Vide quæ Viri docti ad Svetonii Domitian. c. 10. Hujus fote filius (ut Jonsio p. 231. visum) Junius Rusticus itidem Stoicus, Magister M. Antonini Imp. Confer Gatakerum ad libri 1. §. 7.

Leonidas Rhodius. Srrabo XIV. p. 655. Idem est Leonides si credimus Meursio lib. 2. de Rhodo p. 100. cujus meminit Hesychius in ἐκτόρες, & cujus præcepta symmetriarum celebrat Vitruvius præfat. libri VII. quemque ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας laudat Tzetzes ad Lycophronem v. 754. Fuit & Leonides Byzantinus inter ἁλιευτικῶν scriptores memoratus ab Athenæo, & Leonides Tarantinus cujus Epigrammata bene multa in Anthologia exstant, ut omittam Leonidam fortissimum Regem Spartanorum.

Annæus Lucanus, scriptor Pharsaliæ.

Lysimachus Stoicus. Porphyr. vita Plotini.

Marcus Antoninus Imperator, de quo infra lib. IV.

Medius. Porphyr. vita Plotini.

* plura hujuscemodi promissi exempla exposui in Exercitatione de recordatione animæ separatæ parte 1 sect. 3. quibus adde Jacobum Bonifadium, qui antequam ad supplicium duceretur Jo. Baptistæ Grimaldo amico suo scripsit se non intermissurum esse signo aliquo de statu alterius vitæ ipsum certiorem reddere, si citra terrorem hoc fieri posset. Vide Menagii AntiBailletum T. 2. p. 258. & Bælii Lexicon edit. 2. in Bonfadio.

Mnesarchus Panætii discipulus ab Antiocho Ascalonita, de quo supra dixi, auditus. Augustin. III. 18. contra Academicos & Numenius apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Inter Principes Stoicorum suæ ætatis habitum constat è Cicerone. Allegatur & à Stobæo Eclog.

Musonius Rufus, Thuscus, à Nerone exsulare jussus, à Flavio Vespasiano revocatus, ac pulsis cæteris Philosophis solus Romæ retentus. De hoc vide Jonsium lib. III. c. 7. Meminit hujus Musonii forte etiam Origenes 3. contra Celsum p. 150. ubi Musonium refert inter eos qui vitæ integritate adeo enituerunt, ut aliis exemplo esse possent. Nisi hæc malis accipere de Musonio Cynico. Ἀπομνημονεύματα Musonii Philosophi scripserat Asinius Pollio Trallianus Suida teste in πωλίων, qui hunc cum altero antiquiore Asinio Pollione confundit. Præclarum alterutrius Musonii dictum apud Gellium XVI. 1. ἄντι πράξῃς καλὸν μετὰ πόνου, ὁ μὲν πόνος οἴχεται, τὸ δὲ καλὸν μένει. Ἄντι ποιῇς αἰσχρὸν μετὰ ἡδονῆς, τὸ μὲν ἡδὺ οἴχεται, τὸ δὲ αἰσχρὸν μένει. Idem ante Musonium dixerat Cato his verbis: *Cogitate cum animis vestris, si quid vos per laborem recte feceritis, labor ille à vobis cito recedet, bene factum à vobis, dum vivitis, non abscedet: Sed si qua per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud vos semper manebit.*

Musonius junior, Plotini ætate, de quo Porphyr. in hujus vita.

Nauclerus Ponticus. Jonſ. p. 209.

Nestor Tarsensis Stoicus, memoratus Straboni XIV. p. 674.

Pammenes Etoemoclis discipulus. Lucian. Convivio.

Panætius Rhodius senior, de quo videndus Suidas, qui etiam e[x] Asclepiade Myrleano refert Polemonem Panætii Rhodii audito[rem] fuisse. Panætii Patris & filii meminit S. Ambrosius & utrumque περὶ τοῦ καθήκοντος scripsisse testatur.

Panætius Rhodius, junior, Diogenis Babylonii & Antipatri Tarsensis disci[pulus], doctor Mnesarchi, & Posidonii, teste Cic. lib. 1. de divinat. c 3 Lælii quoque sapientis & Scipionis (qui eum secum domi & in legatione Ægyptiaca ante Censuram secum habuit) Fann[ii] Hecatonis & Apollonii Nysæi, Polybiique Stoicus quidem, se[d] qui nec acerbitatem sententiarum illius sectæ (v. g. de ἀναλγησί[ᾳ] & ἀπαθείᾳ, vide Gellium XII. 5.) nec differendi spinas, probare[t]

sem

ſemperque haberet in ore Platonem, Ariſtotelem, Xenocratem, Theophraſtum, Dicæarchum, ut notat idem Cicero, extremo libri IV. de finibus. De hoc Panætio celeberrimo videndi Jonſius lib. II. 13. & Meurſius in Rhodo p. 101. ſeq. Scripta ejus hæc apud veteres memorantur:

περὶ αἱρέσεων De Philoſophorum ſectis, Laert. II. 87.

De civili ſtatu Cic. III. de leg.

De dolore patiendo ad Q. Tuberronem Epiſtola, Cic, IV. de fin. & IV. Tuſc. Quæſt.

Περὶ εὐθυμίας de animi tranquillitate Laert. IX. 20.

Περὶ τοῦ καθήκοντος, de officiis libri, quibus ſcriptis triginta annos ſupervixit, natus Olymp. CLII. Meminit plus ſimplici vice Cicero in libris ejusdem argumenti, qui Panætii ſe veſtigiis inſtitiſſe non diffitetur etiam XVI. 11. ad Atticum. S. Ambroſius lib. 1. de Offic. c. 7. & 10. Apoſtolius procem. proverb. ἣ δὴ καὶ ὁ σοφὸς Κικέρων ἐπελάβετο Παναιτίου, Ῥωμαῖος Ἕλληνος, συγγεγραφότος μὲν περὶ τοῦ καθήκοντος &c. Librum ſecundum allegat Gellius XIII. 26.

περὶ Σωκράτους. Plutarch. Ariſtide, Athen. XIII. p. 556.

Panætii junioris περὶ τῶν κατὰ Γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν λόγων laudat Porphyrius ad Harmonica Ptolemæi p. 244.

Panætiaſtarum meminit Athenæus V. p. 186. variorum Philoſophorum συνόδους convivandi cauſa Athenis fieri ſolitos referens, τῶν μὲν Διογενιστῶν (à Diogene Babylonio) τῶν δὲ Ἀντιπατριστῶν (ab Antipatro Tarſenſi) τῶν δὲ παναιτιαστῶν.

Pantænus è Stoico * Chriſtianus & præfectus Scholæ Catecheticæ Alexandrinæ, de quo Guil. Caveus in Hiſtoriæ literariæ parte utraque ad A. C 181. & in vitis Patrum Anglice editis T. 1. Halloiſius Tomo 1. de ſcriptorum Orientalium vitis, Sam. Baſnage T. 2. Annal. ad A. C. 194. n. IX. & H. Dodvvellus ad fragmentum Philippi Sidetæ p. 501. ſeq. qui præter Euſebii & aliorum veterum teſtimonia Pantænum patria Athenienſem ſecta Pythagoreum & poſt Clementem Alexdrinum ſcholæ Alexandrinæ præfuiſſe parum veriſimiliter contendit.

Pericles Lydus. Jonſ. p. 209.

Per-

* Syncellus p. 355. poſt commemoratum Clementem Alex. Πάνταινος φιλόσοφος ἀπὸ Στωϊκῶν ἐν τῷ θείῳ λόγῳ διέπρεπεν.

Persæus Citieus Zenonis servus Gell. II. 18. hinc liber in jam senis contubernio fuit Olymp. CXXX. Laert. VII. 6. & 13. ab eo missus ad Antigonum Gonatam qui eum Acrocorintho præfecit, unde ejecit Aratus Sicyonius. id. 6. 9. 36. Adde Lips. I. 12. manuduct. Antigonum cum Menedemi Philosophi causa Eretriensibus vellet Remp. restituere auctor fuit ne faceret, unde Menedemi Vatinianum in illum odium. id. II. 143. Ejus ἠθικ. σχολαί. 28. Ex his Meursius lib. 2. de Cypro p. 167. putat petita quæ Cicero 1. de Nat. Deorum è Persæo refert. Alia ipsius scripta Laert. VII. 36. πολιτείαν Λακώνων & διαλόγους συμποτικοὺς (quæ συμποτικὰ ὑπομνήματα Laertio VII. 1. vocantur,) allegat Athenæus. Discipulus Persæi fuit *Hermagoras* Amphipolitanus, cujus dialogi apud Suidam memorantur: Μισοκύων, περὶ ἀτυχημάτων, ἔκχυτον (effusum ex ovô) ἐστὶ δ' ὠοσκοπία, & περὶ σοφιστείας πρὸς τοὺς Ἀκαδημαϊκούς.

Persius Poeta latinus, cujus sex Satiræ exstant, discipulus Cornuti de quo supra.

Phanias Posidonii discipulus scripsit περὶ Ποσειδωνείων σχολῶν, quorum librum 1. allegat Laertius VII. 38.

Pharisæi, Stoicis vicini, notante Josepho. Sed & S. Hieronymus, Christianus Doctor, in XI. Esaiæ, Stoicos cum nostro dogmate in plerisque concordare scripsit.

Philippus Prusiensis, Plutarchi æqualis quem vide VII. 7. Sympol.

Philocrates Chrysippi sororis filius. Laert. VII. 185.

Philonides Thebanus à Zenone Citieo ad Antigonum missus. Laert. VII. 9.

Phœbion. Porphyr. vita Plotini.

Philopator ἐν τοῖς περὶ εἱμαρμένης. Nemes. c. 35. de Natura hominis, quo in loco licet duplici vice Philopatoris nomen diserte occurrat, Menagius ad Laert. VII. 54. suspicatur legendum esse Ἀντίπατρος.

Phœbion. Porphyr. in vita Plotini.

Plancus. Jons. p. 209.

Plato Rhodius, Panætii discipulus. Laert. III. 109.

Rubellius Plautus. de quo viri docti ad Tacitum. Alius *Plautius Lateranus* de quo vide eundem Tacitum XV. 60. & Arrian. lib. 1. diss. Epictet. c. 1.

Polemo Panætii discipulus, Panætii puta senioris. Vide Suid. in πολέμων & Jonsium p. 178. seq.

Poly-

Polybius Megapolitanus, de quo infra capite singulari dicturus sum, Panætii discipulus fuit, teste Suida in Παναίτ.

Porphyrium defensorem Stoicorum vocat Julius Firmicus de errore profan. relig. Sane ut aliarum sectarum, ita Stoicæ quoque dogmatis egregie imbutus fuit.

Posidonius Alexandrinus, Zenonis Citiei discipulus Laert. VII. 38. & Suid. Hujus nonnulla videntur, quæ mox inter Posidonii Rhodii scripta referam, ut περὶ πλῶν, προτρεπτικά, περὶ κερτηρίου, & εἰσαγωγὴ περὶ λέξεως.

Posidonius Apameensis Syrus (Strab. XIV. p. 655.) qui Rhodius etiam vocari solet, quia Rhodi vixit, ubi à Magno Pompejo est auditus (id. XI. 492.) & frequentatus à Cicerone. (Plutarch. in Cic. p. 862.) ibique Prytanis magistratum gessit (Strab. VII. p. 316.) discipulus ac successor Panætii. περὶ Ποσειδωνείων σχολῶν scripserat Phanias, discipulus Posidonii, ut paulo ante dixi. Romam venit Consule M. Marcello h. e. Anno U. C. 702. teste Suida in Ποσειδ. De hoc Posidonio præter Menagium, Jonsium, Vossiumq; & Lipsium egit Begerus 1. thesauri Brandenb. p. 276. seq. & Meursius lib. 2. de Rhodo c. 12. è quo notitiam scriptorum hujus vel superioris Posidonii in præsentem locum conferre liceat cum quibusdam accessionibus.

περὶ εἱμαρμένης Laert. VII. 149.

πρὸς Ζήνωνα τὸν Σιδώνιον. Proclus 3. in Euclid.

Ἠθικοῦ λόγου Liber primus. Laert. VII. 91.

Libri περὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων. Macrob. 1. Saturnal. c. 23.

XIII. περὶ θεῶν. Laert. VII. 138. 139. 149. *Liber quintus de Natura Deorum* Cic. lib. 1.

περὶ καθήκοντος liber primus. Laert. VII. 124. 129.

περὶ κόσμου liber 1. Laert. VII. 142. Fuerunt qui librum de Mundo qui hodie inter Aristotelis scripta legitur, huic Posidonio tribuerent, ut dixi supra lib. 3. c. 6. p. 129.

περὶ κριτηρίου. Laert. VII. 54.

Ἱστορίαι τῆς μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ. in quo opere etiam de rebus Pompeji egerat. Vide omnino Vossium lib. 1. de Hist. Græcis 1. cap. 24.

Εἰσαγωγὴ περὶ λέξεως. Laert. VII. 60. Putat Meursius respici etiam ab Etymolog. M. in ὀψίς & Scholiis ad Iliad. X.

V. περὶ μαντικῆς Laert. VII. 149. *De prognosticorum causis* Cic. 2. de divin.

III. περὶ μετεώρων. Laert. VII. 125. liber XVII. id. 144. Respicit hoc opus Seneca Nat. quæst. Cleomedes &c.

Μετεωρολογικὴ στοιχείωσις. Laert. VII. 138. 152. Ejus compendium scripserat Geminus Rhodius teste Simplicio in 2. Phys.

Ἐξήγησις τοῦ Πλάτωνος Τιμαίου. Sextus Empir. VII. contra Matth. p. 142.

περὶ πολεμῶν Suid. in οἰωνιστ. & ποσειδῶν. Nonnus Monachus collect. Hist. ad Nazianzen. c. 62.

προτρεπτικά. Laert. VII. 91. 129.

Τέχνη τακτική. Ælian. Tactic. c. 1.

περὶ παθῶν. Laert. VII. 87.

Φυσικὸς λόγος cujus librum secundum laudat Laert. VII. 134. 140. sextum 145. octavum 153. 154. duodecimum 149. decimum quintum id. 140.

περὶ ὠκεανοῦ. Strabo II. p. 98. licet Olbiopolitæ Posidonio Suidas tribuit.

De Sphæra artificiosa ad Archimedeæ exemplum á Posidonio composita Cicero 2. de Natura Deor. *Si in Scythiam aut Britanniam sphæram aliquis attulerit hanc, quam nuper familiaris noster effecit Posidonius, cujus singulæ conversiones idem efficiunt in Sole & in luna & in quinque stellis errantibus, quod efficitur in cœlo singulis diebus & noctibus.* Cæterum fallitur Athenæus qui hunc Posidonium Scipionis Africani æqualem facit XIV. p. 657.

Fuit & *Posidonius Corinthius*, cujus ἁλιευτικὰ idem Athenæus 1. p. 13. memorat, & *Posidonius Olbiopolites* Sophista, cujus fuere declamationes, Argumenta in Demosthenem, Atticæ Historiæ libri IV. Libycorum libri XI. & de regione quæ Tyrica appellatur. Posidonium præterea Grammaticum Aristarchi ἀναγνώστην notavit Jonsius, & Posidonium cælatorem, Pompeji ætate celebrem, & Posidonium Medicum sub Valente Imp. qui dæmoniacos dari pernegabat. Vide Philostrog. VIII. 10. & Aetium tetrabiblo 2. lib. 2. c. 12.

Priscus Helvidius Thraseæ gener, τοῖς Στωϊκοῖς δόγμασιν ἐντραφείς, teste Xiphilino in Vespasiano. Hujus Prisci vitam & laudes quod scripsissent Junius Rusticus & Herennius Senecio, á Domitiano sunt occi-

occisi: Fannia Helvidii uxor, cujus rogatu hoc Senecio fecerat, in exsilium pulsa. Vide Jonsium p. 231.

Procli duo *Mallotæ* Cilices de quibus Suidas, testatus alterum scripsisse ὑπόμνημα Διογένους (Seleucienſis) σοφισμάτων, καὶ πρὸς Ἐπίκουρον. Alterius horum & simul Philonidis Stoici, de quo supra, meminit Proclus junior patria Lycius, in Timæum p. 106.

Protagoras Stoicus Laertio memoratus. Vide quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 27.

Publius Hierapolita. Steph. in Ἱεράπολις.

Publius Rutilius, Senecæ variis locis celebratus. & Cic. in Bruto c. 30.

Rhodius quidam de quo Laertius VII. 22.

Satyrus tibicen, Aristonis Chii sermonibus captus. Ælian. III. 33. Var.

Q. Mucius Scævola, à juris cognitione & eloquentia Ciceroni laudatus, qui primus omnium jus Civile apud Romanos in disciplinæ formam redegit, interfectus à Mario.

Cervidius Scævola itidem juris peritia celebris, qui M. Antonino à Consiliis fuit. Constat & alios bene multos ex veteribus Romanis JCtis Stoicæ potius quam alteri cuidam Sectæ addictos fuisse.

Semius. Jons. p. 209.

L. Annæus Seneca, qui plurimis scriptis Philosophiam Stoicam illustravit.

Herennius Senecio, supra in Prisco Helvidio.

Serapio Hierapolita. Steph. in Ἱεράπολις.

Quintus Sextius, de quo Seneca Epist. 64. *Lectus est deinde liber Q. Sextii Patris, magni si quid mihi credis viri, & licet negent, Stoici.* Huic præstantissimus Galeus tribuendas esse contendit sententias aureolas quas pro Sexti Pythagorici sententiis habuit & pro Xysti Episcopi Romani venditavit in versione sua Rufinus. Vide Galei præfat. ad Opuscula Mythologica Physica & Ethica edit. Amstelodamensis.

Sextus Chæroneus Plutarchi Sororis filius, Marci Antonini præceptor, diversus à Sexto Empirico Stoicorum adversario, ut quos imprimis oppugnare se in libris suis innuit lib. 1. Pyrrhon. Hypotypos. c. 14. pag. 14.

Sextus Ælius JCtus.

Sextus Herius. Jons. p. 209.

Sextus Pompejus. Cicero Bruto. c. 47.

Sosus Ascalonita. Supra in Antiocho.

Sotion Alexandrinus (male Σιτίων apud Syncellum p. 318.) aqud quem sedisse se puerum testatur Seneca. Alius Sotion antiquior qui de successionibus Philosophorum scripsit. Vide Lipsiii manuduct. lib. 1. diss. 12. & Jonsium lib. 2. c. 10.

Sphærus Borysthenites sive Bosporanus, inter præcipuos Zenonis Citiei & Cleanthis auditores, Lacedæmone docuit atque inter alios Cleomenem instituit ad virtutem. Vide Plutarchum Cleomene p. 805. Laert. V. 37. & VII. 177. Chrysippi apud Cleanthem condiscipulus. Athen. VIII. p. 245. Scripta ejus refert Laert. VII. 178. inter quæ, περὶ Ἡρακλείτου ε´ διατριβῶν (malim disjungere: περὶ Ἡρακλείτου, & libros quinque διατριβῶν) περὶ Λακωνικῆς πολιτείας, περὶ Λυκούργου, περὶ Σωκράτους, περὶ μαντικῆς, περὶ ἐρετριακῶν φιλοσόφων. Contra Sphærum hunc scripsit Chrysippus, id. 198. Cleanthes vero eundem misit ad Ptolemæum Philopatora (qui regnavit ab Olymp. CXXXIX$\frac{2}{3}$. ad CXLIX$\frac{3}{4}$.) id. 185. Ejus librum de Rep. Lacedæmoniorum laudat & Athenæus, & respicit Plutarchus in Lycurgo. Hominem inprimis bene definientem antiquis Stoicis habitum hunc Sphærum testatur Cicero IV. Tusc. quæst.

Spurius Albinus. Cicero Bruto, c. 25.

Strabonem Amasenum, Geographorum Principem, licet Peripatetica etiam dogmata edoctum, Stoicis tamen magis favisse eorumque placita secutum esse, evincit adversus Xylandrum Is. Casaubonus præf. ad Strabon. & in notis haud uno loco, tam Vossius II, 6. de Hist. Græcis.

Themistocles cujus meminit Longinus p. 244. edit. Clariss. Tollii è Porphyrio in vita Plotini. Syncellus p. 380.

Alius *Themistocles* Stoicus antiquior, quem colloquentem inducit Plutarchus lib. 1. Sympos. quæst. 9.

Theo Alexandrinus Arei de quo supra & Augusti Imp. tempore clarus, quem Suidas ait scripsisse τῶν Ἀπολλοδώρου φυσιολογικῆς εἰσαγωγῆς ὑπόμνημα & artis Rhetoricæ libros III.

Theo Antiochenus qui scripsit Apologiam Socratis, eodem Suida teste.

Theo Tithoræus, Boeotus. Laert. IX. 82.

Theodorum Chium & Milesium itemque *tertium* hujus nominis Stoicos memorat Laertius II. 103. seq.

Thesmopolis. Lucian. de mercede conductis T. 1. p. 472. seq.

Thrasea Pætus, qui vitam Catonis Uticensis scripsit, hinc mori jussus à Nerone. Vide Jonsium p. 230. & Vossium de Hist. latinis p. 135. Sub hujus Thraseæ titulo librum in affectis habuit Justus Lipsius, quo disquisivit quatenus sapienti viro * fas sit vel jus sibi ipsi mortem consciscere. Vide Centur. 2. Epist. Miscell. 22. & Epistolam quam Vellejo suo præmisit ad Theodorum Leevvium.

Thrasonides. Laert. VIII. 130. Suid. in ἔρως.

Timocles. Lucian. Jove Tragœdo. T. 2. p 143. Fuit & vetustior quidam Timocles Syracusanus cui Orphei scripta quædam tributa fuisse testatur Suid. in Ὀρφεύς. De Timocle Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 22.

Trypho Stoicus & Platonicus. Porphyr. vita Plotini.

Q. Ælius Tubero. Plutarch. Lucullo f. 518. Seneca Epist. 96. Cic. Bruto c. 31.

M. Terentium Varronem Romanorum doctissimum Stoicis accenset Leonardus Cozzandus, quem vide sis libro tertio de Magisterio antiquorum Philosophorum p. 231. seq. Prodiit liber Genevæ 1684. 12.

Zeno Citieus quem Pœnulum vocat Cicero (Laert. VII. 3. & Suidas φοινικίδιον) quod Citienses è Phœnicia fuerint profecti. Xenocratis primum & Polemonis (Laert. VII. 2. & 25.) Stilponisque (id. 2. & 24.) Platonicorum discipulus fuit: (Euseb. XIV. præparat. p. 729.) à quibus exiguam cur discederet causam habuisse docet Cicero IV. de finibus. Audivit deinde Cratetem Cynicum (Laert. VII. 3. 12. 24. 32.) & Heracliti ** libros legit, unde austerus evasit

* Ejusdem argumenti librum paulo ante obitum composuit Jo. Vergerius Abbas Sancyranus sub inscriptione *casus Regii*. In hoc triginta & quatuor occasiones notaverat in quarum aliqua homo constitutus posset recte ἐξάγειν ἑαυτόν. Johannis vero Donnei Decani Londinensis βιαθάνατον, Anglice post auctoris fata & contra spirantis desiderium (librum enim à se forte amissum volebat à recuperatore herede æternis tenebris mandari) in lucem editum & non ita pridem Londini recusum, quo propricidium quodcunque sua natura turpe atque injustum esse negat, hunc inquam librum argumentis non inficiandis confutavit Jo. Adamus in libro cui titulus: Specimen diatribæ de Avtochiria, sive: An Essay concerning Selfmurther, wherein is endeavourd to prove that it is unlawful according to Natural Principles. Lond. 1700. 8.

** Ita intelligenda Laertii verba, quæ Interpres male ita accepit, ac si Heraclitum, quo centum annis junior fuit, audivisset Zeno.

ſit & Cynicus. Frequentavit etiam Diodorum Dialecticum cognomento Cronum quem audivit & alter Zeno junior Sidonius (id. 25. & 16.) Hinc ipſe novam condidit ſectam, licet non tam rerum inventor, judice Cicerone 3. de fin. quam novorum verborum, & qui decori magis ac verecundiæ rationem haberet. Adſcivit plures diſcipulos, qui ab ipſo primum *Zenonii*, deinde à pœcile Stoa ſive porticu in quo docebat, ſunt appellati Stoici. (id. 5.) Magna gratia valuit apud Antigonum Gonatam Macedoniæ Regem de quo ſupra dixi. Hic rebus præfuit ab Ol. CXXV $\frac{2}{3}$. ad CXXXV $\frac{1}{2}$. & Zenoni diu ſupervixit. Docuit Zeno per annos LVIII. (Laert. VII. 28.) Vixit annos ſaltem octoginta (176.) niſi ſuppoſititia ſit *Epiſtola ejus ad Antigonum* quam dat Laertius VII. 8. At Perſæus diſcipulus, duos tantum & ſeptuaginta annos tribuit (id. 28.) alii longe pauciores, (Suid. in ἄνευ) alii duodecentum. (Laert. VII. 28.) Succeſſorem reliquit *Cleanthem*: diſcipulos habuit *Perſæum, Herillum, Ariſtonem, Athenodorum* aliosque. Vide Lipſium lib. 1. manuduct. c. 12. Scriptorum Catalogus è Laertio aliisque monumentis, * hic eſt:

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, Laert. VII. 4. 87.

Ἀπομνημονεύματα, id. 4.

Διατριβαί, id. VII. 34. Sextus Empir. X. contra Math. p. 469. & Pyrrhon. Hypotypoſ. III. 25.

Ἔλεγχοι Laert. VII. 4. Neſcio an ex his petiti duo verſiculi quos ſub Zenonis nomine affert Joannes Stobæus ſerm. 14. de adulatione:

Ἔλεγχε σαυτὸν ὅστις εἶ, μὴ πρὸς χάριν.
Ἄκου' ἀφαιρεῖ γὰρ κολάκων παρρησίαν.

περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, Laert. VII. 4.

Ἐρωτικὴ τέχνη. id. 34.

Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἡσιόδου θεογονίαν. Cicero 1. nat. Deor. *Cum vero Heſiodi Theogoniam interpretatur* (Zeno) *tollit omnino uſitatas perceptasque cognitiones Deorum, neque enim Jovem neque Junonem neque Veſtam neque quenquam qui ita appellatur in Deorum habet numero: ſed rebus inanimis atque mutis per quandam ſignificationem hæc docet tributa nomina.*

περὶ

* E recentioribus præter viros doctos ad Laert. contuli Meurſium in Cypro lib. II. p. 168. ſeq.

περὶ τȣ̃ καθήκοντος Laert. VII. 4. 25. 108. 129. Sextus Empir. III. 25. Pyrrhon. Hypotyp.

καθολικά id. 4. In MS. Regis Christianiss. conjunctim legitur teste Menagio πυθαγορικὰ καθολικά.

κράτητος ἠθικά id. 4.

περὶ λέξεων id. 4.

περὶ λόγȣ. id. 39. 40.

περὶ νόμȣ id. 4.

περὶ τȣ̃ ὅλȣ id. 4. & 136. 142. 143. 145. 153. Videtur respicere Sextus VIII. contra Math. p. 327.

προβλημάτων Ὁμηρικῶν πέντε Laert. VII. 4. Respicit Dio Chrysost. diss. 53. & Strabo lib. I. p. 41. ubi Zenonem suum vocat, tanquam Stoicorum principem Stoicus.

περὶ ȣ̓σίας Laert. VII. 134.

περὶ ὄψεως id. 4.

περὶ ὁρμῆς ἢ *de impetu* (desiderii) *libri VIII.* ita lego apud Laert. VII. 4. pro περὶ ὁρμῆς ἢ περὶ ἀνθρώπȣ φύσεως. Apud Meursium in Cypro p. 168. male excusum περὶ ὀργῆς.

περὶ παθῶν Laert. VII. 4. & 110.

περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως id. 4.

Πολιτεία. id. 4. 32. seq. 121. 131. Athen. XIII. p. 561. Theodorit. Therapevt. III. p. 49. Platonis Remp. hoc in opere oppugnaverat Zeno, sed hoc fecerat iniquius, & alia parum verecunde in eo teste Cicerone scripserat, unde Laertius ait fuisse qui dicerent illud in cauda canis exaratum à Zenone. Vide Plutarch. de Stoicorum contradictionibus p. 1034 & Numenium apud Euseb. præparat. pag. 732. seq.

πυθαγορικά. Laert. VII. 4.

περὶ σημείων id. 4.

Τεχνικαὶ λύσεις id. 4.

περὶ τȣ̃ κατὰ φύσιν βίȣ. id. 4.

Laudatur præterea Zeno noster sæpius à Cicerone, Plutarcho, Clemente, Censorino, Sexto, Eusebio, Theodorito & aliis.

Zeno Sidonius Diodori Croni & Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 16. & 38. Suid. in Ζήνων Σιδώνιος. Menag. ad Laert. p. 279.

Zeno Tarsensis. Laert. VII. 41. & 48.

Zeno Chrysippi discipulus & successor, cujus meminit Laertius VII. 35. testa-

testatus pauca scripsisse, sed plures reliquisse discipulos. Vide & Eusebium XV. 13. præparat. p. 816. & c. 18. p. 820. ubi notat eum de conflagratione universi seorsim sensisse à reliquis Stoicis.

Zeno Diphili, cognomento Labyrinthi discipulus. Lucian. Convivio.

Zenodotus Diogenis Babylonii discipulus. Laert. VII. 29.

Zenothemis. Lucian. convivio.

Stoicis mulieribus *Porciæ*, *Arriæ* utrique, *Fanniæ* & *Theophilæ*, de quibus Menagius in Historia Philosopharum, adde *Helviam*, Matrem Senecæ, quam filius inter alia in consolatione ad eum scripta c. 16. testatur sapientium præceptis fuisse eruditam.

CAPUT XVI.

De LYCOPHRONE Chalcidensi.

Lycophronis ætas & fatum. 1. Ejus Cassandra sive Alexandra Tragœdia μονοπρόζωπος. 2. Interpretes Lycophronis perditi & editus Jo. Tzetzæ commentarius quem sub fratris sui Isaaci nomine exire est passus. 3. Lycophronis editiones. 4. Editiones promissæ, & codices quidam Lycophronis MSti. 5. Scripta ejus Poetæ deperdita. 6. Lycophrones alii. 7. Index Scriptorum à Tzetza ad Lycophronem allegatorum, e secunda Clariss. Potteri editione. 8.

I.

LYCOPHRON ex Chacide (Euboeæ, quæ hodie Nigropontus) Soclis (*a*) F. à Lyco Rhegino historico adoptatus (*b*) à quo fortas

(*a*) Tzetz. Chil. VIII. hist. 204. Hunc Soclem nescio quo auctore Grammaticum appella Guil. Canterus.

(*b*) Suid. in λυκοφρ.

tassis etiam nomen retulit. Grammaticus & Tragicus Poeta fuit, unus è *Plejade*, de qua dixi supra lib. 2. c. 19. clarus temporibus Ptolemæi Philadelphi, cui gratus fuisse dicitur composito in illum & Arsinoen anagrammate (*c*) ut *Ptolemæus* esset mutato literarum ordine, ἀπὸ μέλιτος, quasi totus mellitus ac jucundissimus. *Arsinoe* ἴον Ἥρας, Viola sive flos Junonis. Neque tamen inde mihi persuaserim, quod nescio, quo in loco legisse se testatur Blancus Albiensis, nec improbat in Delphis Phœnicizantibus acutissimus Edmundus Dickinson, Lycophronem literas Hebraicas percalluisse, & inde anagrammata conficiendi modum didicisse. Non enim video cur solis Hebræis in mentem venire potuerit, non etiam Græcis illa literarum ἀναστροφή, lususque evisceratis verba quærentium in verbis. Periisse fertur Lycophron sagitta percussus ab adversario, cum de antiquorum poetarum principatu certaret, ut annotatum reperio ad hæc Ovidii in Ibin. v. 531.

Utque cothurnatum periisse Lycophrona narrant,
Hæreat in fibris fixa sagitta tuis.

Apud Theodoritum VIII. Therapevt. p. 115. ubi Lycophronis monumentum memorat interpres latinus, græca habent λυκοφρόνην, & Sylburgius è Clemente Alex. jam observavit legendum esse λευκοφρύνην. Adde, si placet, quæ è Dionysio Salvagnio Boessio p. 107. commentarii ad Ovidii Ibin notavit Clariss. Bælius in Lexico, ubi de Lycophrone nostro agit.

II. Exstat sola ejus ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ sive ἈΛΕΞΑΝΔΡΑ, Drama obscurum (*d*) & μονοπρόσωπων, in quo unica persona inducitur Cas-

 san-

(*c*) Tzetzes de genere Lycophronis: εὐδοκίμει δὲ τότε Λυκόφρων οὐ τοσοῦτον διὰ τὴν ποίησιν, ὅσον διὰ τὸ λέγειν ἀναγραμματισμούς. οἷον ὅτι Πτολεμαῖος ἈΠῸ ΜΈΛΙΤΟΣ λέγει μεταγραμματιζόμενον, Ἀρσινόη δὲ ἼΟΝ ἭΡΑΣ, καὶ ὅμοια τοιαῦτα.

(*d*) Hinc *atrum* Lycophronem vocat Statius V. silvar. 3. 157. non *tenebrosum*, ut interpres latinus Tan. Fabri de poetis T. 10. thesauri Gronov. p. 761. Haud absurde idem Faber Vir ingeniosissimus & ante Fabrum Arnoldus Arlenius Peraxylus (præfat. ad Lycophronem) Poetam hunc propter tenebras hujus dramatis Cimmeria caligine obscuriores ait respondere *stellæ* in Plejade *obscuræ* ac *nebulosæ*. Vide etiam sis Novellas Reipublicæ literariæ A. 1705. sub initium, ubi non ab re improbat auctor Clarissimus institutum Poetæ nostri, tam prolixo carmine crucem figentis lectoribus & Grammaticis, tanquam fixurus esset se ipsum Cruci (ut in MSto quodam codice legisse se ait, vel potius ipse lepide confinxit Tan. Faber) si à quoquam intelligi drama suum contingeret. Vignerius in libro de Zifris Gallice scripto p. 13. refert Lycophronis poema à quodam obscuritatem indignante medium fuisse conscissum, *pour voir ce qu'il y avoit au dedans, puisqu' on n'y pouvoit rien discerner par le dehors.* Colomes. Opusc. p. 241. seq.

ſandra ſive Alexandra perpetuo carmine jambico vaticinans de clade Trojanorum & variis malis eam ſecuturis. Ac primo quidem ea recenſet, quæ ex Helenæ raptu ipſi, parentibus, fratribus, ſororibus, toti denique regiæ familiæ ſint eventura. Secundo quæ Græci propter Ajacis libidinem ſint perpeſſuri, idque partim in reditu, ut Ajax, Diomedes, Ulyſſes, Menelaus, alii multi: partim domum reverſi, ut Agamemnon & Idomeneus. Poſtremo Caſſandra repetitam altius cauſam exponit, de qua perpetuis inter ſe bellis Europa & Aſia longo tempore conflictatæ ſunt. In qua quidem explicatione ab Jonis usque & Europæ raptu per Argonautarum, Amazonum, Trojanorum hiſtoriam, Midæ quoque & Xerxis imperia ad monarchiam usque Alexandri Magni, qualemcunque hiſtoriæ ſeriem deducit. Quo facto, cogitans, nullam ſibi apud homines fidem vel auctoritatem fore, qoſtquam falſos de ipſa rumore Apollo ſparſiſſet, tandem conquieſcit. Aliæ etiam hiſtoriæ fabulæque permultæ per varias digreſſiones inſeruntur, in his labores Herculis, Deucalioneum diluvium, Dioſcurorum & Apharidarum pugna, Æneæ peregrinatio & in Latium deducta colonia, aliarumque gentium migrationes aliquot & coloniæ. *Quamobrem affirmare auſim* (inquit Guil. Canterus) *quicunque hoc poema licet parvum* (verſuum tamen 1474.) *diligenter perlegerint* (adde, & intellectum perſpectumque habuerint) *eos & hiſtoriarum & poeticarum fabularum partem non exiguam probe perfecteque eſſe cognituros.* Qui poema hoc de levibus cauſis alteri neſcio cui Lycophroni olim adjudicaverunt, exploduntur à Tzetza ad v. 1226.

III. Clemens Alex. V. Strom p. 571. teſtatur Caſſandram Lycophronis uberem materiam præbuiſſe Grammaticis ingenii ſui exercendi, & ſane è veteribus in illud olim ſcripſerunt *Dection* laudatus Etymol. M. in ἵππος, *Theon* teſte Stephano Byz. in Ἄινεια & Κύτινα & *Orus* quem ἐν ὑπομνήματι λυκόφρονος laudat Etymol. in Εἰλενία & videtur reſpicere in ἄμαντες, ἄτλας, βάτεια. Mirum eſt neq; hos neque alios Lycophronis interpretes nominetenus citari in commentario prolixo & erudito græco in hunc poetam, quem hodie habemus auctore Tzetza, licet aliquando allegat & reprehendit antiquiora ſcholia his verbis: οἱ τὰ τοῦ Λυκόφρονος πρὸ ἡμῶν σχολιάσαντες ad v. 1446. vel οἱ σχολιασαὶ σφάλλονται ad v. 1017. &c. Euſtathio etiam ad Homerum plus ſimplici vice laudantur Lycophronis ὑπομνηματισαὶ & à Scholiaſte Pindari, Λυκόφρονος παράφρασις. Vulgo quidem creditur *Iſaacium Tzetzen* (Jo-

an-

annis Tzetzæ, qui circa A. C. 1170. Chiliades ſcripſit, fratrem) auctorem eſſe commentarii in Lycophronem editi, & ſane ei tribuitur à Joanne fratre his verbis prolegom. ad Heſiodum: καὶ τῷ ἐμῷ δὲ ἀδελφῷ ἐκπεπόνηται λίαν κάλλιστα καὶ φιλοτιμότατα περὶ τούτου ἐν τῇ τοῦ Λυκόφρονος ἐξηγήσει. adde Chil. VIII. hiſt. 204. v. 486. Sed Clariſſ. Potterus in editione altera Lycophronis A. 1702. edita in notis p. 111. oſtendit verum auctorem eſſe *Johannem Tzetzam*; ſed qui ſub Iſaaci nomine hoc opus vulgaverit & honori fratris ſui illud tribuerit. Primo, inquit, *ſi ſtylum & ingenium Scholiaſtæ noſtri conſideremus, ea cum ſcriptore Chiliadum hiſtoricarum in omnibus conveniunt. Uterque nimius eſt in ſui laudibus, uterque nomen ſuum toties inſerit, ut ejus amore quodam captus eſſe videatur. Denique tum in enarratione fabularum, tum in explicatione vocum magna inter eos conſenſio eſt. Confer Chil. I. hiſt. 14. cum ſcholiis ad v. 712. ſeq. Chil. IV. hiſt. 16. cum ſcholiis ad v. 139. Chil. XI. hiſt. 380. cum ſcholiis ad v. 310. &c.* Secundo *quamvis tanta inter fratres morum & opinionum conſenſio alia ex cauſa proficiſci poſſet, tamen Joh. Tzetzes ſe commentarium hunc ſcripſiſſe aperte fatetur Chil. IX. hiſt. 296. (lege [298.]) quem locum à nemine hactenus obſervatum miror:*

Φάλλαινά τις ἰχθύς ἐστι θαλάσσιος κητώδεις (*leg.* κητώδης) &c.

Ἐν δὲ τοῖς εἰς Λυκόφρονα ἐμοὶ (*ita leg.* pro ἐμῇ) ἐξηγηθεῖσι &c.

Quæ conferenda ſunt cum ſcholiis ad v. 83. *His* denique *addam Epiſtolam Johannis Tzetzæ XXI. in Cod. 1565. Biblioth. Reg. Pariſ. quam mecum pro ſingulari ſua humanitate communicavit vir doctiſſimus Ludolfus* * *Neocorus, quæque hanc rem pæne extra dubitationem poſuit.*

Τῷ Πατριαρχικῷ πρωτονοταρίῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ τῷ Ἀχριδηνῷ,

Ἐν τῇ εἰς τὸν Λυκόφρονα Ἰωάννου τοῦ Τζέτζου ἐπιγραφῇ εὑρόντι Ἰσαακίου τοῦ Τζέτζου.

Φειδίας] ἐκεῖνος! ὁ πλάστης Ἀγοράκριτον ποτὲ χαριζόμενος φιλίας θερμῷ γραφικῷ μὲν τὴν τέχνην ἀλλ' οὐκ εὐχείρως γράφειν εἰδότι, αὐτὸς εὖ μάλα πρὸς πλαστικὴν ἀτεχνίαν ἀγαλματώσας τὸ ἐν Ῥαμνοῦντι Διός καὶ Νεμέσεως ἄγαλμα, τούτῳ ἀνέθηκεν, ἐπιγεγραφὼς * τῷ ἀγάλματι

* Conf. Viri hujus Clariſſimi notas ad Suidam in Λυκόφρων.

** Confer Apoſtolium XVII. 12. proverb. & quos laudat Franciſcus Junius in Catalogo pictorum f. 8.

ματι Ἀγραγκείτου Πρείου, καὶ τὸ τῆς τέχνης ἐνδεὲς διὰ ἐπιγράμματος ἐκείνῳ χαρίζεται. Εἶτα Φειδίας μὲν ξενίας θεσμῷ ἀνδρὶ δυσπαλάμῳ περὶ τὴν τέχνην χαρίσασθαι περὶ τὰ μέγιστα οὐ κατώκνησεν, ἡμεῖς δὲ περὶ τὸν ἀδελφὸν Φειδίου φανούμεθα δεύτεροι, καὶ οὐκ ἐπ' αὐτῷ ταὐτὸ τούτῳ Φειδίᾳ ποιήσαιμεν εὐπαλάμῳ ὄντι ὕμνων τελοῦντι κατὰ Πίνδαρον τέκτονι καὶ ἡμῖν στεργομένῳ ἀσύγκριτα, ἤπερ Φειδίᾳ ὁ Ἀγραγκείτος, καθ' ὅσον ἄρα καὶ ἀδελφότης πρὸς θέλγητρα ξενίας ἐφελκτικώτερον, οὕτω κἀγὼ καὶ Φειδίας ἐκεῖνος τὰς ἐπιγραφὰς ἐπεγράψαμεν. Ἀλλ' οὔτε Φειδίας ποτὲ οὔδε ὁ Τζέτζης ἐνενόσηκε παραπληξίαν ἢ λήθαργον, ὡς εἰς τοσοῦτον ἐλάσαι τῆς μανιῶν ὡς καὶ τοῦ οἰκείου λεληθέναι ὀνόματος, καθά τινες ὑπετόπασαν. Conqueritur etiam alibi Joh. Tzetzes, Grammaticum nescio quem per plagium eadem in Lycophronem commentaria sibi vindicasse, & à discipulis suis furti manifestum deprehensum, Chil. VIII. hist. 204.

Λυκόφρων ὁ καὶ σύγχρονος ὑπάρχων Πτολεμαίῳ.
Πολλὰ μὲν συνεγράψατο δράματα, τραγῳδιάς.
Καὶ βίβλον ἣν ἐπέγραψεν, τὴν κλῆσιν, Ἀλεξάνδραν,
Εἰς ἣν ὁ Τζέτζης ἔγραψεν ἐξήγησιν, καὶ ἄλλας.
Ταύτην δὲ τὴν ἐξήγησιν ἐσφετερίζετό τις.
Οὐχὶ τὴν βίβλον παρ' αὐτοῦ λέγων ἐξηγηθῆναι &c.

Satis aspere nonnunquam in ipsum Lycophronem invehitur iste commentator.

IV. *Editiones Lycophronis.*

Græce Venetiis apud *Aldum*, cum Pindaro, Callimacho, & Dionysii periegesi A. 1513. 8.

Paris. 1584. 4. apud *Morellum*. Hic eadem forma etiam Metaphrasin *Josephi Scaligeri* separatim excudit, qui carmine Jambico latino, dictione veteri tragica Lycophronem transtulerat.

Græce cum Tzetzæ commentariis primum lucem vidit curante *Arnoldo Arlenio Peraxylo*, qui in Epistola ad Benedictum Accoltum Cardinalem Ravennæ testatur se illa edere è Bibliotheca Collegii quod Bononiæ est S. Salvatoris & Lycophronem ipsum ad exemplar *M. Antonii Antimachi* emendasse. Basil. 1546. fol. adjunctis Tzetzæ Variis historiis sive Chiliadibus, de quibus infra libro V. Occurrunt etiam in hac editione castigationes Nic. Gerbelii ad Tzetzæ commentarios, & index, sed minus integer scriptorum in illis allegatorum.

Latine è Metaphrasi *Josephi Scaligeri* inter hujus poemata à Petro Scriverio junctim vulgata Lugd. Bat. è Raphelengii officina A. 1615. 12.

Ex prosa versione *Bernardi Bertrandi* Regiensis Galli, qui primus Lycophronem cum Tzetzæ commentariis sive versis sive contractis utcunque latine transtulit. Basil. 1558. 8.

Græce & latine sine Tzetzæ commentario cum versione *Guil. Canteri* Ultrajectini prosaria & notis, in quibus multa è Tzetzæ commentariis excerpta, nec raro Tzetzes ipse castigatus Basil. 1566. 4. & apud Commelin. 1596. 8. In utraq; hac editione legitur etiam Lycophronis Cassandra à *Josepho Scaligero* translata. Epitome quoque Cassandræ composita à Cantero versibus Anacreonticis, græce & latine.

Cum *Josephi Scaligeri* Metaphrasi centum locis emendatiore, & commentario *Joh. Meursii.* Lugd. Bat. 1597. 8. Fallitur Hallervordus, qui in Bibliotheca curiosa affirmat Tzetzæ commentarios Meursianæ editioni esse adjunctos.

Cum versione *Canteri*, in Corpore Poetarum. Genev. 1614. fol. T. 2. p. 138. seq.

In Catalogo quoque scriptorum à *Caspare Cunrado*, Silesio, Prosopographiæ Melicæ auctore editorum, reperio Lycophronem, sed illam editionem nondum vidi.

Græce & latine cum Tzetzæ commentariis & Canteri versione ac notis, Metaphrasique Scaligeri A. 1601. 4. apud Paulum Stephanum.

Duas luculentas Lycophronis editiones novissime debemus *Johanni Pottero* Viro doctissimo & Antiquitatum Græcarum * syntagmate, aliisque scriptis notissimo socio collegii Lincolniensis, Oxonii. A. 1697. & 1702. fol. è theatro Sheldoniano. In priore editione habentur (1) Poetæ textus ad binos codices MSS. Baroccianum & Seldenianum castigatus & majoribus typis nitide exscriptus cum versione G. Canteri. (2) Tzetzæ scholia singulis paginis subjecta, emendataque & suppleta è tribus codd. MSS. adjunctis Variis lect. (3) Metaphrasis Scaligeri ex editione Meursiana. (4) Index vocabulorum in Lycophrone omnium, concinnatus à *Richardo Wright* Londinensi. (5) index in Tzetzæ commentarios ab *Edvardo Dechair* è collegio Londinensi. (6) Index auctorum à Tzetza laudatorum, sed passim mancus. (7) in Lyco-

* Ex Anglico latine translatum legitur tomo XII. thesauri Antiq. Græcar. Gronoviani.

phronem annotationes integræ G. Canteri, Commentarius Joh. Meursii, & nunquam antea editus Joh. Potteri, qui inter alia observat Lycophronem assiduum Æschyli imitatorem fuisse. Alteram editionem Anni 1702. iisdem typis nec minus nitide excusam auctor inscripsit Joh. Georgio Grævio, à quo Basileensem editionem cum antiquis membranis collatam acceperat utendam, cujus beneficio Tzetzæ commentarios profitetur se dare ducentis ferme in locis auctiorem vel emendatiorem, quam in priore. Indicem quoque Auctorum à Tzetza allegatorum longe quam in altera Anni 1697. pleniorem & accuratiorem, & commentarium suum ipsius (Potteri) hinc inde locupletiorem exhibet.

V. Lycophronem illustrandum aliquando in se susceperat etiam *P. Lambecius*, cui hanc in rem MS. Codicem Tzetzæ commentariorum obtulit Holstenius in literis ad eum datis, quæ leguntur lib. VI. de Bibl. Vindobonensi p. 242. Binos Mstos codices Lycophronis cum scholiis memini me videre Witebergæ in Bibliotheca Academiæ publica, ex quibus alterum vetustiorem membranaceum commendant Acta Erud. A. 1695. p. 435. Neque omittendum, quod ex Boessii ante laudati notis ad Ovidii Ibin p. 77. observat Clariss. Bælius, * quod parens jam dicti Boessii commentarium in Lycophronem concinnaverit, sed hactenus, quod sciam, ineditum. Lycophronem cum notis marginalibus & interlinearibus græcis servat in tribus minimum codicibus Bibliotheca Augustissimi Imperatoris. Quibus adde codicem, quem cum glossis interlinearibus scholiisque Græcis Nicolii manuscriptis evolvisse se testatur auctor Telemachomaniæ p. 6. nimium forte tribuens Lycophroni, ut ex his ejus verbis apparet, quæ infra posui. *Celui dont je me suis le plus servi, est le Poete Lycophron. Tout le monde scait que l' unique but qu' il s' est proposé dans sa Cassandre est d' instruire les jeunes gens de l' Histoire des Temps Heroiques depuis Hercule jusqu' à Alexandre le Grand, & de toute la Mythologie des Grees, & qu'en effet rien ne lui à échapé, & qu'il en a mieux parlé qu' aucun autre Auteur. Le commentaire d' Isaac Tzetzes n' a pas peu contribué à me le faire entendre, aussi bien que la Glosse interlineaire & les notes Grec-*

* Verba filii sunt: *Jure siquidem Carolus Salvagnius, Boessii Toparchus, parens meus, vir non minus literis quam militari gloria nobilis, utpote qui Syriace, Hebraice, Arabice, Græce, Latine, Hispanice, Italice, Germanice, Anglice, perinde ac Gallice peritus esset, in suis ad Lycophronem commentariis* &c. Meminit iterum p. 107.

Grecques que feu Mr. Nicole *de Port Royal a écrites de ſa main ſur le texte Grec de cet obſcur & ſçavant Poete. C'eſt un tres excellent Manuſcrit. Mr. de Beſſat Maitre des comptes digne neveu du celebre Abbé de Bourzeis & l' Heritier de ſes vertus & de ſon amour pour les belles lettres m'a fait l' honneur de me le communiquer avec ſa generoſité ordinaire & toujours officieuſe.* Addit tamen : *Je ne me ſuis pourtant pas toujours attaché au ſentiment de Lycophron. J'ay preferé celui des autres auteurs, lorsqu' il m' a paru mieux fondé ; & en cela j' ai imité Tzetzes, qui, quoique grand admirateur de ce Poete, n' a pas fait difficulté de le traiter en bien des endroits d yvrogne qui ne ſcait ce qu' il dit & ecrit, d' ignorant & d' impoſteur p. 119. 123. 136. 166. 168. 175. & 233. edit Baſil. en 1558.* Verſum è Lycophronis Alexandra à Ptolemæo Hephæſtionis lib. VI. apud Photium p. 251. allegari, qui hodie in editis deſideretur, monet Colomeſius p. 6. Opuſc. Sed eſt verſus 670 paulo aliter lectus, ut idem Vir doctus poſtea in notis ad Gyraldum p. 158. recte obſervavit.

VI. Fragmenta quædam è ſcriptis Lycophronis deperditis collegit & illuſtraxit Guil. Canterus lib. VI. novar. lectionum c. 17. Teſtatur Tzetzes eum ſcripſiſſe tragœdias LXIV. vel LXVI. (ξϛ enim pro μϛ rectius videtur legere codex Baroccianus) ex his Suidæ memorantur hæ viginti : Αἰόλος, Ἀνδρομέδα, Ἀλήτης, Αἰολίδης, Ἐλεφήνωρ, Ἡρακλῆς, Ἱκέται, Ἱππόλυτος, Κασσανδρεῖς, Λάϊος, Μαραθώνιοι, Ναύπλιος, ** Οἰδίπους ά, β', ὀρφανός, Πενθεύς. Πελοπίδαι, σύμμαχοι, Τηλέγονος, Χρύσιππος. Locus elegans è Pelopidis Lycophronis ſervatus eſt à Stobæo ſerm. CXX. de laude Vitæ, quem è Grotii verſione adſcribam :

Mortem remotam poſcit ardenti prece
Quemcunque dura clade fortuna opprimit.
At cum ſupremus volvitur fluctus, redit
Vitæ cupido : non enim ſatias tenet.

Ε σατύροις ſive *dramate Satyrico* Lycophronis quo *Menedemum* Eretriacæ ſectæ principem & alios Philoſophos perſtrinxerat, (licet ἐγ-

** Suidas : διασκευὴ δ' ἐςὶν ἐκ τούτων ὁ Ναύπλιος. Portus Wolfium ſecutus vertit : *diaſceve ſive hiſtorica narratio eſt.* Gyraldus : *In his dubia Nauplius cenſetur.* Uterq; male. Vide Caſaubonum ad Athenæum III. 26. & eruditiſſ. Neocorum ad Suidam è quibus diſces διασκευὴν eſſe drama ſecundis curis perpolitum & in ſcena iterum repræſentatum.

ἐγκώμιον Μενεδήμου titulum fecit) nonnulla profert Laertius II. 140. Hesychius illustris in Menedemo & Athenæus lib. 2. p. 55. & lib. 10. p. 420. Chalcidensi quoque nostro idem Athenæus lib. XIII. p. 555. diserte tribuit *libros* περὶ κωμῳδίας, quorum *nonum* laudat lib. XI. p. 487. ejusdem operis mentionem faciens lib. 7. p. 278. In his libris videtur veteres Comicos illustrasse Lycophron, Aristophanem, Cratinum aliosque. Vide Scholiasten Aristoph. ad Vespas v. 91. 103. 661. &c.

VII. Fuerunt & alii Lycophrones veteribus memorati, (1) Lycophron Mastoris F. cujus ex Homero meminit Tzetzes VIII. Chiliad. hist. 204. (2) Rex Corinthi, Periandri F. de quo Herodotus III. 50. Laert. 1. 94. seq. Plutarch. Nicia. (3) Lycophron Sophista, è quo Aristoteles III. 6. Politicorum refert dictum, quod lex sit ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων. Idem, ni fallor, cujus meminit in aliis locis 1. Phys. 2. Metaphys. VIII. 2. & Sophist elench. 1. 14. (4) Lycophron, adversus quem duas Orationes scripsit Lycurgus Rhetor, ut dixi supra lib. 2. c. 26. Defendit Hyperides. (5) Lycophron Lycurgi Rhetoris Pater. Sextus Lycophron, ad quem scripsit Leonteus Epicureus, teste Plutarcho p. 1108. contra Colotem, nisi hic idem cum Chalcidensi, tempora enim conveniunt. Septimus est Tragicus noster. Sed & Λυκοφρονίδου cujusdam mentio apud Athenæum XV. p. 670. ubi nonnihil de amoribus caprarii cujusdam. Equidem G. Canterus à nostro distinguit etiam Lycophronem Grammaticum, qui Aristophanem & Cratinum est interpretatus. Sed non diversus ille est à Chalcidensi, ut jam ex Athenæo observavi.

Index Auctorum, qui à Tzetze ad Lycophronem laudantur, ex editione secunda Johannis Potteri, Viri Clariss.

Αἰσχί-

* Leg. Φιλήτας, ex Eustathio.

CAPUT XVII.

De THEOCRITO, Bione, Moscho, Simmia, Dosiada &c,

Theocriti ætas, dialectus, ingenium. Decem proprie bucolica carmina scripsit, unde dictus Βȣκόλος. *1. Idyllia XXX. quæ hodie exstant, recensita cum variis observationibus. 2. Theocriti Syrinx, Epigrammata, & scri-*

pta deperdita. 3. Alii Theocriti. 4. Editiones Græcæ sine Scholiis. 5. Editiones cum Scholiis Græcis, ubi & perditi Scholiastæ recensentur. 6. Editiones Græco-latinæ. 7. Metaphrases Gallicæ, Anglicæ &c. & Varia eruditorum scripta quibus Theocrito lux affertur. 8. Index scriptorum in Græcis ad Theocritum scholiis allegatorum. 9. De Bione Smyrnæo ejusque Idylliis atque editionibus. 10. Alii Biones. 11. De Moscho Syracusio & ejus poematiis atque editionibus. 12. Alii Moschi. 13. De Simmia Rhodio ejusque ovo, alis & securi. 14. Holoboli Rhetoris inedita & alterius Grammatici edita Græca scholia. id. *De Dosiada Rhodio ejusque ara. 15. De ara altera incerti auctoris. 16. Alii Dosiadæ. 17. De duplici Inscriptione Græca Herodis Attici ac Regillæ ejus conjugis. 18.*

I.

THEOCRITUS Praxagoræ (*a*) & Philines F. Syracusanus an Cous, certe Syracusis versatus est, unde Siculus Poeta dicitur Juliano Epist. 3. & *Siculæ telluris alumnus* Terentiano de metris. In Insula Co vixisse notat auctor argumenti ad Idyllium VII. propter carminum Bulicorum vero suavitatem Theocritus appellatus fertur, cum antea, ut quidam volunt, *Moschus* (*b*) vocaretur. Dictus est etiam secundum nonnullos à simo vultu, sive à Simichide patre potius, *Simichides*. Floruit

(*a*) Epigramma sub Theocriti nomine: *υἱὸς Πραξαγόραο περικλειτῆς τε Φιλίνης εἷς ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰμὶ Συρηκοσίων.* Suidas: *Θεόκριτος πραξαγόρου καὶ Φιλίνης, οἱ δὲ Σιμίχου, Συρακούσιος, οἱ δέ φασι κῶον.*

(*b*) Auctor vitæ: *περὶ δὲ τὴν τῶν βουκολικῶν ποίησιν εὐφυὴς γενόμενος πολλῆς δόξης ἐκ τούτων ἐπέτυχε, κατὰ γοῦν τινας Μόσχος καλούμενος, θεόκριτος ἐπεκλήθη.* Alii vero, ut Svidas, *Moschum* Siculum Bucolicorum scriptorem à Theocrito diserte distingvunt, confer quæ infra num. 12. in Moscho.

(*c*) Idem auctor vitæ: *Θεόκριτος, πατρὸς Σιμιχίδου* (ita legendum etiam apud Suidam non *Σιμίχου*. Vide Scholiasten ad Idyll. VII. 21.) *ἔνιοι δὲ τὸ Σιμιχίδα ἐπώνυμον εἶναι λέγουσιν, δοκεῖ γὰρ σιμός τις τὴν πρόσοψιν εἶναι.* Cæterum è scholiorum loco jam allegato patet totum hoc admodum esse incertum dubiumque, utrum se ibi an aliquem Simichidam Coum ex amicis suis innuat Theocritus. Neque simum fuisse persvadet sibi scholiorum auctor, neque Simichidam inde appellatum. *οἱ δὲ λέγοντες Σιμιχίδαν λέγεσθαι τὸν Θεόκριτον διὰ τὸ εἶναι σιμὸν, κακῶς λέγουσι.* Neque simum, sed probe nasutum observare licet in imagine Theocriti, quam post Fulv.

ruit ſub Ptolemæo Philadelpho (*d*) Ægypti Rege, quem Idyllio XIV. & XVII. celebrat, ut Berenicen & Arſinoen Idyllio XV. Auditor fuit Philippidæ (*e*) & Aſclepiadis Samii Poetæ Epigrammatum, æqualis ipſe Arati & Callimachi circa Olymp. CXXX. princeps Bucolici carminis, *κατ᾽ ἐξοχὴν* veteribus dictus *ὁ βουκόλος*, in hoc genere ſcribendi *admirabilis*, Quintiliano X. 1. judice, & ex Longini etiam p. 184. ſententia *πλὴν ὀλίγων τῶν ἔξωθεν, ἐπιτυχέστατος felicissimus, exceptis paucis quibusdam alterius argumenti.* Decem enim tantum proprie ruſtica ſive Paſtoritia idyllia compoſuit, notante Servio in vita Virgilii, ad quem locum conferendus Heinſius c. 1. lect. Theocrit. Voſſius lib. 3. Inſtitut. Poet. p. 34. & Vavaſſor de ludrica dictione p. 103. ſeq. Pro numero decem horum Idylliorum (ſive novem primorum cum undecimo, ex mente Voſſii Heinſiique: ſive primorum undecim, ut undecimum cum ſexto conjungatur & pro uno habeatur ex ſententia parum credibili Vavaſſoris) Theocritus Syringen ſuam ſeu fiſtulam decem paribus verſuum, quaſi totidem calamis conſtantem dicavit Pani, ut ad poemation illud notavit Salmaſius. Uſus eſt Theocritus dialecto Dorica recentiori, & quandoque etiam (ut Idyllio duodecimo) Jonica. *κέχρηται δὲ Ἰάδι διαλέκτῳ καὶ δωρίδι τῇ νέᾳ, δύο γὰρ εἰσί, παλαιὰ τραχεῖα τίς ἐστι καὶ ὑπέρογκος καὶ οὐκ εὐνόητος. Ἡ δὲ νέα ἣ καὶ Θεόκριτος χρῆται, μαλθακωτέρα παρὰ τοῦ Ἐπιχάρμου καὶ Σώφρονος. Οὐ μὴν ἀπολιμπάνεται καὶ Αἰολίδος.* Hæc de Theocrito auctor incertus de genere Poetæ præfixus editioni Aldinæ Anni MCCCCXCV. nam in utraque Heinſiana editione verba illa deſiderantur. Solent etiam de Theocrito noſtro accipi illa Ovidii in Ibin v. 549.

Utve Syracuſio præſtricta fauce Poetæ,
Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ.

Sed non magis hunc forte, quam Empedoclem Naſo intellexit, quem ab illo notari ſcripſit Valerius Andreas. Certe quovis pignore certaverim falſum eſſe, quod ad Ovidium Zarottus commentatus vel com-

Fulv. Urſinum in æs inciſam dat Jac. Gronovius vir Cl. T. 3. Antiqu. Græcar. c. Eſt tamen alius locus in Syringe, ubi Simichidam ſe Theocritus vocat. Vide Heinſium lect. Theocritic. c. 12. p. 337. Arriſit hoc nomen etiam Illuſtri Ez. Spanhemio, ut Theocritum illo notaret pag. 402. ad Callimachum.

(*d*) Munati & aliorum errores de ætate hujus Poetæ rephrehendit Caſaubonus c. ult. lectionum Theocriticarum.

(*e*) Ita auctor vitæ, pro quo Gyraldus & Fulvius Urſinus *Philetam* Coum nominant.

commentus eſt: *Cum Theocritus in Hieronis Tyranni filium invectus eſſet, ab eo ideo eſt capi juſſus, ut cum ad ſupplicium trahi ſimularet, interrogatus, ſi deinceps à maledictis deſiſteret? Ille eo acrius etiam Regi ipſi maledicere cœpit; quare Rex indignatus non jam ad ſimulatum ſed ad certum ſupplicium rapi juſſit. Quidam laqueo ſtrangulatum, quidam capite cæſum prodidere.* Non objiciam Zarotto, quod nemo veterum, qui exſtant, hoc ante eum tradidit, ſed contendo longe alium Theocriti genium ex ſcriptis ejus apparere, & longe felicius ipſum litaſſe Gratiis, quam ut tam ſtulta & iniqua morum aſperitate ac maledicentia ſibi ipſe exitium contraheret, licet Idyllio XVI. ad Hieronem paulo attentius præfatur de mercede Poetis liberalius ſolvenda.

II. Exſtant hodie Theocriti Ἐιδύλλια (*f*) bucolica aliaque ποιμενικὰ, αἰπολικὰ &c. numero triginta, quorum tituli ſunt:

1. Θύρσις ſive ᾠδὴ *Cantio.* Carmine reddidit latino præter Eobanum Heſſum *Dan Heinſius* & *Dav. Witfordus* p. 98. Anglico *Drydenius* Miſcell. Poem. T. 2. p. 169.

2. Φαρμακεύτρια ſive *Venefica.* Imitatus Virgilius Ecloga VIII. Latino carmine reddidit *Whitfordus* p. 80. Anglico *Bowleſius.* Incantationes vero & veneficia Theocrito memorata illuſtrant Seldenus Syntagm. 1. De Diis Syris c. 2. Caſaubonus *ad Apuleji* Apologiam p. 142. Barneſius ad Euripid. T. 1. p. 236. Vide & Ovidium 1. remed. amoris v. 250. ſeq. & quæ viri docti ad Theocritum, Virgiliumque, quos inde Magiæ ac veneficii non minus abſurde argui notat Naudæus, (*g*) quam Homerum propter incantamenta Circes, Senecam ob Medeæ veneficia, Horatium ob incantiones Canidiæ, Lucanum propter carmina & faſci-

(*f*) Heinſius lect. Theocrit. c. 1. Ἔιδη Grammatici ea opuſcula inſcripſerunt, quæ à materia inſcribi non poterant, quod multiplex eſſet & diverſa. Statii libellos *Sylvarum*, ſi Græce ſcripti eſſent, εἴδη dixiſſent & εἰδύλλια, quanquam & latini hac voce uſi ſunt (ut Auſonius.) Ea autem nihil definit de toto, ſed ad ſingula remittit. Diverſi itaque argumenti εἰδύλλια Theocriti ſive à Grammaticis & Criticis collecta ſunt, ſive à Poeta, aptiſſime Ἐιδύλλια inſcripta ſunt & ſingula εἰδύλλιον πρῶτον, δεύτερον, atque ita deinceps. Et ita in Pindaricis: ubi ipſi libelli tamen non εἴδη hodie ſed Olympia, Pythia; aut Olympionicæ, Pythionicæ inſcribuntur: uniformis enim materia eſt, quanquam novus ſemper ὁ ὑποκείμενος & â ſuperioribus diſtinctus. Singula itaque εἴδη dicuntur vel diſtinctionis ergo, quia diverſis ſcripta ſunt, vel numerorum, qui inter ſe variant.

(*g*) Naudæus Apologia pro Magis p. 349.

faſcinationes Erichthonis (lib. 6. v. 508. ſeq.) Statium ob magica Tireſiæ miniſteria, Lucianum & Apulejum propter cantamina ſagarum Theſſalarum, Heliodorum ob anum Acheronticæ necromantiæ artem profeſſam, atque è recentioribus Poetis Coccajum propter artes vetitas Meſſalinæ, Arioſtum propter Angelicæ Magicas præſtigias, Taſſum ob Armidæ maleficia, & ſcriptorem Aſtrææ denique ob veneficos Mandracæ incantatus.

3. Ἀμαρυλλὶς, ſive Αἰπόλος *Caprarius.* Inſcribitur & Κωμαστὴς quaſi Comum bucolicum ſive tripudium dicas. Vide Heinſii Lect. Theocrit. c. 7. p. 316. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius & Witfordus* p. 110. Anglice *Drydenius.*

4. Νομεῖς α΄. *Paſtores* Battus & Corydon. Latino carmine reddidit Witfordus p. 114.

5. Ὀδοιπόροι Viatores.

6. Βουκολιασταὶ α΄. Bucolico carmine certantes Damoetas & Daphnis, ad *Aratum* Poetam.

7. Λυκίδας ἢ Θαλύσια (ſacra Cereris) ἢ ἐαρινὴ ὁδοιπορία *vernum iter.* Etymol. Magn. in διεκρανώσατε. οὕτως Ἀμαράντος ὑπομνηματίζων τὸ Εἰδύλλιον Θεοκρίτου, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ λυκίδας ἢ θαλύσια.

8. Βουκολιασταὶ β΄. *Bucolico carmine certantes* Daphnis & Menalcas. Verſibus latinis reddidit *Dan. Heinſius & Witfordus* p. 134.

9. Νομεῖς ἢ βουκόλοι. *Paſtores* ſive *Bubulci* Daphnis & Menalcas. Verſibus latinis reddidit *Dan. Heinſius & Dav. Witfordus* p. 96.

10. Ἐργατῖναι ἢ θερισταὶ, *Operarii*, ſive *meſſores.* Anglico carmine reddidit *Bowleſius* T. 2. Miſc. Poem. p. 183.

11. Κύκλωψ, ad *Niciam* * Mileſium Medicum Eraſiſtrati συμφοι-

* Incertum an diverſus à Nicia Mallote, quem in parallelis minoribus allegat Plutarchus p. 308. & cujus τὰ περὶ λίθων laudat lib. de fluviis, Euphrate p. 1161. & ex Plutarcho forte Stobæus Serm. 98. περὶ νόσου. Fuit & eodem tempore Nicias Regis Pyrrhi familiaris, ſed perfidus, de quo Gellius III. 8. Medicum Regis fuiſſe tradit Plutarchus in Pyrrho 397. ſed nomen reticet. Allegat Niciam Plinius quoque.
Alius & Nicias Medicus Nicopolita, ſed longe junior, æqualis Plutarchi, qui eum inducit colloquentem VII. 1. ſympoſ.
Alius Nicias dux Athenienſis, cujus vitam ſcripſit idem Plutarchus.
Nicias Megarenſis, repertor artis fulloniæ. Plin. VII. 56. Hiſt.
Nicias Pictor, de quo Franciſcus Junius in Catalogo pictorum.

Nicias

φοιτητὴν, qui ad Theocritum rescripserat poemation de iisdem Cycoplis adversus Galateam amoribus, sed quod pridem intercidit. Anglico reddidit carmine *Dukius* T. 1. Misc. Poem. p. 250. Imitatur Marinus Poeta Italus svavissimus in Adonides Oda sive Cantu XIII. sectione 132. seq.

12. Ἀΐτης, quo nomine amicum sodalem, Thessali vocabant. Scriptum est hoc Idyllium dialecto Jonica. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius*, & Belgicis quoque p. 37. Poematum Belgicorum. Metaphrasis Anglico carmine legitur T. 2. Misc. Poem. Anglic. T. 2. pag. 189.

13. Ὕλας, de Hyla Puero à Nymphis rapto & Herculis super eo doloribus. Schol. Apollonii I. 47. Θεόκριτος ἐν τοῖς βουκολικοῖς, ἐν τῷ ὕλα ἐπιγραφομένῳ. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius.*

14. Κυνίσκας ἔρως *Cyniscæ perfidi amores* sive Θυώνιχος, cui Aeschines maritus illos queritur.

15. Συρακούσιαι ἢ Ἀδωνιάζουσαι *Syracusiæ festum Adonidis* Alexandriæ *celebrantes.*

16. Χάριτες ἢ Ἱέρων ad Hieronem II. Siculorum tyrannum de Poetarum ingeniis præmio mactandis. Hanc Eclogam *Gallico* pridem carmine expressit *Claudius Turrinus* Divionensis Tolosæ 1561. 4.

17. Ἐγκώμιον εἰς Πτολεμαῖον *Ptolemæi Philadelphi laus.* Male hoc Idyllion Chio Theocrito tribuit Tzetzes.

18. Ἑλένης ἐπιθαλάμιος. Carmen *in nuptias Menelai & Helenæ.* Latino carmine reddidit *Hugo Grotius* & *David Witfordus* p. 92. Anglico *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 100.

19. Κηριοκλέπτης. Amor favos mellis depeculans. Latinis versibus reddidit Hugo Grotius in florilegio Stobæi p. 252. Belgicis *Dan. Heinsius* p. 42. Poematum Belgic. Anglicis *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 194. Gallicis *Longapetræus* ad Anacreontem p. 207.

Nicias Smyrnæus, quem licet indignum, complexum se comitate ait Cicero l. 1. Epist. 2. ad Q. Fratrem.

Curtius Nicia Grammaticus, qui libros de Lucilio scripsit. Sveton. c. 14. de Grammaticis, Cic IX. 10. ad famil. & XII. 28. & 53. ad Atticum & VII. 3. ubi Coum vocat.

Nicias Nicænus cujus διαδοχὰς sive ἱστορίαν φιλοσόφων allegat Athenæus. Confer Jonsium p. 340. Idem forte Nicias cujus Ἀρκαδικὰ ab eodem Athenæo laudantur XIII. p. 609. Denique Νικίου sive Niciæ cujusdam, ejus forte, ad quem Theocritus scripsit, Epigrammata leguntur in Anthologia.

20. Βȣκολίσκος *Bubulcus* ab Eunica puella urbica contemtum se conquerens. Moscho tribuit Heinsius. Carmine Anglico reddidit *Bowlesius* T. 2. Misc. Poem. p. 204.

21. Ἁλιεῖς *Piscatores*, ad *Diophantum*.

22. Διόσκȣροι *Gemini* Pollux & Castor cum Amyco & Lynceo pugnantes, eorumque victores. Jonica dialecto, κοινῇ Ἰάδι.

23. Ἐραστὴς ἢ δύσερως, Amator sive Amor *infelix*. In editione Aldina inscribitur μισῶν φιλέοντα, *Amantem exosus*. Latino reddidit carmine Dan. Heinsius & Witfordus p. 118. Anglico *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 107.

24. Ἡρακλίσκος *Herculiscus* sive *Hercules Puer*, Idyllium postrema parte mutilum.

25. Ἡρακλῆς λεοντοφόνος *Hercules Leonis interfector*, Idyllium initio mancum, quod in quibusdam codicibus inscribitur Ἀυγείȣ κλῆρος, *Augiæ sors, sive opes*. Jonica Dialecto.

26. Λῆναι ἢ Βάκχαι *Bacchæ* Pentheum Regem discerpentes.

27. Ὀαριστὺς Δάφνιδος ἢ κόρης *Colloquium Daphnidis & Puellæ*. Moscho tribuit Heinsius. Latino carmine reddidit idem *Heinsius*. Gallico inter Moschi Idyllia *Longapetræus* p. 119. Anglico *Drydenius* part. 2. Misc. Poem. p. 114.

28. Ἠλακάτα *Colus*, quam eburneam doni hospitalis loco obtulit Theocritus Theugenidi uxori Niciæ, ad quem scripserat Idyllium XI.

29. Παιδικά *Amores*, cujus Idyllii genere carminis Dactylico Pentametro scripti partem postremam à versu 26. primus vulgavit If. Casaubonus ad Laertii lib. I. p. 39.

30. Εἰς νεκρὸν Ἄδωνιν *in mortuum Adonin*, Carmine non ut reliqua Heroico sed Anacreontico, quod versibus Belgicis reddidit *Dan. Heinsius* pag. 40. Poem. Belg. Gallico Longapetræus pag. 26. ad Bionem.

III. Fertur etiam sub Theocriti nomine σύριγξ *Syrinx*, sive carmen versuum XXI. qui Syllabarum numero decrescunt, instar fistulæ

- - cui semper decrescit. * arundinis ordo
Et calamus cera jungitur usque minor.

Pri-

* Tibullus II. 5. Confer Casparem Bartholinum III. 6. de tibiis veterum.

Primus versus, Σύριγξ οὔνομ' ἔχεις, ἅδει δέ σε μέτρα σοφίης tituli loco non à Theocrito sed ab alio videtur appositus, at reliqui decies bini decem cannas fistulæ referunt ex Salmasii sententia, quam retuli §. 1. In editione antiquissima Aldina inscribitur: ἦχημα Μουσῶν, ἡ Θεοκρίτου σύριγξ τῷ Πανί. Alii Simmiæ tribuunt. In hoc poemation exstat Græca expositio *Johannis Pediasmi* Τοῦ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου ἐξήγησις εἰς τὴν τοῦ Θεοκρίτου Σύριγγα. E recentioribus exposuit & notis illustravit *Vitus Winshemius*, quæ leguntur in editionibus Græco-latinis Joh. Crispini. Exstat & eruditissimus *Claudii Salmasii* commentarius Paris. 1619. 4. recusus in Museo Philologico & Historico secundo Viri Clariss. Thomæ Crenii, Lugd. Bat. 1700. 8. Confer etiam, si placet, quæ Fortunius Licetus collegit ad Theocriti Syringem. Utini 1655. 4. & ad Syringem Publii Optatiani Porphyrii, constantem quindecim versibus Heroicis latinis, literarum numero decrescentibus. Lucem vidit hæc altera Liceti commentatio Patavii 1635. 4.

Ex *Epigrammatis* Theocriti, quæ memorat Suidas, viginti duo hodie leguntur. Illorum undeviginti primus edidit in suo Theocrito *Zacharias Calliergus*. Reliqua tria ex Anthologia addiderunt *Joh. Crispinus & Dan. Heinsius*, qui latinis quoque versibus reddidit cum *Hugone Grotio*. Vertit & carmine *Adolphus Metkerkus*, cujus Metaphrasis prodiit Wurtzburgi cum Parergis Poeticis Johannis Posthii.

Perierunt Theocriti Idyllia quædam, ut Βερενίκη, è qua versus quinque servavit Athenæus VII. p. 284. Neque hodie supersunt quæ ad Theocritum relata à quibusdam Suidas auctor est, Προιτίδες, Ἐλπίδες, * Ὕμνοι, ** Ἡρωΐναι, Ἐπικήδεια μέλη, Ἐλεγεῖα & Ἴαμβοι.

IV. Fuerunt & alii Theocriti (1) Chius Sophista, quem noster ipse memorat in Epigrammate: ἄλλος ὁ Χῖος, & cui Idyllium XVII. perperam adscripsit Tzetzes. Fuit æqualis Aristotelis, quem Epigrammate perstrinxit, quod refert Plutarchus p. 603. de exsilio, & aliud ex Ambryone ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου Eusebius XV. 2. præparat. & Laert. Aequalis etiam fuit & æmulus Theopompi civis sui, qui eum perstringit apud Athenæum VI. p. 130.

* Virgilius Eclog. 2. v. 36.
** Heinsius & Casaubonus *Berenicen* Theocriti fuisse conjiciunt partem Heroinarum. Hymnorum specimen idem Heinsius putat esse Idyllion XXII. quod superest in Castorem & Pollucem.

130. Audivit Metrodorum Iſocratis diſcipulum. Scripſit Theocritus Chius Hiſtoriam Libyæ, & Epiſtolas, quas θαυμασίας Suidas vocat. Videtur hic idem Voſſio eſſe qui *Antiquitatum Hiſtoriographus* vocatur à Fulgentio lib. I. Mytholog. Meminit ejus Strabo XIV. p. 645. Dicacitate ſua Alexandri M. & Antigoni inimicitias & tandem ab hoc mortem & exitium ſibi contraxit. Vide Plutarchum de educatione puerorum p. 11. & lib. II. 1. Sympoſ. p. 633. Macrobium VII. 3. Aliud ejusdem Theocriti ſcomma refert Plutarchus p. 631. (2) Theocritus μάντις, cujus mentio apud eundem Plutarchum de Dæmonio Socratis p. 576 577. (3) Theocritus ſub Antonino Caracalla, cujus meminit Xiphilinus. Etiam Danielem, quem vocant Hebræi, Joſephus Græco vocabulo Θεόκριτον appellat.

V. *Theocriti editiones Græcæ ſine Scholiis.*

Prima editio Græca luculenta Idylliorum primorum XXIII. & trigeſimi, quam Aldus Manutius vulgavit Venetiis 1495. fol. & inſcripſit præceptori ſuo Baptiſtæ Guarino. In hac editione habentur etiam Moſchi & Bionis quædam Theocriteis intermixta, tum Heſiodus, Theognis, Phocylides, Catonis diſticha ex Græca Planude Metaphraſi & Variæ ſententiæ Græcæ. Exemplo hujus editionis, quod apud me eſt, Dan. Heinſius manu ſua adſcripſit: *Ex hac Theocriti editione videntur quædam non vulgaria in reliquis recentioribus poſſe emendari.*

Lovan. 1520. 4.

Baſileæ apud Cratandrum 1530 8. Venet. 1539. 8. Pariſiis apud. Guil. Morellum 1561. 4. & inter Poetas Græcos principes H. Stephani Pariſ. 1566. fol.

VI. *Editiones Græcæ cum Scholiis Græcis.*

Romæ A. 1516. 8. ſumtu Corneliii Benigni Viterbienſis & ex emendatione *Zachariæ Calliergi*, qui primus in hac editione dedit, quæ in Aldina deſiderabantur, Idyllium XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. & XXIX. tum Syringem, & Epigrammata XIX. & Securim, alas atque aram, ſed quæ non Theocriti ſunt verum Simiæ. Idem Calliergus Argumenta ſive ὑποθέσεις in XVIII. prima Idyllia è MSS. vulgavit, & græca ſcholia primus in eadem XVIII. è variis codicibus collegit & editioni ſuæ ſubjunxit, ut ipſe in præfat. teſtatur. Καὶ πρὸς τούτοις, inquit, τὰ εἰς αὐτὰ εὑρισκόμενα σχόλια, ἅπινα ἐν πολλοῖς διεσπαρμένα εὑρόντες ἀντιγράφοις πόνῳ πολλῷ εἰς ἓν συνηγάγομεν. Τὸ μὲν γὰρ εἰς τοῦτο, ἐκεῖνο δὲ εἰς ἄλλο εἶχε σχόλιον. Adjunxit etiam *Joh. Pediaſimi* commentarium Græcum ad Syringem.

Gram-

Grammatici porro illi veteres, qui Theocritum interpretati ſunt, fuere *Theo*, (ſed cui ſoli ſcholia, quæ habemus, præter rem tribuit Fulvius Urſinus in limine Virgilii cum Græcis ſcriptoribus collati, licet Theonem in Theocritum ſcripſiſſe conſtitit ipſi ex Etymologico inedito in χειπεὺς) *Amarantus* Alexandrinus, cujus ὑπόμνημα in Theocritum laudat Etymologici Magni auctor in διεκερανώσατε. Hiſce addi poteſt *Amerias*, de quo è Scholiis in Theocritum ineditis mentionem facit Caſaubonus c. 1. lect. Theocrit. tum qui in ſcholiis vulgatis laudantur *Aſclepiades*, *Munatus*, *Neoptolemus*. & *Nicanor Cous*. Ex horum & aliorum plurium doctiſſimis ſcriptis collectus eſt jam olim commentarius in hunc Poetam, de quo Euſtathius intelligit, cum τὰ εἰς τὸν Θεόκριτον laudat. *Utinam exſtaret*, inquit idem Caſaubonus, cap. 2. *illa prior collectio mera & integra, ea quidem lege, ut quæcunque recentiorum imperitia illi de ſuo appinxit, omnia delerentur. Nam quæ hodie circumferuntur, quid ſunt aliud, quam πολλὰ μὲν ἐσθλὰ, πολλὰ δὲ λυγρά.* Ex ſcholiis ineditis in Theocritum profert quædam idem vir doctus c. 10. & 12. Veterem ſcholiaſten ἀνέκδοτον in Theocri᾽ἄιτλω laudat Salmaſius ad Aram Doſiadæ p. 151. *Marianum* quendam Anaſtaſii Imp. temporibus Metaphraſin Græcam Theocriti compoſuiſſe jambis 3159. teſtatur Suidas.

Baſil. 1541. 8. & Venet. 1543. quam editionem laudat Meurſius III. 17. Attic. lect.

Cum ſcholiis à Calliergo collectis in priora Idyliia 18. & in Syringem Commentario Joh. Pediaſmi, & in reliqua *Guil. Xylandri* Græcis brevibus adnotationibus. Francof. 1558. 8.

Editio nitida Oxonienſis A. 1676. 8.

VII. *Editiones Græco-latinæ ſine Scholiis Græcis.*

Præter ſelecta Idyllia quædam Theocriti à *Mich. Neandro* illuſtrata, tum nonnulla pereleganti Metaphraſi donata à *Dav. Whitfordo* Lond. 1659. 4. & quæ cum interpretatione & Scholiis *Georgii Sylvani* Pannonii Medici prodiere Lond. 1685. 2. vulgatus eſt Græce & latine Theocritus integer H. Stephano curante cum ejus caſtigat. A. 1579. forma minore.

Cum verſione proſaria *Andreæ Divi*, quæ ſeorſim lucem vidit Baſileæ in 8. 1545. Cum verſione quam latino carmine fecit *Eobanus Heſſus*. Haganoæ 1530. 8.

Prodiit illa Eobani Metaphraſis etiam ſeparatim Baſil. 1531. 8. apud Cratandrum. Memorat Eraſmus lib. XXVII. Epiſt. V. Vide & Barthii Adverſar. LVII. 16. Iii 3 In

In Georgicis, Bucolicis, & Gnomicis *Johannis Crispini*, qui à Francisco Porto Cretensi adjutum se prædicat, versionemq; castigavit & annotationes adjunxit Genevæ 1584. 12. in qua edit. *Isaaci Hortiboni* sive *Casauboni* lectiones Theocriticæ. Recusa hæc editio A. 1600. A. 1619. 12. Edidit & Commelinus A. 1596. 8. cum emendationibus *Josephi Scaligeri* & Casauboni lectionibus, quæ exstant etiam in editione Paris. 1627. 8. Occurrit & Theocritus in corpore Poetarum Heroicorum ex recensione *Jacobi Lectii*. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatinæ cum Schol. Græcis.

Theocriti, Moschi, Bionis & Simmiæ quæ exstant, cum latina versione, Scholiis Græcis separatim excusis, notisque & castigationibus *Josephi Scaligeri*, *If. Casauboni* lectionibus Theocriticis & *Dan. Heinsii* emendationibus, atque ejusdem Heinsii, Grotiique Metaphrasi eleganti latina Poetica quorundam Idylliorum, & omnium Theocriti, quæ exstant, Epigrammatum. Ap. Commelin. 1603. 8. De hac editione ita Heinsius in literis ad Eliam Putschium datis 22. Martii A. 1604. *Hesiodum meum* A. 1601. cum præf. Abr. Sculteti, *tibi mitto, brevi Theocritum missurus, qui eadem forma (in quarto) cum animadversionibus nostris triplo auctioribus & Græcis glossis excuditur. Ita videlicet Germani vestri nobiscum, si Diis placet, egerunt, ut remedium statim à nova editione petendum sit. Nescio an editionem Heidelbergensem videris, exemplaria enim omnia his nundinis supprimenda Commelinus curavit. Nunquam vidisti facinus impudentius, nihil fœdius, aut in quo majoris negligentiæ specimen typographi dederunt.*

Editio altæra Heinsiana longe luculentior & locupletior, in qua Græco-latino contextui Græca scholia statim subjecta, & præter castigationes Scaligeri, lectionesque Casauboni Theocriticas, notæ Dan. Heinsii longe uberiores & ipsæ sub Theocriticarum lectionum titulo comparent, cum copioso ad Scholia Græca rerum verborumque Græco indice. Apud Commelin. 1604. 4. Heinsium Virum doctissimum, dum acumen perpetuo sectatur, inanem non raro ἀκρίβειαν ostentare notat Joh. Clericus T. 1. Artis Criticæ p. 102.

Denique Oxonienses nitidam Theocriti editionem dederunt latina versione & deinde Scholiis græcis per singulas paginas substratis & ad calcem subjectis præter Scaligeri, Casauboni, Heinsiique notas variis Lectionibus & scriptorum rerumque & verborum in scholiis græcis laudatorum Indice A. 1699. 8. è theato Sheldoniano.

VIII. *Metaphrases vernaculæ & varia eruditorum scripta, quibus Theocritus illustratur.*

Galli

Gallicis versibus donare Theocritum & illustrare notis instituit *Longapetræus* (Mr. de Longepierre) idem, cui Anacreontem, Moschum & Bionem linguæ suæ eleganter redditum Galli debent. Paris. 1688. 12. Confer Joh. Clerici Bibl. Universalem T. 1. p. 509. seq. *Anglicam* quorundam Idylliorum Metaphrasin debemus illustri Poetæ *Drydenio.*

Insignem præterea in illustrando Theocrito operam posuit *Johannes Meursius*, tum vix septendecim annos natus, cujus spicilegium in hunc Poetam prodiit Lugduni Batavorum A. 1597. 8.

Nonnullis Theocriti locis lucem affert *Samuel Petitus* l. 1. Observationum. c. XI. Pluribus *Jac. Palmerius* Grentemesnilius in exercitationibus ad Auctores Græcos p. 791. seq. *Joh. Brodæus* VII. 7. seq. Miscellaneorum.

Neque prætereundum *Aemilii Porti* Lexicon Doricum sive Theocriticum, vulgatum Hanoviæ 1603. 8.

Viri nobilissimi *Lucæ Langermanni* observationes, quem in Theocrito multum operæ posuisse testatur Reinesius in Epistolis ad Daumium p. 148. nunquam lucem adspexerunt.

Virgilium cnm Theocrito conferunt Cæsar Scaliger in Critico sive lib. V. Poetices c. 5. Fulvius Ursinus in Virgilio cum scriptoribus Græcis collato, ad illius Poetæ Eclogas. Renatus Rapinus dissert. de carmine pastorali, Franciscus Vavassor libro de ludicra dictione p. 105. seq. & alii. Neque alia est fere eruditorum sententia, quam Theocritum felicius Virgilio nativam pastorum simplicitatem expressisse, atque adeo in hoc genere carminis citra controversiam excelluisse, quod βουκολιασμὸν vocat Athenæus & à *Diomo* quodam pastore Siculo primum repertum scribit XIV. p. 619. pro quo alii *Daphnin* alii *Panem* ipsum laudant, alii *Stesichorum* primum ajunt bucolicum carmen composuisse. Vide Vossium III. 8. Institut. Poetic. & quæ viri docti ad Ælian. X. 18. Var. In Bibl. Regis Galliæ cod. 1727. exstat *Artemidori Grammatici* scriptum de inventione Bucolicorum, Græce manu exaratum teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 110. Sed dubito, an alia contineat, quam quæ Theocrito Græce præmitti solent, & in editione Aldina subjiciuntur περὶ εὑρέσεως τῶν βουκολικῶν. Ante hæc enim in eadem editione legitur Epigramma Artemidori Grammatici (Tarsensis, an alterius, incertum)

tum) qui Bucolicos * Poetas collectos & in unum conjunctos volumen (à se, an ab alio non dicit) testatur hoc disticho:

Βωκολικαὶ Μοῖσαι σποράδες πόκα, νῦν δ' ἅμα πᾶσαι
Ἐντὶ μιᾶς μάνδρας, ἐντὶ μιᾶς ἀγέλας.

Huic disticho perperam sine ulla distinctione Aldus conjunxit tetrastichon Theocriti de se, quod incipit ἄλλος ὁ χῖος, itaque Gyraldus hoc non observans existimavit se de patria Theocriti in Artemidori etiam Epigrammate legere, quod alibi in Theocriti tetrasticho legerat. Hoc itaque est illud Artemidori Epigramma, quod ubi exstet, nescire se fatetur Colomesius ad Gyraldum p. 150.

*IX. Catalogus ** Scriptorum in Scholiis Græcis ad Theocritum allegatorum, ex editione Oxoniensi A. 1699. 8.*

Αἰσχύλος p. 34.69.143.
Ἀλέξανδρος ὁ Μυώδιος 26.83.109. 121.
Ἄλκιμος 15.
Ἀλκμὰν 81.
Ἀλκαῖος 117.
Ἀντίγονος 109.
Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος 111.165.170.
Ἀπολλόδωρος 13.34.144.
Ἄρατος 24.61.92.
Ἀρίσταρχος 143.
Ἀρίστιππος 2.
Ἀριστείδης 211.
Ἀριστοτέλης 8.28.32.36.51.59.78. 104.109.120.121.165.188.
Ἀριστοφάνης 1.12.26.31.47.72.76. 87.
Ἀριστόδημος ὁ Θηβαῖος 115.
Ἀρχίλοχος 36.66.
Ἀσκληπιάδης (Myrleanus Grammaticus) 3.24.40.83.84.
Δεινίας 170.
Δημήτριος 15.81.122.144.
Διοκλῆς 117.

Διο-

* Dan. Heinsius existimat Theocriti Bucolica primum separatim fuisse à Grammaticis vulgata & à veteribus lecta, deinde cum aliis Theocriti Idylliis & scriptis conjuncta; Denique permixta fuisse aliis Poetis Bucolicis, neque omnia videri Theocritum auctorem habere, quæ sub ejus nomine hodie leguntur.

** Idyll. α. p. 1. β'. p. 29. γ'. p. 48. δ'. p. 58. ε. p. 70. ς'. p. 92. ζ'. p. 99. η'. p. 124. θ'. p. 135. ι. p. 140. ια. p. 150. ιβ. p. 159. ιγ. p. 164. ιδ. p. 174. ιε. p. 182. ις. p. 197. ιζ. p. 206.

Διονυσιόδωρος 73. Δίφιλος 140.
Ἑλλάνικος 201. Ἐπαφρόδιτος 23.
Ἐπιμενίδης 2. Ἑρμησιάναξ 131.
Εὐελπίδης 30.47.93. 115.122.
Εὐφορίων 165. Ζηνόδοτος 71.
Ἡρόδοτος 106.165.171.204.
Ἡσίοδος 3.7.12.22.64.84.110.158. 201. Θεόπομπος 81.200.
Θεόφραστος 13.23.36.64.73.82.83.
Θουκυδίδης 203. Ἰάσων 211.
Καλλίμαχος 26.32.45.61.98.105. 109,127.150.167.171.
Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς 167.
Κλέανδρος 73. Κλείταρχος 37.
Κρατεύας 36.
Κρατῖνος 61.151.155.
Λύκιος 112.
Μένανδρος 22.30.33.38.
Μνασέας 15.73. Μούνατος 41. 120.
Νεοπτόλεμος 13.
Νίκανδρος 73.83.140.170.
Νικάνωρ ὁ Κῷος 101.
Νυμφόδωρος 16.73.
Ὅμηρος 1.8.9.14.20.21.25.26.27. 32.37.43.44.50.51.52.55.60. 67.71.73.84.93.95.99.101.102. 104.105.106.107.110.114. 117.125.127.128.130.132.135. 137.141.152.160.165.186.190. 195.
Ὄνατος 170. an Μούνατος?
Ὀππιανός 73.
Πίνδαρος 2.30.32.72.115.202.
Πλάτων 15. 175. Πραξίλας 81.
Πυθαγόρας 175.
Πύῤῥος ἐρυθραῖος ἢ Λέσβιος μελῶν ποιητής 64. Σαπφώ 154.
Σιμωνίδης 15.162.195.199.200.
Σοφοκλῆς 69.111. Σωκράτης 165.
Σώπατρος ἐν τῷ περὶ ἄρκτων 23.
Σωσίβιος 82. Σωσίθεος 134.
Σώστρατος 96. Σώφρων 29.31.
Τιμοσθένης 167. Τληπόλεμος 122.
Φανίας 120. Φιλητᾶς 101.
Φιλόξενος 150. Φιλοστέφανος 72.
Φιλόστρατος 73. Χρύσιππος 71.

X. BION Smyrnæus Poeta alter Bucolicus celeberrimus, cujus mortem ſvaviſſimo carmine luxit Moſchus, ejus æqualis & ſuperſtes. Hinc de ætate quoque Bionis conſtat, Moſchus * enim Ariſtarchi diſcipulus, teſte Suida, fuit. At Ariſtarchus floruit temporibus Ptolemæi Philometoris circa Olymp. CL. teſtibus eodem Suida atque Euſebio. Ex Poematibus Bionis Doricè ſcriptis ſuperſunt hæc pauca, lectu ſane jucunda:

1. Ἐπιτάφιος Ἀδώνιδος. *Carmen in Adonidis funere*, quod Theocrito in MSS. tribui teſtatur Fulvius Urſinus, ac inter Theocritea Aldus

 edi-

* Longapetræus Gallicus Bionis & Moſchi Metaphraſtes, utrumque putat Theocriti æqualem, argumentis uſus non plane invictis. Itaque malui in Suidæ teſtimonio acquieſcere.

ediderat, præter *Gambaram*, *Vulcanium*, *Withfordum* eleganti carmine latino reddidit *Jan. Faber* T. I. Epistolar. p. 253. seq.

2 Fragmentum quod incipit Ἰξευτὰς ἔτι κῶρος &c. Ex Stobæi serm. LXII. p. 267. cum Metaphrasi Grotii. Ubi & alterum fragmentum septem versuum sub ejusdem Bionis nomine legitur, quod incipit: Ἄμερε Κυπρογένεια &c. & à Fulvio Ursino Heinsioque est prætermissum.

3. Aliud, Ἁ μεγάλα μοι Κύπρις &c. Ex Stobæi serm. LXI. pag. 245.

4. Aliud Ταὶ Μοῖσαι τὸν ἔρωτα &c. id. p. 241.

5. Ἐπιθαλάμιος Ἀχιλλέως καὶ Δηιδαμείας, *in Nuptiis Achillis & Deidamiæ Carmen*, quod è duobus MSS. primus edidit sed postrema parte mutilum Fulvius Ursinus, post carmina novem fœminarum pag. 240. Confer notas p. 350 & Gambaræ Metaphrasin. p. 361. Exstat & Græce in Theocrito Heinsii p. 205. edit. in 4.

6. Fragmentum Εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια &c. Ex Stobæi serm. LVI. p. 223. edit. Grotii, quo in loco & alium Bionis versum servavit Stobæus:

Οὐκ οἶδ' οὐδ' ἐπέοικεν ἃ μὴ μάθομεν πονέεσθαι
Hæc, quæ non didici, nunc tandem discere serum est.

6. Aliud fragmentum, Εἴαρος ὦ Μύρσων &c. Ex eclogis Stobæi Physicis p. 147. edit Grotii. Idem fragmentum è codice Stobæi Farnesiano publicavit Fulvius Ursinus p. 239.

7. Aliud: Ἀμφασία τὸν Φοῖβον ἕλεν &c. Ex iisdem eclogis p. p. 133. Ita autem legendum monuit Theodorus Canterus lib. I. Var. lect. c. 20. non ut alii ediderunt: Ἀμφακία τῇ Βίων ἕλε, vel ut Ursinus p. 246. vulgavit τὸ βίον ἕλεν.

8. Aliud: Μοῖσαις ἔρως καλέοι &c. ex iisdem Eclogis p. 149.

9. Aliud: Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες &c. ex Stobæi serm. LXI. p. 247. edit. Grotii, ubi *incerto* tribuitur, sed Bioni vindicavit Ursinus e MS. Codice.

10. Aliud, Ἕσπερε τᾶς ἀρετᾶς &c ex Stobæo, eodem loco. Ab aliis Moscho tribuitur, at Bioni adscribit præter margines Stobæi Arsenius, Monembasiæ Episcopus, in Apopthegmatis.

11. Aliud, Αὐτὰρ ἐγὼ βασεῦμαι ἐμὰν ὁδὸν &c. Ex Stobæi serm. CIX. p. 463. edit. Grotii.

12. Aliud, Οὐ καλὸν ὦ φίλε &c. Itemque illud ἐκ θαμινῆς ῥοθάμιγγος, ex Stobæi ferm. XXIX. p. 131.

13. Aliud, Μηδ᾽ λίπῃς μ᾽ ἀγέραστον &c. ex Stobæi ferm. 41. pag. 163. qui ferm. p. 269. etiam hunc Bionis verſum operi ſuo intexuit:

Μορφὰ θηλυτέρῃσι πέλει καλὸν, ἀνέρι δ᾽ ἀλκά.
Forma bonum muliebre, vigor roburque virile.

Hæc Bionis, ut Moſchi quoque λείψανα poſt *H. Stephanum* in luculenta editione Græcorum Poetarum principum Pariſ. 1566. fol. diligentius collegit *Fulvius Urſinus*, edidítque Græce cum notis ad calcem carminum novem illuſtrium fœminarum. Antvverp. 1568. 8. ſubjecta Metaphraſi ligata latina, qua Bionem ac Moſchum donavit *Laurentius Gambara* Brixianus. Ab eo tempore cum Theocrito edidit Græce & latine *H. Stephanus* A. 1579. forma minore: & addita verſione proſaria ſemel atque iterum *Joh. Criſpinus*, *Commelinus* & *Dan. Heinſius*. Exhibet etiam Bionem & Moſchum in Poetis minoribus *Radulphus Wintertonus* Cantabrig. 1652. 1661. 8. Exſtant præterea in Corpore Poetarum Græcorum Heroicorum Græco-latino *Jac. Lectii* Genev. 1606 fol. Latino carmine reddidiſſe H. Stephanum jam A. 1556. Pariſ. 8. lego in Hendreichii Pandectis Brandenburgicis, illam ἔκδοσιν ego non vidi. At *Bonaventuræ Vulcanii* clara eſt induſtria, qui cum Callimacho ſuo Bionem ac Moſchum dedit, & felici carmine latino notiſque illuſtravit Anno 1584. 12. Antvverpiæ apud Plantinum. Valde quoq; me affecit *Dav. Whitfordus*, qui Muſæi carmen de Herone & Leandro, Bionis & Moſchi Idyllia, ſelecta Idyllia Theocriti, & locum ex Iliados M. v. 310. ſeq. nitide edi curavit, ornata elegantibus imaginibus in æs inciſis, ſed longe elegantiore poetica Metaphraſi illuſtrata Lond. 1659. 4. Denique Gallico carmine Bionem & Moſchum reddidit *Longapetræus* & cum notis edidit Pariſ. 1686. 12. Confer Acta Er. T. 1. ſupplementi p. 99.

XI. Fuere & alii Biones, de quibus viri docti ad Laertium IV. 58. Bioneos ſermones pro Satyricis dixit Horatius à Bione Boryſthenite, de quo, uti de Smyrnæo quoque noſtro, vide è recentioribus, ſi placet, præſtantiſſimum Bælium in Lexico. Bion Proconneſius fuit ille Theognidis æqualis, cujus meminit Plutarchus lib. de auditione. Bion Rhetor videtur allegari ab Agathia lib. 2. Bionem Solenſem reſpicit Plutarchus Theſeo, Hiſtoricum appellans. Forte Bionem Democri-

 eum

teum laudat Plinius cum utitur ejus libro περὶ δυνάμεων sive de virtutibus herbarum, indice libri XXVIII. Bion Rhodius in Simmiæ (de quo infra) πελέκει memoratur. De Bione Tragico dixi lib. 2. cap. 19.

XII. MOSCHUS Syracuſanus, quem nonnulli cum Theocrito confuderunt, ut ſupra * ex auctore vitæ Theocriti annotavi, ab eo haud dubie diverſus fuit, cum Theocriti civis ſui meminerit in Epitaphio Bionis v. 99. ἐν Συρακουσίοισι Θεόκριτος. Diſtinguit etiam Servius, notans, quod Virgilius voluerit Theocritum imitari Syracuſanum *meliorem Moſcho & cæteris, qui Bucolica ſcripſerunt.* Longe etiam poſt vixit Moſchus ſub Ptolemæo Philometore, ut ex Suidæ ** teſtimonio conſtat, qui eum docet fuiſſe diſcipulum Ariſtarchi Grammatici, Grammaticum & ipſum. Idyllia ejus Theocriteis jam pridem intermixta fuerunt ab eo, qui Bucolicorum Poetarum corpus temporibus Artemidori Grammatici collegerat, ſed ſeparata ſtudio virorum doctorum, H. Stephani maxime Fulviique Urſini, licet non plane certum eſt adhuc, illane omnia quæ ſub Theocriti nomine hodie leguntur (ut Idyllium XX. & XXVIII.) illius an potius Moſchi ſint, & viciſſim nihilne ex his, quæ Moſcho adſcripſerunt viri docti, ad Theocritum auctorem ſit referendum. Quæ vero Moſchi nomine hodie leguntur, hæc ſunt venerem & amores ſpirantia:

1. Ἔρως δραπέτης *Amor fugitivus.* Vertit Carmine præter Gambaram, Vulcanium, Metkerkum, Whitfordum, Politianus T. 2. Opp. p. 341. Vide & Stobæi florileg. ſerm. LXII. p. 255. cum Metaphraſi Grotii.

2. Εὐρώπη, ad quod Idyllion referendus Caſaubonus c. 22. lect. Theocritic. In duobus Codicibus MSS. diſerte tribui Moſcho, teſtatur Fulvius Urſinus p. 352. licet inter Theocritea olim editum, & inter Moſchi Idyllia prætermiſſum nuper eſt à Gallico Metaphraſte Longapetræo.

3. Ἐπιτάφιος Βίωνος [βουκόλου ἐρωτικοῦ] Carmen in funere Bionis, de quo jam dixi, Poetæ Bucolici.

4. Μεγάρα, *Megara* uxor Herculis.

5.

* Supra §. 1, nota b.

** Suidæ verba ſunt : Μόσχος Συρακούσιος Γραμματικὸς, Ἀριστάρχου γνώριμος. Οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος ποιητὴς μετὰ Θεόκριτον τὸν τῶν βουκολικῶν δραμάτων ποιητήν. Ἔγραψε καὶ αὐτὸς βουκολικά.

5. Fragmentum, quod incipit: Τὰν ἅλα τὰν γλαυκὰν &c. ex Stobæi ſermone LVII. p. 229. edit. Grotii.

6. Aliud: Ἤρα Πὰν Ἀχῶς τᾶς γείτονος &c. ex Stobæi ſermone LXI. p. 247.

7. Aliud. Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν &c. ex Stobæi ſermone LXII. pag. 265.

8. Epigramma Hexaſtichon εἰς ἔρωτα ἀροτριῶντα *in Amorem arantem*, ex Anthologiæ lib. IV. c. 12. p. 409.

Editiones & interpretes Moſchi vide, ſi lubet, paulo ante in Bione, neq; enim, illis quod addam, habeo, niſi quod *Adolphus Metkerckus* Brugenſis Metaphraſi latina poetica & notis Moſchum illuſtravit, ac cum Bione edidit Brugis 1565. 4.

XIII. Fuerunt & alii Moſchi (1) Antiquiſſimus Sidonius Phyſiologus & Hiſtoricus (licet hos diſtingvit doctiſſ. Seldenus) de quo dixi lib. 1. c. 28. §. 4. Moſchus Epicuro antiquior, cui & Cleandro amicis ſuis Gaſtrologiam dicavit Archeſtratus opſodædalus teſte Athenæo. VII. p. 278. (3) Moſchus Citharoedus, de quo Suidas (4) Mochus ſive Moſchus Medicus, cujus mentio apud Galenum 1. de compoſit. Medicament. (5) Johannes Moſchus, qui vixit circa Annum Chriſti 630. ſcripſitque Vitas Patrum, ſive Pratum ſpirituale Græce libris X. (5) Demetrius Moſchus diu poſt clarus, cujus de Helena & Alexandro carmen græce editum eſt Pariiſiis cum latina verſione 4.

Prætereo recentem Seculi XVII. ſcriptorem Franciſcum Moſchum Nivellenſem, de quo Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica & in Athenis Belgicis Franciſcus Svveertius.

XIV. SIMMIAS à Parthenio c. 33. Eroticon, Hephæſtione, Athenæo, aliisque Rhodius recte appellatur. Suidas: Σιμμίας Ῥόδιος Γραμματικὸς ἔγραψε γλώσσας βιβλία γ΄. ποιήματα διάφορα βιβλία δ΄. Quæ ſeqvuntur apud Suidam, ad Simonidem Amorginum vetuſtiſſimum Jambographum non ad Simmiam ſpectant, ut notarunt Jonſius p. 23. de ſcriptoribns Hiſt. Philoſ. & Voſſius de Poetis Græcis p. 59. Itaque emendandum quod idem Jonſius p. 15. ex loco mutilo vel confuſo Suidæ Simmiam patria Samium fuiſſe contendit, de Simonide enim accipienda ſunt verba: ἦν δὲ ἐξ ἀρχῆς Σάμιος, ἐν δὲ τῷ ἀποικισμῷ τῆς Ἀμοργοῦ * ἐπέ-

* De Simonide hoc Amorgino & aliis hujus nominis dixi lib. 2. c. 15 ut de Amorgo Samiorum Colonia præter Holſtenium ad Steph. conſules Laur. Begeri ſpicilegium Antiquitatis p. 10. 11. & Harduinum in numis civitatum illuſtratis p. 39. At de Simmia Thebano & Syracuſano lib. 2. c. 23 §. 42.

ἐςάλη καὶ αὐτὸς ἡγεμὼν ἀπὸ Σαμίων, ἔκτισε δὲ Ἀμοργὸν εἰς γ' πόλεις Μινώαν, Αἰγιαλὸν, Ἀρκεσίμην, γέγονε δὲ μετὰ υϛ * ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἔγραψε κατά τινας πρῶτος Ἰάμβους καὶ ἄλλα διάφορα, Ἀρχαιολογίαν τε τῶν Σαμίων. De ætate Simmiæ nihil magis constat, quam antiquiorem ipsum fuisse non modo Meleagro Gadareno, qui inter eos, è quibus Coronam Epigrammatum Græcorum circa Olymp. CLXX. collegit, Simmiæ meminit,

> Σμυρναίου τε κλάδους Νικαινέτου ἠδὲ Φαέννου
> τέρμινθον, βρωτήν δ' ἀχράδα Σιμμίεω.

Sed & juniorem Simmia fuisse Philicum Corcyræum, Theocriti æqualem, Tragicumque ex iis, qui Ptolemæi Philadelphi ætate circa Olymp. CXX. sub Plejadis nomine clarebant, testatur Hephæstio in Enchiridio p. 31. ubi de Choriambico Hexametro agens cum dixisset Philicum ejus sibi inventionem tanquam auctori tribuere, ψεύδεται δὲ, inquit, πρὸ γὰρ αὐτοῦ Σιμμίας ὁ Ῥόδιος ἐχρήσατο ἐν πελέκει. Ex ejus poematis, quorum nonnulla allegat Hephæstio p. 26. 35. 43. & Athenæus XI. p. 491. à quo laudatur Simmiæ Γοργώ) pauci ad nos pervenerunt griphi sive difficiles lusus:

1. Ὠὸν *Ovum* sive Carmen, Ovi figura, memoratum eidem Hephæstioni p. 65. Ταύτης δὲ τῆς Ἰδέας ἐςὶ τὸ ὠὸν τοῦ Σιμμίου καὶ ἄλλα παίγνια. Confer p. 168.

2. Πτέρυγες. *Alæ* sive carmen binas alas referens. Hasce Alas & bipennem Simmiæ allegat Hephæstio p. 31.

Illustravit præter Salmasium *Fortunius Licetus* Encyclopædia quam vocat, ad alas Divini amoris à Simmia compactas. Patav. 1640. 4.

3. Πέλεκυς *bipennis*, sive carmen figuræ securis ἀμφιτόμου (qualẽ passim memorant veteres, ut Apollonius 1. Argonaut. v. 68.) In hoc poematio post primũ versum legendus est ultimus, post secundũ penultimus atq; ita deinceps. Similiter etiam in Ovo. Sed in Alis aliter se rem habere contendit Salmasius, contra auctoritatem Hephæstionis, ut existimo, & ut ipse Salmasius fatetur, utriusque Scholiastæ Græci, tum illius, cujus scholion breve editum est, tum inediti *Holoboli* Rhetoris. Erudita in hos gri-

** Hoc est annis post Trojam captam 406 adeoq; biennio ante primam Olympiadem. At Jonsius p. 23. habet 506. quasi legeretur apud Suidam φ'ϛ', ut incidat ætas in Olymp. XXVI.

griphos Claudii *Salmaſii* commentaria prodierunt Pariſ. 1616. 4. atque iterum in Muſeo Philologico Hiſtorico ſecundo Viri Clariſſ. Thom. Crenii Lugd. Bat 1700. 8. Ante Salmaſium hos Simmiæ difficiles luſus illuſtraverat *Claudius Auberius* Triumvirianus, cujus verſio & commentarius legitur in editionibus Theocriti Criſpinianis: Verſio etiam in utraque Heinſiana. Ovum aggreſſus quoque emendare *Joſephus Scaliger*, ſed infeliciter, quia ordo legendi viro docto non ſuboluit. In bipenni Salmaſius ſuppoſitum non dubitat verſum, quem editiones manubrii loco exhibent: τ Βίων κλυτοῖς ἦσε Θεοῖς ὃς ἔυρε Ῥοδοῖ γεγαὼς πολύτροπος μῦν@ μέτρα μολπᾶς. Simmiam enim de induſtria πελεκκὸν ſive στελεὸν omiſiſſe, quoniam, quæ Diis dicabantur arma & inſtrumenta, moris erat prius mutilare, ne in uſus hominum cedere poſſent. Vide Heſych. in καταιγίσας.

XV. DOSIADAS quando vixerit, non conſtat: neque admodum refert multa notaſſe de viro, qui nihil aliud poſteris reliquit, quam unum vel alterum γρῖφον ſive poemation, miſera (ut vere Lucianus (a)) hoc eſt obſcuriſſima compoſitum dictione, veluti lectoribus, quoscunque nacturum ſe auſus eſt ſperare, crucem fixurus. Patria fuiſſe Rhodium colligunt viri docti ex his verbis Scholii Græci ad ovum Simmiæ: Βησαντίνυ (b) Ῥοδίυ ὠὸν ἢ Δωσιάδα ἢ Σιμμίυ, ἀμφότεροι γὰ Ῥόδιοι. Supereſt hujus Doſiadæ Βωμὸς Luciano memoratus, ſive poemation aræ figuram, non cubicam, ſed quales vetuſtiores aras, Jonicas præſertim teſtatur fuiſſe Nicomachus Geraſenus (c) ἀνισόπλευρον referens, verſibus XXVII. quorum poſtremus eſt: Δωσιάδα Βωμὸς ὃν Μύσαις ἔστασεν ἐν γᾷ. Incipit à verſu ὁλὸς ὔ με λιβρὲς ἱρῶν. Hanc aram è codice Palatino Anthologiæ deſcripſerat *Claudius Salmaſius* & cum *Jos. Scaligero* communicaverat, qui ei interpretationem ſuam & caſtigationes in Epiſtola transmiſit, quæ legitur inter Epiſtolas Scaligeri CCXLVIII. & in ejus Opuſculis poſthumis (d) Pariſ. 1610. 4. p. 469. Deinde Salmaſius ipſe cum verſio-

(a) Lucianus Lexiphane T. I. p. 839. Τὰ δὲ σὰ ὡς πεζὰ μέτροις παραβάλλειν, καθάπερ ὁ Δωσιάδα βωμὸς ἂν εἴη, καὶ ἡ τῦ Λυκόφρον@ Ἀλεξάνδρα, καὶ εἴ τις ἔτι τύτων τὴν φωνὴν κακοδαιμονέστερ@.

(b) Hujus, ni fallor, Biſantini Epigramma legitur lib. I. Anthologiæ c. 42. p. 91. Occurrit & ejus nomen in marginibus Stobæi Serm CXV.

(c) Nicomachus Geraſenus lib. 2. Arithmeticæ p. 55. ſeq. Boethius II. 25. Arithmet. Theo Smyrnæus p. 66. οἱ δὲ πάσας ἀνίσυς τὰς πλευρὰς ἀνισάκις ἄνισοι ἀνισάκις, βωμίσκοι καλῦνται. Confer Pappum lib. VII. propoſit. 135.

(d) Hæc

ſione ſua & erudito commentario aram iſtam edidit, aliisque hujus generis poematiis adjunxit. Pariſ. 1619. 4. Hic ſæpe diſcedit à Scaligeri ſententia, & ſubinde provocat ad ſcholia græca ſive gloſſas veteres, quas ex MS. codice optandum erat integras ſimul edidiſſe. Salmaſii commentarius recuſus eſt in Muſeo Philologico & Hiſtorico ſecundo Tho. Crenii. *Fortunius* vero *Licetus* in Encyclopædia ad Aram Myſticam Nonarii Terrigenæ Anonymi Vetuſtiſſimi. Patav. 1630. 4. poſtquam in medium attuliſſet & oppugnaſſet expoſitiones quas dixi Scaligeri & Salmaſii, retuliſſetque *Bartholomæi Soveri*, *Felicis Oſii*, & *Bartholomæi Vecchii* interpretationes, ipſe negat hanc aram eſſe Doſiadæ, quod Lucianus tantum βωμὸν non βωμοὺς ab eo ſcriptos memorat, difficilemque eſſe teſtatur: cum altera ara (de qua mox) ſit difficilior, adeoque Doſiada dignior, & in Codice Palatino habuerit ſubſcriptum verſum, Δωσιάδα βωμὸς ὃν Μοῦσαις ἔσπαζεν ἐν γᾷ. Sed hunc verſum Salmaſius haut dubie auctoritate *Holoboli* Rhetoris (qui Scholiis Græcis utramque aram illuſtravit) vindicat priori aræ, cui etiam longe melius, quam poſteriori convenit. Deinde Luciani locus non magis huic, quam alteri obſtat aræ, cum utraque Griphum contineat ſatis difficilem. Neque illas facile conjecturas ſuas lectori probabit Licetus, qua vel Gaditanum aliquem vel Pythagoricum facit auctorem, Simmiamve. Nec denique interpretationem, præcipue qua verſum 15. Εἰνάς μ' ἔτευξε γηγενής exponit non de novem Muſis, ſed de neſcio quo Nonario Terrigena Poeta, poematii Auctore p. 139. ſeq.

XVI. Præter hanc altera quoque Ara exſtat & in Theocriti editionibus legitur, quæ incipit εἱμάρζενός με στήτας, verſibus XVIII. Hanc in Romana Theocriti editione A. 1516. 8. primus edidit *Zach. Calliergus* admodum corruptam, ſine titulo. In editione Theocriti Veneta A. 1543. ex Officina Farrea, Meurſius III. 17. Attic. lection. legit hæc verba ſub initium Græci ad illud poemation ſcholiaſtæ, qui in aliis Poetæ editionibus deſideratur: ὁ διὰ τῶν μέτρων οὗτοσὶ βωμὸς Ὠδιάδου τινὸς εὕρημα. Unde ipſe Δωσιάδου nomen recte reſtituit, ſed minus firmiter inde collegit, hujus quoque Aræ Doſiadam eſſe auctorem, cum Græca verba ita exponi poſſint, ut Doſiades pro inventore hujus ſcribendi generis, non pro auctore ipſius aræ habeatur. Facile tamē ob vocabulū οὗτοσὶ credo, Doſiadam Scriptori ſcholii pro auctore habitū, de cætero æque ac nobis obſcu-

(*d*) Hæc editio recuſa Francof. 1664. 8. itaque fallitur Tho. Crenius in Muſeo Philologico & Hiſtorico T. 2. p. 184.

ſcurum fuiſſe, quoniam ait Δωσιάδȣ τινός. Latina hujus aræ interpretatio, quæ in Criſpinianis & Heinſianis Theocriti editionibus legitur, eſt *Joh. Aurati*, emendationes *Guil. Canteri*, etſi neutra probantur Salmaſio. In omnia quoque alia abit *Hugo Grotius*, qui aram illam interpretatus eſt p. 67. ad Aratum. Viginti fere annis poſt prodiit *Claudii Salmaſii* expoſitio & commentarius Pariſiis A. 1619. 4. editus, & in ſecundo Muſeo Tho. Crenii nuper recuſus. Neque hæc ſatisfecit *Iſ. Voſſio* ad Melæ II. 7. p. 214. ubi aliam meliorem attulit interpretationem, & in Salmaſii expoſitione tum ad hanc arã, tum ad reliqua cum hac edita poematia, negat *eſſe quicquam quod alicujus ſit momenti, quod non hauſerit ex ſcholiis Holoboli Rhetoris, quem totum*, ut ait, *deſcripſit, nulla tamen ullibi facta ejus mentione. Geminum iſtorum ſcholiorum nactus ſum exemplar, alterum Sylburgii, alerum Commelini manu deſcriptum. Sed & tertium communicavit Lucas Langermannus, juvenis inprimis eruditus & de nobis optime meritus, depromptum ex eodem illo codice, quo uſus eſt Salmaſius, quo & Anthologia Græcorum Epigrammatum continebatur. Verum nihil hic ipſi profuit Holobolus, quoniam eum non intellexit.* Sane verum eſt Holoboli nominetenus Salmaſium haud meminiſſe. At paſſim laudat Græca ſcholia, ex iisque profeciſſe ſe fatetur, quin ipſa illorum verba non raro adſcribit. Exſtat & *Fortunii Liceti* Encyclopædia, ut vocat, ſive Commentarius in præſentem aram, quam Doſiadæ ſine controverſia tribuendam putat, licet Salmaſius nec Doſiadæ eſſe putet, nec Theocriti, nec Simmiæ. Prodiit Liceti libellus Pariſ. 1637. 4. quemadmodum commentarium in Aram Pythiam Latini Poetæ Publilii Optatiani Porphyrii publicavit Patavii 1633. 4. in quo varia exempla recentia ejusmodi altarium Poeticorum ſua & aliena congeſſit p. 41. ſeq. & p. 61. ſeq. utramque item Doſiadæ aram cum explicatione latina exhibuit.

XVII. Fuit & Doſiadas quidam è quo de Lesbiorum ſacrificiis nonnihil affert Clemens Alex. p. 20. protreptici, & ex eo Euſebius IV. 16. præparat. tum Doſiades (Δωσιάδας) cujus quartum Κρητικῶν laudat Athenæus IV. p. 143. & VI. p. 264. Idem opus reſpiciunt Doſiadem laudantes, ubi de Creta agunt, Plinius IV. 12. Hiſt & Solinus c. 11. tum Diodorus Siculus lib. V. profeſſus ſe in rebus Cretenſium jam Epimenidi, jam Doſiadæ, jam Soſicrati ac Laoſthenidæ accedere. Forte non erraverim, ſi hunc exiſtimem eſſe illum ipſum Doſiadam Cretenſem, quem Epimenidis ex quorundam ſententia parentem memorat Laertius. Eundem tamen, vel Simmia antiquiorem auctorem aræ alterius vel utriusque fuiſſe, non temere affirmaverim.

XVIII. Paucis quoque hoc loco memoranda eſt duplex Inſcriptio vetus græca, ab eodem Salmaſio cum Doſiadæ & aliorum *παιγνίοις* illuſtrata, verſione & doctiſſimo commentario, quem Crenius in Muſeo ſecundo, ut jam dixi, prelis nuper iterum ſubjecit. Prima illarum verſibus XXIX. Hexametris conſtans continet Conſecrationem templi in agro Herodis (non Regis, ut viſum Caſaubono, ſed Attici Rhetoris) Triopio factam. Hanc in opere Inſcriptionum primus Janus Gruterus ediderat, deinde Iſaacus Caſaubonus emendavit & verſione ac notis illuſtratam dedit ad calcem commentarii de Satyrica Poeſi Pariſ. 1609. 8. Tho. Crenius iterum cum Caſauboni commentario de Satyrica poeſi curavit recudi in Muſeo Philologico & Hiſtorico primo Lugd. Bat. 1699. 8. Poſt Caſaubonum felicius expedivit Salmaſius, qui alteram quoque inſcriptionem addidit, expoſuitque, deſcriptam Romæ & allatam inde à Jac. Sirmondo, qua verſibus Hexametris LIX. continetur Dedicatio ſtatuæ Regillæ (quæ Herodis Attici conjux fuit) factæ à neſcio quo Marcello.

CAPUT XVIII.

De ARATO Solenſi & ERATOSTHENE Cyrenæo.

De Arato ejusque vita & ætate. 1. Phænomena & Dioſemia hujus Poetæ. 2. Interpretes deperditi. 3. Hipparchi & Achillis Tatii ſcripta quæ exſtant, Aratum illuſtrantia: Leontius de Aratea Sphæra, & Scholia Græca edita atq; inedita in Aratum. 4. Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphraſes latinæ quæ exſtant, & aliorum deperditæ. 5 Recentium Metaphraſes poeticæ variis lingvis. 6. Editiones Arati Græcæ Scholiis Græcis ſive ornatæ ſive deſtitutæ. 7. Maximi Planudis aſſumenta, & Criticorum audacia in Arato interpolando. ibid. Editiones Græco-latinæ, & Hugonis Grotii Syntagma Arateorum. 8. Scripta Arati deperdita. 9. Arati nomen prima longa & media brevi. Plures hoc nomine. 10. In-

Index scriptorum in Leontii Sphæra, Scholiis ad Aratum, Hipparcho, Eratosthene & Scholiaste Germanici allegatorum. 11. De Eratosthene Cyrenæo. 12. Ejus Catasterismi, & Commentarius inchoatus in Aratum, Eratostheni falso tributus. 13. Scriptorum perditorum Eratosthenis plenior notitia. 14.

ARATUS Athenodori & Letophilæ F. Solensis è Solis Ciliciæ civitate fuit, ut Callimachus, Strabo & alii testantur, vel ut Asclepiadi Myrleano (a) visum, Tarsensis. Audivit Menecratem Ephesium Grammaticum & Philosophos Timonem (confer Laertium IX. 113.) ac Menedemum (b) Dionysium Heracleotem (c) Perseumque Stoicum, eundem, cui AcroCorinthum ab Antigono Gonata commissam tradit Athenæus IV. p. 162. & quem cum Antigono fuisse constat è variis Laertii locis. Hunc in Macedoniam ab Antigono forte Athenis arcessitum comitatus, Regi & ipse (poemate fortassis oblato) in nuptiis (d) cum Phila Seleuci Nicatoris filia celebratis innotuit, & gratia ejus inita reliqvum vitæ tempus apud illum vixit. Regnare cœpit in Macedonia Antigonus Olymp. CXXV $\frac{2}{3}$. ante Christum 278. & præfuit per annos XXXIV. (e) unde de Arati quoque ætate constat, quem profes-

 sio-

(a) Rev. D. Joh. Andreas Schmidius diss. de Arato Jenæ 1685. has duas sententias ita conciliat, ut Tarsensis idem sit, quod Cilix, Ciliciam enim Tarsum vocatam teste Josepho. Sed Asclepiades Myleanus libro XI. de Grammaticis apud auctorem vitæ Arati à P. Victorio & Petavio editæ sic Tarsensem dixit Aratum, ut Solensem negaret. Ταρσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι ἀλλ' οὐ Σολέα. Et Josephus lib. 1. Antiqv. cap. 7. innuit antiquissimum hoc fuisse Ciliciæ nomen Θαρσὸς à Tharso Japheti filio, quod Asclepiadis ætate pridem exoleverat. Scholiastes Luciani T. 1. p. 17. ad illud. p. 400. οὐ κατὰ Σολεάς] Σολεὺς μὲν γὰρ Ἄρατος ὢν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διήνεγκε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι φωνῇ γράψας ἐθαυμάσθη.

(b) Suidas in Ἄρατος.

(c) Vita Arati, quam nonnulli tribuunt perperam Leontio Mechanico, græcis scholiis in Poetam præfixa, in qua mater Arati vocatur Δηνοδώρα (non Λητοφίλα, ut in altero vitæ scriptore) & pater ipsius ab aliquibus traditur dictus Mnaseas.

(d) Ibid. Σχολάσας δὲ ὁ Ἄρατος Περσαίῳ τῷ φιλοσόφῳ Ἀθήνησι καὶ συνελθὼν αὐτῷ εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθέντι ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ παρελθὼν εἰς τὸν Ἀντιγόνου καὶ Φίλας (male φιλίας habent quædã edit. Φίλα vocabatur enim conjux Demetrii Poliorcetæ Diodor. Sic. XIX. T. 2. p. 701. & XX. p. 819.) γάμον καὶ εὐδοκιμήσας τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διέτριψεν ἐκεῖσε.

(e) Vide Clariss. Dodvvelli diss. de Dicæarcho §. 19.

ſione Medicum fuiſſe auctores vitæ referunt, Grammaticum ac Poetam ſcripta teſtantur. Sed & Mathematicum Ariſthoterum ex quorundam ſententia audivit, ut legas in vita græcis ſcholiis præmiſſa, quamvis Cicero lib. 1. de oratore, *conſtat*, inquit, *inter doctos, hominem ignarum Aſtrologiæ ornatiſſimis atque optimis verſibus Aratum de cœlo & ſtellis ſcripſiſſe.* Fratres habuit Myrin, cui ſuperſtes fuit & defuncto epicedium compoſuit, Calondam & Athenodorum qui primus Zoilo Homeromaſtigi ſcriptis ſe oppoſuit. Amores Arati perſtringit Theocritus Idyllio VII. *(f)* Apud Antigonum Regem obiiſſe tradit Suidas, atque adeo in Macedonia: Cenotaphium itaque ei excitatum ſit in patria, vel mortui cadaver in patriam fuerit delatum, ſi verum eſt, quod vita inedita apud II. Voſſium p. 68. ad Melam, affirmat ſepultum Solis: Sed & Mela lib. 1. c. 13. juxta Solos in parvo tumulo Arati poetæ ſuo adhuc tempore exſtitiſſe narrat monumentum: *ideo*, inquit, *referendum, quia ignotum quam ob cauſam jacta in id ſaxa diſſiliunt.* Hinc portentoſum Arati ſepulchrum dixit Politianus in Nutricia. Confer Leopardum II. 18. Arati effigiem in numis Solenſium ſive Pompejopolitanorum obſervare ſibi viſi ſunt viri docti, ut vides ap. Gronovium T. 3. theſauri Antiqu. Græcar. tabula d. & in Begeri theſauro Brandenburg. p. 265. ubi Aratus cum lyra pentachordo ac Muſa. Aratum præ cæteris magni fecit atq; imitari ſtuduit Dionyſius μεταθέμενος, teſte Laertio VII. 167.

II. Exſtat è ſcriptis ejus Poema Heroicum celeberrimum ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ, quibus poſt v. 722. ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ ſive *Prognoſtica* ſubjunguntur. Ita enim ad verſum οὐχ ὁρᾶας ὀλίγη μὲν &c. Scholiaſtes: ἔρχεται ἐπὶ ἄλλο βιβλίον, σφόδρα βιωφελὲς ὃ καλεῖται Διοσημεῖα. Meminit & Suidas ſingillatim & Schol. Ariſtoph. ad Pacem v. 1086. & Vitruvius IX. 7. Scripſit Phænomena Aratus ſuadente Antigono Rege, qui *Eudoxi* Cnidii librum, cui titulus erat ἔνοπτρον, *ſpeculum*, Arato tradidit & proſam Eudoxi Orationem metro condere atque ita Eudoxum ἐνδοξότερον reddere juſſit. Sic ex Epiſtolis, quæ ſub Arati nomine olim ferebantur, auctor vitæ à Victorio ac Petavio editæ. Sed Hipparchus lib. 1. ad Aratum, teſtatus duos fuiſſe Eudoxi libros, ejuſdem fere argumenti, quorum prior ἔνοπτρον, alter Φαινόμενα inſcribebatur, addit, poſteriorem potiſſime ab Arato expreſſum. Φέρεται δὲ εἰς Εὔδοξον β' βιβλία περὶ τῶν φαινομένων σύμφωνα κατὰ πάντα σχεδὸν ἀλλήλοις πλὴν ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν οὖν ἐν αὐτῶν ἐπιγράφεται ἔνοπτρον, τὸ δὲ ἕτερον Φαινόμενα, πρὸς τὰ Φαινόμενα δὲ τὴν ποίησιν συντέταχεν

(*f*) Confer Scholiaſten Theocriti ad Idyll. 7. v. 98. 99. 101. &c. Meminit Arati Theocritus iterum Idyll. 6. vide Scholia ad v. 1.

τυχεν. Utrumque tamen à Poeta consultum ipse docet lib. 2. ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς περὶ τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρων, συμφωνούντων ἀλλήλοις τῶν δύο [Εὐδόξου] συνταγμάτων, περὶ δὲ τοῦ Περσέως διαφόρου τῆς ἀναγραφῆς οὔσης, εὐλόγως ὁ Ἄρατος διαπορῶν ποίᾳ τις κατακολουθήσει ἀποφάσει, ἀμφήριστόν φησιν εἶναι καὶ διστάζόμενον. Sane ex propria observatione non scripsisse Aratum, præter Ciceronem testatur idem Hipparchus lib. 1. Τῇ Εὐδόξου συντάξει κατακολουθήσας τὰ Φαινόμενα γέγραφεν, ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν παρατηρήσας, ἢ μαθηματικὴν κρίσιν ἐπαγγελλόμενος ἐν τοῖς οὐρανίοις προσ[φ]έρεσθαι περὶ διαμαρτανόντων τῶν ἐν αὐτοῖς. Quod adeo verum esse notat per librum illum integrum, ut etiam clima * ipsum, ad quod phænomena accommodavit, ab Eudoxo Aratus petierit. Χωρὶς δὲ τούτων καὶ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου τῷ Εὐδόξῳ ὑποτίθεται ὁ Ἄρατος. Καὶ γὰρ ὁ Εὔδοξος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐνόπτρῳ τὸν τροπικὸν τέμνεσθαί φησιν οὕτως, ὥστε λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἄλληλα τὸν αὐτὸν οἷον ἔχει τὰ ε' πρὸς τὰ γ'. Et lib. 2. iterum affirmat eum ὡσανεὶ παραγεγράφειν τὰ ὑπὸ Εὐδόξου εἰρημένα. Salmasium vero qui p. 822. ad Solin. non Eudoxum, sed Phainum vel Metonem fuisse contendit, quem Aratus fuerit secutus, confutat Petavius VI. 9. Auctarii Operis de doctrina temporum. Hesiodi imitatorem jam olim agnovit Callimachus Arato suppar in Epigrammate, de quo dixi lib. 2. c. 8. §. 17. & hinc inde notat Grotius in notis. Ζῆλον Ὁμηρικὸν in Arato prædicat Suidas. Ποιητὴν οὐκ ἀδοξότερον τοῦ Ὁμήρου vocat Maximus Tyrius diss. 14. Et Ovidio judice lib. 1. Amor. eleg. 15. *cum Sole & Luna. semper Aratus erit.* Sed ne alia Arati elogia à Barthio lib. 1. Adversar. c. 15. magnam partem collecta hic repetam, non exiguæ laudi Poetæ nostro Astrico est, quod Hemistichion ejus τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν, quod versu quinto Phænomenon etiamnum exstat, sanctificare dignatus est Sanctus Paulus Apostolus Arati conterraneus Actor. XVII. 28. ex eo enim petitum illud esse observant post Clementem Alex. 1. Strom. p. 315. Hieronymus Epistola ad Magnum & in Galat. 4. Tit. 1. tum Chrysostomus, Oecumenius aliique: licet Euthalius à Zacagnio editus p. 420. ait esse Ἀράτου Ἀστρονόμου καὶ Ὁμήρου Ποιητοῦ, & in Cleanthis qui Athenis docuit (Athenienses autem alloquitur Paulus, cum ait ὥς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι) insigni ad Jovem hymno, quem è codice Farnesiano Eclogarum Physicarum

* Ex diversis Astronomis diversorum climatum observationes transtulisse Aratum suspicatur Grotius in notis p. 10. At Petavius III. 5. auctarii ad opus de doctrina temp. contendit, Eudoxum varia parapegmata nec unius loci confecisse. Ista forte miscuit ac inter se confudit Astrologiæ non satis peritus Aratus. Vide &, si placet, quæ Vossius p. 155. de scientiis Mathemat. Tatii Isagogen. c. 35 Schol. Gr. ad v. 498.

Stobæi (in vulgatis enim Stobæi libris, etiam in excerptis à Grotio frustra illum quæres) vulgavit Fulvius Ursinus post carmina IX. fœminarum p. 272. & post Ursinum H. Stephanus p. 49. Poes. Philosoph. atque cum eleganti Jac. Duporti Metaphrasi Cudvvorthus p. 432. itidem versu quarto legitur ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν, & in Pythagoreorum aureis illud notum: θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσι, pro quo eleganter Oppianus V. ἁλιευτ. 7. αὐτῶν ἀπὸ μακάρεσσι γένος, ad quem locum consulendæ doctissimi Rittershusii notæ.

III. Quamvis vero Aratus judice Hipparcho ἁπλοῦς τε καὶ σύντομός ἐστι ποιητής, ἔτι δὲ σαφὴς τοῖς καὶ μετρίως παρηκολουθηκόσι: tamen hæc ipsius Phænomena plurimi è veteribus olim illustraverant, quorum non pauci * nominantur ad calcem commentarii Isagogici, qui à Victorio p. 117 editus est sub titulo Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ Ἱππάρχου, εἰς τὰ Φαινόμενα, licet nec Eratosthenis nec Hipparchi esse constet. Notitiam illorum hoc loco subjiciam ordine literarum, testimonia quædam & nonnullos etiam scriptores illis adjuncturus.

Agesianax sive *Hegesianax*, cujus, ut Hermippi quoque Phænomenon mentio in hoc Ptolemæi Epigrammate apud auctorem vitæ, quam Victorius edidit.

Παῦθ' Ἡγησιάναξ τε καὶ Ἕρμιππος τὰ κατ' αἴθρην
Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα
Βίβλοις ἐγκατέθεντο, ἀποσκόπιοι δ' ἀφάμαρτον
Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σκῆπτρον Ἄρητος ἔχει.

Alexander Ætolus Arati æqualis.
Alexander Ephesius.
Antigonus Grammaticus.
Apollonius Geometra.
Apollonius Grammaticus.
Aristarchus Samius.
Aristarchus Grammaticus.

Aristo-

* Non omnes, qui eo loco nominantur οἱ περὶ τοῦ Ποιητοῦ συνταξάμενοι Scholiis vel commentariis perpetuis Arati poema illustrarunt, sed quidam ex illis tantum egerunt de poeta, ut Callimachus: alii ut Thales, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Parmenides & Eratosthenes scriptis suis Astrologicis saltem argumento, quod persecutus est Aratus, lucem attulerunt.

Aristophanes Byzantius Phænomena ſcripſiſſe traditur in Arati vita, quam vulgavit Victorius.

Aristyllus major.

Aristyllus minor.

Attalus Rhodius Mathematicus, quem acuratiſſime ſua ætate in Arato interpretando verſatum notat Hipparchus, licet paſſim eum reprehendens. Recenſuerat autem emendaveratque Attalus Arati poema & ἐξηγήσει illuſtraverat, ut patet ex his prooemii ejus verbis apud Hipparchum p. 101. διὸ δὴ τὸ, περὶ Ἀράτου βιβλίον ἐξαπέσταλκαμέν σοι διωρθωμένον ὑφ᾽ ἡμῶν καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ κ. τ. λ.

Boethus Philoſophus in quarto ἐξηγήσεως Arati laudatur à Gemino c. 14.

Callimachus Cyrenæus Aratum laudavit in ſcriptis ad Praxiphanem, teſte auctore vitæ Arati à Victorio editæ, ὡς πολυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητήν.

Calliſtratus Tenedius.

Crates Grammaticus, allegatur à ſcholiaſte Germanici.

Critolai quartum Φαινομένων laudat Plutarchus in parallelis.

Didymus Alexandrinus ὁ πόνηρος laborioſus.

Didymus Cnidius.

Diodotus, ita forte etiam in Scholiaſte Germanici legendum prô Diodoro.

Eratoſthenes, de quo infra, hoc ipſo capite.

Evenæti duo.

Geminus Rhodius de quo ſupra c. V.

Hegeſianax. Vide ſupra in Ageſianacte.

Heliodorus Stoicus.

Hermippus Peripateticus.

Laſus Magnes Phænomena ſcripſit teſte auctore vitæ Arati à Victorio editæ.

Mariani Metaphraſis Phænomenon Arati jambis græcis 1140. Imperante Anaſtaſio compoſita, Suidæ memoratur.

Numenius Grammaticus.

Parmenides

Parmeniſcus Grammaticus

Pyrrhus Magnes

Sminthes.

Sporum, Arati ὑπομνηματιστὴν laudat Leontius de Sphæra. & Arati Schol.

Tha-

Thales videtur inter commentatores Arati poni, quoniam ſcripſerat (licet diu ante Aratum) de Aſtrologia, qua ratione multos alios huc referri oportuit.

Timotheus.

Zeno.

Zenodotus Ætolus laudatur à Scholiaſte Germanici.

IV. Hodie exſtant (1) *Hipparchi* Bithyni, centum prope annis Arato junioris, in Phænomena Eudoxi, Arati, & Attali in Aratum commentaria libri tres ad *Æſchrionem*, quibus Aratum Eudoxi veſtigia legiſſe, pariterque cum illis Attalum ſæpius à vero aberraſſe oſtendit. Vide quæ de hoc Hipparcho dixi ſupra cap. V. (2) *Achillis Tatii* Alexandrini (de quo ibid.) Iſagoge in Aratum, in qua de univerſi originibus, elementis ac ſphæræ ratione erudite diſſerit. (3) Commentarius inchoatus in Aratum neſcio cujus auctoris; ſub falſo *Eratoſthenis* vel *Hipparchi* nomine. (4) Alter Anonymi commentarius inchoatus eruditior, præmiſſa *de genere & vita Arati diſſertatione*, qua præclara nonnulla continentur. Hæc quatuor ſcripta una cum Aſteriſmorum deſcriptione aliisque ſcriptis primus è Medico & Vaticano codice vulgavit *Petrus Victorius*, latinam quoque illorum verſionem daturum ſe pollicitus. Florent. 1567. fol. Latine primus vertit & excepta illa, quam dixi, Aſteriſmorum deſcriptione cum ſua translatione & diſſertationibus copioſis atq; eruditis edidit *Dionyſius Petavius* Jeſuita in Uranologio ſuo ſive auctario doctrinæ temporum, in quo & Theodori Gazæ librum de menſibus poſt A. C. 1470. compoſitum, aliosque ſcriptores, ſupra c. V. p. 96. recenſitos, adjunxit. Pariſ. 1630. fol. & Amſtelodami 1703. fol. (5) Scholia Græca in totum Arati poema, præfixa *Leontii* * Mechanici diſſertatione περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας, & Arati vita, neſcio quo ſcriptore, à priore illa, quam à Victorio editam dixi, diverſa & breviore. Hæc Scho-

* Conſtat, Leontium ſcripſiſſe hanc in gratiam Theodori familiaris ſui cum quo non ita pridem Mechanicæ ſe arti operatum teſtatur. Πρώην ὦ καλὲ Θεόδωρε, ἐτυγχάνομεν ἐν τῷ μηχανικῷ ἐργαστηρίῳ ἐργαζόμενοι. Sive hic fuerit Theodorus Mechanicus ad quem Proclus ſcripſit librum de providentia & fato, ſive alter potius ut videtur Theodorus paulo junior, ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λόγιος, cujus ope Romani ſub Juſtiniano Imp. uſi ſunt adverſus Choſroen in obſidione Daræ civitatis, ut refert Procopius lib. 2. de bello Perſico c. 13. p. 121. Narrat quoque Leontius ſphæram ſe hujuſcemodi Arateam qualem deſiderabat Theodoru

Scholia in editionibus tribuuntur *Theoni* Alexandrino, de quo lib. V. dixi. Sed recte Grotius p. 24. ad Aratum: *Sciendum est, scholia Aratea non esse unius Theonis, sed & aliorum: nam & sæpe idem iteratur, quod Scholiastæ facere non solent, & contrariæ sententiæ inferuntur.* Adde quod in MSS. codicibus longe aliter passim leguntur, ut observarunt viri docti, Salmasius ad Solin. illustris Huetius ad Manilium p. 8. &c. Ineditum Arati Scholiasten allegat idem Salmasius p. 891. & Bochartus in Hierozoico T. 1. p. 189. Eustathius quoque ad Homerum laudat Arati ὑπομνηματιστὰς & ἐξηγητάς.

V. Latino carmine pridem Arati phænomena convertit *Cicero*, admodum, ut lib. 2. de natura Deorum testatur adolescentulus: & *Germanicus Cæsar* & *Avienus*, atque Hieronymo in 1. ad Titum teste *multi quos enumerare longum est.* Ciceronis fragmenta sola, at Germanici, (quem Rutgersius atque alii quidam perperam malunt Domitianum) Metaphrasis integra Phænomenon cum prognosticorum initio & Avieni Aratus integer exstat, de quibus vide, si placet, quæ in Bibliotheca latina annotavi, ubi etiam de latino, quem vocant Germanici Scholiaste. His Julium *Cæsarem* adjungere facile erat, nisi videretur metuendum, ne illum pro Germanico Cæsare Firmici ac Suidæ inadvertentia posuerit. *Ovidium* è Probo ad Georgica Virgilii addit Barthius X. 21. Adversar. Etiam *Manilium* in Apotelesmaticis suis Arati quædam ad verbum transtulisse observat Scaliger pag. 54. ad Manil. edit. Argentorat. Sed nec *Statii* Poetæ Pater hoc loco prætereundus, de quo Papinius filius in Epicedio V. 3. silv. v. 23.

- - *notique modos extendis Arati.*

dorus, jam construxisse Elpidio Scholastico ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ ὁμοῦ καὶ φιλομαθεῖ. Hic est ni fallor Elpidius Patricius qui deinde primo anno Mauricii missus est legatus ad Chaganum Avarum Regem teste Cedreno & aliis. Unde de ætate Leontii nostri constare arbitror, quem aliquot post Claudium Ptolemæum sæculis scripsisse colligas etiam ex eo, quod sphæras sive globos cœlestes testatur sua ætate non tantum ab Arati descriptione in quam plurimis dissidere, sed & á Ptolemæo abire in quibusdam. Plures Leontii nomine gaudentes collegit Jac. Gothofredus in Prosopographia Codicis Theodos. & Joh. Jonsius Epistola de Spartis, in Syntagmate Græviano p. 222. quibus addendus Leontius Phoronei frater, ap. Petrum Bles. Epist. 79. Leontius Aglaionis F. de quo Plato 4. de Rep. Leontius ad quem Julianus Imp. Epist. 22. Leontius servus apud Abdiam III. 21. Leontius Foroiuliensis Episcopus, de quo Vincentius Barralis p. 126. seq. Leontius Magnesianus laudatus Nic. Alemanno ad Hist. arcanam Procopii p. 7 De Leontii Cyprii locis communibus Theologicis vide sis Colomesii paralipomena de Scriptoribus Ecclesiasticis.

VI. E recentioribus fertur latina Metaphrasis *Nicolai Aleni* Essextiani Angli, inter ejus poemata Parif. 1651. 4. *Hugonis Grotii* qui fragmentis Ciceronis, quæ exstant servatis, reliqua de suo supplevit, in syntagmate Arateorum, de quo infra. Lugd. Bat. 1600. 4. *Eliæ* denique *Schedii* (ejusdem cujus de Diis Germanorum liber exstat) Gustrov. 1631. 8. *Gallico* carmine saltim fragmenta Ciceronis reddidit *Durerus* à Lescaloperio subinde notis ad Ciceronem de natura Deor. p. 409. seq. reprehensus. Italice Aratum, ut audio, convertit *Bernardinus Baldus*. Sed jam deinceps Græcas ac Græcolatinas Arati editiones prosequamur.

VII. *Græce* prodiit

Inter Poetas Principes *H. Stephani*, Parif. 1566. fol. sine scholiis, sed emendate & typis luculentis.

Cum Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis Theonis Alex. Basil. apud Walderum 1536. 4. in hac editione præter Procli Sphæram & Jac. Zieglerum de Sphæræ constructione habetur Planisphærium Ptolemæi è Rodolphi Brugensis versione, & Hemicyclum Berosi (ex Vitruvii IX. 9.) explicatum.

Cum Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis Parif. 1559. 4. typis Regiis apud Guil. Morell.

Oxoniæ A. 1672. 8. cum scholiis Græcis emendatioribus & καταστερισμοῖς Eratosthenis ac Dionysii Hymnis curante *Joh. Fello*, Oxoniensi postea Episcopo. In hac perquam nitida & castigata editione ex altero codice MSto Bodlejano videas adscriptos post v. 470. hosce versiculos à Maximo Planude, ut suspicatur illustris editor, vel alio quopiam minus antiquo insertos, quo Aratum Ptolemæi magis placitis congruentem faceret.

Ἐν δέ οἱ ἐςτομάχου διδύμων τὸ μέσον καθορᾶται
Ἐν δέ τ' οἱ ὑάδες ἃς αἰέχει λοφιῆς ἔπι ταῦρος
Γλωχὶν πληϊάδων ἤγ' ἐς βορέην σκοπιάζει.
Ἰχθύος αὖ κεφαλὴ βορεωτέρου ἐστὶν ἐν αὐτῷ
Ἀνδρομέδης κεφαλὴν δ' ἢ καὶ ὀρνίθιον ἀθρήσεις
Ῥάμφος ὑπερκύκλοιο βορειοτέρης ἐπὶ χώρης
Μικρὰ βορειοτέρης, καὶ ἀπέστασαν ἄμφω ἐς ἴσην.
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων δ' ἵππου γόνυ μᾶλλον ἐκείνων
Ἄγχι τρόχου κέκλιται καὶ μικροῦ δεῖν ἐν ἐκείνῳ.
Τοῦτ' ἐν γούνασι δεξιτερὸς διατέμνεται ὦμος.

Καὶ πολυπλεθροτάτου μυκτὴρ ὄφεως ὀφιούχου
Αὐτοῦ τ' Ἀρκτούρου ἀειδείκετος ἐς πόλον ἀστήρ.
Αὐτὰρ ἔπειτα λεοντείη ὀσφὺς, ἔπειτα δὲ χαίτη.
Εἶτα δ' ὄνων ὁ βόρειος ἐπόψια σήματα κύκλου,
Καρκίνου ἐς μῆκος γὰρ ὅλον τρίχαλος διαμείβων
Δοιὰ μὲν ἐς νότον, ἓν δὲ βόρειον ἐς ἄντυγα λείπει.
Τοῦ μὲν ὅσον τε μάλιστα δ' ὀκτὼ μετρηθέντος
Πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθυπέρτερα γαίης
Τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ, θέρεος δὲ αἱ ἐντροπαί εἰσι.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν βορέω περὶ καρκίνον ἐστήρικται
Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ ὅτι αἰγοκερῆος
Τέμνει, καὶ στροφάλιγγα μέσην ὑδροχεύμενος ὑγροῦ,
Οἷς ἅμα κῆτος οὐραῖον νοτιώτατον αἱρεῖ,
Καὶ πόδα προσθίδιον νότιόν τε θοοῖο λαγωοῦ.
Μεσσάτιός τε κύων ἀπομείρεται ἔνθα καὶ ἔνθα
Εἶτα δ' ἀκροστόλιόν τε καὶ ἱστίον ἀργόος ἄκρον
Σχίζει καὶ κεφαλὴν κόρακος βορέην δ' ἀπολείπει.
Αὐτὰρ ὕδροιο δίεισιν ἀειρομένης ἄκρον οὐρῆς,
Ἀνταρέως τ' ἔχεται τοῦ σκορπίος ἴσχει ἐν αὐτῷ
Ἀστέρα παμφανόωντα. καὶ οὐ δὲ σὺ τοξότα φεύγεις
Ἀλλὰ καὶ ὑμετέρην κεφαλὴν διὰ μέσσον ὁρίζει
Τὸν πύματον &c.

Similiter ex eodem codice post versum 504.

Σῆμα δέ οἱ συνδετμος ὃς ἰχθύας ἐς ἓν ἐλαύνει
Ἐν δὲ γένος μεγάλη μεγακήτεος ἔπλετο κήτευς
Καὶ μέσσον Ὠρίωνος, ὅπη ζώνη μετὰ μῆκος
Ἐκτέταται, καὶ ὕδρου πρώτη καμπὴ κρυεροῖο.
Παρθενικῆς δ' εἴδωλον ἔπειτα διάνδιχα τέμνει
Λοξὸν ἀπὸ πτέρυγος λαιῆς, ἄλλην ἐπιπέζαν.
Εἶτ' ὄφεως μεγάλοιο, τοῦ ἀμφοτέραις ὀφιοῦχος
Δραξάμενος κατέχει καμπὴν πρώτην μετὰ χερσίν,
Οὐρὴν δ' ἀκροτάτην καὶ δεξιὸν ἀνέρος ὦμον.
Ἐν πολὺ πρὶς βορέην ἀπολείπεται, ἐς μέτρα δ' ἴσα
Αἰετὸς ἐκτανύσας, δ' ἀκύπτερον ἐς νότου οἶμον
Δεξιτερὸν κύκλοιο παραάπτεται. ὑδροχόος δὲ

Αὐτοῦ ἔχει κεφαλὴν ἐπικύκλου. τοῦ νεπόδων δὲ
Ὃς νοτιώτερός ἐστι, διχάζεται ἀλλ' ἐπὶ μῆκος.
Τοὺς μὲν παρβολάδην ὀρθοὺς περιτέλλεται ἄξων.

Equidem vetus auctor vitæ Arati à Victorio editæ testatur olim illius poema varie depravasse non modo pictores, Grammaticos & Astronomos interpretationibus suis, sed etiam nonnullos truncando, interpolando. Prooemium * totum usque ad versum undevigesimum alii plane omiserunt & Arati esse inficiati sunt. Alii tale scripserunt exordium esse Poematis Aratei:

Ἀμφί μοι ἠελίοιο περικλειτοῖό τε μήνης
Ἔσπετέ μοι Μοῦσαι - - -

Alii in hanc sententiam, veluti Anclidi cuipiam inscriptum:

Ἀγκλείδη ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύ μοι
Οὐρανίην ψαύσειας ἐπὶ τρίβον - - -

Vel Antigono Regi:

Ἀντίγονε ξείνων ἱερὸν θάλος - - -

Vel denique sic:

Ἔπ τάχα σὺν δεκάδεσσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

Ex his tot tamque diversis exordiis abunde constat, quantum in Arato præcipue sibi permiserit Criticorum audacia.

VIII. *Editiones Græco latinæ.*

Cum Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphrasi, & Theonis scholiis græcis, addito Manilio, Firmico & Procli Sphæra. Venet. 1499. fol. apud *Aldum Manutium.*

Cum præfatione *Phil. Melanchthonis* Witeb. 1521. 8.

Cum versione prosaria & notulis *Joh. Ceporini*, addita Procli sphæra, Cleomede & Dionysii periegesi. Basil. 1534. 1547. 1561. 8. apud H. Petri.

Cum Ciceronis Metaphrasi è Germanico & Avieno suppleta & notis *Joach. Perionii*, præfixa Leontii sphæra & Arati vita Græce Paris. 1540.

1540. 4. & eodem anno Basileæ 8. ad calcem Nicomacheorum Aristotelis à Perionio latine translatorum & Platonis Timæi locis cum Ciceronis de universitate collatis, quod post H. Stephanum in Timæo pariter & Arato fecit etiam *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano A. 1557. 8.

Cum Metaphrasi Germanici & ad eum veteri commentario. Basil. 1549. & 1570. fol. ad calcem Hygini &c.

In Astronomicis veterum à *Joh. Commelino* editis A. 1589. 8. cum Leontii sphæra aliisque.

In corpore poetarum græcorum, curante *Jac. Lectio.* Genev. 1606. fol.

In *Hugonis Grotii* Syntagmate Arateorum, quod sedecim vix annos natus Josephi Scaligeri auspiciis edidit Lugd. Bat. 1600. 4. In hoc græca leguntur cum Metaphraseos Ciceronianæ fragmentis separatim subjunctis & ubi hæc deficiunt, Grotii ingenio suppletis, tum Germanici Metaphrasi itidem seorsim subnexa, cum imaginibus Astrorum ex veteri quidem depromptis codice, sed naturæ rerum ac veterum opinioni sæpe parum respondentibus. Hinc Grotii notæ seqvuntur in Aratum, Ciceronem, atq; Germanicum. Deniq; sequitur Metaphrasis tertia Avieno auctore, cum Grotii brevibus notis ad singulas paginas adjunctis. Nam Daniel Lundius quidem fallitur, qui in compendio Bibliothecæ Græcæ affirmat, græca quoque scholia in Grotii editione legi. Fallitur etiam Heidenreichius, qui in Pandectis Brandenburgicis ait Aratum cum aliis scriptoribus latine redditum à Junio Paulo Crasso. Pro Arato enim Aretæum dicere debuit. Fuerunt Grotii Aratea in Bibliotheca Petri Francii collata cum vet. cod. à Nic. Heinsio, & à viro illo doctissimo animadversionibus locupletata.

IX. Scripserat & alia Aratus, quæ intercidere. Fuerunt autem hæc:

Ἀνατομὴ Suid. in Ἄρατος.
Εἰς Ἀντίγονον Suid.
Ἀνθρωπογονία Suid.
Ἀστρολογία καὶ ἀστροθεσία Suid. Vide infra in κανών. Aratum ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἀστρικῶν laudat Tzetzes ad Hesiodum 1. Ἔργ. p. 6. b.
Διόρθωσις Ὀδυσσείας. Vide quæ dixi supra lib. II. c. 2. §. 19.
Ἐλεγειῶν liber, ex quo de *Diotimo* poeta distichon proferunt Macrobius V. 20. & Stephanus Byz. in Γάργαρα, Anthologia Epigr. II. 40. p. 239.

Epicedium in Cleombrotum Suid.

Epicedium in fratrem Myrin. Auctor vitæ à Victorio editæ.

Epigrammata in Philen Antigoni Regis conjugem. Suid.

Ἐπιθυτικόν Suid.

Εἰς Θεόπροπον Suid. & Schol. Arati v. 259. ubi Θεόπρομον legitur. Sed ἐν τῷ πρὸς Θεόπροπον ἐπικηδείῳ allegatur etiam in scholiis ad Odyss. Σ. 486.

Epistolæ, seu quas Atato suppositas à *Sabirio Pollone* (Sabidio forte vel Sabinio Pollione) contendebat Apollonides Nicænus. (Νικαεὺς pro Κηφεὺς legendum ex Ammonio, ut observavit Clariss. Bentlejus.) Vita Arati à Victorio edita & Suid. Has Epistolas Meursius male refert ad Aratum Sicyonium. Equidem è Suida conjicere possis Epistolas & carmine & prosa Aratum Solensem scripsisse, vel sub ejus nomine lectas olim fuisse. Verum haud accuratissimus auctor est Suidas.

Ἠθοποιΐαι Suid. quod perperam nonnulli reddunt *de moribus*.

Ἰατρικαὶ δυνάμεις. Auctor Vitæ & Pollux, qui II. 4. tres Hexametros profert ex Arati ἰατρικοῖς.

Κανών. Achilles Tatius c. 15. & 16. Isagoges in Aratum, ubi testatur auctorem hoc in libro singillatim egisse de quinque planetis. Forte non diversus hic liber fuit ab eo, qui Suidæ est ἀστρολογία καὶ ἀστροθεσία.

Περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος. Auctor Vitæ.

Ὀστολογία Auctor vitæ.

Παίγνια Suid.

Εἰς Παυσανίαν τὸν Μακεδόνα. Suid.

Σκυθικός. Auctor Vitæ.

Σπονδοφόροι (scil. λόγοι vel ὕμνοι) Suid.

Σύνθεσις εἰς φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτήδειαν. Suid. respicit Galenus lib. 2. de antidotis c. 7. T. 2. p. 445.

ὕμνοι εἰς τὸν Πᾶνα Suid. sive ut auctor Vitæ ὕμνος.

Quid vero est, quod Strabo lib. X. p. 486. de Gyaro agens, δηλοῖ δὲ, inquit, τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτὸν (Xylander: *in minutis*)

Ὦ Λητοῖ σὺ μὲν εἰς μὲν σιδηρείῃ Φολεγάνδρῳ
Δειλὴ ἢ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοίην.

X.

X. Theocrito, Ovidio & aliis poetis plerisque Græcis & latinis Arati nomen ita effertur, ut prima brevi, media Syllaba producatur, sed Callimachus in Epigrammate, primam produxit, ρ duplicando: ut in Ἄῤῥαβες, Πυῤῥωναῖον ὄρος & similibus; mediam corripuit Simonides apud Laertium IV. 45. si lectio sana fuerit, Sidonius & Auctor poematii latini, in quo legas hunc versum:

Aut Arati numeros, aut picta Manathonis astra.

Alius autem ille & longe antiquior fuerit Aratus (ni locus ille corruptus est) cujus imaginem Simonides testatur Parios expressisse in suis numis. Alius quoque (2) fuit, cujus vitam Plutarchus consignavit Aratus Sicyonius * prætor Achæorum fortissimus & Polybio multis laudatus nostri Arati æqualis, auctor operis Historici, XXX. amplius libros complexi: de quo, ut (3) de Arato Cnidio Ægyptiacæ Historiæ scriptore Vossius in Hist. Græcis. Etiã Arati Sicyonii dialogos ad Zenonẽ ab Athenæo laudari legas in doctissimi Meursii Bibliotheca græca. Sed Persei Stoici convivales dialogos non Arati memorat Athen. lib. IV. p. 162. (4) Aratus Sicyonius, Sicyonii ducis, de quo jam dixi, Filius, & ipse prætor Achivorum, de quo Polybius lib. IV. (5) Aratus Tegeates Historiarum scriptor, quem ex Hygino observat Meursius, forte vero nomine vocabatur Aræthus Ἄραιθος, ut est in scholiis ad Apollonium. Vide Munckeri notas ad Hyginum c. 1. Poetic. Astronom.

XI. Index scriptorum in quo *Hipp.* notat libros tres Hipparchi in Aratum. *Schol.* Scholia Græca ad versum Arati, *Er.* Eratosthenis catasterismorum caput, *Germ.* paginam in scholiaste latino Germanici, editionis Paris. apud Guil. Morellium, 1559. 4. *Leont.* libellum Leontii Mechanici περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας. *Vit. 1.* Vitam Arati à P. Victorio & Petavio editam. *Vit. 2.* Vitam alteram & prolegomena Græca quæ Arato præmittuntur. Et denique *Pseud. Er.* libellum in Arati Phænomena sub falsis Hipparchi vel Eratosthenis nominibus editum. His denique adjunxi etiam

* Ejus Effigiem vide, si placet, in Jac. Gronovii thesauro Antiq. Græcar. T. 3 lit. g.

etiam scriptores ab *Hygino* allegatos ex editione Clariss. viri Thomae Munckeri.

Achæus. *Schol.* v. 172.

Ægyptii. *Schol.* v. 150. 152. 192. 359. 443. 544. 733. 752. 924. 946. Ægypti situs δελτωτὸν refert. v. 233.

Æschrioni inscripsit Hipparchus suos in Aratum libros.

Æschylus. *Er.* c. 24. *Hygin.* p. 376. 384. 411. ἐν Γλαύκῳ ποντίῳ. Vit. 1. Prometheo soluto. *Hygin.* p. 371. ἐν Φορκύσι. *Er.* c. 22. *Hygin.* p. 376.

Agiaosthenes. *Germ.* p. 127. ἐν τοῖς Ναξιακοῖς Er. c. 2. & 30. Hygin. pag. 358. 387. Male in *Germ.* p. 106. Agatosthenes in Asiaticis carminibus.

Alcman. *Vit.* 1.

Alexander Ætolus Arati æqualis. *Vit.* 2. cujus in Epistolis Aratus meminit. *Vit.* 1. Non alius forte Alexander qui laudatur ab *Hygino* pag. 395.

Amphianus tragœdiarum scriptor. *Germ.* p. 130.

Amphis Comicus. *Germ.* p. 106. *Hygin.* p. 356.

Anacreon. *Hygin.* p. 370.

Anaxagoræ sententia de Cometis *Schol.* v. 1091.

Anaximenis sententia de iride. *Schol.* v. 940.

Antimachus. Vit. 1.

Antisthenes. Germ. p. 236. ἐν τῷ Ἡρακλεῖ. *Er.* c. 40.

Apollinaris. *Schol.* v. 1051.

Apollonides Νικαεὺς (ita leg. pro Κηφεύς) Arati Epistolas & Euripidis (vide quæ supra lib. 2. c. 10. §. XXIII.) suppositas esse existimabat. *Vit.* 1.

Apollonius (Poeta) *Schol.* v. 988. Apollonius qui Aratum commentario illustrasse colligitur ex Vita 1.

Aratus *Er.* c. 2. 9. *Hygin.* p. 370. 389. 401. 431. 449. 461. 465. 466. *πρὸς τὸ κλίμα τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ Λακεδαιμονίων δοκεῖ τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν συντεθεῖναι, καὶ ἔστι πιθανὸν ἐκεῖσε διατρίβειν ἔνθα καὶ τοὺς λόγους ἐποίησεν. Schol. v. 498. πρὸς τὸ τῆς Ἑλλάδος κλίμα τὰ Φαινόμενα πραγματευσάμενος. Pseud. Er.* c. 7. (Aliter *Hipp.* è quo vide quæ supra §. 2. p. 453.) *Διοσημεῖα ἄλλο βιβλίον σφόδρα βιωφελές. Schol.* v. 373. *τὰς γὰρ αἰτίας ἑκάστων ἀφανεῖς οὔσας παρίησι καὶ στοχασμοὺς ἀδήλους οὐ διεξέρχεται καθάπερ οἱ φιλόσοφοι.* Vit. 2. *τὸ ἑαυτοῦ ποίημα καὶ ποιητικόν πως θελή-*

Epime-

ἐν τῇ ἀστρικῇ βίβλῳ τὰ ὀνόματα διδάσκει ὑάδων. *Schol.* v.254. *ὁ γὰρ ἡσίοδος φυσικευόμενός φησιν, ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων* &c. *Vit.* 2.

Hipparchus. *Er.* c.24. *Schol.* v.254.269. Arato antiquior esse falso traditur in *Schol.* v.83.754. cum Aratum correxerit, ut agnoscit *Scholiastes* ad v. 240. & *Leont.* stellas numeravit mille & octoginta. *pseud. Er.* c. 6. Librum Apodicticum de coorientibus & cooccidentibus astris promittit *Hipparchus* lib.2. *τὰς δὲ κατὰ μέρος αὐτῶν ἀποδείξεις ἐν ἄλλοις συντετάχαμεν οὕτως, ὥστε ἐν παντὶ τόπῳ σχεδὸν τῆς οἰκουμένης δύνασθαι παρακολουθεῖν ταῖς διαφοραῖς τῶν συνανατολῶν καὶ συγκαταδύσεων.*

Hippias. *Schol.* v.172.

Hippocrates Pythagoricus. *Schol.* v. 1091. ejus sententia de Cometis, ibid.

Homerus. *Schol.* v. 1.5.14.26.27.39.45.62.91.100.132.139.155.177.192.208.250.254.286.322.327.342 420.443.501.526.585.641.664.733.741.909.921.949.966.1010.1023.1047. *Germ.* p. 103.104.110. *Vit.* 1. *Hygin.* p.256.366.397.411. Iliad. B. id. p.378. Odyss. p. 467. Vide & supra in Athenodoro.

Μεταχειρήσεις Ὁμηρικαί. *Schol.* v. 24.

Homeri imitator Aratus. *Vit.* 2.

Horologiorum & *γνώμονος* mentio *Schol.* v. 499.

Hyginus genealogiarum à se scriptarum librum 1. laudat p.376.

Isidorus in Naturalibus sive in Physicis. *Germ.* p. 136.

Ister. *Hygin.* p.409.413.

Julianus. Vide infra in Theon.

Lacedæmoniorum & Ægyptiorum claves. *Schol.* v.192.

Lasi Magnetis Phænomena. *Vit.* 1

Leo qui de rebus Ægyptiacis scripsit. *Hygin.* p.304.

Mathematici & Grammatici de varietate lectionis disceptantes. *Schol.* v. 23.

Mathematicorum sententia solem duodevicesies majorem esse terra. v. 541.

Menander Arati æqualis *Vit.* 1.

Meton antiqvus Astronomus: ejus *πίνακες ἐννεακαιδεκαετηρίδων* *Schol.* v. 752.

Metrodori sententia de iride. *Schol.* v. 940.

Mnaseas *Hygin.* p.395. libro 1. de Europa, *Germ.* p.143.

Mnaseas Arati pater à quibusdam traditur. *Vit.* 2.

Mna-

rum integra qualia habemus scholia in Aratum Græca, Theoni haud tribuenda esse, jam notavi supra §. IV. p.457. Vide & quæ observo supra, in Gentiles.

Theophrastus. *Schol.* v. 1047.
Timochares. *Schol.* v. 269.
Tragici. *Schol.* v. 455.
Tubero. *Germ.* p. 141. 147.
Virgilius. *Germ.* p. 141. 143.
Zenodotus Ætolus. *Germ.* p. 104.
Zenodotus Mallotes. *Schol.* v. 33.
Zoilus. supra in Athenodoro.

XII. Arato præclarum ERATOSTHENIS Cyrenæi jungo ingenium, non quod æquales fuerint, sed quia scriptorum ejus reliquias Arato junxit illustris Fellus. Natus est Eratosthenes *(a)* Olympiade CXXVI. 1. (ante CHRISTUM 276.) Patre Aglao ut vocat Lucianus *(b)* licet Suidas addit Ambrosium ab aliis appellari, quod forte avi nomen fuit. Præceptores habuit è civibus suis *(c)* Lysaniam Grammaticum, & Callimachum in omni genere literarum excellentem virum, præterea Aristonem Chium Philosophum, de quo supra in Stoicis di... Ipse ingenio & industria hoc est assecutus, ut Grammatici & Poetæ & Philosophi ac Geometræ nomine à Luciano celebretur, Plinio *(d)* judice fuerit *in omnium quidem literarum subtilitate & in hac utique* (Geometria) *præter cæteros sollers.* Hinc alii eum πένταθλον appellarunt, veluti quendam in omni erudito pulvere quinquertionem, alii Platonem alterum, propter singularem qualis fuerat etiam in Platone Mathematicarum disciplinarum cum reliqua Philosophia & eruditione conjunctionem, denique dictus fuit βῆτα *(e)* *beta eruditorum*, quod si non primas anti-

(a) Suid. Ἐρατοσθ.
(b) Lucianus Macrob. extrem.
(c) Suid.
(d) Plin. lib. II. Hist. c. 108.
(e) Marcianus Heracleotes in Periplo p. 63. Καὶ μετ' ἐκεῖνον (Τιμοσθένην) Ἐρατοσθένης ὃν βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ μουσείου προστάντες. Idem testantur Hesych. illustris & Suidas, licet apud hunc βήματα scribitur, quod doctiss. Woweranus c. 2. Polymathiæ parum verisimiliter ita exposuit: *tanquam in ascensu ac gradibus hæreret*, nec *ad summum pervenire contenderet.* Sed recte Suidam ex Marciano & Hesychio emendandum censent viri præclarissimi Meursius, Heraldus, Vossius, Jonsius, Neocorus.

Hum-

antiquiorib⁹ illis merito relinquendas, certe ſecundas in omni doctrina tulerit. Philologi vero nomen ſibi, Svetonio (*f*) teſte vindicavit primus. A Ptolemæo tertio, ſive Evergete qui Olymp. CXXXIX. $\frac{2}{3}$. diſceſſit, arceſſitus, præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ per integrum regni Philopatoris tempus, usque ad annum Ptolemæi Epiphanis decimum vel duodecimum. Inter diſcipulos, ejus Menandrum (diverſum à Comico celebri) Mnaſeam, Ariſtin aliosque, inſignis fuit Ariſtophanes Byzantius Ariſtarchi præceptor, de quibus in Grammaticis erit opportunus dicendi locus. Obiit Eratoſthenes ex inedia præ tædio ex hebetata oculorum acie concepto Olymp. CXLVI. 1. vel 3. anno ætatis LXXX. vel ut Lucianus LXXXII. ante CHRISTUM 196. vel 194.

XIII. E ſcriptis ejus exſtat libellus καταστερισμῶν, ſive deſcriptio aſtrorum ſingulorum, & hiſtoria eorundem fabularis. Apud Achil-

Humfredo autem Hody exquiſitæ & ipſi eruditionis Viro ægre aſſentior, qui lib. 1. de Bibliis Originalibus cap 8. p. 47. ideo Eratoſthenem dictum eſſe βῆτα ſuſpicatur, quod Zenodotus primus, Eratoſthenes ſecundus fuerit præfectus Bibliiothecæ Alexandrinæ: quam ejus ſententiam in libro contra Ariſteam pridem edito p. 163. poſt Marsham. p. 3. Chron. Can. propoſitam amplexus eſt Jo. Nicolai de Moſe Alpha & CHRISTO A & Ω. dicto Lugd. Bat. 1703. 12. p. 38. Sed ne dicam aliam rationem ab Heſychio & Suida diſerte afferri, deinde parum certum eſſe an alius fuerit vel ante Zenodotum Epheſium vel inter hunc & Eratoſthenem Bibliothecæ illius præfectus, nusquam certe legimus Zenodotum dictum Alpha: neque Apollonium Gamma, neque Ariſtonymum delta, quos illi theſauro librario poſt Eratoſthenem præfuiſſe conſtat. Quanquam alioqui notum eſt, literarum nomina viris quibusdam ob varias cauſas indita eſſe, ut ex Ptolemæi Hephæſtionis lib. V. apud Photinm cod 190. Sozomeno III. 13. Palladio in Lauſiaca p. 90. ſeq. jam pridem n tarunt viri docti Reineſius lib. 1. Var. lect. c. 9, Biſciola T. 2. Hor. ſubſeciv. lib. 17. c. 20. Jonſius lib. 2. c. 17. Chevreus in Chevreanis T. 1. p. 201. ſeq &c. In Kœnigii Bibl. legas Cardanum libro XVI. de ſubtilitate, ut Archimedi primum ita Eratoſtheni ſecundum locum tribuere inter XII. viros ingenii laude præſtantiſſimos. Sed Eratoſthenis quod miror ne meminit quidem inter illos Cardanus. Cæterum duodecim viri quos à ſingulari ingenii & inveniendi ſubtilitate præ cæteris omnibus ibi effert T. 3. Opp. p. 607. hi ſunt & hoc ordine: 1. Archimedes, 2. Ariſtoteles, 3. Euclides, 4. Io. Scotus, Jo. Sviſſet (cujus ſcriptorum quorundam in cimeliis Philoſophicis à ſe edendorum ſpem fecit illuſtris & his quæ jam refero ingeniis merito ſuo accenſendus Leibnutius) 6. Apollonius Pergæus, 7. Archytas Tarentinus 8. Mahometes Moſis F. Arabs Algebræ inſtaurator, & 9. Alkindus Arabes, 10. Heber Hiſpanus, 11. Galenus & 12. Vitruvius.

(*f*) Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Achillem Tatium male vocatur καταμεϱισμός, & apud Suidam καταστηϱιγμοί, ut jam notatum viris doctissimis. Respicit & hunc libellum scholiastes Arati Eratosthenem laudans, Hyginus in Poetico Astronomico, & qui totum fere latine pridem convertit Germanicus notior sub titulo scholiastæ Germanici. Græce primus ex unico Msto codice edidit notisque illustratum Arato cum nonnullis Eratosthenis fragmentis subjunxit & planisphærium ad veterum mentem ære eleganter descriptum addidit præstantissimum Oxoniæ lumen *Joh. Fellus* A. 1672. 8. Deinde cum latina viri doctissimi *Tho. Galei* interpretatione lucem vidit inter opuscula Physica & Ethica vulgata Amst. 1688. 8.

Edidit & Petrus Victorius Græce introductionem quandam in Aratum hoc titulo: Ἐϱατοσθένους, ἐν ἄλλῳ Ἱππάϱχου εἰς τὰ Ἀϱάτου Φαινόμενα. Eandem addita versione sua latina prælis iterum subjici curavit in Uranologio Dionys. Petavius Paris. 1630. fol. recuso Amst. 1703. fol. Sed recte Petavius observavit Pseudepigraphum hunc esse libellum & nec Hipparcho neq; Eratostheni posse tribui, cujus judicii ratio reddi facile potest. Nam Hipparchus ipse nominetenus in eo allegatur, & præterea mentio fit Julii mensis, quod nomen diu demum post mortuum Eratosthenem Romæ est auditum. Occurrit & vox barbara ἀλετϱοπόδιον quo Orionem appellarunt recentiores Græci.

XIV. Scriptorum quorundam perditorum Eratosthenis notitiam dedere Meursius ad Hesychium illustrem p. 147. seq. & ad Nicomachi Geraseni Harmonica p. 166. Vossius lib. 1. de Hist. Græcis cap. 17. Jonsius lib. 2. c. 7. de scriptoribus Hist. Philos. Jo. Fellus Oxoniensis postea præsul in sua Catasterismorum editione, & denique præstantissimus Galeus præfatus ad editionem Amstelodamensem Opusculorum Mythologicorum Physicorum & Ethicorum. Sed ecce tibi nostram pleniorem paulo accuretioremque.

Πεϱὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Harpocrat. in ἁϱμοσταί. Clemens IV. Strom. pag. 496. Strabo 1. p. 15. Theodoritus VIII. Therapevt. p. 120.

De Regibus Ægyptiis. Vide infra in χϱονολογία.

Πεϱὶ ἀλυπίας. Suid. in Ἐϱατοσθ. Athen.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Ἀμαθουσίων. Hesych. in ϱοίκος. Idem in ἀφϱόδιτος· ὁ δὲ τὰ πεϱὶ Ἀμαθοῦντα γεγϱαφὼς παιαώνιον (Voss. ad Catull. p. 286. παιαῶνι ἴσον) αἴδϱα τὴν Θεὸν ἐσχηματίσθαι ἐν κύπϱῳ λέγει.

Περὶ ...έμων Ac..illes Tatius c. 33. Isagoges. & Lexicon Astronomicum Græcum, teste illustri Fello.

Ἀντερινύς. Athen. IX. p. 376. Schol. Nicandri in Theriac. p. 42.

Ἀριθμητική, è quo *κόσκινον* (de quo infra) videtur repetisse Nicomachus lib. 1. Arithmet. Respicit Theo Smyrnæus p. 129 &c. Jamblichus, Philoponus & Asclepius ad Nicomachi Arithmet. A Boethio laudari haud memini.

Ἀρίστων. Athen VII. p. 281. *Ἐρατοσθένης γοῦν ὁ Κυρηναῖος μαθητὴς γενόμενος Ἀρίστωνος τοῦ Χίου ὃς ἦν εἷς τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρίστωνι.*

Ἁρμονικά. Nicomach. lib. 1. p. 24. Ptolem. II. 14. Harmonic. Proclus.

Ἀρσινόη. Athen. VII. p. 276. *Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ συγγράμματι Ἀρσινόη.*

Ἀρχιτεκτονικόν. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 29. *Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἀρχιτεκτονικῷ μέρη ταῦτά φησιν εἶναι.* Idem ad lib. III. v. 10. *τὴν δὲ κατασκευὴν τῶν ἀρότρων Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἀρχιτεκτονικῷ καταγράφει.*

Ἀστρονομία. Suid. Ἐρατοσθ. Forte in hac scripserat tempus esse Solis motum, ut ex Eratosthene refert Plutarchus lib. 1. c. 21. de placitis.

Τὰ πρὸς Βάτωνα. Laert. VIII. 89. Interpres Ambrosius vertit: *in libris ad Hecatonem.* MS. Palatinus Menagio teste *πρὸς κάτωνα*, quod haud dubie corruptum pro Ἑκάτωνα, quæ vera fortassis lectio fuerit, sed alius intelligetur Hecaton quam Stoicus Panætii discipulus, Eratosthene junior. Batones quoque quatuor vel quinque in veterum scriptis observarunt viri docti, ut notatum est supra lib. 2. c. 22.

Γαλατικῶν liber II. Stephanus Byz. in *σπάρτακος*. IV. in *διανεῖς*, VII. in *βοὸς κεφαλαί*. XXXIII. in *ὕδρηλα*. Quadraginta voluminibus plus minus hoc opus constitisse, nescio quo tradat auctore Meursius ad Hesych. illustrem p. 148. Neque vero librum XXXVII. laudat Stephanus, ut apud Meursium & Vossium legas, sed XXXIII.

Γεωγραφούμενα. Schol. Euripidis, Med. v. 2. Γεωγραφία. Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 13. *ὁ περὶ Γεωγραφίας λόγος.* Strab. I. p. 16. Polybius apud eundem II. p. 104. *Δικαίαρχόν τε καὶ Ἐρατοσθένη τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς Γεωγραφίας.* Hujus se vestigiis insistere testatur Scymnus Chius v. 112.

Τῷ τὴν Γεωγραφίαν γὰρ ἐπιμελέστατα
Γεγραφότι, τοῖς τε κλίμασι καὶ τοῖς σχήμασιν,
Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος.

Re-

Reprehensa est Eratosthenis Geographia ab Hipparcho, Polemone, Serapione (de quo Cic. II.6. ad Attic.) & aliis, ut è Strabone patet, qui & ipse ea passim utitur, & frequentius illam castigat, quandoque etiam ut videtur præter meritum. Allegatur præterea à Cæsare VI. 24. de bello Gallico. Pluribus libris constitisse hoc opus apparet ex eodem Strabone lib. 1. pag. 62. ubi *primum & secundum* ὑπομνημάτων ejus Geographicorum commemorat. *Primum* etiam auctor vitæ Arati à Victorio editus. Librum *tertium* γεωγραφικῶν ἢ γεωγραφεμένων Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 20.25. 20.75.

Γνωμονικὰ è Censorini loco tribuunt viri docti Eratostheni, de quo infra in μετρήσεις.

Γραμματικὰ συχνὰ sive commentarios multos Grammaticos edidisse Eratosthenem, testatur Suidas. Clemens duos libros commemorat 1. Strom. p. 309. cum notasset Apollodorum Cumanum primum Grammatici & Critici nomioe celebrem fuisse, ἔνιοι δὲ, inquit Ἐρατοσθένη τὸν κυρηναῖον φασίν, ἐπειδὴ ἐξέδωκεν οὗτος βιβλία δύο, γραμματικὰ ἐπιγράψας. Confer Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Διάλογοι πολλοί. Suid. Ἐρατοσθ.

Τὰ πρὸς Ἑκάτωνα. Vide supra πρὸς Βάτωνα.

Ἐπιστολαί Athen. X. p. 418.

Ad Hegetorem Lacedæmonium. Macrob. V.21. Athen. XI. p. 482. Ad Ptolemæum Epistola de duplicatione cubi servata ab Eutocio ad Archimedem de Sphæra ac Cylindro p. 20. seq. atque inde à præstantissimo Fello edita inter fragmenta Eratosthenis.

Ἠριγόνη poematium omnino emendatum, διὰ πάντων ἀμώμητον, Longino judice p. 184. Allegatur à Plutarcho parallelis minoribus, Stephano Byz. in ἄστυ.

Ἑρμῆς. Poema Heroicum Athen. V. p. 189. VII. p. 284. Steph. Byz. in ἀπία. Achilles Tatius ad Aratum c. 16. 28. 29. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 36. II. 2. & III. 35. Tzetz. ad Lycophronem v. 23. Heraclitus Grammaticus in allegoriis Homericis p. 476. Scaliger ad Manil. lib. IV. p. 320. Fulv. Ursinus in Virgilio cum Græcis scriptoribus collato p. 99. seq.

Καταμερισμός. Achilles Tatius Isagoge ad Arat. c. 24. sed legendum καταστερισμῷ, nam quæ de lacteo Circulo è lacte Junonis ibi profert Achilles, leguntur in Catasterismis Eratosthenis qui exstant c. ult.

Κατασεσιγμοί. Suid. sed & ibi legendum κατασεσιγμοί, ut eruditissimo Neocoro ad Suidam annotatum.

Κόσκινον *Cribrum Arithmeticum*, cujus rationes à Nicomacho servatæ sunt lib. 1. Arithmet. p. 17. seq. Nec aliud quicquam est quam tabella numeros impares complectens, adscriptis ad compositos numeros communibus divisoribus, ut compositi à simplicibus distingvantur, & statim constet de compositorum divisore.

Περὶ ἀρχαίας Κωμῳδίας *libri* pluries laudati ab Harpocratione, qui *septimum* allegat in μεταλλεῖς. ut *octavum* Laertius VII. 5. *nonum* Schol. ad Aristoph. ad aves v. 588. *tertium*. id. ad ranas v. 1057. Galenus Præf. ad Glossas Hippocratis: ὅτι γὰρ ἐποίουν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὀνομάτων, δέδεικται μὲν ἱκανῶς καὶ πρὸς ἐρατοσθένους ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας. E quo loco apparet Eratosthenem non modo de Poetis antiquæ Comœdiæ eorumque dramatibus & didascaliis egisse, & quo quælibet tempore Comœdia fuerit edita, (confer Ciceronem VI. 1. ad Attic. & Schol. Aristoph. in argumento ad Pacem & Plutarch. an seni gerenda Resp. p. 785.) sed etiam res atque vocabula Comicorum exposuisse, ut probe notat Jo. Wovveranus cap. 14. Polymathiæ.

Περὶ κωμῳδίας *librum* XI. allegat Athenæus XI. p. 501. ubi aliquid de loco Cratini, veteris Comœdiæ Poetæ, unde nescio an calculum adjicere debeam sententiæ elegantissimi & clarissimi viri Tiberii Hemsterhusii, qui in notis pereruditis ad Pollucis X. sect. 60. ubi similiter Eratosthenes citatur ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, de utraque Comœdia veteri & nova atque adeo tertia media egisse Eratosthenem suspicatur.

περὶ κωνικῶν τομῶν scripsisse Eratosthenem ajunt viri docti, laudato teste Proclo ad Euclidem. Sed unicus est Procli locus quem respiciunt, & è quo tamen nihil tale merito possis colligere lib. 2. p. 31. ἐπινοεῖσθαι δὲ ταύτας τὰς τομὰς τὰς μὲν ὑπὸ Μεναίχμου τὰς κωνικὰς ὁ καὶ ἐρατοσθένης ἱστορῶν λέγει· Μηδὲ μεναιχμείους κωνοτομεῖν τριάδας. Hic versus depromptus est ex Epistola sive Elegia Eratosthenis ad Ptolemæum Regem de cubi duplicatione, de qua paulo ante dixi. Idem Proclus p. 13. reprehendit Eratosthenem quod analogiam sive proportionem dixerit σύνδεσμον τῶν μαθημάτων, commune vinculum Mathematicarum disciplinarum. Sed nihil hoc ad Conicas sectiones.

Κύβε διπλασιασμός. Victruv. IX. 3. organica mesolabi ratione ab Eratosthene explicatus. Confer Pappum lib. III. p. 7. & 8. Epistolam ad Ptolemæum qua hoc Eratosthenis inventum continetur, servavit Eutocius: & ex eo illustris Fellus edidit, ut dixi supra in ἐπιστολαί.

Μελέται. Strabo I. p. 15.

Περὶ μεσοτήτων βιβλία β΄. Pappus lib. VII. p. 241. 247.

Μετρήσεις. Macrobius I. in somnium Scip. lib. 1. c. 20. *Et Eratosthenes in libris dimensionum sic ait, mensura terræ septies & vicies multiplicata mensuram Solis efficit.* Ex hoc opere Eratosthenis (qui inde *Orbis terrarum mensor* dicitus Censorino c. 15.) μέτρον τῆς γῆς περιφερείας descripsit Cleomedes lib. 1. c. 10. atque inde præstantissimus Fellus: referunt præterea Vitruvius lib. 1. c. 6. Plinius lib. 2. Hist. c. 108. Marcianus Heracleota p. 61. idem Macrobius; Censorinus c. 13. Marcianus Capella lib. 6. p. 194. & Strabo II. p. 86. terræ ambitum esse stadiorum 252000. qui numerus reddendus etiam auctori introductionis vel commentarii in Aratum qui sub fallo Eratosthenis vel Hipparchi nomine editus est à Victorio. Supputationem Gnomonicam qua Eratosthenes numerum illum collegisse dicitur, exponit Robertus Balforeus in commentario ad Cleomedem p. 219. 220. Rationem vero longitudinis terræ ad latitudinem ejus majorem dupla dixisse Eratosthenem testatur Agathemer p. 2. Solem à terra abesse stadia 780000. Plutarch. II. 31. de placitis Philos. Cæterum Marcianus Heracleota in Epitome Artemidori Ephesii p. 64. cum *Timosthenis* σταδιασμῶν ἐπιδρομὴν commemorasset, addit se mirari quod Eratosthenes totum libellum ne proœmio quidem excepto transcripserit, paucis quibusdam adjectis. Scripserat Timosthenes etiã de insulis libros X. quos in unum ipse contraxit, & librum de Portubus, sed hos ab Eratosthene transscriptos Marcianus huud innuit. Willebrodus vero Snellius librum suum quo de terræ ambitu ejusque vera quantitate agit, Eratosthenem Batavum inscripsit. Lugd. Bat. 1617. 4.

Τῦ Νείλυ πηγαί, in Geographico opere ut videtur ab Eratosthene descriptæ, inter ejus fragmenta ab illustri Fello cum notis quibusdam exhibentur è Strabonis lib. XVII. p. 786. seq.

Ὀκταετηρίς. Geminus c. 6. Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 19. ubi male

male legitur *ὀκτακαιδεκαετηρίς*. Docet eodem loco Achilles dubitatum esse de hoc scripto, an Eratosthenem habuerit auctorem.

Ὀλυμπιονῖκαι. Laert. VIII. 51. *librum primum* hujus operis Athen. IV. pag 154.

Ὁμήρου διόρθωσις quoque ab Eratosthene composita est, si credimus viris doctis ad Strabonis & Athenæi testimonia provocantibus. Sed nullus in his exstat locus, è quo hoc certe colligi possit; quanquam obiter in Geographia sua & forte in Grammaticis commentariis quædam illius Poetæ illustraverat Eratosthenes. Neque Athenæus lib. 1. p. 24. Homericam ex Eratosthene adducit emendationem, ut legas in notis Clariss. Worthi ad Tatianum p. 107.

Περίπλους, infra περὶ πλούτου.

Πίναξ τῆς οἰκουμένης, tabula Geographica Straboni memorata.

Πλατωνικός· Theo Smyrnæus p. 2. & 127. Videtur autem hic liber scriptus fuisse, quantum è Theone licet conjicere, non ad reprehendendum, sed commendandum & explicandum Platonem: itaque non assentior iis qui apud Laertium VIII. 89. ubi Eratosthenes laudatur ἐν τοῖς πρὸς ἑκάτωνα, legunt πρὸς Πλάτωνα.

Περὶ πλούτου καὶ πενίας. Laert. IX. 66. & Plutarch. in Themistocle p. 125. ubi male doctiss. Vossius assentiente illustri Fello reponendum suspicabatur ἐν τῷ περίπλῳ.

Ποιήματα. Suid. & Lucianus qui Poetam vocare Eratosthenem, non tantum Grammaticum & Philosophum jubet in Macrobiis. Elegiam ejus de duplicatione cubi servavit Eutocius ad Archimedem de sphæra ac cylindro p. 22. atque inde inter Eratosthenis fragmenta edidit illustrit Fellus. Vide & quæ supra in ἑρμῇ & ἠριγόνῃ.
Versum Eratosthenis qua potu pulmonem tangi scripsit, legas apud Macrobium VII. 5. & Plutarch. Alios apud Athenæum I. p. 24. Proclum in Politiam Platonis p. 391. nisi ibi per Cyrenæum Poetam intelligitur Callimachus.

Ποιμενικά. Proclus ad Hesiodi Ἐργ. p. 133 b.

Ἡ τῆς πυθαγορικῆς λεγομένης κανόνος κατατομή. Ptolemæus Harmon. lib. 2. c. 14.

Περὶ Σιβύλλης. *De Sibylla Samia, nomine Φυτώ.* Suid. in Σίβυλλαι, nisi obiter de Sibylla hac egerat Eratosthenes in sua Chronographia.

Σκευογραφικόν Pollux præf. libri X. *Scenographica* legit præstantissimus Galeus præf. ad scriptores Mytholog. & idem scriptum cum Eratosthenis *Architectonicis* supra memoratis esse suspicatur. Sed totus

tus Pollucis liber decimus quo de vasis agit, demonstrat veram scripturam esse σκευογραφικόν.

περὶ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν αἱρέσεων. Suid. Ἐρατοσθ.

χρονολογιά. Syncell. p. 193. περὶ χρονογραφιῶν. Harpocrat. in ἔυλωθ. Accuratis Canonibus usum Eratosthenem in suis χρονογραφίαις contendit Dionysius Halic lib. 1. Antiqv. Rom. p. 60. ubi ex ejus sententia Romam conditam tradit Olymp. VII. 1, post Trojæ excidium CCCCXXXII. Sed & Censorinus c. 21. & Clemens. I. Strom. p. 336. notat ad primam Olympiadem ab Eratostheue numeratos annos CCCCVII. Rursus Clemens I. Strom p. 327. Tatianus p. 166 & Syncellus p. 180. à Troja capta ad Homerum usque, annos centum ex Eratosthenis sententia computant. Regum Ægyptiorum successionem jussu Ptolemæi ex commentariis Ægyptiacis & sacerdotum Diospolitanorum traditione Græcis literis consignavit teste Syncello p. 91. ὧν τὴν γνῶσιν ὁ Ἐρατοσθένης λαβὼν Αἰγυπτιακοῖς ὑπομνήμασιν καὶ ὀνόμασιν κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν τῇ ἑλλάδι φωνῇ παρέφρασεν. Idem p. 147. ὧν τὰ ὀνόματα Ἐρατοσθένης λαβὼν ἐκ τῶν ἐν Διοσπόλει ἱερογραμματέων, παρέφρασεν ἐξ Αἰγυπτίας εἰς ἑλλάδα φωνήν. Usi hoc opere Eratosthenis præter Apollodorum in Chron. Africanum, Eusebium & alios Chronologos antiquiores (nam Syncelli ætate jam videtur intercidisse) Cicero, Plinius in Hist. Plutarchus in vitis, Soranus in Hippocratis vita &c:

CAPUT XIX.

Callimachi ætas, genus & discipuli. 1. Scriptorum editorum perditorumque Catalogus cum variis observationibus. 2. Scholiastæ deperditi. 3. De scholiis græcis quæ exstant, & scriptorum, qui in illis allegantur elenchus. 4. Editiones Callimachi. 5. Callimachi plures. 6.

I.

CALLIMACHUS *Batti* & Mesatmæ F. *Callimachi* strategi (*a*) nepos Cy-

(*a*) Callimachus Epigrammate 21, quod est Batti Parentis Epitaphium:

Cyrenæus (*b*) Libys, Grammaticus doctiſſimus & Poeta inſiguis, qui ſe ipſe in Epitaphio Parentis ſui ait ceciniſſe *κρείσσονα βασκανίης*, *dulcius invidia* : diſcipulus fuit *Hermocratis* Grammatici Iaſii. Literas primum docuit in vico Alexandriæ Eleuſine, poſtea à Ptolemæo Philadelpho accitus in Muſeum (*c*) quod Philoſophis ac viris eruditis munificentia Regia Alexandriæ dicaverat, in honore habitus (*d*) tum ab ipſo Philadelpho, tum à ſucceſſore ejus Evergeta, cujus tempora attigiſſe eum Scholiaſtes ad Hymn. II. 26. & Suidas teſtantur. Regnare autem cœpit Evergetes non Ol. CXXVII. 2. ut apud eundem Suidam legitur, ſed ut accuratiores Chronologi tradunt Ol. CXXXIII½. ante CHRISTUM A. CCXLVII. Sunt, qui etiam præfectum Bibliothecæ Regiæ fuiſſe Callimachum affirmant, ut Raph. Volaterranus lib. 14. commentar. urbanorum & Morhofius ὁ μακαρίτης lib. 1. Polyhiſt. p. 43. Sed Suidas & alii veteres hoc non memorant, itaq; in ſerie præfectorum Bibliothecæ Alexandrinæ omiſſus Callimachus eſt à Jonſio lib. 1. Hiſt. Philoſopicæ c. 18. Jmaginem illius in æs inciſam exhibet Clariſſ. Gronovius T. 10. Antiqu. Græcarum poſt pag. 792. ex Joh. Orlando. *Lyden* delicias ſuas verſu celebraſſe notat Ovidius 2. Triſtium v. 368. Diſcipulus ejus laudari videas *Eratoſthenem & Philoſtephanum* Cyrenæos, *Ariſtophanem* Byzantium Grammaticum, & *Apollonium* Rhodium è diſcipulo inimicum, quem carmine, cui titulum fecit *Ibin*, diris devovit. *Iſtrum* quoque *καλλιμάχειον* laudat Athenæus lib. IX. & alibi, tum Hermippum Καλλιμάχειον lib. V. p. 213. De Iſtri Ἀττικοῖς & ἀτάκτοις ſive Miſcellaneis vide Menag. ad Laert. II.

Ὅστις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεις πόδα, Καλλιμάχου με
Ἴσθι Κυρηναίου παῖδά τε καὶ γενέτην.
Εἰδείης δ' ἄμφω κεν· ὁ μέν ποτε πατρίδος ὅπλων
Ἦρξεν, ὁ δ' ἤεισεν κρείσσονα βασκανίης.

(*b*) Strabo in Libyæ deſcriptione lib. XVII. p. 837. Λέγεται δὲ ἡ Κυρήνη κτίσμα Βάττου (confer Schol. ad Hymn. II. 65.) πρόγονον δὲ τοῦτον ἑαυτοῦ φάσκει ὁ Καλλίμαχος - - - ἔστι δὲ Κυρήνη Θηραίων κτίσμα Λακωνικῆς νήσου, ἣν καὶ Καλλίστην ὠνόμαζον ὥς φησι καὶ Καλλίμαχος. Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρη Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης. Cyrenenſem vocat & Gellius XVII. 21. quia vero Alexandriæ Ægypti urbe diutiſſime eſt verſatus, hinc ab Antigono Caryſtio c. 51. Hiſt. mirab. appellatur Καλλίμαχος ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

(*c*) De hoc Muſeo ſcripſerat ipſe Callimachus, ut infra dicam in Catalogo ejus Operum.

(*d*) Strabo ibid. p. 838. Κυρηναῖος δ' ἐστὶ καὶ Καλλίμαχος καὶ Ἐρατοσθένης, ἀμφότεροι τετιμημένοι παρὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῦσιν.

II. 59. Familiaris sui *Heracliti* Halicarnassei mortem luget Callimachus apud Laertium. IX. 17. Uxorem habuit filiam *Euphratæ* Syracusii (*c*), sororem *Megatimam* quæ nupta *Stasenoro* peperit Callimachum juniorem itidem Cyrenæum, auctorem operis pridem deperditi *de insulis*, quod versibus Heroicis composuerat.

II. Philologiæ pariter omnis peritus, & Poeta doctissimus Scripta composuit, Suidæ si credimus, plura octingentis, licet apud Gyraldum legitur octoginta, apud Joh. Lomeierum (p. 307. c. 13. de Bibliothecis) 800000. Aliquorum Catalogum texuit idem Suidas, pleniorem *Gerhardus Vossius* lib. 1. c. 15. de Histor. græcis, *Joh. Meursius* in notis ad Helladium p. 957 seq. & in Bibl. Græca p. 1283. seq. *Tho. Stanlejus* in apparatu ineditarum notarum ad Callimachum, & *Richardus Bentlejus* in fragmentis Callimachi, diligentissime à se collectis & erudite recensitis, qui * Stanleji apparatum MS. utendum acceperat ab Edvardo Sherburno. Scripserat tum prosa tum carmine Callimachus, sed pleraque non adeo prolixa opuscula, quia dicere solitus est μέγα βιβλίον ἴσον εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ, *magnus liber magnum malum.*, ut narrat Athenæus initio lib. 3. Confer quæ de ejus βραχυσυλλαβίης studio, ut vocat Epigr. IX, notata illustri Spanhemio sunt p. 118. ad Callimachum. Jam ecce tibi Catalogum Callimachi operum, quæ à viris doctis observata sunt, cum nonnullis nostris supplementis atque observationibus.

Περὶ ἀγώνων de Ludis. Suid. in Καλλίμ. Harpocratio in ἄκτια. Et forte ex hoc poemate sunt petiti versus, quos refert Plutarchus V. 3. sympos.

Carmen de Acontio. vide infra Κυδίππη.

Ἄιτια, de causis variarum fabularum, rituum & antiquitatum, poema libris IV. constans, quod illustraverat *Epaphroditus* teste Schol. Æschyli ac Steph. Byz. Grammaticorum ingenia exercuisse observat Clemens Alexandrinus 5. Strom. p. 271. licet hoc mirum videtur Wovverano

Ppp c. XI.

(*c*) Suid. in Καλλίμαχος.

* Pluribus verbis plagium Cl. Bentlejo hoc nomine impingit auctor libri *a short account of Dr Bentleys humanity and justice* Lond. 1699. 8. p. 29. seq. Acerbissime etiam plagii in Meursium commissi Bentlejum arguit Jac. Gronovius præf. ad Tomum X. thesauri Antiquitatum Græcarum. Sane cur nullam virorum doctissimorum, qui ante illum in hac arena versati sunt, mentionem nominetenus fecerit, ipse optime dixerit. Tangere tamen eos videtur ad fragmentum CCCV. his verbis: *Unde quidam inter opera Callimachi Dædalum recensuerunt, sed perperam.* Neque vero mihi videtur alios expilasse, qui ipse habebat meliora domi.

c. XI. Polymathiæ, ſane in illud commentatus fuerat præter Epaphroditum *Theon*, ut notat Etymol. M. in ἀσυρόν. Metaphraſin compoſuerat *Marianus* teſte Suida in Μαρ. Fragmenta his ex Ætiis collecta videre licet in editione Callimachi Græviana p. 305 - 312. Meminit & Joh. Malalas T. 1. Chronici lib. 7. p. 221. ſed male ſcriptum ibi ἐτησίοις, & in Chron. Alex. ſive Paſchali p. 111. αἰτησίοις, pro αἰτίοις, ut bene notavit Malalæ interpres Edmundus Chilmeadus. Similis error latere viris doctis viſus eſt apud Fulgentium de ſermone antiquo: *Jentaculum dicitur guſtatio. Callimachus inteſia: jentaculum proferre Jovi.* Non defuit, qui ſuſpicaretur, Fulgentium hoc repetiſſe ex aliquo, qui Callimachi Ætia latino carmine vertiſſet. Sed Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Dodone p. 33. ſeq. hariolatus eſt ſub Callimacho apud Fulgentium latere Gallicanum aliquem Nonio citatum, vel quod ægre mihi perſuadeo Caſſium in Annalibus. Poſſis & legere *Callimorphum*, qui paucis interjectis ab eodem Fulgentio laudatur. Sed Callimachi Ætia à Fulgentio laudari * crediderunt viri docti, quia plures alios Græcos ſcriptores, latinis laudat verbis. Scripſerat olim Αἴτια, Callimachi exemplo, etiam *Dionyſius Corinthius* poeta, Plutarcho in erotico & Suida in Διονυσ. teſte, tum *Butas*, Arnobio lib. 5. p. 168. laudatus: *ſicut ſuis ſcribit in cauſalibus Butas*, & Plutarcho in Romulo p. 31. Βϑτας δέ τις αἰτίας μυθώδεις ἐν ἐλεγείοις περὶ τ̃ Ῥωμαϊκῶν ἀναγράφων. Denique *Plutarchus* ipſe, cujus αἴτια ῥωμαϊκὰ & ἑλληνικὰ etiamnum exſtant, αἴτια γυναικῶν & αἴτια βαρβαρικὰ Lampriæ memorata perierunt, & è latinis *Varro*, ad quem frequentiſſime provocant Plutarchus, Servius & alii. De Callimachi Ætiis, præter Janum Parrhaſium T. 1. Lampadis Gruterianæ p. 873. egerat Politianus in Centuria ſecunda Miſcellaneorum, ut teſtatur Petrus Crinitus in Epiſt. ad Alexandrum Sartium, quæ legitur inter Politianeas XII. 20. Sed illa ſecunda Centuria lucem nunquam vidit. Forte ex Callimachi Ætiis habuit Fulgentius, quæ profert III. 10 Mythol. *in aruſpicinis aliud eſt fibrarum particularumque inſpectio, aliud ſecundum Battiadem eventuum immutatio.*

Περὶ ἀνέμων. *De ventis.* Achilles Tat. Iſagoge in Aratum c. 33. & Suid. in Καλλίμαχ☉.

Ἄργϑς οἰκισμοὶ *De Argi incolis.* Suid.

Ἀρκαδία *Arcadia.* Suid.

Βάκχ☉. Vide mox βράγχ☉.

DE

* Idem Gronovius T. 7. Antiqu. Græcar. p. 295. legit: *Callimachus: in teſta jentaculum proferre Jovi.* Et putat eſſe verba Varronis è ſcripto cui titulum fecerat Callimachus.

DE COMA BERENICES, conjugis Ptolemæi Evergetæ, aſtris adſcripta à Conone Samio Mathematico, carmen elegiacum, exſtat è latina Metaphraſi Catulli, num. LXVII. p. 253. ſeq. edit. Iſ. Voſſii, cujus & Mureti, Scaligerique notis jungenda fragmenta Callimachi à *Bentlejo* collecta p. 434. ſeq. & notæ Annæ Fabri p. 266. ſeq. tum Politianus c. 68. Miſc. Meminit & Geminus c. 2. Aſtron. καὶ ὁ ὕστερον κατηστερισμένος ὑπὸ Καλλιμάχου Βερενίκης πλόκαμος.

Βράγχος. Hephæſtio Enchirid. p. 30. καὶ τῷ πενταμέτρῳ δὲ Καλλίμαχος ὅλον ποίημα τὸ Βράγχον συνέθηκε,

Δαίμονες εὐυμνότατοι * Φοῖβέ τε καὶ Ζεῦ, Διδύμων γενάρχαι.

Quæ poſtrema verba Callimacho laudato affert etiam Etymol. M. in Διδυμαῖος. Utut vero Βάκχον non βράγχον habent Hephæſtionis editiones, βράγχον tamen è tribus codicibus MSS. & Terentiani Mauri auctoritate recte repoſuit Clariſſ. Bentlejus. Lutatius ad 3. Thebaid. p. 104. *Branchi meminit Terentianus de metris*:

Hymnum Branchiadæ Phœbo cantaſſe Jovique
Paſtorem Branchum &c.

Pro *Branchiadæ* nova editio è vulgatis Terentiani codicibus, dubito, an bene, legit *Battiadem*.

Γαλάτεια *Galatea*, carmine Hexametro. Athen. lib. VIII. p. 284. & Euſtath. ad Iliad. π. p. 1088.

Γλαῦκος *Glaucus*. Suid.

Δαίδαλος. Steph. Byz. in ἄδηψος. Sed locus eſt corruptus, & falluntur, qui Comœdiæ vel Tragœdiæ hoc nomen eſſe exiſtimant. Confer Bentleji fragmentum CCCV. Veriſimillimum autem mihi videtur, locum illum ita eſſe legendum: Καλλίμαχος. Δαιδάλῳ εὐβοίῃ ἐλάχαινε μὲν ἔργα σιδήρου.

Ἐθνικαὶ ὀνομασίαι. *De nominibus genti alicui peculiaribus*. Athen. lib. VII. p. 329. & ex eo Euſtath. ad Odyſſ. ψ. p 799. Hujus operis partes fuiſſe videntur, quæ memorantur Suidæ: περὶ μετονομασίας ἰχθύων, & μηνῶν προσηγορίαι κατ᾽ ἔθνος καὶ πόλεις.

Ppp 2 hy-

* In editione Clariſſ. Bentleji bis male excuſum ἐνυμνότατοι contra leges choriambi. Sed hoc typographi vitium eſt haud dubie.

Ἑκάλη *Hecale*, Poema Heroicum de anu paupercula hujus nominis, quæ Theſeum hoſpitio excepit. Confer Illuſtris Spanhemii notas ad hymnum in Apollinem v. 106. ad quem locum Græcus Scholiaſtes: Ἐγκαλεῖ διὰ τούτων τοὺς σκώπτοντας αὐτὸν μὴ δύνασθαι ποιῆσαι μέγα ποίημα, ὅθεν ἠναγκάσθη ποιῆσαι τὴν Ἑκάλην. Dan. Heinſius ad Horatium p. 18. *Callimachus, ut notum eſt ex hymnis, male audiebat apud æmulos, quod ſola epigrammata, elegias & hymnos, nullum autem carmen ſcriberet perpetuum. Quorum judiciis commotus, Hecalen, ut notant interpretes, compoſuit, quod perfectum carmen fuit, licet non integram Theſei complecteretur hiſtoriam.* Vide & Politianum c. 24. Miſc. Meurſii Theſeum c. 10. Natalem Comitem III. 4. Mythologiæ, Suidam in κωλιάς & κωμῆται. Fragmenta à Doctiſſimo Bentlejo collecta num. XL - LXVI. & CX. Hecalen Callimachi *Marianus*, qui ſub Imp. Anaſtaſio vixit, explicavit Metaphraſi Jambica, ut Suidas teſtatur in Μαριανός.

Ἐλεγεῖα, in quo genere poematis principem habitum eſſe Callimachum teſtatur Quintilianus X. 1. unde Elegi Ovidio dicuntur *Callimachi numeri*, & alibi *molle Callimachi iter.* Vide & Diomedem lib. 3. pag. 382. Fragmenta à Bentlejo collecta p. 322. ſeq. tum num. CXCII.

Ἐλπίδες, *Spes.* Suid.

1. ἘΠΙΓΡΆΜΜΑΤΑ *Epigrammata*, quorum enarrationem olim ſcripſerat *Archibius* Grammaticus, Apollonii dyſcoli F. teſte Suida. Hodie in editionibus Callimachi noviſſimis exſtant Epigrammata LXII. His adde, quod ex Anthologiæ VI. 15. Callimacho auctoritate codicis Platini vindicat Clariſſ. Grævius præf. ad Callimachum. Etiam hoc vidi Callimacho tributum à Joachimo Camerario Orat. de bello Turcico, quod ad Callinum referunt codices Stobæi teſte Geſnero; H. Stephanus tribuit Tyrtæo:

Οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἱμαρμένον ἐστὶν
Ἄνδρ' οὐδ' εἰ προγόνων ᾖ γένος ἀθανάτων.
Πολλάκι δηϊοτῆτα φυγὼν καὶ δοῦπον ἀκόντων
Ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου &c.

Vide & fragmenta à Bentlejo collecta num. LXX - LXXIV. & CXLII. tum Natalem Comitem VII. 15. Mythol. & quæ viri docti

cti ad Martialem IV. 13. Attilius Fortunatianus de Priapeio metro: *Nam proprio commate Callimachus in Epigrammatibus usus est, & Bacchylides in carminibus & alii.* Laudat Callimachum Epigrammatum nomine Plinius IV. Epist. 3. Athenæus XV. p. 669. ἔτο γὰρ ἐν παιτὶ τὰ Καλλιμάχου γινώσκων ἐπιγράμματα &c. Inter Epigrammata vetera latina à P. Pithœo edita non longe ab initio libri primi occurrit hoc Callimachi, imagini inscriptum Jovis:

Quanam hæc forma? Dei. Cur versa est? fulgura lucis
Divinæ non fert debilis hæc acies.
Quid vero existit tanquam uno è corpore corpus?
Hic amor est. Si amor est, cur videt? At Jovis est.
Cur ita complicitis alis? nunquam evolat. At cur
In se convertit tela? sui ille amor est.
Cur ferro sine tela gerit? Quia vulneris expers
Ille est. At vester vulnerat & cruciat.

Ἐπινίκιον ἐλεγειακὸν εἰς Σωσίβιον, *Carmen Elegiacum ob partam victoriam, ad* * *Sosibium*, Athen. lib. IV. p 144. Θεόφρασος ἐν τῷ πρὸς κάσανδρον περὶ βασιλείας, εἰ γνήσιον τὸ σύγγραμμα, Πολλοὶ γὰρ αὐτό φασιν εἶναι Σωσιβίου εἰς ὃν Καλλίμαχος ὁ ποιητὴς ἐπινίκιον ἐλεγειακὸν ἐποίησεν.

Ἐπῶν, *Carminis Heroici liber* 1. allegatur in Stobæi serm. CXIV. de laude senectutis edit. Gesneri, sed nihil tale in Grotii edit. p. 476. & res ipsa docet, non esse ἔπη, quæ ibi adducuntur, sed ἐλεγεῖον.

Ἐτήσια *Anniversaria*, vide supra Αἴτια.

Θαυμάσια sive Θαυμάτων τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν καὶ τόπους ὄντων συναγωγή. *Mirabilia sive miraculorum per totum orbem collectanea.* Suid. Confer Meursium ad Apollonii Histor. mirabil. cap. 144. Phlegontis mirabil. cap. 4. & fragmenta à Bentlejo collecta num 75. Jonsium II. 12. de scriptoribus Hist. Philosoph. ubi & alios θαυμασίων scriptores collegit, quibus nonnullos adjungere me memini lib. 1. c. 22. §. 4. Partem hujus operis fuisse credibile est, quod Suidæ itidem inter scripta Callimachi memoratur

* Intellige Sosibium, qui in aula Ptolemæorum summæ rei præfuit, de quo Polybius lib. XV. Fuit & Sosibius quidam Tragicus, de quo dixi lib 2. c. 19. tum Sosibius Laco, Grammaticus ἐπιλυτικὸς sive solvendis quæstionibus celebris, quem θαυμάσιον vocat Athenæus lib XI. & memorat Suidas. De Sosibio Tarentino vide Humfredi Hody librum de Aristea p. 101.

tur περὶ τ̃ ἐν πελοποννήσῳ καὶ Ἰταλίᾳ θαυμασίων καὶ παραδόξων, *de rebus in Peloponneso & Italia mirabilibus.*

Ἴαμβοι & χωλιάμβοι. *Jambi & Choliambi.* Vide fragmenta à Bentlejo collecta num. LXXVI - C. & CCXIX. tum ad LXXXV. confer Salmasium p. 494. de usuris, & ad LXXXVI. Samulem Petitum Misc. Obs. lib. 1. c. 2. p. 9. seq. XCIV. est, quod unde petiisset Scaliger ad Manilium, non comperisse se fatetur Menagius ad Laertium lib. 1. sect. 23. Addendus & hic locus Strabonis IX. p. 437. Καλλίμαχος μὲν οὖν φησὶν ἐν Ἰάμβοις, τὰς Ἀφροδίτας, ἡ θεὸς γὸ οὐ μία, τὴν καστιήτην ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῷ φρονεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τ̃ ὑῶν θυσίαν.

Ἶβις sive invectiva & diræ in Apollonium Rhodium discipulum ingratum. Suidas in Καλλίμαχος. Cœlius Rhodiginus XIII. 1. *Cæcilius Minutianus Apulejus ait Corvinum* (alii suspicantur Hyginum) *ab Ovidio Ibin appellatum fuisse, ex avis * fœditate, cui ventrem rostro purgare insitum sit, & hoc ex Callimachi imitatione.* Hausit hæc Rhodiginus ex veteri in Ibin Ovidii scholiaste quem Salvagnius Boessius non vidit. Confer fragmenta Callimachi à Bentlejo collecta pag. 345. seq. Non adeo prolixum ** fuisse Battiadæ Ibin docet Ovidius v. 449. Poema difficile & quod Grammaticis crucem figeret, testatur Clemens Alex. 5. Strom. p. 571.

Ἱστορικὰ ὑπομνήματα, *Commentarii Historici.* Harpocrat. in ἄκη, Schol. Apollonii I. 116. Eustath. ad Odyss. μ. & Athenæus III. p. 95. qui innuit hoc opus ab aliis tributum fuisse Zenodoto.

Ἰοῦς ἄφιξις, *Jûs adventus.* Suid.

Περὶ μετονομασίας ἰχθύων, *de mutatis piscium nominibus.* Suid. vide supra in ἐθνικαὶ ὀνομασίαι.

Κτίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασίαι. *Origines insularum & urbium, & nomina mutata.* Suid. Videntur ex hoc opere petita, quæ Callimachum laudans notat Plinius III. 21. & 26. Hist. & Lutatius ad IV. Thebaidos v. 46.

Κυδίππη *Carmen de Acontio & Cydippe,* cujus meminit Ovidius de remediis amoris v. 380. 381. expressisse videtur in Epistolis Heroidum 20. seq.

* Imaginem hujus avis habes in Museo Romano Angeli Caussæi viri præstantissimi.

** Prolixiorem fuisse in describendis, quæ sibi versu exponere proposuisset & luxuriosiorem, perinde ut Parthenium & Euphorionem, notat Lucianus de scribenda historia T. 1. p. 637.

seq. Confer Aristænetum libri 1. Epistola 10. quem pleraque grandiora ex hoc Callimachi poemate transtulisse observat in notis doctissimus Josias Mercerus. Consulenda etiam fragmenta à Bentleio collecta num. CI - CII.

Κωμῳδίαι, *Comœdiæ*. Suidas.

Μέλη *Carmina Lyrica*. Suid.

Μηνῶν προσηγορίαι καθὰ ἔθνος καὶ πόλεις. Mensium nomina apud singulas gentes & urbes. Suid. Forte hæc pars fuit operis Callimachei cui titulus erat ἐθνικαὶ ὀνομασίαι.

Μουσεῖον *Museum*, sive de Museo, quod Alexandriæ hominibus eruditis alendis primum instituerat munificentia Regis Ptolemæi Philadelphi. Suid. de Museo illo Alexandrino agunt viri doctissimi Joh. Frid. Gronovius & Lud. Neocorus, quorum diatribæ tomo octavo thesauri Antiquitatum Græcarum sunt insertæ, Jonsius III. 2. ubi & alios de Museo scriptores deperditos commemorat: Tillemontius in historia Imperatorum Gallice edita T. 2. p. 431. seq. Guil. Caveus parte 2. Hist. literariæ scriptorum Ecclesiasticorum in Athenagora, & Rev. D. Adam Rechenbergius in exercitatione de hoc Museo edita Lipsiæ A. 1698.

Νόμιμα βαρβαρικά, *Instituta Barbarica*. Suid. in Φασηλιτῶν θῦμα. Addendus itaque Callimachus aliis νομίμων scriptoribus, de quibus agit Joh. Wovveranus c. 9. Polymathiæ.

Περὶ Νυμφῶν σύγγραμμα, *Liber de Nymphis*. Stob. eclog. Phys.

In Homerum scripta Callimachi *commentaria*, è duobus Strabonis locis, suspicatur vir doctissimus Joh. Meursius. Sed vide quæ notavi supra lib. 2. cap. 5. De Homeri ætate quidem egit Callimachus teste Tatiano, & de Margite Homeri teste Harpocratione in Μαργίτης. Sed utrumq; hoc non dubito nos fuisse lecturos in ejus πίναξι παντοδαπῶν συγγραμμάτων, si illud Callimachi opus ad nos pervenisset.

Περὶ ὀρνέων, *de Avibus* Athen. Ælian. & alii. Vide fragmenta à Bentlejo collecta p. 349. 350.

Πίναξ * παντοδαπῶν συγγραμμάτων sive πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων, καὶ ὧν συνέγραψαν, ἐν βιβλίοις ρκ'. *Index, sive Elenchus scriptorum omnis generis, libris CXX.* Suid. in hoc præstantissimo opere, &

* Alii fuere πίνακες, de quibus Polemonem, Hypsicratem & Antigonum laudat Laertius VII. 188. Pictorum nimirum veterum tabulæ singularibus scriptis collectæ ac recensitæ.

& quod intercidisse imprimis dolendum est, Callimachus præter nomen, ætatem, patriam, genus & vitam uniuscujusque scriptoris, scripta, scriptorum titulum, argumentum, & initium, numerumq; versuum * retulit, & dubia ac supposititia à genuinis auctorum fœtibus distinxit. Confer, quæ de hoc opere notavit Jonsius lib. II. cap. 5. Videtur autem digestum fuisse ita, ut unius argumenti scriptores conjungerentur, & una serie legerentur. Sic Tragicos & Comicos junctim rrcensuerat Callimachus in πίνακι καὶ ἀναγραφῇ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων, *in indice sive descriptione eorum, qui Tragœdias & Comœdias docuerunt*, *ab initiis* usque reperti utriusque dramatum generis, *secundum seriem temporum*. Hoc enim scriptum eidem Suidæ memoratum, non dubito partem fuisse majoris illius in CXX. lib. distributi. Confer, si juvat, quæ de aliis *didascaliarum* scriptoribus notavi supra lib. II. c. 19. in Aristotele. Similiter Rhetoras recensuerat Callimachus in πίνακι sive ἀναγραφῇ ῥητορικῶν, cujus mentionem facit præter Athenæum Dionysius Halicarnassensis. Leges & legumlatores in πίναξι τῶν νόμων *indicibus legum*, quorum tertius laudatur eidem Athenæo lib. 13. p. 585. ubi prima verba legis cujusdam refert cum numero στίχων. Sed & πίναξ τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν καὶ συνταγμάτων, *Index vocum inusitatarum scriptorumque Democriti*, Suidæ memoratus, quin ejusdem operis pars fuerit, vix dubito. Adversus Callimachi πίνακας scripserat *Aristophanes* Byzantius Grammaticus, teste Athenæo lib. IX. pag. 408.

Battiadem *in Paredris*, sive poemate, quo de dæmonibus paredris egerat, laudat Fulgentius in continentia Virgiliana: *nec illa, quæ Dardanus in dynameris, aut Battiades in paredris, aut Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.*

Πισαῖα scriptis Callimachi accenset Meursius è Fulgentii expositione antiquorum verborum in *tucceta*. Sed ibi reperio laudari non Callimachum, sed Callimorphum in Pisæis: *ambrosio redolent tucceta sapore.*

Συναγωγὴ ποταμῶν, sive περὶ τῶν ἐν οἰκουμένῃ ποταμῶν. *De fluminibus orbis terrarum liber*. Strabo lib. IX. p. 397. & Suidas. Hujus operis partes

* Emendandus interpres Athenæi VI. p. 244.

tes erant, quæ eidem Suidæ referuntur περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν & περὶ τῶν ἐν Ἀσίᾳ ποταμῶν, *de fluviis Europæ & Asiæ.*

Callimachum ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην allegat scriptor vitæ Arati. Ad illum, ni fallor, Praxiphanem, qui allegatur à Demetrio περὶ ἑρμηνείας §. 57.

Σατυρικὰ δράματα Suid.

Σεμέλη id.

Τραγῳδίαι id.

ὝΜΝΟΙ *Hymni*, quorum exstant hi sex Elegiaco carmine scripti: *in Jovem*, allegatur à Suida in ἀγορανόμους, λέπρον &c. ex eodẽ petitum est v. 8. seq. quod refertur ab Athenagora, Clemente Alex. & aliis, à Clarissimoque Bentlejo memoriæ lapsu relatum inter fragmenta num. CCCXCI. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, καὶ γὰρ τάφον ὦ ἄνα σεῖο Κρῆτες ἐτεκτήναντο. Hunc hymnum duplici metaphrasi latina poetica, adstrictiore altera , altera liberiore donavit *H. Stephanus*. Vertit & latino carmine præter *Nicolaum Frischlinum* (qui omnes prosa & versu ttanstulit) Bonaventura Vulcanius. (2) *in Apollinem*. (3) *in Dianam*, latino carmine redditus à *Francisco Florido Sabino* Basil. 1540. fol. pag. 315. inter alia Sabini scripta, & in editione Callimachi Frischliniana Basil. 1589. 8. p. 340. (4) *in Delum*. (5) *in lavacrum Palladis*, quem hymnum è MS. Codice accentibus destituto edidit & pereleganti Metaphrasi donavit *Angelus Politianus* c. 80. Miscell. (6) *in Cererem*. Hic Hymnus, ut superior quoque Dorice scriptus est, & Argis compositus videtut à Callimacho, si audimus ingeniosissimam Annam T. Fabri filiam.

Metaphrasin græcam Hymnorum Callimachi, uti Hecales quoq; Αἰτίων & Epigrammatum composuerat teste Suida *Marianus*, versibus jambicis 6810.

Ὑπομνήματα ἱστορικά. Supra in ἱστορικά.

Χωλίαμβοι. Suid. in διθυραμβ. & supra in Ἴαμβοι.

III. E veteribus Grammaticis nonnulli fuerunt, qui Callimachi scripta vel (1) commentariis illustrarent, ut *Astyages* quidam, cujus ὑπόμνημα εἰς Καλλίμαχον Suidas memorat, *Archibius* item, qui in Epigrammata, & *Eratosthenes* atque *Theon*, qui in Αἴτια scripserant, ut ante dixi: vel (2) explicarent Metaphrasi, ut *Marianus*, cujus jam in hymnis feci mentionem: vel (3 quomodo interpungenda essent, docerent, ut *Nicanor* Alexandrinus, qui teste eodem Suida, librum composuerat

περὶ στιγμῆς τῆς παρὰ Καλλιμάχῳ. Etiam contra Πίνακας ſcripſiſſe *Ariſtophanem* Grammaticum, notavi ex Athenæo, cui adde, quod Callimacho detrahere non dubitavit *Severianus* Procli Philoſophi diſcipulus, ut è Damaſcio in vita Iſidori, Suidas retulit in Σεβηριανός. Τὸν δὲ Καλλίμαχον εἰς χεῖρας λαβὼν, οὐκ ἔστιν ὅτε οὐ κατέσκωπτε τὸν Λίβυν ποιητὴν, ἀνιώμενος δὲ ἐπὶ μᾶλλον, ἤδη πολλαχοῦ καὶ τῷ βιβλίῳ προσέπτυε. Hoc odium fortaſſis inde provenit, quod de Platone Callimachus ſecus ſenſit, eumque idoneum Poetarum eſſe judicem inficiatus eſt, quo nomine etiam in Callimachum invehitur Proclus I. in Timæum p. 28.

IV. *Scholia brevia Græca*, quæ hodie è MS. codice in ſex hymnos edita exſtant, cui debeantur auctori incertum eſt. Scriptores in iis veteres allegantur nulli præter Heſiodum I. 95. III. 53. Homerum II. 6. 35. 50. III. 4. 12. 40. 90. 250. IV. 73. 122. 209. 286. V. 30. Theocritum III. 19. Diogenianum III 190. Herodianum III. 235. Thucydidem IV. 11. Pindari & Bacchylidis de Delo IV. 28. Olenis Lycii hymnum IV. 155. & Platonē Phædone IV. 312. Syracuſanæ dialecti mentio fit II. 15. Geſnerus in Bibliotheca admodum recentem notat eſſe ſcholiorum horumce ſive auctorem ſive collectorem, quod VI. 111. αἴλουρον ait ἰδιωτικῶς ſive lingua vulgari appellari κάττον. Scholia inedita interlinearia in Callimachum memorat Labbeus Bibl. nov. MS. p. 372. Anonymum vitæ Callimachi auctorem, quæ editionibus præfigi ſolet, perperam à Suida diſtingvit Menagius ad Laertii IX. 40.

V. *Editiones Callimachi.*

Græcæ cum ſcholiis Græcis.

1. Prima Hymnorum ſex, literis capitalibus, Florentiæ in 4. edente Laſcari.
2. Baſileæ apud Hieron. Frobenium 1532. 4. adjuncta ad calcem veteri Gnomologia, de qua dixi ſupra lib. 2. c. II. §. 5.
3. Pariſiis apud Vaſcoſanum 1549. 4.

Editionem Baſil. 1556. Bœclero memoratam non vidi, nec quam Bolduanus Lipeniusque cum emendationibus *Lud. Carrionis* ajunt prodiiſſe ibid. 1557. Neque Pariſienſem 1574. 4.

Græcæ ſine Scholiis.

Aldina A. 1513. 8. cum Pindaro, Dionyſio, Lycophrone.
H. Stephani inter Poetas Principes. Pariſ. 1566. fol. typis luculentis.

Græ-

Græco-latinæ sine Scholiis Græcis.

Hymni & Epigrammata cum versione *Nic. Frischlini* In corpore poetarum Græcorum Genev. 1606. fol. Jacobo Lectio curante p. 554. seq. Hymni, Epigrammata & fragmenta cum notis *Bonaventuræ Vulcanii*, Antvverp. & Lugd. Bat. 1584. 12. quæ editio cum notis MSS. Martini Sladi, P. Francii & aliorum fuit in Bibliotheca laudati Francii, & ab illo utenda data fuit Clarissimo Grævio. Ad Callimachum *Moschi Idyllia* quoque adjunxit in hac editione Vulcanius.

Cum notis *Annæ Tan. Fabri* filiæ, quæ novem Epigrammata ex Anthologia inedita (illustri Huetio, cui Callimachus iste dicatus est, communicante) prima vulgavit & interpretata est, fragmentaque post H. Stephanum, Vulcaniumque nova adjunxit. Paris. 1675. 4.

Græco latinæ cum scholiis Græcis, & notis doctorum Virorum.

Hymni & Epigrammata è recensione *H. Stephani*, cum ejusdem notis, & cum versione gemina, notisque *Nicodemi Frischlini* * Genev. 1577. 4. Adjunxit & H. Stephanus Callimachi fragmenta quædam à se collecta.

Hymni cum duplici interpretatione (prosa una, altera carmine) & annotationibus *Nicod. Frischlini* recognitis, scholiisque veteribus græcis separatim adnexis, tum Epigrammata Callimachi XXXIII. cum versione ligata, & fragmenta (quæ ab H. Stephano jam collecta dixi) Basil. 1589. 8. Vitam Callimachi quoque præfixit Frischlinus Græce & latine à se compositam, & *Archiæ* Epigrammata Græca ex Anthologia excerpta, & latina donata Metaphrasi, ne dicam de aliis Frischlini carminibus & Epigrammatis Græcis & latinis, hymnoque Græco in Christum proditum, quæ in hac editione Callimacho subjuncta leguntur.

Locupletissima & elegantissima omnium editio Callimachi est Ultrajectina A. 1697. 8. 2. Voluminibus, ex recensione *Theodori Grævii*,

* Epistola dedicatoria Frischlini data est Tubingæ A. 1571. nulla vero Callimachi editio Frischliniana Tubingæ prodiit, licet hoc ex Actis Erud. 1695. p. 487 aliquis possit suspicari, sed Genevam ad H. Stephanum Tubinga suas lucubrationes misit Frischlinus. Falluntur quoque, qui editionem A. 1577. non Genevæ, sed Parisiis prodiisse affirmant.

vii, Joh. Georgii F. licet Theodorus ipse manum ultimam operi non admovit, sed in flore ætatis exstinctus magno Patri absolvendum reliquit. In hac editione primum occurrunt *Hymni VI.* nitide excusi & eleganti icone in æs incisa singuli ornati, cum versione prosaica à Theodoro Grævio interpolata, subjectis per singulas paginas Scholiis Græcis, & notis virorum doctorum Francisci * Robortelli, H. Stephani, Bonav. Vulcanii, Annæ Tan. Fabri filiæ Daceriæ, & quas Theodorus vel ipse addidit vel ex Joh. Meursii ineditis lectionibus Academicis in Callimachum petiit, vel à Jac. Gronovio. P. Francio, & aliis viris doctis accepit. Hymnos excipit *Poematium de Coma Berenices* latine è Catullo, tum *Epigrammata* Callimachi LXII. ex edita & inedita Anthologia & aliunde collecta, quorum septem postrema ante lucem non viderant. Universa notis eruditis illustravit Bentlejus, & ab undequadragesimo usque latine transtulit, additæ præterea notæ sunt variorum, Annæ Fabri maxime & Vulcanii. Seqvuntur inde fragmenta Callimachi post Henrici Stephani industriam longe diligentius collecta à Vulcanio, Anna Fabri, Ez. Spanhemio & diligentissime à Richardo Bentlejo, cujus Spanhemii & Bentleji collectiones nunquam ante editæ fuerant. Addes, si placet hoc è Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem: *Τῆς δὲ κακίας τοῦ λόγου ἐστὶ καὶ ἡ ἀκυρολογία, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐπὶ τῶν ἀπολλυμένων νηπίων,*

Μητέρας ἐξεκένωσαν ἐκούφισαν δὲ τιθήνας.

Τοὐναντίον γὰρ, ἐβάρυναν ἀπολέσαντες τὰ ὑπ' αὐτῶν τρεφόμενα βρέφη. Habes præterea in Græviana Callimachi editione notas Frischlini integras separatim excusas & p. 456. Henrici Stephani sex Epigrammata judicio Ovidii ** Callimachum arte non ingenio valere existimantis opposita. Hinc Bentleji in loca quædam hymnorum egregiæ animadversiones, in quibus nonnulla, de quibus Stanleio etiam in mentem venerat. Quod vero in iisdem p. 495. seq. adversus Casaubonum c. 18. lect. Theocrit. & Salmasium p. 242. ad aram Dosiadæ disputat, Græcos nunquam *αι* & *οι* secuta consonante corripuisse, refellitur argumentis non inficiandis à Joh. Jensio lib. 2. c. 6.

* Robortelli annotationes in hymnos Callimachi & aliorum quorundam scriptorum loca prodiere Venet. 1543. 8. Nonnulla fragmenta Callimachi emendat & illustrat Casaubonus c. 4. lectionum Theocritearum.

** De illo Ovidii judicio vide Heinsium prolegom. ad Hesiodum edit. in 4. ubi ostendit Ovidium per ingenium intellexisse *ὁρμὴν* sive impetum poeticum, quo sæpe peccant Poetæ, & optimi sunt, qui peccant sæpissime.

6. lectionum Lucianearum p. 166. ſeq. Videſis & Jac. Gronovium ad Manethonis Apoteleſmatica p. 274. Poſt Bentleji animadverſiones ſeqvuntur notæ Pauli Voetii anteceſſoris Ultrajectini, quas e Bibliotheca filii, Illuſtris Viri, Pauli Voetii van Winſen, cui tota hæc editio à Grævio inſcripta eſt, primus heic Paulus Bauldry edidit. Volumen claudunt dedicationes præfationesque Friſchlini, Vulcanii & Annæ Fabri, tum indices locupletiſſimi, quorum familiam ducit index græcus omnium verborum, quæ in Callimachi hymnis, epigrammatis & fragmentis occurrunt. Volumen alterum impletur uberrimis & longe doctiſſimis Illuſtris Ez. Spanhemii ad ſex Callimachi hymnos commentariis, *opere* ut elegantiſſimus Brouckhuſius ad Propertium p. 314. vere ſcripſit, *admirandæ eruditionis, & quale hodie vix ſperare ab ullo mortalium audeamus.*

VI. Fuerunt & alii Callimachi (1) Strategus noſtri avus. Vide Epigramma 21. (2) Callimachus noſtri ſororis filius, quem *de Inſulis* ſcripſiſſe carmine Epico, è Suida notavi. (3) Callimachus Athenienſis, dux fortiſſimus & cum Cynægiro Medici belli fulmen, cujus præter alios meminit Plutarchus in Catone p. 353. hic ipſe enim eſt, licet diverſum facit aliud agens doctiſſimus Jonſius p. 242. (4) Callimachus Amiſenorum & poſtea Niſibis præfectus arte Mechanica clarus adverſus Romanos in bello Mithridatico. Plutarch. Lucullo p. 503. & 514. (5) Callimachus ſtatuarius, de quo videndus Franciſcus Junius in Catalogo Artificum. Neque alium forte Callimachum intelligit Plinius VII. 47. in loco, quem inter Battiadæ fragmenta adſcripſit præſtantiſſimus Bentlejus num. CCCXCIX. (6) Callimachus Athenienſis, amicus Platonis, & curator ejus teſtamenti Laert. III. 42. & 43. (7) Callimachus χοροδιδάσκαλος, Ariſtoph. Eccleſiaz. v. 184. (8) Medicus Herophileus, quem vocabula Hippocratis expoſuiſſe teſtatur Erotianus ſive Herodianus in præfat. lexici, & quem *de coronis, quæ nocerent capiti*, græce ſcripſiſſe teſtatur Plinius XXI. 3. Hic videtur etiam reſpici à Galeno I. in VI. Epidem T. 5. edit Baſil. p. 447. At apud Euſebium X. 11. præparat. Evangel. pro *Callimacho Colophonio* legendum eſt è Tatiano *Antimachus*, quod miror fugiſſe illuſtrem Spanhemium quem nihil fugit, p. 119. ad Callimachum, & G. Voſſium in Poetis Græcis. Per *Romanum* vero *Callimachum* Propertius IV. 1. 46. intelligit ſeipſum, non alium neſcio quem Romani Callimachi nomine poetam, ut exiſtimavit Flavius Blondus.

Apud Quintilianum XI. 2. pro *Apollas Callimachus* (ut habet etiam illustris Obrechti editio) quidam legunt *Apollas & Callimachus.*

Fuit & annis abhinc ducentis amplius *Philippus* quidam *Callimachus Experiens* Florentinus, post varia scripta, Historici præcipue argumenti edita, A. 1490. defunctus, quem Philippum Callimachum à Callimacho Experiente diversum perperam facit Kœnigius in Bibliotheca.

CAPUT XX.

De MANETHONE Ægyptio, & aliis Astrologiæ Apotelesmaticæ Scriptoribus.

Manethonis nomen & ætas: Ægyptiaca & alia scripa deperdita. 1 - 7. Apotelesmatica ejusdem auctoris. 8. De aliis Astrologis Apotelesmaticis Græcis editis, singillatim de Paulo Alexandrino, & Hephæstionis Thebani, Vettiique Valentis fragmentis. 9. De Astrologis Græcis ineditis. 10. De Astrologis Græcis deperditis. 11. Catalogus scriptorum qui Astrologiam Apotelesmaticam oppugnarunt. 12.

NOmen MANETHONIS varie exaratum reperio, (*) Μαίναιθως, Μά-

* Vide Menag. ad Laert. p. 8. Cæterum Ægyptium nomen est haud dubie Manethon, ut operam ludat Harduinus, qui in Chronologia V. I. p. 32. repetit ex *Man* voce Germanica quæ *virum* sonat, & Hebraico אתן *cum*, atque און *virtute.* Nec felicius ipsi res procedit, cum Ægyptiæ veteris linguæ ignarus, tamen p. 28. seq. negat in Ægyptiorum dynastiis apud Manethonem occurrere nomina Ægyptia, sed omnia esse ex Hebræis, pauca è Græcis petita fontibus. Sed exempla quæ mox affert ita sunt comparata, ut æque facile ex Mexicano aliquis idiomate illa possit deducere. Manethonis nomini affinia *Menuthis* Canobi uxor, apud Epiphan. & *Menuthis* vicus Ægypti de quo Stephanus Byz.

Μάνεθως, Μανεθῶς, Μανεθὰς, Μανεθῶ, Μανέθων, Μανεθὼν, Μαναίθων, & Μανεθῶν denique, quod postremum præ cæteris scribendi modis probat Ed. Bernhardus vir infinitæ eruditionis in notis, utinam integris, ad Josephum p. 21. Fuit hoc nomine olim in Ægypto vir omni genere sapientiæ (*a*) excultus, patria Sebennytes (*b*) vel Diospolitanus, qui sub Ptolemæo Philadelpho functus apud Mendesios (*c*) vel Heliopolitas summi sacerdotis & scribæ sacri munere, varia Græce (*d*) scripsit & eidem Ptolemæo dicavit, Historica, Physica & de Apotelesmatica Astrologia, de quibus singulis nonnihil dicam.

I. Ἀιγυπτιακῶν *tres libros* composuisse constat è Georgio Syncello (*e*) qui ex Africano & Eusebii Chronicis diligenter transscripsit quæ Manethon ex *sacris Hermetis columnis* (*f*) de antiquis Ægyptiorum Regibus tradiderat, persequens γενεὰς CXIII. in Dynastiis XXXI. Secutus est Manethon χρονογραφεῖον aliquod Ægyptium, quod παλαιὸν vocatur à Syncello p. 51. & pertingebat usque ad Regem ultimum dynastiæ trigesimæ Nectanebonem, cujus ab Ocho pulsi fuga incidit in Olymp. CVII. 3. paucis ante Persas ab Alexandro victos annis. Trigesimam primam Dy-

(*a*) Ælianus X. 16. de animal. ἀκούω δὲ καὶ Μαναίθωνα τὸν Ἀιγύπτιον σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακότα ἄνδρα εἰπεῖν &c.

(*b*) Suid. Μάναιθως ἐκ Διοσπόλεως τῆς Ἀιγύπτου, ἢ Σεβεννύτης. Sebennytam vocat & Syncellus p. 16. 18. ipse de se Manetho ibid. p. 40. γένει Σεβεννύτης ὑπάρχων ἡλιουπολίτης, τῷ δεσπότῃ μου Πτολεμαίῳ χαίρειν.

(*c*) Rursus Suidas: Μάναιθως Μένδης ἱερεὺς (doctissimus Suidæ sospitator Neocorus in MSto codice Paris. reperit ἀρχιερεύς) Ἀιγύπτου. Apud Syncellum quoque p. 40. Manethon ipse in Epistola ad Ptolemæum se appellat ἀρχιερέα καὶ γραμματέα τῶν κατ' Ἄιγυπτον ἱερῶν ἀδύτων. Syncello ibid. ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Ἀιγύπτῳ εἰδωλείων.

(*d*) Josephus 1. contra Apionem, sive Manethonem potius (in illo enim confutando maxima libri pars occupatur) p. 1039. Μανεθῶν δ' ἦν τὸ γένος ἀνὴρ Ἀιγύπτιος, τῆς ἑλληνικῆς μετεσχηκὼς παιδείας, ὡς δῆλός ἐστι, γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν κ. τ. λ. Eusebius in exordio libri 2. præparat. πᾶσαν μὲν οὖν τὴν Ἀιγυπτιακὴν ἱστορίαν εἰς πλάτος τῆς ἑλλήνων μετείληφε φωνῆς, ἰδίως τε τὰ περὶ τῆς κατ' αὐτοὺς Θεολογίας Μανεθῶς ὁ Ἀιγύπτιος ἔντε ᾗ ἔγραψεν ἱερᾷ βίβλῳ καὶ ἐν ἑτέροις αὐτοῦ συγγράμμασιν.

(*e*) Primus tomus continebat XI. Dynastias Deorum Semideorumque, annis 2300. Reges CXCII. Secundus Dynastias XII. -- XIX. annis 1121. Reges XCII. Tertius Dynastias XX. - - XXXI. per annos 1050. primum librum laudat Syncellus p. 60. secundum p. 59. 72. 73. tertium p. 78. 256. ubi ultimum hunc fuisse testatur. Vide & Scal. ad Græca Eusebii p. 411. b.

(*f*) Syncell. p. 40.

Dynaſtiam videtur Manethon addidiſſe, in qua tres Reges: Artaxerxes Ochus, Arſes Ochi F. & Darius Codomannus quem Alexander ſuperavit. Vide Syncellum p. 78. & 256 qui veteri illo Chronico deceptum Manethonem p. 51. & non pauca mentitum obſervat, ut Ægyptiæ gentis laudes & antiquitatem amplificaret. p. 15. 17. 37. Profeſſus & ipſe Manethõ eſt ſe addidiſſe nonnulla *ἐκ τῶν ἀδεσπότων μυθολογουμένων*, uti ſunt quæ confutat Joſephus 1. contra Apion. p. 1052. ſeq. Plura hoc de opere ne addam, facit virorum doctiſſimorum Voſſii & Marshami induſtria, quorum ille lib. 1. de Hiſt. Gr. cap. 14. hic ſub initium præclari Canonis Chronici de eo agendum ſibi duxit. Fidem Manethonis merito elevant poſt Joſephum lib. 1. contra Apion. p. 1039. ſeq. Hermannus Conringius in Adverſariis Chronolog. de antiquis Aſiæ & Ægypti dynaſtiis c. 17. p. 190. ſeq. Ed. Stillingfleetus Orig. ſacr. lib. 1. c. 2. Iſ. Voſſius cap. 10. de ætate mundi, & Melch. Leydeckerus lib. 3. de Rep. Hebræorum p. 115. ſeq. Ac certe nihil difficilius fuerit quam dynaſtias Manethonis expedire & cum reliqua veteri Hiſtoria conciliare, ut perſpicuum eſt ſi quis inter ſe conferat conatus præſtantiſſimorum veteri ævo Chronologorum Africani, Euſebii, & Syncelli: vel recentium Scaligeri Can. Iſagog. p. 128. ſeq. & 316. ſeq. Sam. Petiti c. 27 (lib. IV. c. 6.) Var. lect. Kircherum 1. Oedipi p. 68. ſeq. Petavii, Uſſerii, Marshamiq; qui in diverſis Ægypti regionibus plures dynaſtias ſimul eodem tempore rebus præfuiſſe contendit, & in antiquitate temporum reſtituta Pauli Pezronii. Fragmenta quædam Manethonis è Joſepho & Syncello deſcripſit illuſtravitque Scaliger in Græcis Euſebii & ad calcem operis immortalis de emendatione temporum.

II. Ἱερὰ βίβλος. *Liber Sacer*, quo de Theologia Ægyptiorum Manethon egerat. Meminit præter alia Manethonis *συγγράμματα* Euſebius in limine libri 2. præparat. cujus verba jam in notula adſcripſi. Reſpicit forte etiam Theodoritus, quo teſte lib. 2. Therapevt. p. 34. Μανεθὼς τὰ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος καὶ Ἄπιδος καὶ Σαράπιδος καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐμυθολόγησε. Egerat de Diis ac Semideis gentis ſuæ etiam in Ægyptiacorum libris: ſed ibi magis Chronologi atq; Hiſtorici, at in ſacro ſermone Theologi partibus functus fuiſſe mihi videtur. Quanquam idem cum illis ſacrum hoc opus fuiſſe haud dubitavit G. Voſſius.

III. Βίβλος τῆς Σώθεως, ad Ptolemæum. Syncell. p. 40. Scaliger ad Græca Euſebii p. 408. *Σῶθιν τὴν Ἰάχου vocabant Ægyptii: item Σωθιακὴν περίοδον Ἴσους ſive Iſidis peregrinationem, quæ etiam refertur à Prometheo*

apud

apud Æſchylum. (v. 822. ſeq.) *Videntur Ægyptii annorum ſuorum certiſſimam Epocham* ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου *repetiviſſe, ut manifeſte colligitur ex Clemente Alex.* (1. Strom. p. 335.) *neque dubito* τὴν Σώθεως βίβλον τοῦ Μανεθῶ *ab eodem initio regum ſuorum dynaſtias deduxiſſe. Apud Vettium Valentem Antiochenum* Σηθ *ex libris Petoſiris, non* Σῶθις *dicitur.* Ex his verbis colligas Scaligerum βίβλον Σώθεως haud diverſum exiſtimaſſe ab opere Hiſtorico de Ægyptiorum dynaſtiis. Sed mihi potius videtur in hoc libro Manetho egiſſe de anno Ægyptiorum Cynico, de quo dixi ad Chalcidium p. 218. ubi pro σωλεχὺν legendum σῶθιν. Notum eſt ſidus quod Græcis ἀστροκύων, idem Ægyptiis dictum Σῶθιν fuiſſe.

IV. Manetho ἐν τῷ πρὸς Ἡρόδοτον laudatur ab Etymologici M. auctore in λεοντοκόμος & ab Euſtathio ad Iliad. λ. p. 857. edit. Rom. ἐν τοῖς πρὸς Ἡρόδοτον. Magnus quoque Bochartus 1. Hieroz. p. 715. allegat Manethonem in notis ad Herodotum. Sed aut fallor aut Euſtathius & Etymologici ſcriptor inciderunt in locum Manethonis Hiſtoriarum in quo Herodotum caſtigaverat. Certe Joſephus 1. contra Apionem p. 1039. de Hiſtoria Manethonis loquens teſtatur Herodotum ſæpius in illa ab ipſo reprehenſum ob res Ægyptiacas falſo memoriæ proditas: γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἔκ τε τῶν ἱερέων, ὥς φησιν αὐτὸς, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὸν ΗΡΟΔΟΤΟΝ ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ' ἀγνοίας ἐψευσμένον.

V. Περὶ ἀρχαϊσμοῦ καὶ εὐσεβείας *de Antiquitate & pietate* ſive de priſcis & religioſis Ægyptiorum ritibus *liber*, è quo Porphyrius lib. 2. de abſtinendo ab animatis §. 55. narrat immolandorum hominum conſvetudinem Heliopoli ſuſtuliſſe Regem Amaſin. Porphyrii locus legitur & in Euſebii IV. 16. præparat. & reſpicitur à Theodorito VII. Therapevt. p. 109. licet Manethonem haud nominet. Confer Marshami Canonem Chron. p. 315. ſeq. Ex eodem Manethonis libro videtur narrare Plutarchus de Iſide & Oſiride p. 380. quod in urbe Ilethyæ (εἰληθυίας enim pro Ἰδιθύας legendum, notavit Vir doctiſſimus) homines vivos palam exuſſerint canicularibus diebus, cineribus etiam procul parſis ac diſſipatis, ne quidquam de luſtramentis hiſce Typhoniis ſupereſſet.

VI. Φυσικῶν ἐπιτομή. Laert. procem. ſect. 10. Hæc forte ſunt quæ Suidas memorat Φυσιολογικά, & è quibus Ælianus X. 16. de animal. videtur referre eos, qui ſuillum lac bibant, lepra ac vitiligine infici, etſi li-

librum ipsum Manethonis haud vidisse, suspiceris ex eo, quod dicit ἀκούω εἰπεῖν.

VII. Περὶ κατασκευῆς κυφίων de ratione præparandi sacri suffiminis quod κῦφι Ægyptiis vocabatur, & memoratum est Plutarcho, Galeno, S. Hieronymo. Vide Kircherum T. 2. Oedidi part. 2. p. 539. Suidas quidem hoc scriptum Manethoni Mendesio vindicat, quem à Sebennyte videtur diversum facere, sed hujuscemodi in rebus quam parum tribui ejus fidei possit, eruditos viros haud latet.

VIII. Manethoni præterea ἀποτελεσματικὰ δι' ἐπῶν tribuit Suidas, & alia quædam ut ait Ἀστρονομούμενα. Etiam Paulini Nolani (*g*) Epistolæ XXXVIII. subjicitur carmen ad Jovium, in quo ejusdem operis mentio:

Nunc tria miremur texentem fata Platonem,
Aut Arati numeros, aut picta Manæthonis astra.

Neque vero aliud hic sunt *picta astra* quam carmine descripta, & verbis, ut ait Plautus Pœnulo, depicta, quemadmodum de Ennio apud Ciceronem 1. Tusc. quæst. c. 15. *Hic vestrum pinxit maxima facta patrum.* Notum & illud Simonidis, quod variis locis refert Plutarchus (*h*) ζωγραφίαν μὲν εἶναι φθεγγομένην τὴν ποίησιν, ποίησιν δὲ σιγῶσαν τὴν ζωγραφίαν, *Poesin esse picturam loquentem, picturam vero, Poesin quamdam tacitam silentemque.* Manethon ipse poema suum cum Hermetis κηροχύτῳ γραφῇ conferens μάθημα λάλον vocat sub initium libri V. quod è versione mea adscribam:

E libris, Ptolemæe, sacris, sacrisque columnis
Arcanis, sapiens quas his in reperit Hermes
Signavit vires proprias cœlestibus astris. *Con-*

(*g*) Barthius lib: 1. adversar. c. 15. *Auctor carminis ad Colleam vel Jovium, quod non optime Paulino abscribi, alibi demonstramus.* Idem XXXII. 22. tribuere videtur Claudiano Mamerto: *Paulinus sive Mamertus ad Colleam* Confer LIV. 3. Paulino audacter tribuit Cerda in Adversariis sacris c. 149. p. 364. Cerdam enim malui vocare quam Lacerdam, quoniam ipse c. 185 p. 497. Nicolaum Abramum suæ Societatis virum non dubitat eo nomine reprehendere *Nicolaus*, inquit, *Abramus, cujus ego nomen melius teneo quam ille meum, qui me citans Lacerdam nominat: ego enim Joannes Ludovicus de la Cerda nominor, itaque Cerdam debuisset dicere, non Lacerdam. Sed ignosco homini ignoranti nostrum idioma* &c.

(*h*) Plutarch. de audiendis poematibus p. 12. edit Grotii. (in cujus viri maximi versione male est descriptum: *Picturam esse loquens Poema, Poema vero tacitam picturam*) de dignoscendo adulatore p. 58. & IX ult. Sympos.

Consilii adjutor fuit illi Asclepius, inde
Ceris mandavit formas, divinaque imago
Florilegæ impressa est dono pulcherrima Musæ.
Ast ego si illuni cœlestia sidera nocte
Sæpe revisendo, picturam sisto loquentem,
Nec quisquam potis est partem hujus cernere laudis
Quam solus, quem plurimum amo, magnus Petosiris,
Non levis iste labor, Ptolemæe, videbitur ulli.

Jacobus Gronovius Vir. Clariss. in postremo versu edidit, ού βαιὸς κάματος οὗτος, unde totum hunc locum non videtur cepisse, certe, ut multa, obscurissime reddidisse. Sed legendum esse οὐ βαιὸς, ut in mea versione interpretatus sum, nec ipse, credo negabit, si conferet exordium libri primi, ubi inter alia hæc leguntur:

De nocte insomnis multo de luce labori
Indulsi, ut Tibi quos mea fecit Musa libellos
Mitterem, & è studiis ferres hæc commoda nostris.

Supersunt Manethonis ἀποτελεσματικῶν, sive de viribus & effectis Astrorum libri sex, scripti ad Ptolemæum Regem, quem Philadelphum esse, adeoque & Manethonem eundem qui Ægyptiaca & alia jam à me commemorata scripsit, nulla ut opinor ratione idonea negari poterit. Illud vero de Philadelpho apertissime etiam confirmatur lib. V. 208. ubi Ἀρσινόης ὑμέναιοι diserte memorantur, quod & erudito editori observatum. Cæterum tulere ætatem Apotelesmatica Manethonis in unico quantum sciam codice Mediceo sexcentorum circiter annorum, è quo varia virorum doctorum Lucæ Holstenii & Lucæ Langermanni apographa, atq; Jacobi quoque Gronovii editio profluxit. Versiculos quosdam ex illo opere tum adhuc inedito produxerat Alexander Morus in notis haud protrita eruditione refertis ad novum fœdus in Jacobi I. 1. Alios Abrahamus Hinckelmañus, decus hujus urbis immortale, in detectione fundamenti Bohemiani edita Hamburgi 1693.4. p. 114. cujus verba è Germanico hic translata adscribam: *De Astrologia apotelesmatica nullum forte in orbe terrarum superest monumentum antiquius sex libris Manethonis sacerdotis Ægyptii, qui versibus elegantibus Græcis concinnati in hac urbe* (Hambur-

go) *exstant. Semel quidem occurrit in Bibliotheca Joannea inter Codices Holstenianos, alterum exemplum est apud virum quendam nobilissimum, in cujus apographi ora sive margine etiam emendationes non paucæ eruditæ occurrunt. Inscriptum est hoc opus Regi Ægypti Ptolemæo, Philadelpho haud dubie, qui artem illam magni faciebat, ut patet ex ipso statim limine poematis.* χαίροις ὦ Πτολεμαῖε *&c. Testatur quoque Manetho Hermetis se doctrinam afferre lib. V.* ἐξ ἀδύτων ἱερῶν βίβλων *&c. Unde etiam patet sententiam Kircheri qui duos fuisse Manethones contendit T. 1. Oedipi Syntagm. I. cap. 9. merum commentum esse. Adde Stillingfleeti Origenes sacras p. 51. 53.* Hæc verba cum legissem, adii virum, non minus doctrina ac pietate insignem quam humanitate incredibili, atque ut mihi Manethonis inspiciendi copiam faceret, ab eo petii, neque hanc tantum ab eo, sed & describendi haud difficulter impetravi. Hinc de edendo scriptore cogitans, latine ita reddere institui, ut *versum* versu exprimerem: tum acerba morte *(i)* interim extincto viro præstantissimo, editionem ipsam sum aggressus, versione Græcis ex adverso posita, & libro primo ut in MSto Codice reperi in Aphorismos LXX. distincto, & adscriptis in margine græcis argumentis, quæ compendio exarata etiam in Apographo, atq; adeo difficiliora lectu erant, sed ad intelligendum Poetam non parum conferre mihi visa sunt. Hujus editionis meæ primis forte foliis conspectis calcar sibi addere passus est clarissimus Jacobus Gronovius ad maturandam suam Apotelesmaticorum Manethonis editionem, quam omissis illis quæ dixi argumentis dedit Græce, Lugd. Bat. 1698. 4. latina sua versione prosaria ad calcem separatim subjuncta, additis nonnullis notulis sive castigationib⁹. Cum vero & mihi alia essent quæ agerem, & argumenti vanitas sisteret utcunque impetum animi, miraque esset typorum Græcorum apud nostros lentitudo ac difficultas, facile me prævertit nec invitum. Existimo etiam laborem illum quem rei literariæ bono haud levem insumsit, aliud longe mereri, quam ut propter illa quæ in ejus editione vel interpretatione, vel notis etiam obelo digna animadverti (*) fortassis possint, vel à me vel ab alio quocunque exagitetur, cum homines simus, & scriptorem antiqvum

(i) Hæmorrhagia correptus obiit Hinckelmannus ὁ μακαρίτης non multo major quadragenario, 3. Id. Febr. Anni 1695. Vide Rev. Viri amici ac popularis mei honoratiss. Henrici Pippingi sacrum decadum septenarium sive Memorias LXX. Theologorum p. 599.

* Animadversa in versione loca quædam non inficianda sunt ab illustris doctrinæ Viro Jacobo Perizonio, in responsione ad nuperam notitiam de variis Æliani aliorumque auctorum locis, Lugd. Bat. 1703. 8. pag. 38. seq.

qvum Græcum eumque Poetam & Aſtrologum antea ineditum in lucem proferre omnibus abſolutum numeris, res difficillima ſit, neque ulli hactenus quod ſciam contigerit mortalium. Optent tamen multi mecũ, ut vir doctus ſecum habitans viciſſim faſtuoſo aliorum contemtu, & acerbis indigniſſimisque ſarcaſmis ac reprehenſionibus quibus viros quoslibet ſpirantes ac defunctos, etiam præclariſſimos, nulla vel leviſſima data occaſione ſugillat, (cujus rei exemplum vel in præfatione ad Manethonem adverſus Gerh. Joh. Voſſium & Alex. Morum dicta præbere poſſunt) non adeo conſpurcaret ſcripta & merita ſua in literas, certe præclara, ſed futura opido majora, ſi quam diligenter humaniores tractat literas tam ſedulo quoque caveret humanitati bellum indicere.

In notis ad Manethonem p. 267. Vir doctus protulit verſus Hexametros Græci Poetæ de ſeptem Planetis, *neſcio*, inquit, *an editos, certe dignos qui legantur.* Hos ipſos in Stobæi Eclogis Phyſicis pridem vulgatos lector reperiet, & ab Hugone Grotio p. 135. excerpt. latinis verſibus eleganter redditos. Septimus verſiculus quoq; ſub Theonis nomine exſtat in extremo libri primi Anthologiæ Gr. Epigrammatum. Spicilegium Emendationum & notarum in Manethonem, & argumenta Græca in librum primum, publici juris facere animus mihi eſt, cum otium nactus fuero ad Maximi poema, de quo infra, περὶ Καταρχῶν, & meam Manethonis verſionem, Manilii exemplo, carmine latino compoſitam in lucem proferendam.

Fuerunt nonnulli qui dubitarent an Apoteleſmaticon libri ad Manethonem referenda eſſent, vel qui plane contenderent illos nomen tam antiqui auctoris mentiri. Hiſce neſcio an accenſere debeam doctiſſimum Carolum Cangium de Fraxinis, qui in indice auctorum quibus ad condendum gloſſarium mediæ Græcitatis uſus eſt, memorat Manethonis ἀποτελεσματικοῦ ἀποτελέσματα τῶν ἀναβιβαζόντων ex Cod. Colbertino num. 2079. Nam ex Gloſſario ipſo in voce λωπικάριοι, πρακτόριον & alibi apparet Manethonis poema à Cangio minime fuiſſe inſpectum, ſed tantum tenuia quædam lemmata ex Manethonis Aphoriſmis à Gramatico quodam collecta, qualia exſtare dixi in ora codicis Medicei. In poemate autem ipſo quid demum indignum ſit ſcriptore Ptolemæis æquali, quid antiquiſſimo Aſtrologo ac Poeta, nihil hactenus fuit ab iis qui genuinum illud eſſe dubitant, in medium allatum. E contrario vehementer pro antiquitate ejus pugnant carminis ſimplicitas caſtaque

Homeri imitatio, tum scribendi genus aphoristicum, quod antiquis Astrologis probatum fuisse testatur Ptolemæus Mathematicus lib. 3. Tetrabibli cap. 2. ubi illud missum facere se ait, quod varium sit & multiplex, ac prope infinitum. Porro dum circulos cœlestes & astra quæ ab ipsis secantur Manethon describit, facile ostendit se longissime à nostra ætate, cum ista in literas mitteret, abfuisse. Alia enim sidera hodie à circulis illis secari constat, propter præcessiones æquinoctiorum, quæ tanto temporis intervallo diversum sphæræ situm effecerunt. Quibus si addas totius operis contextum, in quo nihil occurrit quod non ætati Ptolemæi, qui ex Arsinoe conjuge agnoscitur Philadelphus, ac plus simplici vice nominetenus compellatur, nihil quod veterum Ægyptiorum astrologorum sententiis non conveniat; repetitiones etiam antiquissimis potius scriptoribus genuinis quam favris impostoribus familiares: nihil profecto habebis quo fidem codicis antiquissimi, quo disertum Suidæ ac Poetæ latini veteris qui picta Manæthonis astra celebrat testimonium jure possis in dubium vocare. Auctor ipse sub extremum libri sexti thema suum natalitium, sive ut Victruvio dicitur nascentiam testatur fuisse sole in ♊ Jove in ♊ Saturno in ♒ & Marte in ♋ Quod si accuratas Ephemerides non minus quam Chronologiã omnibus numeris absolutam haberemus, non difficile foret annum quo natum se indicat ex hisce indiciis Astrologicis investigare. Jam non magis hoc fieri potest in tanta Chronologorum varietate Astrologorumue parum sæpe solidis calculi hypothesibus, quam inepte argumentaremur, si ex hoc ipso genuinum veliemus Manethonem evincere.

Petosirin delicias suas sive πολυφίλτατον ἄνδρα vocat Manethon lib. V. 10. è quo loco non magis probare licet æquales fuisse, quam Isocratem vixisse temporibus Dionysii Halicarnassei, quia hic illum ἑταῖρον * suum appellat, vel Dicæarchum aut Theophrastum fuisse æquales Ciceronis aut Attici, quia ab his amici ac familiares vocantur, vel deniq; Zachariam Prophetam vixisse ætate Moysis, quoniam Philoni Judæo Zacharias dicitur εἷς τῶν Μωϋσέως ἑταίρων. Sed quæ Petosiris oratione prosaria tradiderat, hæc Manetho versibus Græcis reddidit Hexametris, & observationibus propriis auxit, ut paret è prologis libri I. & V. Longe antiquiorem vero fuisse Petosirin, & multo tempore Manethonem antecessisse, constat ex Aristophane, qui Petosirin memorat apud Athenæum

* Vide supra lib 2. c. 26. p. 848.

næum III. p. 114. Idem Petosiris notatur vel laudatur à Claudio Ptolemæo in tetrabiblo sub nomine τ̃ παλαιȢ̃ vel τ̃ ἀρχαίȢ, ut observavit Salmasius de annis climacter. p 353. & Marshamus in canone Chron. p. 477. qui de Petosiride ejusque æquali Rege Ægypti Necepso antiquissimis Astrologiæ judiciariæ scriptoribus multa erudite collegit.

Magnum decus Daniæ Thomas Bartholinus libro de Medicis Poetis p. 99. *Inter alia Mathematica*, inquit, *Manethonis fragmentum* περὶ νόσων *Græcis versiculis exstat in Bibliotheca Medicea Florentiæ literis quadratis, quod descriptum à fratre Erasmo Bartholino vidi hoc principium habere:*

Νῦν δ' ἄγε μοι κȢ́ρη Λιβηθρίας * ἔννεπε μȢ̃σα
Ὅσα φέρει νȢ́σοις ἀλγήματα δῖα σελήνη.

Verum norit lector hos versus non esse operis initium, nec esse Manethonis, sed esse petitos è medio poemate Maximi περὶ καταρχῶν quod ante Manethonem in Codice Mediceo legitur; deinde versum alterum scribendum esse sic:

Ὅσα φέρει νȢ́σοισιν ἀκήματα δῖα σελήνη,
Ὅσα τε λυγρὰ πέλονται ἐν εἰδώλοισι θεȢ́σης
Δώδεκα &c.

IX. Ut supra capite V. & XVIII. Astronomos Græcos veteres plerosque persecutus sum, ita juvat hoc loco Manethoni alios Astrologiæ judiciariæ scriptores subjicere, atque editos quidem cumprimis. Ab *Hesiodo* in ἔργοις καὶ ἡμέραις, & *Arato* in διοσημείοις constat traditam partem Astrologiæ judiciariæ simpliciorem, & cui soli natura rerum suffragari videtur, qua ex astris de tempestate conjecturam capimus. De utroque & de tributis *Hermeti* iatromathematicis cæterisq; hujus commatis scriptis dixi suo loco, quemadmodum & infra lib. IV. agam de præcipuo opere hujus disciplinæ, tetrabiblo *Claudii Ptolemæi*, & qui in illud scripsere *Porphyrio*, *Proclo*, *Anonymo* sive *Demophilo*, aliisque. Præter hos dicendus in præsenti mihi est PAULUS *Alexandrinus*, cujus posterior editio εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν sive *introductionis in doctrinam de viribus & effectis astrorum*, ex Bibliotheca illustris Henrici Ranzovii Sereniss. Danorum Regis per Holsatiam & Dithmarsiam tũ legati, vulgata est Græ-
ce

* MS. Πιμπληΐας.

ce cum versione *Andreæ Schatonis*, qui MStum codicem innumeris mendis depravatum fuisse queritur. Witebergæ 1586. 4. Inscripsit hæc rudimenta Paulus filio suo *Cronammoni*, qui in priore Patris ἐκδόσει quædam minus recte se habere notaverat. Πάνυ καλῶς ὦ φίλε παῖ Κρονάμμων, ἐψευδογραφηκότας ἡμᾶς ἀνευρὼν ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἐκδόσει τῶν εἰσαγωγικῶν, προετρέψω ἑτέραν σύνταξιν λειπομένην ἐν οὐδενὶ τῶν εἰς τὴν αὐτὴν πρόθεσιν συντεινόντων θεωρημάτων. Μετὰ καὶ τοῦ καταναγκάσαι καὶ τὰς κατὰ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ἀναφορὰς ἐπιλογιζομένους πρὸς τοῖς τέλεσιν ἐκθέσθαι, ὡς ταύτας εὐχρηστοτέρας κατειληφότων ἡμῶν αὐτοῦ τε ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς δι' αὐτῶν τὴν πραγματείαν ποιουμένου, καὶ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ παρακελευομένου ἐν τῷ περὶ ἀφέτου καὶ οἰκοδεσπότου καὶ ἀναιρέτου ταύταις κεχρῆσθαι. Προσεπὶ τούτοις καὶ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ τοῦ ΛΑΟΔΙΚΕΩΣ ἐν τοῖς ἰδίοις πέντε βιβλίοις διαβάλλοντος τοὺς ΑΙΓΥΠΤΙΟΥΣ, ὡς πολλὴ ἀπάτη αὐτοῖς γεγένηται ἐν ταῖς τῶν ζωδίων ἀναφοραῖς. Liber planus & facilis, ac locis quibusdã exceptis elementa incertissimæ artis perspicue tradens. Per σοφοὺς τῶν Αἰγυπτίων videtur intelligere Ptolemæum, cujus Canonem alibi nominetenus in testimonium citat: τὴν δὲ ἀκρίβειαν τούτων ὁ πρόχειρος κανὼν Κλαυδίου Πτολεμαίου παραστήσει. Tempus quo scripsit satis accurate definire videtur diem XX. Mechir anno Diocletianeo 94. hoc est CHRISTI Anno CCCLXXVIII. Verum Auctor Christianus *scholiorum Græcorum* quæ cum Pauli libro edita sunt, eumque jam illustrant jam reprehendunt, testatur se scripsisse Anno Diocletiani 867. qui respondet CHRISTI anno MCLI. Græcorum *6659*. Meminit inter alia Paulus etiam libelli sub *Hermetis Trismegisti* nomine jactati, cui titulus ἡ Παναρετος, & ex ea refert doctrinam de septem κλήροις sive sortibus planetarum, de quibus dixi lib. 1. c. 7. p. 50. Rursus ex eodem Hermete profertur locus de climacteribus: παρέθετο δὲ ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς ἐν τῇ περὶ κλιμακτήρων πραγματείᾳ, λέγων οὕτως. οὐ πάντοτε οἱ ἐπιφερόμενοι ταῖς ἀνθρωπίναις φύσεσι κλιμακτῆρες νόσων παραίτιοι γίνονται, ἀλλ' ὅτε μὲν πένθους, ὅτι δὲ δικῶν, ἕτεροι δὲ μακρῶν ἢ χρονίων ἀποδημιῶν δοτῆρες γίνονται. Καὶ οἱ μὲν διὰ τῶν παραιρέτων ἀποτελούμενοι κλιμακτῆρες νόσων καὶ κινδύνων καὶ πένθους παραίτιοι χρηματίζουσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν τῆς αἱρέσεως, ζημιῶν καὶ τῶν τούτοις παραπλησίων. Claudit librum Paulus allata genitura mundi, sive descriptione situs planetarum cum primum cœperunt orbem terrarum lumine suo collustrare, tunc scilicet solem ait fuisse in leonis parte * 19, lunam in Cancri 15. Saturnum in Capricorni 15. Jovem in sagittarii 15. Martem in Scorpii * 14. Venerem in libræ parte * 3. Mercurium in * 7. Vir-

* Firmicus lib. 3. (al. lib. 2.) c. 1. Math. ubique legit 15. referens & ipse Thema sive figu-

Virginis Oriente in cancro circa horoscopum parte 15. hora noctis undecima assumta. αὕτη, inquit, ἐστὶν ἡ τοῦ θνητοῦ καὶ ἐπιγείου κόσμου γένεσις. Ἐν τούτοις τοῖς ζωδίοις πρῶτον οἱ προκείμενοι ἀστέρες ἐξεφαίνησαν, αἰώνιον ἔχοντες πνεῦμα ἐν ἀφθάρτῳ μένει κείμενοι, ὅθεν καὶ οἰκητήρια αὐτῶν αὐτὰ τὰ ζῶα κατωνόμασαν. Liber hic Pauli vel fragmenta ejus in aliquot codicibus exstant manu exarata in thesauro librario Imperatoris, de quibus vide si placet librum septimum Lambecii de Bibl. Vindob. inter alia memorantis codicem cum hac inscriptione: Παύλου Ἀλεξανδρέως εἰς τὴν Ἀποτελεσματικὴν ἐν συνόψει, καὶ μαΐστορος τοῦ Ἀπομάσαρ. Unde suspicor *Apomasari* illi (eidem cujus Onirocritica cum Artemidoro edidit Rigaltius) tribuenda esse Græca quæ paulo ant memorabā in Paulum scholia; Nisi sint forte *Stephani* Atheniensis. Vide Sylburgii Catalog. MS. Græcor. Bibl. Palatinæ p. 93. Cæterum miror à Lambecio, Nesselio & Labbeo scriptorem libri ipsius vocari quandoque non Paulum uti scholia illa k. 4. b. & tituli MSS. plurium Codicum diserte appellant, sed *Julium* vel *Julianum* Alexandrinum. Pauli nomen confirmat etiam Suidas: Παῦλος φιλόσοφος, εἰσαγωγὴν ἀστρολογίας ἢ ἀποτελεσματικά, ita enim malim legere quam καὶ ἀποτελεσματικά. Exstat & in Bibl. Cæsarea *Heliodori* cujusdam commentarius in Pauli hujus doctrinam Astrologicam, divisus in capita quinquaginta tria. Ἡλιοδώρου εἰς τὴν Παύλου διδασκαλίαν. Κεφάλαιον ά. περὶ ποιότητος τῶν σχημάτων, καὶ εἰς τί συμβάλλονται.

Joachimus Camerarius cui omne genus literarum plurimum debet, disciplinam quoque Astrologicam * variis scriptis illustravit, atque inter alia Græce atque latine Norimbergæ A. 1532. 4. edidit *Astrologica*, quibus continentur (1) Incerti scriptoris Διάγνωσις τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τῶν ιβ εἰδώλων, ὅπως ἐν ἑκάστῳ μηνὶ ἀκριβῶς χρὴ διαιτᾶσθαι. *Ratio orbitæ solis per duodecim simulacra cœli, quem-ue victum usurpare singulis mensibus conveniat.* De hoc brevi scripto ita amicus noster Dietricus Doblerus: *Seculo post Christum nono vel decimo apparet hoc conscriptum, si veri sunt quatuor posteriorium mensium dies ingressui Solis in signa singula assignati: octo autem priorum mensium dies corrupti videntur esse sæculo forsan decimo quinto ab inepta librarii manu reducentis istos numeros ad dies quibus suo tempore Solē signa introi-*

figuram genituræ mundi è libro Æsculapii qui *Myriogenesis* (lege *Mœrogenesis*) inscribebatur, testatusque sequi se Æsculapium Anubiumque *quibus potentissimum Mercurii numen istius scientiæ secreta commisit.* Confer Salmas. p. 534. de annis Climactericis.

* Vide Vossium de scientiis Math. c. 65. p. 376. seq.

re videbat in Calendariis ſuis annotatum, præceſſiones autem æquinoctiorum ignorantis, tanto tamen candore pollentis, ut dum nihil periculi ex correctione ſua metuendum eſſet, intrepidus mutaret quæ mutanda ipſi videbantur: cum autem ad Plejades menſe Novembri ante Solis ortum occidere incipientes perveniſſet, manum de tabula corriperet, nec amplius quicquam corrigeret. p. 1. - 3.

2. Ἐκ τῶν Ἡφαιστίωνος τοῦ θηβαίου ἀποτελεσματικῶν καὶ ἑτέρων παλαιῶν περὶ τῆς τῶν ιβ μορίων ὀνομασίας καὶ δυνάμεως. *Excerpta ex* HEPHÆSTIONIS *Thebani judiciis, eque aliis veteribus ſcriptoribus* de duodecim cœli ſignorum appellationibus, affectionibus & effectis, quæque regiones terrarum ſingulis ſubſint ſignis, ſecundum varias ſententias Ægyptiorum eosque ſecuti Dorothei, tum præterea Hipparchi ac Ptolemæi. Decanorum quoq; trinorum in ſingulis ζωδίοις ſive ſignis Ægyptia afferuntur nomina, de quibus vide Salmaſium p. 610. ſeq. libri de annis Climactericis, qui & multis aliis hujus ſcripti locis affert lucem, & nominum illorum interpretationes daturum ſe receperat in ſua de lingua Ægyptiaca commentario, cujus egregium ſpecimen dedit p. 566. & 614. Idem Hephæſtionis Apoteleſmatica in plures libros diviſa videtur evolviſſe, nam p. 52. locum de Ægyptiorum jatromathematicis græce profert ex Hephæſtionis Thebæi præfatione libri primi. Et ſane Labbeus p. 120. Bibl. novæ MSS. memorat Hephæſtionem Theban. περὶ καταρχῶν libris tribus, in Bibliotheca Petri Stozzæ. Quando vixerit iſte Hephæſtio, non comperi, niſi quod Salmaſius p. 533. ad Conſtantini M. ætatem referre non dubitat. De aliis hujus nominis infra in Grammaticis ſum dicturus.

3. Ὅσα οἱ πλανώμενοι ἀστέρες ἐν ἑκάστῳ τῶν ζῳδίων σημαίνουσιν. *Decreta ſive ſignificationes quinque errantium ſtellarum per ſigna Zodiaci, p. 21 - 36.*

4. *Veſtii Valentis Antiocheni ex primo libro floridorum* fragmentũ de natura ſeptem planetarum & ratione effectionum, latine tantum è verſione * haud credo ipſius Camerarii p. 48 - 53. In aliis codicibus rectius VETTIUS vocatur hic VALENS, non Veſtius, & celeberrimum antiquiſſimumque apud veteres Vettiorum nomen, nam antequam Nu-

* Videtur ſane Camerarius Græca ſimul fuiſſe editurus ſi ipſe vertiſſet, & non ab alio latine translata hæc fragmenta accepiſſet. Caſpar vero Barthius hæc male latini veteris ſcriptoris & latine primum ſcripta, non è græco verſa eſſe exiſtimavit, V. 4. VIII. 19. & XI. 3. Adverſar. quo nomine merito incurrit cenſuram Reineſii p. 558. Var. lect. Sed hic Vir doctus non magis veriſimiliter latina illa tribuit Firmico p. 692. ſeq.

Numa Romulo ſuccederet, Vettius quidam interrex fuit, quem cum Tatio è Sabinis veniſſe ſuſpicatur Fulvius Urſinus in familiis Rom. p. 1305. T. VII. Græv. De aliis Vettiis ſive Vectiis operæ pretium ſit conſulere Glandorpium in Onomaſtico, Reineſium Epiſt. LXIX. ad Rupertum p. 631. ſeq. & Laur. Begeri ſpicilegium Antiquitatis p. 89. Sed & plures fuere *Vettii Valentes*, (1) Medicus Apuleji Celſi diſcipulus, laudatus Scribonio, Cœlio Aureliano, Galeno, Marcello Empirico: ob adulterium vero cum Meſſalina interfectus à Claudio Imp. Vide quæ Viri docti ad Plin. XXIX. 1. & ad Tacitum XI. 30. ſeq. Huic doctiſſimus Tiraquellus c. 31. de nobilitate ſect. 64. perperam tribuit Anthologias quibus περὶ κλιμακτήρων ἑβδοματικῆς καὶ ἐννεαδικῆς ἀγωγῆς egerit è diſciplina Petoſiridis & Necepſo Regis. Is ipſe enim eſt Aſtrologus, longe junior, de quo in præſenti quærimus. (2) Medici filius prætor, augur aliisque magnis dignitatibus functus ſub Nerone, ut ex Inſcriptione veteri apud Gruterum p. CX. 2. docet Reineſius III. 14. Var. lect. (3) Aſtrologus quem dicitur de fatis urbis CPolitanæ conſuluiſſe * Conſtantinus Imp. Ita enim Zonaras T. 3. p. 7. Τότε ὥς τινες ἱστορήκασι, τὸν Ἀστρονόμον καλέσας Οὐάλεντα, τῶν τότε περὶ τὴν τέχνην ταύτην ἐσχολακότων τὸν ἀκριβέστερον ἐκέλευσεν ἐπὶ τῷ γενεθλίῳ τῆς πόλεως συντάξαι θεμάτιον &c. Similia habent Cedrenus & Glycas, & hunc ipſum Valentem eſſe illum Vettium, è cujus floridis fragmenta Camerarius edidit, non abſurde videtur ſentire Barthius, cui magnum Salmaſium ὁμόψηφον obſervo, qui & ipſe ſcriptorem illum ad Conſtantini tempora retulit p. 533. de annis Climactericis. Sed Antiquiorem atque adeo diverſum facit ὁ πάνυ Seldenus, ita enim ille ſyntagm. 1. de Diis Syris p. 87. *Svadet hoc & vetuſtiſſimi ſed nondum editi Aſtrologi auctoritas, qui ſub Claudii Ptolemæi tempora aut circiter ni fallor ſcripſit. Adriani enim anni primi ** meminit, menſibus utitur Ægyptiacis, nec Ptolemæi ſed ſæpiuscule Petoſiridis & Necepſonis, quem τὸν βασιλέα nonnunquam κατ' ἐξοχὴν*

* Etiam de veteris Romæ fato conſultus quidam *Vettius*, Varronis æqualis, qui auguratus eſt populum Romanum ad mille & ducentos annos perventurum, teſte Cenſorino c. 17. Confer Sirmondum ad Sidon. p. 222. Neſcio an ab illo Vettio & veteri Roma ad Valentem de nova Roma conſultum aliquis anſam cudendæ fabulæ petierit. Equidem de Aſtrologo per Conſtantinum tunc temporis conſulto res haud facillima eſt creditu, & melioribus ſcriptoribus alto ſilentio præterita, præcipue vero parum veriſimilis ubi agitur de ſuperſtitione Aſtrologiæ divinatricis, quam univerſam deteſtabantur Chtiſtiani, futiliſſima & abſurdiſſima omnium, quæ eſt themata civitatum excitare, & è ſitu aſtrorum tempore urbis condi vel inſtaurari aut amplificari cœptæ fortunam illius divinare.

** Locum dedit idem Seldenus III. 20. de jure Nat. & gent.

χὴν vocat, (librum ejus XIII. allegans) *Abrami item, Critodemi, Timæi, Hermippi, Orionis auctorum mentionem facit, & à Ptolemaica Astrologia satis discordat. Is autem est Vettius Valens Antiochenus - . Codex ille Valentis quo utor est MS. & Christophori Longolii sumptibus olim exaratus - - Se autem magno labore & dispendio, magnisque itineribus Mathesin comparasse affirmat Vettius.* Ἡμεῖς δὲ, inquit, πολλὴν μὲν χώραν διοδεύσαντες καὶ τὴν Αἴγυπτον διελθόντες, διδασκάλοις φιλαργύροις περιπεσόντες, τὰς μὲν τῶν χρημάτων δόσεις ἐποιησάμεθα διὰ τὴν περὶ τὸ ἔργον ἐπιθυμίαν. Ante Seldenum Josephus Scaliger Epist. CXIV. ad Casaubonum: *Vettius Valens Astrologus, de quo quæris, scribebat tempore eodem quo Claudius Ptolemæus, sub Hadriano & Antonino, ut ejus Epochæ testantur. Citat aliquot veteres ejusdem studii homines, tam mihi ignotos quam ipse est, neque enim ullus veterum, qui hodie exstant, ejus meminit. Alius Valens fuit tempore Constantini, à quo consultus de urbis novæ Romæ Byzantinæ fato. Sed noster Vettius, ut vides, longe antiquior est. Habet multa quidem utilia, sed non pauca circulatricis divinationis nugatoria.* Scaligeri & Seldeni vestigiis audacter insistit Reinesius, quanquã Epochas illas & annum primum Adriani potuit Valens memorare ex antiquiore scriptore, quoniam non de suo scripsit omnia, sed composuit ἀνθολογίας sive *floridorum Astrologicorum* libros è variis scriptoribus & propria observatione collectos. Quid quod H. Dodvvellus in diss. de tabulis Cœli, quæ exstat ad calcem Tomi 1, spicilegii Patrum concinnati à Clarissimo Grabio pag. 341. notavit Vettium hunc Valentem habere observationes Æræ Diocletianeæ anno CLX. (CHRISTI CCCCXLIV.) recentiores: ut adeo Constantini quoq; ævo longe junior sit iste Vettius. Verum de tota hac re melius judicium ferre licebit, si quando opus ipsum satis spissum & in octo divisum *libros* viderit lucem, quod manu exaratum in variis Bibliothecis exstat Angliæ, Galliæ, Italiæ, & Germaniæ nostræ quoque. Editionem ejus promisit jam pridem illustris Huetius, notis ad Origenem p. 54. Loca ex eo Græce producunt, præter eundem Huetium, Scaliger ad Euseb. & in Canonbus Isagog. deque temporum emendatione, Salmasius de annis Climacter. Galeus ad Jamblichum, Seldenus prolegom. de Diis Syris c. 3. p. 33. & syntagm. 1. c. 1. p. 88. seq. Libro III. de jure Nat. & gentium c. 20. & Commentar. ad marmora Oxoniensia p. 28. seq. atque 42. edit. Prideausii, ubi occurrit adjurandi formula, qua libro quarto fratrem aliosque discipulos suos obstringit Valens, ne artis suæ sacra atque arcana cum quoquam indigno

aut

aut profano communicent, mutilentve scripta ipsius, aut interpolent, vel nominis & gloriæ auctoris non habeant rationem. Eam formulam, quia singularis est, & auctorem ipsum spectat, eumque à Christi sacris alienum fuisse docet, hoc loco integram subjeci: *Ὁρκίζω σε, ἀδελφέ μου τιμιώτατε, καὶ τοὺς μυσταγωγοὺς μου ταύτῃ τῇ συντάξει, οὐρανὸν μὲν ἀστήρικτον κύτος, καὶ κύκλον δυοκαιδεκάζωδον, ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ τοὺς ε΄ πλανήτας ἀστέρας, δι' ὧν ὁ πᾶς βίος ἡνιοχεῖται, αὐτήν τε τὴν πρόνοιαν καὶ ἱερανάγκην, ἐν ἀποκρύφοις ταῦτα συντηρῆσαι, καὶ μὴ μεταδοῦναι τοῖς ἀπαιδεύτοις, εἰ μὴ τοῖς ἀξίοις καὶ δυναμένοις διαφυλάσσειν καὶ ἀμείβεσθαι δικαίως, αὐτῷ τε ἐμοὶ* ΟΥΑΛΕΝΤΙ *τῷ εἰσηγησαμένῳ ἀείμνηστον καὶ ἀγαθὴν φήμην ἀπονέμειν, καὶ μάλιστα ἐπιγνόντας τὸ ἄφθονον καὶ τὸ τῆς ἀληθείας μέρος ὡς ὑπὸ οὐδενὸς ἀνδρὸς ἐπιλελυμένον αὐτὸς ἐφώτισα, μηδὲ παρέντας τὸ ἐμὸν ὄνομα ἑτέρους ἐπεισφέρειν ταύτῃ τῇ συντάξει, μηδὲ λωβῆσαι τινὰ τῶν προγεγραμμένων ἢ μελλόντων λέγεσθαι πρὸς τὸ ἀθετῆσαι τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ μὴ ψόγον ἐπενέγκαι. Καὶ ταῦτα μὲν διαφυλάσσουσιν οἱ προειρημένοι θεοὶ πάντες εὐμενεῖς ἔσονται καὶ βίος εὐπαθὴς, καὶ καταθύμιος λογισμῶν συντέλεια. Ἐπιορκοῦσι δὲ τὰ ἐναντία. μήτε γῆ βατή, μήτε θάλασσα πλωτή, μήτε τέκνων σπορά, τυφλός τε νοῦς, καὶ πεπαιδευμένος ὑπάρχων ἀσχήμονα βίον καὶ ἀνεπίτευκτον ἀγαθῶν ἐπάγοι. Ἐὰν δέ τις καὶ μετὰ θάνατον ἐστὶ κακῶν τε καὶ καλῶν ἀμοιβὴ, κἀκεῖ τῶν ὁμοίων μεταλάβοιεν.* Confer rursus Seldenum lib. II. de Synedriis Hebræor. c. XI. sect. 4. ubi confert formulam similem Julii Firmici, additque hanc è libro septimo Valentis, quam c. 3. prolegom. de Diis Syris quoque vulgaverat: *Τοὺς τὰς παραγγελίας ἡμῶν πειθομένους ὁρκίζω ἡλίου μὲν ἱερὸν κύκλον, καὶ σελήνης ἀνωμάλους δρόμους, τῶν τε λοιπῶν ἀστέρων δυνάμεις, καὶ κύκλον δυοκαίδεκα ζωδίων, ἐν ἀποκρύφοις ταῦτα ἔχειν, καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις ἢ ἀμυήτοις μὴ μεταδιδόναι, τιμήν τε καὶ μνήμην τῷ εἰσηγησαμένῳ ἀπονεμεῖν. Εὐορκοῦντι μὲν εὖ εἴη, καὶ καταθύμιοι οἱ προκείμενοι θεοί. Ἐπιορκοῦσι δὲ τὰ ἐναντία.*

5. Claudunt Camerarii collectionem Ἰατρομαθηματικὰ *Hermeti Trismegisto* tributa, de quibus jam dixi lib. 1. c. IX. ubi & de *Galeni* libro ejusdem argumenti, & de Curanidibus & aliis Hermeticis Astrologicis scriptis. Occurrunt & Astrologica quædam in *Geoponicis*. De his agam libro VI. Verum jam deinceps ineditos quosdam Astrologos recensebo.

X. *Astrologi Græci inediti.*

Achmetis Astrologica MSS. laudantur à Meursio in glossar. Scripsit intro-

ductionem in Astrologiam Persicam, quæ fuit in Bibl. Palatina.

Anonymi varii. Vide elenchum auctorum glossario Græcobarbaro Cangii subjectum p. 34. Nesselium Catalogo Bibl. Cæsareæ parte 1. p. 343. Testatur & Lambecius VII. p. 261. in eadem Bibliotheca Cæsarea exstare Anonymi MS. Syntagma Astrologicum in capita 200. divisum & 332. paginas in folio implens, cui præter varias diversorum anonymorum auctorum institutiones & observationes Astrologicas, insertæ sunt *Georgii Chrysococcæ* tabulæ Astronomicæ Geographicæ & Astrologicæ: *Sethi Patriarchæ* Astronomia ab Angelo, scilicet, ipsi tradita: *Petosiridis* organum Astrologicum ad Nechepsum Regem Ægypti, *Ammonii*, filii Hermeæ, *Jo. Camateri*, & Jo. Philoponi libri III. de usu Astrolabii: Claudii Ptolemæi, Theophili, Dorothei Sidonii, Petosiridis Ægyptii, Antigoni Nicæni, Jo. Camateri, Valentis Antiocheni, Hephæstionis Thebani, Stephani Alex. *Porphyrii*, *Apollinarii*, & *Critodemi* Apotelesmatica. Idem Lambecius p. 235. refert aliud Anonymi syntagma Astrologicum divisum in capita 137. insertis quibusdam fragmentis Hephæstionis Thebani, *Juliani Laodicensis*, & Hermetis Trismegisti. Sic Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 278. in Bibl. Regis Galliæ Cōd. 559. narrat exstare Astrologica varia ex Rhetorio, *Deucalione* &c. capitibus 66. Item Astrologica è *Leone Philosopho*, *Theodosio*, Valente, *Demetrio*, Dorotheo, Maximo, Hephæstione, *Zoroastre*, Manethone, Paulo Alex. Theophilo, *Critodemo*, Zeucho sive *Teucro* & Juliano. Omitto quæ p. 121. referuntur Prognostica sereni aeris ex diversis auctoribus collecta, Arato, Africano, Apulejo, Anatolio, Aristotele, Berytio, Varrone, Demogeronte, Didymo, Diophane, Florentino, Nestore, Orpheo, Paxamo, Plutarcho, Ptolemæo, Pamphilo, Platone, Sotione, Theophrasto, Vindanionio, Zoroastre aliisque, qui omnes allegantur in Geoponicis græcis novissime perquam emendate editis & illustratis à Clarissimo Needhamo.

Ammonii Hermeæ F. jam memini in Anonymis.

Antigoni Nicæni ἀποτελεσματικὰ MSta in Bibl. Cæsarea. Vide Nesselii Catalogum IV. p. 63.

Antiochi Apotelesmatica sive thesauri apotelesmatum. Labbe Bibl. nov. MSS.

MSS. p. 385. Neſſel. IV. pag. 63. & 103. 104. Vide & infra in *Rhetorius*.

Anubionis, ſive ut Firmicus vocat *Anubii* Poetæ vetuſtiſſimi elegiam de horoſcopo laudat Salmaſius de annis Climactericis p. 87. 602. &c. & profert ad Solin. p. 655. edit. Pariſ.

Apollinaris Apoteleſmatica. Lambec. VII. p. 261. Laudatur hic Apollinaris à Paulo Alexandrino.

Apollonii Mathematici Apoteleſmata. Cod. Reg. Pariſ. 1843. περὶ μαντείας ἀςέρων libros IV. ſcripſiſſe Apollonium Tyanenſem teſtatur Philoſtratus III. 13. Sed puto in illo codice potius contineri quædam Aſtrologica Apollonii Laodicenſis, quem libris quinque hoc de argumento ſcriptis Ægyptios Aſtrologos variorum errorum poſtulaſſe teſtatur Paulus Alexandrinus. Apollonium quoque Myndium peritiſſimum inſpiciendorum natalium laudat Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæſt.

Aſtrampſychi Aſtrologia Perſica Cod. Colbert. 2202. Ἀςραμψύχου λαξευτήριον. Πτολεμαίῳ Ἀςράμψυχος ἱερεὺς καὶ βίβλων ἐπισφραγιςὴς ἰδίῳ δεσπότῃ χαίρειν. Sequitur ejusdem θεωρία τῶν ἀςέρων. Deinde ἀρχὴ σὺν Θεῷ. πυθαγορικοῦ λαξευτηρίου ἤτοι τοῦ ῥαμπλίου (ſal. ῥαβουλίου) οὕτω παραλεγομένου περσιςί. Vide Cangii gloſſar. in ῥάμπλιον, & λαξευτήριον. Hoc opus verſibus Politicis expoſuit *Arſenius* Monachus qui MSti occurrunt in Bibl. Cæſarea. id. in πολιτικοί. Vide & de hoc Arſenio Lambecium VII. p. 260. ubi Geomantiam Zanatæ Philoſophi Perſæ vocat, quam Cangius addendis ad gloſſar p. 212. ψαμμομαντείαν.

Critodemi ἀποτελέσματα ὡρίων. Cod. Colbert. 2069. Lambec. VII. pag. 261. 284. Allegatur Critodemus à Julio Firmico & Vettio Valente. Allegatur & *Orion*. Num itaque Vocabulum ὡρίων à præcedente ἀποτελέσματα in Codicis Colbertini epigraphe ſeparandum?

Dorotheus Sidonius de quo Scaliger ad Manil. p. 23. *Apoteleſmata unus veterum quod ſciam verſibus ſcripſit Dorotheus Sidonius, quem legerunt Arabes, Omar, Meſſaala, auctor Alcabitii, ita ut ante quingentos annos eum auctorem exſtitiſſe* (i. e. adhuc ſuperfuiſſe, Firmico enim laudatus longe eſt antiquior) *non dubitemus*. Præter Dorotheum Apoteleſmatica ſcripſerat non ſolum Manetho de quo ſupra, ſed & Heliconius de quo Suidas. Cæterum Dorothei verſus complures Hexametros Græce producit Salmaſius de annis climactericis præf.

&

& p. 289. & 291. seq. & ad Solinum variis locis. Basileæ quoque A. 1571. fol. prodiere Albohazen Haly Abenragel Arabis de judiciis astrorum libri VIII. latine per Antonium Stupam Rhætum, quibus accessit compendium XII. domorum cœlestium ex Messaala, Aomare, Alkindo, Zaele, Abencit, *Dorotheo*, Jergi, Aristotele & Ptolemæo collectum per Petrum Lichtenstein.

Gennadio Patriarchæ CPol. tribuitur expositio Ramplii non modo in Codice Regio de quo Cangius, sed & in Palatino. Vide Sylburgi Catalogum MSS. p. 94.

Heliodori commentarius in Pauli Alexandrini doctrinam Astrologicam, divisus in capita LIII. Lambec. VII. p. 256.

Hephæstionis Thebani Apotelesmaticon libri III. De hoc scriptore dixi paulo ante inter editos.

Heraclidis apotelesmata. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 385. Heraclidis cujusdam qui ἀστρολογούμενα scripsit, mentio apud Laertium. V. ult.

Hermippus. Vide infra in Maximo. Allegatur & Hermippus quidam à Vettio Valente, sed is ni fallor Hermippus Peripateticus intelligitur, quem inter Arati interpretes quoque laudari video.

Astronomia *Hippocratis*. Labbe p. 213.

Japharis Astrologi liber imbrium. id. p. 120.

Joannis Antiochensis de conjurationibus. id. p. 385.

Isaaci Monachi πραγματεία νέων κανονίων, συσταθέντων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ϛωοϛ' (6876. qui respondet anno Christi 1368.) ἀπὸ τοῦ κόσμου γενέσεως ἔτους. id. p. 120.

Joannis Camateri præfecti Canicleo sive atramentario Imperatoris Poema Jambicum ad Emanuelem Comnenum Imp. περὶ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐν οὐρανῷ. Cod. Reg. Parif. 2732. Exstat & in Bibl. Bodlejana. Vide Selden. de titulis honorum part. 1. cap. V. §. 6.

Jo. Laurentius Philadelphiensis Lydus, incertum an Christianus, qui sub Anastasio, Justino & Justiniano Imp. vixit teste Theophylacto Simocatta VII. 16. p. 186. & Photio Cod. CLXXX. Scripserat ad Gabrielem præfectum urbis CPoleos (in quem Leontii Scholastici Epigramma legitur in limine libri quarti Anthologiæ) libros tres, unum de mensibus, alterum περὶ διοσημειῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀποθέσεων μαθηματικῶν, tertium historici ac civilis argumenti, περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, è quo locum Græce producit Lambecius ad Codinum pag.

p. 208. De prioribus duobus præter Photium meminit Suidas, & librum quidem *de mensibus*, Rutgersius p. 289. Var. lect. & Meursius ad Leonis Tactica p. 447. suspicantur eum ipsum esse, quem è Palatino codice Meursius descripsit, & Rutgersius p. 247-260. Græce edidit sub titulo ἐφήμερος βροντοσκοπία. * τοπικὴ πρὸς τὴν σελήνην κατὰ τὸν Ρωμαῖον ΦΙΓΟΥΛΟΝ (*Nigidium Figulum* puta, Astrologica scientia inter Romanos præstantissimum, cujus fragmenta ibi Rutgersius collegit, illisque hunc è latino Nigidii Græce translatum libellum præmisit) ἐκ τῶν ΤΑ'ΓΗΤΟΣ καθ' ἑρμηνείαν πρὸς λέξιν. Sed est potius pars διοσημειῶν, ut patet ex primis verbis: εἰ ἐπὶ πάσης τῆς διοσημείας &c. Alias ejusdem libri partes in Codice 2432. Bibl. Regiæ Paris. exstare notavit eruditissimus Neocorus ad Suidam, *de sortibus*, *de terra motibus*, *Diarium* sive *Ephemeridem* indicantem per totum annum ortus & occasus signorum è libris *Claudii Thusci* ad verbū Græce versa &c. Joannes Scheferus Vir Cl. Lydi librum περὶ διοσημειῶν existimavit ejusdem fuisse argumenti cum Obsequentis libro de prodigiis; sed ex Arato & aliis constat διοσημεῖα sive διοσημείας esse prognostica de tempestatibus tum è ventis, tonitribus & cæteris hujuscemodi. Videtur etiam ad hunc librum respexisse Leo Imp. in extremo tacticorum, verbis à Jo. Cheko interprete lectis, sed quæ in Græco Meursii codice desiderantur: *Qui Ptolemæum diligenter cognoscunt & Chaldaicas quasdā observationes, Arati Phænomena, Joannes Lydi diurnam menstruamque observationem.* Hisce observationibus sive prædictionibus non magnam fidem tribuit Photius: ἀλλ' ἡ μὲν περὶ διοσημείων ὅσαγε κατ' ἐμὴν κρίσιν καὶ πεῖραν ἔχειν ἢ ἐπ' ὀλίγον διενήνοχε μύθων. *Liber de mensibus* longe alius est, & varia de Diis eorumque simulacris ac cultu adspergit, quæ inde descripsere Codinus ac Suidas. Græco MSto ex Bibl Regia Paris. usus est Lambecius, qui loca ex illo libro Græce producit ad Codinum p. 152. 153. 154. 155. & 172. Photius: ἡ δὲ περὶ μηνῶν πραγματεία εἰ καὶ πολὺ τὸ ἄχρηστον ἔχει, ἀλλ' οὖν πρὸς τὴν τῆς ἀρχαιότητος μάθησιν ἐπιχαρίτε καὶ λίαν χρειῶδες.

Julianus Laodicensis. Vide supra in *Anonymis*.

Leo Philosophus, ibid.

* Eadem forte Brontologia, memorata Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 121. sed in Catalogo MSS. Bibl. Palatinæ p. 94. legas: *Photii Romani Brontoscopia, Jo Laur. Lydo Philadelphiensi interprete, cum ejusdem Laurentii præfatione, itemque Figuli tonitruum & fulgurum interpretatio ex Tagete Hetrusco.* Posteriorem tantum Rutgersius edidit.

Inter scripta *Maximi* qui Julianum Imp. instituit, Suidas refert librum περὶ καταρχῶν. Hoc Poema est Astrologicũ de electionibus sive initiis Astrologice deligendis, & exstat adhuc in Codice Mediceo, in quo Manethonis Apotelesmatica continentur: exstat autem initio mutilum, pluribus ut videtur capitibus prioribus amissis. Incipit:

Εἰ δὲ νεμειήτειο μέσην κατὰ μοῖραν ὁδεύοι

Per medium Phœbe signum progressa Leonis.

Supersunt capita περὶ ξενιτείας, περὶ γάμου, περὶ νόσων, περὶ τομῆς καὶ χειρουργίας, περὶ δραπετῶν, περὶ παιδῶν διδασκαλίας, περὶ γεωργίας, περὶ τῶν ἐν δεσμοῖς, & περὶ κλοπῆς. In quibus è lunæ cursu per signa Zodiaci vel vario respectu ad alias stellas errantes, dijudicatur quodnam sit auspicatissimum tempus suspiciendi itineris, vel nuptiarum contrahendarũ, vel qui futurus sit eventus morbi, vel quando sectio venæ aut alia chirurgica operatio optime institui queat, quando auspicato conducantur servi, pueri optime instituantur, ager colatur: quando sit speranda è vinculis & captivitate liberatio, vel restitutio rei furtivæ. Sunt versus Hexametri plures sexcentis, quos ex apographo Codicis Medicei descriptos habeo, nec publicæ luci invidebo, una cum altero Astrologico Opusculo Platonici sed Christiani scriptoris Græca prosa composito, & in duos diviso libros, sub titulo *Hermippi*, qui in dialogo colloquens inducitur. Incipit: Ἀλλ' οὐ τοιοῦτον τι τὸ Πρωτέως ἦν παρ' Ὁμήρῳ φάσμα εἰς πολυειδεῖς μορφὰς ἐξαλλάττον, ὁποῖος ἐκ τῶν λόγων ὦ Ἕρμιππε ἡμῖν ἀναφαίνῃ. Continet hic Dialogus quandam Astrologicæ scientiæ commendationem atque Apologiam, tum explicationem quoque & Synopsin. Neq; vero auctor est ex iis, qui putant ab astris effici singula, sed tantũ innui ac προσημαίνεσθαι. Itaque de stella, quæ CHRISTI Nativitatem indicabat, ita differit lib. 1. Καὶ μὴν ὁ ἐπὶ τῇ τοῦ θεοῦ λόγου γενέσεως ἀστὴρ τοῖς μάγοις ἡγούμενος (καὶ μὴ μεμφέσθω τις τοιούτοις παραδείγμασι χρωμένοις, ἀλλ' εἴ τις συνετὸς, φιλοκρινάτω τοῖς λεγομένοις, βέβηλοι δὲ θύρας ἐπίθεσθε) ἐκεῖνος τοίνυν οὐχ ὅτι γε ἐφάνη καὶ τοὺς μάγους συνεφελκύσατο, τὴν γένεσιν ἀπετέλεσεν, ἀλλὰ τοὐναντίον τελουμένην ἐσήμανεν, οἷον εἴ τις κῆρυξ καὶ προαγγελεὺς τοῦ τοσοῦδε καλοῦ γεγονώς. Differit etiam deinde de Eclipsi quæ tempore Passionis CHRISTI apparuit, atque utrum necessarium fuerit ut CHRISTUS crucifigeretur à Judæis, quoniam hoc Prophetæ prædixerant. Hoc vero negat ille, ἀλλ'

ἐγὼ

ἐγὼ φαίην ἄν, inquit, ὡς οἷόν τ' ἦν καὶ τὸ πάθος μὴ γεγονέναι, καὶ τοὺς προφήτας οὐκ ἦν ἧττον εἶναι προφήτας, εἰ σωφρονεῖν ὅλως ὁ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος ἠβούλετο, ἐπεί γε κἀκεῖνοι δι' αὐτὸ τοῦτο σχεδὸν προειρήκασιν, ὅπως τοῦ τοιαῦτα τολμῆσαι δεινὰ οἱ Ἰουδαῖοι ἀπόσχωνται.

Petosiridis Philosophi Ὄργανον Ἀστρονομικὸν sive ψῆφος σεληνιακὴ de ratione prædicendi eventus morborum, cum Epistola ad Regem Nechepso. Lambec. VI. p. 94. & 105. VII. p. 118. Sylburg. Catalog. MSS. Bibl. Palatinæ p. 62. Labbe p. 213. Confer quæ de Petosiride notata Salmasio ad Solinum & de annis Climacter. ac Marshamo in Canone Chronico.

Porphyrii Apotelesmatica. Lambec. VII. p. 261. Nescio an diversa ab Isagoge in tetrabiblum Ptolemæi quæ sub Porphyrii nomine A. 1551. Basileæ fol. prodiit, & Vossio p. 358. de scientiis Math. videtur epitome è libris tribus εἰσαγωγῆς ἀστρονομουμένων quos memorat Suidas. Videntur tamen ἀστρονομούμενα rectius accipi de opere Astronomico, quam Astrologico sive Apotelesmatico.

Pythagoræ Mathematici ad Heliadem Epistola de dubiis rerum humanorum eventibus coguoscendis. Sylburg. Catalog. MSS. Bibl. Palatinæ p. 92. Supra in Astrampsychus.

Rabulium sive *Ramplium*. Vide supra in *Astrampsychus*. Apud Labbeum p. 121. male scribitur: *Namplii* Synthesis Persica.

Rhetorius de XII. signis Zodiaci, ex Antiochi thesauris Apotelesmatum. Lambec. VII. p. 257. Labbeus p. 121.

Serapionis Alexandrini Opusculum Astrologicum. Lambec. VII. pag. 256.

Sethi Patriarchæ Astrologia ab Angelo ipsi communicata. Lambec. VII. p. 261. Simile commentum p. 254. seq. refert Noæ Partriarchæ methodum Geomanticam, ab Angelo ipsi revelatam.

Stephani Alexandrini Apotelesmatica. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 120. Ejusdem Stephani & Apomasaris de Planetarum conjunctione. Sylburg. p. 93. Catalog. MSS. Bibliothecæ quondam Palatinæ.

Theophili ad Deucalionem filium prognostica ex Astrologia. id. adde Lambec. VII. p. 256.

Theophili Alexandrini introductio ad Apolesmaticen laudatur à Cangio glossar. in πρωτοστάσιον, & alibi.

Vectii sive *Vettii Valentis* Ἀνθολογιῶν sive floridorum Astrologicorum libri VIII. De hoc scriptore supra inter editos dixi.

Themation *Elevtherii Zebelini* ad diversos vitæ casus cognoscendos, Sylburg. p. 93.

Jo. Zonaræ ant Apologeticus adversus scriptum quoddam Manuelis Comneni Imp. ad Monachum, cui objiciebatur nimia circa Astrologiam cura.

XI. *Astrologi quidam deperditi, vel quorum scripta nulla exstant.*

Abrahami libri Astrologici à Vettio Valente & Julio Firmico laudantur. Neque dubium est Abrahamum Patriarchum auctorem gentis Judaicæ intelligi, qui à Beroso apud Josephum lib. 1. Antiqv. cap. 10. δίκαιος ἀνὴρ, μέγας, καὶ τὰ οὐράνια ἔμπειρος appellatur. De tributa illi Astrologica scientia collegi varia testimonia in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti. Videntur itaque Vettius & Firmicus habuisse libros sub Abrahami nomine, velut è Chaldaico translatos Gcæce.

Achinapolus, Vitruv. IX. 7. *Antipater itemque Achinapolus, qui non è nascentia sed ex conceptione genethlialogiæ rationes explicatas reliquit.*

Æsculapii Mœrogenesin allegat Firmicus, è qua genituram mundi proferre se ait lib. III. c. 1.

Antipater. Supra in Achinapolo.

Ascletario. Sveton. Domitian. c. 15.

Barbillius Astrologus quo usus Vespasianus, licet ipse edicto Mathematicos urbe pepulisset. Dio Cassius in excerptis à Valesio editis pag. 702. Barbilleorum sive agonis à Vespasiano in Barbilii gratiam Ephesiis concessi mentio in marmore Arundeliano p. 71.

Berosus inter primos videtur Græca lingua de hoc argumento scripsisse, cujus divinas prædictiones memorat Plinius VII. 37. Hist. statuam illi ideo inaurata lingva ab Atheniensibus publice in Gymnasio positam referens. Chaldæorum Genethlialogiæ primum aperuisse disciplinam in insula & Civitate Coo, auctor Vitruvius IX. 7. Idem IX. 4. *Berosus qui à Chaldæorum civitate sive natione* (Babylonium fuisse constat) *progressus in Asiam, & disciplinam patefecit* &c. Chaldaicum prædicendi genus à pluribus repudiatum ut ab Eudoxo, Archelao, Cassandro & Scylace Caryandensi, testatur Cicero I. de Divinat. Cæterum inventorem sideralis hujus disciplinæ Chaldaicæ creditum *Belum*, auctor Plinius VI. 26. Hist. & Solinus c. ult. Alii ad *Zoroastrem* hoc retulere. *Epi-*

Epigenes laudatus Plinio VII. 46. Hist.

L. Tarruntius Firmanus Ciceronis familiaris Græce Astrologica scripserat teste Plinio indice scriptor. libri 18. & Romæ urbis ac Romuli thema genethliacum condiderat, ut narrant Cicero 2. de divinat & Plutarch. in Romulo. Confer P. Bælii Lexicon edit. 2.

Heliconius Astrologus, quem Suidas testatur scripsisse ἀποτελεσματικὰ & περὶ διοσημειῶν.

Nechepso Rex Ægypti, ad quem Petosiris scripsit, circa annum aræ Atticæ 800. hoc est circa Olympiadum initium floruisse creditus: laudatur & ipse inter scriptores hujus argumenti à Plinio, * Firmico & aliis, ac tertium decimum ejus librum allegat & de sorte fortunæ inde quædam repetit Vettius Valens, librum quadragesimum Galenus IX. 2. de facultat. simplicium medicament. & ex eo Aetius. Hic Nechepso ac Petosiris antiquissimi duo scriptores Astrologiæ Ægyptiacæ, quæ à Chaldaicæ rationibus in quam plurimis dissidebat.

Orion allegatur ab eodem Valente.

Orpheus, Vettio Valenti ac Firmico laudatus. De scriptis tum aliis tum Astrologici argumenti quæ ad Orpheum referuntur dixi supra lib. 1. c. XIX.

Panchartus allegatus in Anonymi syntagmate Astrologico MS. Græco apud Lambec. VII. p. 273.

Petosiris ἐν τοῖς ὅροις citatur à Vettio Valente. Suidas eum ait scripsisse καθὰ καὶ Ἕλληνες καὶ Αἰγύπτιοι τὰς περὶ θεῶν διετάξαντο ἐπιλογάς, & ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων ἀστρολογούμενα, & denique περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις μυστηρίων. Dixi de hoc jam supra cum de Manethone agerem, qui eum sequi se profitetur, & cum Astrologos ineditos recenserem. In præsenti addam quod Petosiris interdum pro quovis Astrologo ponitur, ut apud Juvenalem VI. 580. *Aptior hora cibo nisi quam dederit Petosiris.* Et in Græco Epigrammate lib. 2. cap. 6. in quendam qui sibi ex astris mortem prædixerat, & ne falleret divinationis fides, se ipsum suspendit: αἰσχυνθεὶς πετόσιριν ἀπήγξατο καὶ μετέωρος θνήσκει &c.

Ptolemæus Othonis in Hispania comes, de quo apud Tacitum lib. 1. Hist. c. 22. Diversus à Claudio Ptolemæo.

Seleucus, Tacit. II. Hist. c. 78. Sveton. Othone c. 4.

Teucri Babylonii scripta allegantur à Porphyrio in Ptolemæum. Psellus: ἀπὸ

* Confer Marshamum in Canone Chronico.

ἀπὸ ᾗ τῶν Τεύκρȣ ȣ̃ Βαβυλωνίȣ βιϐλίων πολλά τις ἂν εὕροι θαυμασιώτατα &c. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 654. (491. edit. Traject.) & præf. de annis climacter. ubi obſervavit hunc Teucrum ab Arabibus vocari *Tenkelum.*

Theogenes Mathematicus. Sveton. Auguſto c. 94.

Thraſyllus Mathematicus de quo ſupra c. 3. in Platonicis. Eo Tiberius uſus eſt, teſte Tacito VI. 20. ſeq. Annal. Dione lib. 55. p. 555. ſeq. Svetonio c. 98. Aug. & Tib. c. 14. 62. Caj. c. 19. Cæterum Tiberio ſupervixit, neque ab eo interfectus eſt, ut præter rem, à verſione Dionis lib. 57. p 612. deceptus, tradit doctiſſimus Jonſius p. 224. Confer Dionem lib. 58. p. 638. Hujus Thraſylli filius Imperium prædixit Neroni. Tacit. VI. annal. c. 22.

Tribonianus Sidetes qui ſub Juſtiniano Imp. floruit, ſcripſerat ut refert Suidas præter carmen epicum in Canonem Ptolemæi, *συμφωνίαν ȣ̃ κοσμικȣ̃ καὶ ἁρμονικȣ̃ διαθέματος & εἰς τȣ̀ς τῶν πλανωμένων οἴκȣς καὶ διὸ ἑκάστῳ οἶκος ὁ δεῖνα.*

XII. *Catalogus ſelectus Scriptorum qui Aſtrologiam Apoteleſmaticam oppugnarunt.*

Cum mihi ſemper viſum fuerit ſtudium ex aſtris de vita ac fortuna hominum pronunciandi non modo lubricum & incertum, licet aliquando forte, ut omnes circulatoriæ artes vera enuntiet; ſed noxium quoque, utpote quod ſpe vel metu nos implet præpoſtero, multisq; modis turbat * etiamſi non perſuaſos, tamen trepidos aut ſuſpenſos propter humani ingenii imbecillitatem: itaque non ab re me facturum putavi, ſi hoc loco præcipuos ſcriptores Veteres ac recentes, qui eam argumentis variis, armisque omnis generis oppugnarunt, paucis referrem.

E veteribus Chriſtianis quidem innumeros Aſtrologiam refutaſſe conſtat, ſed ſuffecerit allegaſſe ſcriptorem recognitionum Clementis

* Sextus Empiricus V. p. 110. veriſſime Aſtrologos notat ποικίλως μὲν ἐπηρεάζοντας τῷ βίῳ, μεγάλην δ' ἡμῖν ἐπιτειχίζοντας δεισιδαιμονίαν, μηδὲν δὲ ἐπιτρέποντας κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ἐνεργεῖν. *Vita humana multis modis afferentes injuriam, & in nobis magnam excitantes ſuperſtitionem, neque quicquam permittentes agere ex recta ratione.*

tis IX. 19. cui loco gemina ex Bardesane refert Eusebius VI. 10. præparat. Origenem in Genesin p. 11. seq. Diodorum Tarsensem apud Photium Cod. CCXXIII. Cyrillum Hierosolymitanum pag. 30. & 57. edit. præclaræ Millesianæ: Cyrillum Alexandrinum V. contra Julianum p. 357. seq. Chrysostomum variis locis, Cæsarii quæstiones 47. seq. Methodium in Convivio virginum p. 117. seq. edit. Combefisii. Augustinum de Doctrina Christiana II. 21. seq. & de Civitate Dei lib. V. cap. 5. Johannem denique Sarisberiensem lib. 2. Policratici cap. 19.

Inter τὲς ἔξω præcipue consulendi Favorinus apud Gellium XIV. 1. Sextus Empiricus libro adversus Mathematicos quinto, qui totus Astrologis est oppositus, Plotinus Ennead. 2. lib. 3. Ennead. 3. lib. 1. c. 5. & lib. 2. ac 3. Operæ pretium quoque est videre quam infirmæ sint rationes Astrologorum principis Claudii Ptolemæi, lib. 1. Tetrabibli c. 3. conantis evincere utile esse, futuri nosse temporis exitum, quem tam sapienter caliginosa nocte premit Deus.

Omitto leges, Senatus consulta & Imperatorum edicta adversus Mathematicos sive Genethliacos, atrocia quidem satis, sed plerumq; irrita, suffragante Astrologis hominum comuni vitio & imbecillitate, atq; Imperatoribus ipsis clam probantibus, quos publice ejiciebant. De illis agunt Lipsius ad Taciti II. 32. Annal. Vertranius ad ejusd. lib. 1. Hist. c. 22. & Jac. Gothofredus ad Cod. Theodos. T. 3. p. 125. His adde, quod Alexandriæ, ut refert Suidas in βλάκα, Astrologi jubebantur pendere βλακενόμιον quasi *tributum* quoddam *stultorum*, διὰ τὸ τὲς μωρὲς εἰσιέναι πρὸς αὐτές, *quod stulti ad eos accederent.*

E recentioribus adversus Astrologiam Apotelesmaticam disputant (præter eos quos laudant Jo. Picus libro 1. adversus Astrologos p. 283. & Gerh. Joh. Vossius lib. de scientiis Mathematicis cap. XXXVIII.) Jo. Calvinus in disp. contra Astrologiam judiciariam, Pithoeus * Professor Sedanensis in libro Gallico cui titulus *traité curieux de l' Astrologie judiciaire, ou preservatif contre l' Astromantie des Genethliaques,* Derodon in libello qui inscribitur *discours contre l' Astrologie Judiciaire*, Petrus Gassendus T. 2. de Philosophia Epicuri p. 472 - 509. Sixtus ab Hemminga Frisius in Astrologia, ratione & experientia refutata Antvverp. 1583. 8. Alexander de Angelis in Genethliacos conjectores

* Ancillon Misc. Critic. T. 2. p. 74.

res, Salmasius libro de annis Climactericis, qui præterea in alio libro, sed qui nunquam lucem vidit, de ortu ac progressu Astrologiæ, pluribus hoc fecisse se scribit. Gerh. Joh. Vossius lib. II. de Idololatria c. XLVII. & XLVIII, Henricus Morus Opp. Theolog. p. 298. seq. Julius Cæsar Bulengerus lib. 1. de divinatione cap. 6. seq. & libro secundo integro: Georgius Paschius in inventis novantiquis p. 592. seq. Petrus Bælius variis locis Lexici sui, præcipue ubi de Ruggerio disserit, & in cogitationib⁹ de Cometis passim, nec minus in earum continuatione p. 178. seq. Antonius Vandalen de divinationibus Idololatricis p. 420. seq.

CAPUT XXI.

De Apollonio Rhodio ejusque ætate. 1. Libri IV. Argonauticon qui exstant. 2. Alii scriptores de hoc argumento, deperditi. 3. Scholiastæ & interpretes Apollonii qui interciderunt. 4. De scholiis Græcis editis ibid. Scripta Apollonii deperdita. 5. Editiones Argonauticon. 6. Alii Apollonii. 7. Index scriptorum in Scholiis ad Apollonium allegatorum. 8.

I.

APOLLONIUS Sillei vel Illei F. Alexandrinus *(a)* fuit, sive ut Athenæo placet, Naucratites *(b)* Ægyptius, ab aliis plerisque quia jus civitatis apud Rhodios accepit, ibique Rhetoricam per aliquod tempus cum laude professus est, dicitur *Rhodius*. Callimachi discipulus fuit, sed postea invisissimus, adeo ut illum sub *Ibidis* nomine devoveret diris, quemadmodũ supra in Callimacho dixi. Qua demum tantopere ratione offen-

(a) Strabo lib. 14. p. 655. Suid. in Ἀπολλώνιος, auctor græcus vitæ Apollonii: τὸ μὲν γένος ἦν Ἀλεξανδρεὺς, υἱὸς δὲ Σιλλέως, ὡς δέ τινες Ἰλλέως, φυλῆς Πτολεμαΐδος. De hac tribu Ptolemaide vide si placet, Joh. Brodæum ad Anthologiam pag. 284.

(b) Athenæus lib. 7, p. 283. ex quo ut multa alia hoc petiit Aelianus XV. 23. de Animal. Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἢ Ναυκρατίτης ἐν Ναυκράτεως κτίσει &c. Confer Jonsium de scriptoribus Hist. Philos. lib. 1. c. 2. p 15. seq. & Vossium lib. 1. c. 16. de Hist. gr.

offenderit Callimachum, incertum est, sive quod ipsius sibi libros Apollonius arrogaverit, ut in Callimachi vita tradit vir doctus, sive quod ejus scripta contempserit famæque ejus detraxerit. Apollonium quoque perstringi putat Is. Vossius (*c*) à Callimacho hymn. in Apollinem v. 105.

ὁ Φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν
Οὐκ ἄγαμαι τ' ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.

Eratostheni successit Apollonius, Rhodo Alexandriam reversus, in præfectura Bibliothecæ sub Ptolemæo Evergete I., ut Apollonio Aristonymus, teste Suida. (*d*) Tzetzes ad Lycophronem ait eum fuisse è Plejade Poetarum, certe in Tragicorum Plajade non fuit, & ab aliis illum referentibus recte omittitur. Callimacho in vita quantumvis invisus, tamen post mortem tumulo ejus illatus fuit, si auctori græco vitæ Apollonii credimus: quod si ille sensisset, non minus fortassis moleste tulisset, quam Patruvius (*e*) per somnium indignatus se sepultum

(*c*) p. 342. ad Catull.

(*d*) Confer successionem præfectorum Bibl. Alexandrinæ apud Jonsium p. 201.

(*e*) Notum Patruvii somnium, quod incipit: *je songeois cette nuit* &c. quod animi gratia ita reddidi versibus Germanicis:

Mich träumte diese Nacht/
Ich wäre in Gedancken
nach eussersten erkrancken/
ins Todten-Haus gebracht.
Man hatte mich begraben/
da ich nicht weit von mir
ein eben solch Logier
merckt einen Bettler haben.
Das war mir gar nicht recht/
der Nachbahr/ dem im Leben
ich keine Ehr kont geben/
war tod mir auch zu schlecht.
Drumb fing ich an zu sprechen;
Und diesen Schimpf/ als der
ich tod auch etwas wär/
mit diesem Wort zu rächen.
Nichtswürdiger Coquin,
darffstu du dich unterwinden
hier bey mir einzufinden?
Nichtswürdiger Coquin,
Geh/ packe dich/ verwese
wo anders/ weit von hier;
traustu dich/ daß bey dir
man meine Grabschrifft lese?
Wie nun hoffärt'ger Staub?
Antwortet mir die Leiche/
Meinstu/ in Plutons Reiche
sey auch ein Herrschaffts-Raub?
O nein/ da sind die Hände
der Reichen leer gemacht/
all' Ehr/ Gewalt und Pracht
hat in dem Tod ein Ende.
Was frag ich mehr nach dir?
Hier ist all's gleich/ und werde
ich da so wohl zur Erde
als du wirst Staub bey mir.

esse prope mendicum. Verum in morte non modo disparitas omnis cessat, sed discordia quoque, vel invitis stolidis mortalibus.

II. Exstant libri IV. Ἀργοναυτικῶν sive *de Argonautarum expeditione*, scripti carmine Heroico, tanta cura, ut Longinus Poetam ἄπτωτον (*f*) appellet sive nusquam lapsum vitiique nullius reum. Cum enim admodum juvenis specimen hujus operis in patria prælegisset & pro laude risum & contemtum tulisset, Rhodum concessit, ibique illud expolivit tam diligenti studio, ut à dentibus Criticorum minus jam sibi metuens lucem videre posset non cum venia tantum, sed cum laude quoque. Quintilianus X. 1. *non contemnendum opus vocat*, compositum *æquali quadam mediocritate.*

III. Argonautica præter Apollonium apud Græcos scripsere *Cleon* Curiensis, è quo multa nostrum transtulisse affirmat Asclepiades Myrleanus Apollonii discipulus apud Scholiasten ad lib. 1. v. 156.

Dionysius Milesius, sive ut Suidæ, Mitylenæus, auctori Scholiorum itidem laudatus.

Epimenides, de quo dixi lib. 1. c. 6.

Herodorus cujus Ἀργονάυτῃ sive Ἀργοναυτικὰ plus simplici vice in scholiis ad Apollonium allegantur.

Orpheus, cui tributa Argonautica etiamnum exstant, ut dixi lib. 1. cap. 18.

Pi-

(*f*) Longinus περὶ ὕψους XXXIII. 6. ἐπεί τοιγε καὶ ἄπτωτος ὁ Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητὴς, ἆρ' οὖν Ὅμηρος ἂν μᾶλλον ἢ Ἀπολλώνιος ἐθέλοις γενέσθαι; Casaubonus Epist. p. 565. *De Apollonio Rhodio Critici pronunciarunt eum ἀδιάπτωτον εἶναι, cum denotare vellent plus studii & cura in eo fuisse, quam ingenii; igitur magis vitiis carere, quam ut magnam laudem sit adeptus.* Confer Cunæi præfat. ad librum 3. de Rep. Hebr. Dan. Heinsius in diss. de Nonni Dionysiacis p. 183. *Apollonius Rhodius magis de verbis & structura ut Grammaticus, quam de ipsa periodo & œconomia sollicitus diversorum actiones sed unius itineris neque multum diversi temporis descripsit. Quem profecto & subjectum & inscriptio & exempla aliorum in eodem subjecto defendunt.* Inæqualitatem aliquam dictionis in Apollonio observasse sibi est visus Tan. Faber libro de poetis: Geographicæ rei imperitiam Casaubonus ad Dionem Chrysostom. p. 102 & Vossius lib. 1. Inst. Poet. c. 3. §. 6, Languescere nimium & varietate jucunda destitui, conqueritur acerbus Poetarum censor Renatus Rapinus in Observ. de Poesi §. 15.

Pisander, quem in Theogonia Heroica Argonautarum expositionem descripsisse refert Zosimus lib. 5. Histor. c. 29. Ne dicam de *Argonauticis* à Mich. Neandro Lips. 1588. 8. editis, quæ incipiunt ἤϊόνην Ἰησονίης νηὸς στόλος ἔλλαβεν ἀρχὴν, cujus poematii pro antiquo scriptore à nonnullis habiti, ut cæterorum eidem annexorum auctor est *Laurentius Rhodomannus*.

IV. Commentariis illustraverat Argonautica Apollonii *Charon* quidam (diversus à Charonte Lampsaceno prisco illo Historico ut recte Vossio (g) observatum) qui αὐτὸς ὁ Ἀπολλωνίου γνώριμος ἐν τῷ περὶ ἱστοριῶν τοῦ Ἀπολλωνίου laudatur à Scholiaste ad lib. II. 1055. *Hypatiam* præterea ὑπόμνημα Ἀπολλωνίου sive commentarium in Apollonium scripsisse notat Suidas. *Irenæum* ἐν πρώτῳ Ἀπολλωνίου allegat Schol. ad lib. I. v. 1299. *Aristophanem* quoque Grammaticum in recensendo Apollonio occupatum fuisse suspicor è scholiis ad IV. 972. *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. clarus Metaphrasin græcam Argonauticorum Apollonii composuit teste Suida jambis 5608. Præcipue *Lucillus Tarrhæus* (è Tarrha Cretæ civitate) *Sophocleus* (Σοφοκλεῖος aliis, sed in Stephani Byz. codicibus Σοφοκλῆς) & *Theon* (Alexandrinus ille, ut existimo, de quo dicturus sum libro V.) eruditis Apollonium commentariis illustrarunt, è quibus excerpta sunt, quæ habemus, præclara in Poetam nostrum *scholia Græca*, ut præter titulum scholiis ipsis præfixum testatur Scholiastes Aristophanis ad Nubes v. 397. ubi laudans ea quæ in scholiis ad Apollonium IV. 264 leguntur, ἔστι δὲ τοῦτο καὶ οἱ περὶ τὸν Λούκιλλον τὸν Ταρραῖον καὶ Σοφόκλειον καὶ Θέωνα ἑρμηνεύοντες τάδε φασίν. Confer Holstenium ad Stephanum p. 262. Colomesium ad Gyraldum p. 154. Meursium ad Hesychium illustr. p. 197. & H. Dodvvelli diss. de scriptis & ætate Marciani Heracleotæ §. 10. T. 1. Geographor. græcorum Joh. Hudsoni Viri Cl. p. 156.

Latino carmine Argonautica Apollonii transtulit olim totidem libris *P. Terentius Varro Atacinus* * quem his verbis celebrat Ovidius IV. ex Ponto 16. 21.

Velivolique maris vates, cui credere possis
Carmina cœruleos composuisse Deos.

Et 2. Tristium 439.

(g) Voss. hist. gr. p. 102 & 442.
* Vide Vossium lib. 1. Hist. lat. cap. 16.

Is quoque Phasiacas Argo qui duxit in undas

Tum Propertius II. 25. & 85.

Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro.

Apollonium quoque effingendum sibi, sed paulo liberius proposuit is, cujus poema insigne latinum Argonauticon, quamvis mutilum hodie habemus, *Valerius Flaccus*: sed ita eum effinxit, ut sæpe superaverit, quemadmodum uno alteroque specimine ostensum à Petro Burmanno Viro Cl. præf. ad Flaccum. Loca Apollonii à *Virgilio* expressa vide apud Jul. Scaligerum libro V. poetices cap. 6.

V. Alia etiam scripsit Apollonius noster, quæ post Meursium * Vossiumque paucis recensebo, cum nihil ex illis amplius exstet.

Περὶ Ἀρχιλόχου Athen. X. p. 451.

Ἐπιγράμματα. Antonin. Liberal c. 23. Metamoroh.

Κανωπὸς πρῶτος καὶ δεύτερος. Steph. Byz. in Κόρινθος & χώρα.

Κτίσεις *Origines urbium*; cujus partes, Ἀλεξανδρείας κτίσις. Schol. Nicandri Theriac. Καῦνος sive Καύνου κτίσις. Parthen. Erotic. cap. 1. & 11. Κνίδης κτίσις Steph. in φυκτῆρος. Ναυκράτεως κτίσις Athen. VII. p. 283. Ælian. XV. 23. de animal. Etiam Ποντικά quorum librum 1. laudat Schol. Apollonii II. vers. 159. Apollonio tribuere malit eruditissimus Galeus quam Apollodoro.

Apollonii dictum ἀνάγνωσις τροφὴ λέξεως *lectio alimentum orationis* refertur à Theone p. 5. progymnasm.

VI. *Apollonii Rhodii Editiones Græcæ cum scholiis græcis.*

1. Prima literis quadratis sive capitalibus, scholiis in margine per singulas paginas adjectis, Florentiæ 1496. 4. (non in folio, ut habet Hallervordus.) Hanc elegantissimam nec ubique obviam editionem utendam mihi dedit amicus & collega honoratissimus Joh. Fridericus Wincklerus, literarum Orientalium in Gymnasio nostro Professor dignissimus.

2. Ve-

* Meursius in notis ad Apollonium Dyscolum, & in Bibl græca: Vossius de Hist. gr.

2. Venetiis apud Aldum A. 1521. 8. ſcholiis non in qualibet pagina Poetæ appoſitis, verum ſeorſim ſubnexis. Teſtatur Aldus ſe ad hancce editionem concinnandam non pauca manuſcripta exemplaria contuliſſe.

3. Francofurti apud Petrum Brubachium A. 1546. 8. ſcholiis ad calcem libri conjectis & ſeparatim excuſis. Hujus editionis non admodum nitidæ exemplum poſſideo, quod olim fuit Philippi Melanchthonis, qui in fronte hæc ei verba manu ſua inſcripſit: *Deo juvante cras hora ſeptima inchoabo interpretationem carminis* Argonautici, *quod magna cum laude ab Apollonio ſcriptum eſt. Oro autem filium Dei, ut, ſicut in arca Nohæ vexit ſuos* Argonautas, *ita nunc quoque rogo, ut hanc ſuam navim vehat, in qua & nos ſumus remiges &* ὑπηρέται *inter magna pericula, in quibus ſua nos ſervet clementia.* Franciſcum quoque Portum interpretantem Apollonii Argonautica Genevæ auſcultavit Sibrandus Lubbertus, ut refert Sixtinus Amama in oratione Lubberti funebri.

4. Genevæ A. 1574. *H. Stephanus* emendatam nitidam & diligenti interpunctione accuratam editionem Apollonii dedit, ſcholiis græcis in margine cujusque paginæ appoſitis, & caſtigationibus ſuis (trium non amplius paginarum) rejectis ad calcem. Inſcripta eſt hæc editio Gerardo Falckenburgio, & in præfatione quoque nonnullis Poetæ & ſcholiorum locis lucem affundit. In P. Francii Bibliotheca fuit hæc editio referta multis notis deſcriptis è codice *Odoarti Biſeti.*

Editiones græcæ ſine ſcholiis.

Pariſ. 1541. 8.

Inter Poetas Principes H. Stephani typis luculentis & quam hactenus factum erat emendatius Pariſ. 1566. fol.

Editiones latinæ.

Apollonii libri IV. latina proſa primum donati à *Johanne Hartungo* Baſileæ 1550. 8. apud Joh. Oporinum. In epiſtola ad Joh. Venatorium teſtatur ſibi in hoc ſcriptore vertendo *fuiſſe ſæpe arrodendos ungues, ſæpius ſcabendum caput, dum, quæ hinc inde corrupta erant, reſtitueret, obſcurioraque utcunque explanando erueret.* Præmiſit etiam emendationes & caſtigationes, quæ in editione græca Aldina & Francofurtenſi perperam legi non dubitat. Verſionem ipſam autem, ſæpe in illa Græcas voces, quæ

commode latine verti poterant, retinendo obscuravit. Sic. v. g. Ηέλιος semper fere *Eelius* reddit, pro sole. Confer Rutgersii Varias Lect. VI. 6.

Editiones græcolatinæ sine scholiis.

In corpore Poetarum græcorum, curante Jacobo Lectio, cum versione Joh. Hartungi. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatinæ cum scholiis & notis Virorum Doctorum.

1. Basileæ 1572. 8. Apollonii Argonautica excusa sunt græce, ac separatim scholia, dehinc poema integrum Heroico carmine non infelici, licet à sententia Apollonii quandoque (ut observat etiam Hoeltzlinus p. 40. prolegom.) aberrante redditum à *Valentino Rotmaro* Salisburgensi, cum ejusdem decuria annotationum, quarum primo capite ritus varii ex Apollonio & ejus Scholiaste exponuntur, (2) proverbia & sententiæ (3) Mythica & geographica varia (4) auctores, qui in scholiis allegantur, nec exstant: (elenchum pleniorem eorum & accuratiorem habebis infra) (5) descriptiones chronographicæ, crepusculi v. g. auroræ, vesperæ &c. (6) quæ Virgilius & Ovidius ex Apollonio transtulerunt: (7) fabulæ, variaque ἄπιστα & ἀδύνατα in Apollonio occurrentia. (8) festa & sacrificia, (9) Epitheta Jovis, Apollinis & Neptuni, & (10) varia miscellanea.

2. Cum versione prosaria latina *Jeremiæ Hoeltzlini* per singulas paginas una cum scholiis græcis adjuncta, & ejusdem Hoeltzlini ad calcem libri subjecto commentario, & *Lucæ Holstenii* summi Viri notis eruditis in perpauca Apollonii loca. Lugd. Bat. 1641. 8. De Holtzlini commentario non usquequaque præclare sentit & nimium illi in captandis Hebraismis studium vitio vertit Aegidius Menagius T. 1. Anti-Bailleti p. 390. Cum multis emendationibus Martini Sladi hæc fuit editio in Bibliotheca P. Francii Poetæ & Oratoris egregii.

VII. Apollonii nomen multis jam pridem commune fuit, quorum plerosque recensuere Jo. Meursius in syntagmate de Apolloniis, quo editionem historiæ commentitiæ Apollonii Alexandrini ornavit Lugd. Bat. 1620. 4. & in Bibliotheca Græca p. 1234. seq. Post Meursium Vossius, Jonsiusque & in pandectis Hendreichius. Horum

ob-

observatis cum addere me nonnulla posse videam, volo & ipse Catalogum Apolloniorum hoc loco subjicere.

Apollonii Abderitani mentio apud Hippocratem 3. de morbis Epidem. T. 1. pag. 739.

Apollonius *Acharnensis* qui scripsit de festis. Harpocrat. & Schol. Aristoph.

Apollonius *Adramyttenus* allegatur in antiquis editionibus Strabonis lib. XI. sed Casaubonus pro Apollonio recte reponit Apollodorum.

Apollonium *Ægyptium* citat Theophilus Antiochenus III. ad Autolycum p. 127. 136. 139. ubi ex eo refert quosdam computasse tum annos ab origine orbis terrarum 15003075. sive 15000375. ut habes pag. 136. Athenæus V. p. 191. Καὶ παρ' Αἰγυπτίοις δὲ τὸ παλαιὸν σωφρονικῶς διεξήγετο τὸ τῶν συμποσίων γένος, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλώνιος περὶ τούτων γεγραφώς. Porro plures fuere Apollonii Ægyptii. Vide infra Alexandrinus & Memphites.

Apollonius *Alabandensis* Car, cognomento μαλακὸς sive *mollis*, qui postea Rhodum se contulit, teste rursus Strabone XIV. p. 655.

Apollonius *Alabandensis* alter, cognomento *Molon*, Rhetor eximius quem Rhodi audiverunt Cæsar & Cicero. Vide Ciceronem 1. de Oratore c. 17. & in Bruto c. 91. Plutarchum in Cæsare p. 708. & in Cicerone p. 862. Svetonium in Cæsare c. 4. Meminit ejusdem Cicero alibi, ut lib. 1. de invent c. ult. lib. 2. ad Atticum Epist. 1. & lib. 1. de Oratore c. 28. ubi merito probat, quod hic Apollonius cum mercede doceret tamen non passus est eos quos judicabat non posse oratores evadere, operam apud sese perdere; verum eos dimisit, & ad quamcunque artem putaret esse aptos, ad eam potius impulit fuitque hortatus. Laudat & Strabo loco laudato ac Quintilianus III. 1. XII. 6. Ex Josepho autem lib. 2. contra Apionem p. 1065. 1077. 1079. & 1080. apparet hunc Apollonium quædam scripsisse adversus sacra Judæorum. Etiam in Homerum scripsisse nonnulla, colligas è Porphyrii quæstionibus Homericis p. 10. Λύει δὲ τὴν ἀπορίαν αὐτὸς ὡς καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ μόλωνος παρίστησι. Ex Rhetorico quodam illius scripto definitionem figuræ promit Phœbammon lib. 1. p. 98. Καὶ Ἀπολλώνιος ὁ ἐπίκλην Μόλων ὡρίσατο· σχῆμά ἐστι μεταβολὴ εἰς ἡδονὴν ἐξάγουσα τὴν ἀκοήν. Cæterum

rum hic est, qui ut refert Plutarchus, cum Ciceronem in eloquentia triumphare videret, *Te nempe, Cicero, & laudo,* inquit, *& admiror: sed Græcorum fortunæ me miseret, cum videam eruditionem & eloquentiam, quæ sola bonorum nobis relicta erant, per te Romam accessisse.* Idem porro est Apollonius Molo, & qui à Plutarcho ac Porphyrio vocatur Apollonius Molonis. Sic Athenodorus Tarsensis Sandonis F. Plutarcho dicitur Ἀθηνόδωρος ὁ Σάνδων. Confer Valesf. ad Ammian. XIV. 8. Similiter Herodes Atticus passim audit qui Attici erat filius, & Apion Plistonices Gellio, Clementi, aliis; qui Suidæ Ἀπίων ὁ πλειστονίκου. Immerito igitur reprehenditur Plutarchus tum ab aliis tum à Jo. Rualdo animadvers. XXVIII. pag. 116. seq. Vide & Meursii lib. de Rhodo p. 101. Allatium ad Epistolas Socraticorum p. 215. seq.

Apollonius *Alexandrinus* Peripateticus. Plutarch. περὶ φιλαδελφ. Fuit & Alexandrinus patria, Apollonius Argonauticon scriptor de quo ante dixi, & Apollonius alter Grammaticus cognomine δύσκολος de quo infra lib. IV.

Apollonius *Antiochi* Grypi Syriæ Regis *Parasitus.* Athen. VI. pag. 246.

Apollonius *Antiochenus,* pater & filius, Medici *Herophilei* atque *Empirici.* Meminit utriusq; auctor Isagoges quæ legitur inter scripta Galeni. T. 4. p. 372. Incertum utrius sit περὶ μύρων liber laudatus Athenæo XV. p. 688. vel περὶ εὐπορίστων φαρμάκων quem plus simplici vice allegat Galenus. Vide infra in Apollonio Pergameno. Et idem forte patria Antiochenus, sed quod apud Pergamenos Reges versaretur, Pergamenus vocatus est. Ἀπολλώνιος ὁ πρεσβύτερος Zenoni Herophilio repugnans laudatur ab Erotiano in ἀμφιβάλλουσι. Forte haud alius, qui Galeno aliquando dicitur ὁ βύβλας.

Apollonius *Aphrodisiensis* ἀρχιερεὺς καὶ ἱστορικός. γέγραφε καρικὰ, περὶ Τράλλεων, περὶ Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ. Suid. Καρικὰ pluribus constabunt libris, ut ex Etymologici auctore patet, & Stephano qui XVIII. librum allegat in χωλὸν τεῖχος. Voss. de Hist. Gr. p. 505. Apud eundem Stephanum Byz. ubi allegantur Apollodorus περὶ Ἀλεξανδρείας, περὶ γῆς, & ἐν Καρικοῖς, Apollonii Aphrodisiensis nomen reponendum esse contendit Tho. Galeus in diss. de scriptoribus Mythologicis p. 18.

Apollonius *Archebuli* sive *Archebii* F. Grammaticus, Apionis Plistonicæ præ-

præceptor. Suid. in Ἀπίων. Scripsit περὶ λέξεων Ὁμηρικῶν ordine Alphabetico, ut constat ex eodem Suida in Ἀπολλ. & Hesychio præf. Lexici.

Apollonius Ἀρχιστράτωρ, cujus trochiscum sive pastillum refert Galenus T. 2. p. 388. edit. Græcæ Basil.

Apollonius *Ascalonites*, Historicus. Steph. Byz. in Ἀσκαλών.

Apollonius *Astrologus*. Vide infra in *Laodicensis* & *Myndius*. Etiam Apollonius Tyanensis libros quatuor περὶ μαντείας ἀστέρων scripserat teste Philostrato III. 13.

Apollonius *Atheniensis*, *sculptor*, Nestoris F. quem è Gruteri inscript. pag. XLII. 2. observavit Franciscus Junius in Catalogo Artificum. Confer Jonsium p. 251. & Sponii Misc. p. 122.

Apollonius *Atheniensis*, sub Severo Imp. clarus Sophista, de quo Philostratus 2. de Sophist. p. 597. qui p. 598. è declamationibus ejus laudat Calliam, qua Atheniensibus voluit dissvadere ne corpora sepelienda cremarent. Vixit annos LXXV.

Apollonius *Attalensis* (ὁ Ἀτταλεύς) cujus librum 2. Onirocriticon laudat Artemidorus I. 34. & III. 28. p. 33. & 175.

Apollonius Βυβλᾶς sive βιβλιακός (quasi helluo quidam librorum. Confer Reines. Var. lect. p. 412.) Medicus Empiricus, qui de σημασίαις apud Hippocratem scripserat adversus Zenonem Herophileum teste Galeno T. 5. edit. Basil. p. 413. 414.

Apollonius *cælator*, Spon. p. 123. Misc. ubi & memoratur Apollonius, Archelai sculptoris pater.

Apollonius *Calchedonensis* sive *Calchidensis*, Præceptor M. Aurelii Antonini. De hoc supra c. XV. in Stoicis dixi.

Apollonius *Cappadox*. Infra in *Tyanensis*.

Apollonius *Car*. supra in *Alabandensis*. & mox in *Cronus*. ὁ τὰ Καρικὰ γράψας, in *Aphrodisiensis*.

Apollonius *Chæridis* F. Schol. Aristoph. ad Vespas v. 1190.

Apollonii duo *Christiani* scriptores antiqui, sæculo II. post CHRISTUM natum clari, quorum unus contra Montanistas scripsit, alter volumine pro fide sua edito Martyrium sub Commodo Imp. fortiter subiit Romæ. Vide quæ viri docti ad Euseb. V. 18. & 21. Hist. atque Hieron. c. 42. Catalogi. De Apollonio *Collatio* latino scriptore sæculi XVI. dixi in Bibliotheca latina. De Guil. Apollonio Theolog.

logo Reformatæ Ecclesiæ, & aliis recentioribus hujus nominis dicere de industria omitto.

Apollonius *Chronicorum* scriptor Steph. in χαλκητόρειον. Sed videtur legendum Apollodorus, ut visum præstantissimo Galeo.

Apollonius *Citieus* Medicus. Strab. XIV. p. 683. Scripserat libros XVIII. pro Bacchio Tanagræo adversus Heraclidis Tarentini libros tres de vocibus Hippocratis, teste Erotiano sive Herodiano in præf. Eidem in ἀμφιβάλλουσι laudantur quatuor Apollonii Medici, πρεσβύτερος de quo supra in *Antiochenus*, Apollonius μεμφίτης ἐν τῷ περὶ ἄρθρων, Apollonius ὁ Θήρ, & Apollonius Citiensis ἐν τῷ περὶ ἄρθρων. Apollonios duos qui chirurgiam inventis suis locupletarunt laudat Celsus libro VII. præf. Memphiten intelligens ni fallor & Citiensem qui ambo de Articulis scripsere. Apollonium Citiensem libro 2. de Epilepticis laudat Cœlius Aurelian. lib. 1. c. 4. chronicar. passionum. Idem lib. 3. c. 4. *Alii phlebotomiam recusarunt in lienicis, ut Apollonius Citiensis, alii probaverunt.*

Claudii Apollonii Theriaca refertur à Galeno 2. de antidotis T. 2. p. 450.

Apollonius *P. Crassi libertus.* Dixi supra in Stoicis cap. XV.

Apollonius *Cronus*, patria Jassius, Car, à quo discipulus ejus Diodorus dialecticus Croni nomen tulit, teste Strabone XIV. p. 658. Confer Laertium II. 111.

Apollonium *Cyclada* memorat Wovveranus c. 17. polymathiæ n. 20. sed legendum Apollonius βυβλᾶς, de quo supra.

Apollonius *Dyscolus* patria Alexandrinus sub. M. Antonino clarus Grammaticus, pater Herodiani itidem Grammatici, de quibus utrisque dicendi locus infra libro IV.

Apollonius Poeta ὁ εἰδογράφος, Schol. Pindari ad πυθιονικ. εἶδος β'. p. 181.

Apollonius *Empiricus*. Supra in *Antiochen.*

Flavius Apollonius Procurator Augusti. Vet. inscript. apud Sponium p. 52. Miscell.

Apollonius Pergæus, *Geometra* de quo infra cap. XXII.

Apollonius *Glaucus*. Medicus. Ejus *libros de interioribus* sive περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν allegat Cœlius Aurel. IV. 8. tardar. Passionum.

Apollonius *Grammaticus* quem in καταλόγῳ νεῶν allegat Scholiastes ad Iliad. θ. 284. non est diversus ab Apollonio Rhodio, cujus Catalogus navium & Heroum ex lib. 1. Argonauticon respicitur, ut ex Schol. Pindari ad Nem. Od. V. notavit præstantissimus Galeus.

Fuit

Fuit & Apollonius celebris Grammaticus cognomento Dyscolus de quo infra lib. IV.

Apollonius *Herophileus*. Vide in Apollonius *Antiochenus* & *Mus*.

Apollonius & Dexippus *Hippocratis* discipuli, quos ab Erasistrato male reprehensos, cum nullos ipsorum libros ostendere posset, notatum Galeno T. 5 p. 83. edit. Basil.

Apollonius *Laodicensis* quem libros quinque de Astrologia Apotelesmatica edidisse, & Ægyptios de variis accusasse erroribus testatur Paulus Alex. in præf. Isagoges. Hujus forte Apollonii Apotelesmata leguntur MSta in Codice Reg. Paris. 1843.

Apollonius *Logisticus* Vossio p. 149 memoratur, sed Laertio I. 25. & VIII. 12. est Apollodorus. Idem de Apollonio *Lemnio* Heidenreichii observabis è Varrone, Plinio & aliis.

Apollonius *Mechanicus* Agesistrati præceptor. Athenæus Mechanicus p. 3. de machinis bell.

Apollonius *Medicus* tempore Antoninorum sive Apuleji, qui ejus meminit lib. IX. sub init. Incertum quisnam notetur è variis Apolloniis Medicis, quos memoravi in *Antiochensis*, *Citiensis*, *Memphites*, *Mus*, θήρ. *Pergamenus*, *Pitaneus* &c.

Apollonius *Memphites* allegatur à Cœlio Aureliano IV. 8. tardar. passionum, Schol. Nicandri ad Theriaca & Erotiano in ἀμφιβάλλουσαι ubi ejus scriptum περὶ ἄρθρων commemorat. Meminit & Nicolaus Myrepsus, epithema ejus auriculare referens.

Apollonius Mollis. Supra in Alabandensis.

Apollonius *Molo* sive *Molonis* Rhetor. Supra ibid. Inter Ægyptiacar. rerum scriptores laudat Cosmas Indicoplevstes lib. XI. p. 341.

Apollonius qui Μύρα τιν. Plin. indice libri XXVIII. Supra in Antiochen.

Apollonius *Mus* Herophileus. Cels. præf. libri V. qui eundem videtur etiam respicere præf. libri 1.

Apollonius* *Myndius*, peritissimus inspiciendorū natalium. Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæst. Nescio an alius quem Grammaticum vocat Stephanus in Μύνδος.

Apollonius *Naucratites* Sophista, Adriani & Chresti auditor, de quo Philostratus lib. 2. de Sophist. p. 596. 608.

* Huic Apollonio pridem in mentem venit Cometas esse propria sidera quæ altiora mundi secant, & tum demum apparent, cum in imum sui cursus venerint. Quæ sententia hodie probatur Mathemathicis eruditissimis.

Apollonius *Nestoris* F. Vide supra in *Atheniensis*.

Apollonius *Nysæus*. Vide supra c. XV. in Stoicis.

Apollonins Organicus. Galen. T. 2. p. 391.

Apollonius ὄφις. Erotian. in proœmio. Nescio idemne sit Apollonius ὁ θὴρ, eidem laudatus Erotiano in ἀμφιβάλλουσαι.

Apollonius *Panormitanus*. Cic. in Verrem. V. 7. seq.

Apollonius *Parianus*, quem ἐν τῷ περὶ παρωνύμων laudat Steph. in Πάρος.

Apollonius *Pergæus*, *Geometra* de quo egi infra cap. XXII.

Apollonius *Pergamenus* Medicus Plinio lib. 8. &c. Oribasio lib. 1. Evporiston. c. 9. laudatus & VII. 19. collect. Videtur is ipse Apollonius qui περὶ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων teste Galeno scripsit. Ejus *de virtutibus herbarum* refert rursus Oribasius. Evporist. præf. Idem liber Apollonii περὶ βοτανῶν allegatur & à Scholiaste Nicandri ad Theriaca. Atque ideo fortassis inter rei rusticæ scriptores à Varrone & Columella reponitur.

Apollonius *Pitanæus* Medicus. Plin. XXIX. 6. sed *Myronides* XXVIII. 1.

Apollonius *Platonicus*, Syrus. Spartian. Hadriano c. 2.

Apollonius *Prienensis*, Archelai sculptoris Pater. Spon. p. 123. Misc.

Apollonius *Rhetor*. Supra in Alabandensis. Alius ut existimo de quo Seneca Controvers. XIX. *Apollonius Græcus & Buteo fatuam quæstionem moverunt primam* &c.

Apollonius *Rhodius statuarius*. Plin. XXXVI. 5.

Apollonius *Senior*. Supra in *Antiochenus*.

Apollonii *Smyrnæi* Epigramma lib IV. Antholog.

Apollonius *Solensis*, præceptor Demetrii Aspendii. Laert. V. 83.

Apollonius Atheniensis *Sotadis* F. de patris sui Poematis scripserat teste Athenæo XIV. p. 621. De Sotade dixi lib. II. c. 22.

Apollonii *Stoici* fuere multi, Nysæus, Tyrii, &c. de quibus supra c. XV.

Apollonius ὁ ἀπὸ Στράτωνος, cujus de pulsibus laudatur à Galeno IV. de differentia pulsuum. Hunc Tiraquellus c. 31. de Nobilitate, *Stratonis filium* appellat. Sed malim Stratonium, è Stratonis Peripatetici schola.

Apollonius *Syrus* Platonicus. Spartian. Hadriano c. 2.

Apollonius *Tarsensis* Medicus, sæpe laudatus Galeno libris de medicam. secundum genera & secundum locos.

Apollonius ὁ Θὴρ sive *Bestia* Medicus. Erotian. in ἀμφιβάλλουσαι. Vide supra Apollonius ὄφις.

Apol-

Apollonius *Thespiensis*, Medicus nullus est. Vide Galen. T. 2. p. 266.
Apollonius *Tyanensis* sub Nerone clarus, de quo infra lib. IV.
Apollonius *Tyanensis junior* sub Hadriano Imp. de quo Suid.
Apollonio duo *Tyrii*, de quibus dixi supra c. XV. in Stoicis.

VIII. *Index scriptorum * in scholiis Græcis ad Apollonium allegatorum.*

* Indicem hujuscemodi sed valde imperfectum editioni suæ subjunxerat suisque in Apollonium locis communibus inseruerat Valentinus Rotmarus. Alium perquam accuratum ad paginas adornatum editionis præclaræ Stephanicæ misit ad me Oxonia Vir doctissimus Jo. Hudsonus. Tertium non minus diligenter ad sectiones Græcas scholiorum concinnatum, quibus sunt distinctæ editiones Basileensis & Frankofurtensis Purbachiana accepi Lipsia ab amico, confectum nescio quo auctore. Quartum maxime communis ut spero usus, hoc loco edendum putavi ad singulos librorum Apollonii versiculos comparatum à Clarissimo Viro Jo. Christophoro Wolfio Wernigerodensi, collatumque cum indice Oxoniensi & Lipsiensi. Habui & quintum ad manus, quem similiter ad versiculos uniuscujusque libri digesserat Christianus Henricus Postellus ὁ μακαρίτης. Intelligo præterea illustri Cupero indicem ejusmodi ante triginta circiter annos compositum, cum variis observationibus & castigationibus, quibus per magis ardua summi Viri negotia adhuc carere coguntur studiosi.

Dio-

* Optima lectio *in conceptibus* (animalium) quam allatus inde locus, πρόκας cervos esse docens nonnihil confirmat. Dici autem vix potest quantam hæcce vel spreta vel inobservata lectio pruriginem excitaverit eruditis emendandi Etymologici M. autorem, qui in Προικόννησος Sophocleum Scholiasten ad verbum exscripserat unica tamen laborante literula: nam pro ἐν ταῖς κυήσεσι exaravit ἐν ταῖς κτήσεσι, vice cujus Sylburgio conjiciendi facultas suppeditavit ἐν ταῖς κτίσεσι, quam incongruentem emendationem an quis hactenus improbarit nescio. Imo Casaubonus Animadvers. in Athen. lib. X. c. 14. ita suum assensum ei accommodavit, ut expuncta etiam Athenarum patria citato Dionysio Chalcidem attribuendam putaverit, in quam opinionem pertraxit Phil. Jac. Maussacum Not. ad Harpocrat. in Ηφαιστία & Vossium lib III. de Hist. Gr. Nic. v. Loensis in Miscell. Epiphyll. p. 354. citatus Daumio Epist. ad Reinesium XX, & ille quem innui Reinesius Var. lect. lib. 2. c. 8. duos Dionysios, utut ætate, scriptis & patria differant pro uno eodemque agnoscunt. Dicas profecto ob ignoratam hanc Dionysii præsentis allegationem debere ludibrium Adrasteæ adunum omnes. *Hæc auctor Indicis Lipsia ad me transmisit.*

Tarr- lib.

CAPUT XXII.

DE ARCHIMEDE Syracusano, APOLLONIO Pergæo & EUTOCIO Ascalonita.

Archimedis genus & ætas. 1. Ejus liber de sphæra ac cylindro. 2. De circuli dimensione. 3. De centris gravium planorum. 4. De Conoidibus & sphæroidibus. 5. De lineis spiralibus. 6. De quadratura parabolæ. 7. Psammites. 8. De iis quæ in aquis vehuntur. 9. Assumtorum, sive lemmatum liber. 10. De speculis ustoriis. 11. Scripta inedita 12 Et deperdita. 13. Dialectus quo usus est, & scriptores in Archimedem deperditi. 14. Varia & admiranda Archimedis inventa 15. Archimedis scriptorum editiones. 16. De APOLLONIO PERGÆO. *17. Ejus Conicorum libri. 18. Editiones. 19. Scripta deperdita. 20. De Eutocio Ascalonita & ejus scriptis. 21.*

I.

ARCHIMEDES Syracusanus, (a) non humilis homunculus à pulvere

(a) Solinus c. 6. ubi de Syracusis: *Hinc domo Archimedes, qui juxta siderum disciplinam machinarius commentator fuit*, hoc est, si recte verba intelligo, & Astronomiæ callentissimus, siderumque, ut de eodem Livius XXIV. 34. spectator unicus fuit, & in Mechanicis plurima felicissime commentus est.

vere & radio (*b*) excitandus; sed genere nobili fuit, Regis Hieronis cognatus (*c*) & amicus, atque ingenio gloriam, quam Reges innumeri, consecutus majorem. Nam in omni genere Geometricæ, sideralis ac machinalis disciplinæ, incredibili industria (*d*) ac subtilitate multa admiranda & ante ipsum inaudita reperit. In Ægypto (*e*) edoctus ibidem inventis cochleis ad aquas exhauriendas aggeribusque conditis sempiternam post se reliquit memoriam beneficii singularis ac divini. Cumque Syracusa caput Siciliæ à Romanis gravissima obsidione vexaretur, solus per tres annos (f) sollertibus inventis suis patriam defendit. Denique, postquam Dianæ festo (*g*) opera transfugæ potiti sunt urbe Romani, ab irrumpente milite & circulos ejus formasque descriptas parum curante obtruncatus est (*h*) Anno U. C 542. Olymp. CXLII. ante CHRISTUM natum 212. quinq; amplius annis major septuagenario. (*i*) Consul Marcellus victor qui hoc factum dolebat (*k*) &

(*b*) Cicero V. Tusc. Quæst. c. 23. ubi Archimedis conditionem præfert vitæ Dionysii Siciliæ tyranni: *ex eodem urbe humilem homunculum à pulvere & radio excitabo, qui multis annis post fuit, Archimedem,*

(*c*) Plutarchus in Marcello p. 305, Καὶ μέντοι καὶ Ἀρχιμήδης Ἱέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενὴς ὢν καὶ φίλος &c.

(*d*) Plutarch. pag. 307. quo in loco cibi sæpe ac potus oblitum refert. Idem alibi in libro, quod suaviter vivi non possit secundum Epicurum pag. 1094. & libro, quod seni gerenda sit Resp. pag. 786. narrat à servis non raro abreptum vestibusque exutum & unctum, strigili in uncto corpore lineas duxisse, quod notavit etiam Stobæus serm. 29. περὶ φιλοπονίας p. 206. Cicero V. de finibus p. 137. Quem ardorem studii censètis fuisse in Archimede, qui dum in pulvere quædam describit attentus, ne Patriam quidem captam senserit. Subtilissimus exquisitor dicitur Cassiodoro. VII. variar. Epist. V.

(*e*) Diodorus Sic. lib. V. p. 217. Abulpharajus p. 41. *E claris etiam Mathematicis fuit Archimedes, qui Græcus fuit, at scientiam ab Ægyptiis hausit. Dicitur aggeribus vinxisse terras plerarumque Ægypti villarum & fundamenta posuisse pontium quibus a pago in pagum transitur cum excreverit Nilus.*

(*f*) Livus XXV. 31. Itaque Florum II, 6. 33. merito reprehendit Salmasius.

(*g*) Plutarchus Marcello p. 308. Polyænus VIII. 11. & 12. Syncellus p. 285. Tzetz. 2. Chil. v. 134.

(*h*) Livius XXV. 31 Plutarchus Marcello p. 308, seq. Valerius Max. VIII, 7. Silius Italicus XIV. 677. seq. Tzetzes Chil. II. v. 135. seq. Militi irrumpenti dictum ab Archimede: τὰν κεφαλὰν, καὶ μὴ τὰν γραμμάν, ut ex veterum aliquo tradit Georgius Valla lib. 1. de rebus expetendis & fugiendis c. 6.

(*i*) Tzetzes Chil. II. V. 105.

(k) Cicero lib. IV. in Verrem c. 58. Julius Firmicus V. Mathes. p. 77.

& diſerto edicto prohibuerat, (*l*) *inter triumphales laureas lugubri mœrore illum exſtinctum deflevit*, & corpus cognatis ſuperſtitibus honeſte ſepeliendum tradidit (*m*) ipſosque honore eſt proſeqvutus. (*n*) Tumulo Archimedis, quod vivus ab amicis rogaverat (*o*) impoſita eſt figura ſphæræ in cylindro, cum epigrammate, de ratione, quam cylinder ſolidus continens haberet, ad Sphæram in ea contentam. Hæc à Cicerone (*p*) cum Quæſtorem Siciliæ ageret, multis poſt Archimedis mortem annis reperta eſt ante portam Syracuſæ Agrigentinam, exeſis fere penitus epigrammatis verbis, neglecta vulgo & non multum è dumis eminente columella. Atque etiamnum ſphæræ figuram ac cylindri obſervare licet, in Archimedis haud dubie memoriam, exſtare in numis quibusdam priſcis Syracuſanorum apud Parutam. (*q*) Thema ejus Genethliacum neſcio qua fide exponit Julius Firmicus libro V. Matheſ. pag. 77. Effigiem exhibet Jacobus Gronovius Vir Cl. tomo tertio theſauri Antiquitatum Græcarum, charta, quæ literam m inſcriptam habet.

II. Scripta Archimedis hæc ad nos pervenerunt:

ΠΕΡῚ ΤΗ͂Σ ΣΦΑΊΡΑΣ * ΚΑῚ ΚΥΛΊΝΔΡΟΥ, *de Sphæris & Cylindro libri II.* ad *Doſitheum*. In hos libros exſtat commentarius Græce ſcriptus ab *Eutocio Aſcalonita*, de quo infra §. ult. dixi. MS. codicem horum librorum, qui Georgii Vallæ fuit, laudat Guil. Philander ad Vitruvium IX. 3. in quo præter linguæ Doricæ proprietatem & omiſſionem ſpirituum atque accentuum teſtatur occurriſſe ſubinde ſyllabarum & dictionum notas, quæ ne à Græcis quidem ipſis hoc tempore ſatis agnoſcantur.

(*l*) Valerius Max. VIII. 7. extern. 7. Plinius Hiſt. natural. VII. 37.
(*m*) Livius XXV. 31.
(*n*) Plutarchus Marcello. p. 309.
(*o*) Plutarchus p. 307. Πολλῶν δὲ καὶ καλῶν εὑρετὴς γεγονὼς λέγεται τῶν φίλων δεηθῆναι καὶ τῶν συγγενῶν ὅπως αὐτοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπιστήσωσιν τῷ τάφῳ τὸν περιλαμβάνοντα τὴν σφαῖραν ἐντὸς κύλινδρον, ἐπιγράψαντες τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ περιέχοντος στερεοῦ πρὸς τὸ περιεχόμενον.
(*p*) Cicero V. Tuſculanar. quæſt. c. 23.
(*q*) Vide illuſtr. Spanhemium ad Orat. I. Juliani p. 201.
* Meminit hujus operis etiam Abulpharajus p. 42. Scriptum eſt poſt librum de lineis ſpiralibus. Laudat Archimedes Eudoxi θεωρήματα περὶ τὰ στερεὰ, & Cononem jam defunctum.

Editi etiam sunt cum Synopsi Mathematica Marii Mersenni & Græce cum libro de circuli dimensione Paris. 1561. Loca quædam Eutocii emendavit Marcus Meibomius dialogo de proportionibus. Hafniæ 1655. fol. 1.

III. ΚΥ'ΚΛΟΥ ΜΕ'ΤΡΗΣΙΣ, *de circuli dimensione liber*, quem in duobus Geometricorum elementorum libris Lugd. Bat. 1594. fol. præter rem reprehendit vir summus *Josephus Scaliger*, vindicavit *Adrianus Romanus* eqves auratus in Apologia pro Archimede & exercitationibus Cyclicis contra Scaligerum, Orontium Finæum & Raymarum Ursinum, in decem dialogos distributa, Wurceburgi 1597. fol. Hic Archimedis liber lucem vidit etiam Paris. 1561. & cum præfat. Christoph. Meureri Lips. 1602. sed Græcis *Eutocii* commentariis illustratus cum versione ac notis *Joh. Wallisii* prodiit Oxon. 1676. 8. & in tertio tomo Operum viri hujus præstantissimi, ibid. 1699. fol. Confer Cyclometrica Willebrodi Snellii, & quæ de quadratura Circuli scripsere contra Scaligerum Jac. Christmannus & Franciscus Vieta, contra Tho. Gephyrandrum Casp. Schottus Magiæ universal. p. 756. Contra Gregorium de S. Vincentio Marcus Meibomius lib. de proportionibus p. 100. & 197. seq. Aliis, quos de subtili hoc argumento laudat Vossius p. 136. de scientiis Mathematicis, & Georgius Paschius lib. de inventis nov-antiquis p. 514. seq. edit. secundæ, addes ex eodem Vossio p. 94. Hippocratem Chium p. 182. 333. Guilelmum Grisauntum p. 228. 333. Franciscum Leodicensem p. 335. Joh. Buteonem p. 435. seq. Joh. Campanum, ac præter hos Tho. Hobbesium, Antonium Pimentam, (*a*) G. G. Leibnutzium (*b*) Detlevum Cluverum (*c*) & Ben Ithem scriptorem Arabem antiqvum, quem à Petro de la Valle latinum factum testatur Leo Allatius in apibus Urbanis p. 226. Quod Geometrice demonstrari non possit circuli quadratura, disputatur in Ephemeridibus Parisiensibus Anni 1697. p. 199. edit. Amst. Memorat hunc Archimedis librum Proclus quoque 4. in primum Euclidis p. 110.

IV. ἘΠΙΠΈΔΩΝ ἸΣΟΡΡΟΠΙΚΩ͂Ν ἢ ΚΈΝΤΡΑ ΒΑΡΩ͂Ν ἘΠΙΠΈΔΩΝ *de planis æquiponderantibus, sive, de centris gravium planorum libri II.* Hos quoque libros Græco commentario illustravit *Eutocius*. Κεντροβαρικὰ

(*a*) Giornale de letterati in Parma A. 1687. p. 56. seq.
(*b*) Acta Erudit. 1682. p. 41. seq.
(*c*) Acta Erud. 1686. p. 366.

ϱικὰ vocat Tzetzes Chil. XIII, v. 974. & Simplicius in 2. de Cœlo comment. 63. prodiere Pisauri A. 1588. fol. Gallice vertit Petrus Forcadel Paris. 1565. 4. Confer de hoc argumento Pappum libro VIII. p. 450. Meminit ejusdem operis Archimedei Proclus 3. ad primum Euclidis pag. 51.

V. ΠΕΡῚ *ἀμβλυγωνίων* ΚΩΝΟΕΙΔΈΩΝ ΚΑῚ *σχημάτων* ΣΦΑΙΡΟΕΙΔΈΩΝ *De figuris Conoidibus obtusis & de Sphæroidibus libri II.* ad *Dositheum.* In editione Francisci Maurolyci Nobilis Siculi Panorm. 1685. Nam in prioribus editionibus ex Archimedis sententia recte ut unus liber occurrit. Memorat Archimedes sub init. se in alio libro ad eundem Dositheũ egisse *περὶ ὀρθογωνίου κωνοειδέος*. Confer Joh. Kepleri Vas Austriacum.

VI. ΠΕΡῚ ἙΛΊΚΩΝ *de lineis spiralibus* liber ad eundem Dositheum, in quo theoremata super illo argumento à *Conone* Archimedis amico & celebri Geometra ante plures annos defuncto inexplicata relicta exponit. Confer Ismaelis Bullialdi librũ de hoc argumento cũ exercitationibus ejus Geometricis editum Paris. 1657. 4. Ad hunc librum respicit Archimedes sub initium librorum de sphæra & cylindro, quos postea edidisse ex hoc ipso constat.

VII. ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΣΜῸΣ ΠΑΡΑΒΟΛῆΣ *Liber de quadratura parabolæ*, ad eundem Dositheum missus, Conone, quem hic iterum laudat, jam defuncto.

VIII. ΨΑΜΜΊΤΗΣ *De numero arenæ liber* ad Regem *Gelonem*, quo probat non esse infinitum, sed efferri & colligi posse si vel maxime orbis terrarum totus arena constet. Hujus libri quatuor exstant versiones. Una *Jacobi Cremonensis* ab Hervagio edita, altera *Fred. Commandini* qui longe melius vertit, & notas etiam addidit, sed mendoso codice usus Venet. 1558. fol. tertia *Dav. Rivalti*, qui Commandini versionem ac notas vel non vidit, vel neglexit, multa pejus posuit: quarta denique accuratissima *Joh. Wallisii*, qui alio charactere subinde verba quædam sensui illustrando addidit & castigationes ad contextum græcum subjecit. Oxon. 1676. 8. & tomo tertio operum Wallisii ibid. 1699 fol. Illustravit hunc librum etiam *Christophorus Clavius* Bambergensis Jesuita rei Mathemathicæ peritissimus commenrario in Sphæram Johannis de Sacrobosco p. 237. seq. & *Paschasius Hammelius* Paris. 1557. 8. Consule etiam, si placet, *Marium Mersennum* ad sex prima Geneseos capita pag. 51. seq.

IX. ΠΕΡῚ ΤΩ͂Ν ὈΧΟΥΜΈΝΩΝ *De iis, quæ aquis innatant libri*

II. qui in Basileensi editione desiderantur, sed in Rivaltina Græce ac latine exstant, & latine ex versione *Fred.Commandini* cum ejus comentariis prodierant Bononiæ A. 1565. 4. & Pisauri 1572. 4. cum Aristarcho de magnitudinibus & distantiis Solis & Lunæ. Meminit hujus libri Archimedis Strabo lib. I. p. 54. & Pappus Alex. in procemio libri octavi Mathematicarum collectionum. Respicit etiam Victruvius VIII.6. A doctissimo Meursio in Bibl. græca hoc opus & alia quædam præter rem, ut existimo, tribuuntnr Archimedi Tralliano.

X. ASSUMTORUM sive LEMMATUM liber latine tantum cum tribus libris Apollonii Pergæi editus ab *Abrahamo Ecchellensi*, qui hunc librum & Apollonii Conicorum V, VI. VII. ex Arabico vertit, adjutus à *Joh. Alphonso Borello*, qui Arabice ignarus tam callebat Mathematicas disciplinas, quam harum imperitus Ecchellensis bene callebat Arabice. Prodiit Ecchellensis translatio cum Borelli notis Florentiæ 1661. fol. Alteram editionem hujus libri Arabico-latinam debemus viro doctissimo *Johanni Gravio* Anglo. Lond. 1659. fol. Confer Acta Eruditorum A. 1700. p. 518. & Tho. Smithum in Joh. Gravii vita p. 28.

XI. ΠΕΡΙ ΚΑΤΟΠΤΡΩΝ ΚΑΥΣΤΙΚΩΝ, DE SPECULIS COMBURENTIBUS parabolicis, *κατόπτρων τὰς ἐξάψεις* vocat Tzetz. Chiliad. II. v. 153. & XIII. v. 974. Hunc putant librum notari ab Apulejo in Apologia p. 20. *Alia præterea ejusdem modi plurima*, (de ratione speculorum planorum, tumidorum & globosorum cavorumque) *quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem Geometria multum ante allios admirabili subtilitate, sed haud sciam, an propter hæc vel maxime memorandus, quod inspexerat speculum sæpe ac diligenter.* Exstat sub. Archimedis nomine liber de speculis ustoriis ex Arabico translatus latine ab *Antonio Gogava.* Occurrit hic liber etiam in Archimede Maurolyci, sed inter externa, & *Ptolemæo* Mathematico tribuitur. Archimedi suppositus videtur etiam ex sententia Gabrielis Naudæi Syntagm. de studio militari p. 658. quia mentio in illo fit Apollonii Pergæi, qui Archimede * junior fuerit. Dioclis librum *περὶ πυρίων* laudat Eutocius in lib. 2. de sphæra ac cylindro p. 30. & 15. De Anthemii Tralliani libro *περὶ παραδόξων μηχανημάτων*, qui cum versione licet imperfecta Claudii Ancantheri Mathematici MS. exstat in Bibl. Vindobonensi, & in quo itidem de speculis ustoriis egit; vide, si placet, Lambecium VIII. commentar. pag. 191. seq.

XII.

* Longis temporibus posteriorem Apollonium scribit Naudæus, sed supparem Archimedi fuisse patebit ex iis quæ dicam infra §. 17.

XII. Scripta inedita Archimedis:

De fractioni Circuli, Arabice per Thebit. Labbe Bibl. nov. MSS. pag. 251.

Perspectiva, Arabice. Labbeus p. 259.

Archimedis elementa Mathematica Hebraice MSta exstare in Bibl. Vaticana testatur Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 484.

Opera Geometrica Archimedis in Compendium redacta per Albettam. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 256.

XIII. Scripta Archimedis deperdita:

Ἀρχαὶ ad Zeuxippum. Meminit ipse in Psammite p. 120. & 121. seq. edit. Basil. Confer Wallisium p. 148. ad Pappi fragmentum & ad Archimedem p. 166.

- - Τὰ ἐπισίδια καὶ ἕτερα βιβλία
Ἐξ ὧν Ἥρων, Ἀνθέμιος καὶ πᾶς μηχανογράφος
Τὰ ὑδρικά * τε ἔγραψαν καὶ τὰ πνευματικά τε
Βαρουλκά τε σύμπαντα καὶ θαλασσοδομέτρας.

Johann. Tzetzes Chil. XIII. hist. 457. Idem Chil. 2. Hist. 35.

Βαρουλκὸν πνευματικὴν τὰς * ὑδροσκοπικάς τε
Κἀκ τούτου ἐκ τοῦ γέροντος τῶν βίβλων Ἀρχιμήδους.

Ἐφόδιον in quod scripsit Theodosius Tripolites, teste Suida, in Θεοδόσ.

Περὶ ζυγῶν. Pappus. lib. VIII. collect. problemat. 6. proposit. 10. pag. 461.

Μηχανικὰ sua memorat ipse Archimedes de quadratura parabolæ propos. 6. δέδεικται γὰρ ἐν τοῖς μηχανικοῖς. Nisi intellexit libros de pla-

Apud doctiss. Vossium p. 288. de scientiis Mathematicis hoc verbum redditur *quæ clepsydris docet horas metiri*. Sed videntur respici potius quæ Archimedes docuit de superficie & pondere, quæ in libris ὀχουμένων.

planis æquiponderantibus. Confer Vossium de scientiis Mathemat. p. 288. quo in loco contradicit sibi ipse Vir doctissimus. Vitruvius præfat. libri VII *Non minus de machinationibus* (scripserunt) *Diades, Archytas, Archimedes, Ctesibius, Nymphodorus, Philo Byzantius, Diphilus, Charidas, Polyidus, Phyrus* (an Sporus?) *Agesistratus.* Porro viderit Suidas, qui Mechanica tribuit Archimedi Tralliano Philosopho sive Grammatico qui in Homerum commentarium ediderat. At locus Plutarchi in Marcello p. 307 non negat Archimedem Syracusanum aliquid scripsisse Mechanici argumenti, quo principia illius artis & fundamenta universe tradiderit: sed tantum negat eum scripto exposuisse rationem admirandarum illarum machinarum, quæ ipse divino suo ingenio est commentus, quoniam illa veluti parerga quædam duntaxat habuisset ludentis Geometriæ, ut ait idem Plutarchus p. 305.

περὶ σφαιροποιίας, quem solum librum Mechanicum ab Archimede compositum affirmavit Carpus apud Pappum proœmio libri VIII.

Librum de septangulo in circulo memorat Abulpharajus p. 42. ubi addit rem parum profecto credibilem, Romanos è libris ejus, quindecim gestamina combussisse.

Conica, quorum meminit Archimedes ipse libro de quadratura parabolæ & lib. 1. de conoidibus & Sphæroidibus. Et Heraclides apud Eutocium existimavit *Apollonium* Pergæum Conica sua ex Archimedis opere, quod ineditum accepit descripsisse: Confer Vossium p. 434. de scientiis Mathematicis. Macrobius II. 3. in somnium Scip. *Et Archimedes* quidem stadiorum numerum deprehendisse se credidit, quibus à "terræ superficie luna distaret, & à luna Mercurius, à Mercurio Venus, "Sol à Venere, Mars à Sole, à Marte Jupiter, Saturnus à Jove. Sed & à "Saturni orbe usq; ad ipsum stelliferum cœlum omne spatium se ratio-"ne emensum putavit. Confer eundem lib. 1. c. 19.

XIV. *Heraclidem* ** (Lembum forte, Confer Jonsium pag. 171.) *in Archimedis vita* laudat Eutocius proœmio in lib. de circuli dimensione & commentario in Apollonium.

Archimedis scripta quædam ante Eutocium illustraverant *Dionysodorus* Eutocio memoratus, & cujus jam è Suida memini *Theodosius Tripolites.*

Dia-

* Meminit commentariorum per Heraclidem ad Dositheum à se missorum Archimedes in limine libri de lineis spiralibus.

Dialecto usus est Archimedes Dorica, utpote Syracusanus, quod videre est etiamnum in ψαμμίτῃ & plerisque aliis ejus scriptis: quodvero in libro de circuli dimensione & in libris de sphæra ac cylindro exigua dorismi vestigia supersunt, id librariis potius, qui hos libros frequentius describserunt, tribuerim, quam Eutocio vel ejus præceptori Isidoro Milesio Mechanico, quibus hoc adscribit Vir incomparabilis Joh. Wallisius. Sane Eutocius ipse in lib. 2. de sphæra ac cylindro p. 30. edit. Basil. summo se studio vetera Archimedis exemplaria indagasse testatus, disertis verbis queritur se vix ea potuisse consequi, quæ ἐν μέρει τὴν Ἀρχιμήδει φίλην δωρίδα γλῶσσαν ἀπέσωζον, *quæ vel ex parte doricam dialectum conservassent qua Archimedes delectatur.* Porro in constructionibus ac demonstrationibus suis Archimedes brevis est ac succinctus, qui passim supplenda quædam ac subintelligenda relinquit lectori; non enim tradit elementa, ut Euclides, qui perspicue & particulatim omnia designat, sed tradita adeoque jam intellecta præsumit ac supponit, ut eidem Wallisio observatum.

XV. Juvat hic etiam recensere Archimedis inventa, machinas, variaque opera admiranda, quibus non minorem ingenii & scientiæ laudem, quam scriptis compositis promeruit, & propter illa à Cardano lib. XVI. de subtilitate pag. 802. inter viros duodecim, quos ex omni memoria ingeniosissimos selegit, primo loco ponitur. Fuerunt autem hæc:

MACHINÆ BELLICÆ, tollenones, catapultæ, aliæque quibus Patriam Syracusas unus triennium sollertissime defendit adversus Marcelli & Appii Ducum Romanorum impetus, & propter quas dictus est πολυμήχανος, ἑκατόγχειρ & Geometricus Briareus, describuntur à Polybio in excerptis libri VIII. p. 718. seq. Livio XXIV. 34. Plutarcho in vita Marcelli p. 306. seq. Athenæo V. p. 208. Confer Silium Italicum XIV. 342. seq. Suidam in σκορπίδια, Zonaram, &c. Oribasium libro de Machinamentis c. 6. 24. &c. Tzetzen Chil. 2. hist. 35. Proclum 2. in primum Euclidis p. 12. E recentioribus Magium II. 10. Misc. Scheferum de militia navali II. 5. & Ez. Spanhemium ad Orat. 1. Juliani pag. 201. Rivaltum ad Archimedem p. 544. seq.

Tormenta, qualibus hodie utimur, ab Archimede reperta esse præter rem scripsere Franciscus Petrarcha & Robertus Valturius, confutati ab Hieron. Magio lib. 1. cap. 1. Miscellan.

SPECULA USTORIA, quibus Romanorum conflagrarunt naves,

naves. Ea fabulis adſcribunt Magius, Keplerus, Naudæus, Carteſius, Jo. Dan. Major & alii. Equidem Polybius, Livius & Plutarchus nullam ſpeculorum mentionem faciunt. Diodori Siculi hiſtoria & Dionyſii Halic. circa tempora Archimedis eſt manca. Lucianus affirmat ſane Archimedem τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέξαι τῇ τέχνῃ, in Hippia T. 2. p. 742. Sed ſpeculis uſtoriis hoc feciſſe, non addit. Neque apud Galenum lib. 3. de temperamentis T. 1. edit. Baſil. p. 81. neceſſe eſt vocabulum πυρείων de ſpeculis (ut facit Rivaltus pag. 546.) interpretari: οὕτω δήπως (nihil autem de ſpeculis, ſed de alia materia flammam facile concipiente præceſſerat) οἶμαι καὶ τὸν Ἀρχιμήδην φασὶ διὰ τῶν πυρείων ἐμπρῆσαι τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις. At Joh. Tzetzes Chil. 2. v. 119. diſerte meminit de ſpeculo hexagono, & reflexis in hoc per alia ſpecula radiis:

Ἑξάγωνόν τι κάτοπτρον ἐτέκτηνεν ὁ γέρων
Ἀπὸ δὲ διαστήματος συμμέτρου τοῦ κατόπτρου
Μικρὰ τοιαῦτα κάτοπτρα θεὶς τετραπλᾶ γωνίαις
Κινούμενα λεπίσι τε καί τισι γιγγλυμίοις
Μέσον ἐκεῖνο τέθεικεν ἀκτίνων τῶν Ἡλίου
Μεσημβρινῆς καὶ θερινῆς καὶ χειμερινωτάτης·
Ἀνακλωμένων δὲ λοιπὸν εἰς τοῦτο τῶν ἀκτίνων
Ἔξαψις ἤρθη φοβερὰ πυρώδης ταῖς ὁλκάσι
Καὶ ταύτας ἐξετέφρωσεν ἐκ μήκους τοξοβόλου.

Zonaras T. 1. p. 424. Dionem laudans auctorem: Euſtathius ad Iliad. ε. p. 388. κατὰ πλεκτήν τινα ἐπίνοιαν μηχανησάμενος Ἀρχιμήδης μὲν ὁ σοφώτατος πολεμικὰς ἐνεπύρισε νῆας ὡς οἷά τις κεραυνοβόλος. Sic & Scholiaſtes Luciani T. 2. p. 36. Confer quæ infra libro quinto dixi in Proclo, quem ſimilibus ſpeculis uſum ferunt ad claſſem Gothorum accendendam.

SPHÆRA VITREA, qua miro artificio, lunæ, ſolis & quinq; errantium motus illigavit, teſte Cicerone 2. De natura Deor. p. 379. edit. Leſcaloperii, & 1. Tuſc. quæſt. p. 193. edit. Camerarii. Meminit & Claudianus eleganti epigrammate p. 257. edit. Heinſii, & Sextus Empiricus VIII. adverſus Mathematicos p. 329. Lactantius II. 5. Firmicus lib. V. pag. 77. & Marcianus Capella lib. 6. pag. 191. Ovidius VI. faſtor. v. 277.

Arte Syracusia suspensus in aëre clauso
Stat polus, immensi parva figura globi.

ORGANUM MUSICUM HYDRAULICUM. Tertull. de anima c.14. *Specta portentissimam Archimedis munificentiam* (qui hoc munus obtulisse videtur Hieroni) *organum hydraulicum dico, tot membra, tot partes, tot compagines, tot itinera vocum, tot compendia sonorum, tot commercia modorum, tot acies tibiarum, & una moles erunt omnia. Sic & spiritus, qui illic de tormento aquæ anhelat, non ideo separabitur in partes, quia per partes administratur, substantia quidem solidus, opera vero divisus.* Plinius Organi Hydraulici inventionem tribuit Ctesibio VII.36.Hist.Figuram ejus ex Vitruvii X.13. & Heronis mente exhibet Is. Vossius libro de viribus rhythmi p.99. seq. Confer Optatiani Porphyrii Panegyricum cap. 24. & 25. in editione Velseri. *Nos,* inquit Pignorius p. 177. libro de servis, *hujus generis organum Romæ vidimus in Quirinali in hortis Pontificum, audivimusque non sine comitum admiratione, cum musicos modos variaret, nemine plectra manu tangente.*

TRISPASTUS sive *Polyspastus*, & alia instrumenta magnis oneribus tollendis apta. Tzetzes Chil. II. hist. 35. & Chil. III. v. 60. seq. Oribasius * libro de machinamentis c.4. & 26 quod est *de trispasto Apellidis sive Archimedis.* Pappus Mathemat. collect. lib. VIII. problemate 6. proposit. 10. p. 460. seq ubi quadragesimum hoc inventum Mechanicum Archimedis vocat, *datum pondus data potentia movere.*

Huc spectat *Helice*, qua ingentem Hieronis navem in mare protrudit. Vide Athenæum V. p. 217. Proclum 2. in primum Euclidis p.18 Plutarchum Marcello p. 306. ubi & dictum Archimedis ad Hieronem: *da mihi, ubi consistam, extra terram, & movebo terram.* πᾶ βῶ καὶ χαριστίωνι τὰν γᾶν κινήσω πᾶσαν. Tzetz. II. Chil. v.130. Confer, si placet, quæ de machinis variis ab Archimede excogitatis disputat Rev D. *Joh. Andreas Schmidius* in exercitatione de Archimede (Jenæ 1688. 4.) pag. 24. seq. Facit huc itidem Jacobus Bessonus Gallus in theatro instrumentorum & machinarum, & Rivaltus ad Archimedem p.540. Meminit Helicis Archimedeæ etiam Eustathius ad Iliad. μ'. p. 866.

COCHLEA ad exhauriendas aquas. Diodorus Siculus lib. V.

* Verba Oribasii Græce è MSto Codice Regis Galliæ producit Rivaltus ad Archimed, pag. 541. seq.

pag. 217. Athenæus V. p. 208. Ratio cochleæ ejusmodi exponitur à Victruvio X. 11. ne de recentioribus dicam Guido Ubaldo, Joſepho Ceredo, aliis. Vide & Rivaltum ad Archimedem p. 537.

NAVIS IMMENSA Hieronis Regis, viginti ordinibus remorum ſtructa, in qua præter complura ſpatioſiſſima conclavia, gymnaſiū, ambulationes. hortus, Bibliotheca, balnea &c. Athenæus V. p. 206. ſeq è *Moſchione* qui de illa navi ſingularem librum ſcripſerat, περὶ τῆς ὑπὸ Ἱέρωνος τοῦ Συρακουσίου κατασκευασθείσης νεὼς ἧς ὁ Ἀρχιμήδης ἦν ὁ Γεωμέτρης ἐπόπτης. Idem Athenæus p. 208. memorat Archimedis machinam λιθοβόλον quæ ſaxum τριτάλαντον ſive 300. librarum jaceret ac telum duodecim cubitorum vibraret.

DE LUCERNIS ex Archimedis officina, ipſis ſibi nutrientibus incendium, vide ſi placet, quæ è Lactantio Joh. à Chockier in face Hiſtoriarum part. 1. c. 20.

Non ſatis intelligo, quod apud Plutarchum lib. de non ſvaviter vivendo ſecundum Epicurum p. 1093. legitur Ἀρχιμήδην ἀνευρόντα τῇ γωνίᾳ τὴν διάμετρον τοῦ ἡλίου τηλικοῦτο τοῦ μεγίστου κύκλου μέρος οὖσαν ἡλίκον ἡ γωνία τῶν τεσσάρων ὀρθῶν.

INVENTUM, quo in corona * Votiva Hieronis Regis Archimedes deprehendit furtum admiſſum ab artifice, qui argentum in auri vicem admiſcuerat, deſcribitur à Victruvio IX. 3. & Q. Rhemnio Palæmone ſive quisquis auctor poematis latini de menſuris ac ponderibus c. ult. Meminit & Plutarchus libro, quod non ſvaviter poſſit vivi ſecundum Epicurum pag. 1094. & Proclus 2. in primum Euclidis p. 18. ſed loco corrupto. Ita autem puto legenda Procli verba: Τὸ αὐτὸ καὶ Ἱέρωνα (male Περίονα excuſum) φασὶν εἰπεῖν ἡνίκα τοῦ στεφάνου μὴ λυθέντος ὃν κατεσκεύασεν τὴν ὁλκὴν ἑκάστην ἀνεῦρεν τῶν συγκραθεισῶν ὑλῶν.

LOCULUS ARCHIMEDIUS, de quo Atilius Fortunatianus in Arte Metrica p. 2684. Vett. Grammaticorum editorum ab Elia Putſchio: *Nam ſi loculus ille Archimedius quatuordecim eboreas lamellas, quarum anguli varii ſunt, in quadratam formam incluſas habens, componentibus nobis aliter atque aliter, modo galeam, modo ſicam, alias columnam, alias navem figurat, & innumerabiles efficit ſpecies, ſolebatque nobis pueris hic loculus ad confirmandam memoriam plurimum prodeſſe: quanto majorem poteſt nobis afferre voluptatem, quantoque* (ita leg.) *pleniorem utilitatem &c.* Confer Auſonii præf. ad

* Vide Rivaltum ad Archimedem p. 534 ſeq.

ad centonem nuptialem p. 505. seq. edit. Tollii & Ennodium Epigrammate 133. de ostomatio eburneo.

XVI. *Editiones Archimedis.*

Archimedis scripta *Græce* Roma ab amico transmissa accepit Bilibaldus Pirckheymerus: & Joh. Regiomontanus Romæ nactus est *latine* versa in gratiam Nicolai V. Pontificis à *Jacobo Cremonensi.* Prodierunt Græce separatim, latinis in calcem voluminis rejectis, & *Eutocii* commentariis itidem seorsim excusis, atque ita, ut Græca à latinis sejuncta exhibeantur. Basileæ 1544. fol. cum præfatione Thomæ Gechauf cognomento Venatorii. Hanc editionem Rivaltiana, de qua mox dicam, potiorem habet Joh. Wallisius. *Quanquam enim*, inquit, *Rivaltus illam in levioribus quibusdam emendavit, ubi tamen erat nodus vindice dignus, nihil est molitus. Quæque mutavit, id fecisse videtur non auctoritate codicis alicujus fide dignioris, sed ex conjectura sua, eaque non in omnibus, ne quid gravius dicam, satis felici. Hervagius autem cum videatur etiam ea loca, quæ manifesto erant depravata, ita edidisse, ut in MSto codice reperta fuerant, nobis integrum reliquit per veri, quæ supersunt, vestigia nostras etiam conjecturas interponere absque* τοῦ ἀδιορθώματος *præjudicio.* Meminit tamen Rivaltus Codicis, quo usum se profitetur MSti, & ex Rivalto ipse in notis ad Psammitem Wallisius.

Archimedis scripta *latine* à *Johanne Aurispa* Siculo translata memorat Gesnerus.

Archimedis pleraque, versione & commentariis illustrata à *Federico Commandino* Venet. 1588. fol. & libri de his quæ vehuntur in aqua. Bonon. 1565. 4.

Archimedis opera cum commentariis *Nicolai Tartalea* sive *Tartaglia* Venet. 1565. 4.

Archimedis Opera omnia *græce & latine* novis demonstrationibus, versione commentariisque illustrata per *Davidem Rivaltum à Flurantia* Cenomanum, Ludovici XIII. consiliarum Paris. 1615. fol. præfixa vita Archimedis à Rivalto scripta, & adjunctis *Eutocii* commentariis. Latine exstat etiam Archimedes in Synopsi Mathematica Marii Mersenni Paris. 1644. 4.

Rivalti editio recusa ex nova recensione Claudii Richardi Professoris Regii in Academia Madritensi Paris. 1646. fol.

Archimedis opera illustrata à *Francisco Maurolyco* nobili Siculo

& Abbate Messanensi, post mortem ejus excusa sunt Messanæ 1672 fol. cura Joh. Alphonsi Borelli: & cum editionis illius nondum ad umbilicum perductæ exempla pleraque naufragio periissent, recusa Panormi A. 1685. fol. apud Cyllenium Hesperium. In hac editione Arenarius Archimedis & περὶ ὀχουμένων latine exhibentur integri è versione Commandini, reliqua vero scripta è traditione Maurolyci, qui omisit, addidit, interpolavit pleraque * pro libitu, prout ipse argumenta ab Archimede tractata, quam optime ac plenissime clarissimeque explicari posse existimaret. Denique subjiciuntur externa, aliunde scilicet adscita & adjuncta: Archimedis liber περὶ ἰσοπεριμέτρων, sive de figuris æqualis ambitus, auctore Theone Alexandrino, tum liber de speculis ustoriis, quem Claudio Ptolemæo non Archimedi ab aliis tribui dixi, nec non è variis scriptoribus collecta notitia de Archimedis corona, cochlea, helice, trispasto, de inventis adversus Marcelli & Appii machinas, de machinis aere & aqua moventibus, de confectione sphæræ materialis &c.

Germanice Archimedis scripta transtulit & illustravit Mathematicus & Physicus doctissimus *Joh. Christophorus Sturmius* Altdorfinæ Academiæ nuper ** decus. Norimbergæ apud Paulum Furstium 1670. fol.

Opera Archimedis, Apollonii Pergæi Conica & *Sphærica Theodosii Tripolitæ* illustrata & succincte demonstrata per *Isaacum Barrov.* Lond. 1675. 4. & inter Opera, fol. Exstat & *Marini Ghetaldi* Archimedes promotus.

Andreæ Tuqueti elementa Geometrica & selecta ex Archimede theoremata Cantabrigiæ 1703. 8. ex recensione Gvil. Whistoni.

XVII. Archimedi merito jungimus APOLLONIUM, à patria Perga Pamphilæ civitate dictum *Pergæum*, quem Euclidis discipulis longo tempore operam dedidisse Alexandrinæ scribit Pappus lib. 7. p. 251. & sub Ptolemæo Evergete (primo *** ut apparet) vixisse notat Heraclides in Archimedis vita laudatus ab Eutocio. Ipse quidem Pergami versatum se esse & Alexandriæ testatur libro primo Epistola ad Eudemum Pergamenum. Ἀπολλώνιος εὐδήμῳ χαίρειν. Εἰ τῷ σώματι εὖ διάγεις &c. *Si & corpore vales, & aliæ res ex animi tui sententia se habent, bene est: nos quidem satis belle habemus. Quo tempore tecum Pergami fui, animadver-*

* Vide Acta Erudit. A. 1687. p. 544. seq.
** Diem obiit supremum A. 1703. 26. Dec.
*** Rebus præfuit ab Olymp. CXXXIII$\frac{1}{2}$. ad CXXXIX$\frac{2}{3}$.

adverti te cupidum esse intelligendi conica quæ à nobis scripta sunt. Itaque misi ad te primum librum emendatum, reliquos deinceps missurus, cum animo ero tranquilliori: non enim arbitror te oblitum quod à me accepisti, quid scilicet causæ fuerit, cur ego hæc scribere aggressus sim rogatus à Naucrate Geometra, *quo tempore Alexandriam veniens apud nos fuit, & cur nos cum de illis octo libris egissemus, majorem statim in his diligentiam non adhibuimus. Nam cum ipse Naucrates quam primum esset navigaturus, nos ea non emendavimus, sed quæcunque sese nobis obtulerunt conscripsimus, utpote qui ea postremo essemus percursuri: quamobrem nunc tempus nacti, ut quæque emendamus, ita edimus. Et quoniam accidit nonnullos alios ex iis qui nobiscum fuerant habuisse primum & secundum librum antequam emendaretur, noli mirari si in quædam incidas quæ aliter se habent.* Excellentem in Mathematicis habitum assecutus jure à Pappo celebratur, & *magni Geometræ* nomine venit, teste Gemino in sexto de Mathematicis præceptionibus libro, apud Eutocium.

XVIII. *Octo* scripsisse *libros* Conicorum (Κωνικὰ στοιχεῖα primos IV. libros respiciens vocat Eutocius ad Archimedis 2. de sphæra ac Cylindro p. 40.) sive *de sectionibus* * *Conicis*, in gratiam *Naucratis* Geometræ, ex verbis Epistolæ Apollonii ad *Eudemum* jam adductis patet. Argumenta singulorum in eadem Epistola hunc in modum prosequitur. *Ex octo libris quatuor primi hujus disciplinæ continent elementa: quorum* primus *quidem complectitur generationes trium coni sectionum & earum quæ oppositæ dicuntur; itemque principalia ipsarum accidentia, à nobis uberius & universalius quam ab aliis qui ea de re scripserunt* (Euclide potissimum & Aristeo, Archimede, Cononeque Samio & Nicotele Cyrenæo, vide Pappi lib. VII. p. 250. 251. & Apollonii Epistolam libro IV. præfixam) *elaborata.* Secundus *liber tractat ea quæ attinent ad Diametros & ad axes sectionum, & ad illas lineas quæ cum sectione non conveniunt; tum de aliis disserit quæ & generalem & necessariam utilitatem ad determinationes afferunt: quas autem vocem diametros & quos axes, ex hoc libro cognosces.* Tertius *liber continet multa & admirabilia theoremata, quæ utilia erunt ad solidorum locorum compositiones, & ad determinationes; quorum complura & pulcherrima & nova sunt. Hæc nos perpendentes, animadvertimus non positam esse ab* Euclide *rationem componendi loci ad tres & quatuor lineas, verum ipsius tantummodo particulam quandam, atque hanc non satis feliciter non enim fieri poterat, ut ea compositio recte perficeretur absque iis quæ à nobis inventa sunt.*

 Quar-

* In Jo. Sauberti τοῦ μακαρίτου Oratione 2. de Bibliotheca Norimbergensi hos Apollonii libros de sectionibus videas male referri inter libros medicos sive Anatomicos.

Quartus *liber tradit quot modis conorum ſectiones inter ſeſe & circuli circumferentiæ occurrere poſſint, & multa alia ad pleniorem doctrinam, quorum nihil ab iis qui ante nos fuerunt memoriæ proditum eſt: coni ſectio, & circuli circumferentia & oppoſitæ ſectiones ad quot puncta oppoſitis ſectionibus occurrant. Reliqui autem quatuor libri ad abundantiorem ſcientiam pertinent.* Quintus *enim de minimis & maximis magna ex parte agit.* Sextus *de æqualibus, & ſimilibus coni ſectionibus.* Septimus *continet theoremata quæ determinandi vim habent.* Octavus *problemata Conica determinata. At vero in omnibus his editis, licet unicuiq; qui in ea legendo inciderit, ex animi ſui ſententia judicare. Vale.* Ex his libris recenſitis à ſe & emendatis primores tres ad eundem Eudemum ** miſit (Alexandria, ut videtur:) quartum, & reliquos forte quatuor *Attalo* inſcripſit: Ἀπολλώνιος Ἀττάλῳ χαίρειν. πρότερον μὲν ἐξέθηκα γράψας τρεῖς εὐδήμον τ̃ Περγαμηνὸν τ̃ συνταγμάτων ἡμῶν Κωνικῶν ἐν ὀκτὼ βιβλίοις τὰ πρῶτα τρία &c. *Prius quidem ex octo libris quos de Conicis compoſuimus, tres primos edidi ad* Eudemum Pargamenum *ſcriptos. Eo autem mortuo cum reliquos ad te mittere decreverimus, quod meorum ſcriptorum lectionem ambitioſe deſideras, in præſentia quartum librum mittimus. In eo hæc continentur; ad quod puncta plurima conorum ſectiones inter ſe & circuli circumferentiæ occurrere poſſint, niſi totæ totus congruat; præterea coni ſectio & circuli circumferentia & oppoſitæ ſectiones oppoſitis ſectionibus ad quot puncta plurima occurrant: ad hæc alia non pauca his ſimilia. Ex his quot primo loco dictum eſt,* Conon Samius ad Thraſydeum ſcribens *explicavit, non recte in demonſtrationibus verſatus: Itaque* Nicoteles Cyrenæus *eum leniter reprehendit. De ſecundo* Nicoteles in libro contra Cononem *mentionem ſic fecit, tanquam quod demonſtrari facile poſſet. Sed tamen nos neque ab ipſo neque ab alio quopiam demonſtratum invenimus. Tertium vero* &c.

XIX. *Græce* nullus adhuc Apollonii hujus liber lucem vidit, etſi *quatuor primores* una cum *Eutocii* commentario MSti exſtant in Regia Pariſ. aliisq; Bibliothecis, etiam privatis quibusdam, ut Tho. Galei & Gudiana, cujus manu exarati codices etiamnum emtorem dignum deſiderant. Latine è Græco translati prodierunt libri IV. priores, interprete

* Secundum miſit per filium ſuum, Apollonium & ipſum cognominatum, ut ex Epiſtola libro præfixa conſtat. *Apollonio filio meo dedi, ut ad te perferret ſecundum librorum Conicorum quæ à nobis conſcripta ſunt. Tu eum diligenter percurres & communicabis cum iis qui ſeo tibi digni videbuntur:* Philonidæ *etiam* Geometræ, *quorum tibi Epheſi amicitiam conciliavi, ſi quando in iſthæc Pergami loca venerit, legendum dabis.*

** Confer Geſneri Bibliothecam p. 252. 253.

te *Jo. Baptista Memmio* Patricio Veneto Rom. 1537. quem pueriles errores commisisse, Mathematicæ præsertim ignoratione deceptum, notat *Franciscus Maurolycus* * præfat. ad Cosmographiam editam Venetiis 1543. 4. qui & ipse emendatiorem translationem promisit, sed haud edidit, quod sciam. *Federicus* deinde *Commandinus* Urbinas & Apollonii libros IV. de integro vertit, & *Pappi* Alexandrini lemmata è libro collectionum ejus octavo depromta *Eutociique* commentarium itidem à se translatum & proprias notas addidit. Bononiæ 1564. fol. quæ editio curante Nicolao Buti recusa est Pistorii Hetruriæ, è nova typographia Stephani Gatti A. 1696. fol. Præterea *Claudius Richardus* Jesuita, Commandini secutus versionem, eosdem quatuor libros edidit cum commentariis suis eximiis, quos A. 1642. Madriti auditoribus suis prælegerat. Antvverp. 1655. fol Idem testatur se anno 1643. auditoribus suis tradidisse alios proprios quatuor Conicorum libros, in quibus argumenta librorum Apollonii V. VI. VII. & VIII. ex ingenio supplevit, vel quæ in eis ille demonstraverat divinavit. Exstant præterea in Marii Mersenni synopsi (Paris. 1644. 4.) pag. 276 - 312. libri Apollonii priores quatuor contracti latine, cum *SERENI* * *Antisnensis* (Apollonio quem allegat junioris) *libris duobus* * *de sectione Cylindri*, ad *Cyrum* amicum, p. 313 - 328. itidem latine, *Commandino* qui eos Apollonio subjunxerat interprete. Nam Græce quidem necdum quod sciam ** editi sunt isti Sereni libelli, quos Bibliotheca Regis Christianissimi servat manu exaratos, & ante Commandinum Maurolycus in præfat. Cosmographiæ editurum se receperat.

Libri quatuor posteriores Conicorum Apollonii nusquam adhuc reperti sunt Græce, verum *quintus, sextus & septimus*, Arabice versi ab Abalphato filio Mahmudi Asphahanensi ad Regem Abicaligiarem qui ab Anno Hegiræ 372. rebus præfuit, ex MSto Florentino inciderunt in manus *Abrahami Ecchellensis*, qui adjutus à *Jo. Alphonso Borello* Mathematicis exculto disciplinis, eosdē latine transtulit, & cum Borelli notis edidit Florentiæ A. 1661. fol. addito Archimedis libro assumptorum de quo supra dixi. Testatur hic Abalphatus primos quatuor libros pridem à suis lectos ex versione Arabica (illa fortassis, concinnata sub regno

* Vide Voss. de scientiis Math. p. 59. 60.

** Errorem enim librarii esse existimo, quod in Catalogo Bodlejano memoratur editio Sereni Græcolatina Bononiensis.

gno * Almamuni, qui Caliphatum iniit ab anno Hegiræ 203.) sed hosce tres à se primum fuisse translatos. Aliam Arabicam versionem eorundem trium librorum (nisi quod septimi libri propositiones postremæ ab editore sunt omissæ) auctore Abedilmelico Shirazita ex Oriente secum attulit *Christianus Ravius*, & latine redditam vulgavit Kiloniæ A. 1669. 8. aliis quibusdam Arabicis Apollonii interpretibus in præfatione commemoratis, & breviter etiam notatis iis quibus Arabica versio priorum quatuor librorum differt à Commandini sive Richardi editione. Attulit & Jacobus Golius ex Oriente Codicem Arabicum librorum V. VI. & VII. in quo sextus hanc præfixam habet Epistolam: *Mitto ad te*, Attale, *sextum Conicorum, in quo propositum nobis est agere de sectionibus æqualibus & inæqualibus, similibus atque dissimilibus, eorumque divisione. Plura autem de hisce diximus quam ii qui ante nos Geometræ fuerunt, docuimusque* &c. Ad calcem ejusdem Codicis Goliani notatum fuit, quod *octavus* Apollonii liber non translatus fuit ab Arabibus, quod illorum exemplaria etiam illo libro caruerunt: *quanquam testatur doctissimus scriptor Aben Nedin* (Golii verba agnoscis apud Mersennum p. 275.) *qui Philosophorum Arabum operumque ab illis editorum circa quadringentesimum à Mahammade annum elenchum descripsit, partem illius octavi libri versam fuisse, asseritque omnes Apollonii libros sua exstare lingua, eosque plures quam Pappus enumeret.* Suspicatur quidem Claudius Mydorgius libros illos Arabice editos, esse cujusdam Arabis sub Apollonio latentis, non ipsius Apollonii: sed argumentum quo utitur, tantum probat interpretem, quod in aliis etiam scriptis Arabes fecisse constat, libertate usum esse quædam interpolandi De octavi libri figuris quibusdam repertis meminit Bartholomæus Herbelotus Bibl. Oriental. p 119. *Depuis le tems de Khalife Almamon jusqu' en l' an 1000. & plus de l' Hegire ce huitieme livre n' a point été trouvé, & on croit qu'il est caché dans quelques Bibliotheques des Grecs ou il est conservé pretieusement à cause de sa rareté. Aben Moussa dit qu'outre les sept livres d' Apollonius on a trouvé encore quatre figures du huitieme. &c. Ahmed ben Moussa Al-Hamassi, natif de la ville d' Ems ou Emesse en a traduit les quatre premiers, & Tha-*

* Hinc videtur falli Gregorius Abulpharajus qui in Hist. Dynast. p. 41. non quatuor solos, sed septem libros Apollonii, tempore Almamuni translatos scribit. Certe fallitur in iis quæ subjungit: *Hic autem liber una cum altero ab eodem composito in causa fuit quod composuerit Euclides librum suum longo post tempore.* Constat enim Euclidem Apollonio fuisse antiquiorem.

Thabeth Ben Corrah à traduit les trois autres; c'est ainsi qu' en parle l' Auteur du livre intitulé : Navader al akhbar, les narrations courieuses. *Hassan ben Moussa Ben Schaker a revu & corrigé cette traduction.* Gemina leguntur pag. 978.

E recentioribus plurimi post Apollonium * de ratione Conicarum sectionum scripsere, ut jam laudatus Mydorgius, cujus elementa Apollonianis simpliciora facilioraque Sereno in synopsi sua subjecit Mersennus. Gregorius item à Sancto Vincentio, Jesuita, in Geometriæ tomis sub titulo Quadraturæ Circuli editis, tum novissime Jacobus Milnes in sectionum Conicarum elementis: Isaacus quoque Barrovv, & in Apollonio redivivo Willebrodus Snellius, Marinus Ghetaldus & Alexander Andersonus: Franciscus Vieta in Apollonio Gallo, Benjamin Bramerus in Apollonio Catto, Vincentius Viviani libro de maximis & minimis sive Geometrica divinatione in quintum Conicorum Apollonii, Bartholomæus denique Intieri Florentinus in Apollonio ac Sereno promoto, qui liber ante biennium præla evasit Neapoli A. 1704. 4.

XX: Scripta Apollonii cætera, deperdita pleraque, quæ laudari observavi à Pappo & aliis, hæc sunt:

Διωρισμένης τομῆς *libro duo de determinata sectione.* Pappus lib. VII. p. 243. 263. 281. 305.

Ἐν τῷ περὶ τοῦ κοχλίου γράμματι Apollonium laudat Proclus 2. ad Euclid. pag. 29.

Λόγου ἀποτομῆς *libri duo de sectione rationis* sive *proportionis.* Pappus lib 7. p. 241. 242. 262. seq. Hi libri Arabice exstant Oxoniæ inter libros Seldenianos, & latine redditi sunt à præstantissimo *Hallejo*, brevi ut spero edendi.

Νεύσεων *libri duo de inclinatione*, sive de inclinatis corporibus, Pappus lib. 7. p. 241. 249. 305. 313. 328.

Περὶ τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου καὶ τοῦ εἰκοσαέδρου τῶν εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἐγγραφομένων. Binas hujus libri ἐκδόσεις memorat Hypsicles præf. ad lib. 14. Euclidis. Locum Hypsiclis integrum descripsi supra c. XIV. §. 4.

Τόπων ἐπιπέδων *libri duo de locis planis*, Pappus lib. VII. p. 241. 247. & 438.

* Apollonium Pergæum cum Rhodio confundi & scripta utriusque perturbatissime referri videas in Bibliotheca reali Philosophica p. 83.

Horum argumenta ac rationem divinare & ex ingenio restituere conatus est *Paulus Fermat*, Senator Tolosanus.

χωρίου ἀποτομῆς, *libri duo de spatii sectione* Pappus lib. VII. pag. 241. 242. 263.

Ὠκυτόβοος, quo in libro videtur egisse de numeris quantumvis magnis inter se multiplicandis. Eutocius ad Archimed. de dimensione Circuli. Confer Wallisium ad fragmentum Pappi proposit. 18.

Periit & *Hypatiæ* quæ Isidori Philosophi uxor fuit, commentarius in Conica Apollonii, à Suida memoratus.

Inter singulares viros Apollonius noster haud immerito refertur à Vitruvio libro & capite primo: *Hi autem inveniuntur raro, ut aliquando fuerunt Aristarchus Samius, Philolaus & Archytas Tarentini, Apollonius Pergæus* (ita etiam MS. Arundel. nam male quædam editt. *Pergamenus*) *Eratosthenes Cyrenæus, Archimedes & Scopinas* (an *Scopas?*) *ab Syracusis, qui multas res organicas & gnomonicas, numero naturalibusque rationibus inventas atque explicatas posteris reliquerunt.* Arabibus Apollonius dicitur, perinde ut Euclides quoque, *Alnagiar*, quod fabrum lignarium denotat, sed ab illis usurpari videtur pro Geometra. Nam & à Græcis magnum Geometram dictum Apollonium, jam supra ex Eutocio notare me memini.

XXI. Operæ pretium est tribus hoc loco verbis agere etiam de EUTOCIO Ascalonita, qui *Isidori* * Mechanici discipulus fuit, & commentaria sua in libros Archimedis de sphæra ac cylindro dicavit *Ammonio*, quem κράτιστον φιλόσοφον vocat: Procli discipulum, ni fallor, compellans, quæ si vera est conjectura, jam de Eutocii ætate constat. Floruit enim Ammonius Hermiæ F. sub extremum quinti à Christo nato sæculi. Meminit etiam Eutocius Theonis ** Alexandrini, qui trecen-

* In fine commentar: Εὐτοκίου Ἀσκαλωνίτου ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους, ἐκδόσεως παραγνωσθείσης τῷ Μιλησίῳ Μηχανικῷ Ἰσιδώρῳ, ἡμῶν διδασκάλῳ.
Εὐτοκίου πινυτοῦ γλυκερὸς πόνος ὄν ποτ' ἐκεῖνος
Γράψεν τοῖς φθονεροῖς πολλάκι μεμψάμενος.

** Eutocius in proposit. 4. libri 2. de sphæra ac Cylindro p. 28. ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐντυγχάνοντας Πάππῳ τε καὶ Θέωνι καὶ Ἀρκαδίῳ ἐν πολλοῖς συντάγμασι οὐκ ἀποδεικτικῶς ἀλλ' ἐπαγωγῇ τὸ λεγόμενον παριστῶσιν. Idem ad lib. de circuli dimensione p. 49. ὅπως δὲ δεῖ σύνεγγυς τὴν δύναμιν πλευρὰν τὸν δοθέντα ἀριθμὸν εὑρεῖν, εἴρηται μὲν Ἥρωνι ἐν τοῖς μετρικοῖς, εἴρηται δὲ Πάππῳ καὶ Θέωνι καὶ ἑτέροις πλείωσιν

centis amplius post Christum annis fuit, & Pappi eadem cum Theone ætate sub Theodosio M. clari Alexandriæ Philosophi. Monumenta Eutocii edita hæc sunt:

1. *Commentaria ad libros II. Archimedis de sphæra ac cylindro*, scripta, ut jam dixi, ad *Ammonium.*
2. *Commentaria ad librum* ejusdem *Archimedis de circuli dimensione*,
3. *Commentaria ad libros II.* ἰσορῥοπικῶν, quæ *Petro* cuidam inscripsit.
4. *Commentaria in quatuor priores libros Conicorum Apollonii Pergæi*, ad *Anthemium* * quæ non ut priora illa Græce, verum latine tantum prodierunt ex versione *Fred. Commandini*, Bononiæ 1566. fol. & Pistorii 1696. fol. Græce exstant MSta in Bibl. Regis Galliæ teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 117. Ad calcem præfationis ait Eutocius se posteriores etiam quatuor libros Apollonii similiter illustraturum, quod num fecerit, haud constat. Certe videtur recensuisse.

Bbbb 2 CAP.

ἀσιν ἐξηγουμένοις τὴν μεγάλην σύνταξιν τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου. Meminit etiam Pappi p. 16. ad lib. 2. de sphæra ac Cylindro, ubi duas medias proportionales invenire docet ex mente *Platonis*, *Heronis*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς καὶ ἐν τοῖς βελοποιητικοῖς) *Philonis* Byzantii, *Apollonii* (Pergæi) *Dioclis* (ἐν τῷ περὶ πυρίων) *Pappi*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς) *Spori* (Nicæni, quem iterum allegat proœmio in lib. de circuli dimensione p 49. & in fine p. 55. mentionem faciens Ἀριστοτελικῶν ejus κηρίων sive Mellificii Aristotelici) *Menachmi*, *Archytæ* (ex Eudemo Rhodio Peripatetico, cujus Geometricam Historiam laudat p. 49.) *Eratosthenis* ad Regem Ptolemæum, subjectis ejus Philosophi versibus de Cubi duplicatione) & *Nicomedis* è libro περὶ τῶν κογχοειδῶν γραμμῶν non etiam *Philoponi*, nisi hunc quoque in codice suo legit Georgius Valla, ut suspicetur aliquis è Philandro ad Vitruvii IX. 3. Sed in editis Eutocii commentariis Philoponum qui sæculo sexto floruit, laudatum non inveni.

Allegantur præterea Eutocio Apollonius Pergæus in elementis Conicis p. 40. ἐν τῷ ὠκυτοβόῳ p. 55.

Antipho & Hippocrates Chius quadraturam Circuli inquirentes p. 49.

Hero ἐν τῷ ὑπομνήματι τῷ εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν (Nicomachi Geraseni) p. 28.

Magni Logistica p. 55.

Nicomachus ἐν πρώτῳ μουσικῆς p. 28.

Philo Gadarenus p. 55.

Laudat & p. 1. illud Socraticum è Platone, ὡς τοῦ θεοῦ συλλαμβάνοντος πάνυ εἰκὸς καὶ ἐπὶ τέλος ἡμᾶς τῆς σπουδῆς ἐλθεῖν, quod & ipsum divina annuente benignitate me consecuturum confido.

* Hic ipse videtur esse Anthemius Trallianus, Mechanicus, cujus meminit Tzetzes Chil. XIII. hist 457 & cujus librum περὶ παραδόξων μηχανημάτων adhuc superesse MS. notavi supra §. XI.

CAPUT XXIII.

Veterum Mathematicorum ſcripta, quæ repetiri potuerunt, digerenda *VOLUMINIBUS XIV.*

Quorum Catalogum ab *Edvvardo Bernhardo* * pridem compoſitum Thomas Smithus Vir Clariſſ. ſubjecit ejus Vitæ ad calcem Epiſtolarum Huntingtonianarum editæ Lond. 1704. 8.

VOL. I.

EUCLIDES

I.

ELementorum libri quindecim juxta editionem Græcam Baſileæ 1533. collatam cum MSS. Gr. Bodl. Arch. B. 25. & Bodl. S. 4.9.

Una cum verſione Latina Fr. Commandini. Piſauri 1572. & Piſavri 1619. aliquot in locis emendata.

Principia, quorum in conſtruct. & demonſtrationibus uſus eſt, in margine adnotata.

Schemata æri inciſa.

Demonſtrationes Symbolis breviſſime expreſſæ ex editis D. Barrovii, & ſcriptis D. D. Oughtredi & Ravvlinſoni.

Scholia vetera.

Græcorum, ex codd. MSS. & editione Commandini.

Arabum, ex MSS. Arab. in Arch. Bodl. recenſente Thebeto Cor-

* Obiit Edvardus Bernhardus Viris maximis & ætatis noſtræ ornamentis merito annumerandus Oxoniæ A. 1697. 12. Januar. Anno ætatis 59.

Corraide, & in bibl. C. V. D. Pocockii, & in bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item juxta traditionem Chogia Nasireddini Persæ, Romæ 1594. Exstat autem & Persice inter MSS. bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item ex versione Latina, quam ex Arabico fecit Adelardus, manuscripta in Museo Bodl. Ambulac. 178. & Arch. Digb. 174. & Coll. Trin. Oxon. 24. & MS. Bal. 259. & Cant. Pen. 61. & 69. & Caii 1. & Seld. Arch.

Per Campanam. Par. 1516. & Bas. 1546. & MSS. Bodl. A. 3. 8. Med. & Y. 1. 2. Th.

Syriaca ex MSS. Syr. in Arch. bibl. publ. Cantabr.

Annotationes Viri illustris, D. Savilii, & aliorum, ex MSS.

Excerpta (necessaria quidem) ex scriptis recentiorum jam vulgatis Fluss. Candallæ, Peletarii, Zamberti, Tartaleæ, Clavii, Billingleii nostratis 1496. Camilli, Taurelli, Welperi, Camerarii 1577. Cattaldi, Schulerii, Bettini, Jo. Benedicti, Dibuadii, Puteani, Scheubelii, Lansii, Tacqueti, Barrovii, Herigonii, Cottignez, Fabri, Arnoldi, Oughtredi, Wallisii, Sturmii, Cardani, Richardi, Dasypodii, Bovilli, præcipue vero Fr. Commandini.

Procli commentarius in Elementorum lib. I. Græce quidem ex edit. Basileensi ad fidem codd. in Arch. Pembr. 161. emendata. Idem ille liber, quo in versione sua concinnanda olim usus est Barroccius, Latine vero ex versione Baroccii (sed correcta) cum notis.

Jamblichus περὶ κοινῆς μαθηματικῆς Gr. Lat. studio D. Tennulii è MSS.

Problematum Euclideanorum Analysis per Fr. Schotenium ex schedis illius Geometræ.

De superficierum divisionibus opus egregium, Mohammede Babylonio vel Authore vel Interprete. Latine cum notis Fr. Commandini juxta edit. Pisaur.

Thabeti liber consimilis argumenti, Arabice & latine, ex codd. Arab. Seldeni cum notis.

Excerpta ex Martiani Capellæ libro sexto collata cum MSS. antiquissimis in Arch. Seld. & in Coll. Ben. Cantabr. 181. & Digb. 221. Merton. 70. & Ben. 185. & Laud. L. 71.

Ex Boethio H. I. 10.

Isaacus Argyrus de figurarum transmutatione Gr. Lat. è codd. MSS. Pembr. 70. 393. & Pemb. 111. 73. & Seld.

Isaacus Monachus in sex priores lib. Element. Argentorat.

Anonymus de mensurandis solidis MSS. Digb. 104. 154. & in bibl. Saviliana. Vide & K.44. & K. 17. in Arch. Laud. item K. 61. Laud.

Mich. Pselli Geometria, hoc est, Geodæsia διὰ στίχων Gr. MS. Pembr. 76. 412.

D. Savilii Prælectiones secundum edit. Londinensem 4.

Præfatio de Euclide ejusque operibus, quantum post Proclum ac Savilium licet.

Nicephori Blemmidæ fragmentum de Geometria & de stellis MS. Gr. Pembr. 106. & in Ps. 8. ibidem.

Nicephori Gregoræ quæstiones philosophicæ & mathematicæ: inter alia, de mensura arcæ Noe ex Origene, Gr. MS. Pembr. 48.

Idea Trigonometriæ folio unico.

Hic forte vel ad Heronem , & de Geometria practica ex MS bibl. Savil. & Digb. & Seld. & D. Gronovii V. Celeberrimi, atque ex Clavio, Herigono, Stevino, Tacqueto, Pitisco, &c. sed quam brevissime.

Index.

II. Euclidis data Gr. Lat. ex edit. D. Hardy, 4. Paris. 1625. collata cum edit. Lat. Basil. 1546. & cum MSS. Græcis in Arch. Pembr. 161. & cum MSS. Arab. in Arch. Seld.

Una cum præfatione Marini Gr. Lat. & scholiis veterum atq; etiam recentiorum manuscriptis.

Thabeti Data Arab. & Lat. è codd. Seld. & ex cod. Bodl. Con. Apoll.

Jordani Data Arithmetica ex MS. Bodl. in ambul.

III. Euclidis introductio Musica, & sectio Canonis. Gr. Lat. juxta edit. Meibomii 4. & Penæ Par. 1557. 4. collata cum MS. Ben. 183. & MS. Gr. Pembr. 41. cum notis Meibomii & aliorum.

IV. Euclidis (uti vulgo creditur) Optica & Catoptrica Gr. Lat. uti pridem edidit Pena Par. 1557. 4. collata cum Lat. Basil. 1546. & Italica edit. Dantis Flor. 1573. & cum MS. Gr. in Arch. Pembr. & in Bibl. D. Joan. Oxon. & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Ambul. Bodl. 178.

Una

Una cum notis D. Savilii & aliorum, & epistola Kepleri, & Penæ præfatione.

V. Euclidis Phænomena Gr. Lat. ex edit. Argent. 1572. 8. & cum Scholiis antiquis, & notis Maurolyci, Romæ 1592. 4. collata cum MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Coll. Reg. Cantabr. & in Arch. Pembr. 161. & Bibl. Vossianæ, & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Ambul. Bodl. cum notis.

VI. Euclidis fragmentum de Levi & Ponderoso Lat. ex edit. Basil. 1546. collatum cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. & in ambul. Bodl.

VOL. II.

Apollonius Pergæus, magnus Geometra.

I.

APollonii Pergæi Conicorum libri VII. Quatuor quidem priores Gr. Lat. ex versione Fr. Commandini, Bonon. 1566. collata cum versionibus Memmii & Maurolyci. Græce è Cod. MSS. Bibl. Savilianæ & Bibl. Leidensis & cod. Regis Christianismi 103. Labb. p. 271.

Adnexis commentario Eutocii Lat. ex versione Commandini, & Græce ex cod. in Arch. Pembr. 169. atque notis D. Savilii, & aliorum.

Tres autem sequiores libri, scil. 5. 6. 7. (nam octavus jam olim periit) Arab. & Lat. ex translatione Arabica Beni Musa, qui editionem Eutocianam expressit, & nova versione Latina una cum notis Abdolmelic Arabis, qui Apollonii Con. libros septem in compendium redegit, ex cod. MS. Bodl. tum etiam notis Borelli, Mathematici egregii, & aliorum, cum schematis & notis ex schedis D. Golii, Viri summi. Hæc cum Lemmatis Pappi.

Translatio Arabica Beni Musa ex cod. Bibl. Leidensis (qui etiam MS. optimæ notæ in Catalogo librorum MSS. D. Golii τ̃ μακαρίτου apographum est) transscripta fuit. Golianus Codex etiam quatuor priores Conic. libros exhibet: sicut & iste in Bibl. Florentina, quem latine vertit A. Echellensis, non adeo feliciter.

II. Se-

II. Serenus de Sectione Cylindri Gr. Lat. Græce quidem ex MSS. Regis Christianissimi, & Lat. ex versione Commandini 1566. Bonon. cum notis ipsius, & Savilii, & aliorum.

III. Apollonii Pergæi περὶ λόγου ἀποτομῆς libri duo nunquam antehac in Occidente visi. Arab. & Lat. ex MS. Seld. cum notis. Disquirendum, an liber de sectionibus in Bibl. Florentina, cujus mentio fit in biblioth. Labbeana, sit idem illud opus.

IV. Thabet, Abu Hamed, Abu Sahl, Abu Mohammed, & aliorum clarissimorum Geometrarum, Aggressiones de Anguli rectilinei trisectione, Arab. & Lat. cum notis Forsteri, Borelli, & aliorum. Textum dant MSS. Seld. & Gravii.

V. Thabeti Lemmata Arab. & Lat. una cum tractatu ejusdem de rationum compositione, etiam Arab. & Lat. ex cod. MSS. Seld. & Bodl.

Adde Maurolyci V. librum Conicorum.

Accedat, quod necessarium est, ex Schotenio, Viviano, Barrovio: Torricellio, Cavallerio, Gregorio a S. Vincentio, Mydorgio, Wernero Norimb. Baroccio, Wallisio, Andersono, Vieta, Herigono, Ghetaldo, Riccio, Scaligero.

VOL. III.

Archimedes Syracusanus.

Archimedis Opera: viz.

I.

CIrculi dimensio Græce ex edit. Basil. 1543. & ex MS. 43. Reg. Christianiss. Labb. p. 271. Latine vero ex versione Commandini Ven. 1558. cum notis Arabum ex MS. Seld. Arabicis & Lat. MSS. in ambul. Bodl. & in Arch. Seld. & in Coll. Caii Cant. 1. atque annotationibus Commandini, Savilii, Wallisii, & aliorum; ex Snellio, Pellio, Greg. a S. Vincenrio, Lalovera, Gregorio Scoto, Hugenio, & M. de Angelis, aliisque, quod juvat: sc. Regiomontano, Cusano, Peletario, Bovillo, Christmanno, A. Romano, à Ceulen, Buteone, B. Porta, Castaldo, Alcalmo.

Eutocius in lib. de circuli dimensione Gr. ex edit. Baſ. & MSS. Gall. Latine vero per Commandinum.

II. De lineis ſpiralibus Gr. ex edit. Baſ. & MSS. Reg Gall. Lat. per Command. cum notis ipſius, & Savilii, & aliorum. Confer ea, quæ D. Walliſius, Bullialdus, & alii hac de re ſcripſerunt.

III. Quadratum paraboles Gr. ex edit. Baſ. & MSS. & Lat. per Command. cum commentario ipſius, & opuſculo L. Valerii ejusdem argumenti.

IV. De conoidibus & ſphæroidibus Gr. ex edit. Baſ. & MSS. & Lat. per Command. cum comment. ejus.

V. De arenæ numero Gr. ex edit. Baſ. & MSS. Reg. Gall. Latine per Command. una cum ipſius annotatis.

VI. De Sphæra & cylindro libri 2. Gr. ex edit. Baſ. & MSS. Gall. Lat. ex eadem editione Baſil. (emendata tamen) cum notis D. Savilii, & Scholiis Arabum ex MSS. Arab. Seld. & Lat. in ambul. Bodl. & Arch. Seld. & Hebraice verſi ex edit. Coſtæ Ben Luca MS. Laud. B. 108.

Hanc Matheſin ornarunt Torricellius, Tacquetus, Walliſius noſter, alii.

Commentarius Eutocii in libros de Sphæra & Cylindro Gr. ex edit. Baſil. & MSS. Reg. Chriſtianiſſ. & latine ex edit. Baſil. (ſed correcta) Huc refer, quæ ad duarum mediarum proportionaliũ ἐφεύρεσιν pertinent, ex Carteſio, Hugenio, Sluſio, Gregorio utroque, Wernero Norimb. Gruenbergio, Molthero.

VII. De æquiponderantibus libri duo Gr. Lat. ex edit. Baſ. & MSS. Reg. Gall.

Eutocius in libros de æquipond. Gr. Lat. ex edit. Baſ. collata cum MSS. Regis Chriſtianiſſ. cum commentario Guidubaldi.

Heic de centro gravitatis ex Commandino, L. Valerio, de la Faille, Guldino, Torricellio, Villalpando, & præcipue D. Walliſio.

VIII. De iis, quæ vehuntur in aquis, ſive περὶ τῶν ὀχουμένων Gr. ex MSS. Reg. Gall. Latine vero per Commandinum, cum notis ejusdem, & Baldi, & D. Savilii.

Heic Hydroſtratica.

IX. Archimedes, vel potius Zenodorus, de iſoperimetris, Lat. ex MS. in ambul. Bodl.

X. Archimedis exoterica ex Rivalto, cum auctario.

Adjicere heic licet Marini Ghetaldi Archimedem promotum.

Propositiones ipsæ Archimedeæ collatæ cum Græcis Rivalti.

Excerpta nonnulla ex commentariis Rivalti, atque ex editione Italica Nic. Tartaleæ.

Archimedem promittit D. Montonus Gallus. Dedit nuper Borellus librum, cui tit. Archimedes, ita & Fabrius. Legito inde quicquid noviter adinventum.

VOL. IV.

Pappus Alexandrinus & Hero.

I.

COllectio Mathematica, Græce ex binis MSS. bibl. Savilianæ, edita aliquantum auctior. Habet & Gr. MS. D. Lescuyer. Lat. ex versione Commandini, aliquot in locis emendata, una cum notis ipsius atque aliorum: & ad l. 7. Apollonii nonnulla à Snellio, Ghetaldo, Vieta, & Schotenio restituta.

II. Heronis Alexandrini Pneumatica: ex codd. in Arch. Pembr. 169. 148. & Laud. C. 66. Lat. ex versione & cum notis Commandini.

Avtomata ex MSS. Gr. D. Vossii & Pembr. 169. 195.

Belopoeeica, Ctesibii potius, Gr. Lat. ex edit. Baldi 1616. 4. cum notis ejusdem ac aliorum, v. Pembr. MS. 187. 13.

De machinis bellicis MS. Gr. D. Vossii, & Lat. ex versione Barocеii, & è MSS. Gr. Pembr. 169. 137.

Barulcus Arab. & Lat. è cod. MS. Leidensi, vel è schedis D. Golii, V. clarissimi, qui opus istud magni Mechanici prelo aptissimum reliquit.

Alia ἀνέκδοτα ejusdem Authoris penes celeberr. V. D. Is. Vossium.

Aristotelis mechanica ex edit. & cum notis Monantholii, Baldi, Blancani.

Pachymerii Mechanica Lat. per Bechtum, Bas. 1560.

Adjunge J. Frontinum de Aquæductibus ex editt. præcipue vero

ro D. Auzotii, si exstet: imo & Gromaticos ex edit. Turnebi ac Rigaltii.

Huc refer Procli Diadochi, si istius Geometræ sit, opusculum de motu Gr. Lat. ex edit. Par. 1542. & MS. Pembr. 161. 184. & Pembr. 76.404. & Anonymi problema de motu. Digb. *93.*

E scriptis Recentiorum mechanicis, seu de motu, excerpta, uti (post Jordanem & Baconem) Baldi, Varronis, Galilei, Gassendi, Borelli, Fabrii, Herigoni, & maxime D. Wallisii, qui cæteris omnibus in difficillima ista Mathesi palmam præripuit: etiam Guidubaldi, Monantholii, Stevini, Schotti, B. Portæ.

Anonymi Tactica, opus absolutissimum: ubi & de Thessalomachia, strategematis, ac acie ordinanda &c. Gr. MS. Pembr. 131. 262.

Pediasimi Synopsis Geodætica ex MSS. Pembr. 169.41. 161. & 70.396. & 76.412 & excerpta 111.74.

Heronis Junioris Geodæsia Gr. Lat. per Barocc. & ex MSS. Pembr. & Arch. Bodl. & bibl. Vossiana.

Heronis ejusdem de terminis Geometricis Gr. Lat. per Dasypodium Argent. 1570.

Habet D. Vossius in sua lectissima bibliotheca, Græce scripta Apollodori Poliorcetica, Asclepiodori Philosophi Tactica, Urbicii Tactica, Nicephorum περὶ παραδρομῆς & alia istius Gregoræ, Philonem Byzantium de machinis bellicis, & oppugnandis defendendisque urbibus, Arriani & aliorum Tactica, Demetrii Cubicularii Naumachica, Constantini Porphyrogennetæ Piratica, & Anonymum de strategematis bellicis, & alium de ordinandis aciebus.

Vegetius Laud. 42, J. MS.

Mechanici cujusdam, qui sub Alexandro M. floruisse dicitur, Tactica: Arab. & Lat. è codice bonæ notæ in Coll. D. Joan. Oxon.

Hic de ponderibus & mensuris, quod idoneum, ex Gravio, Agricola, Brervvodo, Villalpando, Capello, Mersenno, Jordano, Gassendo, Gronovio.

VOL. V.

ATHENÆUS.

MAchinamenta Bellica lib. V. at quintus inscribitur Philonis Athenæi, fol. 57. una cum Ctesibio, (Βελοποιηκά) Bitone de instrumentis bellicis, & cestis Africani, fol. 106. capitibus 169. & fol. 22. excerptis ex Apollodoro, Gr. Lat. ex MSS. in Arch. Pembr. 187. & optimo codice in Coll. Magdal. Oxon.

Anonymus de obsidione toleranda MSS. Pembr. 187. 137. & Voss.

Anonymi Strategemata Veterum selecta. Pembr. 187. 156. & Voss. & Præcepta militaria ibid. fol. 172. & Voss.

Accedant Tactica Æneæ, Æliani, Leonis, & aliorum.

Adde Vitruvium, artis Architectonicæ Authorem unicum, qui ad nos usque pervenire potuit, juxta edit. D. Laet, collat. cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. cum notis adnexis ex D. Barbaro, Barroccio, Cataneo, Villalpando, Frearto, aliisque, quæ juvent: (neque enim adeo ampla est ars isthæc, ac multi existimant) tum de militari Architectura tam veterum quam recentiorum. Consule hac in re præstantissimum Vossium, tum Maurolois, Tacquetum, Goldmannum.

Geoponica MS. Pembr. 54.

Excerpta ex Plinio, Columella, & Macrobio, quæ videbuntur.

Galeacius de S. Sophia T. D. 110. MS. Laud.

Anonymus de eadem Ecclesia C. 46. Laud.

Pictura arcæ Noæ Laud. K. 86. & templi Solomonis ad indicem Lyræ inter MSS. Laudinos.

VOL. VI.

Diophantus Alexandrinus.

ARithmeticorum libri sex, & de numeris multangulis liber unus, Gr. Lat. cum commentario C. Bacheti. Paris. 1621. collati cum MSS. bibl. Savilianæ. Conferatur etiam cum editione Xylandri. Quære, an tredecim libri istius Mathematici exstent Græce in Bibl. Vaticana: multi enim id afferunt.

Theo de Mathematicis ad Platonis lectionem requisitis Gr. Lat. per Bullialdum. Paris. 1644. cum notis ejusdem & alio-

aliorum. Græca conferantur cum MSS. in Arch. Pembr. & in Bibl. Coll. D. Joan. Oxon. & in Arch. Laud. C.66.

Nicomachi Geraseni Arithmetica, cum notis Camerarii.

Nicomachi Arithmetica θεολογούμενα.

Jamblichus in Nicomachi Arithmetica.

Asclepius in Nicomachi Arithmetica, Gr. Lat. ex codd. MSS. in Arch. Pembr. 4° 4. sive 113. & in Arch. Seld.

De Arithmetica Tractatus imperfectus in Arch. Seld. bis.

Boethii Arithmetica ex MSS. Baliolensis Collegii 258. & Trin. Oxon. 24. & Pembr. 61. & 65. & 211. & Ben. 209. & Petr. 29. collatis cum edit. Rufi & Clichtovei.

Barlaami Monachi Logistica, Gr. Lat. ex edit. D. Chambers, collata cum MSS. Bibl. Savil. & Seld.

Maximi Planudis Arithmetica secundum Indos Gr. Lat. ex cod. MS. in ambul. Bodl. & Laud. 68. & Ali Koshgius. Vide MS. Pers.

Thabeti tractatus de veritate propositionum Algebricarum ex demonstrationibus Geometricis adstruenda, cum aliis tractatibus egregiis, quæ Gebricam artem spectant. Arab. & Lat. è cod. MS. Bodl. Carpe ex Sexto Empirico Gr. Lat. quod decet.

Quæ ex Leonardi Pisani Algebra.

Quæ de Pellii nostratis prælectionibus in Diophantum.

Figuræ, quibus mercatores Turcici utuntur. MS. Arab. Laud. B. 38.

De fractionibus tr. duo MS. Lat. Laud. E. 107.

R. Abrahami Caji Arithmetica, Hebr. & Lat. per Schreckenfusium. 1546.

Alchindus de sex quantitatibus.

Carpe quod lubet ex nostratibus, Bredon, Suisset, Wallingford, Bradvvardin. Peccam.

Adde ex Beda & Martiano, quæ huc spectant, juxta fidem MSS. codd. Optimi enim servantur utriusque scriptoris in bibl. Britannicis; tum ex Cassiodoro & Isidoro.

Consulantur recentes Algebristæ, Tartalea, Cardanus, Clavius, Stifelius, Stevinus, Herigonus, Vieta, Oughtredus, Harriotus, Cartesius, Wallisius, Fermatius, Paschalius, Andersonus, Bovillus, Buteo, Cataldus, Lud. à Ceulen, Fr. Schotenius Faulhabers, Kinckhuysen, Wassanaer, Glareanus, Xylander, Jordanus, Malapertius, Mengolus,

Maurolycus, Nonius, Ramus, Scheubelius, Salignacus, Snellius, Taisner, Pellius, Billius, Reinoldinus, Cavallerius, Bombellus, L. Burgensis.

Vol. VII.

Μικρὸς Ἀστρονόμος, *sive Parva Syntaxis Alexandrinorum.*

COntinebantur in illo Codice, (quem Arabes Tractatus intermedios vocant, sc. inter Στοιχειωτὴν & Magnum Constructorem) præter ipsius Euclidis Data, Optica, Catoptrica, & Phænomena.

I. 1. Theodosii Sphæricorum libri tres Gr. Lat. secundum edit. Penæ, & illam Ven. collatam cum MSS. Græc. in Arch. Pembr. & in bibliotheca Saviliana, & cum Arab. cod. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. cum selectis notis ex Clavio, integrisque Savilii.

2. De habitationibus Gr. Lat. coll. cum MSS. Gr. Pembr. 166. 254. & MSS. Arab. Gr. & Lat. cum notis Auriæ.

3. De diebus ac noctibus. Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 262. cum scholiis, & Arab. & Lat. cum notis Jos. Auriæ & Dasypodii.

II. 1. Autolycus de Sphæra mota, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 166. & Arab. & Lat. cum Scholiis, & cum notis Auriæ.

2. De ortu & occasu, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 184. cum scholiis, & cum notis Auriæ.

III. Menelai (qui corrupte ab Arabibus Legendo י pro ב Mileus vocatur) Sphærica. Arab. & Lat. collata cum MSS. Arab. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. Adjectis notis atque etiam Sphæricis Maurolyci.

IV. Aristarchus de magnitudine Luminarium, Gr. Lat. per Command. cum notis ipsius & Savilii, & explicationibus Pappi: ad fidem MSS. Arab. Seld. & Gr. Arch. Bodl.

V. Hypsiclis Anaphoricus, Gr. Lat. juxta edit. E. Bartholini, cum notis ejusdem atque aliorum: collatus cum MSS. Gr. Arch. Bodl. & cum Arab. Codd. Seld.

Huc accedat Beni Musa de figuris planis & Sphæricis.

VOL.

VOL. VIII. & IX.

Claudius Ptolemæus. Quantus Scriptor!

I.

PTolemæi Μεγάλη Σύνταξις ſive Almageſtum, Græce ex edit. Baſil. 1538. & MS. optimo in Arch Seld.

Latine ex verſione nova, quæ in bibl. Saviliana ſervatur collata cum Trapezuntina, recognita per Gauricum 1528. & 1541. & 1551. per Schreckenf. & cum verſionibus Lat. ex Arabico in Coll. Nov. 281. & in Coll. Magd. 136. & in Bibl. Bodl. & edit. vulgatis.

Illuſtratum Scholiis Arabum ex MSS. Arab. D. Pocockii & in Bibl. Regia; & uberrimis commentariis Arab. In bibl. Bodl. & Perſice in Coll. D. Joan. Oxon. MS. & Arab. MS. in Bibl. publica Cantabr. inter MSS. Erpenianos, literis Hebraicis ſcriptum.

Commentarii Theonis & Cabaſilæ, Gr. ex edit. Baſ. & MSS.

Notæ Gaurici, Schreckenfuſii, & aliorum ſelectæ, integræ D. Savilii.

Jo. Raſel translatio ex Græco Almageſti cum commentariis, & epilogo ad Nicolaum P. Rom. contra Jacob. Cremonenſem. MS. Lat. B. 170. Laud.

II. Al-Suphius de Stellis fixis Arab. & Lat. cum figuris geminis, è cod. MSS. D. Pocockii, D. Thevenoti, & forte & ex muſeo D. Golii, V. præclariſſimi, cum notis.

III. Liber egregius de erroribus in canone fixarum, Arab. & Lat. è cod. MSS. in Bibl. Bodl. Con. Apoll. & bibl. D. Golii.

IV. R. Abrahæ Aben-Ezræ Aſtronomia MS. Lat. Digb. & κόλκος inter MSS. Seld. Opus excellens: & forte MS. Pembr. 67.

V. Naſireddini Inſtitutiones Aſtronomicæ, cum commentario luculento Arabico Huſain Ebn. Mohammed, Niſaburienſis, qui Noddam vocatur, Arab. & Lat. ex MS Coll. Joan. Oxon.

VI. Cleomedis Meteora, Gr. Lat. per Balforeum, & ex editione Vallæ & Baſ. 1547. collata cum MSS. opt in Arch. Pembr. fo. 9. 75. & 50. 15. & 4°. 56. 57 & cum MSS. Savilianis: cum notis ſelectis Balforei, & aliorum, & Scholiis Gr. (forte Pediaſimi) doctis quidem ex MSS. Savil. & Pembr. 169. 75. & 161. & 70. 296. & 111.

VII.

VII. Pselli compendium quatuor artium, Arithmeticæ, Musicæ, Geometriæ & Astronomiæ, Gr. Lat. per Xylandrum, & per Murenum, Lipſ. 1590. & ex MS. Pembr. 94.

Item Michaelis Pſelli παντοδαπὴ διδασκαλία. Ro. 18. 256. ubi de ſtellis à capite 120. & fol. 294. b.

Ejusdem ſolutiones quæſtionum Phyſicarum fol. 665.

Item iſtarum ſcientiarum Syſtema Pachymeris ex MS. Arch. Pembr.

Item Caſſiodorus de iisdem ex edit. Garetii. & MSS.

De Paſchate egregia, & excerpta ex Panario Epiphanii de eodem.

VIII. Albategnius (Albatani) Lat. ex edit. Venet. 1552. & MSS. Lat. Digb. & Savil.

IX. Alfragani Aſtronomia Arab. Lat. ex editione ac illuſtratione D. Golii, collatis etiam MSS. Lat. Digb. & Savil. & Laud. E. 107.

X. Nic. Copernici Epiſtola ἀνέκδοτος de tempore annuo, ex bibl. Savil

XI. Campanus è MSS. Digb. & Bodl. & MS. Coll. Novi 295. & Ben. 93.

XII. Ric. Wallingfordi libri 4. egregii de ſinubus ac proportionibus, cum ſcholiis D. Lenys Lat. è cod. MS. Digb. 178.

XIII. Sim. Bredon ſuper demonſtrationes aliquas Almageſti. Opus perdoctum, ex MS. eodem Digb.

Argyri Aſtronomica quædam Gr. Lat. è MSS. Gr. Seld.

Ali, filii Aben Ragel, Aſtronomia Lat. Venet. 1485. per Ægid. de Tebaldis.

Petri Alliacenſis opera Aſtronomica. Lat. è MS. Orial. 14.

Aſtronomica MSS. Ben. 193. & 194. & Coll. Nov. 295. & Coll. Joan. Oxon.

Manilius ex edit. Scaligeri ac Bullialdi coll. cum MS. CCC. 2.

Svvinshed de motu cœli. Cant. Arch. 127.

R. D. D. Sethi Wardi Aſtronomia Geometrica: opus eximium. Idem de Cometis.

Introductin ad Aſtronomiam ex Gaſſendo, Tacqueto, Ricciolo, Keplero, Scheinero, Hevelio, Bullialdo, Borello, Longomontano, Herigono Peurbachio, Stevino, Galileo, Schickardo, Hortenſio, Oſvvaldo, Baroccio, Maurolyco, Guidubaldo, Maimonide in Mishne

Tora,

Tora, Bettino, Langreno, Comite Pagano, Caſſino, Blancano, Blanchino, B. Porta, Linnemanno, Heckero, Abrahamo Zacuth, Cavallerio, Malapertio, Urſtitio, Clavio, Santbech, Dante, Diaz, M. Scoto, Chriſtmanno, G. Wendelino, Ariſtarcho Merſenni, Philolao Bullialdi, Ang. Riccio, Wernero Norimb. G. Bonato, Bovillo, Gaurico, Schonero, Rheinoldo. Nonio, Rhetico, Moeſtlino, Tychone, Junctino, obſervationibus Haſſiacis, Metio, Lansbergio.

Heic, vel in ſequente Vol. de Cometis & eclipſibus, tam ex ſcriptis Vett. quam recentiorum, Daſypodii, Cyſati, Gemmæ, Kepleri, Hevelii, Lobkovvitz, Petiti, Auzotii, Piſonis, Snellii.

Accedant:

Quædam de Vietæ Harmonico cœleſti, cujus mentio in Aſtronomia Philol. Item de Salini problem. Aſtronom. in Coll. Jeſuit. Genuæ.

Nic. Copernici Revolutiones, Juxta edit. Mulleri & Rhetici: & Joannis Regiomontani Epitome Almageſti: & Gebri Arabis l. 9. in Almageſtum, cum notis D. Savilii. Noremb. 1533. ex Bibl. Savil.

Excerpta ex Inſtitutionibus Aſtronomicis Arab. MSS. in Coll. D. Joan. B. & Almageſto, i. e. Aſtronomia Averrois. MS. Arab. D. Pocock.

Thii Mathematici Obſervationes 7. Gr. Lat. ex Aſtronomia Philolaica & MS in Ambul. Bodl.

Excerpta ex Plutarcho de placitis Philoſophorum. MS. Pembr. 131.404.

Jo. de Dandis opus planetarium, Appiani illo ingenioſius MS. Laud. 155.

Item alius de eodem argumento, fol. 345. & fol. 406. de acceſſu ſolis: & fol. 118. Ἐυμέθοδος ἐπιδρομὴ θεωρημάτων παντοδαπῶν, ubi de problemate ilio Anthemii Mechanici, πῶς δεῖ ἐν τῷ δόθεντι τόπῳ κατασκευάσαι ἀκτῖνα προσπίπτειν ἡλιακὴν ἀμετακίνητον ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ τροπῇ.

VOL. X.

Claudius Ptolemæus.

I.

CAnones πρόχειροι Gr. Lat. Hæc jam primum prodeunt ex MSS. Gr. Savilianis binis & Pembr. & Bodl. in Ambul. & Coll. Novi 252. una cum duplici commentario Theonis Gr. ex iisdem MSS.

II. Heraclii Imperatoris luculentissimus commentarius in canones προχείρους Gr. Lat. ex codd. MSS. bibl. Savil. & Bodl. in Ambul. cum tabb. nonnullis.

III. Claudii Ptolemæi Hypothesis & Canon Regum, & Proclus de Sphæra, ex edit. D. Bainbrigii, coll. cum MSS. Savil. & Pembr. item Leontius de Sphæropoeia, Gr. Lat. ex edit Santandreana: item Procli hypotyposes Astronomicæ Gr. Lat. edit. Allatii, & è MSS.

IV. Claudii Ptolemæi Anathema in templo Serapidis, & περὶ κριτηρίου ex edit. D. Bullialdi & MS. Bodl. in Ambul. cum notis Bullialdi & aliorum.

V. Tabulæ Persicæ, Gr. Lat. diversarum editionum: è codd. Gr. Pembr. tribus, viz. 63. 58. & 100. & Seld.

VI. Tabulæ Persicæ Nasiroddini. Pers. Lat. ex bibl. Goliana.

VII. Tabulæ Persicæ Ologbegi, Viri Principis, ex MSS Coll. D. Joan. Oxon. & D. Pocockii, & Bibl. Savil. & Arabice in Coll. D. Joan. Oxon.

VIII. Excerpta ex Tabulis MSS. Arabicis, 1. Ebn. Schatir Damasceni in Arch. Seld. 2. Omadoddini, metrice, in Coll. D. Joan. Ox. 3. Cyriaci Presbyteri. Arab. Laud. B. 80. 4. Mugisal. sive συλλογὴ Persica MS. Laud. A. 130 Astronomica. Habet, inter alia, præcipue de fixis stellis, de tempore, ventis, æstu maris, montibus & fluviis, Mechanicis, Astrolabio, Telesmatis, & Poetice. 5. Encyclopædia Fratrum germanorum, sive Echvvanol Sepha MS. Arab. A. 159. & apud D. Pocock, ubi inter alia, de Quadrivio, quod vocat Boethius, atque præcipue Geographica & Musica. 6. Astronomorum aliquot Persarum collectio: sunt autem, Yahya Ebn Mohammed excerpta ex Abu Abdalla Maredinense, Gelatoddin Mansur, Hosein Ebn Hosein, Chovvaresmius Alkobræus, Fessol Hatem super Mohammed Giagermæum, liber egregius. Tum Ali Sergiandius, percelebris Astronomus, de Sphæra, de epochis, de urbibus: Ali denique Koshgius, Author optimus, de Logistica secundum Indos, & Astronomia: servatur in eodem

dem Vol. & Nassiroddin Tusensis, tr. de Astrolabio. Persice omnia.

Tabulæ Astronomicæ Abul Abbas Achmed Ebnól Banna Arab. MS. B. 115. Laud.

Tabulæ Ebn Atar secundum doctrinam Ebn Shatir Damasceni MS. Arab. A. 50. Laud.

Mohammed Abu Omar Ebn Kasem Andelusani, i. e. Toletani, Astronomia, charactere Afric. in bibl. D. Joan. B. Oxon. Ibidem eodem argumento ac charactere libellus Abu Isaac Ibrahim Ebn Mezerkal cum tabb. aliquot. Tum Mohammed Ebn Mohammed Allusphius de sciatericis.

De compositione Tabularum tractatus, qui vocatur, צפיחא לבן אלזרכאלה i.e. Plinthus Arzachelidis, lib. elegans ac utilis, Hebraice MS. Laud. 108. Tum tract. Jacobi Ben Macir Hararensis de Astrolabio, cum comentario, Hebraice, ibidē: MS. Lat. E. 107. Laud. viz. Calendariū Richardi Monke, Capellani de Anglia anno 1434. Joannes de Sicilia super canones Arzachelis. Tabula mediorum motuum per Magistrum Rede: Almanach ad meridianum Oxon. Canon fixarum, cum figuris constellationum, & Tabulæ Toletanæ certe egregiæ. Demonstrationes Canonum Tabb. Liber doctus. Theorica Planetarum. Calendarium Grossi Capitis. Humenuz Ægyptiorum. Philosophi & Magistri filiæ Ptolemæi. Almanach, seu tabb. ab Arzachele mutatæ in annos Alexandrinos, & a Magistro Joanne Papiense in annos Christi. Ars quadrantis, & cylindri compositio.

De Sphæra Digb. 93. Kenubi Astronomus, Digb. 95.

Theorica Si. Bredou, Digb. 93. liber egregius.

Theorica Planetarum, Digb. 93.

Tabb. W. Rede Oxon. Digb. 57. 25: Ibi fol. 41. Tabb. aliæ Oxonienses absolutissimæ cum eclipsibus ab A. 1376. ad A. 1390. Ibi de usu instrumenti, dicti *Albion*, inventi quod puto, per Ric. Wallingford. Ibi fol. 131. de æquatione dierum tract. perpulcher Ibi rationes æquationum Planetarum, & quantitas annua per Thabet & R. Monke, & capitula Almagesti fol. 146.

De signis Zodiaci & de Planetis, Gr. Pembr. 76. 143.

IX. Arzachelis tabulæ ex MSS. Lat. Mert. 73. & Arch. Bodl. 122. & bibl. Savil.

Item tabb. Prophatii Judæi, ex MSS. Mert. & Arch. Digb. & bibl. Savil.

Canon fixarum per W. Wyrcestre 1440. Laud. B. 23. Ibidem.

G. Evesham de motu octavæ Sphæræ. Oxon. 1316.

X. Alphonsi tabb. ex editt. & MSS. Laud. B. 23. & E. 107. cum notis.

XI. Observationes & tabb. MSS. P. Dacii Ben. 330. Eshendem Orial. 65. Lemonicenses. Publ. Cantabr. 223. Si-Bredon. 24. Alb. Batecomb. cum aliis. Magd. Oxon. 14. Killingvvorth. 168. Lumly. Caerleon. 188. Lumley. R. Wallingford, Read Oxoniensis.

De Calendario MS. Arab. 4°. in legato Scaligeri & Chronico Samaritan. Arab. ibid.

Quære an Gnomonica hic interseri possint, tam secundum veteres, Latinos sc. & Arabas, quam recentiores, puta Clavium, Herigonum, Magnanum, Commandinum, Ougthredum, & è MSS. Ravvlinsoni, Hoggii, & Forsteri.

XII. D. Harroxii Observationes cum notis D. Wallisii, & D. Rooke, quod reperiri potest cunque.

XIII. Excerpta quam brevissima ex tabb. Rudolph. Philolaic. Lodoiticis, Mediceis, Danicis, Prutenicis, Bergens. Frisicis, Lansbergianis, illis Riccioli, Wingi, Streti, recentiorumque aliis, & ex observat. Tychonis, sive à Curtio, sive à Bartholino vulgatis.

XIV. Collectanea ex Vett. marmoribus, Historicis, Chronicis, Tabb. Paschalibus computisque MSS. de re Chronologica, atque perparce ex Petavio, Scaligero, Simsono, Calvisio, Strauchio, aliisque recent. viz. D. Marshamo, Seldeno, Usserio, Seneschallo, Petito, Clavio, Vieta, Emmio, Allatio, Lydiato, Cardano, G. Mercatore, Christmanno, R. Ori per Christman. Maurolyco, Gassendo, Baronio, Saliano, P. Alliacensi, A Ecchelensi in Byzant. Histor. una cum Censorino ex edit. Lugd. Bat. & MS. & Beda ex MSS. Joan.

VOL. XI.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

Περὶ φάσεων ἀπλανῶν καὶ ἐπισημασιῶν, Gr. Lat. multo emendatius, quam Petavius olim dedit, è codd. MSS. Savil. & in Ambul. Bodl. cum notis Petavii & aliorum.

Anonymus de ortu & occaſu fixarum Gr. MSS. Pembr. 94.

II. Claudius Ptolemæus de Analemmate, Lat. cum notis Fred. Commandini, Mathematici præſtantiſſimi, & ampliſſimi V. D. Savilii ac aliorum: collat. cum MS. in Bibl. Bodl. in Ambul.

III. Geminus de apparentiis & iſagoge, &c. ex edit. 1590. & illa Petavii, viri ſummi, & MSS. bibl. Savil. & Pembr. 187. 206. & 165. 9.

Feſtus Avienus etiam ex MS. item Germanicus, & Cicero, & Hyginus.

Adde hic Hipparchum & Tatium, ex editt. Victorii ac Petavii, & MSS. bibl. Savil.

IV. Arati Gr. Lat. juxta edit. H. Grotii, incomparabilis V. collata cum MSS. Pembr. 4°. 419. 113. cum Scholiis *ἀνεκδότοις καὶ καλοῖς* & 8°. 133. & extra numerum, c. 78. & compendioſa metaphraſis Arati & docta. Pembr. 131. 429.

V. Heraclius Imperator, Philoponus. Nicetas, aliique Græcorum de Aſtrolabio Gr. Lat. ex codd. MSS. Pembr. & Savil. & Coll. Nov. & Bodl. in Ambul. una cum Scholiis Arabicis ex MS. Arab. Con. Apoll. & ex MSS. Lat. in Arch. Seld. & ex Hermanni Aſtrolabio MS. Seld. & MS. Bodl. in Ambul. & Digb.

Philoponus, ut puto, elegans enim eſt, & meminit Ammonii diſcipuli ſui, & Imperatoris, puto Heraclii, inſtigantis, de Aſtrolabio Gr. MS. Pembr. 166. 197.

Alius de eodem, ibidem: & Anonymus de Quadrante, forte ex Latino, (meminit enim Pariſ. & Montis Peſſulani) Gr. MS. Pembr. 187. 201. & Pemb. 165.

Item Scholia Anonymi, imo & Macarii Hieromonachi, adjuvante illum fratre ſuo, Nicephoro Gregora, ibid. Item, nonnemo de Aſtrolabio, hortatu Manelli Cardinalis ad Papam Romanum, uti videtur: ibid.

VI. Jordanus de Planiſphærio ex edit. Command. & per Valder. 1536. & MSS. in Bibl. Bodl. in Ambul. & Caji I.

De prognosticationibus & observationibus aëris mutat. ex Rob.Lincoln. & Alkindio tam edit. quam MS. & Columella, & Plinio, & Macrobio (Prognosticon. Gr. MS. Pembr. 131.262. & Pembr. 194.88. & ibi de ortu & occasu fixarum optime.

Qu. de Bessarionis Card. Canone fixarum aut edito aut scripto in bibl. Ven. D. Marci.

Alkindius de pluviis per Planetas.

Hygini Astronomicon ex edit. Bas. & MSS.

R. Abr. Cai de Sphæra, Hebr. & Lat. per Schreckens.

Commentarii in Sphæram & computum Jo. Sacrobosci. MS. D. Joan. Ox.

VII. Ptolemæus, vel Veterum alius, de speculis Lat. ex edit. & ex MSS. una cum commenttrio MS. in bibl. Saviliana.

Heliodori Optica, Gr. Lat juxta edit. E. Bartholini, cum scholiis ejusdem: & ex MSS. Coll. D. Joan. B. & Arch. Pembr.

Robertus Lincoln. de Refractionibus. E. 107. Laud.

Anthemii Mechanici, (cujus opus templum S. Sophiæ) fragmentum μηχανημάτων παραδόξων Gr. Lat. ex MSS. Coll. D. Joan. Oxon.

Alhazeni Optica Lat. ex edit. & MS. Cantabr. Petr. 23.

Vitellionis Optica.

Adde Pecchami Cantuar. & Baconis Perspectiva ex editt. & MSS. in bibl. Savil. & Petr. 28. & Linc. 16. & Bodl.

Quære Dioptrica W. Snellii nondum edita.

Hæc cum notis & excerptis necessariis ex recentioribus Opticis, Stevino Herigono, Keplero, Cartesio, Fabrio, Gregorio, Barrovio, (seu, quod iste meruit, Varrone nostro) Hugenio, Porta, Guidubaldo, Ghetaldo, Hobbio, Gualtero Wernero nostrate, Dasypodio, Risnero, Maurolyco, Vossio, Nonio, Antonio de Dominis, Greinbergio, Cataldo.

Tum de arte Perspectiva, quæ nunc vocatur, sive Scenographica, ex Nicerone, Du Boss, Herigono, Stevino, Alberto Durero.

VOL. XII.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

CL. Ptolemæi Tetrabiblos & Carpus Græce ex editt. & MSS. Coll. Nov. 299. & C.C.C. 50. & Laud. C. 100. & Pembr. 169. 328. Latine ex edit. & MSS. Cant. Publ. 224. & 152. & Coll. Nov. 75. & C. C. C. 49.

Excerpta ex Tetrab. Pembr. 131.441 Gr. MS.

Commentarii Procli, Theonis, Porphyrii.

Pauli Alexandrini Introductio in Apotelesmaticam ad filium suum Cronamonem. Gr. MS. Pembr. 94. 76. Liber bonus de arte minime bona.

II. Mercurius Trismegistus de decanis. Gr. Lat. ex edit. & MS. Gr. Coll. Nov. 299

III. Vettii Valentis Anthologia Astrol. è cod. MS. Seld.

IV. Excerpta ex Vettii Astrol. Gr. Lat. è cod. MS. in Ambul. Bodl. & in MS. Seld. & Barocc. 49. 68. & in MS. Savil. Gr. ubi Heraclii Comment. in Canonas προχείρους.

V. Firmici Astronom. Linc. Coll. 94. & Pembr. 64. MSS. collat. cum editis.

Petosiridis Prognostica ex MSS Pemb. 166. 162. & 169. 376.

VI. Astrologia Ghaminæi Arab. Charactere Mauritanico. MS. Legat. Scaligeri.

Albumasar, (seu Abu Maasher) de nativitatibus. Arab. & Gr. MS. Pembr. 94. 68. MS. Laud. A. 137. Latine nullibi non reperitur.

Nasiroddin Tusensis de Geomantia. Persice MS. Laud. 154.

Alchebitius cum comment. Joannis de Saxonia ex editt. & MS. Digb. 93. ubi tractat de Annis. Ibi etiam Albumasar de partibus.

Procli Uranodromus. Gr. MS. Pembr. 166. 162. & 169. 376.

Duodecim τόποι Masála. Gr. MS. Pembr. 94. 100. Ibidem Tabulæ, & alia non omittenda.

VOL. XIII.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

CLaudii Ptolemæi Geographia, Græce ex edit. Basil. per Frobenium, & Paris. cum epistola Erasmi 1546. & Gr. Lat. per Bertium: & ex MSS. Græcis binis optime notæ in Arch. Seld.

Latine vero ex edit. Argent. per Ubelum 1513. & 1520. Lugd. per Villanovanum 1541. Basil. per Munsterum 1542. & 1552. Coloniæ ex versione Noviomagi 1540. Romæ 1590. cum tabb. partim æneis, partim ligneis: & ex MS. Lat. in Coll. Magd. per Nonium Pacinum. Liber pulcher. edit. Italice per Gastaldum Ven. 1584.

II. Eledrisii Geographia (cujus compendium plane est illa, quæ Nubiensis vocatur) Arab. & Lat. cum tabb. MSS. D. Pocockii & bibl. Bodl.

III. Abulfedæ Geographia Arab. & Lat. ex binis codd. opt. D. Pocockii, & uno bibl. publ. Cantabr. & quod speramus, ex edit. D. Thevenoti V. Cl.

IV. Calcoshendius, scriptor accuratissimus, de Ægypto. Arab. & Lat. è MS. Seld.

V. Mappa regni Sinici, à Chinensi quodam depicta, ex Arch Seld.

Geographia Ibn Isaac MS. Arab. charactere Afric. Laud. A. 139. Liber eximii pretii.

Anonymus περὶ θέσεως κόσμου. MS. Gr. Pembr. 131.427.

R. Bacon de situ orbis. Cant. Ben. 192.

G. Melherayæ Mappa Mundi Ben. 255.

Hygini Descriptio Mundi. Petr. 5.

W. de Worcester de longitud. & latitud. locorum in Anglia, Ben. 379.

Directorium Terræ Sanctæ. MS. Coll. Magd. Odorici Itinerarium. Ben. 4. & 72. & Luml. 247. Rubrocki Itinerarium. Ben. 61. & Luml. 247. Necham. Ben. 262.

Adnectantur Scylax. Gr. Lat. ex edit. Is. Vossii, cum notis ejusdem.

Marcianus.

Dicæarchus Gr. Lat. edit. Hoeschelii & H. Stephani.

Nicephori Blemmydæ Geographia Synoptica ex edit. & MS.

Laud

Laud. C. 69. Item Nicephori Gregoræ Scholia in lib. 1. Geographiæ Ptolemæi, ibidem.

Solinus ex edit. Salmasii & πάνυ. Coll. cum MS. bibl. publ. Cantabr. 195. & Petr. 94. & G. C. 35. & Coll. Magd. Oxon. & Laud. c. 118.

Mela ex edit. Is. Vossii, incomparabilis Viri, collat. cum MS. Coll. Nov. 285.

Æthicus.

Tabulæ Peutingerianæ.

Antonini Itinerarium, cum notis Suritæ, & ad fidem MS. Ben. 273. cum commentario Talboti.

Stephanus de Urbibus Gr. Lat. juxta edit. Leidensem.

Strabo ex edit. Casauboni, vel saltem variantes lectiones è cod. Gr. MS. bibl. publ. Cantabr. 7. & Lat. MS. Linc. Coll. 94 & bibl. publ. Cantabr. 91. forte. & Pembr. 169. 178.

Dionysii περιήγησις Gr. Lat. ex edit. Stephani cum scholiis Eustathii, & edit. D. Hilli, & ex MSS. Gr. Bodl. 4°. M. 46. & Pembr. Arch. extra numerum C. & Bibl. publ. Cantabr. 7. & Laud. C. 31.

Introductio ad Geographiam & artem Nauticam ex Herigono, Ricciolo, Fournier, Wright, Borroughs, Merula, Ortelio, Atlantibus D. Bleau, Keplero, Maurolyco, Balthasare Conrado, L. Holstenio, Vossio, Baroccio.

VOL. XIV.

Claudius Ptolemæus.

I.

CLaudii Ptolemæi Harmonica. Gr. Lat. ex codd. MSS. Gr. in Coll. D. Joan. Oxon. optimæ notæ, & in Arch. Bodl. & in Ambul. Bodl. & in bibl. Savil. & Pembr. 124. cum scholiis, & Coll. Nov. 299. & Coll. Magd. Oxon.

II. Commentarius Porphyrii Gr. è cod. MS. Coll. Magd. servatur fragmentum ejus in Coll. D. Joan. Oxon. atque liber ipse in bibl.

Regis Galliæ & in bibl. D. Vossii, & in libr. I. & II. in Arch. Pembr 41. 148.

III. Bryennius in Ptolemæi Harmonica Gr. ex MS. Coll. Magd. Habet & Meibomius & bibl. Regis Galliæ.

Quære, an Cleomedis, Dioclis, Pediasimi reperiantur in Vatic. aut Gallic. aut Bibliotheca D. Vossii: & an Cleomedis Harmonica sit inter opera Georgii Vallæ.

Pachymeris Harmonica è MS. D. Vossii, Græce.

Lampadarius de Musica Recentiorum Græcorum. Gr. Lat. ex MS. Seld.

Avicennæ Musica Arab. & Lat. è codd. D. Pocockii & D. Gravii.

Musica Persice ex MS. cod. Coll. D. Joan. B. Oxon. partem bene magnam ex Ptolemæo traducta.

Boethii Musica ex editt. & MSS. Coll. Magd. Oxon. 131. & Coll. Bal. 257. & Trin. Ox. 24. & Pembr. 61. & MSS. Seld. & Laud.

Antiqui scriptores Musici, ex edit. Meibomii cum notis ejusdem, collat. cum editt. & cum MSS. viz. præter Euclidem.

Aristoxenus. MSS. Gr. Bodl. Arch. A. 113. & Arch. Seld. & Bodl. Th. 17. 22. & Pembr. 41. 21.

Nicomachus MSS. Gr. Pembr. 41. 122.

Alypius MSS. Gr. 4°. Pembr. Arch. 41. 71. & Arch. Bodl. 113. & Coll. Joan. B. Oxon.

Gaudentius MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Pembr. 41. 101.

Bacchius MSS. Gr.

Aristides MSS. Gr. Arch. Bodl. 112. & in Museo Ambulacri, & in Bibl. Savil.

Excerpta ex Martiano, & Macrobio, præsertim MSS. & Cassiodoro, & Censorino, & Dionysio Halicarnassensi, & Vitruvio.

Plutarchus de Musica ex editt. & MSS. Gr. Lat. cum notis.

Grostead in Musicam & Arithmeticam Boethii. E. 107. Laud.

Musicæ compendium MS. Lat. bibl. D. Joan. Oxon, item Annotationes egregiæ in illud.

Item Guido Coll. cum MSS. Coll. D. Joan. Oxon. cum commentario perdocto: & iterum in eadem bibl.

De Theone ad Platonem. Vid. Vol. VI.

Habet

Habet & inſigniſſimus Vir D. Iſ. Voſſius, quæ ad rem Muſicam ſpectant, alia.

Adnectantur tractatus D. Chilmeadi V. Cl. de Muſica vetere, penes D. Bysh Equitem.

Conſulendus eſt Beda noſtras, & conferendus cum MSS. Coll. Joan. Ox. binis.

Illuſtrarunt hanc doctrinam, omnium ſvaviſſimam, Galileus uterque, Keplerus, Carteſius, Merſennus, illuſtriſſimus D. Brunkerus, Wallifius, Cottignez, Kircherus, Jac. Faber Stapul. Zarlinus, Gaffurius, Geſualdus.

Hæc ſatis ſuperque.

CAPUT XXIV.

De ATHENÆO Mechanico, Apollodoro Architecto, & aliis hujus argumenti ſcriptoribus.

Athenæi Mechanici liber de machinis bellicis. 1. Apollodori poliorcetica. 2. Philonis Byzantii Mechanicorum reliquiæ. 3. Liber Philonis de ſeptem ſpectaculis. 4. Bitonis de machinis bellicis. 5. De Herone ac Cteſibio variisq; Heronibus. 6. De Julii Africani Ceſtis. 7. Anonymus de toleranda obſidione. 8. Franciſci Junii Catalogus Artificum Mechanicorum, ſtatuariorum, pictorum aliorumq;. 9. Catalogus eorum qui de re pictoria & ſtatuaria ſcripſerunt. 10.

I.

ATHENÆUS incertæ patriæ ſcriptor, & longe diverſus ab Athenæo Byzantio, quem inſtaurandis urbibus muniendisque præfecit

Gallienus Imp. teste Trebellio Pollione c. 13. quingentisq; & sexaginta annis antiquior, *περὶ μηχανημάτων, de machinis bellicis librum* scripsit ad *M. Marcellum* qui Syracusas cepit Olymp. CXLII. In hoc non aliorum tantum sed sua etiam inventa memorat & formis adjunctis illustrat: *οὐ γὰρ μόνον*, inquit pag. 9. *δεῖ τὰ καλῶς εὑρεθέντα ὑφ' ἑτέρων εἰδέναι, ἀλλ' ἐπείπερ ἐστὶν εὐκινησία περὶ τὴν ψυχὴν, καὶ αὐτόν τι εὑρίσκειν δεῖ.*

Memorat vero pag. 2. *Daimachi* * Poliorcetica, qui cum Alexandro M. fuit, tum *Pyrrhi* Macedonis *πολιορκητικὰ ὄργανα*, p. 2. 9. & scripta *Agesistrati* Mechanici (à Vitruvio etiam præf. libri VII. & ab Herone juniore in proœmio libri de bellicis machinis, ubi Athenæi hujus meminit, laudati) quem in *βελικοῖς* excelluisse testatur p. 2. Hujus præceptorem Apollonium laudat p. 3. tum Tyrium naupegum Pephasmenum & Geram Carthaginiensem, qui arietis ac testudinis usum docuerunt. Præterea p. 4. Polyidum Thessalum, cujus discipuli cum Alexandro militarunt, & Diadem *ἐν μηχανικῷ συγγράμματι*. Hegetorem porro Byzantium p. 5. & Epimachum Atheniensem, qui Demetrio Poliorcetæ Rhodum oppugnanti, Helepolin construxit p. 7. Callistratum qui *ὑπὲρ τῶν μηχανικῶν* scripsit, tum p. 8. Ctesibium Ascrenum qui in urbe Alexandria Mechanicus fuit. In extremo libri p. 11. ait se etiam descripturum alio libro, quomodo machinis à se expositis occurri debeat. *ὅσα δὲ δεῖ πρὸς τὰ εἰρημένα ἀντιμηχανήσασθαι, ἐάν τινα ἀναλεξώμεθα παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων, πειρασόμεθά σοι κἀκεῖνα γράψαι.* Prætereo mentionem Homeri, Stratonis, Hestii, Archytæ, Aristotelis, Calani Indi, cujus dictum celebrat: Isocratis Epistolæ de pace ad Philippū, Callisthenis *ἱστοριογράφου*, tum Delphici moniti quod jubet *χρόνου φείδεσθαι*, item alterius sententiæ *ὅτι τοῦ καιροῦ μέτρα εἰδέναι, ὅρος φιλοσοφίας ἐστί.* Hunc librum è quatuor MSS. Regis Galliæ è quibus is qui numerum 2174. inscriptum habet antiquissimus est & ante 70 . amplius annus scriptus, Græce recensuit *Thevenotus*, latine vertit *Henr. Valesius* an *Joh. Baptista Cotelerius.* Exstat primo loco inter Veteres Mathematicos perquam nitide ac luculenter cum latina versione & figuris in æs incisis edit s Parisiis è typographia Regia A. 1693. fol. In horologium aquarium hujus Athenæi Epigramma Antiphili (si-

* Daimachi *πολιορκητικὰ ὑπομνήματα* laudat Steph. in *Λακεδαίμων*, & è Stephano Eustathius ad Iliad 2 p 22. Numerus *λε* apud Stephanum non numerum librorum sed machinarum quas Daimachus descripserat notare videtur. In bibliothecis adhuc superesse hoc opus MS, testatur Vossius de scientiis Math. c. 48, §. 23. p. 295.

(ſine nomine auctoris licet) exſtat in Anthologia IV. ult. emendatum à Salmaſio ad Solinum p. 637. edit. Pariſ.

II. APOLLODORUS Architectus, cujus præter Ælium Spartianum in Hadriano c. 19 & Dionem Caſſium lib. 69. p. 789. ſeq. meminit Hero junior in præf. ad librum de machinis bellicis, & Tzetzes Chil. 2. v. 81. 91. Scripſit ad Hadrianum Imp. πολιορκητικὰ ſive de machinis obſidionalibus, nullos vetuſtiores ſcriptores laudans, ſed quales ipſe parandas machinas bellicas exiſtimaret Imperatori per Epiſtolam * hoc requirenti exponens, additis formis ſive διαγράμμασι. Exſtat in jam laudata Veterum Mathematicorum collectione Thevenotiana p. 13. - 48. Hunc Apollodorum deinde ab Hadriano interfectum narrat Dio, quod paulo impudentius quondam præſente Trajano ipſum nondum Imperatorem de operibus ab Apollodoro factis haud ſatis perite diſſerentem repuliſſet his verbis: *abi & cucurbitas pinge, nam tu hæc quidem certe ignoras.* Fuit tum temporis & alius Architectus qvo Hadrianum uſum fuiſſe traditur à Spartiano, *Detrianus* nomine, pro quo Dextrianum vel Demetrianum legunt viri docti.

III. PHILO Byzantius circa annum urbis Romæ DCI. clarus laudatur à Vitruvio præf. libri 7. inter eos qui de machinationibus ſcripſerunt. Tzetzes vero Chil. 2. v. 152. notat eum meminiſſe Archimedis: etiam meminit Cteſibii, Archimedis ætate clari, ut mox dicam.

Exſtat in eadem illuſtris Thevenoti collectione Pariſienſi hujus Philonis Mechanicorum *liber quartus* p. 49 - 78. ad Ariſtonem ſcriptus, & βελοποιϊκὰ ſive ὀργανοποιϊκά tractans, cum tertius λιμενοποιϊκά docuiſſet, alius μοχλικά, ut conſtat è p. 59. 61. Primus liber inter alia duplicationem cubi tradiderat, ut ipſe teſtatur p. 51. ſeq. Unus è ſequentibus, πνευματικὰ p. 77. & alius περὶ ἐπιστολῶν τῶν κρυφαίως ἀποστελλομένων p. 102. alius παρασκευαστικὰ de bellorum apparatu p. 103. Pag. 50. laudat Polycleti ſtatuarii dictum, τὸ εὖ παρὰ μικρὸν διὰ πολλῶν ἀριθμῶν γίνεσθαι. ibidem ſui temporis Mechanicos, Alexandrinos præcipue Regum φιλοδόξων & φιλοτέχνων favore ſuffultos hanc artem uſu & experientia maxime perfeciſſe teſtatur. Cum Alexandrinis artificibus diu ſe verſatum & in inſula Rhodo plures architectos familiares habuiſſe ait p. 51. Rhodi

* In exordio libri: ἀνέγνων σου Δέσποτα τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολὴν, καὶ μακάριος ἐγενόμην ὅτι με κοινωνῆσαι ταύτης σου τῆς φροντίδος ἄξιον ἔκρινας.

di se versatum testatur quoq; p. 80. & 84. Chalcentonum sive Chalcotonum à Mechanico Ctesibio Alexandriæ repertũ memorat p. 56. 67. 72. Aerotonum sive sclopetum, aëris vi jaciens tela ab eodem Ctesibio inventum & πνευματικὰ ejus θεωρήματα p. 77. seq. quo loco se Ctesibii æqualem fuisse innuit. κελτικῶν & ἱσπάνων μαχαιρῶν mentio p. 71. Catapultam polybolon à Dionysio Alexandrino Rhodiis constructam refert pag. 73.

Liber quintus p. 79 - 104. ad eundem Aristonem, agit de modo construendi turres, murosq; ac fossas, & valla horreaque & præparanda alia ad obsidionem utrinque necessaria, p. 83. memorat turres quinquangulares ac serratas à Polyido Mechanico repertas. p. 86. seq. de ciborum ac frumentorum generibus in obsidionis tempus servandis differit, & p. 88. Epimenidios trochiscos laudat de quibus dixi lib. 1. c. 6. §. 5. Figuræ quas p. 86. p. 63. & alibi auctor addidisse se significat, desiderantur. Ægyptiorum strategema quo scalis scorteis muros urbium quas obsiderent conscendebant exponit pag. 102. Miror quod p. 103. contra jus gentium svadet frumenta & aquas veneno letifero corrumpere.

IV. Referri solet ad hunc ipsum Philonem libellus elegans περὶ τῶν ἑπτὰ θεαμάτων *de VII. orbis spectaculis*, quem è Bibl. Francisci Barberini sed postrema parte capitis de templo Dianæ Ephesiæ & integro capite ultimo de Mausoleo mancum primus in lucem edidit & versione sua notisque illustravit *Leo Allatius* Rom. 1640. 8. Recusus deinde est Lugduni 1661. curante Dionysio Salvagnio Boessio, & nuper insertus tomo VIII. thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Memini Colomesium ad Gyraldum p. 493. suspicari, quod Guilelmus Choul ea quæ in libro Gallico de Veterum Romanorum religione p. 211. ex antiquo Græco auctore MS. refert de Colosso Rhodio, ex præsenti Philonis libello petierit. Sed alia sunt quæ de Colosso à Philone traduntur, qui mihi vix ac ne vix quidem videtur ille Mechanicus cujus Belopœeca paulo ante retuli, sed potius aliquis è Rhetorum numero non contemnendæ ætatis.

Fuit & Philo quidam Geometra Tyanensis cujus meminit Pappus lib. IV. proposit. 30. & longe antiquior Philo Atheniensis architectus, qui armamentarium mille navium capax in Munychia exstruxit celebratum Straboni IX. p. 395. aliisque: & de eodem armamentario atque de ædium sacrarum symmetriis scripsit teste Vitruvio præf. libri septi-

ſeptimi. Confer Franciſcum Junium in Catalogo artificum, & egregii Hemſterhuyſii notas ad hæc Pollucis X. cap. 51. ἐν γοῦν τῇ ἃ νεῶ ποιήσει ἣν Φίλων ἢ Θεόδωρος (al. Ἀπολλόδωρος) συνέθηκε, γέγραπται. De Philone Byzantio ſe ait Allatius plura dixiſſe in diatriba de Philonibus, ſed ea lucem non vidit.

V. BITO, qua patria incertum, ad Attalum Regem de conſtructione bellicorum inſtrumentorum ex diverſis antiquioribus Mechanicis ſcripſit, teſte Herone Juniore præfat. ad librum de machinis bellicis. Laudat Heſychius in σαμβύκη. & forte Ælianus Tactic.

Exſtant ejus κατασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν, *conſtructiones bellicarum machinarum & catapultarum*, p. 105 - 120. in collectione Thevenotiana. Dicatus liber Attalo Regi : nam initio libri pro verbis ὦ πάλαι vel πάλλα βασιλεῦ legendum cum Lambecio ὦ Ἄτταλε βασιλεῦ atque ita in codice ſuo reperit Tho Galeus, ut teſtatur in diſſ. de ſcriptis Mythologicis p. 45. Utrum vero Attalum I. innuat qui Pergami regnavit ab Olymp. CXXXIV. 4. ad CXLV $\frac{2}{4}$. an unum e poſterioribus duobus Attalis ab Olymp. CLV $\frac{2}{3}$. & Olymp. CLX . habenas regni gerentibus alloquatur, haud liquido conſtat, etſi primum illum libenter intellexerim. Non procul ab initio libri Biton deſcribit machinam petrariam Rhodi fabricatam à Charone Magneſio, aliam pag. 107. Theſſalonicæ conſtructam ab Iſidoro Abydeno, & p. 108. Helepolin quam Alexandro M. compoſuit Poſidonius Macedo: tum p. 110. Sambucam Damii Colophonii, & p. 111. γαστραφέτην à Zopyro Tarentino Mileti confectam, p. 113. alium ab eodem elaboratum Cumis in Italia.

Opticorum ſuorum meminit Biton in extremo paginæ 108. ἔστι δὲ καὶ αὕτη μεθοδικὴ θεωρία, ἣν δηλήλεγμαι ἐν τοῖς ὀπτικοῖς.

VII. HERO Alexandrinus, Cteſibii (*a*) Aſcreni qui Ptolemæi

(*a*) De hoc *Cteſibio* Mechanico ejusque repertis meminere Vitruvius præf. libri 7. & IX. 9. X. 12 Plinius VII. 37. Athenæus IV. p 174. & XI. p 497. Athenæus alter de machinis bellicis p. 8. Philo in belopoeicis p. 56. 67. 72.

Scripta quoque hujus Cteſibii olim fuere. Vitruvius lib. I. c. I. *Item qui Cteſibii & Archimedis libros & cæterorum, qui ejusdem generis præcepta conſcripſerunt leget, eum iis ſentire non poterit niſi his rebus à Philoſophis fuerit inſtitutus.* Idem præfat. libri VII. *Non minus de machinationibus* (ſcripſerunt) *uti Diades, Archytas, Archimedes, Cteſibius, Nymphodorus, Philo Byzantius* &c. Athenæus IV. p. 174. Τρύφων δ' ἐν τρίτῳ περὶ ὀνομασιῶν συγγράψας φησὶ περὶ τῆς ὑδραύλεως Κτησίβιον

mæi (b) Philadelphi & Evergetæ I. temporibus Alexandriæ floruit, discipulus (c) & Mechanicus insignis, in Philosophia vero, ut Bernardino Baldo in Heronis vita observatum, Epicurum maxime probans, scripsit quæ exstant:

Χειροβαλλίστρας κατασκευὴ καὶ συμμετρία, *de constructione & mensura manubalistæ* fragmentum. Græce primus edidit Bernardinus Baldus, & sine versione subjecit Belopoeicis de quibus mox. Græce deinde ac latine cum figuris in æs incisis ediderunt Parisienses, nescio quo interprete, inter Mechanicos, luculentis ut dixi typis editos p. 115 - 120.

Barulcus sive *de oneribus trahendis* libri III. Arabice à Jac. Golio ex oriente allati sunt, nondum editi in lucem.

Βελοποιικὰ, sive ut alii Βελοποιηκὰ sive ut rectius Eutocius ad Archimedis 2. de sphæra ac cylindro vocat, βελοποιητικὰ, *de telis conficiendis jacu-*

σίβιον τὸν Μηχανικόν. Athenæus alter p. 8. de machinis bellicis: Κτησίβιος δὲ ὁ Ἀσκληνὸς (MS. aliud Ἀκρηνὸς, Casaubonus IV. 23. ad Athenæum Ἀσκρηνὸς Meursius in Bibl. Græca Ἀσκραῖος) ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μηχανικὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Hero junior de machinis bellicis c. 23. *Quemadmodum Ascræus Ctesibius Heronis Alexandrini Magister in suis commentariis declaravit per hujusmodi machinam.* Apud Cassiodorum VII. 5. Variar. Epist. suspicor Ctesibii nomen reponendum esse pro Metrobio. *Archimedes quoque subtilissimus exquisitor cum Metrobio tibi semper assistant.* Ctesibium allegans Turnebus II. 4. seq. Adversar. Heronem intelligit, codicem Belopoeicorum manu exaratum nactus, quæ Ctesibio malunt tribuere viri quidam docti.

(b) Ex Hedyli Epigrammate apud Athenæum XI. p. 497. Salmasius pag. 638. ad Solin. & Franciscus Junius in catalogo artificum p. 57. colligunt Ctesibium μηχανοποιὸν vixisse tempore Ptolemæi Philadelphi. Philadelphus obiit Ol. CXXXIII. 3. ante CHRISTUM 248. Miror Athenæum IV. p. 174. scribere quod Ctesibius Hydraulidis inventor fuerit sub Ptolemæo Evergete secundo (qui cœpit regnare Ol. CLVIII. 2.) & Aspendum incoluerit. Atqui meminit Ctesibii Athenæus Mechanicus, qui scripsit circa Olymp. CXLII. Pro Aspendo Alexandriam legit Casaubonus.

(c) Magistrum Heronis Ctesibium vocat Hero junior loco paulo ante adducto. Num pater quoque fuerit, ut Francisco Junio visum p. 57. & 96. catalogi artificum, dubito. Fuere & alii Ctesibii, ut (1) Historicus ille qui centenario major in peripato obiit, ut notant ex Apollodori chronicis Phlegon & Lucianus in longævis. Allegatur Ctesibii liber περὶ φιλοσοφίας à Plutarcho in Demosthene ex Hermippo Smyrnæo, unde sub Ptolemæo Philadelpho vixisse colligit Vossius in Hist. Græcis. (2) Ctesibius Chalcidensis Cynicus Menedemi familiaris, de quo Athenæus I. p. 15. IV. p. 162. ex quo discimus eum vixisse sub Rege Macedoniæ Antigono.

jaculandisque liber. Græce & latine cum versione & notis *Bernardi Baldi*, qui vitam quoque Heronis adjunxit. Augustæ Vindel. 1616. 4. & inter Mechanicos typis Regiis excusos Paris. 1693. fol. p. 115 - 144. notis Baldi ad calcem Voluminis rejectis.

Πνευματικά, *Spiritalia* cum *Frid. Commandini* versione & notis quæ prodierant Urbini 575. 4. & Amstelod. 1680. 4. figurisque in æs incisis. Græce & latine exhibentur & inter Mechanicos Parisiis excusos p. 145-235. additis *Jo. Baptisti Aleotti* quatuor theorematibus spiritalibus ex Italico latine conversis. Edita etiam sunt Heronis Spiritalia ex Italica Aleotti versione, Bononiæ 1547. Ferrariæ 1589. 4.

Περὶ αὐτοματοποιητικῶν, *de avtomatorum fabrica* libri II. Italice editi Venet. 1589. 1601. & 1661. 4. interprete *Bernardino Baldo*, cum ejus animadversionibus, & præmissa diss. de artis Mechanicæ orgine ac progressu. Græce & latine cum versione *D. Couturii* prodiere una cum reliquis Mechanicis Paris. 1593. fol. pag. 243 - 274.

In Bibliotheca Vindobonensi, teste Lambecio, occurrunt MSta Heronis *Dioptrica* sive liber περὶ διόπτρας, triginta fere foliis in quarto constans, cujus initium: τῆς διοπτρικῆς πραγματείας πολλὰς καὶ ἀναγκαίας παρεχομένης χρείας.

Perdita hujus Heronis scripta sunt:

Τὰ περὶ ὑδροσκοπείων libris IV. quos laudat Proclus in hypotyposi Astronom. p. 42.

Μηχανικαὶ εἰσαγωγαί. Eutocius ad Archimed. 2. de sphæra ac cylindro.

Μηχανικῶν libri, quorum tertium laudat Pappus lib VIII p. 488. Heronem in Mechanicis & Catapulticis allegat idem lib. 1. p. 7.

Περὶ μετρικῶν. Eutocius ad lib. de circuli dimensione.

Περὶ ὑδρείων de horologiis per aquam constructis. Pappus præf. libri VIII.

Περὶ ζυγίων diversum opus ab avtomatis Heronis putat fuisse Bernardinus Baldus. Memorat Pappus præf. libri VIII.

Περὶ τροχιωδίων *de rotulis.* Pappus lib. VIII. p. 561.

Laudatur Hero subinde à Proclo ad Euclidem, Nazianzeno Orat. 10. ubi cum Euclide & Ptolemæo conjungit, Heliodoro in Opticis, &c.

Fuit & HERO secundus Mathematicus ante, medium sæculi à Christo nato quinti clarus, Procli Philosophi Magister, teste Marino in Procli vita c. 9. ἐπὶ δὲ μαθήμασιν Ἥρωνι ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν ἀνδρὶ θεοσεβεῖ, καὶ

 πλεί-

πλείαν παρασκευὴν ἐσχηκότι τῆς κατὰ παίδευσιν ὁδῶν. Confer Lambecium VII. p. 404. & Clariss. Neocori notas ad Suidam in Ὀλυμπιόδωρος. Hujus ut opinor Heronis ὑπόμνημα εἰς τὴν ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν (Nicomachi) laudat Eutocius ad Archimed. p. 28. edit. Basil.

HERONEM tertium sub Heraclio vixisse contendunt viri docti. Sane Christianus fuit & sub Imperatoribus scripsit, testatur quoq; in Geodæsia quam Barocius edidit, à Claudii Ptolemæi temporibus qui scripsit sub Antonino Pio ad suam usque ætatem stellas fixas processisse septem graduum spatium, quod in 400. annis fieri observat Albategnius. Vide Josephum Blancanum in Chronologia Mathematicorum & ex eo Vossium c. 48. de scientiis Mathemat. §. 20. p. 294. & Gabr. Naudæum de studio militari pag. 520. Ejus hæc scripta feruntur:

De Machinis bellicis liber (in cujus cap. 23. antiqui Heronis Mechanici mentio) latine tantum lucem hactenus vidit è versione & cum scholiis *Francisci Barocii*. Venet. 1572. 4.

Geodæsia quam itidem latine vertit & scholiis illustravit libroque de machinis subjecit Barocius. Græce nondum edita est.

Liber de obsidione repellenda & toleranda ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ τίσιν ἐπιτηδεύμασι ταύτην ἀποκρούεσθαι. Sine nomine auctoris Græce tantum editus Paris. 1639. fol. cum reliquis Mechanicis scriptoribus, p. 317 - 364. Heroni tribuitur in codice Vindobonensi, teste Lambecio, & multa ex Polybio, Arriano & Josepho ad verbum descripta exhibet.

Παρεκβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παρατάξεων περὶ τοῦ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγόν &c. Sub Heronis nomine MStæ in Bibl. Vindobonensi exstant Lambecio teste, quæ Julio Africano à Rigaltio in notis ad Onosandrum & in glossario Tactico tribuuntur, in Barberina & aliis Bibl. sine nomine auctoris leguntur, teste Naudæo.

De vocabulis Geometricis ac Stereometricis Ἐκ τῶν τοῦ ἥρωνος περὶ τῶν Γεωμετρίας καὶ στερεωμετρίας ὀνομάτων, Græce, & separatim latine cum primo Elementorum Euclidis libro edidit *Conradus Dasypodius*. Argentorati 1571. 8.

Excerpta de mensuris ex Heronis *Geometria* Græce ac latine cum versione *Bernardi de Montfaucon* vulgarunt Benedictini Tomo primo Analectorum Græcorum, Paris. 1688. 4. integram ex codice Regio edere ob prolixitatem veriti.

Εἰσαγωγὴ τῶν γεωμετρουμένων, nondum quod sciam edita, quæ inci-

incipit: καθὼς ἡμᾶς ὁ παλαιὸς διδάσκει λόγος, manu exarata apud me exſtat. Reſpondet huic libello introductio Heronis in Geodæſiam (à Geodæſia quam Barocius edidit utique diverſa) quam in bibliotheca Auguſtiſſimi Imperatoris bis MStam, ſemel quidem aliquantum abbreviatam & interpolatam occurrere teſtatur Lambecius.

Fuere & alii Herones veteribus memorati, quos perſeqvutus erat ſingulari diatriba de Heronibus Leo Allatius, ſed quæ lucem nunquam vidit. Mihi præter jam dictos hi obſervati ſunt:

Hero Alexandrinus Cynicus quem laudat Nazianzenus Orat. 23. licet Hieron. de ſcript. Eccleſiaſt. nomen Heronis falſo adſcriptum & Maximi Cynici laudes illa oratione contineri obſervavit.

Hero Athenienſis Orator, cujus τὰς ἐν Ἀθήναις δίκας κεκριμένων ὀνομάτων libros III. ἐπιτομὴν τ̃ ἡροδότου ἱςοριῶν & alia ſcripta Suidas memorat.

Hero Alexandrinus Monachus, de quo Palladius Lauſiaca p. 81. & 125. edit. Meurſii.

Hero Thebanus. Caſſian. II, 5. collat. Niceph. X. 29.

His addes denique Heronem qnem viginti libros de re ruſtica ſcripſiſſe, totidem fere verbis & ex iisdem auctoribus ex quibus Geoponica collecta ſunt, teſtatur Gyraldus lib. de re navali T. 2. Opp. p. 650. Meminit hujus Heronis etiam Guil. Philander ad Vitruvium II. 4.

VII. Præter jam dicta Athenæi, Apollodori, Philonis, & Bitonis ſcripta, ſive ex illis excerpta de machinis bellique atque obſidionum apparatu, & Heronis de manubaliſta, tum Heronis Belopoeica, Spiritalia & Avtomata, quæ Græce & latine cum verſione latina Valeſii, Cotelerii, Coturii, Juliani Puchardi, Commandini &c. & figuris in æs inciſis ediderunt Pariſienſes: Eadem Thevenoti collectio p. 275 - 316. ſed Græce tantum exhibet Opuſculum in capita LXXVII. diſtinctum ſub titulo: JULII AFRICANI κεςοί, (a) ſed neutiquam eſt opus illud

(a) Κεςὸς Veneris acupicta Zona, de qua Euſtath. ad Iliad ξ. 214. Idem ad Iliad. γ΄. pag. 323. κεςὸν interpretatur κεντητὸν καὶ ποικίλον. Itaque Julius Africanus libros ſuos quibus de variis argumentis ex variis ſcriptoribus plurima collegerat, inſcripſit κεςὺς, quaſi ςρωματεῖς atque *Varias & amœnas lectiones* dixeris. Utitur ipſe hoc vocabulo p. 297. b. τί δὲ θαῦμα εἰ καὶ ὅτο παρὰ χαρίτων ἔλαβεν ἢ ἥρα καὶ

Africani integrum, quod sub Cestorum titulo Alexandro Mammææ ab Africano dicatum constabat libris * IX. ut tradit Syncellus p. 359. licet Photius Cod. 34. libros XIV. vel Suidas in Ἀφρικανός plane libros XXIV numerent. In hoc opere cujus Eusebius quoque VI. 31. Hist. Eccles. & Nicephorus IV. 21. meminerunt, Africanus ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμευτικῶν admirandas δυνάμεις complexus fuerat, ut testatur Syncellus, & apparet è fragmentis quæ ex Africano in Geoponicis occurrunt, & quæ in Mich. Pselli libro inedito θαυμασίων ἀκουσμάτων ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν obvia, publici juris fecit Lambecius lib. VII. commentar. p. 222-224. Suidas: εἰσὶ δὲ οἱονεὶ φυσικὰ ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐπαοιδῶν καὶ γραπτῶν τινων χαρακτήρων ἰάσεις τε καὶ ἀλλοίων ἐνεργειῶν.

At enim hæc quæ sub nomine κεστῶν Africani Parisiis prodiere, atque de re militari potissimum rebusque variis & inventis ad eam felicius gerendam repertis, atque partem ex Medicorum, Chemicorum, Magorum, Physicorum & Geometrarum officina petitis disserunt, instruuntque duces & milites, & cap. XXV. seq. p. 298. seq. quædam adspergunt rem rusticam spectantia, qualia etiam in Geoponicis leguntur: Hæc inquam non sunt ipsum Africani opus, sed excerpta ex Africani Cestis & aliis scriptoribus, sive antiquioribus, ut Ænea Tactico è quo integra capita descripta pridem notavit Causaubonus: sive etiam quibusdam longe junioribus, ut tum alia (b) ad oram paginæ à me notata loca videntur innuere, tum Belisarii (c) mentio aperte docet. Cor-

καὶ γὰρ παρὰ τῆς Ἀφροδίτης τοὺς κεστοὺς ἐδανείσατο. Dicti etiam sunt *cesti* lora quibus pugiles solebant manus & brachia innectere quo fortius ferire possent, ut videre est in antiqua imagine apud Guil. Choulium libro de balneis & exercitationibus veterum p. 18. Confer quæ viri docti ad Virgil. V. Æneid. v. 69. & Rigaltium ad Onosandrum p. 24. seq.

* Male XIX. excusum in Tillemontii Mem. Eccles. T. 3. parte 2. nota 1. ad Vitam Africani edit. Bruxell.

(b) Καὶ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες παλαιοί p. 291. capite δ. ἐχρήσατο τῇ πείρᾳ ταύτῃ καὶ Σύρμος ὁ Σκύθης, καὶ Βαρδησάνης ὁ Πάρθος, τάχα δὲ πολλοὶ καὶ πλείονες. εἶδον καὶ αὐτὸς Ἐναγκάρου τοῦ Βασιλέως [καὶ] Μάννου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ πολλάκις πειράσαντος ἐμοῦ ὑφηγησαμένου &c. p. 300. capite κθ'.

(c) Τοῦτο δὲ ἐποίει καὶ Βελησάριος, ἐπεὶ γὰρ ἀντισχεῖν διὰ τὸ πλῆθος &c p. 309. b capite ξς'. ποιοῦσι μὲν καὶ οἱ σήμερον Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄραβες. p. 310. capite ξη'. Videtur Christianus scripsisse quod legitur p. 311. b. capite ο' de transfugarum non repudiando Matrimonio, εἰ καὶ τιμῶσιν τὰ παρ' ἡμῖν θρησκευόμενα, si à *religione nostra non sint alieni*. Clausula libri innuitur p. 300. ληγέτω δὲ καὶ τόδε τὸ σύγγραμμα εἰς τι ἀρχαῖον καὶ φιλομαθὲς διήγημα. Capite κθ'. sive 29.

Corruptissima autem in MStis Codicibus reperta sunt hæc excerpta, prioribus maxime capitibus, quamobrem nulla etiam latina versio addi potuit, licet eruditissimus Jo. Boivinus in suis castigationibus ad calcem voluminis adjectis, innumera loca feliciter restituerit atque illustraverit. Quoniam vero inter vulgaria quædam atque inepta in hoc opusculo leguntur alia etiam digna notatu & vix ac ne vix quidem alibi obvia, optandum est ut in meliores & emendatiores codices incidant viri docti, quibus ad interpretationem hujus opusculi excitentur. Exstant sane in Codicibus etiam Bodlejanis, è quibus descriptum memini me videre Lipsiæ apud Clariss. amicum nostrum Godfridum Olearium sed ni fallor deerant prima capita XXIX. Non dubito alia exemplaria in Italiæ posse inveniri Bibliothecis, in quibus pridem ea evolvit Politianus c. 15. Misc. Habet & Leidensis Bibl. inter libros If. Vossii; quemadmodum bina occurrunt præterea Vindobonæ in thesauro librario Potentissimi Imperatoris. Superest ut referantur à me nomina scriptorum sane paucorum quos in isthoc opusculo memorari reperi:

Euclidis στοιχεῖα. p. 295. b. οἱ τῆς ἐγκυκλίου μετρίως ἐπήβολοι παιδείας τῶν Εὐκλείδου στοιχείων ἐπίπεδον ὡς εἰκὸς ἐφήψαντο.

Homerus p. 292. b.

Ἰαμβεῖον ἀρχαῖον, ὡς λυσιτελέστερος πᾶσι τοῦ προπετοῦς ὁ ἀσφαλὴς ἡγεμών. pag. 278. Versus ipse exstat apud Svetonium Augusto c. 25. Ἀσφαλὴς γὰρ ἐσθ᾽ ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

Neptuniani Physica p. 301. b. φιλοπονῶν περὶ τὴν τοῦ παρόντος συγγράμματος ἔκθεσιν, ἀνέγνων ἐν τοῖς Νεπτουνιανοῦ Φυσικοῖς &c.

Οἱ Κωντίλιοι. p. 301. b. Quintilii fratres qui sub Commodo Imp. clari scripserunt de re Rustica.

Eundem fuisse Sextum (*) Julium Africanum, qui Chronographiæ libros V. ab Orbe condito ad A. C. 221. scripsit, & Julium Africanum Cestorum scriptorem, credemus potius Eusebio, Photio, Syncello, & Suidæ hoc affirmantibus, quibus Petavius, Vossius, Labbeus, Lambecius, Wetstenius, Tillemontius assentiuntur; quam Jos. Scaligeri & H. Valesii virorum licet maximorum conjecturis contra nitemur. Cæterum

(*) Sextum vocat Svidas in Ἀφρικ. & Σωσάννα. Neque assentiendum viris doctis H. Valesio ad Euseb. p. 127. & Labbeo 1. de Script. Eccles. p. 659. qui *Cestum* dictum volunt à Cestorum opere.

terum quod Chronographiæ & κεϛῶν libros pro uno eodemque opere habuit Petavius XII. 42. de doctrina temp. hoc merito retractavit ipse VIII. 2. auctarii diss.

Alia de Africano ejusque scriptis apud accuratissimum Tillemontium T. 3. Mem. Eccles. & præstantissimum Caveum in parte utraque Hist. literariæ Lector evolvet, quibus ambobus in mentem venit suspicari, quod Cestos forte scripserit Africanus nondum Christi sacris initiatus: licet in altera parte Caveus malit subscribere eorum sententiæ qui cestos ad alium referunt Africanum. Sed de tota re melius judicare liceret si opus ipsum exstaret, quod paucis forte fragmentis exceptis, ut jam notavi, intercidit. Nam & Boivinius prima vix 44. capita Africano audet tribuere, cum 45. usque ad 59. fere ad verbum sint descripta ex Æneæ Tacticis, & sexagesimum cum reliquis propter vocabula barbara & styli diversitatem, alium & recentiorē auctorem referant: è quibus illa περὶ φυλάκων p. 315. Heronis forte junioris esse idem eruditissimus Boivinius conjicit. Cæterum Christianos etiam περιττώδη sectatos, ac superstitionibus satis crassis quandoque deditos fuisse, ne ab hæreticis priscis Gnosticis, Priscilliamistis &c. vel ex nostra ætate ducam argumentum, vetera convincunt exempla, & Geoponicon scriptor (haud dubie Christianus) & Tryphonis Martyris exorcismus insectorum hortis vineisque noxiorum apud Lambecium VII. p. 247. & plura ejusmodi non adeo inobvia futura si quis diligentius inquisierit: inque his frequentata quædam superstitiosa ita publicè, ut Conciliorū decretis prohibenda fuerint, de quibus Brunus Oratorii JESU Presbyter parte tertia libri Gallice A. 1702. 12. editi quem inscripsit: *Histoire Critique des pratiques superstitieuses qui ont seduit les peuples & embarassé les Savans.* Ex eodem Geoponicon scriptore recte colligas Africanum Christianum fuisse cum Cestos scriberet, in quibus commendavit efficax adversus vini corruptionem remedium, si dolio inscribantur θεῖα hæc verba (Psalm. XXXIV. 8.) *Gustate & videte, quoniam suavis Dominus*, vel si pomum his verbis inscriptum projiciatur in vinum. XIV. 5. Ἀφρικανοῦ· Ἀμήχανον τραπῆναι τὸν οἶνον ἐὰν ἐπιγράψῃς ἐν τῷ ἀγγείῳ ἢ ἐν τοῖς πίθοις ταῦτα τὰ θεῖα ῥήματα. Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. Καλῶς δὲ ποιήσεις καὶ εἰς μῆλον οὕτω γράφων, ἐμβάλλων τὸ μῆλον εἰς τὸν οἶνον. Plura hujuscemodi farinæ ex Geoponicis infra libro VI. refero, ubi de Hippiatricis quoque dicturus sum, quorum collectio & ipsa ex Africani Cestis quædam habet annotata, uti alius liber MS. Constantini Porphyro-Gennetæ jussu ut videtur

detur

detur collectus, de quo Boivinius in castigationibus ad Africanum pag. 360.

VIII. Claudit collectionem Thevenotianam tractatus Casaubono pridem ad Polybium & Æneam lectus, atque à Parisiensibus itidem Græce tantum editus de obsidione toleranda & re pellenda, nescio cujus scriptoris, sed ut videtur Christiani, sub titulo: ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι πάντων ἀποκρούεσθαι. p. 316 - 330. & p. 361 - 364.

E Polybio, Arriano & Flavio Josepho pleraque ad verbum descripsisse, jam ab editoribus annotatum est. Archimedis εὐμήχανον σοφίαν laudat p. 319. 326. seq. Non valde antiqvum esse patet quod p. 323. Josephum accenset τοῖς παλαιοῖς. Et Heroni tertio tribui in codice Vindobonensi jam supra dixi. p. 495.

IX. Alios scriptores rei militaris infra cap. XXX. breviter persecutus, hoc loco Mechanicos recensere institueram, nisi eum laborem jam præcepisset erudita accurataque Francisci Junii filii industria, cujus Catalogus locupletissimus Architectorum, Mechanicorum, Pictorum aliorumque artificum secundum seriem literarum digestus subjicitur editioni posthumæ librorum ejus III. de pictura Veterum Roterod. 1694. fol. His pauca quædam nomina è veterum scriptis, plura ex antiquis marmoribus observavi posse accedere. In præsenti vero unum tantummodo locum supplementi loco ad scribam ex Africani cestis, de Bardesane * quodam Partho, qui tam probe calluit pictoriam & simul artem jaculandi, ut ictibus telorum potuerit imaginem ejus quem vellet describere, quod Africanus festive vocat ζωγραφῆσαι βέλεσιν sive τοξεύειν γραφὰς, vel denique γράφειν τοξεύμασι. Verba ejus hæc sunt p. 301. Ἦν δὲ ἄρα σοφὸς τοξότης Βαρδησάνης εἴπερ τις ἕτερος, εἶδα δὲ ἄνθρωπον τοξεύσαντα οἷα ζωγράφον, ὁ δὲ τρόπος τοιόσδε. Ἄνδρα κατάντικρυ ποτὲ ἔστησε νεανίαν

* Alius & antiquior fuit Bardesanes Babylonius quem sub Alexandro Severo vixisse (adeoque Africani fuisse æqualem) male affirmat Vossius p. 483. de Hist. Græc. Nam licet Porphyrius IV. περὶ ἀποχῆς illum scripsisse ait ætate πατέρων, illud tamen latius accipiendum est, & Antonini tempora respicit, ut testatur Porphyrius ipse fragmento de styge, ubi refert narrationem illam de aqua probationis Tantalia Brachmanum, tradidisse τοὺς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἐμισῶν εἰς τὴν Συρίαν ἀφικνουμένου Βαρδησάνῃ τῷ ἐκ Μεσοποταμίας εἰς λόγους ἀφικνουμένους. Ex hoc loco colligitur quoque eundem esse Bardesanem qui de Indorum Philosophis scripsit teste Porphyrio & Hieron. 2 contra Jovinian. & qui dialogum de fato ad Antoninum Imp. edidit, de quo infra lib. IV.

ανίαν καλὸν καὶ εὔχρωστον, ὃν καὶ γραφεὺς αὖ ἐξέκαμε μιμούμενος, προὐβάλετο δὲ τὴν ἀσπίδα ὁ νεανίσκος, οὕτω γὰρ προσέταξεν ὁ Βαρδησάνης, ἐνδεικνύμενος τὴν τέχνην ἡμῖν θεαταῖς. Ὁ δὲ οἷα ζωγράφος ἀγαθὸς τὸν κατέχοντα μετέθηκεν ἐπὶ τὴν ἀσπίδα, πρώτην μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν ἔγραφεν ὀρθοῖς βέλεσι κύκλον κεφαλῆς μιμούμενος. Εἶτα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς βολὰς, χειλέων ἁρμονίας, ῥυθμὸν γενείων, καὶ ὁ λοιπὸς ἄνθρωπος ἠκολούθη τῇ τάξει τοῦ σώματος. Ὁ δὲ ἐσεμνύνετο τοξικὴν γραφικὴν συλλαβὼν, καὶ γράφων τοξεύμασι καὶ τοξεύων γραφάς. Ἐθαυμάζομεν δὲ ὁρῶντες ὡς πολεμικὸν ἐπιτήδευμα τὸ τόξευμα ἦν, ἀλλ' ἦν τι καὶ τερπνὸν, καὶ κίνδυνος ἡδονῇ. Ὁ δὲ καταθέμενος τὴν ἀσπίδα εἶδεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἰκείου ὅπλου γεγραμμένον, καὶ ἔχαιρεν γινόμενος στρατιωτικὸν ζωγράφημα.

X. Concludam hoc caput indice ſcriptorum de re ſtatuaria ac pictoria, petitum ex eodem Franciſco Junio lib. 1. de pictura Veterum cap. 3.

Adæus Mytilenæus *περὶ ἀγαλματοποιῶν de ſtatuariis.* Athen. Deipnoſoph. XIII. p. 606.

Alcetas libro II. *περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων de iis quæ Delphis conſecrata* id. XIII. p. 591.

Alexis Poeta fecit drama inſcriptum *γραφή, pictura.* Videtur autem fabulæ iſtius argumentum ab argumento ſcriptorum, qui hic recenſentur, non plane abhorruiſſe; ſiquidem conjecturam facere licet ex eo loco quem adduxit Athenæus XIII. p. 605. ſeq. Id ipſum quoque ſentire licet de Pherecratis *γραφεῦσι Pictoribus*, apud eundem Athenæum IX. p. 395. quemadmodum etiam de Diphili *ζωγράφῳ pictore* apud eundem VI. p. 230. VII. p. 291. De Alexandridis denique *ζωγράφοις* apud Pollucem Onomaſt. lib. X. c. 14. Plurima adhæc è Pomponii (Comici latini) *Pictoribus* loca paſſim adducit Nonius Marcellus.

Anaximenes ſcripſit de picturis antiquis, teſte Fulgentio Planciade lib. III. Mytholog. in Actæone.

Antigonus Statuarius condidit volumina de ſua arte. Plin. XXXIV. 8. Idem XXXV. 10. alterius ut videtur Antigoni meminit qui de pictura ſcripſit. Antigoni opus *περὶ πινάκων de Tabulis* memoratur Laertio in Chryſippo VII. 188.

Apelles de arte ſua ad Perſeum diſcipulum ſcripſit, ut eſt apud Plinium lib. XXXV. ſub finem capitis 10.

Ariſtodemus Carius operam ſingulorum qui pingendi artem altius evexerunt,

xerunt, litteris prodidit, ac simul recensuit quot Reges Urbesque bene erga eam fuerint affecti. Testis Flav. Philostratus in proœmio iconum, qui Aristodemum artis pictoriæ causa per quadriennium domi suæ aluisse se testatur, ipse clarus circa A. CHRISTI CCXX. ut infra libro IV. dicetur.

Artemon *περὶ ζωγράφων de pictoribus.* Harpocratio in Πολύγνωτος.

Callistratus in Imaginibus, quæ typis descriptæ exstant inter scripta Philostrati, de quibus infra suo loco.

Callixenus scripsit *ζωγράφων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφὴν, pictorum & statuariorum descriptionem.* Atque ex hoc Callixeni scripto refert Photius coacervatum fuisse librum excerptorum variorum Sopatri.

Christodorus Coptita scripsit *ἔκφρασιν τ̃ ἐν τῷ ζευξίππῳ ἀγαλμάτων* descriptionem statuarum in Gymnasio Zeuxippo. Vide Suidam in Ζεύξιππος & Χριστόδωρος. Hæc descriptio superest hodie, ac legitur libro V. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum.

Democritus Philosophus scripsit *περὶ ζωγραφίης.* Laertius IX. 48. in Democrito.

Democritus Ephesius scripsit de templo Dianæ Ephesiæ. Laertius IX. 49. Librum primum illius operis laudat Athenæus XII. p. 525.

Duris Δοῦρις *περὶ ζωγραφίας de pictura.* Laert. in Thalete I. 38.

Euphorion Εὐφορίων *ἐν ποτηριογλύφῳ in poculorum sculptore*, citatur à Scholiaste Theocriti ad vers. 1. Eidyllii secundi.

Euphranor Isthmius pictor volumina composuit de symmetria & coloribus. Plin. XXXV. 11.

Hegesander, *Ἡγήσανδρος ὁ Δελφὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὑπομνήματι ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων, Hegesander Delphus in commentario quem perscripsit de statuis & imaginibus.* Athen. V. 210.

Hippias Eleus Sophista disputavit de Pictura & statuaria, teste Philostrato lib. 1. de vitis Sophistarum.

Hypsicrates *περὶ πινάκων de Tabulis*, memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188. Vide & infra in Xenocrate.

Jamblichus *περὶ ἀγαλμάτων, de imaginibus* (earumque cultu) quod opus ejus confutare aggressus est Jo. Philoponus. De utroque vide Photium.

Juba (filius) Rex Mauritaniæ, studiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ut est apud Plinium V. 1. Hist. scripsit περὶ ζω-

γράφων de pictoribus, atque operis ejus librum VIII. citat Harpocration in Παῤῥάσιος. Scripſit etiam περὶ γραφικῆς *de pictoria*, eodem Harpocratione teſte in πολύγνωτος. Photius quoque in Sopatri variis excerptis citat Jubæ librum ſecundum περὶ γραφικῆς, de *pictoria*.

Malchus Byzantinus Sophiſta ſcripſit τὸν ἐμπρησμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, *Conflagrationem publicæ Bibliothecæ & ſtatuarum Auguſtalis.* Suid.

Margeus. Auſonius Moſella:

> *Forſan & inſignes hominumque operumque labores*
> *Hic habuit decimo celebrata volumine Margei*
> *Hebdomas* - - -

ad quæ verba vide Eliam Vinetum.

Melanthius Pictor περὶ ζωγραφικῆς *de pictoria.* Laert. IV. 18. in Polemone.

Menæchmus ſtatuarius ſcripſit de ſua arte. Plin. XXXIV. 8.

Menæchmus Sicyonius περὶ τεχνιτῶν *de artificibus.* Athen. II. pag. 65. XIV. pag. 635.

Menetor περὶ ἀναθημάτων *de donis ſacris.* Athen. XIII. p. 594.

Menodotus Μηνόδοτος ὁ Σάμιος περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Σαμίας Ἥρας, *de iis quæ viſuntur in Junonis Samiæ templo.* Athen. XIV. p. 655. Quanquam Menodotum hunc nonnulla etiam de Pictoribus ſcripſiſſe ex Laertii II. 108. diſcimus, ubi de variis Theodoris agit.

Pamphilus ſcripſit περὶ γραφικῆς καὶ ζωγράφων ἐνδόξων, *de pictoria & pictoribus illuſtribus.* Suid.

Paſiteles quinque volumina ſcripſit nobilium in toto orbe operum. Plin. XXXVI. 5.

Philoſtrati utriusque imagines exſtant, de quibus infra lib. IV.

Polemon περὶ πινάκων, *de Tabulis.* Laert in Chryſippo VII. 188. περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων *de Tabulis Sicyoniis* Athen. XIII. p. 567. περὶ ζωγράφων πρὸς Ἀντίγονον, de pictoribus ad Antigonum. Athen. XI. p. 474. Harpocration in Λαμπάς. Πολέμων ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemon qui orbem deſcripſit, quatuor libros compoſuit de Donariis in Athenarum arce*, ut teſtatur Strabo IX. Geograph. p. 396. Videturque idem eſſe ac ille quem ſæpe nominat

minat Clemens Alex. in protreptico, & Laertius lib. 2. in Theodoro Atheo. Polemon περὶ τ̃ ἐν Καρχηδόνι πέπλων. Athen. XII. pag. 529.

Porphyrius περὶ ἀγαλμάτων, *de Imaginibus.* Affert ex eo quædem Stobæus cap. XXV. Eclogarum Physicarum. Cæterum is non tam de Arte, quam de cultu simulacrorum scripsisse putandus est, ut Jamblichus quoque, de quo supra.

Protogenes pictor reliquit περὶ γραφικῆς καὶ σχημάτων βιβλία β'. de pictoria & figuris libros duos. Suid.

Sopatri liber XII. variorum Excerptorum continebat plurima Pictorum ac Statuariorum historiam spectantia. Vide quæ paulo ante de Callixeno, & Juba Rege dicta sunt.

Theophanes περὶ γραφικῆς *de pictoria.* Laert. II. 104. in Theodoro Atheo.

Xenocrates statuarius de sua arte composuit volumina. Plin. XXXIV. 8. & rursus XXXV. 10. Testatur idem quod Antigonus & Xenocrates de pictura scripsere. Quanquam ibi forte Hypsicrates legendum ex Laertio, qui lib. VII. 188. in Chrysippo tres περὶ πινάκων *de Tabulis* scriptores conjungens, Polemonem, Hypsicratem & Antigonum nominat.

CAPUT XXV.

De Monumento Adulitano PTOLEMÆI Evergetæ, & de COSMA Indicopleuste.

Monumentum Aduliticum sive Adulitanum. 1. Cosmographia Christiana lecta pridem à Photio sine nomine auctoris, quod doctissimo editori haud observatum. 2. Ejus auctor num Cosmas. 3. Index scriptorum in illa laudatorum. 4. Scripta Cosmæ deperdita. 5.

I.

Eximium monumentum PTOLEMÆI Evergetæ I. in *Adule* Æthiopum civitate maritima suo adhuc tempore superstes observavit atque Cosmographiæ suæ Christianæ inseruit scriptor quidam Græcus sub Justino Imp. clarus, qui mercaturæ causa illa se loca adiisse testatur. Reperit vero δίφρον sive sellam è candido marmore ad urbis ingressum à Rege consecratam Marti, & in posteriori parte imagines Herculis atq; Mercurii habentem insculptas, tum undique inscriptam literis græcis, & ingentes expeditiones à Ptolemæo feliciter susceptas amplissimasque victorias satis gloriose celebrantem. Hoc monumentum primus edidit cum latina sua versione Leo Allatius Romæ 1631. 4. sed edidit vitiose admodum, ut notat Is. Vossius ad Melam p. 263. Integrius è codice Topographiæ mundi Christianæ Florentino descripsit vir illustris doctrinæ Emericus Bigotius, à quo acceptum Thevenotus una cum Gallica versione inseruit Tomo primo operis præclariss. quod in tria distinctum volumina prodiit Parisiis 1666. fol. sub titulo: *Relations de divers voyages curieux qui n'ont point esté publiées.* Ex hac editione descriptum Græce exhibet Daniel Caspar à Lohenstein Poetarum Germanorum sublimissimus in notis ad Cleopatram suam p. 180: sed vitio typographi perquam inemendate. Quoniam vero breve admodum est, & singulare, quidni & hoc loco à me exhibetur cum latina versione * Monachi Benedictinni, ingenio, sollerti peregrinatione, & præclaris in literas meritis celebratissimi Bernhardi de Montfaucon, qui superiore anno Parisiis Topographiam Christianam integram è Codicibus Florentino & Vaticano edidit.

II. Monumentum Aduliticum
PTOLEMÆI EVERGETÆ I.

Βασιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς βασιλέως Πτολεμαίου, καὶ βασιλίσσης Ἀρσι-	Rex magnus Ptolemæus, filius Regis Ptolemæi & Reginæ Arsi-noës

* Cosmas Indicoplevstes lib. 2. p. 140. ἐν τῇ Ἀδούλῃ τῇ καλουμένῃ τῶν Αἰθιόπων πόλει παραλίῳ. Confer de hoc opido Clariss. Cellarii Africam antiquam p. 96.

**. T. 2. Collectionis novæ Patrum, Paris. 1706. fol.

Ἀρσινόης, Θεῶν ἀδελφῶν τῶν Βασιλέων Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης Βερενίκης, Θεῶν Σωτήρων ἀπόγονος. Τὰ μὲν ἀπὸ πατρὸς, Ἡρακλέος, τοῦ Διός. τὰ δὲ ἀπὸ μητρὸς, Διονύσου τοῦ Διός. Παραλαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς τὴν Βασιλείαν Αἰγύπτου· καὶ Λιβύης· καὶ Συρίας· καὶ Φοινίκης· καὶ Κύπρου· καὶ Λυκίας, καὶ Καρίας καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων· ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μετὰ δυνάμεων πεζικῶν, καὶ ἱππικῶν καὶ ναυτικοῦ στόλου· καὶ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν, καὶ Αἰθιωπικῶν, οὓς ὅ, τε πατὴρ καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθήρευσαν, καὶ καταγαγόντες εἰς Αἴγυπτον κατεσκεύασαν πρὸς τὴν (a) πλεμικὴν χρείαν. [Κυριεύσας δὲ τῆς τε ἐντὸς Εὐφράτου χώρας πάσης τε Κιλικίας· καὶ Παμφυλίας, καὶ Ἰωνίας, καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ Θράκης καὶ τῶν δυνάμεων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις πασῶν· καὶ Ἐλεφάντων Ἰνδικῶν. Καὶ τοὺς Μονάρχους τοὺς ἐν τοῖς τόποις πάντας ὑπηκόους καταστήσας, διέβη τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν· καὶ Σουσιάνην· καὶ Περσίδα καὶ Μηδείαν· καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν, ἕως Βακτριανῆς, ὑπ' αὐτὸν (b) ποιησάμενος· καὶ ἀναζητήσας, ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας, μετὰ τῆς ἄλλης

noës, Deorum fratrum, Regis Ptolemæi & Reginæ Berenices, Deorum ſoſpitatorum nepos, ex patre quidem Hercule Jovis filio, oriundus: accepto à patre regno Ægypti, Libyæ, Syriæ, Phœnices, Cypri, Lyciæ, Cariæ & Cycladum Inſularum, bellum geſſit in Aſia, cum magna peditum equitumque multitudine, & cum nautica claſſe atque Elephantis Troglodyticis & Æthiopicis quos Pater ejus & ipſe primi in his locis venatu ceperunt, & abductos in Ægyptum bellico uſui aſſvefecerant. Cum autem regiones citra Euphratem omnes ditioni ſuæ ſubdidiſſet, nec non Ciliciam, Pamphyliam, Joniam, Helleſpontum, Thraciam, viresq; omnes iſtis in regionibus ſitas atq; elephantos Indicos, omnesque locorum iſtorum Monarchas vectigales ſibi feciſſet, Euphratem fluvium trajecit, ac cum Meſopotamiam, Babyloniam, Suſianam, Perſidem, Mediam, ac reliquas omnes usque ad Bactrianam regiones ſubegiſſet, & perquiſitis ſacris rebus, quas olim Perſæ ex Ægypto exportaverant, eas cum reliqua ga-

(a) Sic recte Montfauconus è Vaticano. Bigotius è Florentino minus bene Πτολεμαϊκήν.

(b) Vatican. ὑφ' ἑαυτῷ. Infra in hoc ipſo monumento: ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων ὑπ' ἐμαυτὸν ἐποίησα.

(c) Bigot. *& faiſant des canaux ou il étoit neceſſaire pour rendre à ſes troupes le paſſage plus aiſé.*

ἄλλης γάζης, τὴν ἀπὸ τῶν τόπων εἰς Αἴγυπτον, δυνάμεις ἀπέστειλε, διὰ (c) τῶν ὀρυχθέντων ποταμῶν.

Μεθ' ἃ ἀνδρειώσας, τὰ μὲν ἔγγιστα τῆ βασιλείᾳ μου ἔθνη εἰρηνεύεσθαι κελεύσας, ἐπολέμησα καὶ ὑπέταξα μάχαις τὰ ὑπογεγραμμένα ἔθνη. Γάζη ἔθνη (d) ἐπολέμησα· ἔπειτα Ἀγάμη (e) καὶ Σιγύην, καὶ νικήσας τὴν ἡμίσειαν τῶν παρ' αὐτοῖς πάντων, καὶ αὐτῶν ἐμερισάμην. * Ἄυα, (f) καὶ Τιαμῶ, (g) τοὺς λεγομένους Τζιαμῶ, καὶ τοὺς Γαμβυλά, καὶ τὰ ἐγγὺς αὐτῶν (h) καὶ Ζιγγαβηνέ· καὶ Ἀγγαβέ· καὶ Τιαμά (i) καὶ Ἀθαγαοὺς καὶ Καλαά καὶ Σεμηνὲ (l) ἔθνος πέραν τοῦ Νείλου ἐν δυσβάτοις καὶ χιονώδεσιν ὄρεσιν οἰκοῦντας, ἐν οἷς διὰ παντὸς νιφετοί, καὶ κρύη, καὶ χιόνες βαθύτατοι (m) ὡς μέχρι γονάτων καταδύειν ἄνδρα· τὸν ποταμὸν διαβὰς, ὑπέταξα. Ἔπειτα Λαζινὲ· καὶ Ζαά καὶ Γαβαλά (n) οἰκοῦντας παρ' ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων βλύζουσι, καὶ καταρρύτοις, Ἀταλμῶ καὶ Βεγὰ, καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς ἔθνη πάντα. Ταγγαΐτας (o) τοὺς

za variis ex locis coacta retulissetin Ægyptum, per canales fluviorum manufactos copias misit.

Postea strenue agens, jussu pacatis gentibus regno meo finitimis, gentes mox enumerandas devici, ac bello mihi subjeci. Gazam gentem debellavi, dehinc Agamen & Sigven, quibus devictis, eorum quæ possidebant omnium dimidium accepimus. Ava, Tiamo, qui vocantur etiam Tziamo Gambela & gentes ipsis vicinas Zingabene, Angabe, Tiama, Athagaos, Calaa, & Semena gentem trans Nilum in aviis & nivosis montibus sedes habentem, ubi semper pruinæ, glacies, & nives profundissimæ, ita ut ad genua usque vestigium imprimatur, trajecto flumine, subjeci. Deinde vero Lazine, Zaa & Gabala, qui habitant in montibus calidas aquas emittentibus ac præruptis, Atelmo & Bega, & cum iis gentes istius tractus omnes

(d) Hodie Habessini regnum suum Gheeza vocant, notante Montfaucono.

(e) Hodie Agamia, præfectura regni Tigræ.

* Minus bene Montfauconus edidit ἐμερίσαμεν.

(f) Hodie Afa in eodem regno.

(g) Vatican. Τίαμα. Hodie Tzama, prope Agamiam in Tigræ regno.

(h) Λέγει ἔθνη τὰ πέραν Νείλου. Cosmas.

(i) Vatican. Τιάμαα. Respicitur fortassis (notante Montfaucono) præfectura altera Tzama in regno Bagamedra.

(k) Forte alterutra earum quæ hodie Agao. Thevenotus edidit Ἀθαγαώς, minus bene.

(l) Hodie Samen vel Semen regio in Habessinia.

(m) MS. Vatican βαθεῖαι.

(n) Cosmas testatur eadem nomina gentibus illis adhuc sua ætate hæsisse. Cæterum Bigotius male ὑαβαλά pro Γαβαλά.

(o)

τοὺς μέχρι τῶν τῆς Αἰγύπτου ὁρίων οἰκοῦντας, ὑποτάξας, πεζεύεσθαι ἐποίησα τὴν ὁδὸν, ἀπὸ τῶν τῆς ἐμῆς Βασιλείας τόπων μέχρις Αἰγύπτου· ἔπειτα Ἀννίνε καὶ Μετίνε (p) ἐν ἀποκρήμνοις οἰκοῦντα ὄρεσι. Σεσέα (q) ἔθνος, ἐπολέμησα· οὓς καὶ μέγιστον καὶ δυσβατώτατον ὄρος ἀνελθόντας, περιφρουρήσας κατήγαγον. Καὶ ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοὺς τε νέους αὐτῶν, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, καὶ παρθένους, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς κτῆσιν. Ραυσῶν (r) ἔθνη μεσόγεια Λιβανωτοφόρων Βαρβάρων· οἰκοῦντα ἐντὸς πεδίων μεγίστων ἀνύδρων· καὶ Σωλατὲ ἔθνος ὑπέταξα· Οἷς καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς θαλάσσης φυλάσσειν ἐκέλευσα· Ταῦτα δὲ πάντα τὰ ἔθνη, ὄρεσιν ἰσχυροῖς πεφρουρημένα, αὐτὸς ἐγὼ ἐν ταῖς μάχαις παρὼν, νικήσας καὶ ὑποτάξας, ἐχαρισάμην αὐτοῖς πάσας τὰς χώρας ἐπὶ φόροις, ἀλλὰ δὲ πλεῖστα ἔθνη ἑκόντα ὑπετάγη μοι ἐπὶ φόροις. Καὶ πέραν δὲ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰκοῦντας Ἀραβίτας, καὶ κιναιδοκολπίτας (s) στρά-

mnes: Tangaitas, qui usque ad terminos Ægypti pertingunt cum ſubegiſſem, pedeſtrem viam paravi à regni mei locis usque ad Ægyptum. Deinde vero gentes Annine & Metine in præruptis montibus habitantes. Seſeæ populo bellum intuli, quos, cum in maximum & aſperrimum montem adſcendiſſent, poſita circum cuſtodia, illinc deduxi, mihique adlegi juvenes eorum, uxores item, pueros & virgines, una cum univerſis eorum facultatibus. Rauſorum gentem mediterraneam Barbarorum thuriferæ regionis, maximas & inaquoſas planities incolentem, nationemque Solate ſubjeci: quos juſſi maris oras præſidiis tutare. Has porro gentes omnes aſperrimis montibus ſeptas, cum ipſe præſens editis certaminibus ſubegiſſem, conceſſi agros ſuos vectigales retinere. Imo etiam plurimæ gentes ſponte ſeſe mihi vectigales obtulerunt. Sed etiam miſſo exercitu nautico & pedeſtri trans mare Rubrum, Arabitas & Cinædocol-

(o) Montfauconius in MS. Florentino teſtatur legi Ταγγαΐτας, in Vaticano Ταγγαϊτῶν. Sed Iſ. Voſſius p. 293. ad Melam legit Παγχαΐτας, quem ſi placet vide.

(p) Bigot. Ἄνινε καὶ Μέτινε, & mox οἰκοῦντας pro οἰκοῦντα ſcil. ἔθνη.

(q) Hanc & mox memoratas gentes Coſmas notat incoluiſſe Barbariam, regionem maritimam non procul Homeritarum patria ultra fretum Arabici ſinus quæ thurifera vocabatur. Vide p. 131. 139. 143. 267. Metropolis ejus Ῥάπτος quæ occurrit apud Claudium Ptolemæum, Montfaucono eadem videtur cum Ῥαυσῶ ſtatim memoranda

(r) MS. Vatican. Ῥαυσῶ.

(s) Gentes in Homerite ſive Arabia felici notari obſervat Coſmas. Mentio Cinædocolpitarum in Arabia ad oram maris rubri etiam apud Claudium Ptolemæum.

στράτευμα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμψάμενος, καὶ ὑποτάξας αὐτῶν τοὺς Βασιλέας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα, καὶ ὁδεύεσθαι μετ' εἰρήνης, καὶ πλέεσθαι. Ἀπό τε λευκῆς κώμης (t) ἕως τῆς Σαβέων χώρας (u) ἐπολέμησα. Πάντα δὲ ταῦτα ἔθνη πρῶτος καὶ μόνος Βασιλέων, τῶν πρὸ ἐμοῦ, (x) ὑπέταξα. Δι' ἣν ἔχω τὸν μέγιστον Θεόν μου Ἄρην εὐχαριστίαν (y) ὅς με καὶ ἐγέννησε· Δι' οὗ πάντα τὰ ὁμοροῦντα τῇ ἐμῇ, ἀπὸ μὲν ἀνατολῆς, μέχρι τῆς Λιβανωτοφόρου, ἀπὸ δὲ δύσεως, μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων, (z) ὑπ' ἐμαυτὸν ἐποίησα· ἃ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ἐλθὼν καὶ νικήσας, ἃ δὲ διαπεμπόμενος. Καὶ ἐν εἰρήνῃ καταστήσας πάντα τὸν ὑπ' ἐμοὶ κόσμον, (a) κατῆλθον εἰς τὴν Ἀδούλην, τῷ Διΐ, καὶ τῷ Ἄρει, καὶ τῷ Ποσειδῶνι θυσιάσαι, ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων. (b) Ἀθροίσας δέ μου τὰ στρατεύματα, καὶ ὑφ' ἓν ποιήσας, ἐπὶ τούτῳ τῷ τόπῳ καθίσας, τόνδε τὸν δίφρον (c) παραθή-

κην

colpitas ſubegi, eorumque Reges tributa pendere, pacata itinera & maria ſervare juſſi. Gentes item à Vico albo usque ad Sabæorum regionem debellavi. Cæterum haſce omnes nationes primus & ſolus poſt deceſſores meos Reges ſubjeci, quare maximo Deo meo *Marti* qui me genuit gratias habeo, cujus ope gentes ditioni meæ finitimas ab Oriente quidem usque ad thuriferam regionem, ab Occidente vero usque ad Æthiopiam & ad Saſi loca mihi ſubditas feci; cum ipſe profectus, tum miſſis legatis victoriam referens; Ac ubi totam ditionis meæ terram pacatam conſtitui, Adulem deſcendi ſacrificatum Jovi, Marti & Neptuno pro navigantibus: accitis & in unum collectis hoc loco univerſis exercitibus meis, hancque ſellam Marti dica-

vi,

(t) In partibus Blemmyum vicum nomine Leveogen reſpici, notat idem Coſmas.

(u) Malim hæc verba reddere ſic: *Primus & ſolus Regum qui adhuc fuerunt.*

(x) Mira phraſis: ἔχω εὐχαριστίαν θεόν, neque ſatis apparet quo ſpectet illud δι' ἥν.

(y) Sabæorum regio, in Homerite ſive Arabia felici. Coſmas: Σαβέων χώρα πάλιν εἰς τὴν Ὁμηρίτην ἐστίν.

(z) Saſi regio, extrema Æthiopum. Idem Coſmas: αὕτη ἡ Σάσου χώρα ὑστάτη ἐστὶν τῶν Αἰθιόπων, ἔνθα καὶ πολὺ χρυσίον ἐστί, τὸ λεγόμενον Ταγχάρας. Ἐπέκεινα δὲ ταύτης ὁ Ὠκεανὸς παράκειται, ὥσπερ καὶ τῶν Βαρβαρεωτῶν τῶν καὶ τὸν λίβανον ἐμπορευομένων.

(a) Regnum ſuum Ptolemæus propter amplitudinem vocat κόσμον, ut Romanum Imperium paſſim dicitur Orbis Romanus, ſacris quoque Scriptoribus οἰκουμένη.

(b) Neptuno quidem pro navigantibus Jovi pro pedeſtribus & equeſtribus, Marti pro univerſa expeditione, ſacra videntur eſſe facta.

(c) Nota morem dedicandi ſellam Diis. Affine his eſt quod obſervat Chimentellus commentario de honore biſellii c XIV. Imperatoribus inter Deos relatis poſitas ac

con-

κλιὼ τῷ Ἄρει ἐποίησα. Ἔτει τῆς ἐμῆς βασιλείας (d) εἰκοστῷ ἑβδόμῳ.

vi, anni regni mei vigesimo septimo.

III. Opus ipsum in quo monumentum hoc exstat, inscribitur *χριστιανικὴ τοπογραφία παντὸς κόσμου* (a) *Descriptio mundi universi, è mente Christianorum*, & distributum est in *libros duodecim*, etsi non simul ab auctore vulgatos, quia initio non tot libros mente conceperat. Duodecimus in Vaticano MS. desideratur, in Mediceo codice mutilus extrema parte est repertus. atq; ita à Montfaucono cum reliquis XI. integris editus. Argumentum operis succincte persequitur Photius, cujus locum doctissimo editori haud observatum adscribam. Ita vero ille Codice XXXVI.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιγραφή· Χριστιανῶν βίβλος, ἑρμηνεία εἰς τὴν ὀκτάτευχον. (b) Παμφίλῳ (c) δέ τινι προσφωνεῖ τὸ βιβλίον· ἦν δὲ ταῖς Ἰουστίνου (d) τοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως ἡμέ-

Lectum opus est, cujus titulus *Christianorum liber*, tractatus octo voluminum, Pamphilo cuidam dicatus ab auctore qui Justini Imp. Romani temporibus floruit.

 Ini-

consecratas sellas, velut præsentibus & auctoritatem atque Judicum munus exercentibus. Etiam ante hanc sellam Ptolemæi, solitos sua ætate reos capitali supplicio affici notat Cosmas p. 144.

(d) Ex primis hujus monumenti verbis certum est intelligi Ptolemæum Evergetem primum, Philadelphi filium. Sed huic non 27. sed tantum 25. annos tribuit Claudius Ptolemæus in Canone: Eusebius 26. Syncellus 24. Itaque suspicantur viri docti Evergetem in hoc monumento computum annorum regiminis repetere à tempore quo à patre particeps Imperii adscitus fuit.

(a) Lib. 1. sub init. & p. 114. seq. lib. 2. p. 125. 126. lib 7. p. 275.

(b) Nullo modo huic operi convenit titulus *expositionis in Octateuchum*, sive in primos octo sacræ Scripturæ libros. Itaque hæc verba innuunt potius Expositionem sive tractatum libris octo constantem, sive in octavo libro desinentem. Nam quamvis mox ab ipso Photio duodecim numerantur libri, tamen postremi quatuor interjecto demum tempore scripti & prioribus additi sunt, & à Photio referuntur separatim.

(c) Pamphilo Hierosolymitano. Vide lib. 1. p. 114. lib. 2. p. 124. & lib 8. p. 305. Hunc Θεοφιλέστατον πατέρα vocat lib. 2. pag. 135. lib. 6. p. 266. ὦ τιμία κεφαλὴ ad eundem lib. 5. p. 260.

(d) Lib. 2. p. 141. παρόντι οὖν μοι ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐνιαυτῶν εἴκοσι πέντε πλέον ἢ ἔλαττον, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τηνικαῦ-

τα

ἡμέραις ἐνακμάζων. Ἀπάρχεται μὲν οὖν ὑπέρ τινων ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, γραφικαῖς ὡς ἐδόκει μαρτυρίαις ἀγωνίζεσθαι. Ἔστι δὲ ταπεινὸς τὴν φράσιν (e) καὶ συντάξεως οὐδὲ τῆς κοινῆς μετέχων· ἀλλὰ καί τινα κατὰ τὴν ἱστορίαν ἀπίθανα συντίθησι, (f) διὸ καὶ μυθικώτερον μᾶλλον ἢ ἀληθέστερον ἡγεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον, δίκαιον. Ὑπὲρ ὧν δὲ δόγματα ἐνίσταται, ἔστι ταῦτα· Ὅτι ὁ οὐρανὸς οὐκ ἔστι σφαιρικὸς, οὐδὲ ἡ γῆ, ἀλλ' ὁ μὲν ὥσπερ καμάρα, (g) ἡ δὲ ἐπι-

ρομὴ

Initio statim Ecclesiastica quædam dogmata, S. Scripturæ ut ipsi quidem videtur testimoniis propugnat. Dictione utitur humili, & plus quam vulgari compositione. Sed & incredibilia quædam narrat ut fabulosis potius quam fide dignis accensere scriptoribus hominem fas sit. Pro quibus vero maxime propugnationem suscipit dogmata, hæc sunt: Cœlum non esse orbiculari figura, nec terram

adeo,

τα βασιλεὺς τῶν Ἀξωμιτῶν μέλλων ἐξιέναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὁμηρίτας τοὺς πέραν &c. Expeditio illa Elesbani Æthiopum Regis facta est A C. 522. (confer Pagium T 2. Critic. Baron. p. 517.) Justini Imp. quinto: Ergo auctor ista scripsit Alexandriæ (vide lib. 2. p 114. lib. 6. p. 264.) A. C. 547. Justiniani 21.

(e) Ipse lib 1. p. 114. libenter fatetur πεζῶς πως καὶ ἀνωμάλως argumentum suum διεξιέναι καὶ γὰρ, inquit, ἐννοιῶν ὀρθῶν, οὐ φράσεων δεῖται ὁ χριστιανός Nimirum à Pamphilo qui Hierosolymis Alexandriam accesserat, etiam atque etiam ad hoc excitatus permisit se ad scribendum impelli, cum alioqui mercaturam fecisset & à literarum elegantiorum studio fuisset alienus, prætereaq; per morbos exhaustus etiam corporis viribus. Ἐνοχλῶν ἡμῖν περὶ τούτου οὐ διέλιπες, ἀσθενῶν ἡμῶν τυγχανόντων τῷ σώματι, ταῖς ῥεύσεσι καὶ τῇ ξηρότητι τῆς γαστρὸς πιεζομένων, καὶ συνεχῶς λοιπὸν ἐκ τούτου ἀσθενείαις συχναῖς περιπιπτόντων, ἄλλως δὲ καὶ τῆς ἔξωθεν ἐγκυκλίου παιδείας λειπομένων, καὶ ῥητορικῆς τέχνης ἀμοιρούντων καὶ στωμυλίᾳ λόγων ἢ κόμπου χαρακτῆρσι συνθεῖναι λόγον οὐκ εἰδότων, καὶ ταῖς τοῦ βίου πλοκαῖς ἀσχολουμένων. lib. 2. p. 124. itaque p. 125 ait se scribere ἄνευ κεκομψευμένου καὶ τεχνικοῦ λόγου ἐν ἰδιωτικοῖς τε καὶ ἀπλάστοις ῥήμασι. Et pag 132. Ἐμπορίας γὰρ χάριν ἔπλευσα τοὺς τρεῖς κόλπους τούτους, τόν τε κατὰ τὴν Ρωμανίαν (in ditione Romanorum) καὶ τὸν Ἀράβιον, καὶ τὸν περσικόν, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκούντων δὲ ἢ καὶ πλεόντων τοὺς τόπους, ἀκριβῶς μεμαθηκώς. Adde lib. 3. pag. 178. seq.

(f) Videtur respicere ea quæ libro XI. tradit de variis animantibus, arboribusque, quæ tamen si quis legat nostro tempore, quo historia naturalis tot hominum sollertium longissimis itineribus non leviter locupletata est, facilius iis habebit fidem. Certe præclara mihi videtur & neutiquam contemnenda quæ scriptor ille observavit. Totum vero illum librum XI pridem è Codice Mediceo à Bigotio descriptum cum Gallica ejus versione vulgaverat Thevenotus tomo primo collectionis itinerum Paris. 1666. fol.

(g)

ρουμήκης, (h) καὶ κεκόλληται (i) τὰ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ ὅτι πάντες οἱ ἀστέρες κινοῦνται ἀγγέλων (k) αὐτοῖς τῇ κινήσει διακονούντων, καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα. Ποιεῖται καὶ ὡς ἐν παρεκβάσει (l) μνήμην καὶ τῆς Γενέσεως καὶ τῆς Ἐξόδου, διατρίβει δὲ τῇ διηγήσει καὶ τῇ θεωρίᾳ ὡς ἐπίπαν τῆς σκηνῆς, (m) ἐπιτρέχει δὲ καὶ τοὺς Προφήτας, κἀκεῖθεν τοὺς Ἀποστόλους. Λέγει δὲ ὅτι τὸ μέγεθος ἔχει ὁ ἥλιος δύο κλιμάτων, (n) καὶ ὅτι οἱ Ἄγγελοι οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, (o) ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ (p) τὸ στερέωμα καὶ μεθ' ἡμῶν. Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνελθὼν ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ στερεώματος (q) εἰσῆλθε. Καὶ ὅτι οὗτό ἐστι καὶ μόνον ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. (r) Λέγει δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλόκοτα. (s) Προσφω-

adeo, ſed illud fornicis inſtar terræ incumbere, hanc longiorem eſſe quam latiorem, & extrema cœli ultimis terræ jungi: Aſtra ſingula moveri miniſterio Angelorum, & id genus alia. Digreſſus in mentionem Geneſeos & Exodi, cumprimis inſiſtit enarrationi & contemplationi tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apoſtolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terræ, & Angelos non in cœlo verſari, ſed tantum infra firmamentum & nobiſcum degere contendit. CHRISTUM vero aſcendentem è terris ingreſſum eſſe locum medium inter cœlum ac firmamentum, idque ſolum eſſe regnum cœlo-

(g) Quod nempe ſcriptum eſſet Eſ. XL. 22. ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν οὐρανόν. Confer Euſebium ad illum locum p. 511. & laudata ab auctore Topographiæ Severiani atque Chyſoſtomi verba.

(h) Inſtar menſæ in ſacro tabernaculo. Vide lib. 2 p. 138. Ἐπιμήκη ipſe vocat p. 129.

(i) Lib. 2 p. 129. τὸν οὐρανὸν κατ' ἄκρα τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνέδησε.

(k) Lib. 2. p. 150. 155. lib. 3. p. 161. lib. 4. p. 189. lib. 7. pag. 287. lib. 9. pag 310. & 312. ſeq.

(l) Libro quinto.

(m) Quia Apoſtolus tabernaculum vocat ἅγιον κοσμικόν Hebr. IX 2. Vide lib. 1. p 115. lib. 2 p. 134. ſeq. lib. 3. p. 163. 173 ſeq. lib. 5. p. 179. 200. ſeq. lib 7. pag. 297. lib. 9. p. 309. 311.

(n) Lib. 6. p. 265. 267.

(o) Sententia auctoris perſpicue patet è figura quam in æs inciſam adjunxi. Angelos autem in ſupremo cœlo eſſe negat lib. 2. p. 157. lib. 7. p. 286. ſeq. 289. lib. IX. pag. 313.

(p) Non ſuper ſtereoma ſive firmamentum, ſed intra atque ſubter illud. Nam ex mente auctoris nihil ſupra firmamentum præter aquas ſupra cœleſtes & regnum cœlorum

(q) Ac primus quidem. Vide lib. 7 p. 277 lib. IX. p 314.

(r) Lib. 3. p. 183.

(s) Ut de monte Conico, columnis cœli, terra ultra Oceanum inacceſſa &c.

φωνεῖ· τοὺς μὲν ἓξ αὐτοῦ λόγους Παμφίλῳ τινί, (t) τῶν δὲ λοιπῶν ἕξ, (οἱ γὰρ πάντες αὐτοῦ δώδεκά εἰσι,) τὸν μὲν ἕβδομον Ἀναστασίῳ, (u) ἐν ᾧ ὅτι ἀκατάλυτοί εἰσιν οἱ οὐρανοί. (x) Τὸν ὄγδοον δὲ, ὅς ἐστιν εἰς τὴν ᾠδὴν Ἐζεκίου (y) καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμὸν τοῦ ἡλίου, Πέτρῳ (z) προσφωνεῖ, ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ὑπεμνημάτισε τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων (a) λέγει. Οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες οὐ πρός τι πρόσωπον αὐτῷ συνετάγησαν.

lorum. Affert & alia absona: ac libros quidem sex Pamphilo alicui consecravit; è sex reliquis autem, (universi enim duodecim sunt) septimum Anastasio, in quo cœlos dissolvendos negat, & octavum dicavit Petro, in quo Canticum Ezechiæ & regressionem solis interpretatur, testatus se etiam Canticum Canticorum commentario explicuisse. Reliqui quatuor libri ad neminem sunt ab auctore diserte directi.

Patet ex hoc loco Photium in Codice suo nullum auctoris nomen adscriptum reperisse. Vocatur tamen à viris eruditis *Cosmas Indoplevstes*. Sed vereor ut proprium hoc ejus nomen sit. Nam ut Indoplevstes quidem dictus est à suscepta in longe dissita loca navigatione, ita Cosmas appellatus videtur quod scripsisset topographiam κόσμου sive mundi. Similiter Joannes Abbas Sinaita dictus est Climacus, quod scripsisset librum cui titulus κλίμαξ, ut omittam alia hujus generis exempla jam nota eruditis, & partem collecta ab Adriano Bailleto in libro Gallico quo scriptores sub falso vel nullo nomine latentes recensuit, pag. 322. Video etiam de auctore addubitare Is. Vossium p. 275. ad Melam: *Quam antiquum sit vocabulum, liquet ex auctore Topographiæ Christianæ, sive is sit Cosmas Indoplevstes sive alius.* Et pag. 276. *Cum hoc convenit Cosmas Indoplevstes, sive quicunque alius τοπογραφίας χριστιανικῆς est auctor.* Cosmam ne-

(t) Supra dixerat Photius, Pamphilo totum opus esse dicatum. Nunc lectione ulterius progressus recte monet ei inscriptos esse ab auctore libros solummodo sex primores.

(u) Lib. 7. p 274. ὦ φιλοπονικώτατε ἀνδρῶν Ἀναστάσιε. Eundem φιλόχριστον vocat pag. 275

(x) Lib. 7. p. 275 seq.

(y) Esaiæ LVIII.

(z) Lib. 8. p. 300. 307. & 308 ubi φιλόχριστον appellat.

(a) Illud in Canticum Canticorum ὑπόμνημα ait dedicasse se Theophilo amico, lib. VIII. p. 300.

Cœlum Majestatis DEI
in qvod primus ingressus
est CHRISTUS

Aqvæ supracœlestes

Firmamentum

Cœlum in qvo Angeli sidera moventes et animæ beatæ V.T.

Columnæ Cœli

brevior nox
media
nox longior

Sol
Oriens

Mons præaltus Conicus
per qvem fiunt dierum noctiumqve vicissitudines et Eclipses

Terra ultra Oceanum

Septentrio

Extrema cœli fornicati, extremis terræ usqveqvaq fulcita

Terra ultra Oceanum qvam ante
diluvium incolebant homines

Ad pag.

Systema Universi ex mente veterum qvorundam Christianorum

nescio an nostrum libro primo Αἰγυπτιακῶν laudant scholia græca in Apollonium IV. v. 262. Topographiæ quidem auctor in Ægypto diu versatus est atque Alexandriæ scripsit, ut testatur II. pag. 114. VI. p. 264. Mercaturam exercuisse non uno se loco prodit, II. p. 132. III. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio libri : Κοσμᾶ Αἰγυπτίου μοναχοῦ χριστιανικὴ τοπογραφία. Opificium exercuisse Monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. &c. ne afferam quæ in hanc rem collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomasinus de disciplina Ecclesiastica & Vindingius ad Eustratii delineationem Ecclesiæ Græcæ p. 21. seq. Sed rationes commerciorum & frequentia itinerum cum Monachi institutis minus congruere videntur. Igitur commercis auctor forte cum valedixisset, Monachi vitam est amplexus. Libro quinto Topographiæ plura occurrunt quæ iisdem prope verbis memini me legere in Chronico Paschali quod vulgo appellant Alexandrinum. Forte uterque scriptor ex communibus hausit fontibus. Præcipue vero jucunda est hujus Topographiæ lectio, quod ex ea Veterum Christianorum sententia de orbe terrarum haud sphærico sed plano non modo explicata sit perspicue, sed etiam propugnata variis argumentis, atque ita proposita, ut quomodo secundum hanc hypothesin eclipses, ortusque & occasus siderum animo suo conceperint atque intellexerint boni illi homines, perspiciatur. Rem totam nescio an apud quenquam alium veterum obviam, ex auctoris, & Magistri ejus Patricii Mathematici mente, figura ære descripta adumbratam lectoris oculis præsenti loco, cum Topograpia ipsa in paucorum adhuc manibus versetur, offerre volui.

IV. Index scriptorum & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum.

Eu-

* Hanc observationem, ut alia, è Josepho mutuatus est noster. Vide lib. 1. contra Apion. p. 1071. Occurrit quidem νόμου vocabulum hymno in Apollinem v. 20. non tamen de lege civili sive morum sed ᾠδῆς.

Timo-

* Similem errorem observabis apud Theophilum Antiochenum lib. 3. ad Autolycum pag. 120. edit. Paris.

Timotheus ὁ νέος, Theodoſii Alex. deceſſor. X. p. 332. ſeq.

Tryphon Phalereus quem conſuluit Philadelphus de libris ſacris Hebræorum in Græcam linguam transferendis. XII. p. 344. Tryphonem pro Demetrio appellat auctor, ex memoriæ ut videtur lapſu.

Xenophanes. II. p. 149.

V. Scripſerat & alia hic auctor Coſmographiæ, quorum ipſe facit mentionem. Sunt autem hæc:

1. Deſcriptio terræ ad Conſtantinum. πρὸς τὸν φιλόχριστον Κωνσταντῖνον βιβλίον, ἐν ᾧπερ γέγραπται πλατυτέρως πᾶσα ἡ γῆ, ἥτε πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ αὕτη καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἔτι τε καὶ νότια μέρη τὰ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως τοῦ νοτίου Ὠκεανοῦ, λέγω δὴ ὁ Νεῖλος ποταμὸς καὶ αἱ παρακείμενοι χῶραι καὶ τὰ ἔθνη τῆς τε Αἰγύπτου πάσης καὶ Αἰθιοπίας, ἔτι τε καὶ Ἀράβιος κόλπος καὶ αἱ παρακείμεναι χῶραι καὶ ἔθνη ἕως πάλιν τοῦ αὐτοῦ Ὠκεανοῦ, ὁμοίως καὶ ἡ μέση γῆ τοῦτε ποταμοῦ καὶ τοῦ κόλπου καὶ αἱ χῶραι καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἐν αὐτῇ. lib. 1. p. 113. Hujus operis vel lacrymis deploranda jactura videtur clariſſimo Montfaucono.

2. Adumbratio ſive imago univerſi & motus ſiderum facta ad imitationem ſphæræ armillaris Græcorum, atq; de illa imagine liber ad Homologum Diaconum. ὁ σκάριφος τοῦ παντὸς καὶ τῆς ἀστρώας κινήσεως ὁ παρ' ἡμῖν γενόμενος κατὰ μίμησιν τῆς ὀργανικῆς τῆς ἔξωθεν σφαίρας, καὶ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος πρὸς τὸν Θεοφιλέστατον διάκονον Ὁμόλογον ἀποσταλείς. lib. 1. p. 114. Idem forte opuſculum reſpicit VII. p. 274. ubi ait ſe ἑτέρῳ συγγράμματι docuiſſe quod cœlum non ſit ſphæra, nec circulariter moveatur.

3. Commentarius ſive ὑπόμνημα in Canticum Canticorum, ad Theophilum amicum ſuum. VII. p. 300.

CAPUT XXVI.

DE NICANDRO COLOPHONIO.

De Nicandro & illius ætate. 1. Ejus Theriaca, & in hæc scholia Græca quæ exstant, tum Scholiastæ varii deperditi. 2. Alexipharmaca & duplicia scholia edita, Eutecniique inedita Paraphrasis. Epigramma Nicandri in Othryadem. 3. Scripta deperdita Nicandri. 4. Variæ editiones & interpretationes. 5. Nicandri plures. 6. Index scriptorum in scholiis Græcis allegatorum. 7. De Andromacho & aliis Theriacon scriptoribns deperditis 8. Poeta Vetus de herbarum sacrarum viribus, Græce & latine, cum versione & notis nunc primum editis D. Jo. Rentorfii Hamburgensis. 9.

I.

NICANDER Damnæi F. ut ipse auctor est, (Xenophanis, ut Suidas habet) Grammaticus, Medicus & poeta inclytus fuit, patria passim à veteribus dicitur Colophonius, etiam in veteri Epigrammate lib. 1. Anthologiæ c. 39. in Medicos p. 85. quo Colophon (Joniæ civitas) celebratur eo potissimum nomine, quod duo insignia lumina protulit, Homerum & Nicandrum. Equidem scriptor Græcus vitæ Nicandri testatur Dieonysium Phaselitem (libro de Poesi Antimachi, cujus imitator & ζηλωτὴς Nicander fuit) tradidisse, quod Aetolus genere fuerit. At idem Dionysius libro de Poetis retulit, Nicandrum à majoribus suis hereditate accepisse sacerdotium Apollinis Clarii, qui lucum & fanum habuit non procul Colophone. Opidum quoque fuisse Clarum (quod video eruditissimum Cellarium addubitare T. 2. notitiæ orbis antiqui p. 77.) docere videtur Nicander in extremo Theriacon ita de se loquens:

Τὸν ἔθρεψε Κλάρου νιφόεσσα πολίχνη.

Cæterum in Ætolia quoque versatum, vitæ auctor ait patuisse ex ejus de Ætolia commentariis, quibus non modo res Ætolorum, sed quoque situm regionis, plantasque, quas illa profert, diligentissime descripserat. Floruit temporibus Attali Pergami Regis, qui sceptrum tenuit ab Olymp. CLV⅔. ad CLX¾. Huic librum inscripsit (unum ex iis, qui perierunt) alloqvutusque Regem est his versibus:

Τευθρανίδης, ὃς κλῆρον ἀεὶ πατρώϊον ἔχεις
Κέκλυθι· Μὴ δ' ἀμνηστον ἀπ' οὔατ⊙ ὕμνιον ἐρύξῃς

Ἀτταλ'

Ἀτὰρ ἐπεὶ σέο ῥίζαν ἐπέκλυον Ἡρακλῆος
Εἰσέτι Λυσιακῆς τε περίφρονος, ἢν Πελοπηὶς
Ἱπποδάμεια φύτευσεν ὅτ' ἀπὸ δ' ἤρατο τιμήν.

Facile ex hac temporum differentia ſcriptor græcus * Vitæ Arati ſub Ptolemæo Lago ac Philadelpho clari Poetæ refellit fabulam, quam nonnulli pridem temere tradiderunt, quaſi æquales ambo vixiſſent Aratus & Nicander apud Antigonum Macedoniæ Regem; & hic Arato, qui Medicus fuerit, præcepiſſet, ut Phænomena cœleſtia ſcriberet, Nicandro contra Aſtrologo & rei medicæ imperito injunxiſſet ſcribenda Theriaca & Alexipharmaca. Tam parum credibilis eſt hæc fabula, totaque commentitia, ut ne Gyraldo quidem velim aſſentiri, qui ex ea Nicandrum quendam à Poeta noſtro diverſum Arati æqualem Aſtrologum colligit. Neque ſcriptori græco vitæ Theocriti per Aldum edito credo æquales fuiſſe ſub Ptolemæo Philadelpho Aratum, Callimachum, Nicandrum. Hoc ſaltem eſt certiſſimum, diu poſteriorem Arato Nicandrum noſtrum fuiſſe; & in Georgicis quidem, ut docet Cicero, non autem in ceteris ſuis monumentis res à ſcientia ſua & ſtudio alienas literis tradidiſſe. Effigies Nicandri, qui Medicis à Plinio plus ſimplici vice accenſetur, inter Medicos occurrit altera manu tenens librum, altera ſerpenti adrepenti medicamen obvertens, in vetuſtiſſimo codice MS. Dioſcoridis Bibliothecæ Auguſtisſimi Imperatoris ex quo dedit illam Lambecius T. 2. comment. p. 596. & è Lambecio Neſſelius parte 3. p. 7. & Gronovius theſauro Antiquitatum Græcar. T. 3. lit. hh.

II. Ex ſcriptis Nicandri duo tantum hæc poemata Heroica ſuperſunt, quanquam poemata negat eſſe Plutarchus ** quia licet verſibus ſcripta ſunt, nihil tamen fingunt more Poetarum. Unum eſt ΘΗΡΙΑΚΑ' *** ſive *de beſtiis venenatis & adverſus illas remediis* ad Hermeſianactem amicum ſuum. Hoc ſine ratione Nicandro abjudicare auſus fuit

* In Uranologio Petavii p. 149. edit. Amſt.

** Plutarch. de audiendis Poetis pag. 16. οὐκ ἴσμεν δὲ ἄμυθον οὐδὲ ἄψευδῆ ποίησιν. Τὰ δ' Ἐμπεδοκλέους ἔπη καὶ Παρμενίδου καὶ θηριακὰ Νικάνδρου καὶ γνωμολογίαι θεόγνιδος λόγοι εἰσὶ, κεχρημένοι παρὰ ποιητικῆς ὥσπερ ὄχημα τὸν ὄγκον καὶ τὸ μέτρον ἵνα τὸ πεζὸν διαφύγωσιν.

*** Galenus IV. in 6. Epidem. T. 5. p. 525. edit. Baſil. καλεῖται δὲ ἀλεξιφάρμακα μὲν ὅσα τοῖς δηλητηρίοις ἀντίσταται. Θηριακὰ δὲ, ὅσα τὰς τῶν θηρίων ἰᾶται δήξεις.

Scholiastes ineditus Dionysii Thracis in loco quem descripsi supra lib. 2. c. 8. §. 11. Tribuunt enim Theriaca Nicandro præter veterum codicum fidem scriptores antiqui sine controversia, Strabo lib. XVII. p. 641. Galenus de theriaca ad Pisonem T. 2. p. 461. (ubi versum 150. cũ seq. adducit) Athenæus, Plutarchus, Apulejus in Apologia, Artemidorus II. 13. Epiphanius, aliique quamplurimi. Metaphrasin Θηριακῶν Nicandri jambis græcis 1370. scripserat *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. teste Suida. Hodie *græca scholia* in istud Nicandri carmen exstant incerto auctore, antiqua tamen & docta, quæ forte legit auctor Etymologici Magni in ἀτίζων cum ait: οὕτως εὗρον ἐν ὑπομνήματι Νικάνδρου ἐν θηριακοῖς. Multi autem Nicandrum olim & hoc potissimum poema interpretati sunt Grammatici; Stephanus enim Byz. in κορώπη cum verba è Nicandri Theriacis v. 613. protulisset, subjungit: οἱ δ᾽ ὑπομνηματίζαντες αὐτὸν Θέων καὶ Πλούταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς φασι &c. Plutarchum intelligit Chæroneum, inter cujus scripta Lamprias memorat εἰς τὰ Νικάνδρου θηριακά. Sed Demetrius utique junior aliquis intelligendus, quia celebris ille Demetrius Phalereus Nicandro, ut notum est, antiquior fuit, unde vocabulum *Phalerei* ab aliena manu in Stephani codices irrepsisse suspicabatur Jonsius p. 210. Demetrium vero medicum Galeni æqualem & M. Aurelii Imp. Archiatrum respici existimaverim, cujus meminit ille c. 12. de Theriaca ad Pisonem & lib. 1. de Antidotis c. 1. vel Demetrium Chlorum qui in scholiis Græcis subinde allegatur. Porro jam animadversum est à doctiss. Holstenio ea quæ ex Grammaticis illis Stephanus dicto loco profert, in scholiis, quæ habemus non reperiri. Pamphili Grammatici Aristarchei εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα Suidas memorat in παμφ. *Diphilum* Laodicensem ἐν τοῖς περὶ τῶν Νικάνδρου θηριακῶν allegat Schol. Theocriti Idyll. 10. Athenæus VII. pag. 314. *Isaacium Tzetzen* Nicandri interpretem Ambrosius Calepinus in dictionario, ubi agit, de locustis; quod Gesnero mirum merito visum. Eutecnii (alii Eutechnium vel Euthenium male scribunt) Sophistæ Paraphrasis inedita Theriacorum & Alexipharmacorum Nicandri latet in Bibliotheca Imperatoris, teste Lambecio lib. 2. commentar. p. 566. 594. Latet etiam in Bibliothecis Galliæ, ut notat Labbeus in Bibl. nov. MS p. 123. 386. At icones insectorum venenatorum, quæ describit Nicander. ex codice Bibl. Cæsareæ cum interpretatione exhibuit Lambecius lib. VI. pag. 294. seq. & post Lambecium Nesselius Catalogo MSS. Bibl. Cæsareæ parte III. post paginam octavam.

III.

III. Alterum Poema Heroicum Nicandri, quod habemus, inscribitur ʼΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΑ, *de remediis adversus venena* (non ictu vel morsu bestiæ inflicta; de illis enim Theriaca agunt, sed per cibum vel potum hausta) ad Protagoram Cyzicenum. In hæc præter Eutecnii paraphrasin ineditam, de qua jam dixi, *duplicia scholia Græca* exstant sæpius vulgata, breviora altera, altera prolixiora, incertis auctoribus: quanquã Michael Nicander ubi scriptores in Gnomologia Stobæana allegatos recenset p. 11, laudat *Athenæum* scholiorum græcorum in Alexipharmaca Nicandri auctorem.

Epigramma in Othryadem sub Nicandri nomine (incertum an nostri) occurrit in Anthologia lib. III. c. 5. p. 299. Legitur & alius versiculus Nicandri in eadem Anthologia lib. 1. p. 125. sed quem petitum ex Theriacis (v. 767.) jam observavit Joh. Brodæus.

IV. Scripta Nicandri deperdita.

Αἰτωλικά. Etymol. M. in ἀζέλιωα. Tzetza ad Lycophronem: scriptor græcus vitæ Nicandri, tum Nicandri & Apollonii Scholiastes, qui tertium librum allegat. Tertium etiam librum Athenæus VII. p. 296. Primum ibidem & XI. p. 477. & Harpocratio in θύστον. & Macrobius V. 20.

Ex Nicandri Βοιωτιακῷ binos versus Hexametros profert Athenæus VII. pag. 329.

Γεωργικά. Suid. Laudat & Eustathius & Schol. Aristoph. & sæpe Athenæus. Cicero autem 1. de Oratore: *de rebus rusticis*, inquit, *Nicander homo ab agro remotissimus poetica quadam facultate, non rustica, scripsit præclare.*

Γλῶσσαι Eustath. Scholiastes Aristoph. Athenæus VII. p. 288. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ γλωσσῶν.

Ἑτεροιουμένων (ita legendum non ἑταιροιουμένων viderunt viri docti Rutgersius II. 18. Var. Lect. Jonsius p. 183. Harduinus ad Plin. T. 1. p. 122. Vossius IV. 14. de Hist. Gr.) libri quinque. Suid. Primum Stephanus Byz. in ἀσπαλάθεια. Quartum allegat Antoninus Liberalis c. 12. & Athenæus VII. p. 305. Respicit hoc opus Antoninus Liberalis c. 35. & Tzetzes ad Lycophronem. Laudat & Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 47. Athenæus III. p. 82.

Εὐρωπείας sive περὶ Εὐρώπης librum 2. allegat Schol. Apollonii IV. 7. Confer Rutgersium II. 18. Var. Lect. Vossium p. 474. de hist. Græcis. Librum quintum laudat Stephanus in ἄθως.

Ἡμίαμβοι. Schol Nicandri.

Θηβαϊκῶν librum tertium laudat Schol. Nicandri. Respicit Plutarchus de Herodoti malignitate.

Θρᾳκικὰ Nicandrum scripsisse suspicatur Jonsius ex loco Schol. Apollonii lib. 1. v. 29. sed non est necesse, cum Thraciæ urbis Zonæ in alio meminisse opere Nicander potuerit.

Ἰάσεων συναγωγή. Suid. Nescio unde hauserit doctissimus Bartholinus quod p. 100. de Medicis Poetis affirmat hoc Nicandri opus scriptum fuisse versibus senariis.

Κολοφωνιακῶν librum III. Athenæus VII. p. 296. XIII. p. 569. Librum sextum Harpocratio in πάνδημος.

Μελισσουργικὰ Athenæus II. p. 68.

Νύμφιοι. Schol. Nicandri.

Οἰταϊκῶν librum I. Schol. Apollonii I. 50. librum II. Athenæus VII. p. 282. & IX. p. 411.

Nicandrum ἐν Ὀφιακῷ laudat Schol. Nicandri. Suidas in πάμφιλος ait Grammaticum hunc scripsisse εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα, καὶ τὰ καλούμενα Ὀπικά. Quo in loco Ὀφιονικὰ legit Lambec. II. de Bibl. Vindob. p. 541. suspicatus Nicandrum fuisse auctorem illorum ὀφιονικῶν, quæ sub commentitii *Conchlacis* nomine edita memorat & explodit Galenus lib. VI. de simplic. Medicament. T. 2. p. 68. seq.

Nicander ἐν ἕκτῳ περὶ πετειῶν. Athen. XIII. p. 906. Jonsius p. 153. legit περὶ πετεινῶν.

Περὶ ποιητῶν. Parthenius Erotic. c. 4. περὶ τῶν ἐν Κολοφῶνι ποιητῶν Schol. Nicandri. In hoc libro Nicander Homerum Colophoniis asseruit, ut ex vita Homeri & illa, quam Plutarcho tribuunt, & illa, quam Allatius edidit, observat Jonsius.

Προγνωστικῶν Hippocratis Metaphrasis Carmine Heroico. Suid.

Σικελία Schol. Nicandri. Librum decimum Steph. in ζάγκλη.

Ὑάκινθος. Schol. Nicandri.

Ὕπνος. Schol. Nicandri.

Περὶ χρηστηρίων πάντων libri III. Suid. Male Lonicerus, libros quinque.

V. Nicandri editiones Græcæ.

Prodierunt Theriaca & Alexipharmaca Venetiis primum ex Aldi officina A. 1499. fol. una cum scholiis græcis, margini statim adscriptis. Ad calcem Dioscoridis. De-

Deinde recusa sunt ab eodem Aldo ibidem, cum græcis scholiis & ἐξηγήσει σαθμῶν, μέτρων, σημείων καὶ χαρακτήρων A. 1523. 4. & à Joh. Sotere. & Coloniæ A. 1530. 4.

Denique sine scholiis, sed perquam nitide & emendate inter Poetas Principes H. Stephani Paris. 1566. fol.

Latinæ & græcolatinæ.

Latina prosa & Nicandrum & scholiorum selecta transtulit *Johannes Lonicerus*, cujus versio vidit lucem Coloniæ 1531. 4.

Carmine latino Alexipharmaca pariter & Theriaca non infeliciter (etsi paulo licentius quandoque) reddidit *Euricius Cordus* Medicus Marpurgensis ac Poeta, inter cujus Poemata ab Henrico Meibomio collecta legitur. Helmstad. 1614. 8. Prodierat antea separatim Francof. 1532. 8.

Johannes quoque *Gorræus* Medicus Parisiensis Metaphrasi Poetica eleganti donavit Nicandrum, cum qua editus est græce & latine Paris. 1557. 4. apud Morellum, additis etiam græcis scholiis antiquis & Gorræi notis. Alexipharmaca cum ejusdem Gorræi versione & notis prodierant A. 1549. 8. Exstat præterea Nicander Græce & latine cum Loniceri versione in corpore Poetarum græcorum, quod à Jacobo Lectio editum est Genevæ 1606. fol.

Ottonem Brunsfelsium in Jatrii sui Medicaminum libr. IV. veluti Epitomen retulisse totius Nicandri, notavit Gesnerus in Bibl.

Gallica.

Versibus Gallicis Nicandrum complexus est *Jacobus Grevinus*, * quem nec latino utut nitido interprete Gorræo, nec græcis ipsis cedere elegantia scripsit Thuanus ad A. 1570. Prodiit Grevini interpretatio una cum duobus ejus libris de venenis & antidotis Antvverpiæ apud Christoph. Platinum, A. 1567. 4.

VI. *Alii Nicandri.*

Nicander Alexandrinus, cujus περὶ τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν laudat Suid. in Ἀρχερίων.

Ni-

* Vide sis de hoc Grevino & ejus scriptis Verderii Bibl. Gallicam p. 604. seq.

Nicander Apolloniatarum præfectus, in Numo apud Laur. Begerum T. 1. thesauri Brandenburg. p. 610.

Nicander Chalcedonius, quem ἐν τετάρτῳ τ̃ Πρυσίυ (Bithyniæ Regis) συμπτωμάτων allegat Athenæus XI. p. 496.

Nicander Euthydami F. quem colloquentem inducit Plutarchus lib. de sollertia animalium & in sympoſiacis. Eidem librum περὶ τ̃ ἀκύειν inſcripſit.

Nicander ineptus Sophiſta, cujus mentio apud Philoſtratum in Damiani vita p. 601.

Nicander Thyatirenus, cujus Glosſis Atticis ſæpius utitur Athenæus & Harpocratio, qui librum XVIII. Ἀττικῆς διαλέκτυ laudat in ξηραλοιφεῖν & librum περὶ τ̃ δήμων, (de populis Atticæ) in Θυργωνίδαι & Τιτακίδαι.

Nicander Pater Zenonis apud Goltzium in numo. Jonſius pag. 117.

Ambroſius denique Nicander Toletanus, qui circa A. C. 817. S. Cyriaci Epiſcopi Anconitani Martyrium verſibus latinis ſcripſiſſe, & Catalepſes ſive argumenta in Silii Italici libros compoſuiſſe traditur.

VII. Index Scriptorum in Scholiis græcis ad Nicandrum laudatorum, concinnatus à me ad editionem Aldinam 1523. 4.

Pag. 27. incipiunt Scholia in Theriaca.
Pag. 63. b. Scholia priora breviora in Alexipharmaca.
Pag. 66. Scholia poſteriora prolixiora.

Amyn- Apol-

Ly- Phi-

VIII. Nicandro non absurde subjiciam alios de Theriacis scriptores, ANDROMACHUM præcipue Cretensem, insignem Medicum & Neronis Archiatrum, ad quem *de Theriaca*, sive ut ipse appellavit *ἀντιδότῳ γαλήνῃ Carmen* non inelegans *elegiacum* scripsit, cujus primos versus dat Tzetzes Chiliad. XII. v. 30. seq. sed integrum exhibet Galenus libro de Theriaca ad Pisonem, & lib. 1. de antidotis T. 2. pag. 428. seq. edit. Basil. Latinis versibus reddiderunt *Julius Martianus Rota & Joh. Guinterius Andernacus*. Eodem libro ad Pisonem confert Galenus c. 12. seq. Theriacam descriptam à Xenocrate, Damocrate, Demetrio & Magno p. 464. seq. Et libro de Theriaca ad Pamphilianum, Critonis de Theriaca scriptum memorat p. 472. & Menecratis p. 471. Idem libro 1. de antidotis cum retulisset Mithridatis, Attalique regum in exploranda antidotorum vi studium singulare, testatur de Theriaca commentatos præterea Heraclidam Tarentinum, Cratevam, Discoridem, Nigrum, Iollam & Rufum Ephesium p. 424. Exponit etiam, quæ de Theriaca scripserat Andromachus filius in libro prosa composito cui διδασκαλίαν τ̃ ἐντὸς * φαρμάκων titulum fecerat, pag. 430. tum *suos ipse versus undecim*

* Scripserat etiam Andromachus filius δυνάμεις πρὸς τὰ ἐκτὸς libris tribus. Memi nit

Hexametros de Hedrychoi magmatis compositione p. 431. Galenus adscribit, & p. 437. seq. Damocratis ** *versus Jambicos* plusculos *de Theriaca* ex ejus *Carmine de antidotis*, hinc *aliam descriptionem* nescio quo auctore, *Carmine Hexametro* p. 438. seq. Denique quæ Crito de theriaca scripserat tertio τ̃ φαρμακιτίδων βίβλων. Libro secundo de Antidotis Galenus refert Mithiridaticæ confectionem ex præscripto Andromachi filii, tum Antipatri & Cleophanti, variaque alia antidota Orbani Indi, Aphrodæ, Nicostrati, Ælii Caji p. 441. (Galli leg. ex p. 447. seq.) & Zopyri, *** quæ idem Andromachus descripserat. Hinc Mithridaticam & alia *quamplurima antidota versibus Jambicis à Damocrate tradita* p. 441 - 444. & 453. 454. Similiter quæ Asclepiades Bithynus in quinto τ̃ ἐντὸς παθῶν, quam Ἄζων@ (Mnasonis, p. 449. Νάζωνος) inscripsit, & quæ propinavit Apollonius Mus. Hinc p. 443. improbat scripta de Venenis, Orphei Theologi, Hori Mendesii junioris, Heliodori Mendesii & Arati, versibus quibusdam Heliodori Hexametris productis ἐκ τῶν πρὸς Νικόμαχον ἀπολυτικῶν. Seqvuntur deinde Antidota varii generis variorum p. 446. Claudii Tusci, Apellæ, Zopyri, Mithridatis Eupatoris p. 447. Ælii Galli: p. 448. Archibii, Antipatri, Ælii Galli, Euclidis Palatiani, Zenonis Laodiceni & Minuciuni, Nicostrati & Xenocratis: p. 449. Nili Antipatri (ὡς Νεῖλ@ Ἀντιπάτρου) Asclepiadis Bithyni, Antonii, Coi Cratippi (ἀνδρὸς καὶ ἐπισήμου καὶ κωνοτρόφου) Heræ Cappadocis, Belchionii qui à Cæsare antidotum suum accepisse se ajebat & Xenonis Laodiceni: p. 450. Claudii Apollonii, Menippi, Menelai, Baphulli, & Abascanti, qui Lugduni Medicinam fecit: p. 451. Zoili & Epaphroditi Carthaginiensis, Arabæ Thebani, Charitonis ὀχλαγωγοῦ, Simmiæ Medi, quem & ipsum infra ὀχλαγωγὸν appellat, Andreæ Apollodori (ὡς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖν@ ἐν τῷ πρὸς Ἀστυδάμαντα ἀναγράφει:) p. 452. Dorothei Elei, Apollodori ac Sostrati Eudemi (cujus versus Hexametros de Theriaca *** Antiochi Philometoris Galenus adscribit) Heraclidis Ta-

nit Galenus de composit. Medicament. per genera. Fuit & Grammaticus hoc nomine, de quo infra in Grammaticis.

** Hic Damocrates sive ut Plinius XXIV 8. vocat Democrates, sanavit filiam M. Servilii Gemini, qui Consul fuit Anno urbis conditæ 756. tertio post CHRISTUM natum, unde de ætate Democratis constat. Laudat præterea Galenus ejus φιλίατρον, κλινικὸν & Πυθικὸν, ut observavit Meursius in Bibl. græca. Porro valde probantur Galeno compositiones Medicæ versibus scriptæ, quod in illis facilius appareat, si quid in verbis numerisve sit ab exscriptoribus peccatum.

*** Mi-

Tarentini, Hybristæ Acutiroſtri (Ὑβρέως ὀξυρύγχου) & Apollonii Memphitæ: p 452. Heræ Cappadocis, cujus jam ſupra meminerat, & p. 456. Nicoſtrati atque Amaranti Grammatici. Obiter addam, quod apud Plinium XXIX. 1. ubi Theriaces meminit, locus ita mihi legendus videtur: *Theriace vocatur excogitata compoſitio luxuriæ. Fit ex rebus ſexcentis, cum tot remedia dederit natura, quæ ſingula ſufficerent.* Pro *ſexcentis* male puto in libris editis eſſe *externis.*

IX. Claudam hoc caput ſubjuncto Poeta antiquo *de viribus Herbarum Deo alicui conſecratarum*, quem iisdem quibus Nicandrum typis Græce pridem ſine nomine edidit Aldus, ac Dioſcoridi ſubjecit, Venetiis A. 1518. 4. Hunc integrum præſenti loco recudendum dare non dubitavi, quia lectu non indignus & brevis, virorum etiam præſtantiſſimorum ita fugit induſtriam, ut pro inedito haberent, laudarentq; ; Lucas Holſtenius notis ad Stephanum Byz. p. 270. Iſ. Voſſius ad Barnabæ Epiſtolam p. 23. & Tho. Bartholinus de Medicis Poetis p. 103. In codice MSto quem memorat Labbeus pag. 125. Bibliothecæ novæ MStorum ſubjicitur Joannis, Damaſceni cujusdam Medici, libro de Pharmacis ad purgandum idoneis. Sed quicunque demum ſit auctor, Ethnicum ſe & bene antiqvum prodit, neque ingrata poterit ejus eſſe editio iterata cupido antiquitatis lectori, cum adjunctam ei viderit haud vulgatam antea verſionem notasq; doctiſſimi viri D. JO. RENTORFII, Hamburgenſis, qui ut bono publico non invideat quæ in Plutarchum & alios egregios ſcriptores habet animadverſa præclare, mecum optabunt, quicunque ex hoc ungue eruditionem ejus induſtriamque metientur.

*** Plinius lib. XX. c. 24. tum alter, qui Valerianus vulgo vocatur lib. III. de re medica c. 57. & lib. IV. c 38. narrant deſcriptionem hujus Theriacæ, verſibus dedicatam fuiſſe apud Inſulam Coum in limine ædis Æſculapii.

POETA VETUS

De effectis plantarum, Deorum aulici sacrarum.

I. Χαμαίμηλον. II. Ῥάμνος ἄρου.

III. Ἀρτεμισία μονόκλωνος. IV. Πενταδάκτυλος.

V. ὁ ὕπτιος, (περιστερεὼν,) ὁ ὀρθός. VI. Δίκταμνον μικρόν.

VII. Ἐλελίσφακος. VIII. Βράθυς κυπάρισσος, χαμαικυπάρισσος.

IX. Κενταύρειον μέγα. X. Βούφθαλμον.

XI. Παιονία. XII. Πόλιον.

XIII. Μῶλυ. (Ἐναλία δρῦς. Χρυσάνθεμον. Ἐρύζιμον.)

I. ΧΑΜΑΙ'ΜΗΛΟΝ.

Τοὺς πυρέσσοντας τὸ χαμαίμηλον θεραπεύει
Σὺν ῥοδίνῳ λεῖον τετριμμένον, ὠφέλιμον ἢ
Τοῖς μετριάζουσιν τὸ φυτὸν, φύεται δ' ἐπὶ θινοῖς
Τὸ βραχὺ καὶ κάλλιστον, ὃ βαστάζουσιν ἰητροί.

Ἀρ-

(a) Febres arcere chamæmelum, præter Dioscor. & Galenus T. 2. Oper. edit. Basil. Græc. p. 33. docet: qui tamen non omnes, sed eas nimirum febres chamæmeli perunctione sanari putat, quæ citra inflammationem visceris alicujus infestant, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proveniunt, Aëtius, Tetrab. 1. Serm. 1. de anthemide, & Macer. C. 14.

(b) Chamæmelum dicitur διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ, Dioscor. III. 154. p. 235. quoniam odorem mali habeat, uti Plin. N. H. XXII. 21. interpretatur. Dicitur & ἄνθεμις Anthemis, inquit Plin. magnis laudibus celebratur ab Asclepiade. Aliqui leucanthemida vocant, alii leucanthemum, alii eranthemon, quo-

NOMINA PLANTARUM

Quarum vires Poeta perſequitur.

I. Chamæmelum. *II. Rhamnus Hori.*
III. Artemiſia Monoclonos. *IV. Pentadactylus.*
V. Verbena ſupina & recta. *VI. Dictamnum minus.*
VII. Elelisphacus. *VIII. Sabina Cupreſſus ſive Chamæcipariſſus.*
IX. Centaurium majus. *X. Buphthalmus.*
XI. Pæonia. *XII. Polium.*
XIII. Moly. (Quercus marina. Chryſanthemum. Eryſimum. Quæ tria capita, cum aliis forte pluribus, deſiderantur.)

I. CHAMÆMELUM.

1. FEbricitantes *(a)* chamæmelum *(b)* curat
cum roſaceo *(c)* minutiſſime tritum: emolumento eſt
adverſa valetudine *(d)* laborantibus: ſtirps hæc naſcitur in arenoſis locis *(e)*
brevis *(f)* & pulcerrima: quam verſant Medici

ſ. in

quoniam vere floreat. Nonnulli melanthemon (MS. melanthion) vocant. Addit Dioſcor. οἱ δὲ χρυσοκόμην pro quo Oribas. L. XI. Collect. χρυσοκαλλίαν habet) οἱ δὲ καλλίαν καλοῦσι. Alii chryſocomen, ob aurei coloris capitulum, alii calliam quia flos pulcer eſt, unde noſter poeta κάλλιστον recte adiecit, vocant. Plinium chamæmeli, parietariæ & matricariæ hiſtoriam confundere, contendit Jo. Bod. à Stapel ad Theophraſt H P. VII. p. 833. & p. 686. Non uni eidemque generi omnia hæc nomina convenire, ex ipſo Plinio conſtat: juxta varia ergo genera (quæ tria flore diſtantia ipſe, ut & Macer, enumerat, Bauhinus decem exhibet) varia & diverſa chamæmelum obtinere nomina dicendum

Ἀρχομένου θέρεος, μέγας ἥλιος ἡνίχ' ὁδεύῃ
Ἕβδομον ἱππεύσας τετράζυγον ἄντυγα πώλων.

II. ΡΑ'ΜΝΟΣ.

Ῥάμνον ἔχει Πανάκεια ἐν οἴκοισιν παναρίστην,
Φυομένην φραγμοῖσιν ἄκανθαν εὐπετάλειαν.
Ὥρου δ' ἐστὶ φυτὸν, τόδε σύμπορόν ἐστι βροτοῖσι
Βαστάζειν τότε ῥάμνον ὅταν φθίνουσα σελήνη
Δέρκηται πάντεσσι βροτοῖς κατὰ μακρὸν Ὄλυμπον
Κρημναμένη· δύναται γὰρ ἀποστρέψαι κακότητας
Φαρμακίδων τε κακῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Πρώτη γὰρ μακάρων γ' ἐχρήσατο τῇδε φυτείᾳ

Παλ-

dum est. Nunc in omnibus officinis interpolato Græco nomine camomilla dicitur, sic & Itali Galli (camomille) & Angli (camomile) nuncupant, German. Camillen/ Camillen Blumen.

(c) Sensus est, perunctione chamæmeli rosaceo mixti sanari febricitantes. Oribas. Syn. I. 23. ex sudorem provocantibus est chamæm. siccum, tritum, oleo perfusum, cute valenter perfricata. Ex Nechepsone Ægyptio Aetius hæc accurate tradit quem, nulla tamen ejus mentione facta, plene descripsit Castor Durantes Herbar. p. 85. edit Rom. cujus verba Italico idiomate hæc sunt: *I fiori raccolti senza le foglie posti nel mortaio, & incorporati con L' olio di camomilla & fattone trocisci, & dissolvendosi poi con l' olio medesimo, & ungendosene chi patisce qual si voglia spetie di febre, li guarisce, se subito che i febricitanti sono unti, si mettono in letto caldo à sudare ben coperti.* Observandum (1) Veteres non solum sicco calore aut balneo, (V. Celsum. II. 17. p. 93 edit. Clariss. Almelov.) sed & unctione elicuisse sudorem. (2) Ægyptiorum sapientes, quos secuti sunt Græcorum ut & Latinorum principes medici, in ea fuisse sententia, sudationes ad febres abigendas esse valde proficuas. (3) Chamæmelum, ex eorundem mente, oleo mixtum, perunctione, quamvis & in potu febricitantibus fuerit exhibitum, utiliter adhiberi per sudores febrem ut tollantur.

(d) Μετριάζω, significat apud bonos auctores, (1) modum adhibeo, ne quid sit nimium, curo. (2) remisse ago minus acriter, minori alacritate rem perago. Herodian. VIII. 3. p. 339. μετριάζουσιν ἐν τῷ προθύμῳ τῆς μάχης (3) Modeste ago, aut loquor, modeste de me sentio. μετριάζομεν apud Thucyd. 1 p. 43. edit. Oxon. Scholiast. exponit ταπεινοί ἐσμεν. Suidas μετριάζει interpretatur ταπεινοφρονεῖ, modeste de se sentit. (4) Moderationem adhibeo modice fruor. (5) quæ accidunt æquo animo fero. Sed hæ significationes apud nostrum poetam locum ubi consistant reperire non poterunt, Saracen. μετριάζουσι interpretatur, medio-

Ineunte æſtate, magnus ſol quando regens habenas incedit,
ſeptimo agitans quadrijugo orbe equos.

II. RHAMNUS.

Rhamnum *(g)* medicina omnigena habet domibus longe optimum,
naſcentem ſepibus *(h)* ſpinam foliis decoram.
Eſt autem Hori (ſolis) planta: mortalibus quæ prodeſt
Si eam portent, qvum lunam decreſcentem
vident omnes homines in magno olympo.
Suſpenſa, *(i)* efficax eſt avertendi *(k)* malignitates
veneficorum *(l)* malorum & faſcina *(m)* hominum.
Prima omnium deorum hac uſa eſt planta

mediocriter affectis: ut ſit idem cum illo Galen. *μαλάττει τὰ μετρίως σκληρὰ.* modice dura emollit, quod & Oribaſius aſſerit. Sed & hæc dura & nullo exemplo facta eſt verſio. Rectius ergo vertitur, ægris, infirmis aut infirmitate laborantibus. Hanc interpretationem probat, Phrynicho teſte, Menander, qui *μετριάζειν* pro *ἀσθενεῖν* uſus eſt: poſtulat ſenſus, firmant veteres & recentiores auctores: quod ex Plin. & Dioſcor. abunde conſtat, ac Durantes in Herbar. non obſcure hoc diſticho indicat:

Corporis humani morbis hæc denique cunctis
Eſt prope præſidium magnum mortalibus ægris.

(e) Dioſcor. *φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ παρὰ τὰς ὁδούς.* Plin. in macro ſolo, aut juxta ſemitas. Sequitur: *τὸ Βραχὺ* brevis, ita & Macer: (qui in multis noſtro poetæ conſentit)

Hæc multum redolens eſt & brevis herba.

(f) Dioſcor. *Συλλέγεται δὲ ἔαρος.* Plin. colligitur vere & in coronamenta. (ad depellendum ſcil. capitis dolorem, ut ex Galeno conſtat) reponitur. Eodem tempore & medici folia tuſa in paſtillos digerunt: item florem & radicem. Quæ Plinii verba vocem *βαστάζουσιν* pulcre illuſtrant.

(g) Rhamni duo genera commemorat Theophraſt. H. P. III. 17. *ῥάμνος τε γὰρ ἡ μὲν ἐστι μέλαινα, ἡ δὲ, λευκή. Καὶ ὁ καρπὸς διάφορος, ἀκανθηφορεῖ δὲ ἄμφω.* *Rhamnorum duo ſunt genera, unum nigrum, alterum candidum, fructus quidem eſt diverſus, ambo vero ſpinas gerunt.* Plinius N. H. XXIV. 14. *inter genera ruborum,* in-

Παλλὰς Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
Πάλλαντι κτείνασα μάχαις κρατερῆφι βίηφι
Τῆμος ὅτ' ἀθανάτοισι θεοῖς θνητοί γε Γίγαντες
Σύμβαλον εἰς ἔριδα κρατερὴν κάρτιστοι ἐόντες.
Πανδαρκὴς δ' ἄρ' ἔπειτα θεὸς Νέμεσις πολύμορφος
Καὶ νηοὺς ἐκάθηρε θεῶν καὶ ἀγάλματα ῥάμνῳ.
Θρέμματα γοῦν νῆάς τε καλὸν φυτόν ἐστι φορῆσαι
Πρός τε πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας, ἠδ' ἐπιπομπάς.
Πάντα γὰρ ἠδ' ἰήσατο βροτόφθορα φάρμακα λυγρά.

Schol. Τὴν ῥάμνον ἄρῃ ἐν λειψοσελήνῳ καὶ βαστάζῃ, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα, καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους. Ἁρμόζει δὲ φορεῖν αὐτὴν θρέμματα, καὶ πλοίοις περιτίθεσθαι. Ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας καὶ ἐπιπομπάς.

III. ἈΡΤΕΜΙΣΙΑ ΜΟΝΟΚΛΩΝΟΣ.

Ἀρτέμιδος βοτάνην τι συνώνυμον αἴρ' ἐπιφάσκειν
Ἠελίου μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρόν,
Ἥν τινα τοξῖτιν ἄνδρες ἐφήμισαν ἢ βοτρυΐτην.

Πάσι-

inquit, *rhamnos appellatur à Græcis, candidior & fruticosior. Is floret, ramos spargens rectis aculeis, non ut ceteri, aduncis: foliis majoribus. Alterum genus est silvestre, nigrius, & quadantenus rubens. Fert veluti folliculos.* Hoc loco de albo non nigro hic est sermo; nam spinæ albæ fausti ominis & arcentes noxias creditæ: spinæ nigræ infaustarum numero semper habitæ: hinc ex spina alba in nuptiis fieri solitæ faces. V. Festum V. Patrimi, & ibi CL. Dacerii not. p. 328. Rhamnum esse spinam albam, quam Itali spinam sanctam vocant, (forsan quod amuletum esse contra veneficia credatur) varia probant: eadem enim de spina alba Latini, quæ de rhamno tradidere Græci. Sunt tamen quibus magis placet esse oxyacantham, Hagdorn. V. Stapel. ad Theophrast. not.

(h) Dioscor. I. 119. p. 61. περὶ φραγμοὺς φυόμενος. Rhamnus frutex est circa sepes nascens. Sic & Oribas. Coll. Med. XII.

(i) Suspensa, in foribus nempe. Schol. Nicand. f. 60. πρὸ τῶν θυρῶν ἐν τοῖς ἐναγίσμασι κρημνῶσιν αὐτήν. Diogen. Laert. IV. 55. p. 260. edit. Amst. καὶ ῥάμνον ὑπὲρ θύρην ἔθηκεν.

(k) Malas noxias averruncare rhamnum vulgo creditum, unde eum Nicand. ἀλεξιάρην, schol. ἀλεξίκακον vocavit.

(l) Φάρμακον, medicamentum, est vox media, vel, ut Pollux IV. 25. loquitur, ambigua.

Ejus

Pallas Minerva *(n)* filia Jovis Ægiochi, (à capra nutriti)
Pallantem *(o)* occidens pugnis ac magna vi:
tum quando *(p)* immortales dii mortalesque gigantes
acerrimam inter ſe exercuerunt contentionem *(q)* fortiſſimi venientes.
Omnia videns Dea Nemeſis multiformis,
Et templa luſtravit Deorum & ſigna rhamno.
Convenit ergo ut quæ aluntur & naves hanc portent plantam.
Facit & ad dolorem capitis, dæmonas ac pompas.
Omnia enim ſanat noxia medicamenta hominibus quæ ſunt perniciosa.

III. ARTEMISIA MONOCLONOS.

Dianæ herbam *(r)* ab ea cognominatam tolle, quando oriens
Sol rubrum jubar mittit in terram.
Quam quidam toxitin recte nuncupant aut botryn, *(s)*

 alii

Ejus verba ſunt: *τὸ δὲ φαρμάξαι, ἀμφίβολον, ὥσπερ ὁ φαρμακεὺς καὶ ἡ φαρμακὶς ἐπὶ τῶν βλαπτόντων μᾶλλον ἀκούεται.* Hac ambiguitate non obſervata, ſæpe à vero aberrarunt interpretes. S. Anaſtaſia Martyr *φαρμακολυτρία* dicitur Nicephoro XIV.10. à medica manu, omne maleficium & omnem languorem morbumque dei Gratia, qua ipſa polluit, depellente, ut Græci exponunt dum ita canunt:

Ἀναστασία φάρμακον πιστοῖς μέγα
Πᾶν φάρμακον λύουσα, καὶ κεκαυμένη:

Anaſtaſia magnum fidelibus medicamentum, venenum omne ſolvens, etſi exuſta fueris. At Jo. Langus hoc medicamentum ſalutare in lethale vertit, dum Nicephori verba: *καὶ τὰ λείψανα τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς φαρμακολευτρίας ἀπὸ Συρμίου ἠνέχθη,* latine interpretatur: Reliquiæ S. Anaſtaſiæ incantatricis ex Sirmio allata. Ex qua male meditata verſ. Anaſtaſiam olim fuiſſe veneficam male tradit Cardin. Baronius ad Martyrol d. 25. Dec. V. Franc. Combefiſium, in Auctar. Bibl. Græc. ad Nicetæ Paphlagonis Orat. paneg. p. 511.

(m) *Φῦλ ἀνθρώπων.* (ſic enim ſcrib) denotat homines. *φῦλα γυναικῶν* ſunt mulieres. *Ἰνδῶν φῦλα,* Apollon. II. V. 908. Indi, *Ἀθανάτων φῦλα,* Heſiod. Op. V. 199. ſunt immortales, dii, ut recte Cl. Grævius Lect. Heſiod. c. 5. p. 28. obſervat.

(n) Minervam *κούρην τ' Αἰγιόχοιο Διὸς* Heſiod. *Θεογ.* V. 13. & paſſim vocat, ipſiq; alias V. 25, 52. aſſociat, *κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,* filiæ Jovis Ægiochi. (o)

Παρσιθέην δ' ἕτεροι χαρίτων στέργηθρον ἔχουσαν.
Οἱ δ' ἕτεροι λυσίκοπον, φιλοπάννυχον ἀγροιῶται
Ἀθανάτην καλέουσι φυτὸν μέγα δῶρον ἔχοντες.
Λύει γὰρ κόπον, ἀνδρὸς ὁδοιπόρου, ἣν χέρεσσι
Τὴν μονόκλωνον ἔχῃ, περὶ δ' ἂν ποσὶν, ἑρπετὰ πάντα
φεύγει, ἥντις ἔχῃ ἐν ὁδῷ, καὶ φάσματα δεινά.
Αἷμα ἐπισκιρρωθὲν ἐπὴν ἄρθροισιν ἐλάσῃ
Κλῶνας ἑλὼν μίξον ῥοδίνῳ, ζήσας δ' ἐνὶ χύτρῃ
Σύγχεε τὸν κάμνοντα ὅλον, μέλλοντα ὑπνώττειν
Εὐθὺς ἀπαλλάξεις ἀλγήματος ἐκ μεγάλοιο.
Ὑστερικαῖς τε γυναιξὶν ἄγαν σωτήριόν ἐστι.
Στραγγουροῦντα τε παύει, ὀπισθοτόνοιό τε ῥῆγμα.
Πάντα δ' ἀεὶ νοσοεργὰ πάθη στέλλουσα διώκειν.

Schol. Ἀρτεμισίαν βοτάνην εἴτις ἔχει ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον, καὶ ἐν ποσὶν εἰλημμένη θηρία διώκει καὶ δαίμονας. Αἷμα δὲ ἐπὰν περὶ τὰ ἄρθρα σκιρρωθῇ, κλώνια λαβὼν μίξον μετὰ ῥοδίνου, καὶ ποιήσας ζέσαι εἰς χύτραν σύγχεε τὸν πονοῦντα ὅλον, ὡς ὑπάγει κοιμᾶσθαι. Καὶ ὑστερικαῖς γυναιξὶ πάνυ βοηθεῖ. Στραγγουρίαν παύει, καὶ ὀπισθοτόνου ῥῆγμα.

IV.

(o) Πάλλας est nomen gigantis quem Minerva occidit, unde & cognomen Palladis accepisse tradunt Grammatici. Apollod. L. I. c. 6. pag. 18. de Minerva sic scribit: Πάλλαντος δὲ τὴν δορὰν ἐκτεμοῦσα, ταύτῃ καὶ τὴν μάχην τὸ ἴδιον ἐπέσκεπε σῶμα: Pallanti autem pelle detracta in pugna, suum sibi corpus contexit.

(p) Ἀθάνατοι dii, θνητοὶ homines, Hesiod. & Homer. (V. Il. E. v. 340. 343.) passim. Non autem Jupiter solus, sed & alii dii ἀθάνατοι fuerunt dicti. Plut. de superst. ἄνοσοι & ἀγήραιοι, morborum & senii expertes.

(q) κάρτιστοι (vel κράτιστοι) leg. ita hanc vocem exhibent Cl. Holstenius ad Stephan. p. 270. & Is. Vossius in Barnab. Epist. p. 315.

(r) Artemisiam ab Artemide cognominatam, etiam Plinius XXV 7. memorat, quoniam privatim medeatur feminarum malis. Quod autem ibi legitur, ab Artemisia Mausoli uxore hanc herbam adoptatam, quæ antea parthenis vocabatur: error est Plinii, artemisiam Mausoli cum Lygdamidis filia confundentis. Ante enim Artemisiæ Mausoli tempora nomen id obtinuisse ex Hippocrate qui eam artemisiam (Sect. III. p. 47. & V. p. 173.) nuncupat, satis constat. Ab Artemisia autem Lygdamidis filia, quæ Persico vixit bello, nomen hanc herbam usurpasse à veritate non videtur alienum. V. CL. Allatium. Not. ad Phil. Byz. de 7. orbis mirac. insert. T. VIII. Thesauri Græc. antiq. C. 2682. ubi & poetam nostrum, quem auctorem carminum de herbis vocat, & quidem tres priores de artemisia ex

eo

alii vero pasitheam Gratiarum amoris incentivum habentem:
Alii Lysicopin (*t*) aut philopannichon, quomodo rustici eam vocant:
Immortalem vero plantam appellant magnum donum qui possident.
Solvit enim (*u*) lassitudinem viatoris, si in manibus
monoclonon (*x*) teneat: circum pedes omnia noxia reptilia
fugat, si quæ fuerint in via, ut & horridos visus.
Sanguinem artubus induratum agitabis,
ramulos si sumpseris, rosaceoque miscueris, ac in (*y*) olla fervefeceris,
Eoque ægri totum corpus unxeris, quando it dormitum:
& statim magno dolore eum liberabis.
Mulieribus utero laborantibus valde salutare est.
Stillicidio urinæ (*z*) laborantes ac opisthotono (*a*) levat.
Omnes tandem morbos dolores afferentes inhibet ac sistit.

IV.

eo versus, citat. Ab Artemide hoc nomen derivat & Macer, C. 1. ut & Vegetius, Hippiatr. III. 39. qui radicem artemisiæ Dianinam vocat. Apulejus tandem C. 12. tres artemisias à Diana inventas & ejus nomine nuncupatas tradit.

(*s*) Dioscor. III. 129. Ambrosia, quam alii botryn, alii botryn artemisiam appellant. V. & Ruellium, de Nat. stirpium, III. 61. p. 557. seq. botrys, inquit ille, Parisiensibus matronis melius quam officinis aut herbariis noscitur.

(*t*) Apul. c. 10. leucopis, item, toxotis.

(*u*) Idem eadem tradit. Consentit Plinius, XXVI. 16. sic scribens: artemisiam & elelisphacum alligata qui habet viator, negatur lassitudinem sentire. Hinc German. dicitur Beyfuß / Belg. Byvoet / quod sit præsens pedum adiumentum & in via contra lassitudinem præsidium.

(*x*) Monoclonos, ut ex Dioscor. III. 127. p. 226. & Plinio constat, appellatur herbula gracili surculo, simplici caule donata, valde pusilla, attamen referta floribus.

(*y*) Aldus edidit Δήσας-κύθρῃ leg. ζήσας-χύθρῃ.

(*z*) Στραγγουρία unde ϛραγγουριάω, est urinæ stillicidium, Catoni, lotium substillum dicitur. Ὅταν τις ὀλίγον ἀποκρίνῃ οὖρον συνεχῶς ϛραγγουρία τὸ πάγος καλεῖται scribit Galen. at δυσουρία est, qvum ægre redditur.

(*a*) Ὀπισθότονος dicitur, cum cervix reflexa est in posteriorem partem. Ita Scribon. Largus, Comp. 255. p. 132. edit. Rhodii. De hoc affectu V. Aretæum, de causis & signis auctor. morb. I. 6. ubi tres convulsionis species recenset. Oribas. Synops. VIII. 16. Celsum IV. 3. p. 193. de cervicis morbis, cujus verba sunt: Neque tamen

IV. ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ.

Ἀυτίκα δ' Ἑρμείαο πενταδάκτυλον αἶρε χλοανθὴς,
Παντα ετὲς διόπων ἑρμαίαν πᾶσιν ἀρώγει.
Τὴν καὶ ὀνειροδότιον, ἐπεὶ κατὰ θέσφατα πάντα
Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ὀνείρατα καλὰ περιφαίνει.
Πάντα γὰρ ἀθλήταιο πόνον φορέων περὶ σῶμα,
Ὀφθαλμῶν δέ τε πᾶσαν ἄμ' ἐξοίσειας ἀνίην.
Χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, ὅσα δὴ ὑπὸ γλῶσσαν,
Ἄρθρα τε καὶ νεύρων ὀδυνάς, καὶ ἕρκος ὀδόντων.
Ψώραν τ' ἐξακέσαιο βροτοφθόρον ἐκ κακότητος,
Καὶ λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα γυναικῶν
Ἐν ὕδατι χλιαρῷ περισκλυζομένη παλάμαισι.
Πρός τε φόβους, καὶ βασκοσύνας, καὶ δαίμονας ἐχθρὸν
Ἐστιν ἄκος πανάριστον, ὅθεν καὶ λάμβανε ποίην
Μήνης αὐξομένης φαεσιμβρότου ἠελίου τε
Ἀντέλλειν μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρόν.

Schol. Ταύτην εἴτις φορεῖ περὶ τὸ σῶμα, ἄπονος μένει. Καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ, χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν, ἄρθρα τε καὶ νεύρων ὀδυνάς καὶ ὀδόντας, ψώραν ἐκ λιμοκτονίας, λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα. Ἐν ὕδατι δὲ χλιαρῷ προσκλυζομένη εἰς τὰς χεῖρας, πρὸς φόβους καὶ βασκοσύνας καὶ δαίμονάς ἐστι πάνυ καλή. Διὸ λάμβανε τὴν βοτάνην, ὅτε αὔξει ἡ σελήνη, καὶ ἡλίου ἀνατέλλοντος.

V.

men alius importunior acutiorque morbus est, quam is, qui quodam rigore nervorum, modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit, modo rectam & immobilem cervicem intendit. Primum Græci ὀπισθότονον, sequentem ἐμπροσθότονον, ultimum τέτανον appellant.

(*b*) Pentadactylus alias Pentaphyllon, quinquefolium, & quinquefolia, dicitur. German. Fünffingerkraut, quod optime Græc. nomen pentadact. exprimit Vocatur & tridactylus seu trifolium, à numero foliorum, nam & quina & terna singulis petiolis folia gerit: pentaphyllum quod fraga gignit. Plin. XXV. 9. Quinquefolium nulli ignotum est, cum etiam fraga gignendo commendetur. - nomen à numero foliorum habet. Stapelius ad Theophrast, p. 1113. Plinium reprehendit quod quinquefolium fraga ferens asseruerit, cum id terna non quina singulis petiolis gerat folia. Matthiolus in Dioscor. p. 651. idem pluribus inculcaverat.

Pro

IV. PENTADACTYLUS. (b)

Illico (*c*) Mercurii tridactylum tolle (*d*) florens virenti ætate,
Pentapetes (*e*) procurante Mercurio omnibus auxilio est.
Vocatur etiam oneirodotium, (somnia injiciens) quoniam juxta vatum effata,
mortalibus hominibus jucunda ostendit somnia.
Omnem dolorem superabis corpori alligatum ferens,
Oculorum vero omnem (*f*) expelles dolorem:
strumas, (*g*) tonsillarum (*h*) affectiones, uvam jacentem, (*i*) & quæ sub lingua sunt:
articulorum & nervorum dolores atque dentes (*k*) (dolentes curat.)
Scabiem etiam sanabis homines ob malignitatem corrumpentem,
Et puerperarum purgamenta suppressa,
In aqua tepida cum proluta fuerit manibus.
Terroribus, fascinationibus & malis geniis inimicum est.
Medicamentum plane optimum, inde & accipe herbam
crescente luna, sole, hominibus qui lucem administrat,
oriente ac rubrum jubar mittente in terram.

V.

Pro Plinio stat Brasavolus asserens, in Veronensi agro nasci fragariam quinis foliis quæ fraga gignit. Harduinus ad Plin. L. c. qui quinquefolium fragiferum à Clusio depictum à se in horto regio visum affirmat.

(*c*) Mercurii herbam Ἑρμοῦ βοτάνην etiam Aëtius vocat. In Noth. Dioscor. p. 465. ἑρμοδάκτυλος dicitur.

(*d*) Χλοανθὲς, virens, florens viribus. χλοάειν, signif. juxta Nicandri interpretem, καλῶς αὔξεσθαι καὶ βλαστάνειν, quod & homini & herbis recte convenit. Inde puelli puellæque virenti florentes ætatula Apul. dicuntur. Si ad tridactylum placet referre, vertendum tridactylum tolle virentem, viridem.

(*e*) Πενταπετὲς leg. pro παντααετὲς. Hanc correctionem fitmant Plin. Apul. & interpolatores Dioscor. Sic autem dicitur à foliorum numero in quo se expandit & extendit, πετάζειν enim significat extendere. Certum igitur est, quinquefolium à Græcis pentapetes sive pentadactylon vocari. An vero cum Plinio (quem aperte sequitur Marcell.) herbam fraga ferentem, an vero pentaphyllum esui quidem acommodatum, at nullum producentem fructum, intellexerint, non adeo certum.

(*f*)

V. ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ. *

* Aldus edidit περιστερεά.

Πρὸς τὰ Κυθηρεῖδος ἔργα θεᾶς κυδρῆς Ἀφροδίτης,
Τρυγόνιον τόδε πάντες ἐπιχθόνιοι καλέουσιν.
Ἄλλοι δ' ἄῤῥενα, οἱ δὲ περιστερεῶνα τὸν ὀρθόν.
Ὕπτιον δ' αὖ ἕτεροι χθαμαλὴν ἐπὶ γαῖαν φιλεργόν.
Δοιοὶ γὰρ πεφύασιν ὁμοιότατοι πετάλοισιν.
Ὀρθὸς μὲν τείνει εὐρεῖαν φύσιν εἰς Ἀφροδίτην,
Ὕπτιος εὐνάζει. Δύναμις δ' αὐτοῖσι μεγίστη.
Εὖ δ' ὁπόταν ἐθέλῃς πόνον ὀφθαλμῶν ἀκέσασθαι,
Ἀμματίσας περὶ σῶμα περιστερεῶνα τὸν ὀρθὸν
Ἠελίου κόσμον τὸν ἀτέρμονα κυκλώσαντος,

(f) Hæc jactantia juxta S. Hieronymum imperitiam medici ſapit. *Imperiti medici*, ait ille Epiſt. 61. *ad omnes oculorum dolores uno utuntur collyrio.* Et procem. in Epiſt. ad Epheſ. T. IX. p. 203. *Quomodo B. Joannes in Apocalypſi ſua ad ſeptem ſcribens, Eccleſias, in unaquaque earum ſpecialia vel vitia reprehendit vel virtutes probat: ita & S. Apoſtolus Paulus per ſingulas eccleſias vulneribus medetur illatis; nec ad inſtar imperiti medici uno collyrio omnium oculos vult curare.*

(g) Chæras id eſt ſtruma, dicitur glandula indurata, in cervice, alis & inguibus enaſcens. V. Æginet. VI, 35. Actuarium, de modo medendi, II. 12. qui χοιράδας vult dictas, quod ſcrophæ eo malo infeſtari ſoleant, vel quod prolificæ videantur, ab unico quippe tumore etiam plures quandoque enaſcuntur, ut & Celſus V, 28. p. 323.

(h) Ἀντιάδες, tonſillæ, glandulæ, die Mandeln. Nomen eſt partis, pro ejus morbo & inflammatione. Ruffus Epheſ. de appellat. partium corp. humani, I. 8 Παρίσθμια, ἀντιάδες & μῆλα dicuntur carnoſæ quædam glanduloſæque partes utrinque à lateribus faucium poſitæ. Vid. & L. II. 4. ubi docet ἀντιάδας nominatas, quoniam ore aperto ἀλλήλαις ἐναντίαι, ſibi invicem oppoſitæ, præſertim qvum inflammatæ ſunt, appareant.

(i) Uvæ nomine accipienda eſt quædam in gurgulione, quæ & columella dicitur, Græc. κιών & γαργαρεὼν, (das Zäpflein) affectio, qvum ſcil. uvæ acino ſimile ſummum gurgulionis apparet, uti docet Aetius Tetrab. II. Serm. 4. V. & Ruffum Epheſ. I. 8. qui σαφυλὴν affectum columellæ recte nominari monet. Sunt tamen qui uvam cum columella confundunt, & Archigenem promiſcue accepiſſe docet Galenus.

(k) Ἕρκος ὀδόντων ſeptum dentium, i. e. dentes. Sic. Homer. Il. Ξ. V. 83. ubi Schol. περιφραςικῶς τοὺς ὀδόντας. dentes autem pro dolore dentium ſumi, frequens eſt. Ad dentium dolorem prodeſſe, colluere os frequenter radice herbæ quinquefoliæ incoctæ in vino, teſtatur Scribon. Largus, comp. 53. p. 40.

(l) Ver-

V. VERBENA (l) SUPINA ET RECTA.

Ad res almæ deæ Cythereæ *(m)* Veneris (facit)
trygonium, *(n)* ſic omnes terreſtres vocant.
Alii marem nuncupant, quam alii verbenam rectam,
ſupinam *(o)* vero, quam alii humilem, ſuper terram opèris amantem.
Duo hæc genera foliis naſcuntur ſimillima.
Recta quidam ſolvit potenter corpora in venerem,
Supina ſopit: virtus utrique maxima ineſt.
Si tibi animus eſt oculorum morbis bene mederi,
ad corpus annectens verbenacam rectam,
ſole mundum infinitum cingente,

(*l*) Verbena, Verbenaca, columbaris, latinis dicitut herba quæ periſtereon, ariſtereon, hiera botane Græcis. German. Eiſenkraut/ Taubenkraut. Ἀριςερεῶνα dictam eſſe verbenacam, ex Pauſania monet Euſtath. Od χ. ſic & in MSS. Codd. apud Plin. XXV. 10. & XXVII. 4. ariſtereon (in edit. eſt periſtereon, & periſtereos, ut primo loco legitur in edit. Venet. 1496.) haberi teſtatur Commentator Plinii Harduinus, p. 504. & 505. Apul c. 3. periſtereona (h. e. columbinam) hyption etiam ariſtereon vocat: & C. 65. Græci, inquit, periſtereon orthion, alii trigonion, aiii hieran botanen: Itali (i. e. Latini) criſtam gallinaceam, alii columbinam, alii ferrariam vorarunt. Sunt autem eæ (ſupina & recta) columbis eſca admodum jucunda & familiaris, unde & hoc nomen (περιςερὰ Græc. columba) habent & columbinæ (περιςεραὶ ut h. l.) dicuntur. Periſtereos, inquit Plinius, columbis admodum familiaris, unde & nomen.

(*m*) Venus dicitur Cytheris, Cytherea, quoniam προσέκυρσε Κυθήροις, Heſiod. Theog. V. 192. appulit Cytheris. Ea autem urbs & mons eſt in Creta, de hac voce vid. Etymol. M. C. 543. V. κυθέρεια. Veneris herbam etiam agnoſcit Aëtius, Tetrab. I. Serm. I.

(*n*) Τρυγώνιον, trygonium quod ſit turturibus (τρυγὼν turtur) pabulo. Ald. τριγόνιον, forſan auctor τρυγόνιον ſcripſit, apud Apul. trigonium.

(*o*) Supinam feminam vocant, quod ſemper humi procumbat.

(*p*) Periſtereon, ſcribit Aetius l. c. capitis dolorem egregie tollit, coronæ modo impoſita, trita quoque cum aceto & roſaceo illita, & cocta cum oleo, indeque rigato capite, omnem veterem capitis dolorem ſanat. Coronam verbenacæ capiti impoſitam, dolorem tollere, tradunt etiam Apul. C. 3. § 6. & Macer, c. 57.

(*r*)

Παύσεις ὀφθαλμοῖο δυσαυγέας ἀμβλυωτῆρας.
Ἐκ κεφαλῆς πόνος ἐν ταύτῃ παραχρῆμα μειοῦται,
Καὶ κόπον ἐξελάζει πάντη τριφθεῖσα μετ' ὄξους.
Χοιράδας, αἰτιάδας τε πάσας παύει παραχρῆμα.
Ἔσθ' ὅ δέ τοι γαῦρος χαρίτων * * *
Τεύχειν δ' εἰς φιλίαν δυνάμεις * *
* * κοίζει δ' ὁπόταν τις ἀνὴρ * *
Τῆς βοτάνης, κάμνοντος ἐναντίον ἵσταιτο μοῦνος,
Κ' εὐθὺς ἀπαλλάξεις τὸν δαίμονα μηκέτ' ἐπελθεῖν.

Schol. Ὁ περιστερεὼν ὁ μὲν ὀρθὸς τείνει τὸ αἰδοῖον· ὁ δὲ ὕπτιος ξηρανθικός ἐστι. Ὠφελεῖ δὲ ὁ ὀρθὸς περιαφθεὶς πρὸς πόνους ὀφθαλμῶν. Ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ κεφαλῆς πόνον καὶ κάματον. Παύει τριφθεῖσα μετ' ὄξους χοιράδας, αἰτιάδας παραχρῆμα παύει. Ὅτε δέ τις φρικιᾷ, ἀπὸ ταύτης κλωνία λαβὼν, κατέναντι στῆθι τοῦ φρικιῶντος μόνος, καὶ εὐθὺς θεραπεύεται.

VI. ΠΕΡΙ ΔΙΚΤΑΜΝΟΥ ΜΙΚΡΟΥ.

Δίκταμνον βοτάνην αἱρεῖν ἐπιβάλλεο κοῦρε
Φροντίδι * ἀθανάτῃ ἣν αὐτοὶ θέσπισαν ἡμῖν   * Forte ἀθάνατοι.
Ὡς εἰδὼς δύναμιν βοτανῶν καὶ χρήσιμα ἔργα.
Δικτάμνου γὰρ ὅταν αὖον δέμας ἐν παλάμαισι
Τρίψας ἀλφιτοειδὲς ἐνιστάξεις διόνυσον,
Κουρήτων μακάρων ὑπερασπίζοντα πρεπόντως.

(q) Veteres buglossam vino admiscuisse, & verbenarum adiantorumque diluto solum rigasse, convivis hilaritatem aliquam ut pararent, testatur Plutarch. Sympos I, 1, p. 1091. T. 2. edit Stephan. in 8. cujus hæc sunt verba: Οἱ μὲν οὖν τὰ βούγλωσσα καταμιγνύντες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποβρέγμασι τῶν περιστερεώνων καὶ ἀδιάντων τὰ ἐδάφη ῥαίνοντες, ὡς τούτων τινὰ τοῖς ἑστιωμένοις ἀθυμίαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων. Macer quoque idem affirmat. Κόπον igitur h. l. potest verti molestiam, nam κόπος præter lassitudinem, laborem & molestiam significat.

(r) Hæc vana & superstiosa sunt, & refutatione plane indigna. Hinc Plinius XXV. 9. *magos circa hanc insanire*, recte scribit. *hac perunctos impetrare quæ velint, febres abigere, amicitias conciliare, nullique non morbo mederi*, & alia ex magorum disciplina desumpta, ineptias aniles redolentia. Macer eadem commemorans rejicit & improbat, sic scribens:

Et

efficies ut acies oculorum non ſit amplius hebes & tenebroſa.
Capitis dolor *(p)* hujus virtute ſtatim minuitur.
Abigit omnem laſſitudinem *(q)* herba hæc aceto trita.
Strumas, omnes tonſillarum affectus ſubito tollit.
Si ambis gratiam * * *
Ac vis captare amicitiam *(r)* hæc vires præſtat.
Quando quis febre laborat, *(s)* herbæ hujus ſume
ramulos, ac ex adverſo ægroti ſta ſolus,
ſtatimque avertes dirum illud malum, ne ultra veniat.

VI. DICTAMNUM MINUS.

Dictamnum *(u)* herbam tollere ſit tibi curæ, puer,
Phrontidi *(x)* immortali (ſacram) quam oracula nobis exhibent,
ut ſcientem vim & utilitatem herbarum.
Dictamnum enim ſiccum ſi manibus
conterens inſtar farinæ inſtillaveris Bacchum (vinum)
Curetes beatos decenter protegentem:

Et quod quisque cupit hac impetrare perunctum,
Sic & amicitias captari poſſe potentum,
& pelli febres & plurima talia fingunt:
Quæ quamvis natura potens concedere poſſit,
vana tamen nobis, & anilia jure videntur.

(s) Locus hic mutilus eſt ut legenti Græca patet. Supplendum puto, ταύτης κλωνία λαβὼν, ut integrum ſenſum, ſi non veram lectionem habeas.

(u) Dictamnum, dicitur & dictamus ut & dictamum. Græcis δίκταμνον, neutro & femin. genere, & δίκταμον, à monte Cretæ Dicta ſeu Dictæo: eſt enim ἴδιον τῆς Κρήτης φυτὸν, ut Theophraſt. ſcribit, hinc πόα κρητικὴ Dioſcor. III. 37. vocatur, & Plin. XXV. 8. non eſſe alibi quam in Creta affirmat. Idem una cum Dioſcor. negat florem ferre. Ad Virgil. Æn. XII V. 413, & alii florum meminerunt. Theophraſt. H. P. IX. 16. diſerte ſcribit, foliis tantum, non ramulis aut fructu medicos uti: unde colligitur & florem habere, ſiquidem & fructum gerit. V. Salmaſ. de homonym. Hyl. Jatr. C. 38. p. 42. qui more ſuo, quod dici poteſt, affert, & confidenter exponit.

(x)

Καὶ νεβροσολίζης ἕξεις περὶ σῶμα περισσάψας
Νῖκος ἀμίμητον πρὸς κνώδαλα πάντα τὰ γαίης
Ἰητροὶ δ' ἅμα πάντες ὅσοις σωτήριόν ἐστι
Βαστάζοντες ἔχουσιν ἐν ἄγγει πρὸς τὰ μαδαῖα
Ἕλκη, καὶ μυσαρὰς δὲ νομὰς πληροῖ περικαθαῖρον.
Κἂν σκόλοπες θραυσθῶσιν ὑπ' ἴχνεσιν ἢ περὶ σῶμα
Πάντα τόπον κατάπλασσε, καὶ αὐτόματος προφανεῖται,
Καὶ σπληνὸς πόνος ἐν ταύτῃ παραχρῆμα μειοῦται.
Ξηρὴ κοπτομένη καταπλάσσεται ἄλφιτον ὥσπερ
Καὶ κεντοῖς κρυφίμοισιν ἀναγκαίοις τε τόποισι,
Φλεγμαίνοντα πάθη καταπλάσμασι τοῖς δ' ἀκέσαιο.
Εἴαρι δ' αἶρε πόην καὶ καύματι καὶ φθινοπώρῳ.

Schol. Αὐτὴν τὴν δίκταμνον ξηράνας τρίψον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ ὡς ἄλφιτον ποιήσας, καὶ βαλὼν ἐσταλαγμένον οἴνου θίγε τοῦ σώματος· πρὸς πάντα γὰρ τὰ ἑρπετὰ ἁρμόζει. Πρὸς ἕλκη δὲ καὶ τὰς σαπρὰς νομὰς πληροῖ περικαθαῖρον. Κἂν σκολοπισθῇ τις περισκατάπλασσε, καὶ εὐθέως ὠφελεῖ. Πρὸς σπλῆνα δὲ καὶ τὰ ἐν κρυφίοις τόποις φλεγμαίνοντα, κατάπλασσε ὡς ἄλφιτον ποιήσας. Αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἐν ἔαρι, καὶ ἐν τοῖς καύμασι, καὶ ἐν τῷ φθινοπώρῳ.

VII. ΠΕΡῚ ἘΛΕΛΙΣΦΆΚΟΥ.

Ῥήσιον τόδε πάντες ἐπὶ χθόνα ναιετάοντες
Ἄνθρωποι κλῄζουσ' ἐλελίσφακον, οἱ δέ τε θεῖον.
Λύει γὰρ ψυχμὸν κακοτέρμονα βῆχά τε νειρὴν.

(x) Φρόντις, Φρόντιδος eſt nomen proprium Homero, apud quem Iliad. P. V. 40. Φρόντιδι δίῃ, legitur; ubi Schol. ὄνομα κύριον τῆς Πάνθου γυναικὸς ἡ Φρόντις. Appellative h l ſi placet ſumere, vertendum: cura, vel ſolicitudine immortali, quam vates nobis prædicant, cum ſcias vim herbarum &c. vel, utpote ſciens &c.

(y) Τὰ κνώδαλα tam beſtias terreſtres quam marinas, item reptilium genus & τὰ μικρὰ ζῶα, ut & inſecta noxia, denotat. Nicand Ther. V. 759 Φράζεο δ' Αἰγύπτοιο τά τε τρέφει οὐλοὸς αἶα κνώδαλα, φαλαίνῃ ἐναλίγκια. ubi ſchol intelligit inſectum volucre, ſimile τῷ κρανοκολάπτῃ obſervat.

(z) Dictamnum Creticum in ferulis & arundinibus aſſervatum, ſcribit Theophraſt. ne odorem ſuum exſpiraret, & ſic vires amitteret.

(a) Νομαὶ ſunt ulcera ſerpentia quæ carnem depaſcunt.

(b) Eſt phraſis in Medicorum libris frequens, Celſ. V. 1. p. 247. carnem alunt & ulcus implent,

Et pelle hinnuli indutus fueris, habebis ad corpus annexum
medicamentum inimitabile contra omnia (*y*) noxia insecta.
Medici vero simul omnes qui medicamento hoc salutariter utuntur,
hanc ferunt in vase (*z*) ad humida
ulcera ac putres nomas, (*a*) quas implet (*b*) purgans.
Surculi si vestigiis aut corpori sint impacti,
locum affectum obline, & sponte proveniet quidquid erit infixum.
Et lienis morbus hujus virtute confestim minuitur,
arida contusa quando instar farinæ oblinitur.
Præterea in occultis obscænisque locis,
inflammationes superposito hoc medicamento sanabis.
Vere vero lege hanc herbam, æstate & autumno.

VII. DE ELELISPHACO.

Reson omnes in terra habitantes
homines vocant elelisphacum: (*c*) alii vero theion. (*d*)
Solvit enim frigidos affectus (*e*) graviter affligentes tussimque vehementem.

plent. C. 24. p. 277. ἔγχριστα proponit ad ulcera purganda & implenda. V. & C. 26. p. 298. seq Dioscor. I. 1. ξηραὶ δὲ πληρῦσιν ἕλκη καὶ ἀνακαθαίρϐσι. Plin. XXVII. 8. explet vel implet sinus ulcerum. Apul. C. 62. Herba dictamnus imposita, ulcera & putres nomas, & purgare & explere dicitur. Scribon. Larg. Comp. 66. p. 45 expurgat enim & explet, scil. ulcus.

(*c*) Elelisphacus est salvia. German. Salbey/ Salven. Gall. La Sauge. At non solum salvia hoc nomine Græcis nota, sed & tussilago, βήχιον, ἐλελίσφακος dicta. Ἐλαφόβοσκον, herbam, quam herbarii gratiam Dei vocant, à quibusdam dictam esse ἐλελίσφακον sunt qui docent. Dioscor. III. 40. p. 189. Salvia, quam Græci elelisphacon, alii elaphoboscon, alii denique sphagnon nominant. Ut ergo ipse elelisphacum etiam elaphoscum vocatum dicit, sic alios vice versa elaphoboscum vocasse elelisphacum constat. Hinc magna herbarum confusio vix unquam tollenda exorta est. Nempe ὁμωνύμων & συνωνύμων multitudo difficillimam fecit herbariam scientiam, ac innumeros in eam ut & medicam artem induxit errores. Similitudo nominis elelisphaci

Πάντα δ' ὅσ' ἀνθρώποις πέφυκεν ἕλκη κακοποιά,
Μιγνυμένου ῥοδίνοιο λίπει κηρῷ τε βραχῆ·
Ἴαται σπληνός τε πόνον λειεντερίην τε.
Πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ ἰσοῤῥεπὲς ἄχθος
Τοὺς δ' αἱμοπτυϊκοὺς προποτιζόμενον θεραπεύει
Πρός τε γυναικείους κόλπους καὶ πάντα λοχείης
Μωλυθεῖσα πυρὶ σμαλερῶν ἔμμηνα καθαίρει.
Αἱ μυσαραὶ δὲ γυναῖκες ὅσαι κακὰ μηχανάωνται
Πεσσοποιησάμεναί τε κακῶς ἐγκύμονι ῥήσει
Καρπὸν καλλιγένεθλον ὑπ' ἔμβρυα ἐκβάλλουσιν.

Schol. Ἐλελίσφακον λύει ψυχμὸν, βῆχα· πρὸς πάντα δὲ τὰ κακὰ ἕλκη σὺν ῥοδίνῳ καὶ κηρῷ ληφθὲν ὠφελεῖ, σπληνὸς πόνον καὶ δυσεντερίαν θεραπεύει πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ ἐξ ἴσου τοὺς αἱμοπτυϊκοὺς προποτιζόμενον θεραπεύει, καὶ πρὸς πάντα ποιεῖ λόχεια γυναικός. Κάκισται δὲ γυναῖκες πεσσὸν ἐξ αὐτοῦ ποιήσασαι προστιθέασι καὶ ἐκβάλλουσι τὰ ἔμβρυα.

VIII. ΒΡΑΘΥ ΚΥΠΑΡΙΣΟΣ.

Φράζεο καὶ βοτάνην πατρὸς Κρόνου ἀγκυλομήτου,
Ἥν τε χαμαικυπάρισσον ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄνθρωποι κλήζουσιν ἐπεὶ μέγα καὶ σθεναρόν τε
Ἔστιν ἄκος βράγχοις, καὶ οὔατος, αὐτιάδων τε.
Τοῦτο θεὸς γὰρ ἔδωκε βροτοῖς σωτήριον εἶναι.

lisphaci non unum peperit errorem, & herbas inter se dissimiles confudit. Apul. c. 101. *Graeci*, inquit, *elelisphacon, alii bechion, alii phacon, alii sphagnon appellavere: Latini salviam, alii tussilaginem, alii corsalvium.* Plinium vocabulorum cognatione deceptum credidisse magno errore elelisphacum lentis speciem esse, monet Matthiolus in Dioscor. p. 478. & qui eum secuti sunt Stapel. ad Theophr. & Salmas. qui quavis fere occasione arrepta Plinium vellicare & vagitare solet, Exercit. Plin. edit. Ultraj. p. 234. Quia φακὸς lens una littera solum à σφακὸς salvia differt, Plinium salviam cum lente confudisse volunt.

(d) Θεῖον divinum, herbam sacram, quomodo ab Agrippa salviam fuisse vocatam Aetius refert, interpretari licet. Pro θεῖον facile quis suspicaretur σφακὸν esse legendum: bene quidem, si MS. quo destituimur, praeiret, sed nunc nihil mutandum puto.

(c)

Omnia vero mala ulcera in hominibus quæ oriuntur,
cum rosaceo pingui (*f*) oleo mixtus ac paulula cera (sanat.)
Curat lienis morbum & lævitatem intestinorum,
potus cum vino albo, æqualem molestiam.
Sanguinem rejicientibus sane potus medetur.
Ad muliebres locos (benefacit) & omnia puerperarum
suffitus (*g*) rapido igne si ex eo arido fiat, purgamenta (*h*) educit.
Detestabiles (*i*) vero mulieres quotquot scelera machinantur,
pessum facientes pessime prægnante fluxu
fructum pulcre formatum aut fœtum ejiciunt.

VIII. SABINA (k) CUPRESSUS.

Expone nunc herbam Saturni (*l*) versuti patris,
quam chamæcyparissum in terra Zeam largiente
homines vocant: quia magnum & validum est
remedium raucitati, aurium & tonsillarum affectibus.
Nam hanc herbam deus dedit hominibus ut sit saluti,

(*e*) Ψυγμὸς, ut frigus, aliquando sumitur pro catarrho & affectu capitis à vitiosis humoribus dependente. V. Keuchen. ad Seren. p. 122. & sic h. l. videtur sumi, ut hæc sit sententia: salviam solvere catarrhum & omnes frigidos affectus. Præstat, inquit Matthiol. l. c. mirum in modum ad omnes capitis affectus frigidos ac pituitosos, valet ad pituitosas defluxiones, & ad pectoris vitia. Durantes Herb. p. 409. idem affirmat: Vale la salvia mirabilmente à tutti difetti frigidi & flemmatici del capo. Vox κακοτέρμονα quæ sequitur, si non corrupta, est tamen mihi suspecta. debet verti, diutinum, veterem Forsan leg. κακοπράγμονα, male agentem, doloribus & molestiis ægrum afficientem, ut in vers. expressimus. De tussi quod additur, salviam tussientibus valde prodesse, (inde βήχιον forsan dicta) veterum & recentiorum confirmat experientia. D. Temple admirabilem ejus vim in tussi depellenda his verbis, ut in ipsius Oper. posthum. p. 161. legitur, prædicat: *La Sauge est admirable pour les toux qui procedent du poumon: J'en ai gueri de tresdangereuses, en faisant prendre tous les matins, pendant l' espace d' un mois, un verre d' eau de fontaine, dans laquelle on avoit fait bouillir une poignée de sauge.*

(*f*) Λίπα Suid per apocop. pro λιπαρὸν vult dictum. Hesiod. Ἐργ. V. 522. λίπ' ἐλαίῳ χρισαμένη, pingvi oleo uncta.

(*g*) Μαλερὸς ignis est epitheton apud Homer. IL. I. V. 242. μαλεροῦ πυρὸς, annihilante igne,

Καὶ δίδοται πρὸς ὕδρωπα καὶ ἰσχιάδας θεραπεύειν.
Τὴν βοτάνην ταύτην πολυώνυμος εὕρετο Νεῖλος
Αἰγύπτου γαίης περικαθήμενος ἠδὲ κανώβου,
Ἐξ ἀρετῆς ἕνα πρῶτον ἐφημερίων θεραπεύσας.

Schol. Κυπάρισσος βοτάνη ὠφελεῖ πρὸς βράγχους, καὶ ὠτία, καὶ ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα, καὶ ἰσχιάδας θεραπεύει.

IX. ΠΕΡΙ' ΚΕΝΤΑΥΡΙ'ΟΥ ΜΕΓΑ'ΛΟΥ.

Τὴν δέγε τὴν ἱερὴν μάλ᾽ ἀριφραδέως ὧδ᾽ ἐνέπω
Κενταύρου Κρονίδαο φερώνυμον εὕρεμα ῥίζαν
Χείρων ὁ θέναρος ἐν Παρνασσῷ εἰνοσιφύλλῳ
Πηλίῳ ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφιάσατο δηρῇ.
Ἣν βαθύρους Ἀχελῷος ἐγείνατο καὶ φάτο πᾶσιν
Ἐσθίειν παιᾶνα Ἀσκληπιὸν ἠπιόδωρον.

igne, ubi schol. μαρανтικοῦ, φθαρτικοῦ. Apollon. III. V. 291. μαλερῷ πυρί. & sic h. l. pro πυρὶ σμαλερῶν leg.

(h) Sensus est, purgat mulierem, si qua ex partu substiterunt, ut Scrib. Largus, Comp. 89. p. 55. loquitur.

(i) Quod de nefando artificio in expellendis fœtibus h. l. traditur, potius ad sequens cap. ubi de Sabina agit, referendum videtur. Et forsan librariorum non auctoris vitio, salviæ male annexum, quod sabinæ rectius fuerat insertum. Neque hoc mirum, præsertim in hoc fragmento, ubi sæpius litterarum & vocabulorm permutatio, sententiarum mutilatio & vocum integrarum omissio occurrit, ut legenti Græca abunde patet. De Sabina certum est vulgoque constat, eam partus perimere, idque veteres uno ore affirmant. Galen. (quem Aëtius Tetr. I. S. I. Oribas. Virt. simpl. L. 2. & alii seqvuntur) simpl. VI. T. 2. P. 78. de Sabina, καὶ τὰ ζῶντα τῶν ἐμβρύων διαφθείρει, τὰ νεκρὰ δ᾽ ἐκβάλλει. viventes fœtus perimit, ac mortuos ejicit. De salvia nemo, quod sciam, id asserit. E contrario gravidis eam prodesse sunt qui docent. Commode, inquit Matthiol. in Dioscor. ab utero gerentibus devoratur salvia, quæ abortiri ex levi causa solent. Conceptum enim continet, & vivificat. Abominandum vero illud crimen detestati sunt prudentiores ethnici, ut ex libris illorum manifestum est. In Juramento Hippocratis sanctum est ne prægnanti medicameutum, quo conceptum excutitur, aut detur, aut demonstretur à qnoquam medico. V. Scribon. Largum, Epist. dedic. p. 3. De Christianis, qui, præeuute & docente magistro, nemini nocent,

ma-

daturque ad hydropem & iſchiadicos *(m)* affectus ſanandum.
Hanc herbam multa nomina qui habet *(n)* invenit Neptunus,
Ægyptiæ terræ præſidens aut Canopo,
cujus *(o)* virtute quendam virum *(p)* primarium ſanitati restituit.

IX. CENTAURIUM MAJUS. (q)

Sacram hanc valde manifeſtam *(r)* ediſſeram,
Centauri Saturni filii inventum, à quo & congruenter nomen deductum habet, radicem:
Chironis validi quam in Parnaſſo frondoſas arbores habente
Pelio nivoſo *(s)* inveniens, intenta cervice animadvertit;
quam Achelous profunde fluens genuit, & omnibus edixit,
comediſſe (hanc herbam) Pæanem *(t)* Aſclepium Epidaurium.

malo non reſiſtunt, omnibus benefacere ſtudent, Tertull. Exhort. caſtit. 12. *Puto nobis non magis licere naſcentem necare quam natum.*

(k) Βράθυς, ſabina. Germ. Seven-Sieben-Baum / Mägde-Baum / Jungfer-Roſmarin. Gall. Sabine & Savinier. Ital. Savina, Duorum eſt generum, unum foliis cupreſſi ſimile, alterum myricæ ſeu tamaricis folio. Vid. Dioſcor. I 104. p. 55. Oribaſ. Med. Collect XI. Aetium, Tetr. I. S. I. De Sabina Apul. C. 85. ſic ſcribit; Græci eam nerion (forte ab inventore hoc nomen adepta) dicunt, alii brathy, alii barython: Itali herbam ſabinam atque ſavinam, alii ſabinam cupreſſum. Cupreſſo ſimilis, H. J. Herbæ nomen ei videtur inditum quod reſpectu procerarum arborum cupreſſi, cedri, humilis admodum ſit, ac herba videatur. V. & Bod. à Stapel ad Theophraſt. p 373. ſeq.

(l) Κρόνος ἀγκυλομήτης dicitur Heſiod. Theog. V. 168. & Homer. Iliad. B. V. 205. Δ. V. 59. ubi Schol. brevia: Ἀγκύλα καὶ σκολιὰ βουλευόμενος. ἢ ὁ περὶ τῶν δυσαρέτων καὶ σκολιῶν εὐχερῶς δυνάμενος βουλεύσασθαι συνετός.

(m) Iſchiadicum affectum nonnulli lumborum dolorem interpretantur; lumborum dolores, Scrib. Larg. Comp. 79 dixit. Feſtus: *Lumbago vitium, & debilitas lumborum.* Gloſſ lumbago, ἰσχίων νοσήματα, lumborum morbi, ſic enim ibi legend. non ἴσχυος ἄμματα recte monet CL. Dacerius ad Feſt. p. 308. Hippocrat. & ἰσχιάδα dicit & ἰσχιάδας, ſic & Dioſcor. paſſim.

(n) Varia & multa Neptuni nomina recenſet Gyraldus Hiſt. deorum, Syntagm. V. Tom. I. Oper. c. 158. ſeq. edit. Cenſii.

(o) Ἐξ ἀρετῆς poteſt & ad Neptunum referri hoc ſenſu, eum ob virtutem Ægypto præſediſſe

Κικλήσκει πανάκειαν ἐπεὶ πάνθ' ὅσσα βροτοῖσι
φλεγμαίνοντα πάθη παύει καὶ κρούσματα πληγῶν.
Ὑστερικαῖς τε γυναιξὶ λίην σωτήριόν ἐστι,
Στραγγουροῦντα τε παύει ἐν αἵματι * καὶ λιθιῶντας. * Ald, ἐν ἥματι
Ἣν κέλομαί σε λαβεῖν φαεσιμβρότου ἠελίοιο
Ἀντέλλειν μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρὸν
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε οἱ πληροῦται ἅπαντα.
Πάντα γὰρ ἰήσαιτο πάθη πολυφάρμακον (ἔρνος.)

X. ΒΟΥ͂ΦΘΑΛΜΟΣ.

Βούφθαλμον δ' αἴρειν ἐπιβάλλεο * *
Μήνης αὐξομένης φαεσιμβρότου, ἀγλαὲ κοῦρε.
Πρός τε φόβους καὶ βασκοσύνας καὶ δαίμονας ἐχθροὺς
Βασκοσύνας τε * * καὶ φάρμακα λυγρά

Τάυ-

disse, Magis tamen placet ut virtutem sabinæ respiciat, alias sententia esset hiulca.

(p) Ἐφημέριοι ut & ἐφήμεροι sunt homines, qui & ἡμέριοι, à brevitate vitæ sic appellati, quod crastinum sibi polliceri non possint. Ἄνδρες ἐφημέριοι, homines mortales, in inscript. veteri. V. CL. Octav. Falconerium, Not. ad Inscript. Athleticas, T. VIII Græc. antiquit. insert. C. 2352.

(q) Centaurium majus, Centauria major. German Groß-tausendgülden-Kraut. dicitur & chironium, ab inventore Chirone Centauro, qui has herbas duas, centauriam Maj. & minorem, invenisse & eas Asclepio dedisse fertur, ut auctor Apul. C. 35. V. Schol. Nicandr. f. 45. 2. qui centauriam & χειρωνείαν & πανάκειαν fuisse vocatam docet. Itali juxta Apul. C. 34. fel terræ vocant. Erdgall. Sed centaurium minus est non majus, quod ita dicitur propter summam amaritudinem, ut notat Plin. XXV. 6. in minori enim tantum, non in majori, amaritudo deprehenditur, ut Matthiol. in Dioscor. p. 445. observat.

(r) Μαλ' ἀριφραδὲς. Vox Homero usitata, V. Iliad. ψ V. 326. & Od. ψ. V. 73. ubi σῆμα ἀριφραδὲς signum permanifestum interpretatur.

(s) Leg. Ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφράσσατο δειρῇ. sic Nicand. Ther. V. 527. ὄρει νιφόεντι ἐοικώς, Homer. Sic Cretæ montes Ida & Dicte albi & nivosi (Homer. Od. T. V. 338. Κρήτης ὄρεα νιφόεντα) appellati à nive, quæ nunquam juga eorum deserit.

(t) Pæan h. l. est Æsulapius Eundem esse cum Pæone docet Nicandr. Schol. Artemidorus: Παιήων γὰρ ὁ ἀσκληπιὸς λέγεται. V. quæ erudite de Æsculap. ut & Chirone affert ad Antholog. I p. 86. Joan. Brodæus. In vet. Inscript. (extat T. VIII. Thes.

Vocat panaceam quod omnes in hominibus quæ oriuntur
inflammationes levet ut & vulnera. (*u*)
Mulieribus utero laborantibus valde ſalutare eſt.
Stillicidio urinam cum ſanguine reddentem adjuvat atque calculoſos.
Quam jubeo ut colligas circa ſolis, qui hominibus lucet,
exortum, rubrum fulgorem fundentis ſuper omnem terram !
Tempore verno, cum omnia implentur.
Omnes enim morbos ſanat multis remediis prædita hæc herba.

X. BUPHTHALMUS.

Buphthalmum (*x*) tollere cura * *
creſcente luna, hominibus lucem quæ præſtat, ſplendide puer.
Ad terrores, faſcinationes & inimicos (*y*) dæmones
faſcinationes (*z*) * * & noxia medicamenta.

Theſ. Græc. antiqv. C 2349.) Παιὰν Ἀσκληπιὲ, Pæan Æſculapie legitur. Alias Pæan eſt Apollo, ut notum. Hunc verſum porro diſtinctione facta & ſic ut alium ſenſum admittat, interpretari licet: comedere, i. e. ut comedant vel comederent hanc herbam. Pæan Æſculapius Epidaurius.

(*u*) Κρȣ́σματα πληγῶν crepitus plagarum, qs. plagas ſonantis, ut eſt apud Auſonium, quas validæ & violentæ manus cum impetu infligunt. Forte paulo concinnius videatur ſi pro κρȣ́σματα leg. τραύματα, vulnera plagarum, i. e. vulnera & plagas. plutarch. ȣ̓ γενομένȣ τραύματος, ἀλλὰ πληγῆς μόνον, ex caſu è loco ſublimi. Vides diſtinctionem vulneris à plaga. Vel ſi ςίγματα pro κρȣ́σμ. reponas, nam & hæc vocula à vero non abludit, ſignif. enim vulnera, plagas, & notas à plagis relictas. Quidquid ſit de vera hujus vocis lectione, ſenſus eſt, centaur. m. vulnera curare, quod veteres concorditer ut & recentiores firmant. Apul. C. 34. efficaciam ejus ad plagas glutinandas valde prædicat. Dioſcor. III. 8. p. 175 ideo eam vulnerariam (ἐςι δὲ καὶ τραυματικὴ) vocat, ſiquidem recens tuſa, ut ille addit, aut, ſi arida fuerit, ante macerata, deindeque tuſa, vulnera colligat & conglutinat.

(*x*) Buphthalmus. Ital. Buftalmo, occhio di bove. German. Rinds-Auge / gelbe S. Johannes-Blumen.

(*y*) Concinnius videtur ſi leg. ἐχθρὸν inimicum, ut ſupra in pentadact. ſcribitur.

(*z*) Βασκοσ. vox, h. l. ſuſpecta utpote ſine cauſa repetita: in medio verſus vox χαλεπῶν aut φοβερῶν videtur excidiſſe.

Τάυτην τὴν βοτάνην * * *
Χρυσωπὸν σίλβει παρυπεύκυκλος αἴθεμις ἀβρή.
Τῆς βοτάνης τὴν ῥίζαν ὅταν ἀλγῇ τις ὀδόντα,
Λαμβανέτω, μόνην δὲ μασησάμενος, παραχρῆμα
Εὐθὺς ἀποπλυσάτω, καὶ ἐλεύσεται ἔκτοθι ῥεῦμα.
Γαστέρα δ' εἴ τις ἔχει στεγνὴν καὶ ἀνέχειτον οὖσαν,
Μωλυθεῖσα καθαίρει ἀνεγκλήτως καὶ ἀλύπως.

Schol. Ταύτην τὴν βοτάνην σελήνης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ, Ποιεῖ δὲ πρὸς φόβους καὶ δαίμονας καὶ βασκοσύνας, καὶ φάρμακα, κακὰ ταῦτα ἀποστρέφουσα. Καὶ ὀδόντα εἴτις ποτε τὴν ῥίζαν μασησάμενος εὐθὺς ἀποπλύζῃ, τὸ ῥεῦμα στέλλουσα ὠφελεῖ. Λύει δὲ καὶ γαστέρα.

XI. ΠΑΙΟΝΙ'Α.

Πασσάων βοτανέων βασιληΐδα δίζεο κοῦρε
Σειρίου ἀντέλλοντος ὅτε σκυλακόδρομος ὥρη,
Νυκτιφαής τ' ἄστροισι θεὰ πλήθουσα σελήνη
Δέρκηται τότε δ' ἠελίῳ μέλλουσα συνάπτειν
Πασιθέην ἣν πάντες ἐδωρήσαντο ἄνακτες.
Λητῷ δὴ παιᾶνι θεῷ κατὰ μακρὸν ὄλυμπον
Δῶκε δὲ παιονίην καλέσας καὶ ἀπείρονα γαῖαν
Παιδὶ ἐῷ πανάκειαν ἔχειν ἀκεσίμβροτον ἄνθος,
Ἥν ποτε πεντόδορον κλήζουσι, ῥέης πολίηται.
Κύμβαλά τε φρυγίης μητρὸς μακάρων * βασιλίοσης *Ald. βασιλείης
Κρηταιεῖς δέ τε ὑστάτιοι καὶ ἐψιλύεθλοι
Γλαβρείων κλήζουσι φερώνυμον ἀθανάτου γῆς.

Ἣν

(a) Locus hic est mutilus. Ad supplendum hunc versum varia quidem nomen hujus herbæ spectantia possunt afferri, sed meras, nullo prævio MS. conjecturas lectori proponere non placet.

(b) Notat Galen. VI. simpl. bupthalm. à floribus sic nuncupari, quod figura quidem boum oculis videantur adsimiles, colore autem anthemidis floribus simillimi sunt. sed multo illis tum majores tum acriores. Dioscor. III. 156. pag. 236. de buphthal. (quidam etiam κάχλαν vocant) floribus idem affirmat: μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ. majores esse quam anthemidis, oculorum similitudine, sic & Plin. XXI. 8. Est & buphthalmos similis boum oculis folio fœniculi. Quidam

Hanc herbam (*a*) * * *
aureum colorem habens fulget circumcirca bene orbiculata anthemis (*b*) pulcra.
Hujus herbæ radicem quando dolet dens
accipe ſolum & confeſtim mandens
ſine mora exſpue: & fluxio foras exibit.
Alvum ſi quis habet aſtrictam & ſuppreſſam,
ſuffitu purgat ſine moleſtia (*c*) ac omni remota noxa.

XI. PÆONIA. (d)

Omnium plantarum reginam quærendo inveſtiga puer.
Sirio exorto quando catulus ille velox oritur:
noctivaga aſtris dea luna plena
conſpicitur tunc quando ſoli coniungenda;
Paſitheam quam omnes nomine donarunt principes,
Latona vero Pæani deo in magno olympo,
dedit Pæoniam vocans ſuper univerſam (*e*) terram:
permitto filio pæoniam ut habeat mortales ſanantem florem,
quam olim pentoboron (*f*) vocarunt: canitiem etiam Rheæ,
Cymbala (*g*) & Phrygiæ reginæ matris deorum.
Cretes qui ſunt ultimi & ſero nati
Curetum (*h*) vocant congruo nomine utpote immortale terræ germen.

 Quam

dam calchan vocant. V. Salmaſ. Exercit. Plin. p. 817. qui non ambigit quin caltham multi βȣφθάλμȣ & χρυσανθέμȣ nominibus appellarunt à ſimilitudine coloris & floris. Multis præterea aliis floribus colore luteo χρυσανθέμȣ appellationem Græcos tribuiſſe, recte monet.

(*c*) Ἀλύπως. Galen. hac voce ſæpe utitur. VI. Simpl. T. 2. p. 78. ῥήσσειν ἀλύπως πάντ᾽ ἀποστήματα. p. ſeq. φέρȣσι γὰρ ἀλύπως τὴν ἰσχὺν τȣ̃ φαρμάκȣ. citra moleſtiam pharmaci vim tolerant.

(*d*) Pæonia. German. Peonien/ Pfingſtroſen/ Königsblum / quaſi regius flos.

(*e*) Homer Iliad. H. V. 246. & Od. T. V. 107. ἐπ᾽ ἀπείρονα γαῖαν. vert. ſuper immenſam terram, in infinita terra.

(*f*) Πεντόβορον, Dioſcor. III. 157. Παιονία, ἢ γλυκυσίδη, οἱ δὲ πεντόβορον. ut Saracen. ſchi-

Ἣν πάντες καλέουσι θεοὶ μάκαρες γλυκισίδην,
Ἀμβρόσιον βλάστημα καὶ ἡδεῖαν ἑκάτερθεν.
Ἠελίου δ' Αἴγυπτον ὅσοι περιναιετάουσιν,
Ἀγλαοφῶτιδα πάντες ἐπικλήζουσι βοῶντες
Φέγγεος εἵνεκα λαμπομένου πυρὸς ἄνθος ἀναιδὲς
Ἣν κυνὸς ἀντέλλοντος ἀναίρεο κοῦρε δάϊφρον,
Πρὶν μέγαν ἠέλιον τὸν ἀτέρμονα κύκλον ὁδεύειν,
Μή σε θεοὶ βλάψωσι νόῳ καὶ ἐχέφρονι βουλῇ
Ὥρην ὡς περιλίποντά σε τὴν φράζεσθαι ἄνωγα
Οὐ γὰρ ἐν ἀθανάτοισι * * *
Οὕνεκα δὴ καλέουσι κυνὸς πάσαν κατ' ὄλυμπον
Ἀθάνατοι μακάρων ἐφιάλτιόν τε βοῶσι,
Κρημναμένη δεινὴ γὰρ ἀποστρέψαι κακότητας
Φαρμακίδων φοβερῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Πρός τε φόβους δυνατὴ καὶ δαίμονας ἠδ' ἐπιπομπάς.
Καὶ πυρετὸν φρίκεσσι καταρχόμενον συγέοντα
Νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινὸν, χαλεπόν τε τέταρτον
Ἤπινα καὶ τηροῦσι * * * οκες μεγάλοιο
Ἄγγελοι ἑξήκοντα τριηκόσιοι ἐπὶ ἔργοις
Ὤφελον * * *
Αὕτη γὰρ λέγεταί ποτ' ἐν οὔρεσι ῥιζωθεῖσα
Δαίμονας κεῖθεν ἀπᾶραι τὸν τόπον οἰκήσαντας.

Schol. Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκαύμασι πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν. Καὶ κρεμᾶται, καὶ ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκοσύνας καὶ φόβους, καὶ δαίμονας καὶ ἐπιπομπάς. Καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινὸν καὶ τεταρταῖον. Λέγεται δὲ ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἔνθα ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, τούτους ἀπεδίωκε.

XII.

edidit. Aldina edit. etiam πεντόβορον f. 115. exhibet. Πεντόροβον Galen. VI. Simpl. T. 2 p. 80. & quidem rectius, vocat, ut & Apul. C. 64. quasi quintuplex ervi granum. à granorum numero, quæ ervum imitantur. Quibus & Plin. XXV. 4. adde: quidam pentorobon appellant.

(g) Cymbala. De pæonia hoc nomen quemquem usurpasse, non memini me in veterum monumentis legisse. De umbilico veneris, ut vulgo vocant, Græcis κοτυληδὼν dicitur, constat κυμβάλιον appellari, quia folium ejus concavum instar cymbali. Similia folia cymbalis habet, inquit Scrib. Larg. comp. 55. ad quem V.CL. Rhodium, p. 98. ut & Salmas. Exerc. Plin. p. 496. Frid. Adolphum Lampe de cymbalis veterum II, 2.

(h)

Quam omnes dii beati nuncupant glycisidem; (*i*)
immortale germen ac suave utrinque.
Ægyptium solem qui circum habitant,
Aglaophotin (*k*) omnes vocant & vulgant,
ob splendorem fulgentis ignis quem flos accendit.
Quam canicula oriente tolle puer si sapis,
antequam (*l*) magnus sol infinitum circulum pervadat:
ne dii te lædant, mente & prudenti consilio (præditi)
tempus utpote prætermittentem quod observari jubeo.
* * * * * * (*m*)
Quapropter & vocant canis thalamum ad Olympum.
Immortales dii ephialtiam (*n*) nuncupant.
Suspensa (*o*) (collo) ad avertendas malignitates valet,
veneficorum terribilium & fascina hominum.
Contra terrores efficax est ac dæmones, ut & ad pompas.
Idem adversus febrem odiosam horroribus incipientem,
nocturnam atque diurnam: ut & quartanam molestam.
* * * * * * (*p*)
* * * * * *
* * * * * *
Hanc herbam sermo est olim in montibus radices agentem,
fugasse illinc dæmones qui in loco illo habitabant.

XII.

(*h*) Γλαφρήνων vox merito suspecta pro ea Κουρήτων Curetum in versione reposui. Curetes deorum ministri, Cretensibus peculiariter culti. Sunt qui eosdem fuisse credant Curetes, Cabiros, Telchines, Corybantes, & Idæos dactylos. V. Gyraldum, Hist. D. Synt. 1. Col. 23. T. 1. Telchines ex Creta primum in Cyprum venisse, Strabo tradit. Creta ipsa Telchiona, & Telchines Cretenses dicti sunt.

(*i*) Γλυκυσίδη Pæonia dicitur, quod acinos non absimiles mali punici proferat, est enim σίδη malum punicum. Glycisida nigra, Scrib. Larg. comp. 166. p. 91. Glycysis Apulejo vocatur, glycysides Plin. V. Harduin Comment. ad Plin. p. 381. Dulcisida Theophr. interpreti Theod. Gazæ, non rite & proprie, cum pæonia ex se sit amara, ut notat Rhodius ad Scrib. Larg p. 248. Vox Græca retinenda & origo vocis scholiis explicanda. Galen. VI. simpl. γλυκυσίδην vocat, & desiccandi ejus vim valde prædicat. Sic & Aetius, Tetrab. 1. S. 1. Oribasii Simpl. 1 & Collect. XI. & XV. Vide & I. B. à Stapel ad Theophr. p. 1042.

(*k*) Aglaophotis. Apulejo. ἀγλαοφωτίς. Plin. XXIV. 17.

(l)

XII. ΠΕΡΙ' ΠΟΛΙ'ΟΥ.

Δεῖ δέ σε καὶ περὶ σῶμα φορεῖν πολίοιο κόρυμβον,
Πρὸς τὸν ἀπαυλισμὸν τὸν ἀπ' αἰθέρος, ὃν καλέουσιν
Ἄνθρωποι χαλεπὴν ἱερὴν νόσον ἀμπλακιῶτιν,
Εἰ δὲ σεληνιασμὸν, σωματικὴν δ' ἐπιπομπήν.
Καὶ κόπον ἐξελάσαι δυνατὴ τριφθεῖσα μετ' ὄξους,
Ἡ βοτάνη καταχεομένη πόδας ἀκροκορύμβους.

Schol. Ἄυτη ἡ βοτάνη φορουμένη περὶ τὸ σῶμα ὠφελεῖ πρὸς σεληνιασμὸν καὶ κόπον. Δυύαται δὲ τριφθεῖσα μετὰ ὄξους ἡ βοτάνη καὶ καταχεομένη πόδας ἀκροκορύμβους ὠφελεῖν.

XIII.

(l) Plin. l. c. Præcipiunt eruere noctu.

(m) Locus eſt mutilus & hiulcus & vix conjecturis ſupplendus, ideoque ſine interpretatione relictus.

(n) Ἐφιαλτίαν legendum: ἐφιαλτία dicitur & Aetio, quod ephialtem ſive incubum curet, ἐφιάλτης ſive ἐπιάλτης malum eſt, ubi aliquis noctu ſe gravi mole opprimi invadique ab alio credit: & crapula vel indigeſtione jugi laborantes afficere ſolet. Faunorum in quiete ludibria Plin. vocat. De ephialte V. Cœlium Aurel. III 3. tardar. Macrob. in ſomn. Scip. 1. 3. Paul. Ægin. III. 15. f. 30. edit. Græc Ald.

(o) ſuſpenſa collo, morbo comitiali correptis prodeſt Paul. Ægineta III. 13 f. 30. οἶδα δέ ποτε παιδίον, φησὶν ὁ Γαληνὸς· οὐδ' ὅλως ἐπιληφθὲν ἐξ οὗ τῆς ῥίζης τῆς γλυκυσίδος ἐφόρει, λέγει δὲ τὴν παιονίαν, μέγα καὶ πρόσφατον [ex Galen. vox μέρος h. l. inſerenda, & ex Ægin. πρόσφατον apud Galen non προσφάτου legend.) ἐξαρτώμενον τῷ τραχήλῳ. Novi, inquit Galenus, puerum quendam, qui omnino non correptus fuit morbo caduco, ex quo radicis glycyſidis, (pæoniam intelligit,) geſtabat magnam ac recentem partem de collo ſuſpenſam. Locus ille Galen. VI. ſimpl. ubi de glycyſide agit, lectione dignus eſt, eumque verſibus Latinis exhibet Macer. C 48. Vide & Aetium Tetrab. I. Serm. 1. Oribaſ. II. Simpl.

(p) Hunc & ſeq. verſum ἀνερμήνευτον reliqui, quoniam ex neutro, utpote mutilo & corrupto, commodum ſenſum elicere potui. De angelis 360. quorum h. l. mentio fit, varia poſſunt afferri. Decanorum ſacras herbas Galeno VI. Simpl. memoratas illuſtrantia: ſed non eſt h. l. hæc pluribus perſequi. Breviter, dividebant veteres Zodiacum in 12. partes, quarum ſingulas rurſus in 30. ſubdividentes particulas, h. e. tres decurias: unicuique decuriæ decanum, h. e. dæmonem vel angelum præficiebant. V. Scalig. ad Manil. Salmaſ. de annis climacter: & Petr. Petitum Miſcell. II. 16, pag. 131, 133. Præter hos decanos & alios fingebant ange-

XII. DE POLIO. (q)

Debes & ad corpus ferre polii corymbum, *(r)*
ad morbum *(s)* à cœlo immiſſum, quem vocant
homines gravem, ſacrum *(t)* morbum, errantem.
Alii vero lunarem, *(u)* corporis jactationem.
Et laſſitudinem potenter exigit trita in aceto
herba ipſa, ſummis pedibus affuſa.

Oooo XIII.

angelos 365. cœlorum præſides. Irenæus I.23. Nituntur 365. ementitorum cœlorum & nomina & principia & angelos & virtutes exponere. CCC. autem LX. quinque cœlorum locales poſitiones diſtribuunt ſimiliter ut mathematici. Illorum enim theoremata accipientes in ſuum characterem doctrinæ tranſtulerunt: eſſe autem principem illorum Ἀβράξας, & propter hoc CCCLXV. numerum habere in ſe. H. J. De portis angelorum præſidum, per quas cultores eorum principatus credebantur ingredi, vid. Origen. contr. Celſum, VI. p. 296. edit. Cantabrig.

(q) Polii duo genera recenſet Dioſcor. III. 124. p. 226. Unum, montanum eſt, τεύθριον nomine, candidum, tenue, palmi altitudine, ſemine plenum, capitulum in ſummo corymborum habens, canique hominis capillitium præferens: odore gravi nec injucundo. Alterum eſt campeſtre, majus, odore viribusque infirmius. German. Garten-Cypreß. De Polio Plin. XXI. 7. ubi inter alia ait: folia canis hominis ſimilia. folia polii caneſcere negat Salmaſ. affirmat ad Plin. Harduin. Qui polium Salmaſium non vidiſſe, Dodonæum non legiſſe, Plinium erroris inſimulando, ſuum prodidiſſe, ſat confidenter enuntiat. De Polio agit & Schol. Nicandri, in Verſ. ἢ πόλιον βαρύοδμον &c. quem vide.

(r) Corymbus proprie de hederis dicitur. κόρυμβοι κισσοῦ vert. racemi ſive acini hederæ: ſed rectius fecerit qui ipſam Græcam vocem retinuerit, ut recte monet Stephanus Theſ. Græc. T. 2. C. 385. Virgil. id fecit Eclog. III. V. 39. Diffuſos hedera veſtit pallente corymbos. Transfertur & ad alias herbas, quarum faſtigia comant, ut & alias res quæ prominent vel eminent.

(s) Morbum comitialem, qui & caducus, ut & Herculeus Latinis dicitur, Græci ἐπιληψίαν vocant, variis nominibus deſcribi à noſtro poeta certum eſt, ſed quid per ἀπαυλισμὸν proprie h. l. intelligi voluit, valde incertum. ἐπαυλισμὸς cubile denotat, Heſych. Αὖλιν κοίτην, ἐπαυλισμόν. cubile ab æthere vel cœlo, morbum à deo immiſſum, qualis comitialis morbus eſt, interpretor; quæ verſio variarum linguarum uſu confirmari poteſt. In ſacris litteris loquendi modus non ſemel oc-

XIII. ΜΩΛΥ.

Μῶλυ δ᾽ ῥιζοτομηθὲν ἀρεῖς πρὸς φάρμακα λυγρά,
Φαρμακίδων χαλεπῶν καὶ βάσκανα φῦλ᾽ ἀνθρώπων.
Τοῦτο γὰρ Ἑρμείας Λαερτιάδῃ Ὀδυσῆϊ
Δῶκε φορεῖν περὶ σῶμα περιζαψάμενον φυλάκειαν,
Αἰαίην ἐς νῆσον ὅτ᾽ εἰς κλυτὰ δώματα Κίρκης
Ἤει πολλὰ δέ οἱ κραδίη φρεσὶ μερμήριζεν.
Οὐ γὰρ ὡς ἑτέρως ἤδει δυνατοὺς ὑπαλύξαι.
Εἰ μὴ τοῦτο γε δῶκε διάκτορος Ἀργειφόντης,
Ἐκ γαίης ἀρύσας ἐναλίγκιον αἰθέϊ λευκῷ,

Ὡς

occurrit idem, ut & profanis, nam cubare pro ægrotare Horatius dixit. Si quis autem *ἀπαυλισμὸν ὑπ᾽ αἰθέρος* pernoctationem vel commorationem sub aere, velit interpretari, non puto à vero aberraret. *Σεληνιαζομένους* quorum mentio in Novo Fœdere, Matth. IV. 24. Syrus Paraphrastes transtulit, ודבר אגרא i. e. juxta Nic. Fullerum, Miscel. Theol. II. 17. p. 278. qui extra tecta (degunt) loca vasta & deserta libenter qui incolunt, ab hominum consvetudine abhorrentes, & vitam sub aere non tecto degentes. Ut ergo paraphrastes ille lunaticos i. e. epilepticos extra tecta collocavit, sic & poeta noster sub aere ponere potuit, morbumque ipsum commorationem sub aere nominare.

(t) *Ἱερὴ νόσος* Aretæo de caus. diut. affect. I. 4. vel ob magnitudinem vel quod à Deo immissus, & epilepticus dæmone correptus esse videatur, vel quod non humana ope queat tolli. Græcos appellasse *ἱερὸν* quidquid ingens ac præclarum haberi volebant, notat Fuchsius ad Nicol. Myrepsium de antidot. Sect. I. C. 218.

(u) *Σεληνιαζόμενος* est epilepticus, comitiali morbo correptus. Certum est multos veteres & recentiores auctores sic hanc vocem intetpretari. Vide Cæsarium Dial 2. ubi quærit, *πῶς τὸ εὐαγγέλιον σεληνιαζομένους λέγει τοὺς ἐπιληπτικούς.* Mich. Pselli opusculi *περὶ σεληνιασμοῦ*, cujus initium: *Σεληνιασμὸς φυσικόν τι τυγχάνει* &c mentio fit apud Leon. Allatium. *Σεληναῖον πάθος* Josephus Episc. Methonensis dixit, uti citat Carolus du Fresne, Glossar. col. 1348.

(x) Moly Homericum nobis ut & veteribus (quidquid dicant) ignotum. Rutam Silvestrem (*πήγανον ἄγριον*) quidam, teste Galeno moly vocarunt, alii *ἅρμαλαν*. (Paul. Ægineta *ἅρμαναν* habet) Syri *βησάσαν*. Inde distingvunt inter moly Cappadocicum & Homericum sive Arcadicum. Moly describit Theophrast.

M.

XIII. MOLY.

Moly (*x*) radicitus evulſum ſumes contra noxia venena
veneficorum atrocium ac faſcinationes hominum.
Ipſum enim Mercurius (*y*) Ulyſſi Laertis filio
dedit, ut portaret corpori alligatum ſui cuſtodia:
Ææam (*z*) in inſulam quando ad famoſam Circes domum
ibat, multa vero cor cum animo deliberabat.
Non enim ſciviſſet ſe ut alios potenter ſubducere
niſi hoc ipſum dediſſet nuntius Argicida.
Ex terra evulſum ſimile flore (*a*) albo

H Pl. IX. 15. V. Stapel. in not. p. 1127. ut & Plin. XXV. 4. memineruntque hujus herbæ varii auctores.

(*y*) Homer. Od. K. V. 302. ſeq. p. 208. de Mercurio qui Ulyſſi moly dedit, ut eum contra Circes veneficia armaret. Ἀργειφόντης ab Homero (ut & Heſiod. Oper. V. 77. διάκτορος Ἀργειφόντης, & paſſim) dicitur, quod Argum Mercurius occiderit. V. Schol. brevia ad Iliad. B. V. 103 ad voc. διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ p. 48.

(*z*) Homer. Λ. Od. V. 70. Νῆσον ἐς Αἰαίην. inſulam in Ææam. & K. V. 135. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον.

(*a*) Vel ſimile flori candido, inſtar lactis ſplendet, fructum ſed poſtea ferens: Dioſcor. IV. 54. ἄνθη, λευκοΐοις ὅμοια, γαλακτόχροα, florem albæ violæ ſimilem, lactei coloris. Galen. ἄνθος γαλακτῶδες.

(*b*) Moly flore ſimile eſt narciſſo, quoad florem, qui in caulis ipſius cacumine eſt albus, & quoad radicem, quæ eſt intus candida. Radice vero moly eſt ſimile narciſſi ſemini, quod eſt nigrum, teſte Dioſcor IV. 161. p. 304. ſeq. & ſic hunc verſ. potes vertere: narciſſo ſimilis radix nigra cernitur. De radice nigra conſentiunt omnes, de flore diſſentit Plin. Græcos dum aſſerit eum luteum pinxiſſe, V. Salmaſ. Homon. Hyl. Jatr. C. 39. p. 43. Homer. Od. K. V. 304. Ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ ἴκελον ἄνθος. radix quidem nigra erat, lacti quidem ſimilis flore. Ovid. Metam. XIV. V. 291. Homerum ſic expreſſit:

Pacifer huic florem dederat Cyllenius album,
Moly vocant ſuperi: nigra radice tenetur.

(*c*) ſuperſtitione omni rejecta affirmare licet, quod qui Deum univerſorum dominum rite

Ὡς γάλα λαμπόμενον καρποφθόρον, αὐτὰρ ἔπειτα
Ναρκίσσῳ ἴκελον ῥίζα ζοφοειῆς ἰδέσθαι,
Τὴν βοτάνην περὶ σῶμα φορῶν ἐχθροὺς ὑπαλύξεις.

rite absque omni ſuperſtitione & errore æqualiter conſtanterque colunt, & juxta Chriſti evangelium vivunt, atque ad ipſum caſtas preces dies noctesque pura mente deferunt, nec malis artibus ſunt ſuperabiles, nec dæmonum vi expugnabiles. Origenes idem affirmat VI. contra Celſ. p. 302. διαβεβαιούμεθα δὲ ἡμεῖς

καὶ

CAPUT XXVII.

DE APOLLODORO Athenienſi, Antigono Caryſtio & aliis quibusdam.

Apollodorus Athenienſis. 1. Ejus Bibliotheca num Epitome majoris operis. 2. Scriptores in ea laudati. 3. Editiones vulgatæ. 4. Promiſſæ. 5. Scripta hujus Apollodori deperdita. 6. Alii Apollodori. 7. De Antigono Caryſtio. 8. Parthenio. 9. Antonino Liberali. 10.

I.

DE Apollodoro Athenienſi ſcriptoribusque ejus cognominibus dictorum retrahit prope ac retinet multorum eruditorum calamus in hoc argumento jam exercitatus, Scipionis Tettii, *(a)* Joh. Meurſii,

(*a*) Tractatu ſive diſſertatione de Apollodoris, quæ adjuncta fertur editioni Bibliothecæ Apollodori Romanæ 1555. 8 cum Benedicti Aegii Spoletini verſione & notis, & non ita pridem in auctione quadam publica apud Batavos veniit quatuor fere florenis, licet mole perexigua ſit.

niveo lacti, post vero semen ferens:
narcisso (*b*) simile, radix nigra apparet.
190. Si corpus (*c*) herba hac alligatum erit, manus infestas effugies.

καὶ τῇ πείρᾳ παραλαβόντες, ὅτι οἱ καὶ χριστιανισμὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἐπὶ πᾶσι θεραπεύοντες Θεὸν καὶ βιοῦντες κατὰ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ, ταῖς προσαχθείσαις τε εὐχαῖς συνεχέστερον καὶ δεόντως νυκτὸς καὶ ἡμέρας χρώμενοι, οὔτε μαγείᾳ, οὔτε δαιμονίοις εἰσὶν ἁλωτοί.

---

sii, (*b*) Gerhardi Johannis Vossii, (*c*) Johan. Jonsii, (*d*) Thomæ Galei, (*e*) ne de Morerio, Hofmanno & Hendreichio (*f*) dicam. Non omittendum tamen mihi videtur pleniorem hujus lingvæ scriptorum notitiam tradere aggresso, nomen inter auctores græcos celeberrimum. Fuit itaque Apollodorus, Asclepiadæ (*g*) Filius, Atheniensis Grammaticus, discipulus Aristarchi Grammatici & Panætii Rhodii Diogenisque (*h*) Babylonii, Philosophorum Stoicorum. Chronicon suum perduxit usque ad Annum ab Ilii excidio 1040. hoc est Olympiad.

 CLVIII.

(*b*) In Bibliotheca Attica.
(*c*) De hist. gr. lib. 1. c. 21.
(*d*) lib. 2. c. 17. de scriptoribus Hist. Philosoph.
(*e*) In diss. de scriptoribus Mythologicis cap. 2. seq.
(*f*) Morerius & Hofmannus in Lexicis, atque Hendreichius in pandectis Brandenburg.
(*g*) Galeus existimavit Suidam, cum Ἀπολλόδωρον Ἀσκληπιάδου vocat, hoc ipso innuere illum discipulum fuisse Asclepiadæ Grammatici Myrleani. At quamvis constat genitivum ita positum nonnnnquam præceptorem denotare non semper parentem, (ut exemplis quibusdam docuit etiam Jonsius p. 14) quo minus tamen præsenti loco id mihi persvadeam, facit, quod Suidas mox præceptores Apollodori notat Panætium & Aristarchum. Atque ita video Clarissimum Neocorum quoque in suo Suida verba illa accepisse, ut Apollodorus Asclepiadæ filius denotetur.
(*h*) Scymnus Chius de Apollodoro nostro agens (licet non nominat) sub initium periegeseos:

Τῶν Ἀττικῶν τις γνησίωντε φιλολόγων
Γεγονὼς ἀκουστὴς Διογένους τοῦ Στωϊκοῦ,
Συνεσχολακὼς δὲ πολὺν Ἀριστάρχῳ χρόνον.

(*i*)

CLVIII. 4. idemque dicavit Attalo secundo Philadelpho (*i*) Pergami Regi, qui obiit Olymp. CLX. 3. ante CHRISTUM natum CXXXVIII. Quamdiu postea vixerit Appollodorus, non constat.

II. E scriptis ejus nihil ad nos pervenit præter *Bibliothecæ libros III.* in qua sicut post Apollodorum libris primoribus Bibliothecæ suæ Diodorus Siculus (verum non græca tantum sed Barbara quoque μυθολογούμενα persecutus) veluti per synopsin collegit, quæcunque (*k*) de Diis & Heroibus ad Trojana usque tempora fabulosas traditiones & genealogias jactabant græci Homerus, Hesiodus, Tragici, Cycliciq; Poetæ præcipue. Inde Salmasius p. 847. ad Solinum Apollodori Bibliothecam nihil aliud, quam Epitomen Cycli Epici esse observat. Photius cod. 186. περιεῖχε τὰ παλαιότατα τῶν Ἑλλήνων ὅσα τε περὶ Θεῶν καὶ Ἡρώων ὁ χρόνος αὐτοῖς δοξάζειν ἔδωκεν. Ὀνομασίας ποταμῶν καὶ χωρῶν καὶ ἐθνῶν καὶ πόλεων &c.

Vetus Epigramma:

Αἰῶνος σπείρημα ἀφυσσάμενος παρ᾽ ἐμεῖο
 Παιδείης, μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
Μηδ᾽ ἐς Ὁμηρείην σελίδ᾽ ἔμβλεπε, μηδ᾽ ἐλεγείην,
 Μὴ τραγικὴν Μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
Μὴ Κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον· ἐς μὲ γὰρ ἀθρῶν
 Εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ᾽ ὅσα κόσμος ἔχει.

Josephus Scaliger in elencho orationis Chronolog. Davidis Parei p. 81. *Apollodori Bibliotheca opus sane ingeniosissimum & elegantissimum, fabula est, non si homines, sed si hominibus attributa considerantur. Eam totam si velimus possumus κατὰ γενεὰς* (*l*) *in certum Chronicum conjicere.* Virorum doctorum sententiam, quibus hoc Apollodori opusculum vel plane indignum Apollodoro nostro visum est (*m*) aut existimata est Epitome ab

(*i*) Confer H. Dodvvelli diss. de ætate Scymni Chii T. 2. Geograph. minorum Clariss. Hudsoni p. 90. seq.

(*k*) Summa capita totius Bibliothecæ Apollodori, licet eo non nominato refert Lucianus de saltatione T. 1. p. 801 - 806.

(*l*) Genealogicas tabulas XVIII. ex Apollodoro concinnatas habes in editione Galei.

(*m*) Is. Vossius ad Melam p. 36. *Auctor ille qui de Diis scripsit quique Apollodori nomen vulgo præfert* (ex Aegii scilicet Spoletini errore titulus Bibliothecæ Apollodori præ-

ab *Euphorione* (n) vel *Sopatro* (o) concinnata ex libris XXIV. ejusdem Apollodori περὶ θεῶν: argumentis variis confutavit præstantissimus Galeus, hoc præcipue, quod diversum fuerit argumentum, tractandiq; ratio, & quod veteres, ut Schol. Sophoclis, Apollodori Bibliothecam ab opere περὶ Θεῶν diligenter distingvunt, quodq; eorum quæ ex libris περὶ Θεῶν passim allegantur, in Bibliotheca nec vola apparet nec vestigiũ. Hæc porro utrum ab ipso auctore in *tres libros* distincta fuerit, præter Photium, qui βιβλιδάριον vocat, dubium reddunt Codices MSti, in qua illam distinctionem viri docti (p) exstare negant. Librum secundum tamen allegat Homeri Græcus Scholiastes ille, qui sub Didymi nomine ambulat, ad Iliad. α. v. 42. Liber tertius (præter lacunam, quæ Icari nativitatem, Dædali incarcerationem & utriusque ad Cocalum fugam pag. 238. desiderari notat Galeus, è Tzetza ad Lycophronem illa utcunque supplens)

præfixus est *de Deorum origine libri* III. eum plane diversum opus à Bibliotheca, quæ exstat, fuerit opus Apollodori πολύβιβλον de Diis, alterum vero in Cod. MSS. Vaticano & Palatino, quos inspexit Gudius, tum in aliis Bibliothecarum Italiæ, Galliæ, Angliæ, quos memorat Galeus p. 35. tum apud Photium denique nullum alium quam Bibliothecæ titulum habet) *ad Atlantem in Hyperboreis Hesperidas collocat. Sed scriptum illud plane indignum est tanto Grammatico. Pleraque ea, quæ veteres citant ex Apollodoro de Diis, aut non exstant in hoc libro, aut saltem longe aliter concipiuntur. Unde liquet scriptum illud vel titulum mentiri, vel alterius esse Apollodori.* Vossio adsensus est Henr. Valesius teste Colonesio pag. 97. Opusc.

(n) Ita Barthius ad Statii lib. 1. Thebaid. Sed Euphorion Apollodoro antiquior fuit. Unde Barthium, quid scriberet non satis cogitasse affirmat Borremansius libro de Poetis p. 51. Adde Reinesii Epistolas ad Daumium p. 215. 216. Epitomen habere nos Apollodori etiam alibi affirmat Barthius ut LIII. 1. Adversar. sed de Euphorione recte tacet.

(o) Ita Tan. Faber ad Apollodorum p. 261. & Reinesius, Epist. ad Rupertum p. 410 seq. quibus fundus sententiæ suæ Photius cod. CLXI. συνείλεκται δὲ Σωπάτρῳ τὸ βιβλίον ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἱστοριῶν καὶ γραμμάτων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι μυθολογουμένων θεῶν διαλαμβάνει, ὃ συνείληκται ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου περὶ θεῶν γʹ λόγου. Ἀθηναῖος δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος ἦν γραμματικὸς τὴν τέχνην. Οὐκ ἐκ τοῦ τρίτου δὲ μόνον ἡ ἐκλογὴ αὐτῷ πεποίηται, ἀλλὰ δὲ καὶ ϛʹ καὶ δʹ καὶ εʹ καὶ θʹ, τοῦτε ιαʹ πάλιν καὶ ιϛʹ καὶ ιδʹ τε καὶ ιςʹ μέχρι τοῦ κδʹ. Sed parum verisimile est Photium tam male memorem fuisse, ut Cod. CLXXXVI. non observaret Sopatri se eclogas legere, cum scripsit: ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τεύχει (in quo Cononis narrationes) καὶ Ἀπολλοδώρου γραμματικοῦ βιβλιδάριον ἀνεγνώσθη μοι Βιβλιοθήκη αὐτῆς ἡ ἐπιγραφή. Nec video, quo argumento probaverit Valesius hæc non esse Photii. Neque magni momenti videtur, quod Tan.

plens) extrema parte mutilus eſt; itaque in editionibus adſcriptum, *λείπει πολλά, multa deſunt*, (q) tres ſcilicet vel quatuor paginæ de iis, quæ ſub initium libri tertii p. 151. receperat ipſe dicturum ſe de Phædra & Ariadne, de expeditione Amazonum adverſus Athenas, de Pelope ejusque regni diviſione, de belli Trojani origine, excidio Ilii & erroribus græcorum quorundam poſt captam Trojam. Quæ ſingula ex eodem Tzetza peti poſſunt, qui ſua videtur ex Apollodoro mutuatus eſſe.

III. Scriptorum, qui Apollodori in Bibliotheca laudantur, Catalogus (r) hic eſt:

Acuſilaus p. 68. 69. 78. 108. 160. 187. 203. 212. 231.
Alcmæonidis (s) ſcriptor 34.
Apollonii Rhodii Argonautica 55.
Aſclepiades Myrleanus 70. 151.
Aſius (t) Poeta 189.
Caſtor (u) Chronographus 69.
Cercops Mileſius 70. 77.
Demaratus 52.
Dionyſius (x) Mytilenæus 52.
Eumelus Poeta 189. 190. 203.
Euripides 72. 179. 186. 193.
Herodotus 52. 167.
Heſiodus 33. 54. 68. 69. 78. 81. 167. 178. 193. 224.
Heſiodi Aſpis 84.

Ho-

Tan. Faber p. 263. *Alibi dixit* (Apollodori Bibliotheca) *Aeacum ſervare claves Inferorum, quod videri poſſit eſſe ab homine Chriſtiano, quanquam ſcio Poetam dixiſſe πύλας ᾅδου. Alibi etiam ἀνίςασθαι videtur uſurpaſſe eo ſenſu quo ſcriptores noſtri, alibi alia.* Sic & inferum clauſtra dixit Apulejus XI. Mileſ. & σκότου πύλας Euripides. Confer Pauſaniæ locum & Axiochi platonici in notis Galei ad Apollodor. p. 52. Vindetum de vita functorum ſtatu p. 28 & Grotium ad Apoc. 1. 18. Apud Platonem quoque in Politico legas ἐκ τῶν τετελευκότων ἂυ κειμένων δὲ ἐν τῇ γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνιςαμένους καὶ ἀναβιωσαμένους.

(p) Gale diſſ. de ſcriptoribus Mytholog p. 40.

(q) Id. in notis ad Apollodor. p. 95 ſeq.

(r) Paginarum numerus reſpicit editionem Galeanam, in qua liber ſecundus pagina 67. tertius p. 147. incipit.

(s) Allegatur etiam à Strabone, & videtur fuiſſe pars Cycli Epici, perinde ut Naupactica, Νόςοι, θηβαΐς.

(t) Aſium Poetam præter eundem Strabonem laudant Pauſanias & Athenæus.

(u) Hunc Caſtorem Rhodium nonnulli, Voſſium ſecuti, Apollodoro crediderunt juniorem & Bibliothecam ideo Apollodori eſſe haud poſſe. Sed rectius Jonſius lib 2. c. 15. qui Apollodori æqualem fuiſſe obſervat

(x) De Dionyſio hoc Cycli Hiſtorici ſcriptore dixi lib. 2. c. 2. inter ſcripta Homeri deperdita vel ei ſuppoſita num. 15.

Homerus 9.78.81.148.167.
Mnesagoras 199.
Naupacticon scriptor 199.
Orphici 199.
Panyasis 15.199.224.
Pherecydes 12.15.24.52.70.95.132.148.157.177.189.213.
Philocrates 221.
Pisander 34.
Stesichorus 199.
Thebaidos scriptor 33.
Telesilla 167.
Tragici 69.77.78.

IV. Editiones Bibliothecæ Apollodori.

1. *Benedicti Aegii Spoletini*, cum ejus versione * & notis ac *Scipionis Tetti* de Apollodoris commentario Rom. 1555. 8.

2. *Commeliniana* cum ejusdem Aegii Spoletini versione, & variis lectionibus ab Hieronymo Commelino collectis, qui Græca ad plures MStos codices, Palatinos præcipue castigavit. Heidelb. 1599. 8.

3. *Lugdunensis* cum eadem versione Lugd. 1608. 8.

4. *Tanaquilli Fabri* cum eadem Spoletini versione sed à Fabro variis locis emendata, & notis quibusdam græca castigantibus. Salmurii 1661. 8. Justum commentarium idem Faber olim parasse se in Apollodorum significaverat Claudio Sarravio, sed postea mole deterritus consilium abjecit, ut testatur p. 259. *Ubi tantam* ὕλην, inquit, *quæ à me hinc & hinc congesta fuerat ex Pausania, Plutarcho, Poetis Græcis latinisque, scholiastis veteribus, Luciano, Origene, Tertulliano, Clemente, Lactantio, Herodoto Gyraldo, Meursio, Vossio, Bocharto totque aliis bonarum literarum proceribus, ubi, inquam, illam congeriem contemplatus sum, cœpi cohorrescere, & consilium ipse damnavi meum. Editio certe in tantam molem excrevisset, ut sine muli Mariani opera circumferri liber non potuisset.*

5. *Thomæ Galei*, qui inter quinque (z) scriptores antiquos græcos historiæ Poeticæ primum locum dedit Apollodoro, & dissertationem de scriptoribus ipsis, Apollodoro præcipue præmisit, libros in capita divisit, versionem Aegii à Fabro interpolatam adjunxit, denique ta-

* Reprehenditur à Barthio III. ad Statium p. 1585.

(z) Reliqui quatuor sunt, *Cononis* (de quo supra c. 15.) narrationes & *Ptolemæi Hephæstionis* (de quo infra libro quarto in Grammaticis) libri VII. (sive potius utriusque operis excerpta è Photii Bibl. cod. 186. & 190.) *Parthenii* Nicæni narrationes de amatoriis affectionibus & *Antonini Liberalis* transformationum sylloge, de quibus duobus postremis mox sum dicturus.

tabulis Genealogicis ac notis pereruditis Apollodorum illuſtravit Pariſ. 1675. 8.

Gallice, interprete *Jano Paſſeratio.* Pariſ. 1605. 12.

Latine Antvverp. 1565. 8. & Lovanii *8.* anno eodem.

V. Editiones promiſſæ.

Dolendum eſt *Bacheti Meziriaci & Henrici Valeſii* commentarios in Apollodori Bibliothecam intercidiſſe. De illo Claudius Sarravius p. 99. Epiſt. ad Alex. Morum data 14. Martii 1644. *Burgi Sebuſianorum diem obiit ante decem aut circiter annos vir inſignis Caſpar Bachetus Meziriacus. Habere ſe dicebat paratum Apollodorum cum eruditiſſimis commentariis, in quibus omnis Mythica Theologia explicatur. Vir erat doctus & accuratus ut conſtat ex ejus libello de Aeſopo & fabulis Aeſopicis aliquotque ſacris Epiſtolis ad Ovidianarum exemplum concinnatis, quæ omnia video à magnis viris in ſummo pretio haberi.* Sane concidiſſe fertur ſpes omnis edendi hujus operis, etſi Anno 1661. adhuc Tan. Faber ſcripſit in notis ad Apollodorum pag. 259. *Præterea nondum fortaſſe deſperandum eſt promiſſos olim Meziriaci commentarios editum iri; Ille certe aliquid præclarum & ſe dignum præſtiterit, qui quidem longe doctiſſimus fuerit, rem amplam habuerit, & otio abundarit plurimo.* De Henrico Valeſio Colomeſius in opuſculis pag. 97. *Parmi ſes ourages Manuſcrits il me dit qu' il avoit des remarques ſur l' Apollodore qui êcrit de Diis gentium, qu' il diſtingue tres doctement avec l' excellent Mr. Voſſius ſur Pomponius Mela, de celuy dont nous avons la Bibliotheque.*

VI. Scripta Apollodori deperdita.

Περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων. Athen XIV. p. 586. 591. Etymol. M. Harpocrat. & Suidas in *νάννιον* ac *Φανοστράτη.*

Ἀντιγραφὴ πρὸς τὴν Ἀριστοκλέους ἐπιστολὴν Athen. XIV. p. 636.

Γῆς περίοδος, κωμικῷ μέτρῳ. Chorographia, verſibus jambicis. Strabo XIV. p. 677. Steph. in *ἄβυλλοι* & *ἄυγιλα, γαυγάμηλα, νῆβαι* & *ὀρβῖται* ubi vide Holſten. At apud Tzetzem III. hiſt. 100. *τὸ περὶ νήσων, πόλεων καὶ δήμων βιβλίον* non referendum eſt ad Apollodorum, cujus nomen præceſſit, ſed Stephanum Byz. cujus nomen ſequitur, quod ex particula *ὧν* videtur eſſe perſpicuum.

Περὶ Δηλίων non videtur librum ſcripſiſſe Apollodorus, ſed obiter de illis quædam tradidiſſe in opere Etymologiarum, vel alio volumine. Vide

Vide Athen. IV. p. 172. seq. In iisdem etymologiis forte tradidit quoque rationem proverbii χραῦς σερίφιος, quam ex Apollodoro repetunt Hesychius & alii. Sic rursus apud Athenæum XI. p. 482. Κύμβα ποτήριον Ἀπολλόδωρος παφίοις, male de d amate Apollodori Comici cui titulus fuerit πάφιοι cogitarunt viri docti, nam sensus est, apud Paphios cymbam fuisse nomen poculi, idque tradidisse Apollodorum ἐν τῷ περὶ ἐτυμολογιῶν, ut diserte legas pagina proxima 483.

Δογμάτων συναγωγή. Laert. Chrysippo VII. 181. est Apollodori Ephilli Stoici de quo dixi cap. 15. hujus libri, & quem Laertius in Zenone VII. 39. diserte laudat ἐν τῷ πρώτῳ τῆς εἰς τὰ δόγματα εἰσαγωγῶν.

Περὶ Ἐπιχάρμου sextum librum allegat Suidas in καρδιῶττειν. Epicharmum Κωμῳδιογράφον in tomos sive volumina decem digessit Apollodorus Atheniensis teste Porphyrio in Plotini vita.

Ἐτυμολογίαι. Varro lib. IV. & V. de Lingua Lat. Harpocrat. Etymol. M. Schol. Apollonii & Librum *secundum* Athen. III. p. 63.

Ἠθικὴ quam laudat Laertius in Zenone, Apollodori Ephilli fuit.

Περὶ θεῶν opus de Diis in XXIV libros distributum, teste Photio: quo tempus ἄδηλον illustraverat Apollodorus, ut in Bibliotheca quæ exstat tempus μυθικὸν, & in Chronicis tempus ἱστορικόν. Vide Galei diss. de scriptoribus Mytholog. c. 4. Sopatri eclogas περὶ τῶν παρ' ἕλλησι μυθολογουμένων θεῶν ex Apollodoro concinnatas memorat Photius Cod. CLXI. Librum *Primum* Apollodori περὶ θεῶν allegat Steph. in Δωδώνη. *Secundum* Stobæus Eclog. Phys. & Erotianus sive Herodianus in χάρωπες. *Sextum* Harpocrat. in ἀποπομπάς. *Nonum* Steph. in Ἄρειος πάγος. *Quartum decimum* Macrob. 1. 17. Sat. *Decimum sextum* Steph. in Ἀρκάς. *Decimum septimum* Schol. Sophoclis Oedip. Col. v. 481. *Vicesimum* Porphyrius fragmento de Styge apud Stob. Eclog. Quamplurimis aliis idem opus laudatum sine librorum discimine, ut idem præstantissimus Galeus annotavit. Sæpius illud respicit Tzetzes ad Lycophronem, cum Apollodorum historicum Atheniensem allegat.

Περὶ θηρίων. Athen. XV. p. 681.

Apollodorum ἐν τῷ περὶ κρατῆρος ῥησειδίου de vocabulo crateris allegat Athenæus XI. p. 501. videtur respicere idem scriptum XI. p. 479. a. & 497. f.

Περὶ νεῶν καταλόγου libri XII. de navium Catalogo apud Homerum, opus

luculentum. Porphyrius apud Euſtathium ad Iliad. *β*. p. 199. καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐπραγματεύσατο τὰ περὶ τοῦ καταλόγου ἀρέσαι ἐν δώδεκα βιβλίοις. Laudat & reſpicit paſſim præter eundem, ſed cujus tempore jam periiſſe videtur Euſtathium, & auctorem ſchol. minorum in Homer. Strabo, ut VI. p. 254. IX. p. 405. 416. X. p. 453. 457. 460. XIV. p. 677 678. 680. Reprehendit & quandoque ut VII. p. 298. XII. p. 553. ſeq. XIV. p. 677. ſeq. Librum primum allegant Scholia minora ad Iliad. *β*. 103. Steph. in ἀργυρα, & πλαταιαὶ ſecundum Strabo I. p. 31. VII. p. 298. Scholia minora ad Iliad. *ά*. 42. Tzetzes Chil. VII. v. 761. quintum Athenæus III. pag. 82. ſeptimum Steph. in κορώνη. Laudatur etiam hoc opus à Schol. Apollonii III. 1089. & Steph. in Τένεδος.

Περὶ νομοθετῶν librum ſecundum citat Laert. in Solone lib. 1. ſect. 58.

Apollodorus ἐν τοῖς Ὁμήρου. Schol. Nicandri p. 80. Videtur reſpicere libros in navium Catalogum, de quibus jam dixi.

Περὶ μύρων καὶ στεφάνων. Athen. XV. p. 675. Forte Apollodori Medici.

Παρθικά. Athen. XV. p. 682. ſunt Apollodori Artemitæ, de quo infra.

Περὶ Σώφρονος de Sophrone ſive commentariorum in Sophronis mimos libri, Athen. III. p. 89. VII. p. 281. Etymol. M. in ἀλφηστής, ἀζαλὴς &c. Librum *tertium* allegat Athen. VII. p. 281. *quartum* Schol. Ariſtophanis ad Veſp. v. 483. Confer Caſaubonum ad Athenæum VII. 6.

Περὶ φιλοσόφων αἱρέσεων. Laert. in Solone lib. 1. ſect. 60. niſi ſit Apollodori Ephilli Stoici.

Τραγιάμβων primum auctorem fuiſſe Apollodorum ſcribit Suidas in Ἀπολλόδ. & τραγήματα. forte quod primus jambis ſcripſiſſet res ſerias Hiſtoriam ſcilicet & Geographiam. Confer Galei diſſ. de ſcriptoribus Mytholog. p. 47. ſeq.

Φυσικὴ, ſive Φυσικὴ κατ' ἀρχαίαν Laertio in Zenone laudata, auctorem potius habuit Apollodorum Ephillum Stoicum.

Χρονικά ſive χρονικὴ σύνταξις à Troja capta ad ſua usque tempora, verſibus jambicis, opus hiſtoriam annorum 1040. complexum atque Attalo Philadelpho Pergami Regi dedicatum teſte Scymno Chio. Vide Galei diſſ. de ſcriptoribus Mytholog. c. 6. Menagium ad Laert. lib. 1. ſect. 37. Librum *primum, ſecundum, tertium & quartum* Chronicorum laudat Stephanus Byz. *tertium* etiam Laertius IV. 23. 28. *octavum* hujus ut videtur operis Syncellus p. 185. Allegantur etiam

iam Apollodori Chronica à Diodoro Sic. Strabone, Luciano in longævis, Gellio XVII. 4. & aliis quam plurimis. Confer Jonsium p. 194. Præcipue diligenter eo in ætate Philosophorum assignanda usus est Laertius.

VII. Apollodori plures.

Apollodorus Adramyttenus. Strab. XI. pag. 525. sed legendum videtur Artemites. Ita quoque fortassis p. 516.

Apollodorus Architectus de quo supra c. 24. hujus libri §. 2. Vide & notas elegantissimi Hemsterhusii ad Pollucis X. cap. 51.

Apollodorus Artemites, Parthica scripsit memorata Straboni II. p. 118. XI. p. 509. & initio libri XV. Athenæo XV. p. 682. ubi librum *quartum.*

Apollodorus Aspendius Philologus in veteri Inscriptione Ephesina apud præstantiss. Sponium: ἡ βουλὴ ἐτίμησεν Πόπλιον Αἴλιον Φλαβιανὸν Ἀπολλόδωρον Ἀσπένδιον φιλόλογον. Τὸ ἡ μνημεῖον κατεσκεύασεν Πόπλιος Αἴλιος Φλαβιανὸς ζῶιλος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Apollodorus Atheniensis, pater Archelai qui Socratis Magister fuit. Laert. II. 16. Justinus Mart.

Apollodorus Atheniensis Comicus, de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Atheniensis, pictor, infra in σκιαγράφος.

Apollodorus Carystius Comicus de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Citieus, (al. *Scilleus*) ac *Tarentinus* laudantur à Plinio XX. 4. Forte alter horum Galeno laudatus scripsit περὶ θηρίων *de bestiis venenatis* Schol. Nicandri p. 50. b. & Plin. Indice lib. XI. περὶ μύρων καὶ στεφάνων Athen. XV. p. 675. Plin. *de odoribus* indice lib. XII. & XIII. περὶ βοτανῶν. Schol. Nicandri p. 47. b. *Apollodorus Medicus in volumine quo suasit Ptolemæo Regi quæ vina biberet.* Plin. XIV. 7.

Apollodorus Corcyreus Clem. Alex. V. Strom. p. 570.

Apollodorus Cumanus Grammaticus primus & Criticus dictus Clem. Alex. I. Strom. p. 309. Amphictyonibus honorem tribuentibus. Plin. VII. 37. Hist.

Apollodorus Cyrenæus Grammaticus Schol. Eurip. Oreste v. 1485. Etymol. M. in βωμολόχοι Athenæus XI. pag. 487. Suid. in ἄντικρυς & βδελύσσω. De poculis scripsisse innuit Athen. XI. p. 573. Etiam de Diis aliqua composuit si credimus Natali Comiti III. 16. 17. 18. & IX. 5. nisi Cyrenæum cum Atheniensi Grammatico confudit.

Apollodorus Cyzicenus Laert. in Democrito IX. 38. male Apollodotus legitur apud Clementem II. Strom. p. 417.

Apollodorus Democriti aſſectator qui Magica ſcripſit. Plin. XXIV. 17.

Apollodorus ὁ Δωρελεύς Schol. Theocriti Idyll. I. v. 52.

Apollodorus Ephillus, Stoicus, cujus eſt ἠθικὴ laudata Laertio in Zenone & φυσικὴ (κατὰ τὴν ἀρχαίαν) quam citat idem Laertius & Stobæus p. 20. Eclog. Vide quæ notavi ſupra c. 15. hujus libri, & Suidam in θέων. Idem forte eſt Apollodorus quem cum Chryſippo jungit Tertull. c. 15. de anima.

Apollodorus Epicureus ἐν πρώτῳ περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου. Laert. X. 2. Mentio ejusdem ſect. 10. & forte 25. ubi κηποτύραννος vocatur, quaſi regnum quoddam tenens in horto ſive Schola Epicuri, & quadringentorum amplius voluminum auctor, ac præceptor Zenonis Sidonii.

Apollodorus Erythræus Lactant. lib. 1. c. 6. & de ira Dei c. 22.

Apollodorus Gelous, Comicus, de quo ſupra lib. 2. c. 22.

Apollodorus ὁ γράψας τοὺς ὕμνους. Erotian. in τέρθρον.

Apollodorus Lemnius περὶ γεωργίας. Ariſtot. Politic. lib. 1. c. 7. Varro de re ruſt. Plinius indice libri 14. 17. 18.

Apollodorus Logiſticus. Laert. Solone I. 25. & Pythagora VIII. 12. Ἀριθμητικὸς Athenæo X. p. 458. Male Apollodotus apud Plutarchum de non ſuav. viv. ſecundum Epicur. p. 1094.

Apollodorus Mechanicus & Architectus de quo dixi cap. 24. hujus libri §. 2.

Apollodorus Megarenſis allegatur à Stobæo ut notavit Scipio Tettus & qui ex eo pleraque retulit Simlerus in Bibl.

Apollodorus Nicænus. Stephanus in Νίκαια. Male καίακα in Meurſii Bibl. Græca p. 1232.

Apollodorus Pergamenus Rhetor qui Auguſtum Imp. Apolloniæ inſtituit, auctor ſectæ Apollodoreæ, Strabo XIII. p. 625. qui & ejus τέχνας memorat. Allegatur ſæpiuſcule à Quintiliano, etiam in dialogo de Oratoribus. Vide & Sveton. Auguſto c. 89. Meminit & Plinius (niſi Apollonii nomen reponendum, indice lib. XV.) Euſebius Chron. & Lucian. Macrobiis, qui 82. annos vixiſſe teſtatur.

Apollodorus, Peripateticus forte, ad quem Epiſtola à Lynceo Samio Theophraſti diſcipulo ſcripta laudatur ab Athen. IX. 14.

Apollodorus Phalereus Socratis amantiſſimus, aliis omnibus aſper, ideo μανικὸς dictus. Plato Sympoſio, Plutarch. Catone minore In Epiſtolis Socraticis Allatianis p. 46. vocatur μαλακός, forte quod So-

Apol-

crati morituro tulit tunicam ex pretiosa lana pulchreque textam & simile pallium, rogavitque ut sic ornatus demum cicutam biberet. Ælian. I. Var. Hist. c. 16.

Apollodorus Rhetor. Vide supra, *Pergamenus.*

Apollodorus σκιαγράφος circa Ol. XCIII. Plin. XXXV. 9. Eustath. ad Iliad. κ'. Franciscus Junius Catalogo pictorum p. 24.

Apollodorus Scilleus. Supra in Citieo.

Apollodorus Socraticus, vide paulo ante, *Phalereus.*

Apollodorus statuarius Plin. XXXIV. 8.

Apollodorus Syllus. Cic. 1. de natura Deor. Nisi potius distincte legendum *Apollodorus, Syllus.*

Apollodorus Tarentinus Supra in *Citieus.*

Apollodorus Tarsensis Tragicus, de quo supra lib. 2. c. 19.

Apollodorus Telmissensis ἀνὴρ ἐλλόγιμος, de somniis scripsisse videtur. Laudatur Artemidoro lib. 1. c. 82.

Non raro etiam Apollodori nomen pro Apollonio positum observarunt viri docti, ut apud Stephanum, ubi Apollodori *Carica* allegantur, vel ubi *Pontica*, ut in Scholiis ad Apollon. Rhodium. Etiam Apollodorum Ephesium ingerunt nonnulli pro Artemidoro.

Fuit & Apollas adversus quem scripsit Chrysippus teste Laertio, VII. 193. 197. nescio an is qui Apollodorus dicitur apud Ciceronem 1. de natura Deor. c. 24. *Zeno quidem non eos solum qui tum erant, Apollodorum, Syllum, ceteros figebat maledictis* &. Ita enim rectius videtur locus iste legi in melioribus edit. quam ut alii conjungunt velut unius hominis nomen, *Apollodorus Syllus.* At Apollas ἐν τῷ περὶ τ̃ ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων, laudatus Athenæo IX. pag. 369. idem videtur viris doctis qui Marciano Heracleotæ p. 63 est Ἀπελλᾶς ὁ κυρηναῖος, & cujus Δελφικὰ allegat Clemens protreptico p. 31. Fuit & Apellas scepticus apud Laert. Timone IX. p. 597. ubi citatur ejus liber cui ab alio Sceptico hujus nominis titulum fecerat Agrippam. Etiam apud Sextum Empiricum mentionem hujus Apellæ fieri, notavit Meursius, qui locus me fugit. Alios Apellas refert Menagius ad Laertii Chrysippum pag. 342. & Grotius ad Rom. XVI. 10.

Non omittendus & Apollos in sacro Actorum Apostolicorum libro XVIII. 24. & 1. Cor. I. 12. III. 4. &c. & Tit. III. 13. atque in Clementis Romani Epistola c. 47. memoratus, quia Ἀπολλῶς per contractio-

nem pro Apollodoro dictum esse notavit Salmasius Epist. ad Menagium de Herode infanticida p. 65. Ἀπολλὼς ὁ Ἀλεξανδρεὺς λόγιος, ὁ ποτιστὴς τῶν χελεσῶ μαθητῶν *inter discipulos Christi rigator*, ita enim reddenda mihi videntur verba S. Nili II. 49. Epist. *vir Alexandrinus ex Judæis valde eloquens & perfectus in lege, Episcopus Corinthicorum*. S. Hieron. in Tit. III. 13. De eo consulendi Jo. Prideausius Opp. latin. p. 463. seq. & Clarissimus Vitringa III. 21. Var. Obs.

Apollodorus ἐν ῥυτίνῳ allegatur à Plutarcho quæst Græc. p. 301. nec dubitarunt aliqui ῥύτινον Apollodori Comici dramatibus adscribere. Sed locum consideranti patebit Historicum opus respici, Apollodori forte Tarentini, & fortasse pro ἐν ῥυτίνῳ legendum est Ταραντῖνος, licet de Tarentinorum duce Dinone alius quoque Apollodorus tradere hoc potuerit quod commemorat jam dicto loco Plutarchus, eum præcone suffragia plura contra sententiam lata jactante, prætulisse pauciora, ἀλλ' αὗται, inquit, βελτείες, *at hæc meliora sunt*.

Prætero alios Apollodoros ut *Tyrannum Cassandrensem* de quo Ælianus XIV. 41. XV. 15. Var. Excerpta Peiresc. p. 265. Plutarch. de sera numinis vindicta p. 555. 556. Polyænus, Muret. XVII. 17. Var. lect. &c. *Cyzicenum, ducem Atheniensium*. Ælian. XIV. 5. Var. Apollodorum *Amphipolitanum* præfectum Babylonis Diodor. Sic. XVII. p. 538. Curt. V. 9. Arrian. VII. p. 161. seq. *Apollodorum Siculum*. Plutarch. Cæsare p. 731. *Apollodorum* sub Honorio & Arcadio Impp. Comitem & Procos. Africæ, ad quem aliquot Symmachi Epistolæ exstant. Conf. Jac. Godofredus in prosopographia Cod. Theodosiani pag. 350. seq. T. 6. Fuerunt & Apollodori inter Archontes Athenis Ol. LXXXVII. 3. CVII. 3. CXIV. 4. CXV. 2.

VIII. Apollodoro subjiciam ANTIGONUM, illo licet antiquiorem, utpote qui sub Ptolemæo Philadelpho scripsit. (a) Hujus unicus libellus ad nos pervenit ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή, *Historiarum mirabilium collectio*, qua mirandæ (b) & singulares observationes de animalibus & aliis rebus naturalibus breviter referuntur, excerptæ ex auctore libri de admirandis auditionibus qui inter Aristotelis scripta (c) legitur (à cap. XXXII - CXXVII.) tum è Callimachi (d) ἐκλογῇ τῶν παρα-

(a) H. Dodwell. diss. de ætate peripli Hannonis §. 21. Voss. Hist. Gr. lib. 1. c. 12.

(b) Alios mirabilium & paradoxarum narrationum scriptores retuli lib. I. c. XX. §. IV.

(c) Vide quæ supra cap. VI. § XXI.

(d) Observatum hoc clarissimo Bentleio, qui multa Antigoni loca egregie illustrat atque emendat in fragmentis Callimachi p. 328. seq.

παραδόξων (à cap. CXLIV - CLXXXIX. five ad finem libri) & aliis quibusdam fcriptoribus, quorum Catalogum è Meurfii editione fubjunxi:

Æfchylus τοξότισι. cap. 127.
Alcman. 27
Amelefagoras Athenienfis Ἀτθίδι. 12.
Amometi ἀνάπλους ἐκ Μέμφεως εἰς τὴν καλουμένην ἵσιδος κρήνην. 164.
Archelaus Ægyptius περὶ παραδόξων. 23.
Περὶ θαυμασίων. 96.
Ariftoteles. 18. 23. 26. 31. 43. 52. 159. 185.
περὶ ζώων 66.
Callimachus 177. Ægyptius 51. Callimachi Cyrenæi ἐκλογὴ παραδόξων. 144.
Ctefias 16. 160. 165. 181. 182.
Eudoxus 135. 144. 153. 162. 169. 177. 178.
Hellanicus Lesbius 109.
Heraclides 167.
Herodotus. 25.
Hippon Rheginus. 133.
Homerus 28.
Lycus 66. 148. 170. 175. 188. Rheginus 154.
Megafthenes Ἰνδικοῖς 147.
Myrfilus λεσβιακοῖς 5. 17. 129.
Nicagoras 137.
Phanias 171. 187.
Philetas 8. 23.
Philo Αἰθιοπικοῖς 160.
Philoxenus. 141.
Pindarus 155.
Polycritus 150.
Σαμιακῶν ὅρων auctor 132.
Theophraftus 145. 174.
Theopompus 14. 15. 131. 152. 156. 180. 186. 189.
Timæus. 149. 155. 168. Ejus Σικελικαῖς ἱστορίαις 1.
Zenophilus 166.

Primus Antigonum Græce & latine cum verfione fua edidit *Guil. Xylander* defcriptum è Bibl. Palatinæ *vetuftiffimis membranis, rariffimo mihique alias nunquam vifo litterarum genere confcriptis*, quæ ejus funt verba in præf. ad Albertum à Steten. Prodiit Xylandri editio una cum M. Antonini libris εἰς ἑαυτὸν & Apollonii Dyfcoli θαυμασίοις, ac Phlegonte Tralliano, Græce, & feorfim latina Xylandri horum librorum verfione Bafil. 1568. 8. *Joannes* deinde *Meurfius* Antigonum feorfim edidit cum interpretatione Xylandri, addiditque eruditas notas Lugd. Bat. 1619. 4. exemplis quibusdam hujus editionis annum 1622. præferentibus. Nam Londinenfem Hendreichio memoratam Chimæricam effe exi-

stimo, neque vidi alteram Xylandri Argentoratensem quam idem commemorat Anni 1590. 8.

Præter hanc ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγὴν Phlegonti c. 28. mirabil. & Stephano Byz. laudatam in * γύαρος, scripserat Antigonus Carystius etiam alia, ut:

- Βίους sive vitas Philosophorum Laertio & Athenæo, Eusebio XIV. 18. præp. & Hieron. de script. Eccl. celebratas de quo opere videndus Jonsius II. 4. Respicit & Suidas in ἀποθλαδίας.
- Περὶ ζώων Hesych. in Ἴλιοι
- Περὶ λέξεως Athen. III. p. 88. VII. p. 297. 303.
- Poema Heroicum cujus titulus Ἀντίπατρος, Athen. III. pag. 82. qui duos inde versus adducit.

Videntur etiam huic Antigono tribuendæ ἀλλοιώσεις sive Metamorphoseon liber quem laudat Antoninus Liberalis c. 23. At ἱστορικὰ ὑπομνήματα quæ ex Athenæi XIII. p. 610. inter scripta hujus Antigoni doctissimus Vossius refert, Carystio Pergameno tribuenda sunt ex plurimis aliis. Athenæi locis, non Antigono qui à patria Carysto Euboeæ civitate Carystius dicitur. Alii fuerunt (1) Antigonus Alexandrinus Grammaticus allegatus ab Erotiano in procemio & in περίωνια. Hic forte respicitur à Scholiaste Nicandri, ubi citat Antigonum. (2) Antigonus Cumanus qui de re rustica scripsit, laudatus Varroni, Plinio, Columellæ. (3) Antigonus pictor qui de pictura scripsit teste Plinio XXXV. 10. περὶ πινάκων, *De tabulis pictorum*. Laert. Chrysippo VII. sect. 188. Diversus ut videtur (4) Antigonus qui de torevtice scripsit, teste rursus Plinio in indice libri XXXIV. Hunc inter statuarios commemoratum de arte sua scripsisse ait XXXIV. 8. Videtur etiam fuisse (5) Antigonus quidam Mathematicus, ut ex auctore scholiorum Græcorum in tetrabiblon Ptolemæi p. 201. Meursius colligit, idem ut suspicor qui inter Arati interpretes recensetur. (6) Antigonus Rex Macedoniæ cujus Epistolam ad Zenonem Citieum refert Laertius VII. 7. Eruditionem hujus Antigoni Diocles in Epistola προφυλακτικῇ apud Paulum Æginetam lib. 1. c. ult. prædicat his verbis: ἐπειδή σοι συμβαίνει μουσικωτάτῳ πάντων βασιλέων γεγονέναι, καὶ πλεῖστον χρόνον βεβιωκέναι, φιλοσοφίας τε πάσης ἔμπειρον ὄντα τυγχάνειν, καὶ τοῖς μαθηματικοῖς πρωταγωνιστήν, ὑπολαμβάνων βασιλικὴν καὶ οἰκείαν εἶναι τὴν φιλοσοφίαν τὴν περὶ τῶν ὑγιεινῶν ἀκολούθως

καὶ

καὶ θεωρίαν, γέγραφά σοι &c. Fueritne is auctor περιηγήσεως Μακεδονικῆς laudatæ à Stephano in ἀβαντίς, dubito. Alius certe (7) Antigonus Italicæ Historicæ scriptor quem laudat Festus in Romam, & Dionysius Hal. 1. Antiqv. p. 5. At Plutarchus in Romulo p. 28. Antigoni Regis dictum refert, non ut Vossio visum, Antigoni scriptoris Italicam historiam respicit. (8) Antigonus Medicus insignis castrensis cujus pastillum ad capitis dolorem refert Galenus 2. de medicam. secundum locos c. 2. Meminit ejusdem Marcellus Empiricus & collyrium ejus commendat c. 8.

IX. Cum Apollodoro Clariss. Galeus edidit PARTHENII Nicæni *volumen quod de amantibus composuit* uti Probus ad Eclog. 3. Virgilii vocat ad c. 15. hujus libri respiciens: sive narrationes soluto sermone scriptas de iis quæ amantibus acciderunt: Παρθενίου Νικαέως περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων ad *Cornelium Gallum* * qui sub Augusto Imp. floruit & svavitate carminum excelluit, ad quæ componenda perquam oportunam hujuscemodi narrationum lectionem ipsi commendat. Τὰ πλεῖστα αὐτῷ τε παρέσαι εἰς ἔπη καὶ ἐλεγείας ἀνάγειν τὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἁρμόδια &c. Scriptores è quibus narrationes suas collegit Parthenius, hi sunt:

Alexander Ætolus, ex cujus carmine Elegiaco cui titulum fecerat Apollinem profert versus quatuor & triginta. c. 14.
Andrisci Ναξιακά. c. 9.
Apollonii Rhodii Ἀργοναυτικῶν ά. c. 28. Καῦνος. c. 1. sive καύνου κτίσις, c. 11. Poema Epicum cujus decem versiculos Parthenius conservavit, emendavit Is. Vossius ad Melæ lib. 1. c. 16.
Aristocritus c. 11.
Aristodemus ὁ Νυσαεὺς ἐν ά ἱστοριῶν. c. 8.
Aristoteles c. 14.
Asclepiades Myrleanus Βιθυνιακῶν ά. c. 35.
Cephalo Gergithius ἐν Τρωϊκοῖς. c. 4. & 34.
Dectades. c. 13.
Diodorus ἐπαίτης (Gesnero *Medicus*, Vossio *circulator*: sed interpres forte

* Xylander in Stephano suo Byz. annotavit Antigonum Carystium hunc ipsum esse cujus θαυμάσια nuper in lucem emiserit. Non primum itaque hoc à Meursio observatum fuit.

* De hoc Gallo videndus Vir doctrina & ingenio præstans Justus Fontanini libro de scriptoribus Forojuliensibus.

forte rectius legit *Eaites*) ἐν ἐλεγείαις. c. 14. Galeus in notis ad Parthenium pro *Diodoro* mavult *Dionysiodorum* Troezenium. Vossius lib. de poetis Græcis, memoriæ ut videtur lapsu pro Diodoro Dionysium posuit.

Euphorion Ἀπολλοδώρῳ. c. 28. Θρακί c. 13. & 26.

Hegesippus Μιλησιακῶν α΄. c. 16. Παλληνιακοῖς. c. 6.

Hellanicus Τρωϊκῶν α΄ c. 34.

Hermesianax c. 22. Λεόντι (sive Λεοντίῳ ut apud Antoninum Liberalem c. 39.) cap. 5.

Ὁ τὴν Λέσβου κτίσιν ποιήσας (Apollonius forte Rhodius) c. 21. ubi ex illo poemate versus Heroicos viginti & unum affert.

Licymnius Chius μελοποιός. c. 22.

Οἱ τὰ Μιλησιακά. c. 14. Vide supra in Hegesippo.

Moero, Μοιρὼ (poetria Byzantia) ἐν ταῖς ἀραῖς. c. 27.

Neanthes ἐν β΄. c. 33.

Nicænetus c. 11. Λύρκῳ. c. 1.

Nicander c. 34. ἐν τῷ περὶ ποιητῶν. c. 4.

Phanias Eresius. c. 7.

Philetas ἑρμῇ. c. 2.

Phylarchus c. 25. & 31. ἐν ιέ. (interpres *libro IV.*) c. 15.

Simmias Rhodius c. 33.

Sophocles Εὐρυάλῳ c. 3.

Theophrastus ἐν τῷ πρὸς τοὺς καιρούς. (interpres libro IV.) c. 9. ἐν α΄ τῶν πρὸς τοὺς καιρούς. c. 18.

Timæus Σικελικοῖς. c. 29.

Xanthus Λυδιακοῖς. c. 33.

Primus hunc scriptorem in lucem edidit cum versione sua *Joannes Cornarius* Zviccaviensis, Basil. 1531. 8. apud Frobenium. Cum eadem interpretatione prodiit iterum Bas. 1555. & ex officina Commelini Græce & latine junctus Achillis Tatii, & Longi Eroticis A. 1601. 8. Vidi etiam latine cum Eustathii sive Evmathii amoribus excusum Lugduni Bat. 1618. 12. Gallice vertit *Johannes Fornerius* una cum Plutarchi narrationibus amatoriis Paris. apud Ægidium Robinotum 1556. 8. Denique cum Apollodoro & aliis nitide recudi curavit *Tho Galeus*, additis brevibus sed eruditis notis, quibus interpretis etiam subinde errata quædam emendavit Paris. 1675. 8.

Eun-

Eundem esse Parthenium qui has narrationes prosa scripsit & Poetam hujus nominis, docet auctor ipse versus suos de Biblide & Cauno referens c. 11. Tum Plutarchus qui in parallelis minoribus p. 308. cum de Leucone & Cyanippo narrationem è capite 10. repetisset, subjungit: ὡς Παρθένιος ὁ ποιητής. Itaque non dubito eum ipsum esse cujus Stephanus in Νίκαια meminit, Lucianus vero de scribenda Hist. T. 1. pag. 637. jungit cum Euphorione & Callimacho: quemque Suidas tradit Heraclidis & Eudoræ, sive ex Hermippo quodam juniore (Smyrnæus enim ille qui de vitis scripsit Parthenio antiquior fuit) Tethæ filium Nicænsem vel Myrleanum ἐλεγειοποιὸν καὶ μέτρων διαφόρων ποιητὴν, captum à Cinna in bello Mithridatico (Anno U. C. saltem 670.) postea propter doctrinam liberum dimissum, usque ad Cæsaris Tiberii tempora vixisse. Tiberius * imperare cœpit A. U. C. 767. centum fere post Cinnam interfectum annis. Itaque Tiberii nomen vel à Suida vel ab alio quodam præter rem esse adjectum non dubito, quanquam Parthenio h. e. poematis ipsius delectatum Tiberium auctor est Svetonius c. 70. *Fecit & Græca poemata imitatus Euphorionem & Rhianum & Parthenium, quibus Poetis admodum delectatus, scripta eorum & imagines publicis Bibliothecis inter veteres & præcipuos auctores collocavit.* Virgilium Parthenio præceptore usum in Græcis, & quædam illius versibus suis expressisse notant Macrobius V. 17. & Gellius IX. 9. & XIII. 26. sed & in codice Bibl. Ambrosianæ ** Moreto Virgilii hæc verba adscripta observavit Is. Vossius: *Parthenius Moretum scripsit in Græco, quem Virgilius imitatus est.* Scripta Parthenii hæc commemorantur in veterum monumentis:

Ἀνθίππη. Steph. in Κραννίδες, Λάμπεια.
Ἀρήτης (conjugis) ἐγκώμιον. Libris III. Suidas in Παρθ.
Ἀρήτης ἐπικήδειον. id.
Εἰς Ἀρχελαΐδα ἐπικήδειον. Hephæstio p. 4. qui totum elegiacum fuisse testatur, solo extremo versu jambico adjuncto.
Εἰς Αὐξίθεμιν ἐπικήδειον. Steph. in Γαλλήσιον.
Δῆλος Steph. in Βεληδόνιοι & Χρωύνοι, & Ἄγνος ubi vide Holsten. & Salmas.

* Doctissimus Vossius existimat verba Suidæ accipi posse de tempore quo Tiberius florere & rem gerere cœpit, 29. antequam imperaret annis. Sed usu veterum scriptorum constat tempora Imperatorum non de aliis quam Imperii annis computari.

** Vide Vossium Patrem de Poetis Græcis p. 70.

maſ. ad Solin. p. 842. ex quo loco videtur referendum hoc poema ad Parthenium Phocenſem.

Ἐλεγεῖαι. Artemidor. IV. 64.

Ἐλεγεῖα εἰς Ἀφροδίτην. Steph. in ἀκαμαίτιον, Suid. παρθ. Male ad Chium Parthenium referuntur in Schol. Græcis recentibus ad Anthologiam Epigrammatum Græcor. II. 50. p. 236.

Ἡρακλῆς. Steph. in Ἴσσα & οἰνώνη Etymol. M. in αὐρέσχας & ἐξέσχηλος.

Ἴφικλος Steph. in ἀράφεια.

Κελαινάγορας· Etymol. M. in ἄρπυς.

Λευκάδιαι Steph. in Ἰβηρίαι.

Μεταμορφώσεις. Suid. in Νέστωρ (licet Parthenio Chio tribuit in παρθ.) Euſtath. ad Dionyſ. v. 420. ὡς παρθένιος ὁ τὰς μεταμορφώσεις γράψαι λεγόμενος. Vide & ad Iliad. ζ. pag. 248. edit. Baſil. His uſum Ovidium non dubitant Gyraldus & Voſſius.

Moretum quod imitatus eſt Virgilius, ut paulo ante dixi.

Προπεμπτικόν Steph. in κώρυκος.

Memoratur præterea Parthenius à Stephano in Νέμαυσος, Νίκαια, βορυσθένης, & ἐλεφαντίνη, quæ loca in indice ſcriptorum editioni Berkelianæ ſubjecto, ut non pauca alia deſiderantur.

Vir inſignis Janus Cornarius ſuſpicatus eſt *librum de fluminibus* de quo inter Plutarchi ſcripta dicam, auctorem agnoſcere hunc Parthenium, ſed parum veriſimilitudinis habet illa ſententia.

Fuit & *Parthenius Phocenſis* Stephano memoratus in Γότθοι, Δεκέντιοι & ἄγγελος, niſi Φωκαεὺς ſcriptum aliquando pro Νικαεύς, aut Nicæni illius quem Stephanus quoque in Νίκαια agnoſcit, cum Phocenſis ſcriptis à Stephano confuſa. Cæterum Phocenſis iſte Parthenius haud diverſus * mihi videtur ab eo quem *Parthenium Dionyſii* vocat Athenæus laudato primo ejus libro περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς λέξεων ζητουμένων XI. p. 467. 501. & XV. p. 680. eundem reſpicit Euſtathius ad Iliad ψ. p. 1412. & in Odyſſ. ό. p. 567. Hunc Grammaticum vocat Suidas in Διονύσ. & Dionyſii Alexandrini à Nerone usque ad Trajanum clari diſcipulum fuiſſe teſtatur. Minus præclare ſenſiſſe de Homeri poematis, nec dubitaſſe Iliadem ſtercus, ** vel ſentes, Odyſſeam lutum appellare, appa-ret

* Phocenſem à Parthenio Dionyſii diſtingvit Vir præſtantiſſimus lib. 2. de Hiſt. Græcis c. 1.

** Πηλὸν Ὀδυσσείην καὶ βάτον Ἰλιάδα. Pro βάτον Clariſſ. Neocorus legit πάτον.

ret ex Epigrammate veteri græco, quod in lucem edidit doctissimus Neocorus ad Suidam in Παρθένι☉. Ibidem Suidas alterius *Parthenii* facit mentionem patria *Chii*, Thestoris quem carmine celebravit, filius: qui ad Homerum originem generis sui referebat, sed (propter genus forte scribendi parum lucidum atque digestum) cognominatus est *Chaos*. Huic Metamorphoses, quæ Parthenii Nicæni sunt, male isthoc loco tribui, ipso Suida auctore constat in Νέστωρ, ut paulo ante notabam.

X. Collectionem scriptorum Historiæ Poeticæ Galeanam claudit ANTONINUS LIBERALIS, de quo & ipso pauca hoc loco addere, atque ita capiti huic colophonem imponere constitui. Nihil hujus scriptoris habemus præter Μεταμορφώσεων συναγωγὴν sive *transformationum narrationes* capitibus XLI. collectas ex scriptoribus quorum nomina infra vides:

Antigonus ἐν τοῖς ἀλλοιώσεσι. c. 23.
Apollonius Rhodius ἐν ἐπιγράμμασι. c. 23.
Areus Laco Ἀρεὺς ὁ Λάκων ἐν ᾄσματι κύκνῳ. c. 12.
Athanadas Ἀμβρακικοῖς. c. 4.
Boeus (Plinio etiam & Athenæo laudatus) ὀρνιθογονίᾳ. c. 3. 11. *libro primo* c. 7. *libro secundo* c. 16. 18. 19. 20. 21.
Corinna c. 10. ἑτεροιουμένων α΄. cap. 25.
Didymarchus μεταμορφώσεων γ΄. c. 23.
Hermesianax Λεοντίῳ β΄. c. 39.
Hesiodus ἐν μεγάλαις ἠοίαις. c. 23.
Menecrates. c. 35.
Nicander c. 35. ἑτεροιουμένων α΄. c. 4. 22. 23. 38. β΄. c. 13. 17. 30. 31. γ΄. c. 1. 2. δ΄. c. 8. 9. 10. 12. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 32.
Pamphilus α΄. c. 23.
Pherecydes c. 33.
Simmius Rhodius, Ἀπόλλωνι c. 20.
Xanthus Lyciacis c. 35.

Quis demum fuerit hic Liberalis, vel quando vixerit, perquam est incertum, etsi antiqvum esse & scribendi ratio & quibus usus est monumenta jam pridem universa deperdita, fidem faciunt. Certe non multo juniorem esse mihi persvadeo Æbutio Liberali cui libros de beneficiis Sene-

Seneca inscripsit quemque laudat Epistola XCI. neque M. Antonio Liberali Rhetore Palæmonis æmulo, de quo in libri de claris Rhetoribus parte deperdita egerat Svetonius, ut ex indice capitum apparet, quemq; in Chronico sub Claudii Imp. temporibus memorat S. Hieronymus. Non eundem * autem cum isthoc Rhetore latino esse præsentem Metamorphoseon scriptorem Græcum, facile crediderim Josepho Scaligero qui p. 19 . ad Euseb. & in animadvers. ad Rob. Titium p. 15. 16. atq; alibi Antonii (non Antonini) Liberalis Metamorphoses laudat. Diversum esse, non uno etiam argumento contendit Vossius III. de Hist. Græcis p. 326. Confer Maussaci diss. ad Plutarchum de fluminibus p. 30. ubi testatur nonnullos istum quoque de fluminibus librum Liberali Metamorphoseon scriptori levi conjectura tribuisse. Primus συναγωγὴν Antonini Liberalis è codice Palatino una cum Parthenio edidit Græce vir præstantissimus *Guil. Xylander*, suamq; seorsim subjunxit latinam interpretationem Basileæ A. 1568. 8. Nostra ætate plurium virorum eruditorum in hoc scriptore proferendo versata industria est, nam & *Abrahamus Berkelius* Græce & latine edidit cum Xylandri versione ac suis castigationibus Lugd. Bat. 1674. 12. Hinc. *Tho. Munkerus* cum notis suis vulgavit Amstelod. 1676. 12. Denique *Tho. Galeus* notas & ipse subjunxit suæ editioni, qua Antoninum Liberalem cum eadem Xylandri interpretatione jussit postremum comparere inter scriptores Græcos antiquos Historiæ Poeticæ , nitidis typis excusos Parisiis 1675. 8. Fuit & Tiberius quidam Claudius Liberalis, cujus mentio in veteri inscriptione apud Sponium p. 61. Misc. Metamorphoses è veteribus Græcis scripsere præter Liberalem & quos ipse laudat Antigonum, Corinnam, Didymarchum & Nicandrum, Callisthenes, Dorotheus sive Theodorus, Nestor Larandensis, Parthenius & Adrianus Sophista.

* pro eodem habent If. Casaub. ad Sveton. Abr. Berkelius & alii.

CA-

CAPUT XXVIII.

De ANTHOLOGIA ſive FLORIDIS epigrammatum Græcorum.

E Franciſci Vavaſſoris, Jeſu Socii, libro de Epigrammate caput XVI. cum nonnullis obſervationibus. De collectione Epigrammatum Græcorum facta à Meleagro Gadareno. Catalogus Poetarum quorum Epigrammata in eadem continebantur. 1. Obiter de altera Conſtantini Cephalæ. ibid. De collectione Philippi Theſſalonicenſis. 2. De quarta Agathiæ Myrinæi. 3. De quinta Maximi Planudæ, quæ, nec integra tamen, edita eſt. 4. Epigrammata antiqua jam olim ex inſcriptionibus & monumentis publicis collecta. ibid. in notis. Editiones & interpretes Anthologiæ Epigrammatum Græcorum 5. Editiones promiſſæ Menardi, Salmaſii &c, tum quæ brevi exſpectatur Viri Clariſſ. Jo. Clerici cum Hugonis Grotii latina verſione. 6. Catalogus Poetarum qui Epigrammata compoſuerunt, cum variis obſervationibus. 7.

I.

DEbere nos iis plurimum, qui epigrammata varia, quaſi disjecta membra, collegerunt in unum corpus, niſi agnoſcimus ac fatemur, ingrati profecto ſimus. Cum enim opuſcula hæc tam parva, mole ſe non ſatis ulla ſua tueantur, neque ſponte, ut grandiores libri, conſiſtant, facile elabantur è manibus, ſpargantur paſſim, deliteſcant & obſoleſcant in angulis, ubicunque negligantur prorſus: quid futurum erat, niſi colligentis unius aut alterius diligentia & ſedulitas Sibyllinis hiſce foliis ſubveniſſet? quantum nos facturi damnum fuimus: quam multa, quamque præclara, quæ ante nos fuerunt, atque in omni poſteritate erunt, ingenii ac literarum monumenta perdituri? Collegerunt autem apud Græcos epigrammata ſuorum viri inſignes, & ipſi poetæ, primum *Meleager*, deinde *Philippus*, tum *Agathias*, ad extremum,

ſed longo poſt temporis intervallo, propiusque à nobis, *Maximus Planudes.*

Ac MELEAGER quidem, homo natione Syrus, & oppido Gadarenus; quem, Seleuco VI. * Syriæ rege ultimo, vixiſſe ferunt, incoluiſſe urbem Tyrum, in Co inſula mortem obiiſſe; ex diverſis totius antiquitatis ſex & quadraginta ſcriptoribus epigrammatum decerpſit flores, & inde Coronam texuit, atq; ita ** inſcripſit: cum ſuum cuiq; florem poetæ attribueret, ipſe pro parte aliquid in textum illud ſvave ac ſpecioſum conferret. Digeſtum opus, ac diſpoſitum pro ordine literarum, unde ſinguli poetæ initium ducerent nominis; non autem, quod fuit fortaſſe ſatius, pro tempore, quo quisque vixiſſet. Sed hoc, credo quia facilius, *** & cujusvis, neglectum: illud, quia varium magis, & artificii eſſe alicujus videretur, uſurpatum. Quanquam hunc ordinem Meleagri dicitur confudiſſe *Conſtantinus* neſcio quis *Cephalas*, † nec jam nominum aut perſonarum habuiſſe rationem, ſed res modo ſpectaſſe præcipuas, de quibus in epigrammatis ageretur, & in diverſa quædam capita diſtribuiſſe, ἤγουν ἐρωτικὰ ἰδίως, καὶ ἀναθεματικὰ, καὶ ἐπιτύμβια, καὶ ἐπιδεικτικά. Certe videre licet etiamnum manuſcriptos codices, in quibus iſte retineatur quadripartitus & conſervetur ordo. De patria vero Meleagri, deque habitatione non una quod dixi, facile intelligitur cum ex præclaro epigrammate libri anthologiæ tertii, in quo ipſe de ſe loquitur, Ἀτρέμας ὦ ξένε βαῖνε: tum ex altero iſto nondum edito,

* Seleucus VI. Epiphanes Nicator regnum iniit Olymp. CLXX 3.

** Στέφανον Ἐπιγραμμάτων. Vide Salmaſ. ad Solin p. 848. & Holſtenii notas ad Steph. Byzantinum in Γάδαρα, ubi teſtatur Collectionem Meleagri nobilis Poetæ MStam exſtare in Bibliotheca Cardinalis Barberini, & auctorem in principio operis deſignari his verbis:

Ὁ Μελέαγρος Γαδαρηνὸς ἦν τὸ γένος
Σύρος, ἐτελεύτησεν ἐν Κῷ τῇ νήσῳ.

*** Miror hoc elegantiſſimi Viri judicium, facilius enim multo eſt literarum ordine quam temporis diſponere ſcriptores.

† Ex inedita *Conſtantini Cephalæ* Anthologia Epigramma Pauli Silentiarii ſub Juſtiniano Imp. clari profert Henr. Valeſius ad Socratem p 88. Nimirum Conſtantinus Cephalas Coronam Meleagri, Philippi & Agathiæ Syllogen Epigrammatum Græcorum in capita ſecundum materiam reduxit. Vide Allatium cap. 14. de de Patria Homeri p. 1831 ubi meminit Codicis MS. antiquiſſimi qui è Bibl. Palatina venit in Vaticanam.

to, quod eadem habet omnia, præter clausulam, atque etiam distinctiora.

Πρῶτα μοι Γαδάρων κλεινὰ πόλις ἔπλετο πάτρα
Ἥνδρωσεν δ' ἱερὰ δεξαμένα με Τύρος.
Εἰς γῆρας δ' ὅτ' ἔβην καὶ διατρέψεν ἐμὲ ἡ * Κῶς,
Κἀμὲ θετὸν μερόπων ἀστὸν ἐγηροτρόφει.
Μοῦσαι δ' ἐν ὀλίγοις με τὸν Εὐκράτεω Μελέαγρον
παῖδα μελιπλείοις †† ἠγλαΐσαν χάρισι.

Prima mihi Gadarenorum inclyta civitas patria fuit. Deinde quæ me sacra excepit Tyros, educavit virum. Postquam autem ad senectutem perveni, divina me Cos aluit: & adoptivum Meropum civem id ætatis fovit. Ac Musæ in paucis Meleagrum me, Eucratis filium, per mellitas exornarunt Gratias.

Sed rem, quæ hic agitur, maxime continet carmen versuum prope sexaginta, quod procemii loco coronæ Meleager suæ affinxit, ubi & poetæ nominatim & flores appellantur, atque ut suus cuique assignatus flos est, inter se junguntur: quod ego carmen, in tam multis Meleagri jam editis miror nondum vulgatum à quoquam fuisse. ** Præterquam quod enim svavitate quadam dictionis & numerorum ubique delectet: quædam nos, quæ nusquam alibi exstent, docere potest, ut illud, qui viri epigrammata, quæ feminæ, primum fecerint: ut hoc quoque, statim initio, Meleagrum, quod sertum legerat, *Diocli* amico obtulisse, & sui apud illum μνημόσυνον, hoc est, amoris pignus & monumentum, esse voluisse.

Μοῦσα φίλα τίνι ταύδε φέρεις πάγκαρπον ἀοιδάν;
Ἢ τίς ὁ καὶ τεύξας ὑμνοθέτας στέφανον;
Ἄνυσε μὲν Μελέαγρος, ἀριζάλῳ δὲ Διοκλεῖ
Μναμόσυνον ταύταν ἐξεπόνησε χάριν.

* In Holstenii ad Stephanum notis male editum: καὶ διαθρεψαμένη κῶς.

†† Holstenius suspicatur legendum Μενιππείαις quia in altero Epigrammate lib. 3. Antholog. cap 6 p. 302. Meleager profitetur in juventa Menippi civis sui imitatorem se fuisse: Πρῶτα Μενιππείαις συντροχάσας χάρισιν. Crinagoras in Epigrammate quod edidit Salmasius ad Solin. p. 850. Συντίμοι ἀλλὰ Μένιππε λάβευ φίλος ἴστορα κύκλον γράψας ὦ πάσης ἴδρι γεωγραφίης..

** Addam hoc loco & alterum duobus tantum versibus constans, quod collectioni Meleagri

Musa dilecta, cuinam defers carmen hoc omnino frugiferum? aut quis poeta coronam texuit? Confecit Meleager, ac præclaro Diocli, quod amoris monumentum foret, hoc expolivit munus:

Πολλὰ μὲν ἐμπλέξας ἈΝΥΤΗΣ κρίνα, πολλὰ δὲ ΜΥΡΟΥΣ·
Λείρια, καὶ ΣΑΠΦΟΥΣ βαιὰ μὲν ἀλλὰ ῥόδα.
Νάρκισσόν τε χορῶν ΜΕΛΑΝΙΠΠΙΔΟΥ ἔγκυον ὕμνον
Καὶ νέον οἰνάνθης κλῆμα ΣΙΜΩΝΙΔΕΩ.
Ἐν δ' ἀναμὶξ πλέξας μυρόπνουν εὐάνθεμον ἶριν
ΝΟΣΣΙΔΟΣ, ἧς θελκτὸς κηρὸν ἔτηξεν ἔρως.
Τῇ δ' ἅμα καὶ σάμψυχον ἀφ' ἡδυπνόοιο ῬΙΑΝΟΥ,
Καὶ γλυκὺν ΗΡΙΝΝΗΣ παρθενόχρωτα κρόκον.

Multa innexuit Anytes *lilia, multa* Myrus *liria,* Sapphus *vero perpauca quidem, sed rosas. Narcissumque hymnum* Menalippidæ *choreis fertilem. Et novum œnanthes palmitem* Simonidis. *Ac plexuit simul odoratam & suavem irin* Nossidis, *cujus blandus ceram mollivit amor. Una cum ista sampsuchum à suavissimo* Riano, *& dulcem* Herinnæ *crocum, puellis colore similem.*

ἈΛΚΑΙΟΥ τε λάλαθρον ἐν ὑμνοπόλοις ὑάκινθον
Καὶ ΣΑΜΙΟΥ δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον.
Ἐν δὲ ΛΕΩΝΙΔΕΩ θαλεροὺς κισσοῖο κορύμβους
ΜΝΑΣΑΛΚΟΥ τε κόμας ὀξυτόρου πίτυος.
Βλαισήν τε πλατάνιστον ἀπέθρισε ΠΑΜΦΙΛΟΥ οἴνης
Σύμπλεκτον καρύης ἔρνεσι ΠΑΓΚΡΑΤΕΟΣ.
ΤΥΜΝΕΩ τ' εὐπέταλον λεύκην, χλοερόν τε σίσυμβρον
ΝΙΚΙΟΥ, ΕΥΦΗΜΟΥ τ' ἀμμότροφον πάραλον.

Et Alcæi *inter lyricos loquacem hyacinthum, &* Samiæ *ramum lauri nigricantibus foliis. Præterea* Leonidæ *teneros hederæ corymbos, &* Mnasalci *comas acutæ pinus, Flexilemque platanum defregit ex* Pamphili *vite, ramis imple-*

gri præfixum Holstenius reperit εἰς τὸν σοφὸν Μελέαγρον τὸν τοὺς στεφάνους τῶν ἐπιγραμμάτων πλέξαντα (male editum πλήξαντα) τὸν υἱὸν Εὐκράτεος τοῦ Γαδαρηνοῦ.

Εὐκράτεω Μελέαγρον ἔχω ξένε τὸν σὺν ἔρωτι
Καὶ μούσαις κεράσαντ' ἡδυλόγους χάριτας.

plexam nucis, quæ Pancratis *est. Et* Tymnæ *frondosam populum albam, & viride sisymbrium* Niciæ, & Euphemi *litoralem paralum.*

Ἐν δ' ἄρα ΔΑΜΑΓΗΤΟΥ ἴον μέλαν, ἡδύτε μύρτον
ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ, συφελοῦ μεστὸν ἀεὶ μέλιτος.
Λυχνίδα τ' ΕΥΦΟΡΙΩΝΟΣ, ὁ δ' ἐν Μούσῃσιν ἀμείνων
Ὅς ΔΙΟΣ ἐκ ΚΟΥΡΩΝ * εἶχεν ἐπωνυμίην.
Τῇσι δ' ἅμ' ΗΓΗΣΙΠΠΟΥ ἐνέπλεκε μαινάδα βότρυν
ΠΕΡΣΟΥ τ' εὐώδη σχοῖνον ἀμησάμενος.
Σὺν δ' ἅμα καὶ γλυκὺ μῆλον ἀπ' ἀκρεμόνων ΔΙΟΤΙΜΟΥ
Καὶ ῥοιῆς ἄνθη πρῶτα ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΟΣ.

Ac Damageti *violam nigram, suavemque myrtum* Callimachi, *plenam semper densati mellis. Et Lychnidem* Euphorionis, *hic vero inter musa eximius, qui Jovis ex puellis nomen habuit. Atque his* Hegesippi *implicuit racemum, qui agat in furorem, &* Persei *juncum odoratum excerpsit. Una cum his etiam dulce malum è ramis* Diotimi, & *punicæ flores primos* Menecratis.

Σμυρναίους τε κλάδους ΝΙΚΑΙΝΕΤΟΥ, ἠδὲ ΦΑΕΝΝΟΥ
Τέρμινθον, βρωτὴν τ' ἀχράδα ΣΙΜΜΙΕΩ.
Ἐν δὲ καὶ ἐκ λειμῶνος ἀμωμήτοιο σέλινα
Βαιὰ διακνίζων τ' ἄνθεα ΠΑΡΘΕΝΙΔΟΣ.
Λείψανά τ' εὐκαρπεῦντα μελιστάκτων ἀπὸ ΜΟΥΣΩΝ
Ξανθοὺς ἐκ καλάμης ΒΑΚΧΥΛΙΔΕΩ στάχυας.
Ἐν δ' ἄρ' ΑΝΑΚΡΕΙΟΝΤΕΙΟΥ γλυκὺ κεῖνο μέλισμα
Νέκταρος, εἰς δ' ἐλέγους εὔσπορον ἀνθέμιον.

Myrrhæque ramos Nicæneti, Phaenni *terebinthum, & vescam achrada* Simmiæ. *Tum ex prato fertili apia, exiguos carpens flores* Parthenidos, *Tum reliquias frugiferas a Musis mel stillantibus, flavas e culmo* Bacchylidis *spicas. Inde* Anacreontici *cantionem illam dulcem Nectaris, & fecundam elegis anthemium.*

Ἐν δὲ καὶ ἐκ φοβερῆς σκολιότριχος ἄνθος ἀκάνθης
ΑΡΧΙΛΟΧΟΥ, μικρὰς στράγγας ἀπ' ὠκεανοῦ.

* Dioscorides Poeta, cujus Epigrammata quædam exstant etiam in Anthologia edita Planudæ.

Τοὺς δ' ἅμ' ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΙΟ νέους ὄρπηκας ἐλαίης
Ἠδὲ ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΥ πορφυρέην κύανον.
Ἐν δ' ἄρ' ἀμάρακον ἧκε ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ ἄνθος ἀοιδοῦ.
Φοίνισσάν τε νέην κύπρον ἀπ' ἈΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.
Καὶ μὲν καὶ ἈΡΙΑΝ σταχυότριχα θήκατο νάρδον
Ὑμνοθέταν Ἑρμοῦ δῶρον ἀειδόμενον.

Atque etiam ex horribili crispaque acantho florem Archilochi, *parvas ex Oceano guttas. Et* Alexandri *novos surculos oleæ, &* Polycleti *purpuream cyanum. Tum vero amaracum immisit,* Polystrati *florem poetæ, & phoeniciam novum ligustrum ab* Antipatro. *Nec non* Ariam *spicam nardi posuit, Poetam Mercurii donum canentem.*

Ἐν δὲ Ποσείδιππόν τε καὶ Ἡδύλον ἄγρι' ἀρούρης
Σικελίδεω τ' ἀνέμοις ἄνθεα φυόμενα.
Ναὶ μὲν καὶ χρύσειον ἀεὶ θείοιο Πλάτωνος
Κλῶνα τὸν ἐξ ἀρετῆς πάντοθι λαμπόμενον.
Ἄστρων τ' ἴδριν Ἄρατον ὁμοῦ βάλεν, οὐρανομάκευς
Φοίνικος κείρας πρωτογόνους ἕλικας.
Λωτόν τ' εὐχαίτην Χαιρήμονος ἐν φλογὶ μίξας
Φαιδίμου, Ἀνταγόρου εὔστροφον ὄμμα βοός.
Τάν τε φαλακραῖον Θεοδωρίδεω νεοθηλῆ
Ἕρπυλλον, κυανῶν τ' ἄνθεα Φανίεω.

Posidippum*que*, Hedylum*que*, *raphanos sylvestres terræ,* Sicelidæ*que anemonas. Quin & chryseum semper divini* Platonis, *stirpem vi sua ex omni parte fulgentem. Qui astrorum scientem* Aratum *eodem conjecit, & proceræ palmæ totondit cauliculos primos, qui lotum comantem* Chæremonis *flammeæ admiscuit* Phædimi, * Antagoræ *tortilem buphthalmum. ac Phalacræum* Theodori *recens natum serpyllum, & cyanorum flores* Phaniæ.

Ἄλλων τ' ἔρνεα πολλὰ νεόγραφα· τοῖς δ' ἅμα Μούσης
Καὶ σφετέρης ἔτι που πρώϊμα λευκόϊα.

Ἀλλὰ

* Φαίδιμος h. l. non est Epitheton Antagoræ, sed ut pulchre vidit Vavassor, nomen Poetæ proprium, cujus meminit Stephanus Byz. Βισάνθη πόλις Μακεδονίας, ἀφ' ἧς Φαι-

Ἀλλὰ φίλοις μὲν ἐμοῖσι φέρω χάριν· ἐστὶ δὲ μύσαις
Κοινὸς ὁ τῶν Μουσέων ἡδυεπὴς στέφανος.

Multaque aliorum germina nova addidit, simul & cum iis, Musæ suæ, quæ cito oriuntur, leucoia. Cum autem hoc amicis defero munus, tum poeticæ cultoribus communis hæc Musarum svavis corona.

II. ALTERA est à PHILIPPO Thessalonicensi corona contexta, eademque *Camillo* cuidam delata, instituto & exemplo Meleagri. Secutus quoque rectam seriem literarum Philippus, ut Meleager, ad poetas singulos, singulas vel plantas, vel flores, vel arbusculas, explicandi, & distinguendi causa, aut ornandi adjunxit. Hoc dissimile, quod quatuordecim numero tantum poetas recensuit, quos ejusmodi suis instruxit insignibus, alios aliis, quibus quisque vellet, designandos floribus permisit. Sed ista dici quid necesse est pluribus, quæ ipse breviter Philippus complexus est? Sic enim loquitur præfatione sua, quam, ineditam quoque adhuc, non patiar amplius desiderari.

Ἄνθεά σοι δρέψας ἑλικώνια· καὶ κλυτοδένδρου
Πιερίης κείρας πρωτοφύτους κάλυκας,
Καὶ σελίδος νεαρῆς θερίσας στάχυν· ἀντὰ ἔπλεξα
Τοῖς Μελεαγρείοις ὡς ἴκελον στεφάνοις.
Ἀλλὰ παλαιοτέρων εἰδὼς κλέος, ἐσθλὲ Κάμιλλε,
Γνῶθι καὶ ὁπλοτέρων τὴν ὀλιγοστιχίην.

Cum flores tibi excerpserim Heliconios, & inclytæ arboribus Pieriæ totonderim teneros calyces; cumque librorum recentium legerim spicas: nexui quoque Meleagri *simile quiddam coronæ. Qui vero antiquorum nosti decus, optime* Camille: *nosce & recentiorum in ea arte tenuitatem.*

Ἀντίπατρος πρέψει στεφάνῳ στάχυς· ὡς δὲ κόρυμβος
Κριναγόρας λάμψει δ' ὡς βότρυς Ἀντίφιλος.
Τύλλιος ὡς μελίλωτον· ἀμάρακον ὡς, Φιλόδημος·
Μύρτα δ' ὁ Παρμενίων, ὡς ῥόδον Ἀντιφάνης.

Κισσ-

φαίδιμος ἐλεγείων ποιητής. At apud Theodulphum Aurelianensem lib. IV. carm. 1. Sedulius vocatur rutilus i. e. φαίδιμος, luculentus, unde *Rutilum* Poetam invitis ni fallor Musis effinxerunt viri eruditi.

Κισσὸς δ' Αὐτομέδων· Ζωνᾶς κρίνα, δρῦς δὲ Βιάνωρ,
 Ἀντίγονος δ' ἐλάη, καὶ Διόδωρος ἴον.
Εὐήνῳ δάφνην συνεπέπλεκε· τοὺς δὲ περισσοὺς
 Εἴκασον οἷς ἐθέλοις ἄνθεσιν ἀρτιφύτοις.

Antipater *aptabitur coronæ pro ſpica: ut racemus* Crinagoras: *lucebit ut uva* Antiphilus, Tullius, *ut melilotus:* Philodemus, *ut amaracus: pro myrto* Parmenion, *pro roſa* Antiphanes. *Hedera erit* Avtomedon, *lilia* Zonas, *quercus* Bianor, Antigonus *olea*, Diodorus *viola.* Evenum *lauro implicuit, reliquos poetas confer cum floribus quibuslibet novis.*

Videsne, dux Montauſeri, quid ſibi Philippus hic velit, quidve ſe profiteatur feciſſe? Ait à ſe collectos poetas recentiores; cum quidem Meleager antiqvos maxime, ut ejus ex proœmio perſpicitur, collegerit. Sed quia, Philippo qui recentiores, iidem non modo nobis eſſe poſſunt antiquiſſimi, ſed aliis etiam poetis compluribus Græcis; plurimum autem intereſt ad bonitatem & præſtantiam, epigrammata eſſe à vetuſtioribus profecta, quod poſterius tempus priori multum ſcribendi laude concedat: inveſtigandum videtur quo Philippus tempore, novorum epigrammatum collector, floruerit, ne ſua ei novitas fraudi ſit, aut minori certe in pretio & honore habeantur, quæ collegit. Inter epigrammata Philippi amplius quinquaginta, eſſe video tria omnino, quæ admoneant nos, immo certiores faciant, quibus is temporibus extiterit: quanquam aliud alio manifeſtius aperiat. Primum, concinnum ſine dubio & vetere Græcia dignum, eſt ejusmodi, quod nos è Græco libenter propter elegantiam & venuſtatem argumenti, ut & alia duo, convertimus.

φοῖβον ἀνηναμένη ποτὲ Δάφνη, νῦν ἀνέτειλε
 Καίσαρος ἐκ βωμοῦ, κλῶνα μελαμπέταλον.
Ἐκ δὲ θεοῦ Θεὸν εὗρεν ἀμείνονα· Λητοΐδην γὰρ
 Ἐχθήρασα, φιλεῖ Ζῆνα τὸν Αἰνεάδην.
Ῥίζαν δ' οὐκ ἀπὸ γῆς μητρὸς βάλεν, ἀλλ' ἀπὸ πέτρης,
 Καίσαρι μὴ τίκτειν οὐδὲ λίθος δύναται.

Phœbum alias Daphne ſprevit: nunc Cæſaris ultro
 Ex ara ramos protulit alma ſuos.
Ecce Deo inventus melior Deus, oderat olim
 Latoidem: Æneadum nunc amat illa Jovem. *Sa-*

Saxo radicem, non terra matre, profudit.
Non potis Augusto non parere ipse lapis.

Tenemus igitur sæculum Philippi, qui sic imperatori Cæsari victorias & lauros gratuletur, ut ejus honoris causa fœcundum velit esse vel lapidem, quo nihil sit sterilius in rerum natura. Sed cum felix hoc augurium de lauro sive de palma, ex altari Cæsaris enata, alii prodiderint evenisse Julio Cæsari, alii Octavio Augusto: nondum satis constat, utrius sit Philippus cum ætate conjunctior. Leve discrimen, ut vides Montauseri, siquidem alter alteri successit Imperator deinceps, tollendum tamen; cum secundo tertiove epigrammate tolli possit. Secundum epigramma ita habet.

Ψίττακος ὁ βροτόγηρυς ἀφεὶς λυγοτευχέα κύρτον
Ἤλυθεν εἰς δρυμοὺς ἀνθοφυεῖ πτέρυγι.
Αἰεὶ δ' ἐκ μελετῶν ἀσπάσμασι Καίσαρα κλεινὸν
Οὐδ' ἀν' ὄρη λήθην ἤγαγεν οὐνόματος.
Ἔδραμε δ' ὠκυδίδακτος ἅπας οἰωνὸς, ἐρίζων
Τίς φθῆναι δύναται δαίμονι χαῖρ' ἐνέπειν.
Ὀρφεὺς θῆρας ἔπεισεν ἐν οὔρεσιν· ἐς δὲ σε Καῖσαρ
Νῦν ἀκέλευστος ἅπας ὄρνις ἀνακρέκεται.

E cavea in sylvas pictis effugerat alis,
Humano doctus psittacus ore loqui.
Sæpe salutato recolebat Cæsare voces:
Celsa nec oblitus per juga nomen erat.
Accurrere aliæ, subito didicere, volucres,
Certatimque sonant gutture: Cæsar, ave.
Flexit voce feras Orpheus in montibus. At te
Vocales, Cæsar, sponte loquuntur aves.

Tertium est illud.

Οὐκ ἔτι πυργωθεὶς ὁ φαλαγγομάχας ἐπὶ θηρσὶ
Ἄσχετος ὁρμαίνει μυριόδους ἐλέφας.
Ἀλλὰ φόβῳ στείλας βαθὺν αὐχένα πρὸς ζυγοδέσμους
Ἄντυγα διφρουλκεῖ Καίσαρος οὐρανίου.

Ἐγὼ δ' εἰρήνης καὶ θὴρ χάριν· ὄργανα ῥίψας
Ἄρεος, εὐνομίης ἀντανάγει πατέρα.

Non elephas turritus adhuc, junctusque catervis,
In conferta ruit prælia dente truci.
Sed juga, ceu metuens, prona cervice subivit,
Cæsareo Latium quo vehat axe ducem.
Commoda jam pacis sentit fera: projicit arma
Martia, fert juris pro quibus illa patrem.

Cui dubium nunc esse potest, Montauseri, quin uterque, & psittacus, & elephantus, ad Augustum Cæsarem pertineat, in eumque unum duo hæc epigrammata cadant, frustra conferantur in alium? Est auctor Macrobius, reversum Cæsarem, quasi sublimem Actiaca victoria salutem à psittaco, ad id officii genus instituto, cum garriret illud identidem, Ave, Cæsar, victor, imperator. Eundem vero Cæsarem invectum aliquando triumphali curru, quem juncti elephanti subierint, etsi nulli suo loco historici scriptum reliquerunt: tamen magna mihi orta suspicio ita rem habere, vel ex eo quod decretus defuncto à senatu, in circensi pompa, currus elephantorum. Quid si, vivo Cæsare Augusto, tunc aderat Romæ Philippus? Quid si ex Græculorum numero erat qui porrigendis epigrammatis interpellarent, vel onerarent potius imperatorem? Quid si is erat, cujus daturi epigramma, epigrammate dando prævenit, ut illuderet poetæ: à quo tamen ipse festivo facto jocularique dicto elusus est: ut sestertia centum millia ab optimo principe, summoque ingeniorum amatore, blandissimus poeta expresserit. Quanquam nihil hic affirmo. Sed divinatio placet. Simul & admonere volui, si qui rem non nossent, adirent locum Macrobii, aut etiam si nossent.

III. Sequitur tertius conquisitor epigrammatum & collector AGATHIAS, Asianus & Myrinæus, idemque scholasticus appellatus. Cui non jam visum coronam ullam plectere, aut singulos poetas comparare singulis floribus, ut superiores fecerunt duo: sed proprie & simpliciter in unum aggregare locum nova quædam epigrammata, ad quæ symbolam ipse contulerit. Hunc autem quingentis circiter post annis ætas tulit Justiniani, idem Constantinopoli vixit, & suum hoc opus * ad Theo-

* Titulus: Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυριναίου [male Σμυρναίου apud Salmasium p.

Theodorum decurionem τ̃ κοζμᾶ conſcripſit, ut videri debeant omnia inferioris notæ, quæ ſerius nata ſint quodammodo, & creverint non optimis temporibus. *Palladam* certe invadit Henricus Stephanus & exagitat, vel ut plagiarium, ſi quid affert quod tolerabile nec contemptum videatur; vel, ſi quid profert de ſuo, ut ineptum. Contumelioſius etiam Joſephus Scaliger, qui ineptiſſimum quotquot ante fuerunt non poetam, ſed literatorem appellet. Dure ab eodem Scaligero acceptus & Lucillius, apud quem eſſe jocos ait complures frigidiſſimos, & Græcanicas ineptias, ubi ſtomachum vix teneat. Gravis omnino & atrox: at juſta fortaſſe reprehenſio duorum. Sed hoc nihil eſt ad illud, quod in *Paulo Silentiario* condemnat ſæculum totum, dum Paulum aſſerit, ſui vitio ſæculi, ſive morbo, laborare. Quod autem vitium, qui morbus? Strepitus inanis verborum, ambitus ſententiarum confragoſus, compoſitio dithyrambis audacior: quod uno verbo exponi poterat, maluiſſe binis aut ternis verſibus producere: dum ſe fecundum atque uberem præſtet, nihil, præter verborum ſonitum & ampullas, attuliſſe.

Verumtamen quid hæc ad me cenſura duorum criticorum, quid ad rem noſtram pertinet? Eo ſpectavi, Montauſeri; hoc intelligi placuit: cum poſterius illud Græcorum poetarum ſæculum tantum degenerarit à prioribus; ſatius futurum fuiſſe, ſi ipſi à ſe poetæ non diſcerperentur, nec aliorum aliis admixta epigrammata, nec mala cum bonis propemodum alternis confuſa eſſent. Sic namque fore manifeſtum vel ex tempore, quanti quisque faciendus poeta, quis honos cuiq; habendus; cum excellentes à mediocribus ſecernerentur, ab utrisque deterrimi: tutam imitationem juniorum futuram, quorum rudis ætas tam facile malis nunc quidem & infructuoſis, quam bonis & utilibus adhære-

849. ad Solin.) συλλογὴ νέων ἐπιγραμμάτων. Auctor ipſe etiam ϛέμμα vocat in præf.

- - μιᾷ δ' ὑπὸ σύζυγι βίβλῳ
Ἐμπορίην ἤθροισα πολυξείνοιο μελίσσης
Καὶ τόσον ἐξ ἐλέγειο πολυσπερὲς ἄνθος ἀγείρας
Στέμμα σοι εὐμύθοιο καθήρμοσα καλλιοπείης.

Suid. Ἀγαθίας συνέταξε τὸν κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὃν αὐτὸς συνῆξεν, ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν.

hæreſcat: nec voluptati non ducendum, noſſe gradus & incrementa operum aut decrementa: cum pretium indicare pauci queant, pauci, quid ſibi optimum ſit, eligere. Hæc porro confuſio & perturbatio duplex: altera, cum recentes poetæ admiſcentur antiquis: altera cum epigrammata nova novis quidem intertexta, priſca priſcis; ſed diverſorum ſcriptorum: non autem ponuntur continenter indiviſi poetæ & indiſcreti.

Pæne præterii, quod tacendum non videtur fuiſſe: quemadmodum Meleager & Philippus præpoſuerunt operi ſuo quædam, ſic Agathiam ſuo quoque ſcripto & collectioni affinxiſſe procemium, immo etiam procemia, qui & jambicis præfatus eſt, & hexametris. In quibus utrisque jam tum agnoſcas licet, pompam inanem illam, & fucatam ſpeciem, & copiam nimiam, quæ in tempus potius, quam in homines confertur. Hæc procemia vero, quanquam non edita ante hanc diem; omitto tamen propter longitudinem, quam mihi ſtatui eſſe vitandam. Paullulum quiddam delibare placuit, ex quo percipiatur, quod nunc habemus opus in manibus collectorum epigrammatum, non novo more, nec nullo exemplo, ſeptem in partes ſeu libros diviſum: ne quis forte primum ita diviſiſſe Planudem exiſtimet.

Πρῶτα δὲ συλλέξαιμι παλαιγενέεσσιν ἐρίζων
Ὅσσαπερ ἐγράψαντο νέης γενετῆρες ἀοιδῆς,
Ὡς προτέροις μακάρεσσιν ἀνειμένα· καὶ γὰρ ἐῴκει
Γράμματος ἀρχαίοιο σοφὸν μίμημα φυλάξαι.
Ἀλλὰ πάλιν μετεκεῖνα παλαίτερον εὖχος ἀείρει
Ὅσσα περ ἢ γραφίδεσσι χαραξαμένη τινὶ χώρῳ
Εἴτε καὶ εὐποίητον ἐπὶ βρέτας, εἴτε καὶ ἄλλης
Τέχνης ἐργοπόνοιο πολυσπερέεσσιν ἀέθλοις.
Καὶ τριτάτην βαλβῖδα νεηνίδος ἔλλαχε βίβλος
Ὅσσα θέμεν τύμβοισι, τάπερ θεὸς ἐν μὲν ἀοιδῇ
Ἐκτελέειν νεύσειεν, ἐν ἀτρεκίῃ δὲ διώκειν.

Ac primum colligam, æmulatus antiquos, quæ ſcripſerunt novi conditores carminis, ut majoribus Diis conſecrata. Etenim conveniebat veterum ſcriptorum præclarum exemplar retinere. Deinde etiam antiquum decus attollunt quæcunque poeta ſtylo incidit quovis loco; ſive in ſtatuis affabre factis, ſive in alterius artis laborioſæ diverſis monumentis. Ac tertium ſpatium novi ſortita ſunt libri

libri quæcunque posuimus in sepulcris, quæ quidem Apollo tum versibus perficere annuerit, tum ex vero persequi.

Ὅσσα δὲ καὶ βιότοιο πολυσπερέεσσι κελεύθοις
Γράψαμεν, ἀστάθεός τε τύχης σφαλεροῖσι ταλάντοις
Δέρκεό μοι βιβλίῳ παρὰ κρηπῖδα τετάρτην.
Καὶ τάχα καὶ πέμπτοιο χάρις θέλξειεν ἀέθλου
Ὁππόθι κερτομέοντες ἐπεσβόλον ἦχον ἀοιδῆς
Γράψαμεν· ἑκταῖον δὲ μέλος κλέπτουσα Κυθήρη
Εἰς ὀάρους ἐλέγειο παρατρέψειε πορείην
Καὶ γλυκεροὺς ἐς ἔρωτας· ἐν ἑβδομάτῃ δὲ μελίσσῃ
Εὐφροσύνας Βάκχοιο, φιλακρήτους τε χορείας,
Καὶ μέθυ, καὶ κρητῆρα, καὶ ὄλβια δεῖπνα νοήσεις.

Quæ vero & de vitæ multiplici ratione ac via scripsimus, & de inconstantis fortunæ fallacibus momentis, aspice, libri circa sedem quartam. Ac delectare potest forsan quinti venustas libri, ubi irridentes convitia & probrosum carmen scripsimus. Sextum volumen surripiens cithara , in feminas elegorum deflexerit copiam, atque in dulces amores. Septimo denique in florilegio sive apiario, gaudia Bacchi, & amicas meri choreas & vinum, & pocula, & lauta convivia cogitabis.

Calamo porro notatos codices , ex quibus horum quædam eruta, & indicavit Ægidius Menagius, vir in paucis doctus, & commodavit nobis: ut hoc ei, præter cetera, studiosi literarum acceptum referre debeant.

IV. Restat ut de MAXIMO PLANUDE collectore postremo epigrammatum, quod promisi, persolvam. Is anno supra millesimum trecentesimo octogesimo, Romæ Urbano VI. pontifice maximo, Constantinopoli Nilo patriarcha, cum ibi floreret in cœnobio, multaq; vir Græcis & Latinis literis excultus, scriberet; temporis aliquid impertivit epigrammatis Græcorum veterum recolligendis. Ac distribuit ille quidem librum in septem volumina, ut Agathias, sed non eadem quæ Agathias in quodq; volumen retulit: id quod ex fragmento superiore illo Agathiæ satis apparet, si quis cum eo Planudis opus totum conferat. Habentur autem quolibet volumine certa capita rerum, certæ sic tanquam per communes locos inscriptiones: idque ordine servato quodam elementorum. In quo se & religiosum videtur præbuisse honestique aman-

amantem, reſecandis turpibus * quamplurimis; & diligentem ac ſedulum, accerſendis undique ** & comportandis epigrammatis; & ſatis prudentem, diſponendis atque ordinandis. Quibus ei nominibus obſtricti ſane ſumus, quos carere non paſſus ſit puris ſinceriſque deliciis eruditionis Græcanicæ. Tantum autem abeſt ut Planudes nactus ſit gratiarum actores, uti meruit, aut, quos quotve debuit, laudatores; ut beneficii obtrectatores invenerit, qui extenuarent opus & induſtriam. Primum enim conqueruntur nonulli imminutum ab eo numerum fuiſſe epigrammatum, circumciſis & amputatis compluribus, caſtratos & eviratos poetas. Ut ſatis ſigni dent hoc utroque verbo, quod ſemper habent in ore, quinam ipſi moribus ſint, quam parum pudentes: qui ſi Tullium audirent, non modo non improbarent verecundiam in aliis, ſed in dictis ipſi ſuis, & in aliorum reprehenſione ſua præſertim, retinerent. Facit quippe contra eos illud Tullianum, quod jam attuli. *Fugienda eſt*, inquit, *omnis turpitudo earum rerum, ad quas eorum animos qui audiunt, trahit ſimilitudo. Nolo morte dici Africani caſtratam eſſe rem publicam, nolo ſtercus curiæ dici Glauciam. Quamvis ſit ſimile, tamen eſt in utroque deformis*

* Schol. Græc, libro VII. præmiſſum: ἐν τῷδε τῷ ἑβδόμῳ τμήματι περιέχεται ἑταιρικά τινα ἀποφθέγματα, τὰ μὲν ὡς ἐγκώμια. τὰ δ' ὡς ἐπιστολαί, τὰ δ' ὡς ἂν ἕκαστον ἔτυχεν, ὅσα μὴ πρὸς τὸ ἀσεμνότερον καὶ αἰσχρότερον ἀποκλίνει. Τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλὰ ἐν τῷ ἀντιγράφῳ ὄντα παρέλιπε, φησὶν, ὁ Πλανούδης.

** Non tantum ex Collectionibus hactenus recenſitis Epigrammatum, & ex omni genere ſcriptorum Græcorum, ſed & ex *Epitaphiis* & *Inſcriptionibus antiquis* in Græcia tum obviis & ex parte hodieque ſuperſtitibus collectam fuiſſe Anthologiam obſervat Jacobus Sponius p. 91. Miſc. Antiquitat. & p. 94. Itineris ſui, edit. Germanicæ à Menudierio curatæ. Idem teſtatur, Florentiæ in Bibl. Medicea deſcripſiſſe ſe inſcriptiones eiusmodi Græcas quindecim è membrana, in qua Monachus quidam ante quadringentos vel quingentos annos illas congeſſerat. Neque heri vel nudius tertius probari cœpiſſe ſtudium iſtud Epitaphia & veteres inſcriptiones conſulendi, ſatis patet ex Herodoto, Dionyſio Halic. Pauſania aliiſque ad illarum teſtimonium hinc inde provocantibus. *Philochorus* quoque Athenienſis inter alia collegerat Ἐπιγράμματα Ἀττικά teſte Suida: & *Polemonis* Periegetæ qui à ſingulari in hoc genere ſtudio στηλοκόπας dictus fuit, περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων laudat Athenæus X. p. 436. 442. Confer ſi placet Caſaubonum VI 5. *Ariſtodemi* librum primum θηβαϊκῶν Ἐπιγραμμάτων allegat Schol. Apollonii II. 906. *Neoptolemus* Parianus ἐν τῷ περὶ ἐπιγραμμάτων. Athen. X. p. 455. Notum præterea eſt ab *Evhemero* Hiſtoriam Deorum contextam eſſe *ex titulis & inſcriptionibus ſacris quæ in templis habebantur*, ut teſtatur Lactantius lib. 1. cap. XI. Diogeniani ἀνθολόγιον Ἐπιγραμμάτων, memorat Suidas in Διογ.

mis cogitatio similitudinis. Flagitium videlicet Planudes fecit, qui flagitiosa & turpia non exscribenda putavit, in quibus paginæ, prope dicam ipsæ, tametsi charta non erubescit, erubescerent: quem referre & in publicum proponere piguit, quæ non minus legere oculis, quam ore proferre modestia & pudor vetat. Desinant vero, qua parte maxime laudabilis Planudes est, vituperare velle Planudem. Quod si tanta reprehendendi libido, & si quid isto de scriptore queri juvat; querantur potius, quod tantam in opere suscepto fidem ac diligentiam non præstiterit, quantam necesse erat, & quantam se præstiturum ostendit. Reliquit enim, optime Montauseri, nescio quo casu, imprudensne an secus, cum multa obscenissima sustulisset, pauca quædam non honestiora sublatis.

Objiciunt alii malum poetam fuisse Planudem. Etiam historicum non bonum fuisse concesserim, qui in vita Æsopi, contra fidem historiæ rationemque temporum, permulta, meo judicio, peccavit. Sed quid tum postea? Idcircone minus aut ex historicis colligere potuit, quæ visa sunt, & in unum locum conducere; aut collegit reipsa decerpsitque ex poetis? Equidem sic statuo, collectanea ejusmodi, & miscellanea, & farraginem epigrammatum, alicujus esse diligentiæ, prudentiæ mediocris; ingenio ad eam rem singulari & eximio, interiore & recondita vel arte vel doctrina, nihil opus esse; studiosos, qui plus aliquid possint ac valeant in literis, ab isto refugere labore toto solitos. Deinde vero, cum Planudes versibus aliorum, quos collegit, non admiscuerit suos, ut Meleager, Philippus, Agathias; neque potest esse decori collectis ac simul junctis poetis, neque detrimento lectoribus, contage quadam & communione versuum malorum. Jam ille ipse emendator Planudæ in Catonis distichis, Josephus Scaliger, vitavit, credo, justam reprehensionem curiosorum, qui etiam tunc cum correxit Planudea, hexametros heptametros fecit? Audi versum hujus non productiorem modo syllaba, sed pede toto redundantem. Cato in initio libri tertii:

Instrue præceptis animum: nec discere cesses.

Scaliger:

Τὸν νῦν ἐντολίαις ῥύθμιζε, μαθητύος οὔποτε λήγων.

Leve illud, & aurium vitium, quæ forsan hebetiores sint factæ senio.

ſenio. Miror Thuanos & Caſaubonos, quibus Scaliger quaſi quidam Deus eſſet, quique ſcripta ejus omnia legiſſent millies, hunc ipſi librum Lutetiæ edi curaſſent; non advertiſſe, quod hic homini mendum excidiſſet, niſi forte ob id ipſum ἀναμάρτητον putarint, quod pro Deo haberent. Sed hic Scaliger ſpeciatim: genere toto peccavit, qui alienis uſus vocibus verſibusque Planudæ dimidiatis, Catonem jam Græce redditum Græce reddidit. Improbaret ſane Planudeana omnia: Græce negaret ſcire hominem Græcum, prætereaque in ſcribendo exercitatum: converteret denique latina in Græcum etiam melius, quam Planudes aut Gaza: abſtinere ſaltem ipſorum verbis, ſi facultatem illam ſuam oſtenſam voluit; videre ne quid commune cum iis haberet, potius quam interpolare aliena, & inculcare nonnulla aliquot locis, & levi commutatione opus alterius facere ſuum velle, debuit: qui plagii accuſari potuerit, niſi plagium fateretur. Etenim videmus perſæpe ſcriptoris unius Græci interpretes Latinos duos pluresve, qui ſemper id agunt in primis, ut diverſi ſint; ne quid alius ab alio videatur ſumpſiſſe, aut laborem fruſtra ſuſcepiſſe vertendi.

Sunt etiam qui Planudæ minuant auctoritatem ex eo, quod communiter egerit Conſtantinopoli inter aſcetas; profeſſionemque & inſtitutum hominis ſolitarii, & degentis in ſeceſſu vitam pietatis cauſa, illi probro vertant. Perinde quaſi genus hoc hominum, quos nomine quidem iſti proprio, ſed per contemptum monachos appellant, totum ſit averſum à Muſis, præſertim manſvetioribus; nec ſolum literas nunquam adjuverit & humanitatem, verum etiam depravarit ſæpe atque corruperit. Equidem, ut me tibi, præſtantiſſime Montauſeri, indicem, facere non poſſum, quin indigner, ſi quando in ſcripta incido, aut ſermonibus & querelis interſum eorum, qui in cœtus hoſce congregatos hominum piorum ſimul & doctorum invehantur, ſic tanquam in perditores elegantiorum artium & liberalium ſtudiorum: quibus tamen, ſi verum quærimus, artes & ſtudia, & optimum quodque literarum, incolumitatem, ſalutem, vitam quodammodo debeant. Ac vide, oro te, quantum ab illorum diſcrepet opinio mea. Abſit odium, invidia, ambitio, ſectæ, & partes. Vere mihi contendere poſſe videor, & aſſeverare duo triave, quæ omni ratione confirmare licet. Primum ſæculis illis & temporibus miſeris, cum barbaries & inſcitia occupaſſet orbem terrarum univerſum ac pœne oppreſſas mortalium mentes teneret; quicquid reliqvum fuit literaturæ omnis, id totum, quaſi quandam

ex

ex communi naufragio tabulam, penes iſtos conſtitiſſe. Alterum, ubi emergere literæ cœperunt, & efferre caput altius; tum demum qui ſuſciperent eas, & amplecterentur, atque exornarent multis modis, plures ex ædibus & cellis eorum, quam ex omni alio hominum grege, & cœtu concilioque prodiiſſe. A quibus exarati fere calamo libri, niſi, à ſanctiſſimis illis, qui patres inter ſe fratresque uſurpent, contubernalibus? Apud quos diligentius, fidelius, diutius, quam ab eisdem ſervati? Unde inveſtigati & eruti maximam partem, & in lucem ſubinde producti, niſi ex perantiquis monaſteriis & cœnobiis? Tertium illud erit, quod unum pro multis accipi poteſt, & latiſſime patet. Quid viri, certa quadam neceſſitudine, & omnium rerum communitate juncti inter ſe, meriti de literis ſint, quantum aliis ipſi literatis antecelluerint, non dico, quid & quantum mereri atque antecellere debuerint, verbo dico. Cum ſuppetant eis opes cunctæ, & adjumenta, & præſidia, quæ promovere ſtudium literarum poſſint, quæ autem deterrere ſoleant, ea ſint ab iſtorum conditione ſtatuque vitæ remotiſſima; abundent otio, laboribus aſſueſcant, adſit congreſſus & copia eruditorum, nulla impedimenta liberum, conjugum, cura rei familiaris & poſſeſſionum amplificandarum nulla, ambitiones nullæ, conſtans & perpetua fuga voluptatum; niſi uni ex aliis ordinibus hominum alicui docto reſpodeant religioſi ordinis docti decem, ut numero & multitudine vincant; niſi ſint hi dimidio aliis plerisque doctiores, ut vincant copia, & varietate, & præſtantia doctrinæ: non ii ſunt, mihi crede, viri optimi, qui eſſe debuerunt. Conſervatio certe bibliothecarum, & quædam perennitas, ut aliud nihil dicam, tota horum eſt: cum interim diſtrahi quotidie & diſſipari bibliothecas privatorum, etiamque optimatum, videamus, multo labore, grandique pretio collectas. Scis, Montauſeri, ſcis ipſe; quantopere noſtri in Gallia proceres teſtamento caveant tum heredib⁹ ad perpetuitatem familiæ & bonorũ, tum bibliothecis ad celebritatem nominis. Sed bibliothecis, dic amabo, quid factum plerumque exiguo & brevi ſpatio? quid fit quotidie? quid fiet? Non ſunt imminutæ aliquando rariſſimis & pretioſiſſimis libris? non ab heredibus & dominis tranſierunt ad externos? Stant per ſeſe, & corpus ut antea, unum efficiunt? non diſcerptæ dolo, vi, fuerunt? non diſcerpentur membratim? nec, ut fluvii minores, qui famæ majoris in amnem influxerint, nomen amittent? nec duæ bibliothecas complures ſupplebunt? neque confuſæ cum illis nullæ erunt? neq;

commutabuntur libri libris, neque ſingillatim venibunt? Quanquam hic ego, Montauſeri, facile intelligo, nec tu pro tua ſingulari & eximia prudentia non perſpicis, iſto me ſermone toto ſuperſedere potuiſſe, carere potuiſſe lectorem. Sed, dum veriſſimum eſſe confiteare, quod dixi; digreſſionem ſane puta hanc à propoſito, aut etiam aberrationem. *Hactenus Franciſus Vavaſſor libro de Epigrammate cap. XVI. Pariſ. 1669. 8.* ad Carolum Sanctamaurum Ducem Montauſerium.

V. Editiones Anthologiæ Epigrammatum Græcorum Planudeæ.

Græcæ.

Prima *Jani Laſcaris* Rindaceni, litteris Græcis capitalibus quadratis, Florentiæ 1497. 4. cum Epiſtola præfatoria ad Petrum Medicem, quam in poſterioribus editionibus per typographorum avaritiam omiſſam eſſe dolet Colomeſius ad Gyraldum p. 515. In illa Epiſtola litterarum figuras quibus priſci Græci uterentur capitales omnes fuiſſe probat *fuſe*, *eleganter & erudite*: quod judicium eſt Leonis Allatii libro quo commentitias Antiquitates Hetruſcas explodit pag. 61. ſed male ſcribit editionem prodiiſſe A. 1484.

2. Aldina A. 1503. Venet. ex recenſione *Scipionis Carteromachi*, cujus Epiſtola Græca ad Aldum adjuncta legitur.
3. Florentina A. 1519. 8. apud heredes Philippi Juntæ.
4. Baſileenſis A. 1521. 8. memoratur in Catalogo Bibl. locupletiſſimæ Bigotianæ II. p. 202.
5. Aldina ſecunda, Venet. 1521. 8. Hæc editio ad Codicem Palatinum collata à Frid. Sylburgio, fuit apud doctiſſimum Grævium, ut ipſe refert ſua ad Callimachum præfatione. Palatinum Codicem in Vaticana Bibl. hodie exſtare teſtatur illuſtris Ez. Spanhemius de præſtantia & uſu numiſmatum p. 316.
6. Pariſienſis 1531. 8. apud Jodocum Badium. Fuit in Bibliotheca exquiſita P. Francii, itemque altera Viri Clar. M. Meibomii.
7. Cum notis perquam eruditis *Jo. Brodæi* Turonenſis. Baſil. 1549. fol.
8. Cum nonnullis Egigrammatis recens inventis, rejectis ad calcem. Venet. apud Aldi liberos 1550. 8.
9. H. Stephani editio elegans ac prioribus emendatior auctiorque pluribus epigrammatis, addito duplici Indice, uno auctorum qui Epi-

Epigrammata composuerunt,& argumentorum altero,subjectisq; H. Stephani castigationibus. A. 1566. 4.

10. Wecheliana præstantissima ex hactenus editis, quæ lucem vidit Francofurti 1600. in fol. atque in Græcis H. Stephanum sequitur, præter auctas vero è chirographo Brodæi animadversiones & separatim Basileæ A. 1540. 8. pridem vulgatas *Vincentii Opsopoei* * notas singulis utrasque Epigrammatis subjectas, castigationesque H. Stephani una cum indicibus conjectas ad Voluminis calcem, in ora libri passim exhibet *Scholia Græca* ex codice Francisci Pithoei, quem cum altero Pauli Petavii typographus contulit. In his brevibus licet scholiis nonnulla loca haud infeliciter illustrantur. Sed Auctor videtur admodum recens, qui ex vulgaribus libris Suida, Eustathio, Scholiis in Apollonium, Athenæo, Stobæo, Pausania, aliisque, quos nominatim citat, pleraque collegit. Maximo Planudi illa tribui ab Andrea Rivino intelligo, sed suspicor esse pleraq; alicujus Planude etiam junioris: licet alia recte Maximo tribuuntur, ut quæ in Wecheliana editione occurrunt ante notas H. Stephani, referenda ad pag. 98.

Græcolatina.

Cum versione prosaria *Eilhardi Lubini*, Genevæ sive Coloniæ Allobrogum 1614. fol. in Corpore Poetarum Græcorum Tragicorum, Comicorum, Lyricorum & Epigrammatariorum. Prodierat etiam separatim istud Lubini Florilegium Græce & lat. apud Commelin. 1604. 4.

Libri singuli vel Epigrammata selecta.

Liber primus cum *Eilhardi Lubini* interpretatione eodem carminis genere expressa, ut versus versui & verbum verbo pœne respondeat. Rostochii, 1600. 8. Liber inscriptus Achilli Belgico, Mauritio, Principi Auriaco, Comiti Nassoviensi.

Liber primus in latinum sermonem conversus à *Francisco Bellicario*. Paris. apud Lud. Grandinum 1543. 4.

Omnium horarum opsonia sive Græca Epigrammata latinis versibus reddita, Francof. 1614. 8.

* Opsopoeus notas scripsit in librum I, II, III, & VII.

Florilegium latinum ex græco florilegio, ſive Epigrammata quædam Græca latino carmine reddita à *Q. Septimio Florente Chriſtiano.* Pariſ. 1608. 8.

Jo. Soteris Anthologium ſive Epigrammata Græca ſelecta cum latina Variorum interpretatione. Colon. 1525. 12. 1528. 8. Friburgi Brisgoviæ 1544. 8.

Anthologia Epigrammatum cum paraphraſi Metrica *Hieron. Megiſeri.* Francof. 1602. 8.

Epigrammata quædam interpretata & notis illuſtrata ab *H. Stephano* 1570. 8.

M. *Eliæ Cuchleri* Gorlicenſis Centuriæ V. Epigrammatum cum verſione latina gemina, ſoluta & ligata. Gorlic. 1618 4.

Epigrammata Græca veterum Poetarum cum Epigrammatibus *Joach. Camerarii & Jac. Micylli.* Baſil. 1538. 8.

Epigrammata latino Carmine reddita à *Paulo Stephano*, additis ejusdem Pauli Stephani Juvenilibus. Genev. 1593. 8.

Epigrammata ſelecta Græca cum verſione latina *Andreæ Alciati, Ottomari Luſcinii, & Jani Cornarii.* Baſil. 1529. 8.

Epigrammata ſelecta Græce ad calcem Cyclopis Euripidei cum Metaphraſi latina Q. Septimii Florentis Chriſtiani. Helmſtad. 1653. 4. Exſtant & Epigrammata quædam excuſa Græce Pariſ. 1544. 4.

Epigrammata ſelecta cum latina verſione. Monachii 1622. 8.

Anthologia ſelecta (e ſex primoribus libris) & ab omni obſcœnitate vindicata cum verſione latina κατ' λέξιν. Flexiæ 1624. 8.

Florilegium Epigrammatum Græcorum. Lond. 1628. 1650. 8. Græce & latine.

In *Jo. Matthæi* quoque *Toſcani* florilegio Epigrammata ſelecta Græca verſibus latinis reddita occurrunt, Burdigalæ 1620. & Genevæ ibid. 8.

Andreas præterea *Bachmannus* ſive *Rivinus* * Profeſſor Lipſienſis, variis ſcriptis haud in eruditis & illuſtratione Poetarum quorundam veterum Chriſtianorum latinorum clarus, novam integri florilegii Epi-

* Rector primum Scholæ Nordhuſanæ, deinde in Academia Lipſienſi Poeſeos ac deniq; Pathologiæ Profeſſor, diem obiit ſupremum A. 1555. natus Halæ Saxonum A. 1601. Vide Clariſſ. Jo. Henr. Erneſti Orat. de Profeſſoribus Poeticis per ſæculum XVII. Lipſ. 1702. 8. Ejus filii tres noſtra ætate patriam illuſtrarunt atque uno

Epigrammatum in trium Chiliadum centurias divisi editionem molitus est hoc consilio, ut singulis Epigrammatis Græce descriptis subjiceret versionem prosariam qua redditur verbum verbo, tum poeticas Metaphrases adjungeret, non unam vel duas, sed denas & amplius, bonas, malas, mediocres, aliorum, & suas ipsius. Non inutile hoc fortassis institutum esse duxit, pro tironibus, docendis quid distent æra lupinis, & quomodo eadem sententia svavius tersiusque efferri possit & debeat. Henrici vero Stephani studium qui postremum distichon Epigrammatis Græci VI. 6. Anthologiæ, quod incipit Σὸς πόσις Ἀγχίσης, in editione Anni 1566. *quinquaginta* distichis latinis extulit, quinimmo (quod virum sagacissimum fugisse miratur Colomesius) inter selecta Epigrammata A. 1570. vulgata, *centum & quatuor* distichis latinis est interpretatus, reprehenditur à Vavassore c. 17. libri de Epigrammate p. 202. tanquam puerile, *quod distichorum illorum vel optimum nævo quodam suo non careat, cetera in plerisque absona & incondita reperiantur.* In Rivini autem collectione occurrunt fere ad pleraque Epigrammata interpretationes una vel plures satis bonæ & amœnæ, quales fere sunt Jo. Gorræi. Q. Sept. Florentis Christiani, Jani Dousæ, Pauli Stephani & aliorum. Sed non pervenit ultra librum secundum, cum quo primum etiam Epigrammatum Græcorum millenarium absolvit. Prodiit Gothæ A. 1650. 8. licet exempla quædam (folio tituli, ut fieri solet interdum, recuso) præ se ferant annum 1657. Catalogum latinorum Poetarum quorum Metaphrases in hoc opere undique congestæ sunt, editor præmisit vægrandem; è quo illos tantummodo referam qui plura Epigrammata è Græco sunt interpretati, ut sunt: è veteribus *Ausonius*, è recentioribus præter *Rivinum* ipsum, *Andreas Alciatus, Benedictus Brugnolus* (in Laertii versione) *Bonaventura Vulcanius, Caspar Barthius, Ursinus Velius, Christianus Daumius, Claudius Minos, Claudius Rosselletus, Daniel Heinsius, Daniel Alsvortus, Des. Erasmus, Eilhardus Lubinus, Elias Cuchlerus, Publ. Faustus Sabæus, Franciscus Bellicarius, Franciscus Modius, Franciscus Schottus,*

uno extincto etiamnum ornant in triplici genere studiorum egregii Viri, Tilemannus Andreas Rivinus, Verbi divini præco disertus ac gravis piusque & lingvæ Hebrææ quam publice docebat apprime gnarus, defunctus initio Anni 1692. De quo consulendæ Rev. Henrici Pippingii Memoriæ Theologor. p. 406. seq. Quintus Septimius Florens Rivinus, Juris Romani & Saxonici consultissimus, & Augustus Quirinus Rivinus, Medicus ac Botanicus excellens.

tus, Fridericus Morellus, Georgius Buchananus , Gregorius Bersmannus, Guilielmus Canterus, Gvarinus Veronensis, Hadrianus Junius, Henricus Stephanus, Hieronymus Megiserus, Hugo Grotius (sed cujus versionem totius Anthologii de qua infra dicturus sum Rivinus non habuit) *Jacobus Thomasius, Joannes Benedictus, Janus Cornarius , Janus Dousa, Jo. Fidlerus Reichenbacensis. Janus Gruterus, Janus Guilelmius, Jo. Gorræus, Jo. Lauterbachius, Janus Lernutius, Jo. Pannonius, Jo. Pierius Valerianus, Jo. Sleidanus, Jo. Stigelius, Jo. Soter, Jo. Venatorius, Joach. Camerarius, Josephus Scaliger, Julius Cæsar Scaliger, Is. Casaubonus, Lampertus Alardus, Leodegarius à Quercu, Lucas Fruterius, Martialis Monerius, Matthæus Toscanus, Nich. Bentinus, Natalis Comes Venetus, Nicodemus Frischlinus, Nicolaus Borbonius, Ottomarus Luscinius, Paulus Melissus Schedius, Paulus Stephanus, Petrejus Tiara, Philippus Melanchthon, Polycarpus Wirthius, Q. Septimius Florens Christianus, Scævola Sammarthanus, Stephanus Paschasius, Theodorus Beza, Tho. Morus, Thomas Venatorius, Valens Acidalius, Vincentius Obsopoeus, & Zacharias* Friedenreich. Prætereo reliqua Rivino memorata nomina ultra trecenta ac viginti, quia nemo fere est qui Poesin latinam vel primis attigit digitis, quin in uno vel altero Epigrammate Græco expertus sit vires, saltem de latino vertendo in aliud latinum.

Ab eo tempore qui operæ pretium in hoc genere fecerit memorare juvat unum *Petrum Francium*, Amstelodamensium nuper Musarum decus, in cujus Poematis bene multa exstant Epigrammata translata de Græco svavissime & felicissime. Viderunt lucem Amst. 1682. 12. & 1697. 8.

Superiore anno prodiit novus Græcorum Epigrammatum & Poematum delectus cum nova versione & notis, opera *Thomæ Johnson*. Lond. 1706. 8.

Gallice pauca quædam Epigrammata vertit in poematis suis *Ludovicus Hestellus* (Hesteau) Jo. Aurati discipulus. Paris. 1578. 4. Exstant & alia è Gallica Tamiserii versione, hoc titulo: Anthologie des Epigrammes Grecs pris del' Anthologie Grecque, traduits en François par Tamisier. Lugd. 1597. 8. Nuper etiam *Longapetræus* vertit quædam peramœnis versibus Gallinis, in notis ad Anacreontem, Moschum &c.

VI. Editiones promissæ.

Cum in Anthologia edita non modo quamplurima Epigramma-

mata etiam honestissima & eruditissima desiderentur, quæ in MStis Codicibus collectionum Meleagri & aliorum quos supra commemoravi occurrunt; sed & in illis quæ edita sunt, multa legantur inemendata & parum intellecta ab interpretibus: Viri docti jam pridem de nova aliqua pleniore & emendata Anthologiæ editione cogitarunt, qua non dubium est & ad Græcæ linguæ & ad Antiquitatis cognitionem, haud exiguum aliquid posse accedere. Vetusti ejusmodi ac plenioris Codicis meminit Josephus Scaliger in Epistola ad Gruterum CCCCXXX. *Audivi non semel ex Francisco Porto Cretensi, optimo & eruditissimo sene, se in manibus Nicolai * Sophiani hominis Græci integrum ἀνθολογίας codicem summæ vetustatis vidisse, in quo omnia illa Epigrammata, quæ narras, exstabant, quæ non dubium est propter prætextata verba & obscenitatem à Planude Monacho damnata fuisse.* Anthologiam novam ex codicibus Vaticanis se editurum pollicitus est Vir nobilissimus *Lucas Langermannus*, teste Colomesio p. 515. ad Gyraldi dialogum extremum de veterum Poetarum Historia. Cumprimis autem dolendum quod *ὁ πάνυ Salmasius* institutum non peregit, qui testatus est se optimi libri Palatini ope (qui nunc est in Bibl. Vaticana) aliquot millia optimorum Epigrammatum partim in lucem editurum, partim nitori suo restiturum, ad Trebellii Pollionis Claudium c. 5. T. 2. scriptor. Hist. Augustæ p. 361. Passim idem vir doctus in scriptis suis, ad Solinum præcipue & ad illos quos dixi Historiæ Augustæ scriptores inedita Epigrammata Græca producit & explicat, & non tantum editionem Anthologiæ integræ sed & ad eam commentaria molitum se innuit, ut p. 262. ad Tertull. de pallio. Confer etiam si placet Josephi Scaligeri ad Salmasium Epistolam CCXLV. & seq. quibus inter alia eum monet ut addat Epigrammata, quæ passim apud auctores Veteres leguntur, & alia præterea quæ in Veteribus Inscriptionibus exstant. Vidi in Bibliotheca Gudiana Salmasii Suidam, in cujus ora libri præcipue notaverat quæ ad Epigrammata facerent, Suidas enim innumeras lacinias tum ex edita tum ex inedita Anthologia, ut notum est, adducit. Verum ea loca diligentissime observata & erudite excussa sunt à præclaro Suidæ editore nupero Ludolpho Neocoro. Non pauca inedita Epigrammata difficillima, Arithmeticos complexa griphos, ex libro Salmasiano descripsit, & versione sua ac notis illustrata edidit eruditissimus *Claudius Bachetus Meziriacus* ad Diophantum p. 262. seq. *Johannem* quoque *Laurem*ber-

* *Michaelis Sophiani* legendum, ut notavit Colomesius c. 18. cimeliorum literariorum.

bergium Græca Epigrammata non dissimilis argumenti cum interpretatione sua & commentariis edidisse constat Hafniæ 1640. 4. Sed illorum ipse est auctor. Planudis Anthologiam variis ineditis * locupletatam, latinis versibus interpretatus est elegantissime ut solet vir maximus *Hugo Grotius*. Ex ejus Metaphrasi quæ necdum integra vidit lucem, Epigrammata quædam produxerunt viri docti Franciscus præcipue Junius libris de pictura & catalogo Artificum, tum ad Plinium & Themistium Jo. Harduinus, ac ne alios in præsenti commemorem Franciscus Vavassor libro de Epigrammate c. 17. ubi Jos. Scaligeri interpretationem quorundam cum Grotiana confert, & Grotio palmam merito tribuit. Grotius ipse versionem suam diu pressit exspectatione Salmasianæ editionis, ut scripsit ad Salmasium A. 1633. Epistola 314. *Utinam & Anthologia prodiret: nam sola ea mora est quo minus de edenda nostra Planudeæ* συλλογῆς *versione cogitem, quia prius velim videre quæ abs te aut ex libris aut ex ingenii felicitate emendata sunt, ne corrupta Græca intelligendo faciam ut nihil intelligam.* Idem innuit Epistola 368. & 418. A. 1635. in quibus Salmasium rogat ut quoniam editionis spes in longum protrahatur, ne dedignetur secum castigationes suas communicare. Has ab illo impetrasse se testatur in litteris ejusdem anni mense Decembri scriptis ad Gerh. Jo. Vossium (Epist. 527.) *Cum scirem Salmasium* τὸν πάνυ *illa eadem Epigrammata cum antiquæ fidei codicibus contulisse, impetravi ab eo quæ annotaverat, quæque ego ex conjectura notaveram, in iis vidi mihi librorum auctoritatem accedere. Nunc parata sunt omnia, ut in vulgus dari possint, Græca & latina eodem modulo quo Stobæana illa & scenica, ut velut ad duos fratres pari cultu tertius addatur.* Confer Epist. 573 & 692. ad eundem Vossium; & Vossii Epistolam CCCXX. è qua videbis Blauvvium novas operi moras injecisse. Cæterum ex inedita Anthologia Græca à multis viris doctis producta Epigrammata videre licet, ut si quis ea colligere aggrediatur non exiguum numerum sit reperturus in Salmasii scriptis, Allatio de Simeonibus, sed & in Holstenii notis ad Stephanum Byzantinum, Illustris Spanhemii, Bentleique ad Callimachum, & doctissimi Neocori ad Suidam. *Petri Francii* poema Græcum ad Jacobum Goierum (Γοιῆρον) qui ineditam Anthologiam ad eum miserat, legitur p. 491. poematum Et videtur vir ille doctus singularem operam in Epigrammatis Græcis illustran-

* Grotius Epistola 527. ad Gerh. Joh. Vossium: *Adjeci Epigrammata non pauca præter ea quæ suæ editioni subnexerat Henricus Stephanus ex [illegible] & libris.*

lustrandis collocasse, nam in Catalogo Bibliothecæ exquisitissimæ Francianæ p. 133. memoratur editio Brodæi Basileensis cum notis MSS. & p. 138. Anthologia inedita MS. tum Editionis H. Stephani A. 1566. aliquot exempla cum notis Canteri, Palmerii, Hugonis Grotii & (quas Grotio communicaverat) Salmasii, Vulcanii, item & * Berkelii, Petri Francii & aliorum. & p. 143. editio Aldina Anni 1551. cum notis perpetuis Petri Francii. Tum editio Aldina prior Anni 1521. collata cum MS. Palatino per Sylburgium & Gruterum: præterea Florentina A. 1519. quæ olim Jani Rutgersii & If. Gruteri fuerat, cum perpetuis observationibus & emendationibus MSS. Marci Sladi. Intelligo etiam *Petrum Menardum* ** Turonensem inter alia ingenii sui monumenta reliquisse itidem ineditam hactenus latinam Poeticam interpretationem Anthologiæ Græcæ, plus dimidia parte locupletioris. Ejus specimina quædam habes lib. 1. & 2. CPolis Christianæ præstantiss. Cangii.

Inter breve vero ut speramus optamusque tempus desiderio eruditorum de meliore plenioreque Anthologiæ editione, satisfaciet viri eruditissimi industria, tot præclaris in rem literariam meritis jam testata, JOANNIS CLERICI: hunc enim ipsummet constat esse, quem Tomo VII. Bibliothecæ selectæ p. 191. novam Epigrammatum Græcorum editionem adornare scribit hoc titulo: *Epigrammatum Græcorum Anthologia duobus libris auctior, emendata & latinis versibus reddita ab* HUGONE GROTIO, *cujus accedunt prolegomena. Subjecta sunt scholia Græca, ac notæ* Joannis Brodæi, Vincentii Opsopoei, Henrici Stephani, Petri Danielis Huetii † *& aliorum. Accesserunt collationes MSS. Codd. veterum*

Vvvv

* Vide Clariss. Viri Jo. Clerici Bibl. selectam T. VII. p. 210.

** Menardus hic ante paucos annos septuagenario major Turoni defunctus nihil edidit præter *Academiam principum* à juvene vulgatam in usum Delphini, qui hodie est Rex Christianissimus; & *Concordiam Chronologorum*, Gallicè. Cæterum plura dicitur reliquisse in scriniis digna luce, *Vitas Philosophorum veterum tomis IV. Philosophiam Pythagoræ, Commentarium in Gellium & Anthologiam, l'Anthologie des Epigrammes Grecques, traduites en vers latins & augmentée de plus de la moitié de ce qu'on en a recueilli jusqu'à present.* Vide Memorias literarias Trivultinas sive Dombenses Anni 1701. mense Febr. p. 102. Diversus ab hoc *Jacobus Menardus* quem laudat magnus Grævius præf. ad Ciceronis Orationes: *Claudius Menardus* qui edidit indiculum de hæresibus tributum S. Hieronymo. *Hugo* denique *Menardus* Benedictinus cujus notissima eruditis scripta in Barnabæ Epist. in Sacramentarium S. Gregorii M. nupera luculenta S. Gregorii editione recusum; Dissertatio de unico Dionysio, Martyrologium Benedictinorum & Concordia Regularum Benedicti Abbatis Anianensis &c. Obiit Paris. 1644. 21. Jun.

† Ha-

terumque editionum & animadversiones. Quo apparatu autem hoc opus aggressus sit, ipse testatur his verbis, quæ non dubito Gallice subjicere, cum illam lingvam paucissimi hodie ignorent. *Pour commencer par le texte Grec, celui qui a entrepris cette edition, a l' exemplaire de Grotius, dans lequel ce grand homme a corrigé de sa main quantité d' endroits, & sur lequel il se reglera*† *parce qv' il mettra a coté sa belle version latine de cet ouvrage. Neanmoins il ne se contentera pas de cela, parce qv' il a là dessus des secours que Grotius n' a pas tous eus. Il a un exemplaire collationné par Sylburge & par Gruter, avec un Manuscrit de la Bibliotheqve Palatine, qui est apparement à présent dans celle du Vatican; & dans ce MS. il y avoit divers auteurs des Epigrammes qvi ne sont point dans les editions communes, des vers entiers suppleez, & quelqves Epigrammes qui n'ont jamais été publieés. Outre cela, on a l' anciennne edition de Florence de MCCCCXCVII. qui est toute en lettres capitales, & qvi paroit étre la premiere de toutes. On a encore diverses anciemnes editions, d' Alde, des Juntes, de Badius &c. sans parler de celles d' Etienne, de Froben & Vechelius, avec les notes de Brodæus & Opsopoeus. On a eu aussi soin de faire acheter dans l' Auction de la Bibliotheqve de feu* Mr. Francius *Professeur en Eloquence à Amsterdam, tous les exemplaires de l' edition d' Etienne, qv'il y avoit, avec les remarques de divers savans hommes écrites aux marges. Tout cela servira beaucoup à établir la veritable maniere de lire du Texte, & l' on en rendra compte tres-exactement dans les notes nouvelles, ou l' on mettra toutes les varietez de qvelqve consequence. Grotius avoit eu sans doute connoissance du MS. Palatin, ou de qvelque autre, car il y a beaucoup de ses corrections & de ses supplemens, qui s' y rapportent. Outre cela il avoit eu de qvelcun, peutêtre de Saumaise, diverses Epigrammes qui n' ont point été imprimées, & dont il a fait une addition considerable à la fin de son exemplaire. On a resolu de faire des additions d' Henry Etienne & de celle là un* livre VIII. *car comme l' on sait, il n' y a que VII. livres dans les editions ordinaires. De plus on a de quoi faire un livre IX. de diverses Epigrammes anciennes, que l'on tirera d' un Recueil MS. d' Epigrammes, qve leur extreme obscenité ne permet pas de publier toutes. On en prendra seulement ce qui peut paroitre aux yeux des honêtes gens.*

Ceux

† Harum notarum quibus Jos. Scaligeri castigationes insertæ sunt, mentio occurrit in literis Illustris Huetii ad Petrum Francium datis Abrinciæ 3. Eid. Sept. A. MDCXCVIII. *Nunc quidem penes me non est in hoc secessu Anthologia exemplar* Scaligeri *notis auctum de quo scribis - - perpaucæ sunt notæ illæ & satis leves. Si quid bonæ frugis est, relatum à me fuit inter observationes quas ante annos aliquot expressit à me Grævius noster, & oppressit calamitas temporum.* Inter Epistolas ad P. Francium p. 434.

Ceux qui liront la version de Grotius *admireront également & le génie heureux & la patience de cet excellent homme; qui a traduit tout ce livre en autant de vers, qu'il y en a dans l'Original, qu'il égale tres-souvent & qu'il surpasse méme quelque fois. Pour les additions nouvelles qu'il n'a pas traduites parce qu'il ne les avoit pas, on les mettra seulement en prose; aussi bien qu'un endroit de l'Edition d'Etienne * qu'il n'a pû traduire. On aime mieux en user ainsi, que de joindre à Grotius des vers qui n'egaleroient pas les siens, & d'ailleurs les lecteurs n'y perdront rien pour l'intelligence de l'Original. Il y aura d'abord une tres-belle preface de Grotius, où il traite & de l'Anthologie & de la version qu'il en a faite.* Les notes *seront sous le Texte, & outre toutes celles qui ont été imprimées sur ce recueil & dont le titre parle, (1) l'Auteur aura soin de ramasser de tous les plus illustres Critiques les endroits dans lequels ils ont eclairci ou corrigé quelque passage d'Anthologie: (2) il recueillera toutes les varietez de lecture de diverses editions qu'il a pû trouver, toutes les conjectures & les explications qu'il jugera bonnes, des marges des exemplaires qu'il a, & les confirmera par de nouvelles raisons; ou s'il y en a de fausses, qui pussent tromper quelcun, il ne manquera pas de les réfuter en peu de mots. (3) il ajoutera diverses remarques qu'il a faites lui méme sur quantité d'endroits de l'Anthologie. Pour les* scolies Greques *je ne sai pas si elles sont anciennes, mais assurement elles ne le sont pas ** toutes, puisque* Henri Etienne *y est quelque fois cité comme à la page 264.* (de l'edition de Wechel) *Ces scolies ressemblent fort à celles de Biset sur l'Aristophane, & elles pourroient bien être de lui ou de quelque autre habile moderne de son tems.*

* Pag. 488. seq Vide quæ infra in Catalogo Poetarum Epigrammatariorum, ubi de Paulo Silentiario.

** Recte hoc notatur à Viro doctissimo. Totus enim scribendi genius, latinismi, & ratio allegandi scriptores docent hæc scholia composita esse non à Græco antiquo, sed Gallo aliquo vel Italo XVI. sæculi. Varias lectiones notat auctor quisquis fuit non tantum è codicibus scriptis, quorum duos potissimum evolvisse videtur, unum ἀρχαιότατον ἀντίγραφον Παύλου τοῦ Βυκάρου ἐν Παταβίῳ pag. 43. sed etiam ex impressis Anthologiæ editionibus p. 426. ἐν ἄλλοις βιβλίοις εὑρίσκεται μόνον εἰς Κράτητα ἐκτυπωθέν. Planudes allegatur p 589. Arsenius p. 14. Interdum inemendata sunt excusa illa scholia ut p 82. ἐυάζειν legendum pro σκευάζειν. p. 150. ἐν Ἀχαϊκοῖς pro Ἀρχαϊκοῖς. p. 216 Πολυδεύκης βιβλίῳ δ' pro βιβλίων ε'. Interdum loco mota sunt ut p. 314. ubi scholion græcum exstat quod pertinet ad Epigramma primum paginæ proximæ 315. Etiam p. 193. pro Πολύδωρος legendum Πολυδεύκης. Mentio enim δορυδρεπάνου apud Pollucem lib. 1. sect. 120.

VII. CATALOGUS POETARUM VETERUM

Qui epigrammata Græca condiderunt.

Quibus asteriscus præfixus est, sub eorum nomine nulla Epigrammata in Anthologia edita leguntur, in qua plurima quoque occurrunt ἄδηλα, sive quæ nullum; multa quæ falsum auctoris nomen habent adscriptum.

ABbianus Lucillii æqualis circa extremum sæculi à CHRISTO nato quarti vixit , uterque enim Flaccum Rhetorem barbarum perstringit lib. 2. Epigr. εἰς ῥήτορας. Forte autem Ammianus pro Abbiano legendum. Nam literæ β & μ frequenter in MSS. confunduntur.

Aceratus Grammaticus cujus exstat epigramma lib. 3. c 14. in Hectorem Homerico poemate celebratum.

Addæus sive *Adæus Mytilenæus*. Unicum sub hujus nomine occurrit epigramma III. 22. Num legendum *Alcæus*? Etiam in H. Stephani editione p. 421. excusum Ἀδδαίου Μακεδόνος, quod ipse alibi legit Ἀλκαίου. Fuit tamen & Adæus Mytilenæus, cujus liber περὶ ἀγαλματοποιῶν & περὶ διαθέσεως laudatur Athenæo. Idem forte ad quem Polemo scripsit, ut idem Athenæus auctor est. Alius Addeus Comes & Magister utriusque militiæ per Orientem, ad quem lex de Judæis cœlicolis & Samaritanis lib. 8. Cod. Theodos.

Adrianus Imperator, cujus etiam latina quædam Epigrammata exstant. Confer Barthium XXXII. 12. Adversar. *Græcis studiis impense imbutum* refert Spartianus c. 1. *ingenio ejus sic ad ea declinante, ut à nonnullis Græculus diceretur. Poematum & literarum omnium studiosissimus - - Nam & de suis dilectis multa versibus composuit, amatoria carmina scripsit.* id. c. 14. Ineditum hujus Adriani Epigramma Græcum in Trajani Imp. donaria Jovi Casio de spoliis Geticis appensa primus publici juris fecit Salmasius ad Hist. Aug. T. 1. p 133. In vulgatæ Anthologiæ codicibus lib. 1. c. 54. unicus Hadriani versus Hexameter legitur

gitur in Magni Pompeji tumulum, is ipse quem refert Dio lib. LXIX. p. 792.

Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σπανὶς ἔπλετο τύμβου·
Pæne caret tumulo, cui tot modo templa fuerunt.

Ægis alius ut opinor ab Ægide sive Ægia Historico, quem laudat Clemens Alex. 1. Strom. p. 321.

Æmilianus Nicænus diversus à Palladio Æmiliano scriptore latino rei rusticæ & ab Æmiliano Maurusio quem in Dipnosophistis colloquentem inducit Athenæus. Inter tria ejus Epigrammata unum in Venerem Praxitelis, vulgata Anthologia exhibet.

Æschylus Tragicorum Princeps cujus ἐλεγεῖα allegat Plinius XXV. 2. præter alios lib. 2. c. 16. §. 8. à me laudatos.

Agathias Myrinæus è Myrina Æolidis civitate Scholasticus, sub Justiniano Imp. clarus præter alia, de quibus libro quinto dicendi erit locus, non modo κύκλον τῶν νέων Ἐπιγραμμάτων ex aliis Poetis collegit de quo supra §. III. hoc capite dictum est, sed & ipse plura de suo Epigrammata addidit, quæ ex Anthologia edita junctim cum latina sua versione (singula enim versibus reddidit non infeliciter) ad calcem Historiarum Agathiæ exhibet *Bonaventura Vulcanius.* Unum perquam difficile de lusu Zenonis Imp. illustrat Tho. Hyde in Historia Nerdiludii p. 44. seq. Mentio Agathiæ Epigramm. apud Tzetzen proleg. in Lycophronem & apud Suidam in μέγας βασιλεύς.

Alcæus Macedo, an Addæus?

Alcæus Messenius Philippo Regi Maced. æqualis, siquidem is fuit Alcæus quem epigrammate ἀντεκωμῳδεῖτο Philippus apud Plutarchum Flaminio p. 373. Confer If. Vossium ad Catull. p. 42.

Alcæus Mytilenæus cujus Epigrammata (ὑμνοπόλον enim vocat) intexuit Coronæ suæ Meleager. Licet aliud videtur Allatio de patria Homeric. 14. p. 1831. De hoc & aliis Alcæis dixi lib. 2. c. 15.

Alcæus ἐπιγραμματογράφος recentior, sub Vespasianis clarus. Tzetz. præf. ad Lycophronem.

Alexander Ætolus temporibus Ptolemæi Philadelphi floruit, & præter alia poemata de quibus lib 2. c. 19. dixi, scripsit etiam Epigrammata sive ἐλεγεῖα, quorum unum in Agathoclem ab Athenæo refertur XIV. p. 699. Alia tria leguntur in Anthologia. Videtur hic esse

Alexander quem inter eos laudat Meleager è quibus Coronam ſuam adornavit.

Alexis cujus decaſtichon lib. VI. Anthologiæ c. 5. exſtat, neſcio an Comicus de quo dixi ſupra lib. 2. c. 22.

Alpheus (Ἀλφειός) *Mytilenæus* Antipatro Sidonio junior. Macrinum Epigrammate quodam alloquitur, dubito an Imperatorem, lib. 1. cap. 12.

Ammianus Vide ſupra in *Abbiano*.

Ammonidis Ἀμμωνίδου diſtichon unicum exſtat lib. 2. Antholog. c. 15.

Anacreon Poeta Lyricus, cujus carminibus Coronam ſuam illuſtraſſe teſtatur ſe Meleager. De Anacreonte dixi lib. 2. c. 15.

• In Anaxagoram, Lampſacenorum Epigram. epitaphium eſt apud Laert. II. 15. Corinthiorum in Periandrum. lib. 1. ſect. 97. Lindiorum in Cleobulum. ſect. 93. Prienenſium in Biantem. ſect. 85. Lesbiorum in Pittacum. ſect. 79. Lacedæmoniorum in Chilonem. ſect. 73. Epigramma neſcio cujus in imaginem Solonis. ſect. 62. & in Thaletem ſect. 39. & 34. in Linum & Eumolpum ſect. 3. 4.

Antagoras quo & ipſo uſus Meleager. Vide & Laert. IV. 21. & 26.

* *Anthemius* videtur eſſe nomen Poetæ in hoc verſu Meleagri eos è quibus coronam ſuam concinnavit celebrantis: εἰς δ' ἐλέγους εὔσπορον Ἀνθέμιον.

* *Antigonus*, cujus Epigrammata ſuæ inſeruit collectioni Philippus Theſſalonicenſis.

Antiochus, forte Ægæus Sophiſta, de quo Philoſtratus.

Antipater Macedo videtur mihi ille Antipater cujus mentio fit à Meleagro inter eos è quibus Coronam ſuam contexuit.

Antipater Sidonius paulo ante Ciceronem clarus. De eo dixi capite XV. præſentis libri. Hujus Epigrammata collectioni ſuæ inſeruiſſe videtur Philippus Theſſalonicenſis qui ſub Auguſto claruit.

Antipater Theſſalus ſive ut lib. 1. Antholog. c. 87. legitur *Theſſalonicenſis*. Hic eſt qui novem Lyricas poetrias & Alcmanem verſibus celebravit. Memorat & Archilochi & Homeri natales cultos.

Antiphanes quo in collectione ſua uſum ſe profitetur Philippus Theſſalonicenſis.

Antiphilus Byzantius cujus & ipſius Epigrammata collectioni ſuæ Philippus intexuit.

Antistii unum Epigramma in Priapum agri custodem lib. IV. Anthologiæ p. 478. edit. Wechel. Antistii Medici mentio apud Svetonium Cæsare c. 82. Antistii Sosiani, qui factitatis in Neronem carminibus probrosis exsilio est multatus, apud Tacitum XVI. 14. In Antistium Veterem (qui A. U. C. 747. Consul fuit) Epigramma latinum Laureæ Tullii apud Plin. XXXI. 2.

Antonius Argivus cujus bina Epigrammata Græca exstant in florilegio edito, in urbes dirutas utraque, Mycenas & Argos.

* *Anytes* Epigrammata fuere in Corona Meleagri. De ea dixi supra lib. 2 c. 15.

* *Apion* in Epigrammate. Suid. in ἀγύρτης. σπιλάδες, σφάραγον, τρίγλωα.

Apollinaris, diversus ut existimo ab Apollinari Poeta Christiano.

Apollonides Smyrnæus quem Augusti Imp. ætate vixisse notat Casaubonus ad Svetonii Tiber. c. 14.

Arabius Scholasticus sub Justiniano clarus, Longinum præfectum CPol. celebrat in Epigrammate lib. 4. Antholog. p. 431.

Aratus cujus Epigrammatis Meleager usus est ad Coronam suam concinnandam. Vide quæ de Arati ἐλεγειῶν libro dixi capite 18. hujus libri §. 9.

Arcesilai Philosophi Epigrammata producit Laertius IV. 30. seq.

Archelai, (al. Asclepiadæ) Epigramma in statuam Alexandri factam à Lysippo. Lib. IV. Antholog. p. 554.

Archias Antiochenus, pro quo exstat Ciceronis Oratio qui mirificum illius in versibus Græcis pangendis facultatem celebrat c. 8. Ejus Epigrammata collecta sunt & junctim edita cum versione *Nicodemi Frischlini.* Ei quoque in MS. quod olim Lipsiæ inspexi tribuitur Epigramma quod in Wecheliana editione p. 76. incipit, Σοὶ πατρὶ Θεσσαλίη.

Archilochum inter eos è quibus Coronam suam contexuit memorat Meleager. De Archilocho dixi lib. 2. cap. 15. Elegos ejus laudat Athenæus.

Archimelus Ἐπιγραμμάτων ποιητὴς laudatus Athenæo, qui ejus Epigramma in navem prægrandem Hieronis mille modiis tritici à Rege remuneratum refert lib. V. p. 209.

Arenæus, Ἀρηναῖος ῥαιφερενδάριος, cujus unicum Epigramma in mulierem lascive & procaciter se gerentem exstat lib. VII. Antholog. p. 606.

Ar-

Argentarius. Infra *Marcus Argentarius*.

* *Arias*, hoc enim nomine Poetam Epigrammatarium innuere videtur Meleager his versibus, ubi eos è quibus coronam concinnavit suam, commemorat:

> Καὶ μὴν καὶ Ἀρίαν σταχυότριχα θήκατο νάρδον,
> Ὑμνοθέτας ἑρμῆ δῶρον ἀειδόμενον.

Aristo, idem ni fallor qui allegatur à Mario Victorino in arte Grammatica. vel Aristo Philosophus, cujus versum in Arcesilam profert Laertius IV. 33.

* *Aristodemi* librum primum θηβαϊκῶν Ἐπιγραμμάτων allegat Schol. Apollonii II. v. 906.

Aristoteles. Vide Laertium V. 6. & quæ de peplo ei tributo dixi supra cap. VI. hujus libri §. 35.

* *Arriani* Epigrammata apud Athenæum allegantur. Sed legendum *Rhiani*, ut habent quoque meliores editiones.

Asclepiades qui Epigrammate celebrat Berenicen p.438. edit. Wechel. & Cleopatram p. 490. Non videtur esse idem auctor Epigrammatis in Ajacem p. 344. quod parodia in Cynicos imitatus Mnesalcas apud Athenæum IV. p. 163. & sine nomine auctoris affert Eusthathius ad Iliad. β'. è Porphyrio.

Astydamas tragicus se ipsum epigrammate efferens Suid. & Apostolius in σαυτὸν ἐπαινεῖς. A. Schottus ad proverbia p. 151.

Athenæus ὁ ἐπιγραμματοποιὸς. Laert. VI. 14. VII. 30. & X. 12. Tzetza proœm. ad Lycophron.

Athenodori Epigramma in Sodamidē piscatorem lib. III. Anthologiæ p. 369.

Avtomedon cujus Epigrammatis ad suam collectionem concinnandam Philippus Thessalonicensis usus est.

Bacchylides cujus carminibus Coronam suam illustravit Meleager. Dixi de eo lib. 2. c. 15.

Bassus Lampin amicum suum alloquitur in Epigrammate p. 101. edit. Wechel. quod Horatius videri possit imitatus esse. Βάσσος Λόλλιος vocatur p. 244. Bassi fuere multi, quos infra lib. VI. in Geoponicis recenseo. Lampis haud alius occurrit quam ναυκληρικὸς ille apud Plutarchum an seni gerenda Resp. p. 787. Idem Lampon videtur appellari pag. 789. Lampes Ægineta apud Themistium in Orat. Sophista p. 297.

Bianor cujus Epigrammata suæ intexuit collectioni Philippus Thessalonicensis. Inter alia p. 150. luget Sardium cladem quæ motu terræ concussæ sunt anno quarto Tiberii Imp. teste Tacito II. 47. Annal. Alius Bianor cujus mentio in Chionis Epistola XI.

Bisantinus incertum an Besantinous (Helladius) an Byzantinus (Antiphilus forte.) Huic male etiam in codice MS. quem olim Lipsiæ inspexi tribuitur distichon quod p. 33. edit. Wechel. Theognidi restitutum est.

Boethus Tarsensis Poeta Straboni XIV. pag. 675. memoratus. Pyladem pantomimum sub Augusto Imp. celebrem effert epigrammate quod legitur lib. 1. Antholog. p. 23.

Callias Argivus cujus unicum tetrastichon exstat in Polycritum compotorem p. 243.

Callicerus Rhodonem Medicum furacem perstringit disticho quod legitur p. 217.

Callimachus cujus Epigrammatis usus etiam Meleager ad coronam suam contexendam. De iis dixi capite 19. hujus libri.

Callinus cujus ἐλεγεῖα ab Athenæo allegantur XII. pag. 527. Nomen ejus quandoque cum Callimacho confunditur.

Carphylides cujus elegans Epigramma in senem singulari felicitate vitæ & conjugii usum legitur p. 279. edit. Wechel.

Carpyllides, idem ut videtur, cum superiore.

Cerealis Epigramma unicum sed scitum ac prudens in Rhetorculos obscura affectatione ineptos exstat p. 246.

Chæremon inter eos laudatus à Meleagro è quibus Coronam suam adornavit. Ineditum ejus Epigramma in Eubulum Athenagoræ filium produxit Cangius addendis ad CPolin Christianam p. 193.

Chrestodorus Copites Thebanus, cujus Epigrammata de imaginibus in Gymnasio CPolitano Zeuxippo dedicatis leguntur libro V. Anthologiæ. Vide Suidam in ζεύξιππος. Vixit Christodorus post Leonem Thracem sub Anastasio Dicoro, ut ex epigrammate in Pompeji statuam collegit præstantissimus Cangius in CPoli Christiana lib. 1. p. 91. quem vide de Zeuxippo erudite disserentem.

Claudianus inter latinos Poetas celebratissimus Græca quoque Epigrammata non infeliciter composuit, quæ in Barthii & aliis quibusdam editionibus collecta leguntur.

* *Cleobulines* ænigma è commentariis Pamphilæ producit Laertius lib. 1. sect. 91.

* *Cleobuli* Epigramma in Midæ Mausoleum. ibid. sect. 89.

Cometas Scholasticus & chartularius, idem ni fallor de quo dixi lib. 2. cap. 2. §. 21.

Cornelius Longinus.

Cosmas Mechanicus (leg. *Monachus.*) Præter Cosmam Ægyptium de quo supra c. 25. fuit etiam Cosmas Poeta Hagiopolites sive Hierosol. sæculo VIII. post natum CHRISTUM auctor Hymnorum & Psalterii Davidici versibus Politicis redditi, tum Cosmas Βεςήτωρ sive Vestiarius, auctor quarundam Orationum.

Crates Philosopus Cynicus, cujus quædam apud Laertium & Julianum leguntur. Vide quæ de illo supra c. 13. hujus libri.

Crinagoras Philosophus cujus Epigrammata collectioni suæ intexuit Philippus Thessalonicensis.

Cyllenius Petianus.

Cyrillus, Grammaticus ille fortassis cujus Glossæ feruntur & cui vocabulorum diverse προσῳδουμένων ἐπισημασίας nonnulli tribuunt.

Cyrus Κῦρος ἀπὸ ὑπάτων Flavius Cyrus qui CPoli Consulatum gessit Anno CHRISTI CCCCXLI. Est & alius qui vulgo Vocatur Cyrus, cujus verum nomen est Theodorus Prodromus (Κῦρος enim recentioribus Græcis pro Κύριος positum, Dominum significat) qui sub Jo. Comneno vixit & cujus Epigrammata Græca aliaque Poemata viderunt lucem Basileæ 1536. 8. De hujus scriptis dixi infra libro V. Nescio an alius κῦρος ὁ ποιητὴς lib. IV. Anthologiæ pag. 493.

Damagetus cujus Epigrammatis usus est Meleager cum Coronam suam necteret.

Damocharis sive *Democharis* Grammaticus CPoli vixisse videtur sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM.

Damascius cujus unicum distichon habemus in funus Zosimæ servæ p. 341. diversus ni fallor à Philosopho de quo Photius ac Suidas.

Daphitas sive *Daphidas* Telmissensis Grammaticus ob maledicentiam fixus cruci jussu Attali, Pergami Regis. Versiculos ejus Regi injurios servavit Strabo XIV. p. 647. De eodem meminere Cicero de fato, Valerius Max. lib. 1. c. 8. Hesychius illustris & Suidas.

Demantes, cujus Epigramma de Theano interim dum ejus maritus Apellichus navigaret mortua exstat p. 336. *De-*

Demaratus junior, Spartanus, qui Hadriani vel Germanici Cæſaris Epigramma quo Romanos Græcorum victores celebraverat repreſſit parodia ex Homero & Archilocho. Vide Anthologiam p. 145.

Demetrius Bithynus in Myronis bovem epigrammata ſcripſit quæ leguntur p. 444. edit. Wechel. Alius Demetrius Poeta cujus verſus profert Laertius V. 85.

Democharis. Vide paulo ante, *Damocharis.*

Democritus Epigrammatum poeta σαφὴς καὶ αὐθηρὸς, laudatus Laertio IX. 49. Ejus unicum epigramma ſupereſt p. 465. in Venerem è mari emergentem.

Demodoci nomine tria Epigrammata leguntur lib. 2. c. 43. ſed primum quod incipit καὶ τόδε Δημοδόκυ apud Strabonem & Euſtath. ad Dionyſ. Phocylidi tribuitur & non de Chiis ſed de Leriis agit, ut in Græcis Scholiis notatum. De Demodoco Lerio dixi nonnulla lib. 1. c. 5. §. 7.

Diodorus Sardianus cujus Epigrammatis Philippus Theſſalonicenſis ſuam locupletavit collectionem.

Julius Diocles. Infra in Julius.

Diocris in Myronis bovem p. 444.

Diogenis Phrygis Epiſcopi Amiſeni in tumulum filii. p. 375.

Diogenes Laertius qui in opere de Philoſophis, quod exſtat, paſſim Epigrammata ex pammetro ſuo refert. Pammetrum ipſum non videtur Planudes vidiſſe, ſed epigrammata quæ in Anthologiam retulit è libris de vita Philoſophorum petiiſſe. De Diogene Laertio dicetur infra libro IV. Idem refert & aliorum quædam epigrammata ſuo loco notata & nonnulla ſine nomine, ut in Pythagoram Athletam VIII. 48. in Epicharmum, 78. in Heraclitum IX. 16.

Qui Dionyſio p. 32. Anthologiæ tribuitur verſus ὥρη ἐρᾷν, ὥρη δὲ γαμεῖν, ὥρη δ᾽ πεπαῦσθαι, Timonis eſt apud Athenæum XIII. cui etiam tribuit Grotius in Eccleſiaſtæ III.

* *Diogeniani Heracleotæ* Grammatici qui ſub Adriano Imp. claruit Ἀνθολόγιον Ἐπιγραμμάτων memorat Suidas.

Dionyſius Cyzicenus Eratoſthenis Cyrenæi funus Epigrammate decoravit quod legitur p. 420.

Dionyſius Sophiſta, idem fortaſſis Antiochenus cujus Epiſtolæ exſtant.

* *Dionyſii Ænei* (χαλκοῦς) Ἐλεγεῖα. Athen. X. p. 443. XV. 668. Sed non ma-

magis ea huc ſpectant quam Critiæ, vel Hermeſianactis, Melanthii & Xenophanis, quæ apud eundem laudantur.

Dioſcorides Poeta Meleagro antiquor qui ejus epigrammatis uſus eſt ad texendam ſuam coronam.

Diotimus cujus Epigrammatis idem Meleager coronam ſuam exornavit. Vide & Salmaſ. ad Tertull. de pallio p. 262.

Dorieus (Δωριεὺς ὁ ποιητὴς) cujus epigramma in Milonem Athen. X. p. 412.

Duris Eleates ſive (ut Steph. Byz. in Ἔφεσος) Ἐλαΐτης. Epigramma in Pherecydem è Duridis ſecundo τῶ ἱερῶν refert Laertius lib. 1. ſect. 120.

Empedocles Philoſophus cujus Epigramma in Pauſaniam exſtat apud eundem Laertium VIII. 61. & in Acronem Medicum, 65. Empedoclis itaque nomen addendum in Anthologia pag. 348. edit. Wechel.

Epigonus Theſſalus, paucorum ſed non inelegantium epigrammatum auctor, quale eſt illud p. 121. quo ait multos etiam ſi vinum non bibant inſanire, Φεῦ, τίνες ὕδωρ πίνοντες μανίην σώφρονα μαινόμενοι!

Eratoſthenes junior ſub Juſtiniano Imp. clarus, cus Epigramma in funus Anaſtaſiæ legitur p. 374. Idem videtur auctor diſtichi in Xenophontem ebrioſum p. 571. Eratoſthenes Scholaſticus appellatur pag. 606.

Erinna Lesbia cujus Epigrammata Meleager ſnæ implexuerat coronæ. De ea dictum lib. 2. c. 15.

Erycius. Vide Puteani diatribam de Erycio cap. 7. & Menagii amœnitates juris p. 198.

Etruſci Meſſenii Epigramma in Hieroclidam piſcatorem. lib. 3. Antholog. p. 359.

Sub *Euclidis* nomine Griphus occurrit inter Epigrammata ab Aldo Anthologiæ ſubjuncta, neque vero Euclides mihi auctor eſſe videtur, ſed ænigma veluti proponi ſolvendum Euclidi: εἰπὲ τὸ μέτρον ὄφρα γεωμετρίης ἐπιίστωρ.

Qui deinde ſeqvuntutur verſus in ſeptem planetas, leguntur etiam in Eclogis Stobæi, & velut ante non editi in Gronovii Viri Cl. notis ad Manethonem.

Euenus cujus Epigrammata Philippus Theſſalonicenſis in ſuam collectionem retulit. Huic Eveno tribuebatur etiam in Codice quem evol-

evolvi Lipsiæ, Epigramma quod exstat p. 18. edit. Wechel. & incipit κῆν με φάγῃς. De Eveno dicere me memini lib. 2. c. 11. §. 7.

Eugenis jambi in Anacreontem exstant p. 507. ex Leonida ut videntur expressi.

* *Evhemerus* perantiqvus scriptor Historiam Deorum contexuit ex inscriptonibus (Epigrammatis) sacris quæ in templis habebantur, ut refert Lactantius lib. 1. c. XI. De Evhemero ipso quem Deorum Ethnicorum comtemtorem Atheis plerique accensent, & de ejus opere quod latine olim convertit Q. Ennius, vide elegantissimum scriptorem & eruditissimum Hieron. Columnam ad fragmenta Ennii p. 312. edit. præclaræ Wetstenianæ.

Evodus Ἔυοδος.

* *Evphemus* cujus Epigrammatis suam se exornasse coronam innuit Meleager. Ἐυφήμου τ' ἀμμότροφον πέταλον.

* *Euphorion* cujus Epigrammatis idem usus est Meleager ad coronam suam concinnandam.

Eupithius Atheniensis Grammaticus ὁ στίξας τὴν καθόλου (scil. τέχνην,) qui Herodiani Grammaticum opus interpunxit & recensuit. Vide p. 35. edit. Wechel.

Euripides Tragicus cujus Epigramma refertur etiam ab Athenæo.

Eustathius in suis ad Homerum commentariis Epigrammata quædam producit sine nomine auctoris, ut in aquas insalubres Dienses. p. 280. C. edit. Rom. In Ajacem, è Porphyrio. p. 285. A. In Nestorem p. 296. B. in Timotheum Citharoedum. pag. 313. A. In Erinnam Poetriam. p. 327. A. In Arcadionem. p. 746. C. in Linum p. 1163. C. In Hecaten. p. 1197. B. In tripodem à Diomede Apollini sacratum. p. 1313. C. In Archilochum. pag. 1320. A. In Nioben. p. 1368. In Phyallum Crotoniatem p. 1591, 54. In Medicum Acronem. p. 1634. 10. Vide & p. 1400. 13. & 1457. 23.

Evtolmius Illustris.

Flaccus (infra in *Statilius.*)

Gabriel præfectus CPolis, * in cujus imaginem Epigramma Leontii legitur initio libri quarti Anthologiæ. Lusit & ipse versibus in Amorem qui in libo pipere insparso effictus erat dormiens. p. 471.

Gætus nisi sit truncum nomen Γαιτου. pro Γαιτουλίου.

Gætulius sive *Getulicus*. *Lentulus Gætulicus* de quo Plinius lib. V. Epist. 3. Mar-

* Vide supra p. 512.

Martialis præf. libri 1. Epigrammatum. Vide Sirmondum ad Sidon. p. 243.

Galli in Tantalum Hexastichon p. 447. edit. Wechel.

Gavrades cujus carmen Doricum postremas singulorum versuum syllabas recantans produxit etiam Politianus c. 22. Misc.

Geminus infra in *Tullius Geminus.*

Germanicus Cæsar quem non latino tantum sed Græco etiam carmine valuisse constat.

Getulius sive *Getulicus.* Vide paulo ante *Gætulius.*

Glaucus Atheniensis cujus epigramma in Baccham insanientem à Scopa sculptore effictam exstat p. 436. & cum Grotii versione apud Franciscum Junium in Catalogo artificum p. 197. Idem mihi videtur cum Glauco Sophista quem laudat Philostratus 2. de Sophist. pag. 597.

Hedylus Siculus est inter eos è cujus Epigrammatis coronam suam Meleager concinnasse se profitetur. Eadem laudantur ab Athenæo.

Hegesippus cujus Epigrammata itidem Meleager suæ Coronæ intexuit.

Heraclides Sinopensis Ἐπιγραμμάτων ποιητὴς λιγυρὸς Laertio V. 64. memoratus.

Hermes Tryphon. Infra in Tryphon.

Sub *Hermetis Trismegisti* nomine vel *Orphei* Carmen περὶ σεισμῶν legitur in appendice jam ab Aldo libris septem Anthologiæ subjecta. De eo dixi lib. 2. c 9. §. 7. & cap. 18. § 6.

Hermocreon cujus bina exstant Epigrammata unum p. 7. in fontem Nymphis sacratum, alterum p. 41. in statuam Mercurialem sub platano dedicatam à Nicagora quodam, dubito an illo qui Ἐλευσίνιε ἱερᾶ κῆρυξ vocatur à Philostrato p. 623. de Sophist.

Hermodori Epigramma in imaginem Veneris, lib. VI. Anthologiæ pag. 464.

Herodicus Babylonius cujus Cratetii Grammatici in Aristarcheos legitur Epigramma apud Athenæum in extremo libri V. Dipnosophist.

Hipponax. Vide p. 31. edit. Wechel.

Homeri in Midam Epigramma pag. 319. exstat, sed integrius exhibet H. Steph. in appendice p. 16. De illo vide Tollium ad Longin. p. 199. De aliis epigrammatis Homero tributis dixi lib. 2. c. 2. §. 5. Omitto illud quod apud inferos composuisse sibi eum fingit Lucianus 2. Veræ Hist. T. 1. p. 681.

Tiberius Illus. infra in *Tiber.*

Joannes Grammaticus p. 494. forte Tzetzes, qui perinde ut Philoponus hoc venit nomine. Sed è Lambecio & aliis constat plures fuisse olim Johannes cognomento Grammaticos.

Joannes Poeta Barbucallus Hispanus qui inter alia Beryti conflagrationem deflevit, Synesii Scholastici æqualis. Vide lib. IV. Antholog. p. 431.

Jon Chius cujus ἐλεγεῖα laudat Athenæus, Laert. II. 121.

Isidorus Ægeates p. 357.

Isidorus Scholasticus p. 553.

Julianus Imperator, de quo infra libro V.

Julianus Antecessor idem forte cui Priscianus qui sæculo medio sexto Grammaticam docuit CPoli, libros suos inscripsit.

Julianus præfectus Prætorio (ἀπὸ ὑπάρχων) sub Justino Imp. Vid. p. 279. Ægyptius. Fuit & alius Julianus præfectus Ægypti sub Theodosio Magno. Confer Jac. Godofredum ad Codic. Theodosian. T. VI. p. 369. ubi de pluribus Julianis.

Julianus (sive ut p. 106. Julius) *Diocles* p. 567.

Julius Leonides p. 105. edit. Wechel.

Julius Polyænus p. 50. & 59.

Laurea Tullius infra in *Tullius.*

Leo Philosophus Imperator de quo infra lib. V.

Leonides Tarentinus cujus Epigrammata quæ plurima supersunt suæ jam coronæ innexuerat Meleager. De eo p. 94. & 408.

Leonides Alexandrinus sub Marco Imp. clarus vide p. 562. seq.

Leonteus Λεοντεὺς. p. 69.

Leontius Scholasticus CPoli vixit & inter alia Gabrielem præfectum Epigrammate decoravit quod legitur p. 430. Allegatur in Geoponicis.

Cornelius Longinus p. 453. 555.

Lucianus Samosatensis de quo dixi lib. IV.

Lucillius cujus plurima Epigrammata exstant. σκωπτικὰ pleraque & διασυρτικὰ ut notavit Casaubonus c. 6. lect. Theocrit. Cum Lucillo Tarrhæo proverbiorum scriptore præter rem ni fallor confundunt Viri docti. Ætatem ejus cognoscas ex eo (p. 86. edit. Wechel.) quod fecit in funere *Magni* Medici, illius ni fallor qui Galenum epigrammate decoravit p. 485. diu post, sub extremum nempe sæculi quarti à CHRISTO nato clarus, de quo dixi ad Eunapium. Potamonem malum Poetam & Hermogenem chirurgum & Medicum pessimum perstringit Lucilius p. 237. 217. Lu-

Lullius Bassus. Supra in *Bassus.*

Macedo. Vide *Philippus.*

Macedonius Consul Agathiæ & Pauli Silentiarii æqualis, teste Suida in Ἀγαθίας.

Quintus Macius sive *Metius* cujus varii in Priapum & Cupidinem lusus exstant, Etrusci Messenii æqualis fuisse videtur, quoniam & ipse Hieroclidem piscatorem epigrammate celebrat p. 117. Alius *Metius Tarpa*, Criticus, auditor assiduus poematum & poetarum qui carmina sua in æde Apollinis vel Musarum prælegebant. De hoc agunt viri docti ad Sveton. Augusto c. LXXXIX. & ad Horatium I. Sat. X. 38.

Magnus Medicus, vide supra in Lucilio.

Marcus Argentarius p. 444. & 622.

Marcus Pompejus. infra in *Pompejus.*

Marianus Scholasticus cujus Epigramma εἰς ἔρωτα ἐστεφανωμένον illustrat Begerus I. thesauri Brandenb. pag. 39. Alius Marianus Lupercaliorum poeta latinus, cujus fragmentum emendatur à Rutgersio pag. 79. Var. lect.

* *Melanippidis* Epigrammata suæ se coronæ implexuisse testatur Meleager.

Meleager Gadarenus Coronæ Epigrammatum quam concinnavit è variis Poetis sua & ipse adnexuerat. De eo satis dictum fuit supra §. 1. hujus capitis. Floruit sub Seleuco VI. Syriæ Rege annis ante CHRISTUM natum fere 100. Bina in eum epigrammata leguntur p. 405. seq. Anthologiæ edit. Wechel.

Menandri junioris distichon exstat p. 287. Menandri Byzantii Epigramma in Menandrum Comicum legitur apud Scholiasten Hermogenis, quod produxi supra lib. 2. c. 22.

Menecrates Smyrnæus, cujus Epigrammatis Meleager suam illustravit coronam.

Mesomedis carmen in vitri conflationem p. 517. (lyricis numeris digestum à Salmasio ad Julii Capitolini Antoninum Pium c. 7.) Hic fuit Mesomedes Cretensis quem Poetam Hadriano Imp. carum ejusque libertum, præter alia μέλη composuisse laudem Antinoi testatur Suidas. Citharicorum carminum Musicum Poetam vocat Hieron. Chron. ad A. MMCLX. Lyricum Poetam Capitoli-

nus

nus loco laudato, ubi Antoninum narrat salarium ei imminuisse. Ejus Ænigma antea ineditum vulgavit Salmasius ad Capitolin.

Metrodorus Joannem quendam alterum veluti Solonem celebrat p. 434. & Posidippi epigrammati de vitæ genere deligendo contradicit p. 28. De variis Metrodoris dixi infra in Catalogo Epicureorum. Metrodorus vero iste Epigrammatum Poeta Chrestodori & Juliani Ægyptii æqualis fuisse videtur, siquidem Joannes iste idem est qui à duobus his celebratur p. 279.

Michaelis Grammatici (forte Pselli) Epigramma p. 514. in Agathiam Rhetorem ac Poetam, ejusque parentem Memnonium.

Mimnermus Solonis æqualis, Vide Laertium lib. 1. sect. 60. De Mimnermo dixi lib. 2. cap. 11. §. 7.

Mnasalcas Sicyonius cujus epigrammatis coronam suam veluti flosculis exornasse se scribit Meleager. Laudat & Athenæus IV. p. 163.

Moschus Bucolicon scriptor, de quo supra cap. XVII. hujus libri.

Musicius sub cujus nomine Epigramma exstat p. 20. edit. Wechel. quod alii referre malunt ad Platonem.

Myrinus. p. 193. & 410.

Myro Byzantia cujus Epigrammata suæ coronæ intexuisse se testatur Meleager. De ea dixi lib. 2. c. 15.

* *Neoptolemus Parianus* ἐν τῷ περὶ ἐπιγραμμάτων. Athen. X. p. 455.

Neroni Imp. p. 305. tribuitur vox inhumana ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί, quæ auctorem habet nec Neronem nec Tiberium, licet utriq; probata. Vide Dionem LVIII. p. 634. Svetonium Nerone c. 38. Excerpta Peiresc. p. 802. Suidam in Τιβέρ.

Nestor, idem ni fallor, de quo Hesychus Illustris & Suidas.

Nicænetus Abderites sive *Samius* è cujus epigrammatis Coronæ suæ aliquid decoris afferre conatus est Meleager. Laudatur ab Athenæo XV. pag. 673.

Nicandri versus qui p. 125. Anthologiæ legitur est in Theriacis 767. Epigramma in Othryadem Spartiatam p. 299. De Othryade agit Lonsis II. 5. Epiphyllid. & Meursius IV. 13. Misc. Lacon

Nicarchus cujus plura epigrammata exstant. Ex his p. 215. seq. quibus perstringit malos Medicos sui temporis, Phidonem, Diodorum, Agelaum, Alexin, & Zopyrum quo postremo nomine Medicum Epicureum Plutarcho memorari notavit Brodæus. Sed Nicarchus hic Plutarcho junior est & sub CPolitanis Imperatoribus scripsit

psit ut colligas ex Epigrammate ejus in Dulcitium Procos. p. 278. Alius Nicarchus longe antiquior quem ab Ariſtophane perſtringi notavit Suidas in μικρός γε μῆκος & Φανῶν.

Niceratus cujus Epigramma in Cratinum vinoſum Poetam p. 122.

Nicias Meleagro antiquior qui ejus Epigrammata ſuæ intexuerat coronæ.

Nicomedis Epigramma in Hippocratem (quod alii Codices tribuunt Baſſo) p. 85.

Nili Scholaſtici in imaginem Satyri ex opere muſivo p. 480.

Noſſis cujus Epigrammata Coronæ ſuæ inſeruiſſe ſe teſtatur Meleager. De ea dictum lib. 2. c. 15.

Oenomai (diverſi, ut ſuſpicor, à Cynico hujus nominis de quo ſupra c. XIII.) in Cupidinem pateræ inſculptum. p. 490

Oneſtus Corinthius, male alicubi *Oreſtus*.

Palladas de cujus ætate conſtat ex epigrammate quod compoſuit in Themiſtium, cum præfectus CPoleos factus eſſet ſub Valentiniano & Valente. p. 274. edit. Wechel. Meminit Palladæ Tzetzes præf. ad Lycophronem.

Pancratius ſive *Pancrates* cujus epigrammatis ſuam ſe exornaſſe coronam Meleager refert.

Pamphilus cujus Epigrammata itidem ſuæ coronæ intexuerat Meleager.

Pantelii in Callimachum & Cynægirum Epigramma p. 13. omiſſum legitur in calce edit. Wechel.

Parmenion Macedo (non ille Alexandri dux ſed Parmenio alius junior) cujus Epigrammata ſuæ implexuit collectioni Philippus Theſſalonicenſis. Erit tamen forte qui duci illi tribuendum non negaverit Epitaphium diſtichon in Alexandrum quod legitur p. 347. edit. Wechel.

* *Parthenis* cujus Epigrammatis ad ſuam adornandam coronam Meleager uſus eſt.

Paulus * *Silentiarius* ſub Juſtiniano Imp. clarus, cujus plurima epigrammata referuntur. Sed & in appendice ab Aldo A. 1519. adjuncta comparent ejuſdem ἡμίαμβα δίμετρα καταληκτικὰ in Thermas Pythias, ita vero excuſa ut bini verſiculi juxta in una ſerie legendi

* De dignitate & officio Silentiariorum in Aula CPolitana vide utrumque Cangii gloſſarium.

gendi politi sint, sed in posterioribus editionibus perperam singuli ad imum paginæ pergendo desuper lecti conjunctique sunt & totum poema inde sic perturbatum ut nullus exsculpi possit sensus, quamobrem à Grotio etiam sine interpretatione est omissum. Vide Jo. Clerici Viri Cl. Bibl. selectam T. VII. p. 209. seq. *Federicus* vero *Morellus* ordini genuino restitutum poema edidit separatim eodemque carminis genere reddidit Parif. 1598. 8. folio, ut solet, fugitivo. Ante Morellum *Bonaventura Vulcanius* idem Silentiarii poemation nitori suo restitutum Græce subjecit Gregorii Cyprii encomio maris Lugd. Bat. 1691. 8. Henricoque Stephano inscripsit his verbis: *Mitto tibi pro Musa tua Principum monitrice* ἀντίδωρον *Pauli Silentiarii carmen, quod in Anthologia Epigrammatum Græcorum pessime ab aliquo typographiæ tuæ* ἐπισκόπῳ *habitum (neque enim adeo crassum* ἁμάρτημα *in religiosam tuam diligentiam cadere potest) à me restitutum & brevibus aliquot notis Græcis* Emanuelis *nisi fallor* Chrysoloræ *illustratum tuo nomini inscripsi.* Exstat & ejusdem Silentiarii descriptio sive ἔκφρασις Poetica templi CPolitani S. Sophiæ de qua dicam infra lib. V. inter scriptores Historiæ Byz.

Pausanias in descriptione Græciæ plura refert Epigrammata quæ olim anathematis & aliis monumentis antiquis inscripta reperit. Eorum accuratum & pleniorem quam est in præclara editione Lipsiensi indicem dabo infra lib. IV.

Perses cujus Epigrammata Meleager suæ intexuit coronæ.

Cyllenius Petianus. p. 114. edit. Wechel.

Phacellus. p. 365.

* *Phædimus* inter eos laudatus à Meleagro è quibus Coronam suam composuit. Vide & Steph. Byz. in Βιζάνθη.

Phaennus cujus Epigrammatis Meleager coronam suam decoravit.

Phalæcus in Epigrammatibus laudatur ab Athenæo X. p. 440.

Phanias quo & ipso usum se profitetur Meleager.

* *Philetæ Coi* Epigrammata memorat Suidas.

Philiades Megarensis. Vide Stephanum Byz. in Θέσπεια. Eustath. ad Iliad. β'. p. 266. edit. Rom.

Philippus Macedo sub Cajo Cæsare scripsit. Vide lib. IV. Anthologiæ c. XI. p. 461.

Philippus Thessalonicensis qui post Meleagrum collectionem Epigramma-

 tum

tum ex variis poetis condidit, illisq; sua adjunxit. De ea dictum supra §. 2. Claruit sub Augusto Imp. & post. Vide supra in Bianore.

Philippus junior sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM clarus, cujus est epigramma p. 472. in amores sibi arridentes CPoli. Confer Cangii CPolin Christianam lib. 2. p. 167.

Philonis in canos hominis stulti p. 33.

* *Philochorus* Atheniensis collegerat ἐπιγράμματα Ἀττικά. Suid.

Philodemus cujus Epigrammatis Philippus Thessalonicensis suam adornavit collectionem. De eo dixi infra inter Philosophos Epicureos.

Philostratus in imaginem Telephi vulnerati p. 452.

Pinytus cujus duo versus in Sapphonem exstant p. 403.

Pisander, Nestoris forte filius Larandensis, de quo Suid.

Plato Philosophus cujus Epigrammatis Meleager coronam suam illustravit. Confer quæ exstant apud Laertium III. 28. seq. Gellium &c. De eo dictum hoc ipso libro c. 1. In Platonem epigrammata varia exhibet idem Laertius III. 43. seq. Sed in Anthologia exstant nonnulla quæ videntur Platonis junioris.

Polemo periegetes περὶ τ͂ κτ͂ πόλεις ἐπιγραμμάτων Athen. X. p. 436. 442.

Pollianus (Πωλλιανὸς, Πωλιανὸς, Πωμιανός) Florum Poetam perstringit p. 236. num Hadriani Imp. æqualem? Meminit ibidem Parthenii & Callimachi ex Homero pleraque mutuatorum.

Julius (MS. Julianus) *Polyænus*.

* *Polycletus* inter eos è quibus Coronam suam concinnavit celebratur à Meleagro.

Polystratus & ipse à Meleagro adhibitus est inter eos è quibus Coronam suam contexuit.

M. *Pompeji junioris* in Laidem p. 328. in Mycenas. p. 146.

* *Posidippus Siculus* inter eos è quibus Coronam suam confecit, à Meleagro commemoratus. Posidippi Epigrammata laudantur ab Athenæo X. p. 412. 414. & Schol. Apollonii lib. I. 1289. Ejus Epigramma de vitæ generæ deligendo imitatus Ausonius Idyllio XV. confer Politianum c. 49. Misc. & Franc. Junium catalogo Artificum p. 114.

* *Procli* inter Epigrammatarios Poetas meminit Tzetzes præf. ad Lycophronem.

Rhianus cujus Epigrammata Meleager suæ coronæ intexuerat. De eo

dixi

dixi lib. 2. c. XI. §. 7. Ejus poematis delectatum Tiberium auctor est Svetonius cap. 70. Allegat Epigrammata ejus Athenæus XI. pag. 499.

Rufinus cujus Epigrammata Erotica XXVIII. leguntur p. 615. seq.

Rufus Domesticus p. 615.

Sabinus p. 555. forte Sophista qui sub Hadriano claruit Suida teste.

Samius. Σαμίȣ Epigrammatis Meleager suam se ornasse coronam testatur hoc versu: καὶ Σαμίȣ δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον.

Sammius. Vide infra in *Simmia*.

Sappho cujus epigrammata pauca Meleager coronæ suæ intexuerat. De ea dixi lib. 2. c. 15.

Sarapion p. 302.

Satyrius sive *Satyrus Thyillus*. infra in *Thyillus*.

Secæus (Σηκαῖος) p. 624.

Secundus CPoli scripsisse videtur sæculo post CHRISTUM natum quinto vel sexto.

Simmias cujus Epigrammata suæ ornamentum coronæ adjecit Meleager. De Simmia dixi hoc ipso libro cap. 17. Simmiæ μῆνες allegantur à Stephano Byz. in Ἀμύκλαι. Ejusdem Ἀπόλλωνα laudat Steph. in ἡμίκυνες & Tzetzes Chil. VII. hist. 144. Forte & in Anthologia edit. Wech. p. 517. pro Σαμμίȣ legendum Σιμμίȣ, nisi malis Σαμίȣ.

Simonidis Cei Epigrammata Meleager itidem Coronæ suæ intexuerat. De illis dixi lib. 2. c. 15.

Sinopensium Epigramma in Diogenis Cynici statuam. Laert. VI. 78.

Sophoclis Tragici in Euripidem ex Athenæi XIII. p. 604.

Sophronii Patriarchæ Hierosolymitani in funus Joannis patria Cyprii, Papæ sive Patriarchæ Alexandrini. p. 282. Aliud in Xenodochium ab Eulogio Patriarcha Alex. conditum p. 497.

Speusippi Philosophi in Platonem p. 418.

Statyllius (Statilius) *Flaccus*, cujus sex vel septem epigrammata in Græco florilegio leguntur.

Strato non Philosophus ille Peripateticus, sed Poeta hoc nomine junior, Epicuri ut videtur de grege porcus. Capitonem Medicum perstringit p. 215.

Synesius Philosophus de quo infra libro V.

Synesii Scholastici in Hippocratis imaginem ab Eusebio Byzantio positam. p. 485.

Theætetus, Laert. IV. 25. VIII. 48.

Theætetus Scholasticus sub Justino Imp. claruit CPoli. Vide Cangii CPolin Christianam lib. 2. p. 152.

Theocriti Chii Epigramma in Hermiam. Laert. V. 11.

* *Theodorides* inter eos celebratus à Meleagro è quibus coronam suam contexuit.

Satyrus Thyillus p 111. &c.

Tiberius Illus p. 62. 63. 64.

Timon è cujus sillis Laertius, Sextus & alii plura referunt.

Trajanus Imp. cujus unicum tantum Distichon legitur lib. 2. Antholog. cap. 13.

Troilus Grammaticus pag. 435. Ab hoc diversus fuit Troilus Sophista de quo dicam lib. IV.

Tryphonis Hermetis in Terpem sive Terpandrum citharoedum p. 77.

Tullius Geminus cujus epigrammata Philippi Thessalonicensis collectioni inserta fuerunt.

Tullii Laureæ in Sapphonem p. 404. Vide & supra in *Antistio.*

Tymneus Meleagro antiquior qui ejus Epigr. coronam suam exornavit.

Xenocratis junioris in imaginem Mercurii p. 467.

Xenocritus Locrus Poeta cœcus natus, cujus meminit Heraclides de politiis apud Stobæum. Nescio ejusne sit Epigramma quod legitur p. 367. Anthologiæ edit. Wechel.

Zanus (an Zonas?) p. 368.

Zelotes p. 113.

Zenobius Grammaticus cujus in Victoris Grammatici imaginem epigramma exstat p. 507.

Zenodotus p. 56. Forte idem cum superiore: quoniam Zenobii & Zenodoti nomina passim confunduntur, ut observo infra lib. IV. ubi de Zenobio proverbiorum scriptore. Epigramma Zenodoti Stoici in Zenonem produxit Laertius VII. 30. Etiam versus quosdam jambicos Zenodoti refert Stobæus serm. 2. & 61.

Zonas cujus Epigrammata collectioni suæ implexuit Philippus Thessalonicensis.

Zosimus Thasius p. 105. 565. 566.

CAPUT XXIX.

De JESU SIRACHIDE & aliis Scriptoribus ſacris, qui non fuere in Canone Hebræorum, primorumve Chriſtianorum.

De Jeſu Sirachidis avo, auctore Panareti Hebraice ſcripti, quem librum adhuc vidit Hieronymus. Græcam verſionem condidit nepos, quæ ſola hodie exſtat. 1. Ejus editiones & interpretes. 2. Obiter de ſententiis Hebraice editis Ben Siræ ibid. De libro Sapientiæ. 3. De oratione Manaſſea. 4. De libro Baruchi Prophetæ. 5. De libris Judith & Tobiæ. 6. De partibus Danielis & libri Eſther quæ Hebraice vel Chaldaice non exſtant. 7. De libro III. & IV. Eſdræ. 8. De libris tribus Maccabæorum. 9. Pſalmus CLI. Pſalterium Salomonis & alia pſeudepigrapha Prophetica, de quibus alibi. 10.

I.

QUoniam de Græcis ſcriptoribus univerſis qui in lucem editi ſunt dicere hoc in opere inſtitui, non prætereundus à me eſt JESU SIRACHIDÆ *πανάρετος* liber, ſed propter dignitatem argumenti & antiquitatem una cum aliis voluminibus Eccleſiaſticis, quæ Græce ad noſtram ætatem perlata Hebræorum Canoni ſacro Biblico antiqui fœderis ſubjiciuntur, hoc loco mihi cum maxime memorandus. *Ὡς λίαν εὐχαρὶς ὁ πολύσπειρος Σειρὰχ συγγράφων καὶ συντάσσων ὠφέλιμα ῥήματα*, celebratur à S. Nilo Epiſtola CXVII. ad Theoclem presbyterum. Nomen vero auctoris non eſt *Σειρὰχ* * ſed *Ἰησοῦς, υἱὸς Σειρὰχ, ἱεροσολυμίτης* ut diſerte legitur cap. 50. v. 35. Unde *ἡ Ἰησοῦ σοφία* paſſim audit

* Scribitur & *Σιρὰχ* ut apud Syncellum & *Σιράκ* ut apud Philoponum de creatione p. 10.

audit ut apud Clementem I. Strom p. 206. & alios infinitos. Hujus * Jesu filius ni fallor fuit Eleazar ** quidam, unde nepos, qui avi librum ex Hebraico Græce se vertisse profitetur, in Aldina editione vocatur Σειρὰχ Ἐλεαζάρυ. At in MSto Palatino cujus lectionum varietatem à Kimendontio habuit Drusius, lectum fuit Ἰησῦς υἱὸς Σειρὰχ Ἐλεάζαρ ὁ Ἱεροσολυμίτης. Athanasius quoque, non Magnus ille sed ad quem centum annis post Euthalius Sulcensis à Clariss. Zacagnio editus misit recensionem Actuum Apostolicorum & Epistolarum Paulinarum, isdem hinc inde verbis in Synopsi Athanasiana expressam: Ille inquam Athanasius junior in Synopsi S. Scripturæ ex qua petitus prologus alter in editione Complutensi præfixus Sirachidis libro nepotem quoque Jesum appellatum fuisse auctor est. Idem confirmant Epiphanius de mensur. & pond. c. IV. & Damascen. lib. IV. 18. de Orthod. fide. Quanquam in Hebræis scholiis ad sententias Ben Siræ à Fagio editis filius Ben Siræ (qui cum Sirachide idem omnino videtur) vocatur Uziel, nepos Josephus ben Uziel. Si Syncello fides, avus Jesus Sirachi F. Pontifex maximus fuit Hierosolymis. Ita enim ille p. 276. Ἰυδαίων ιγ ἀρχιεράτευσεν Ἰησῦς ὁ τῦ Σιρὰχ ὁ τὴν σοφίαν γράψας τὴν καλυμένην πανάρετον, ἐν ᾗ καὶ μέμνηται Ὀνίυ τῦ πρὸ αὐτῦ ἔτη ς΄ τῦ ᾗ κόσμυ ετή. Sed haud dubie fallitur Syncellus, nam Jesus sive Jason iste 2. Maccab. IV. 7. & V. 9. memoratus Ol. CLI. 1. successit fratri Oniæ tertio de quo 2. Maccab. III. 1. IV. 34. At Onias Sirachidi cap. 50. v. 1. laudatus fuit Onias ille primus, Simonis Justi pater, quibus utrisque defunctis scripsisse se docet. Scripsit itaque sub pontificatu Eleazari, quem alioqui non illaudatum præteriisset. Ad hunc Eleazarum Simonis justi successorem Epistolam Ptolemæi Philadelphi refert Josephus XII. 2. Antiqv. p. 392. qua viros idoneos qui legem Hebræorum in Græcam linguam interpretentur ab eo desiderat. Utcunque vero aliquis narrationem illam de LXX. Interpretibus vocet in dubium, tamen tempus Pontificatus Eleazari Josepho notum fuisse, adeoque Eleazarum Philadelpho qui Ol. CXXXIII½. obiit regnante, sacra illa dignitate functum esse non vi-

* Ne cum JESU sospitatore nostro confundatur, Jasonem malunt vocare viri quidam docti, ut Gatakerus p. 124. Adversar. & ad Antonin. p. 106. &c. Sane etymi ratione conveniunt nomina Josua, Jesus, Jason.

** Hunc Eleazarum quidam esse suspicantur qui in Pontificatu Simoni Justo successit, quod parum est credibile. Syrus vero interpres, ut illustris Huetius conjicit, patrem Jesu videtur unum habuisse cum eodem Simone Justo Oniæ filio, vocat certe Jesum filium Simonis Asiro: sed alium Simonem potuit intelligere.

videtur dubitandum. At nepos hujus Jesu, qui librum ab avo Hebraice scriptum Græce interpretatus est, quæ sola Græca interpretatio Hebraico codice perdito ætatem tulit, in prologo affirmat se in Ægyptum venisse sub Ptolemæo Evergete, anno XXXVIII. non primum Evergetem qui Philadelpho, sed secundum * qui Philometori successit libenter intellexerim, cujus initia Ol. CLVIII$\frac{3}{4}$. à Philadelphi morte absunt annis nonaginta quinque. Annum vero XXXVIII. putem ** de interpretis annis ætatis, non de annis regni Evergetæ intelligendum, neq; enim legimus ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως sed ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως παραγενηθεὶς εἰς Αἴγυπτον, & neuter Ptolemæorum hujus cognominis tot annos regnavit, ut ex Claudii Ptolemæi Canone & Eusebii Chron. constat. Hebraicum codicem, cujus se vim atque pondus Græce interpretando assequi potuisse nepos inficiatur, vidit adhuc suo tempore Hieronymus præf. in proverbia: *Fertur & Panaretos Jesu filii Sirach liber, & alius pseudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inscribitur. Quorum priorem Hebraicum reperi, non* *** *Ecclesiasticum ut apud latinos sed parabolas* (משלי) *prænotatum; Cui juncti erant Ecclesiastes & Canticum Canticorum, ut similitudinem Salomonis non solum numero librorum sed etiam materiarum genere coæquaret.* Equidem Josephus Scaliger p. 592. Epist. existimat in Hebraicam versionem Ecclesiastici ex Græco concinnatam Hieronymum incidisse; sed nihil est in Hieronymi verbis quod ita esse illa intelligenda necessario evincat, itaque malo assentire Drusio quæsit.

* Ita Grotius, Usserius, Labbeus & nuper Clariss. Hody p. 193. seq. de Biblior. textibus Original. E veteribus quoque Eusebius, Glycas &c.

** Sic hunc locum accepere Nic. Lira, Joacb. Camerarius, Jo. Drusius, illustris Huetius & alii. Josephus vero Scaliger 3, Isagog, Can. p. 295. intelligit annum duodequadragesimum Jobelei, vel 38. annum periodi Dionysianæ (Dionysii Mathematici Philadelpho cari) Vide IV. de emendat temp. p. 268. V. p. 434. Alii apud Torniellum ad A. M. 3808. putant innui annum 38. ab insigni illa relaxatione captivorum Judæorum quæ sub Philadelpho contigit. Bertramus c. 5. Lucubratt. Franckenthal. annum 38. à tempore quo avus Jesus filius Sirachi librum suum Hebraice scripsit. Petavius denique X. 44. de doctrina temp annum duodequadragesimum à tempore quo nepos Jesu in Ægyptum fuit provectus. Tot eruditorum virorum dissidia unico vocabulo prævenire scriptor potuisset, si ipsi hoc visum fuisset tanti.

*** De *Ecclesiastici* titulo vide Vales. ad Euseb. p. 42. Stephani le Moyne not. ad Varia sacra p. 938. Jo. Andream Bosium schediasmate de notitia scriptor. Ecclesiast. c. 1. & Phil. Jac. Hartmannum de rebus gestis sub Apost. p. 57.

per Epist. CV. qui ipsum exemplar Hebraicum avi Hieronymo visum sibi persvasit. At de codicibus Ecclesiastici Hebraicis Seb. Munstero qui typis exscriptum à Judæis CPoli fuisse refert, & Paulo Fagio memoratis, recte suspicatur Illustris Huetius, eam esse recentiorem hujus libri Hebraicam de Græco versionem, qualis duplex exstat Tobiæ.

II. *Editiones & Interpretes Ecclesiastici.*

Ne dicam de Bibliis græcis, in quibus Sirachides, ut notum est, legitur, quæque supra c. 12. §. 6. recensui: eximias hujus libri Græcas vel Græcolatinas editiones debemus (1) *Joach. Camerario* Basil. 1551. 8. & cum latina ejus versione ac notis Lips. 1568. 8. (2) *Jo. Drusio* qui ad Hebraismi rationes plura revocavit, versionem novam & notas addidit, Romanamq; editionem cum aliis contulit, variis etiam lectionibus à Jac. Kimedontio * ad Camerarii ἔκδοσιν è MS. Codice notatis Franeqv. 1596. 4. (3) *Davidi Hœschelio*, qui Ecclesiasticum edidit Græce recensitum ad vetustissimas membranas Bibl. Augustanæ, & quatuordecim præterea exemplaria tum MSS. Codd. Palatinos tum varios editos, addita versione latina vulgata ex edit. Romana & suis notis. Augustæ Vindel. 1604 8. Hoeschelii editio Græca cum ejus notis exstat quoque in Criticis sacris Anglicanis, Francofurti & in Belgio recusis, adjunctasque habet animadversiones *Claudii Baduelli*, *Seb. Castellionis*, *Jo. Drusii & Hugonis Grotii*. Drusii editionem versionemque sed sine notis recudendam dedi Lipsiæ 1691. 8. cum Ecclesiasticum Græce & latine ederem junctum Tobiæ, Judith, Orationi Manasseæ & libro Sapientiæ. Prodierunt etiam libri Apocryphi V. T. & in his Ecclesiasticus Græce Antverpiæ ap. Plantin. 1584. 4. & Francofurti 1694. forma octava majore. Græcolatina Ecclesiastici editio cum versione & notis *Matthiæ Bergii* Brunsvicensis. Helmst. 1580. & Lubec. 1591. 8.

Græcis elegis Ecclesiasticum reddidit *Paulus Dolscius* ** Plauensis, discipulus Malanchthonis, unde Melanchthoni Metaphrasin hanc tribuere videtur Antonius Teisserius Vir Clariss. in elogiis Thuaneis. Prodiit Dolscii Sirachides Lipsiæ A. 1571. 8. apud Io. Rhambam.

Lati-

* Vide Drusium ad Sir. XX. 6.

** De hoc Dolscio Medico & Consule Hallensi qui A. 1589. diem supremum obiit, vide si placet eximii viri Tho. Crenii animadversiones Philologico Histor. parte III. p. 234. seq. & parte XI p. 187. seq.

Latinis elegis complexus eſt eundem librum *Jo. Lorichius Hadamarius*, Ingolſtadii 1515. & centum amplius annis poſt *Martinus Neſſelius* Emdæ 1654. 8. *Jo. Seckervvitzii* Paraphraſis Poetica lucem vidit Baſileæ apud Oporin. 8. & *Henrici Hermanni Lippiani* Lipſiæ 1586. 8.

Germanico carmine tranſtulit *Magdalena Haymeieria* Ratisbonenſis A. 1571. ac 1578. & Norimb. 1609. 12. tum *Jo. Hildebrandus* Halis Sax. 1662. 8.

Alii interpretes *latini*, præter veterem vulgatum, qui *proſa* reddiderunt, exſtant quam plurimi, Camerari⁹ & Bergius ſupra laudati, tum *Victorinus Strigelius* qui & notas addidit. Lipſ. 1571. 8. *Juſtus* item *Jonas* & qui univerſos Sacræ Scripturæ libros interpretati ſunt Complutenſes (quos in Sirachide ſeqvuntur editiones Baſileenſes Græcolatinæ) Xantes Pagninus Lucenſis, tum Flaminius Nobilius, Arias Montanus, Sebaſt. Caſtellio, & Seb. Schmidius ὁ μακαρίτης: vel qui Apocryphos libros, ut Petrus Cholinus in Bibliis Tigurinis obvius, & cujus verſio in Rob. Stephani opere Biblico comparet Claudius Baduellus, & Franciſcus Junius; vel qui veterem vulgatam verſionem interpolarunt Iſidorus Clarius, Thomas Malvenda, Lucas Oſiander & Paulus Eberus.

Germanicæ verſiones vel è vulgata concinnatæ ſunt, ut quæ ante D. Lutherum prodiere in lucem, aut in Romana Eccleſia compoſitæ fuere à Jo. Dietenbergio, Jo. Eccio, Melchiore Brunio, Caſpare Ulenbergio & Theologis Moguntinis. Aut vero è Græco ſunt derivatæ ut D. Lutheri noſtri (qui tamen & ipſe è veteri latina freqventer loca quædam verſioni ſuæ inſeruit) Tigurinorum, Jo. Piſcatoris, & verſio nova Germanica Eccleſiaſtici cum notis Criticis haud contemnendis edita Halæ Sax. 1706. 8. ſub nomine quorundam S. Scripturæ ſtudioſorum. E Lutheri verſione in idioma inferioris Saxoniæ, in Svecicam, Danicam, & Belgicam translatus eſt linguam: licet præterea Sveci, Dani, Belgæ ut nunc Eſthones quoque ac Livoni habent & translationes ad Græcum fontem exactas.

In Polyglottis Londinenſibus exſtant verſiones Eccleſiaſtici *Syriaca* & *Arabica* cum latina ſingulæ verſione, exſtat ibi & vetus vulgata & recens Flaminii Nobilii latina interpretatio. In Syriaca vero & in vulgata veteri quædam hinc inde aliter & interpolata leguntur, interpretibus ut fit quædam de ſuo vel ex aliis locis vel ex Salomone adjungentibus.

Habenter & Anglicæ verſiones, & Islandicæ, tum Hibernica; & Finnica Eſchilli Petræi, & Jo. Tornæi Bothnienſis Lappica, Polonicæ

quoque celebrantur, tum aliæ tum Jesuitarum Jac. Wieci & Justi Rabi: Hungaricæ præterea ac Bohemicæ & Slavonica atque Ruthenica sive edita illa in Bibliis A. 1581. fol. sive quas ad editionem parasse nuper dicuntur viri laudatissimi Erenestus Glück & Elias Kopyevvisius. Denique Armenica.

Hispani variis dialectis Castellana, Valentina &c. versiones à longo jam tempore habuerunt, ut notavit Fridericus Furius Coriolanus in libro quem Bononiam * proscripsit p. 111. ne dicam de translatione Hispanica Cassiodori de Reyna, Cypriani de Valere &c. Lusitanicam nullam vidi. *Galli* Cantabricam olim habuerunt sive Vasconicam, tum Catalonicam, nam de recentibus dicere nihil attinet, quas vel Romanæ Ecclesiæ addicti Lugdunenses & Lovanienses, præterea Parisiis Renatus Benedictus, Franciscus Besseus & Franciscus Friso, ac novissime Isaacus de Sacy ediderunt, vel è Protestantium numero Sebastianus Castellio, Jo. Deodatus & Genevenses à variis deinceps recensiti & interpolati, ac recens admodum singulari studio Davidis Martini.

Italicæ versiones notæ sunt Nic. Malermii Veneti Abbatis Benedictini, Antonii Bruccioli & Jo. Deodati: Nam quæ tempore Sixti V. A. 1589. Romæ typis exscripta, ** mox iterum suppressa fuit.

Jam eos paucis juvat referre, qui notis, animadversionibus, & commentariis Ecclesiasticum illustrarunt, præter eximios illos quos ante memoravi: vel quorum in universos aut plerosq; libros Biblicos industria enituit, ut sunt è nostris Osiander, & χαλκέντερος Calovius, è Reformatis Conradus Pellicanus & Paulus Tossanus; è Romanæ Ecclesiæ sociis Menochius, Tirinus & à Lapide, atque his antiquiores Nicolaus Liranus, & glossæ ordinariæ atq; interlinearis auctores Strabus Fuldensis & Anselmus Laudunensis, Dionysius præterea Carthusianus & Hugo Cardinalis.

Ex vetustioribus Ecclesiæ doctoribus nemo Ecclesiasticum integrum vel majorem ejus partem commentario aut homiliis est interpretatus, licet argumenta ejus compendio referat Athanasius junior Euthalii æqualis in Synopsi Scripturæ, & in loca quædam singula exstent homiliæ Ambrosii, Augustini &c.

Rabani Mauri (qui octingentis & quinquaginta post CHRISTUM

STUM

* Prodiit liber Basileæ 1556. 8.

** Vide quæ Gregorius Leti in vita Sixti V. Tom. 2. p. 399. seq. & Wagenseilius in telis igneis Satanæ p. 25.

STUM annis floruit) expoſitio Eccleſiaſtici libris X. ad Otgarium Archi-Ep. Moguntinum. Pariſ. 1544. & inter opera Colon. 1627. fol.

Alexandri ab Alexandria Ord. minor. (Romæ A. 1313. ſepulti) & Jo. Alerii Carmelitæ commentarius, dubito an editus.

Roberti Holkot (circa A. C. 1340.) lectiones in prima ſeptem Eccleſiaſtici capita Oxonii habitæ prodierunt cum ejus lecturis in Canticum Canticorum Venet. 1509.

Cornelii Janſenii Gandavenſis commentarius. Lovan. 1569. 4.

Pauli de Palatio. Colon. 1593. 8.

Octaviani de Tufo, Neapolitani, Soc. Jeſu, in primora XVIII. capita. Lugd. 1628. Colon. 1629. fol.

Jo. de Pina Madritenſis, commentarii, quatuor tomis. Primus in X. prima capita prodiit Lugd. 1630. fol.

Oliverii Bonartii Iprenſis Commentarius. Antvverpiæ A. 1634. fol.

Salvatoris de Leon expoſitio & illuſtratio in prima XV. capita Antvverp. 1640. fol.

Petri Gorſii explicatio Pariſ. 1654. 8.

Alphonſi de Flores, in capita XXIV. Antvverp. 1661. fol.

Gaſparis Sanctii in capita primora XXIV. & Franciſci de Cepeda ineditum commentarium memorat Philippus Alegambe.

His accedunt è Gallis recentibus Sirachidis illuſtratoribus Boſſvetus Epiſcopus Meldenſis, & variis politiſſimis ſcriptis notiſſimus Bellegardeus.

Brevem quoque Eccleſiaſtici explicationem David Chytræus dedit, quæ plus ſimplici vice recuſa eſt, ut omittam alios qui ſententias Sirachidis in locos communes digeſſerunt, uti Lucas Geierbergerus & Jo. Kœnikenius: vel qui contulerunt cum dictis Eccleſiaſtæ ac libri proverbiorum & Sapientiæ, vel qui Homiliis ad populum habitis explanarunt aut lingva vernacula Germanica illuſtrarunt ut Caſp. Huberinus 1552. * Jo. Matheſius 1586 Eraſmus Sarcerius 1575. Frid. Rothe 1587. Georg. Edelmann 1597. Caſp. Hoflerus 1599. Jac. Stoeckererus 1616. Erh. Lauterbach. 1619. Jo. Laſſenius 1661. & Luc. Frid. Reinhardus 1666.

Zzzzz 3 *Sen-*

* Conf. de Huberini libro Rev. D Goezii Præſulis digniſſimi Lubecenſis Bibliothecam Mortuorum II. p 62. & de Matheſii in Siracidem Homiliis Vitam ejus à Jo. Balthaſare Matheſio Paſtore Brocwicenſi ſcriptam p. 171.

Sententiæ Ben Siræ * בן סירא

In libro Schebeth Jehuda quem latine edidit Gentius, Bensira dicitur vixisse post Augustum Imp. Sed hoc argumento qui uteretur ad demonstrandum diversos esse Jesum Sirachidem & Ben Sira sive filium Siræ, levissimo uteretur. Pessimi enim temporum notatores sunt recentiores Judæi. Itaque David Ganz in suo Zemach pag. 65. seq. audacter eosdem facit, dissentiente quidem Guil. Henrico Vorstio in notis, Drusio ad XXV. 28. (qui tamen III. 23. qv. Ebr. aliter senserat) & Nic. Serario ad Bonifacii Epist. 1. sed consentientibus plurimis aliis inter Christianos viris doctissimis, Christophoro Cartvvrighto, qui in mellificio Hebraico V. 13. p. 3126. seq. ben Siræ sententias à Talmudicis laudatas confert cum dictis Ecclesiastici: Hugone Grotio ad Ecclesiastici cap. VI. 6. Cornelio Bonaventura Bertramo qui c. 5. lucubrationum Franckenthalensium testatur se in Ecclesiastico enucleando & revolvendo atque cum quibusdam aliis libris conferendo quam accuratissime elaborasse, Hottingero, Huetio aliisque; quibus haud invitus accedo.

Sententias Ben Siræ XLIV. ordine & numero duplicis Alphabeti edidit & prioribus XXII. Hebraicum Perusch sive explicationem nescio cujus auctoris adjunxit *Paulus Fagius*, qui etiam vertit latine. Titulus libri est: *Sententiæ Morales Ben Siræ vetustissimi authoris Hebræi qui à Judæis nepos Hieremiæ Prophetæ fuisse creditur, cum succincto commentario. Tobias Hebraice* &c. Isnæ 1532. 4. Hinc sententias omisso Hebraico commentario vulgavit cum versione & notis suis Jo. Drusius Franeqv. 1597. 4. cujus editio in Criticis sacris Anglicanis est recusa Tomo VIII. p. 1869. seq. edit. Lond. Critici ut notum est, deinceps in Belgio & à Francofurtensibus sunt recusi. Exstant præterea sententiæ illæ etiam latine in Cornelii à Lapide commentario in Ecclesiasticum p. 29. seq. & apud I. Euseb. Nierembergium X. 9. de origine Scripturæ. Sunt etiam à me pridem Ecclesiastico Græce & latine edito subjunctæ. Joannes Bartoloccius 1. Bibl. Rabbin. p. 688. meminit editionis Hebraicæ Venetæ A. 1554. 8. Sed exstat & alia antiquior reliquis omnibus CPolitana quam olim habuit Munsterus & deinde Buxtorfius qui in Synagoga Judaica c. 4. de spectro Lilith agens, *Pertinet huc*, inquit, *historia quæ legitur in Ben Sira*,

* Memoratur etiam quidam Rabbi זירא in excerptis Gemaræ. tractat. Chagigah quos nuper edidit Clarissimus Hottingeri nepos p. 40.

Sira, non illo quem doctissimus Paulus Fagius latine redditum excudi curavit, sed eo quem Judæi ediderunt. Et meum quidem exemplar CPoli est excusum, & illud ipsum cujus mentionem facit Sebastianus Munsterus sub finem suæ Cosmographiæ latinæ, ex quo historiam illam Hebraicam de Prestegiani ditione ad extremum librum annexam hausit & depromsit, illudque mihi de Judæo in vicinia, qui ex Munsteri Bibliotheca habuerat, emi. Munsterus enim Basileæ lingvæ Ebrææ Professor fuit, ibidemque sepultus quiescit. Idem Buxtorfius in Bibl. Rabbinica testatur in illa editione multa fabulosa de sapientia Ben Siræ post sententias ejus morales adspersa legi. Inesse & alios tractatus plures, quos ibidem recenset.

III. Ecclesiasticum excipiat SAPIENTIÆ liber, qui non minus quam ille Panaretus * dictus & Salomoni ** Regi tributus fuit *ob aliquam eloquii*, ut ait Augustinus, *similitudinem*. Alcuinus;

Tres Salomon libros mirabilis edidit auctor,
His duo junguntur per Paradigma libri.
Quorum quippe prior Sapientia dicitur alma,
Notatur Jesu nomine posterior.

Librum Salomone dignum nec cum ullo quocunque scripto humano comparandum vocat Jo. Gregorius, Anglus, præf. ad Observationes in loca S. Scripturæ. *Salomoni* etiam nuper tribuere non dubitavit Vir Clariss. Nic. Hieronymus Gundlingius Observ. Hallens. V. 13. hujus enim se auctorem diatribæ profitetur in Historia Philos. Moralis part. 1. pag. 73. Sed præstantissimum lectuque ac memoria dignissimum libenter profiteor, Salomonis esse nunquam mihi persvadebo, librum Judæis ignotum, & antiquis etiam scriptoribus Christianis doctissimis confitentibus sub Salomonis persona à pio aliquo & erudito viro compositum, quicunque etiam is fuerit ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν εἰς αὐτοῦ πρόσωπον ἀναθεὶς ut loquitur Eusebius XI. 5. præparat. Scripsisse autem post Judæos à gentibus jam subjugatos patet ex eo, quod memorantur ipsi c. XV. οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ οἱ δυναστεύοντες αὐτόν, ut omittam c. VI. alludi ad recentiora longe Salomonis tempore Græcorum sacra per voces

στε-

* Vide Cotelerium ad Clementis Romani Epist. 1. cap. 57. T. I. Patrum Apostol. pag. 178.

** Veterum loca Ecclesiasticum Salomoni tribuentium collegit Serarius ad S. Bonifacii Epist. 1. Similiter & Proverbia & Ecclesiastes veniunt ipsis titulo Sapientiæ.

στεφανηφορεῖν, βραβεῖον, πρυτανεῖς, πομπεύειν, ἆθλα, ἀγών &c. Neque rem conficit quod Salomonis perſona auctor orat capite IX. Perinde enim fit in Pſalterio Salomonis, quod vulgavit Cerda, & in teſtamento ejus adhuc inedito, quæ duo ſcripta nemo ſobrius Salomonis eſſe contendet. Quemadmodum igitur ſub Sapientiæ Salomo, ita ſub Salomonis perſona loquitur auctor hujus libri. Sic ſub Timothei perſona ſcripſit Salvianus. Malo enim cum hoc illum conferre quam cum impoſtoribus, qui falſis nominibus decipere lectores ſuos voluerunt, * uti Hetruſcarum ſutor fabularum ſive antiquitatum ſub Proſperi nomine: *id ita ſcio ego Proſperus*. Et pſeudo Clementinorum ſcriptor: *Ego Clemens, Ego Petrus, Nos Apoſtoli*, ac ſimilia. Nec vero crediderim quod auctor voluerit credi à lectoribus ſuis Salomo, ſed aliquis divinæ ſapientiæ Salomoneæ, ut Sirachides in prologo dicitur, *ὀπαδός* atq; ſectator, perinde ut Salvianus nunquam voluit exiſtimari libros ſuos à Timotheo eſſe ſcriptos diſcipulo Apoſtolorum, ſed ſatis ipſi fuit ſub nobili hac perſona delituiſſe. Ecqvis vero demum ſit ſcriptor pulcherrimi & aurei libelli, nemo affirmare certo poteſt. Nam quod *Philonem* quidam volunt, illum Alexandrinum cujus ſcripta plura leguntur, ut contendit Jo. Coſtabadius libello ſingulari quem edidit Bredæ 1648. 12. perſpicue falſum eſſe opinor, & veterum teſtimoniis ac genio ſcriptorum Philonis contrarium. Pro antiquiore ** recte habent qui Philoni alicui tribuunt ſeniori. Verum quis ille Philo ſenior, dicere vix poſſunt, cum abſurdum ſit de Philone ſuſpicari quem de Judæis quædam ſcripſiſſe ajunt Joſephus, Clemens, Euſebius: cum enim Ethnicum conſtat fuiſſe & Pythagoreum. Nimis quoq; acutum eſt quod nonnulli, quoniam ידידיה h. e. *amabilis* Salomo dicitur 2. Reg. XII. 25. & R. Azarias Philonem Judæum viciſſim in ſuo Meor Enajim non פילון ſed ידידיה appellat, hinc concludunt ſub Philonis nomine ipſum latere Salomonem. A *Philone presbytero* græce converſum ait Iſ. Voſſius libro de LXX. Interpretibus pag. 396. neque ex *Hebræo* converſum abnuerim, etſi ſtylus græcam eloquentiam *** redolere viſus eſt Hieronymo, qui ſuo jam tempore nullum

* Confer ſi lubet alia exempla apud Jo. Rainoldum de libris Apocryphis prælect. XX, XXI, XXII.

** Jo. Druſius de Henocho c. XI. *Sapientiæ auctorem putarem Philonem non juniorem qui ſub Cajo vixit, ſed ſeniorem qui vixit ſub templo ſecundo & ſcripſit librum de anima, qui memoratur in libro Juchaſin.*

*** Vide Lud. Cappelli Opera poſthuma p. 562.

lum se Ebraicum exemplar reperire potuisse est testatus. *Chaldaice* scriptum vidisse se refert scriptor recens R. Moses Nachmanides Gerundensis, Meminit etiam R. Azarias: sed quæ ex illa à Mose producuntur, conveniunt cum versione *Syriaca* qualis exstant in Polyglottis illamque dialectum referunt, ut Buxtorfio & Hottingero pridem notatum: quam obrem versionem tantum ex Græco factam , neque eam valde antiquam vidit, qualis etiam est *Arabica* in iisdem Polyglottis excusa, & è Syriaco ut videtur concinnata. Epiphanius vero qui Ecclesiasticum & Sapientiam accenset *libris* στιχηροῖς, non hoc ipso prodit eos lingva Hebraica carmine adstrictos fuisse, sed tantum in Græcis quos evolvit Epiphanius codicibus scriptos fuisse instar Psalmorum & librorum Salomonis per στίχους cum sententia desinentes, non una serie & longitudine procedentes per totum volumen, ut in ceteris libris Biblicis fieri consvevit. In Nicephori στιχομετρία, Sapientiæ numerantur στίχοι mille & centum, Ecclesiastici bis mille & octingenti.

Versionem vulgatam latinam hujus libri, quæ exstat, Hieronymum auctorem non agnoscere, variis argumentis disputat Lud. Cappellus p. 563. Opp. Posthum.

Bellatoris presbyteri, sexto post CHRISTUM natum sæculo clari, octo libri in Sapientiam, Cassiodoro c. 5. divinar. lect. memorati pridem perierunt.

Bedæ Venerabilis in unum & alterum locum Sapientiæ commentatio exstat, in qua meminit duplicis latinæ hujus libri translationis.

Anonymi expositio latina MS. in librum Sapientiæ memoratur Lambecio lib. II. de Bibl. Vindob. p. 777.

Rabani Mauri libri III. in Sapientiam, ad Otgarium Archiepiscopum A. C. 827. scripti leguntur inter ejus opera.

Jo. Bonaventura Cardinalis & Doctor (ut Scholasticis placet) Seraphicus scripsit & ipse in hunc librum medio sæculo post CHRISTUM natum XIII. uti centum annis post Robertus Holkot, licet sunt qui hujus commentarium tribuunt Reginaldo de Alna Ord. Cisterciensis.

Petri Nannii scholia quæ Basileæ A. 1552. 4. viderunt lucem, miror non adjuncta esse à Criticorum sacrorum Angl. editoribus ad notas Baduelli, Castellionis, Isidori Clari & Grotii quas exhibent in Sapi-

entiæ librum, quem Nannio neminem melius elucidavisse notat Paulus Colomesius p. 106. Observatt. sacrarum.

Casparis Barthii commentarius in Sapientiæ librum, cujus meminit notis ad Claudianum, nunquam editus est: neque Sixti Senensis, qui libro IV. Bibliothecæ sanctæ inter scripta sua refert Sophias Monotessarum, in quatuor proverbiorum, Ecclesiastis, Sapientiæ & Ecclesiastici Volumina: neque Casparis Sanctii denique, cujus commentarium memorat Alegambe.

Nic. Selnecceri editio Græcolatina cum nova versione, argumentis, notisque prodiit Lipsiæ 1568. 8. Victorini Strigelii translatio (quam in mea Græcolatina Apocryphorum editione recudendam dedi) & animadversiones. ibid. 1575. 8. Conradi Dieterici Homiliæ præclaræ in hunc librum Germanice editæ Ulm. 1628. fol.

Jo. Lorini eruditus commentarius Lugd 1607. 4. & deinde Moguntiæ atque alibi plus simplici vice. Commentarius brevior Christophori de Castro Lugd. 1613. 4. Prolixior Laurentii de Aponte Paris. 1619. 1640. fol.

Jacobi Calshille metricam expositionem ante paucos annos edidit Vir. Cl. Daniel Guilelmus Mollerus.

Nova versio Germanica libri Sapientiæ cum notis Criticis diligenter collectis lucem vidit Halæ Sax. A. 1705. 8. Carmine Germanico reddidit E. S. de Reichenbach.

Præter Bossveti & Bellegardei observationes, non ita pridem Parisiis edita est Anonymi Metaphrasis Poetica Gallica, A. 1696. 4.

Ceteros interpretes plerosque paulo ante in Sirachide notare me memini.

IV. ORATIONEM MANASSÆ Regis quam captivus oravit 2. Paralip. XXXIII. 12 scriptam fuisse in sermonibus Regum Israel & in sermonibus *Hozai* Prophetæ, sacer scriptor ibidem testatur v. 18. Ea vero quæ hodie Regis illius nomine exstat, verbis Paralipomenon uno veluti tenore subjicitur ab auctore Constitutionum Apostolicarum Clementi Romano tributarum II. 22. atque fatente Cotelerio *fictitia est ac extra Canonem librorum divinorum collocata: quamvis pro genuina habuerunt etiam Scriptor Sermonis in Publicanum & Pharisæum T. 6. Operum B. Chrysostomi, Antonius Monachus lib. 2. Melissæ serm. 94. Theodorus Studita sermone Catechetico 93. Theophanes Cerameus Homil. 2. & 56. Freculfus, Georgii duo Syncellus & Hamartolus in Chronicis suis, atque Suidas in voce* Μανασσῆς, *ubi recte*

recte exemplar Regium numero 130. καὶ τότε προσηύξατο πρὸς Κύριον τὸν Κύριε παντοκράτωρ. *Quibus accedunt omnes ii apud quos inter Cantica Scripturæ legebatur, quod factitatum patet ex MSS. Alexandrino & Regiis, & ex eo quod eam Freculfus appellet Canticum pœnitentiæ, Anastasius Sinaita in Psalmum VI.* τὴν προσευχὴν τῆς ᾠδῆς, *Georgius vero Syncellus, Mich. Glycas & Theophanes Cerameus* ᾠδήν. *En Græca Theodori Studitæ:* ᾠδὴν ἦσε τῷ θεῷ ἣν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ᾄδει ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία. *Quare ad marginem alterius MS. Georgii Monachi seu Hamartoli in Bibliotheca vere Regia scholium istud comparet:* ἱστόρηται παρὰ Ἀφρικανῷ ὅτι ἐν τῷ ᾄδειν τὴν ᾠδὴν τοῦ Μανασσῆ τὰ δεσμὰ διεῤῥάγησαν σιδηρᾶ ὄντα. *Pro quo in Damasceni Parallelis lib. 2. c. 15. leges:* Memoriæ proditum eſt ab Aphricano quod dum orationem hanc funderet Manaſſes, vincula ferrea * confracta fuerint, atque ipſe fuga ſaluti ſuæ conſuluit. *Libro III. Commentariorum Pet. Lambecii Cæſarci Bibliothecarii p. 39. è Cod. MS. Vindobonenſi inter Theol. Græcos 25.* ἱστορεῖται παρὰ Ἀφρικανῷ ὅτι ἐν τῷ λέγειν τὴν ᾠδὴν τοῦ Μανασσῆ, τὰ δεσμὰ διεῤῥάγησαν σιδηρᾶ ὄντα, καὶ ἔφυγεν. Græci etiamnum hodie in Pſalterio ſuo inter alia Cantica ſacra hac Manaſſis Oratione utuntur, cathiſmate ſive ſect. XX. ut notavit Leo Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcorum p. 62. ubi refert ſe *Joannis Geometræ* paraphraſin illorum Canticorum habere jambis Græcis concinnatam. Vide etiam Lambecium III. p. 37. & 379.

Orationem hanc nec Græce nec Hebraice reperiri, à viris quibusdam doctis affirmatum eſt, quod merito aliquis miretur in Bonferio p. 14. & in præſtantiſſimo du Pinio p. 17. prolegom. Biblic. Conſtitutionum Apoſtolicarum exſtant plures editiones; una Græca Turriani Venet. 1563. 4. & quatuor Græcolatinæ: prima Frontonis Ducæi ad calcem Canonum cum ſcholiis Zonaræ Pariſ. 1618. fol. Secunda in Conciliis Labbei T. 1. Pariſ. 1671. fol. tertia & quarta in Patribus Apoſtolicis Cotelerii Pariſ. 1672. & Amſt. 1698. fol. Non in his tantum Oratio Manaſſæ exſtat Græce, ſed etiam in Bibliis latinis Roberti Stephani A. 1540. Græce è MS Victoriano prodiit: Præterea Avenario ſuo Græcolatino ſubjunxit Chriſtophorus Dauderſtadius, Jenæ 1628. 8. Angli vero in Polyglottis ſuis ediderunt cum Variis lectionibus Codicis Alexandrini, in quo poſt Pſalmos inter Cantica ſacra exaratam invenerunt. Edidi & ipſe adjuncta veteri latina verſione, Lipſiæ 1691. 8. cum

* Confer Targum ad 2. Paralip. XXXIII. 12. ſeq. Auctorem Op. imperfecti ad Matth. I. 10. Syncellum p. 214. Suidam in Μανασσ. Glycam p. 197. Eutychium &c.

Ecclesiastico, Sapientia, Judithæ ac Tobiæ libris. Addidi quoque Metaphrasin Poeticam duplicem Manasseæ Orationis, Græcam unam ante non editam eamque elegantissimam, mei quondam Præceptoris * Jo. Godofredi Herrichen: alteram latinam petitam ex Balduini Berlicomii Sylvæducensis Hierostichis editis A. 1598. 8. ex Officina Commeliniana. Reddidit etiam carmine latino quod tunc me fugiebat, præclarus Claudius Espencæus Paris. 1566. Deniq; Oratio Manassæ exstat in libris Apocryphis Græce editis Francof. 1694. 8. Homiliis ad populum eandem orationem exposuere Jo. Forsterus, Georgius Albertus aliique.

V. Si Auctori Constitutionum Apostolicar. V. ult. credimus. Librum sub nomine BARUCHI hodie superstitem, qui Jeremiæ Prophetæ ** discipulus & amanuensis fuit, Judæi in Synagogis suis lectitarunt quotannis una cum threnis Jeremiæ, die magna expiationum, decima nempe mensis Gorpiæi qui Septembri respondet. In dubium hoc vocat Jo. Dallæus cui lib. 1. de pseudepigraphis Apostolicis c. 17. p. 199. illud non magis videtur esse verum, quam quod lib. VI. c. 25. ajunt eædem constitutiones, Legem extra Judæam legi prohibitam fuisse ab ipso Moyse. *ἀπαγορεύει γὰρ αὐτοῖς ὁ θεῖος Μωυσῆς καὶ θυσιαστήριον ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἱστᾶν καὶ τὸν νόμον ἔξω τῶν ὅρων τῆς Ἰουδαίας ἀναγινώσκειν.* Fortasse vero ex Hellenistis quidam alicubi illa ætate, hoc est tertio post Christum natum sæculo Baruchum legerunt, uti constat alia etiam lecta à Judæis fuisse in Synagogis præter libros divinos, etiam *δευτέρωσιν* quæ prohibetur in Justiniani Imp. Novella CXLVI. Similiter Christiani quoque publice legerunt non modo Clementis Romani Epistolam, sed etiam Varia sanctorum Acta, Varias Homilias Doctorum Ecclesiæ. Ceterum S. Hieronymus ad Jeremiam præfatus, *librum*, inquit, *Baruch, notarii ejus, qui apud Hebræos nec legitur nec habetur, prætermisimus.* *Οὐ κεῖνται παρ' Ἑβραίοις* Baruchi Epistolas notavit etiam Epiphanius de mensur. & pond. c. V. Conversum tamen esse hunc libellum Græce ex Hebræo, non valde negaverim. Veteres subinde laudant sub nomine Jeremiæ. Inter Græcos commentariis illustravit *Theodoritus* & auctor *Catenæ* à

Mich.

* Obiit vir egregius Lipsiæ ubi Recturam Scholæ Nicolaitanæ gesserat, septuagenario major & rude donatus A. 1705. V. Cal Februarii.

** Josephus XII 11. p. 343 refert Jeremiæ precibus à Nabusardane liberatum *τὸν μαθητὴν Βάρουχον Νηρούτε παῖδα ἐξ ἐπισήμου σφόδρα οἰκίας ὄντα καὶ τῇ πατρῴῳ γλώττῃ διαφερόντως πεπαιδευμένον.*

Mich. Ghislerio Lugd. 1623. fol. cum commentariis in Jeremiam editæ atq; ex *Olympiodoro, Severo* qui p. 245. allegatur & *incerto* collectæ. Latinam vulgatam versionem non agnoscere auctorem Hieronymum, contendit Lud. Cappellus p. 564. Opp. posthum. Alia vetus latina translatio edita est à Clarissimo Viro Josepho Maria Caro Rom 1688. 4 Nicephori stichometria numerat libri Baruchi στίχους septingentos, computata simul ut videtur EPISTOLA quæ (ψευδεπίγραφος fatente Hieron.) Prophetæ JEREMIÆ tribuitur, & jampridem Barucho subjungi consvevit. In Polyglottis occurrit versio utriusq; Syriaca & Arabica. In Criticis sacris Anglis habes Baduelli, Castellonis & Grotii notas. His addes Sanctii aliorumq; Commentarios, qui vel totum sacrum Codicem illustrarunt scriptis, ut quos supra laudavi in Sirachide, vel qui Jeremiam, ut Ghislerii, Jo. Maldonati, Christophori à Castro: vel denique qui in Baruchum scripsere separatim, ut Petri Maucorsii & Lælii Bisciolæ.

Exstat & in Polyglottis, sub Baruchi nomine quædam Epistola à libro de quo jam dixi diversa, eiq; ab Anglis præmissa: verum exstat non Græce sed Syriace, & illustri Huetio * judice ita de futuro judicio & futuræ vitæ pœnis ac cruciatibus differit, ut Christiani esse hominis fœtus videatur, alicujus forte ex his Monachis, qui Syriæ deserta primis Ecclesiæ temporibus incoluerunt. Possit & Epiphanius videri perspectam habuisse hanc Epistolam, quoniam *Epistolas Baruchi*, non Epistolam commemorat. Sed potius Jeremiæ tributas litteras simul intellexit, ne dicam Græcis scriptoribus Epistolas pluraliter etiam de una dici, ut notavit Grotius ad 1. Maccab. XII. 5 & 19. Cotelerius ad Epist Polycarpi c. 3. Sic & è latinis Plinius XXXIII. 3. *M. Bruti in Philippinis campis Epistolæ reperiuntur, frementes fibulas tribunitias ex auro geri.* Justinus XI. 13. 7. *tertias Epistolas.*

VI. In Jo. Malalæ Chronographia T. 1. p. 203. post commemoratam breviter JUDITHÆ Historiam legas p. 203. ταῦτα δὲ ἐν ταῖς Ἑβραϊκαῖς ἐμφέρεται γραφαῖς. Sed Ἑβραϊκαὶ γραφαὶ sunt ipsi Historiæ de rebus Judaicis, quales describuntur in libro Judith, quantumvis Græcum Malala legisset: neque enim Hebraico libro hoc usi sunt Judæi, ut testatur Origenes Epistola ad Africanum: περὶ τωβία ἡμᾶς ἐχρῆν ἐγνωκέναι,

* Vide, si placet, demonstrationem ejus Evangelicam proposit. IV. p. 450. 451. edit. Lips.

ναι, ὅτι Ἑβραῖοι τῷ Τωβίᾳ ὀ χρῶνται, ἐδὲ τῇ Ἰουδίθ. Οὐδὲ γὰρ ἔχουσιν αὐτὰ καὶ ἐν Ἀποκρύφοις Ἑβραϊστί, ὡς ἀπ' αὐτῶν μαθόντες ἐγνώκαμεν. Sunt qui verba ἐδὲ γὰρ in his Origenis affirmative accipiunt, quo ſenſu notum eſt οὐκ ὖν, ὀ γὰρ & ſimilia poni interdum à ſcriptoribus Græcis, quaſi Origenes teſtatus fuiſſet Judæos librum Judith habuiſſe inter Apocrypha. Atque ita vel apud Hieronymum eſt legendum præf. in lib. Judith, vel Hagiographa laxius ibi accipienda: *Apud Hebræos liber Judith inter Hagiographa legitur, cujus auctoritas ad roboranda illa quæ ad contentionem veniunt minus idonea judicatur, Chaldæo tamen ſermone conſcriptus inter hiſtorias computatur.* E Chaldaico ſenſum ſenſu exprimens latine vertit idem Hieronymus, cujus translationem cum Græco contulit Lud. Cappellus Opp. poſthum. p. 574. ſeq. *Exſtat & terſa editio Ebraica libri Judith* (teſte † D. Pfeiffero τῷ μακαρίτῃ p. 797. Criticæ 6.) *ſed à recentiori proculdubio manu Judæi cujusdam.* Syriaca verſio occurrit in Polyglottis. Poetæ Hebræi rhythmos de Juditha (recentibus enim Judæis, ut auctori Germinis Davidis aliisque Juditha ſatis nota eſt, ſed è noſtris libris, ut notatum Scaligero p. 96. ad Euſeb.) & Maccabæis cum verſione ſua & notis in lucem edere conſtituerat, morte ante aliquot annos præventus vir doctiſſimus * Matthias Frid. Beckius, uſurus forte editione Veneta A. 1606. 8. quam in Bibliotheca ſua Theologica eximius Lipenius commemorat. De feſto in memoriam victoriæ Judith inſtituto, conſules Seldenum III. de Synedriis Hebræorum p. 133. ſeq. Auctor quem nonnulli è Pſeudo Philone Annii, Joachimum vel Elia*k*imum, vel denique Joachimi parentem Joſuam filium Joſedeci faciunt, incertiſſimus eſt, eritque. Temporum vero & Hiſtoriæ difficultates quibus longe maximis narratio ipſa eſt obſepta, noviſſime monſtravit Jo. Chriſtophorus Artopoeus ** Argentoratenſis nuper Academiæ lumen, in *meletemate hiſtorico quod narratio de Juditha & Holoferne non hiſtoria ſit* (Joſepho etiam nusquam com-

† Seb. Munſterus præf. ad Tobiam: *Utinam & Hebraice Jehudith exemplar liceret invenire, quod absque dubio CPoli à Judæis æque ut Tobiæ exemplar typis eſt multiplicatum, ſicut & Eccleſiaſticum, quem Ben Sira vocant, audio hinc à Judæis evulgatum* A Judæis recentibus pro vera agnoſci hiſtoria notavit B. Jo. Ben. Carpzovius T. 2. Concion. funebr. p. 1311. ſeq.

* Obiit Auguſtæ Vindelicor. A. 1702. De eo adi Memorias Theologor. à Rev. populari atq; amico noſtro H. Pippingio editas p. 911.

** Obiit eodem anno X. Cal. Jul. major ſeptuagenario. Confer nova literar. Hamburgenſia A. 1703. p. 189.

comēmorata) *sed Epopoeia.* Argentorat. 1694. 4. Dispellere eas conatus erat post Petavii XII. 26. doctrin. temp. & tot aliorum virorum doctorum conatus Bernhardus de Montfaucon Monachus doctiss. Benedictinus in libro Gallico * *la Verité de l'Histoire de Judith* Paris. 1690. 12. cui Arphaxadus est Phraortes Dejocis filius, Nabuchodonosor vero Saosduchinus quem Assaraddino Ptolemæus subjicit. E veteribus non memini qui in hunc librū scripserit ante Bellatorē qui non exstat, & Rabanū. Petri de Riga Cantoris & Canonici Brem. aurora, in qua libros Biblicos plerosq; & Judithā quoq; carmine elegiaco reddidit, à multis promissa nondum vidit lucem. E recentioribus Victorinus Strigelius, Jacobus Zieglerus, Frid. Nausea, Caspar Sanctius, Nic. Serarius, Didacus de Celada, Josephus de la Cerda & alii quidam pauci nominari possunt, qui comētariis vel notis hunc librum illustrarunt, præter illos quorum vel in Apocryphis universis vel in toto sacro Codice explanando versata est industria. Collectio Criticorum sacrorum Anglicana exhibet tantummodo Baduelli notas & Grotii. Ejusdem Baduelli versionem retinui in editione mea Græcolatina Lips. 1691. 8. Prætereo Jonæ Heuleri & aliorum in Juditham homilias, vel dramata ac poemata de Juditha quæ latine dederunt Cornelius Schonæus, Sallustius Bartassius, & Bartholomæus Tortolettus: Germanice Martinus Opitius, Gallice Boyerus, cujus Tragœdia prodiit Paris. 1695. 12.

TOBIÆ librum rejectum à Judæis jam olim professus est Origenes libro de Oratione p. 47. τῇ γὰρ τοῦ Τωβὴτ βίβλῳ ἀντιλέγουσιν οἱ ἐκ περιτομῆς. *Chaldæo* sermone scriptum testatur Hieronymus, quem cum non satis intelligeret, *quia vicina est*, inquit, *Chaldæorum lingva sermoni Hebraico, utriusque linguæ peritissimum loquacem reperiens, unius diei laborem arripui, quicquid ille mihi Hebraicis verbis expressit, hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui.* Si cum *Græco* conferas, jam paraphrastæ jam epitomatoris videtur partibus fungi vetus quæ hodie exstat interpretatio: *Hebræum* Tobiæ codicē quem ab Osvvaldo Schreckenfuchsio Rectore Scholæ Memmingensis acceperat vulgavit Basil. 1542. 4. 1549 8. 1576. 8. cum latina versione sua & notis *Sebast. Munsterus.* Hunc indubitatum esse textum originarium hujus libri, persvasum est Jo. Gregorio præf. ad Observationes in aliquot S. Scripturæ loca. Sebastianus quoque Castellio ait *Tobiam se ex Hebræo nuper edito, quod sibi visus esset verior, interpretatum, &* Græ-

* Vide Acta Erud. T. 2. supplementi p. 49. seq.

Græcæ latinæque editionis ſententias quasdam ad rem pertinentes & in Hebræo omiſſas addidiſſe. Sed Græciſmi in Hebraica editione occurrentes documento ſunt ex Græco converſam eſſe, à quocunque tandem, ut pulchre notavit Mich. Neander in erotematibus lingvæ Hebrææ p. 449. Nec dubito idem pronunciare de editione *Pauli Fagii*, qui aliud Hebraicum Tobiæ exemplar, CPoli prius A. 1517. 4. vulgatum à Judæis, punctis vocabulis animavit juſſitque adjunctum ſententiis Ben Siræ recudi cum ſua verſione, Iſnæ A 1542. 4. Utraque Munſteri & Fagii editio verſioque in Polyglottis Londinenſibus: Munſteri in Tobiam notæ, additis Baduelli, Caſtellionis, Druſii & Grotii ad Tobiam animadverſionibus in Collectione Criticorum ſacrorum in Anglia editorum leguntur. Julii Bartoloccii verſio & notæ quibus editionem Hebraicam Venetam A. 1544. illuſtraſſe ſe teſtatur III. Bibl. Rabbin. p. 856. adhuc deliteſcit manu exarata in Bibl. Vaticana. Prætereo alios Hebraicos Tobiæ Codices, à jam dictis alicubi forte diverſos, quorum meminere Sixtus Senenſis & Serarius, quemq; illuſtris Huetius penes ſe eſſe fuit teſtatus, denique Hottingerianum, qui univerſos libros Apocryphos V. T. refert à Judæo ſe dono accepiſſe ſed è latino in Hebraicam linguam converſos. Græci Tobiæ eximia editio eſt Franequerana ſine verſione ſed cum notis edita à Jo. Druſio 1591. 4. Eam ſecutus ſum in mea editione Græcolatina, & quia ab aliis hinc inde abit, novam illi verſionem adjunxi Lipſ. 1691. 8. *Syriacam* verſionem evolvere licet in Polyglottis Pariſienſibus & Londinenſibus, *Arabicum* MS. exſtare in locupletiſſima Bodlejana notavit idem quem paulo ante laudabam Jo. Gregorius cap. 3. Obſervationum. Ab *Æthiopibus* quoque legi lingua ſua Tobiam & reliquos de quibus in præſenti agimus libros, auctor eſt Ludolfus III. 4. Hiſt. Æthiopicæ: ſed translationem illorum Æthiopicam in Europa hactenus viſam dubito. Alias verſiones ſupra in Sirachide ſi placet videbis, cum plerique qui illum, etiam Tobiam in alias linguas ſint interpretati. Carmine latino elegiaco Tobiadem ſæculo medio exeunte ſcripſit Hieronymi translationem ſecutus Matthæus Vindocinenſis, de quo & de Petri Rigæ Metaphraſi Poetica dixi in meis ad Tobiam prolegomenis. Inter recentiores eundem librum latinis elegis reddiderunt Antonius Duetus & Lambertus Pithopoeus, Germanico carmine Godofridus Feinlerus. Bellatoris presbyteri, æqualis ſui commentaria in Tobiæ librum memorat Caſſidorus divin. lect. c. VI. Illis perditis Bedam habemus, cujus meminit & Vindocinenſis his verſibus:

Trans-

Transfert Hieroymus, exponit Beda, Mathæus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.

Huic accedunt commentarii recentiorum ut Nic. Serarii, Fabiani Justiniani & Didaci de Celada, Davidisque Maudeni, ut alios jam prætermittam, & ceteros hujus commatis libros paucis adhuc persequar. Veteres στιχομετρίαι dividunt Tobiam in capita XCIII. στίχους octingentos. Judithæ librum in capita LX. vel LXIII. & στίχους septingentos.

VII. DANIELIS Prophetæ * libro & ESTHERIS ** in Græca editione adsutæ sunt hinc inde quædam laciniæ, quas in Hexaplis suis Origenes, quoniam Hebræi codices illis carebant, obelis confodit ut testatur ipse lib. de Oratione p. 47. Idem fecit in versione sua Hieronymus, ut profitetur præfat. in Danielem, & recte fecisse se adversus Rufinum disputat. Meminit & Hebræi cujusdam, qui additamenta Danielis non modo non probavit, sed à Græco nescio quo conficta variis etiam contendit argumentis. Græca quæ hodie habemus in Danielis laciniis, Theodotionem videntur habere auctorem, Judæos vero narrationes illas ex Hebræis Prophetæ erasisse codicibus, recte à Flavignio negatum. Qui enim hoc fecissent aut quando & quem in finem pulcherrimos hymnos & documenta virtutum gentis suæ rescidissent? De Historia Susannæ notissima est Origenis cum Africano disputatio, ad quam eruditæ Jo. Rodolphi Wetstenii commentationes conferri merentur. Basil. 1674. 4. cum dissertatione ejus de Susannæ historia ibid. 1691. 4. Carmen Azariæ & trium puerorum † cum aliis sacris Canticis interpretatur Catena Græcorum Patrum in Psalmos Corderiana T. 3. Narratio de Belo & Dracone in Athanasii Synopsi & Stichometria Nicephori

* Dan. III. 24 - 90. carmen Azariæ ac trium puerorum. Cap. XIII. de Susanna, & cap. XIV. de Belo & Dracone.

** Post Esther. X. 3.

† Veteres sibi persvadent hosce pueros fuisse filios Jojakimi, Danielis propinquos, qui abscissis genitalibus in regios fuerint Spadones allecti. Cosmas Indicopleustes lib. VIII. p. 307. οὔτε γὰρ γάμος ἑνὸς ἐξ αὐτῶν φέρεται παρὰ θείᾳ γραφῇ οὔτε τέκνον οὔτε τι τῶν τοιούτων ἠκούσθη περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἡ παράδοσις καὶ ἡ συνήθεια κατὰ τὴν προφητείαν ἀγενείους καὶ λείους ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀναγράφουσιν. Confer Abulpharajum p. 45 48. Huetium ad Origenem p. 66. Meminit horum puerorum etiam Muhamed in Corano sura LXXXV.

ri memoratur ſub titulo Prophetiæ Habacuci (diverſi ab eo qui inter duodecim Prophetas) Nam ut ex Hieronymo præf. in comment. Daniel. diſcimus *Porphyrio Euſebius & Apollinaris pari ſententia reſponderunt, Suſannæ Belisque ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico, ſed partem eſſe Prophetiæ Habacuc filii Jeſu de tribu Levi, ſicut juxta ſeptuaginta interpretes in titulo ejusdem Belis fabulæ ponitur :* Προφητεία Ἀββακοὺμ υἱοῦ τοῦ Ἰουδᾶ (al. Ἰησοῦ vel Ἀβδὴ) ἐκ φυλῆς Λευΐ. Mentio hujus narrationis in * Breſchith Rabba ſect. 68. & apud Pſeudo Gorionidem lib. I. c. VII - X. Verſibus latinis non inelegantibus complexus eſt Jo. Commirius. Neque inſcitum hoc Henr. Harderi Epigramma, in quo Suſanna loquitur:

Non pudet æterna canos aſpergere labe?
Non pudet hac famam labe notare meam?
Monſtra ſenum! non hic amor eſt, inſana libido eſt,
Quam furor è ſtygii ſuſcitat igne rogi.
Hic ut in irriguis ſe mundet & abluat undis,
Non ut commaculet, nuda Suſanna ſedet.
At neque fraude minisve labat mens integra, ſpernam
Tectos nuda, viros fœmina, ſola duos.

Damaſceni δρᾶμα τῆς Σωσαννίδος memorat Euſtathius ad Dionyſ. quod num ad Suſannam noſtram ſpectet & Jo. Damaſceni ſit, an quod nonnullis placere video † Nicolai Damaſceni, alii viderint. Libri Eſther editionem Græcam duplicem ex Arundeliana Bibliotheca produxit vir paucis comparandus Jacobus Uſſerius, Origenicam alteram, qua additamenta obelis confodiuntur; itemq; alteram auctore ut videtur Theodotione. Ad calcem Syntagmatis de LXX. Interpretibus Lond. 1655. 4. recuſi Lipſ. 1695. 4. Johannes vero Druſius additamenta libri Eſtheris de Græco latine tranſtulit & notis Criticis illuſtravit, ad calcem annotationum in librum Eſtheris latine verſum à Sante Pagnino. Lugd. Bat. 1586. Leguntur hæ notæ cum Baduelli, Grotiique animadverſionibus etiam in Criticis Sacris Londinenſibus.

VIII. Librum qui ESDRÆ ſub nomine *tertius* in latina veteri verſione ambulat & ex Hebraico translatus videtur Jo. Morino p. 225. Exerc.

* Vide Chriſtoph. Cartwrighti Mellific. Hebr. lll. 1. & Bochartum Hierozoic. T. 1. pag. 749 ſeq.

† Voſſ. de Poet. Gr. p. 31. Colomeſ. ad Gyrald. p. 303.

Exerc. Bibl. Isidorus Hispalensis VI. 2. Orig. vocat *librum secundum*, negans eum apud Hebræos haberi; & Esdræ ἐνδιάθηκον, ac divinum Nehemiæ librum qui aliis secundus Esdræ est, pro uno computans, quod apud Hebræos factum testatur * S. Hieronymus. Athanasio autem in Synopsi & in Græcis Bibliorum editionibus est *Liber Esdræ primus*, quoniam historiam paulo altius atque ille repetit, ut notat Jo. Rainoldus T. 1. censuræ Apocryphorum p. 238. Lectus est à Clemente Alex. & ab Origene, Cypriano aliisque sub Esdræ nomine allegatus, unde quin bene antiqvus sit non est dubitandum. Esdræ autem dicitur non quod ille sit auctor, sed quod magna ejus pars c. VIII. seq. de Esdra agit. Græce exstare negarunt viri nonnulli docti, quia deest in nonnullis Biblior. editionibus. In plerisque vero exstat, & in Polyglottis Parisiensibus ac Londinensibus legitur Græce, Syriace ac latine. Græci eum diviserunt in capitula CIX. ut in edit. Aldina ac qui eam seqvuntur apparet. In Nicephori στιχομετρίᾳ duobus Esdræ libris (huic tertio nimirum qui Græcis primus est, & Canonico Esdræ itemque Nehemiæ libro qui ambo secundum illis constituunt) tribuuntur στίχοι quinquies mille ac quingenti. Latinæ versionis S. Hieronymus non videtur auctor. Sed diu ante Hieronymi tempora latine lectitatum constat hunc librum è Tertulliano, Cypriano & aliis. Germanice noluit transferre D. Lutherus, nam quæ in recentioribus Bibliorum Germanicorum nostrorum editionibus occurrit versio libri III. & IV. Esdræ, atque III. Maccabæorum B. Dan. Cramerum auctorem agnoscit. De *quarto Esdræ* libro, qui latine tantum exstat, & Græce olim lectus fuisse ex fragmentis in Barnabæ Epistola & Clemente Alex occurrentibus cognoscitur, dixi in Codice Apocrypho N. T. pag. 936. seq. Monui etiam ibidem de versione Arabica hujus libri MSta in Bibl. Bodlejana, & de Codice latino itidem manu exarato, qui perinde ut Arabicus ab editis plurimum discrepet. Eos in lucem proferri ab iis qui possunt, fortassis sit pretium operæ, propter non contemnendam libri antiquitatem. Latinum veterem interpretem interpolavit Sebastianus Castellio, Franciscus item Junius, qui notulas quoque adspersit.

* S. Hieron præf. ad Esdram & Nehem. *Nec quenquam moveat, quod unus à nobis editus est, nec Apocryphorum tertii & quarti somniis delectemur, quia & apud Hebræos Esdræ Neemiæque sermones in unum volumen coarctantur, & quæ non habentur apud illos, nec de viginti quatuor senibus sunt* (i. e è numexo XXIV librorum Canonicorum V. T. quos cum XXIV. senibus alibi confert) *sunt procul abjicienda.*

IX MACCABÆORUM * five *Hassamonæorum librum primum* Hebraice reperisse se testatur Hieronymus. Neque abnuerim Hebraice primum scriptum, etsi pro Græca lingva contendit doctiss. Beveregius in Codice Canonum Vindicato p. 277. Titulum Hebraicum servavit Origenes apud Eusebium VI. 25. Hist. Cum enim libros ἐνδιαθήκους veteris Testamenti commemorasset, ἔξω ᾗ τούτων, inquit, ἐςὶ τὰ Μακκαβαϊκά, ἅπερ ἐπιγέγραπται Σαρβὴθ Σαρβανὲ ἔλ. Quod Scaliger ad Euseb. pag. 40. interpretatur שער בית־ porta domus & שער בני אל porta filiorum Dei: vel potius שרי בית־ principes familiæ, & שרי בני אל principes filiorum Dei. Bochartus: שרבית שר בני אל sceptrum Principis filiorum Dei. Franciscus Junius & Huetius: שרביט סרבני אל sceptrum sive virga rebellium Dei. Fullerus minus verisimiliter: *Generatio rebellantium.* Græcam versionem, quæ amisso Hebraico exstat, & Flavio Josepho forte lecta est, ad varias editiones exegit atque cum versione sua & notis edidit *Jo. Drusius* subjuncta *Alberici Gentilis* dissertatione qua tuetur loca nonnulla quæ in hoc libro reprehendi solent. Franeqv. 1599. 4. Hæc Alberici dissertatio cum Drusii & Baduelli, Grotiique notis occurrit etiam in Criticis sacris Anglis. In Polyglottis Vulgatam veterem & latinam recentem Nobilii, & Syriacam habes versionem. Nicolai Toinardi Harmoniam libri utriusque Maccabæorum quam pridem typis impressam sed nondum publici juris factam ante duo-

* Maccabæus, cognomen Judæ Mathathiæ filii, καλούμενος ὁ Μακκαβαῖος. 1. Maccab. II 4. quod à virtute pater ei dederat. Persica lingua sonare Κοίρανον sive δεσπότην notavit Isidorus Pelus. III. 5. Epist. Mathathias apud Gorionidem: *Juda, fili mi, nomen tuum vocavi* מכבי *Maccabæus,* על גבורתך *propter fortitudinem tuam.* Drusius XI. 14. sacrar. Obs. & initio commentarii in 1. Hasmonæorum מכבאי *exstinctorem* interpretatur, à כבה exstingvo. Alii (vide Memorias litterarias Trivult. A. 1701. pag. 370. seq.) repetunt à מחה quod est delere, perdere & אהב desideravit. Hottingerus *prostratorem* ab Arabico כבב prostravit in terram. Abraham Ecchellensis, quod miror, *mærentem.* (in Chron. Oriental) Etiam primæ litteræ verborum Exodi XV. 11. quibus in Symboli vicem usus Maccabæus fertur, nomen מכבי referunt, quæ nominis notatio placet præter Reuchlinum, Junium, Grotiumque & alios Joanni Smetio Antiquitat. Neomag. p. 40. & Petro Possino p. 378. spicilegii Evangelici Vide et, si juvat, Fullerum II. 13. Misc. ac B. Dorshei pentadecadem p. 397. & Mich Waltheri quadragenam Misc. Theol. p. 769 seq. De *Hassamonæis* Seldenum lib. 1. de success. in Pontificatum cap. 10. & Christiani Noldii Hist. Idumæam p. 412. seq. Waltheri centur. p. 510.

duodeviginti annos ſcripſit eminentiſſimus Noriſius de Epochis Syromacedonum diſſ. 2. c. 1. etiamnum premi exiſtimo. Prætereo Bellatoris perditos in hunc librum commentarios, & quos habemus Rabani, Thomæ Aquinatis, atque ut ad recentius ſæculum veniam Serarii, Sanctii, & qui in verſu 22. capitis IX. ſubſtitit, diffuſi Petri Redani.

Liber Maccabæorum *ſecundus* poſt primum ſcriptus videtur, neque ut primus Hebraice ſed Græce, notante etiam Hieronymo præf. in libros Regum: etſi Philonem auctorem eſſe neutiquam credam Honorio Auguſtodunenſi. Neque Allatio aſſenſerim, cui auctor eſt Simon Maccabæus ſacerdos maximus p. 200. de Simeonibus. Poſt præmiſſas Epiſtolas binas continet Epitomen librorum quinque à *Jaſone Cyrenæo* Græce (etſi dubitet Blondellus p. 239. de Sibyllis) ſcriptorum de Juda Maccabæo. Hæc eſt Μακκαβαϊκῶν Ἐπιτομή Clementi Alex. laudata V. Strom. p. 595. ut jam Scaligero obſervatum. Quæ narrantur capite tertio, quarto, quinto, contigerunt ante ea quæ proſequitur liber primus Maccabæorum: Quæ vero liber primus habet poſt caput ſeptimum, de iis nihil amplius in ſecundo libro exſtat. Syriaca verſio libri quoque ſecundi occurrit in Polyglottis, ſed quæ ibidem ſub hoc titulo legitur Arabica, nihil aliud eſt quam verſio pſeudo Gorionidis, ut notatum Antonio Van Dalen viro acutiſſimo diſſ. de Hiſtoria Ariſteæ pag. 136. & Herbeloto in Bibliotheca Orientali p. 523.

Liber tertius Maccabæorum dicitur qui ordine primus eſt, *non alia ratione* ut exiſtimat Grotius in prolegom. ad h. l. & appendice de Antichriſto p. 477. *quam quia Chriſtianis ſerius innotuit, nec tam late patentem quam duo illi auctoritatem adeptus eſt.* Tempora attingit Maccabaicis priora, & in canone ultimo ex illis qui falſo ad Apoſtolos referuntur una cum duobus prioribus adſcribitur catalogo librorum ſacrorum. Conditus Græce, ſtylo & charactere Alexandrino, ampulloſo, & qui proxime abeſt à cothurno, quod judicium eſt Scaligeri, quem ſi placet vide ad Euſeb. num. MDCCXCVII. Latina vetus verſio nulla exſtat, Syriaca legitur in Polyglottis. Ab Hieronymo vocari hunc librum *Philopatorem* præf. in libros Regum, conjectura eſt Viri Clariſſ. Marci Meibomii lib. de fabrica triremium p. 45. Alii *Paſtorem* legunt & Hermæ librum intelligunt, etſi ab aliis inter Apocrypha Novi non Veteris relatum Teſtamenti. Franciſcus Junius qui librum quoque tertium Maccabæorum latine interpretatus eſt & de eo locum Hieronymi accepit, maluit πάστορα, nempe ἀπὸ τοῦ παστάδος ſive παστάδος h. e. ab atrio in quo ſacerdos

 dos

dos summus cum fideli comitatu suo intercessit ne Rex veniret in sanctuarium. Verum hanc conjecturam merito respuit Steph. le Moyne Epist. ad Ampliss. Cuperum de Melanophoris p. 258. seq.

Philostorgius qui tertium rejicit vocatque περιττάδη lib. 1. c. 1. etiam *quartum Maccabaicorum librum* numerat, eundem innuens quem in quibusdam Græcis & Græcolatinis Bibliorum editionibus legimus, & in Codice Bibliorum Alexandrino Græco MS exstare testatur Bevergius Codice Canonum vindicato p. 289. brevem sed elegantem ac disertum sub titulo *Josephi* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ. De eo dixi infra libro IV. ubi de Flavio Josepho. Hunc in Athanasii synopsi & ab aliis veteribus per librum quartum Maccabæorum intelligi, testimonio Philostorgii, Syncelli & aliorum certissime constat, quanquam Sixtus Senensis lib. 1. Bibl. Sanctæ p. 39. refert se Lugduni in Bibl. Sanctis Pagnini apud Prædicatores reperisse librum quartum Maccabæorum longe alium, plenum Hebraismis, & historiam XXXI. annorum continentem, atque incipientem his verbis: καὶ μετὰ τὸ ἀποκτανθῆναι τὸν Σίμωνα ἐγεννήθη Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἱερεὺς ἀντ' αὐτοῦ. Hac ipsa in cæde Simonis desinit liber primus Maccabæorum, additurque Joannis filii gesta scripta esse ἐπὶ βιβλίῳ ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ. Qui si fuerit idem liber Sixto inspectus, dolendum sane est non fuisse in lucem editum, antequam Bibliotheca illa conflagraret, quod factum esse haud diu post, è Possevino narrat Seldenus de successione in Pontificatum lib. 1. c. XIII.

X. Supersunt & alia monumenta Apocrypha sub veterum Prophetarum nominibus ut (1) *Psalmus CLI.* πρὸς τὸν Γολιάθ, * qui ad calcem Psalterii & in Græcorum Horologio Græce exstat, & Græca Metaphrasi poetica pridem donatus est ab Apollinari. Antiquam ejus latinam versionem edidit Josephus Maria Carus Rom. 1688. Habetur & in versione Syriaca, Arabica, Anglosaxonica. ** Meminit Athanasius sermone ad Marcellinum de Interpretatione Psalmorum, Athanasius junior in Synopsi Scripturæ, Auctor Epistolæ quæ sub nomine Mariæ Castabalitidis exstat ad Ignatium, *** Vigilius Tapsensis in conflictu Arnobii ac Serapionis & Euthymius prologo in Psalmos. Paraphra-

* Vitam Goliathi atque in hoc præsentis Psalmi illustrationem exspectamus à Rev. & doctissimo Viro, amico nostro, Paulo Christiano Hilschero, Pastore dignissimo Palæodresdensi.

** MS. in Bibl. Bodl.

*** Colomesius Obser. sacr. p. 87. Cotelerius ad Patres Apostol. T. 2. p. 101.

phrasi poetica Græca & latina donavit Olympia Fulvia Morata, iterum latina Adamus Theodorus Siberus, Gallica Blasius Vigenerius. (2) *Additamenta ad librum Jobi* II. 9. seq. XLII. 17. seq. (3) *Psalterium Salomonis* sive Psalmi Salomonis XVIII. à Ludovico de la Cerda editi Græce è MS. Augustano, & versione ac notis illustrati ad calcem Adversariorum sacrorum Lugd. 1626. fol. obvii etiam in MS. Codice Bibliorum Græcorum Alexandrino ut testatur Beveregius, & memorati Athanasio in Synopsi, Balsamoni ad Can. LIX. Laodicen. atque in Nicephori στιχομετρίᾳ. (4) *Testamentum Patriarcharum*, (5) *Henochi fragmentum* &c. Longe plura vero deperdita memorantur, quorum partem magnam persecutus est nuper Scipio Sgambatus in Archivis V. T. Neapoli editis, de quo opere paucis forte adhuc viso, sed singulari Rev. doctoris quondam mei Tho. Ittigii benevolentia mecum comunicato, consules Acta Eruditorum Anni 1705. p. 337. Ego quidem ut in Codice Apocrypho Novi Testamenti quam ante quadriennium vulgavi, persecutus sum non exiguo numero scripta quæ vel CHRISTO vel Mariæ Virgini, vel Apostolis atque Evangelistis supposita fuerunt, ita similem in modum singulari libro ejusdem commatis scripta sacris V. T. Patribus ac Prophetis supposita recensere pridem constitui in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti.

CAPUT XXX.

De POLYBIO & ÆNEA Tactico aliisque rei militaris scriptoribus.

Polybii ætas, dignitas, dictio. 1. Libri quadraginta Historiarum. 2. Quot ex illis supersint, & num excerpta quæ exstant sint ex M. Bruti Epitome. 3. Polybii editiones latinæ. 4. & Græcolatinæ. 5. Scripta virorum doctorum quibus Polybiana quædam illustrantur. 6. Versiones Polybii in lingvas vernaculas. 7. Scripta Polybii quæ interciderunt. 8. Alii

Alii Polybii. 9. De Ænea Tactico. 10. De strategico Onosandri. 11. Catalogus scriptorum Græcorum Strategicorum & de re militari qui in Bibliothecis adhuc delitescunt 12. vel plane periere. 13.

I.

POLYBIUS natus est Megalopoli in Arcadia Olymp. CXLIII. 4. (ante CHRISTUM 205.) patre Lycorta (a) stratego sive prætore Achæorum, de quo vide, si placet, Justinum XXXII. 1. 9. & Plutarchum in Philopoemene p. 368. Adolescens Philopoemeni se adjunxit (Plutarch. p. 791. an seni gerenda Resp.) functus & ipse primum honoribus in patria ac legatione ad Ptolemæum Epiphanem Ol. CXLIX. 4. postea Ol. CLIII. 2. evocatus cum aliis Achæis rerum novarum suspectis Romam, familiaris fuit Scipioni juniori Africano (b) cum quo & Africam adiisse, & Carthaginis eversioni (c) interfuisse traditur Ol. CLVIII. 2. Anno post vidit Corinthum incensam à L. Mummio, qui illam ingenti clade subjecit Romanis. Sane expugnationi Corinthi præsentem fuisse constat ex Plutarchi extremo vitæ Philopoemenis & testatur ipse Polybius apud Strabonem lib. VIII. p. 381. Dehinc Achajæ civitates obiens, res eorum, legesque constituit, ac Romanos iratos illis, qui dicto suo audientes esse volebant, reconciliavit. (d) In Ægypto quoque postea versatus est sub Evergeta Physcone, ut ex eodem Strabone cognoscere est lib. XVII. p. 797. Sed & alias terras adiit, Galliam & Hispaniam, (e) Alpes mariaque trajecit, ne quam in Timæo reprehendit locorum ignoratione ipse historiam scripturus peccaret. Diem obiit supremum anno ætatis LXXXII. Olymp. CLXIV. (ante CHRISTUM 124.) cum rure domum repetens, ex equo excidisset, & morbo inde

(a) Vide Vossium lib. 1. c. 19. de Hist. græcis & in arte Hist. c. 22. Suidæ Lycortas corrupte est Lycus.

(b) Excerpta Peiresc. è lib 31. p. 149 Plutarch. IV. 1. Sympos. Vellejus lib. 1. Ælianus Tactic. c. 1. Ammianus XXIV. 2. Pausanias Arcadicis p. 663. ubi ait omnia, quæcunque è Polybii monitu gesserit Scipio, feliciter ei successisse, in aliis ipsum offendisse.

(c) Appian. Libyc. p. 82.

(d) Excerpta Peiresc. p. 192. seq. Plutarch. Catone Majore pag. 341. Pausanias Arcadic. cap. 30.

(e) Polybius Lib. 3. c. 48. & 59.

de fuisset correptus. (*f*) Statua ejus memoriam coluere Mantinæenses, teste Pausania in Arcadicis c. 9. Megapolitani id. c. 30. Pallantienses, id 44. Tegeates id. c. 48. tum Methydrini, id. c. 37. qui hoc addiderunt elogium: Ἐξ ἀρχῆς μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο, καὶ ἁμαρτοῦσῃ δι᾽ ἐκεῖνον βοήθειαν αὐτῇ γενέσθαι μόνον. *Nihil ab initio offensuram fuisse Græciam, si Polybii consiliis paruisset; graviter vero afflictæ unum illum præsidio fuisse.* In scribendo laudem tulit viri nec in dictione prorsus negligentis, sed bene ac perspicue narrantis & docentis (*g*) licet iis qui collocationem verborum non admodum curarunt, annumeratur à Dionysio Halicarnasseo. (*h*) At longe majorem habuit rationem rerum, quarum peritissimus, & veritatis, cujus amantissimus fuit: usque adeo, ut Zenonem Rhodium (*i*) reprehendat, quod dictionis elegantiæ magis quam rerum inquisitioni & argumenti sui tractationi studium impenderit, jubeatque, se (*k*) sicubi de industria mentiri compertus fuerit, citra veniæ spem increpari, uti vicissim ex ignoratione lapso sibi tanquam homini in tam longo præsertim opere dari cupit veniam. Singulare est, quod Joh. Hoornbeeckius p. 39. Orationum refert de Carolo Maetio, qui *quando ad correctionem interpretationis Belgicæ Bibliorum se accingeret, crebra Polybii lectione mentem imbuebat, quod ejus Phrasin ad Græci in Novo testamento textus intelligentiam non parum momenti adferre arbitraretur.* Vide &, si placet, Alex. Morum ad Galat. II, 13. ubi notat Paulum Apostolum frequenter vocibus uti Polybianis.

II. Scripsit ἹΣΤΟΡΙΩΝ βιβλία μ΄. *Historiarum* de rebus toto fere terrarum orbe per annos LIII. (*l*) gestis (unde ipse opus suum vocat ἱστορίαν καθολικὴν (*m*)) ab anno primo Olymp. CXL. & initio belli Punici secundi, ubi desierant *Timæus* (*n*) & *Aratus* Sicyonius, (*o*) ad eversionem regni Macedonici, sive Persen Macedonum (*p*) Regem

Ccccc à Ro-

(*f*) Lucianus Macrobiis T. 2. p. 474.
(*g*) Casaub. dedicatione Polybii ad Henricum IV. p. 43.
(*h*) περὶ συνθέσ. ὀνομάτων T. 2. p. 5.
(*i*) Excerpt. Peiresc. p. 75.
(*k*) Excerpt. Peiresc. p. 81. seq. adde lib. XII. c. 5. Ubertus Folieta in dissertatione de similitudine normæ Polybianæ, sive utrum Historia non sit nisi verarum rerum narratio, ut sentit Polybius.
(*l*) Polybius lib. 3. c. 4. Zosimus lib. 1. sub init.
(*m*) Polybius Lib. 2. c. 37.
(*n*) Lib. 3. c. 32.
(*o*) Lib. 1. c. 3.

à Romanis victum Olymp. CLIII. 1. *libros quadraginta*, quorum duo primores veluti introductionis loco præmissi strictim persequuntur (q) Reip. Romanæ res à capta per Gallos urbe, duce Breño Olymp. XCVIII. ad primam trajectionem in Siciliam, atque inde paulo disertius usque ad initium belli Punici secundi. Ut vero diligentissimus fuit in rebus Romanorum describendis, ita egregie quoque explicavit res Carthaginiensium, Achæorum, Macedoniæ, Syriæ, Ægypti, Ponti, Cappadociæ, Persidis aliarumque gentium, multa de ingenio ducum, de re militari, de ratione & forma rerumpublicarum, de causis interioribus, initiis ac modo gestorum præclare observavit, ubique præstans recti etiam in hoste laudatorem, inimicum vitiis, prudentiæ ac virtuti plus tribuentem quam fortunæ & confictis prodigiis, cultorem tamen Dei divinæque providentiæ religiosum: (r) Historicum denique non minus narratione integra ac fide digna, quam saluberrimis monitis studentem prodesse lectoribus suis, licet ob hoc ipsum non desint, qui eum insectentur, ut post Seb. Maccium Italum satis acerbe nuper fecit Vignolius Marvillius Miscellaneorum T. 2. pag. 21. Latinæ lingvæ peritus Polybius libros Censuales & alia ejusmodi monumenta Romæ commendatione Scipionis è Capitolina æde utenda accepit, de pluribus ex Lælii ore & memoriis factus est certior, testatur etiam (s) se incidisse in indicem sive tabulam æneam scriptam ab Hannibale, cum in Italia ille versaretur, & hanc se secutum, unde Punice etiam calluisse possis suspicari. Ex historicis, qui ante ipsum scripserunt, plurimum tribuit Arato, minus contra fidendum docet Philino, Fabioque & Phylarcho, Chæreæque ac Sosilo, quorum duorum scripta non historiam sed fabulas ex tonsoris officina referre affirmat.

III. Ex illis quadraginta libris (quibus adhuc integris usum Cæsarem Bryennium suspicatur Possinus in notis p. 114.) non plures hodie integri exstant, quam *primores quinque*. E libris VI. usque ad

XVII

(p) Lib. 3. c. 32. Steph. in μεγάλη πόλις Suid. in πολύς.
(q) Confer Synopsin Chronologicam Hist. Polybianæ T. 2. edit. Gronov. p. 1586. seq.
(r) Casaub. dedicatione Polybii p. 41. seq. Mottanus Vayerus Tom. 1. Opp p. 245. edit. in folio. Vide & Xiphilinum in Augusto p. 41. ubi Polybium excusat, quod prodigiorum in historia rationem non habuerit. Ει μὲν οὐδ' ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτῶς, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία. Ει δ' ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγγνωστῶς, συγγραφὴν γὰρ προκεχείρηστο.
(s) Polybius lib. 3. c. 33.

XVII. excerpta tantummodo ad nos pervenerunt, quæ *Isaacus Casaubonus* suspicatus fuit esse partem epitomes, quam è Polybii opere fecisse extremis vitæ suæ temporibus traditur *M. Brutus*. (*t*) Sed merito hæc viri docti conjectura parum credibilis visa est Henrico Valesio, qui eam refellit & excerpta ab epitome distinguere docet in prolegomenis ad excerpta Peiresciana, licet probatam etiam Mottano Vayero Viro ingeniosissimo. In Bibliotheca (*u*) Augustissimi Imperatoris in codice Historico 25. & 30. atque adeo bis exstant manu exarata excerpta adhuc inedita libri XVIII. & XIX. quæ in lucem protrahi operæ pretium sit. Post hæc enim verba, quæ in editione Casauboni & Gronovii ultima sunt libri XVII. οὐκ ὀκνήσομεν διασαφεῖν τὰ παρακολουθήσαντα ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν ἀπρεπῆ, sequuntur in illis codicibus: Πολυβίου ἐκ τοῦ ιη΄ λόγου. Ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἑκτὴν βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπὼν, ὅτι λαβὼν τὸν ἁρμόζοντα καιρὸν σύγκρισιν ποιήσωμαι τοῦ καθοπλισμοῦ Ῥωμαίων καὶ Μακεδόνων. Ὅμοιον δὲ καὶ &c. Deinde post excerpta è libro XVIII. Πολυβίου ἐκ τοῦ ιθ΄ λόγου. Περὶ τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ ἡγεμονικῆς ἐμπειρίας. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον νεανίσκοι τινὲς τῶν Ῥωμαίων ἐπιτυχόντες παρθένῳ κατὰ τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ κατὰ κάλλος διαφερούσῃ τῶν ἄλλων γυναικῶν &c. Denique excerptum περὶ Μηδίας, quod incipit: ἔστι τοίνυν ἡ Μηδία κατά τε τὸ μέγεθος τῆς χώρας ἀξιόχρεως &c. Libri quinque primores & excerpta jam edita è libris sexto usque ad decimum septimum (*x*) exstant etiam in manuscripto Codice præstantissimo Augustæ Vindelicorum, cujus varias lectiones edidit & illustri viro Johanni Capellano dicavit *Johannes Henricus Bœclerus* Vir Clariss. Argentorat. 1670. 4. Harum omnino ratio habebitur in nova, si quando curanda erit, Polybii editione. Alia ex historiis Polybianis excerpta de legationibus jussu Constantini Porphyrogeniti (*y*) pridem selecta, Græce edidit *Fulvius Ursinus* Antvverp. apud Plantinum 1582. 4. additis eruditis suis notis & aliis fragmentis à se collectis, in quibus sunt quædam è Suida, quæ ipse ex sola conjectura parum certa, imo ut Valesius (*z*) observavit non raro falsa Polybio tribuit. Denique alias præ-

 cla-

(*t*) Plutarchus in Bruto p. 985.

(*u*) Nesselius parte V. Catalogi Bibl. Vindob. p. 54. seq. & p. 56.

(*x*) Decimi octavi quoque excerpta legi in illo codice notavit in suo Catalogo Elias Ehingerus. Sed errore numerorum deceptum virum optimum notavit Boeclerus.

(*y*) De his excerptis ago infra lib. VI.

(*z*) Valesius præf. ad excerpta Peiresc.

claras eclogas de virtutibus & vitiis ex eodem Polybiano opere ejusdem Constantini jussu excerptas (a) codice Fabricii Peirescii usus *Henricus Valesius* vir eruditissimus græce & latine in lucem edidit cum notis Paris. 1634. 4.

IV. *Editiones Polybii Latinæ.*

Interprete *Nicolao Perotto* libri V. Rom. 1473. & Brixiæ 1488. fol. Perottus versionem suam inscripsit Nicolao V. pontifici Max. cujus auspiciis eam adornandam in se susceperat. Prodiit deinde Polybius itidem, (latine ut putare se ait Gesnerus in Bibl.) Basileæ apud Frobenium & Henricum Petri ante Annum 1545. de quarum neutra editione mihi alio testimonio constat. Ceterum editus est iterum Lugd. 1554. 8. Basil. 1557. 8. Genev. 1597. & 1608. 12. in quibus editionibus præter libros quinque è Perotti versione, habentur excerpta è proximis duodecim libris, interprete *Wolfgango Musculo.*

Is. Casaubono interprete, libri V. & ex libris VI - XVII. excerpta, tum excerpta de legationibus & *Æneæ* Tactica, cum prolegomenis ejusd. Casauboni ad Polybium. Francof. typis Wechelianis A. 1610. 8. Ad hanc versionem suscipiendam plus simplici vice hortatus Casaubonum est Josephus Scaliger. *Nam illa Musculi*, inquit, *ridicula est: Perotti ad quinque libros, manca, aliam non vidi.* Epist. 114. Casaubonus ipse Epist. 413. *Perottus latine quidem loquitur, sed longe ab auctore discedit. De Musculo nihil dico, in quo præter egregiam voluntatem nihil invenio, quod laudem. Habeo in manibus* Pompilii Amasii *versionem eorum, quæ ex interpretatione Musculi vulgo leguntur. Vellem vidisses, ut consilium dares, acquiescendumne in ea sit, annon. Elegans profecto est & compta. Sed vir probus hac cautione usus est, ut obscurissimas quasque περιοχὰς non attingeret, contentus lectorem monere, peti posse eorum versionem à Musculo. Nobis vero non licet esse tam securis.* Respicit Casau-

(a) Quæ in hisce excerptis p. 146. seq. leguntur de Scipione ea *Jo. Henr. Boeclerus* nova versione & annotationibus illustravit Argentorat. 1659. 4. sub titulo: *Scipio Polybii colloquio Academico accommodatus.* Hæc diatriba paucis foliis constans non legitur inter dissertationes Boecleri Academicas junctim editas Argentor. 1701. 4. In *Nic. Bellermontani* dissertationibus Academicis ad optimos veteris & novæ Historiæ Scriptores, undiquaque ut Jac Thomasius §. 239 de plagio observat corrasis, & excusis Francof. 1626. sunt etiam Polybium spectantia quædam pauca.

ſaubonus Eclogam primam & tertiam è ſexto Polybii libro de diverſis rerump. (*b*) formis deque Romanæ præſtantia, quæ (*c*) *Pompilio Amaſæo* (Romuli Amuſæi, qui Pauſaniam & Xenophontis quædam latine convertit, filio) interprete prodierunt Bononiæ A. 1543. 4. Idem Caſaubonus Epiſt. 425. "Tandem imperavi ipſe mihi, & verſionem à me ex-"preſſi, vel potius initium verſionis. Kalendis enim Novembris (A. "1605.) prima ejus ducta eſt linea. Scis quam non contemnendus "Perottus ſit, qui vir, ſi græcarum literarum cognitionem habuiſſet, in "eo genere ſcriptionis pæne mihi regnare videretur. Sed rudem fuiſſe "τοῦ ἑλληνισμοῦ reapſe deprehendimus, ſic tamen ut τὸν καλοκαγαθὸν Mu-"ſculum, qui fragmenta vertit, multis paraſangis anteiret. Epiſt. 426. *In Polybio ſcis me nunc eſſe, cujus verſionem ne me pœniteat fuiſſe aggreſſum, Perotti interpretis fatuitas facit, qui mille amplius locis omiſſo Polybio Livium deſcripſit nobis, quare merito Itali tui latinitatem homines ſunt admirati. ſed de fide illius, quod prædicat Jovius* (*d*) *quis ferat æquo animo? iraſcor & vehementer quidem.* Confer Caſauboni præfationem, p. 71. ſeq. Etiam Vincentio

 Opſo-

(*b*) Hanc Polybii elegantiſſimam diſſertationem expreſſiſſe videri poteſt Machiavellus lib. 1. diſſ. in decadem primam Livii cap. 2.

(*c*) Præter illas duas eclogas ex ejus verſione editas Caſaubonus in præf. ad Polybium teſtatur è Sylburgii Bibl. ad manus ſuas perveniſſe ſchedam parvam titulos XVI. continentem variarum lucubrationum quas hic Vir doctiſſimus Amuſæus illuſtrando Polybio compoſuerat. *Poſtea*, inquit, *etiam literis viri Magnifici Marci Velſeri ſumus admoniti exſtare adhuc alibi in Italia eorum libellorum nonnullos, qui ſi ab eruditis hominibus fuerint aliquando publicati, fructuoſam eorum lectionem ſtudioſæ juventuti futuram non dubitamus. Nos eorum nihil vidimus, præter verſionem eclogarum, quas Muſculus ſermone Romano expreſſerat, in quo multum admirati ſumus difficillima quædam fragmenta ab Amaſæo non eſſe verſa, ſed Muſculi translationem retentam, à Pompilio leviter caſtigatam. Erant tamen in ea, quam diximus, ſchida aliquot tituli prolixam explicationem pollicentes & ejus eclogæ, qua Romana militia declaratur, & omnium penitus locorum hujus ſecundæ partis affinis argumenti, quæ omnia hactenus cum inviſa nobis atque incomperta ſint, nihil habemus, quod amplius de iis dicamus.*

(*d*) Jovius p. 32. elog. *Exinde Romæ Græcas literas pertinaci ſtudio conſectatus* (Perottus) *fretusque Beſſarione generoſo Mæcenate, adeò exacte feliciterque profecit, ut ab eo Polybius graviſſimus hiſtoriarum ſcriptor latinitati donaretur. Non defuere tamen ex æmulis, qui ejus auctoris traductionem antiquiſſimam fuiſſe furtoque ſurreptam exiſtimarunt, quod Thucydidem, Diodorum, Plutarchum & Appianum clariſſimo ingeniorum certamine converſos unus Polybius egregia fide latinus æquabili ac prædulci Romani ſermonis puritate prorſus antecedat.*

Opſopæo notante Perottus non paucos locos prætermiſit, & interdum totas ſubterſiliit paginas, quamvis Franciſcus Sabinus Perotti Polybio nihil affirmat eſſe politius. Confer Anton. Borremanſii Varias lect. c. X. p. 117. & Leonhardi Nicodemi additamenta ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 185. ſeq.

V. Editiones Græcolatinæ.

Hagenoenſis librorum quinque, apud Secerium, cum verſione Nic. Perotti ſeparatim adjecta A. 1530. fol. Præfationem addidit *Vincentius Opſopœus*, ex cujus codice hæc editio recenſita eſt.

Baſileenſis A. 1549. fol. apud Hervagium, librorum quinque, cum ſeparatim ſubjuncta verſione Perotti, & excerptorum è proximis libris usque ad XVII. cum verſione *Wolgangi Muſculi*, qui Hervagiano MS. cum codice Auguſtano per Xyſtum Betulejum A. 1548. collato uſus illam verſionem, cum Tiguri exſularet, adornavit alieno rogatu, ætate jam grandi. Excerptum è libro XVI. de prælio navali circa Chium primus Græce vulgarat illuſtraveratque *Lazarus Bayſius* libro de re navali edito primum A. 1537. & noviſſime recuſo T. XI. Antiq. theſauri Gronoviani pag. 581. ſeq. Profitetur autem Bayſius illud accepiſſe ſe à Victore Fauſto. Cujus, inquit, copiam mihi fecit Victor Fauſtus, dum Venetiis à Rege Chriſtianiſſimo legatus commorarer.

Pariſienſis A. 1609. typis luculentis fol. apud Drouartium, curante Viro incomparabili *Iſaaco Caſaubono*, qui libros quinque primores è codicibus MSS. tribus, Regis Galliæ, Bavarico & Antonii Verderii, (ſed, in quo duo tantum primi libri erant) emendavit, adhibitis inſuper vetuſtiſſimis membranis Urbini Ducis, in quibus excerpta ex primis libris XVII., atque adeo quinque etiam illis continebantur. Excerpta è libris VI - XVII recenſuit ad fidem tum earundem membranarum, tum aliorum codicum MSS. Regii, Memmiani, & Franciſci Pithoei, *quod*, inquit, *deprehendimus eſſe illud ipſum unde Baſileenſis editio fuerat deſumta.* Codicem Cardinalis Joyeuſii Rothomagenſis Archi-Ep. demum inſpexit abſoluta jam ſua editione. Excerpta legationum à Fulvio Urſino pridem edita emendavit & ſupplevit è codice MS. Andreæ Schotti, & è codice excerptorum à neſcio quo Theodoſio parvo *, quæ tum idem Schottus ad Caſauboñ miſerat, tum Caſaubonus ipſe in quæ

* Titulus excerptorum in MS. Codice Thuaneo: Ὁ ἐρανίσας τὸ παρὸν Θεοδόσιός ἐστιν ὁ μικρός.

Bibliotheca repererat Thuana. Universa jam recensita, & eclogas quidem legationum primus Vir doctissimus fide, eruditione, & elegantia insigni vertit latine, fragmenta non pauca collectis à Fulvio Ursino adjunxit, & Synopsi Chronologica Polybium illustravit. Addidit etiam Æneæ Polybio memorati Poliorceticum, ineditum hactenus, cum versione & annotationibus, de quo infra hoc ipso capite dicam.

Hæc editio ad verbum recusa est eodem anno admodum nitide *Hanoviæ A. 1609. fol. typis Wechelianis.*

Ex commentariis vero, quos in Polybium molitus fuit Casaubonus, illos tantum habemus in librum primum, tanto viro dignissimos, atque ut vere Morhofius 1. Polyhist. p. 220. aureos, qui post auctoris obitum lucem viderunt Parisiis * A. 1617. 8. deinde Bœclero curante recusi Argentorati A. 1654. 8. ac denique in Gronovianam Polybii editionem, de qua mox, recepti. Ex horum lectione incertum est, majoremne usum & voluptatem capiant studiosi, an dolorem, quod non minus maxima elegantissimi operis parte carere coguntur, quam *Apparatu* Casauboni *ad Commentarium Polybianum*, quo militiæ Græcæ & Romanæ aliarumque gentium veterum explicationem, fortunam & cum hodierna comparationem tradere instituerat, tum *indice Græco in Polybium & tractatu de stylo Polybiano*, quæ Parentem suum in affectis habuisse testatur in præfat. ad notas suas p. 201. seq. & 222. filius Mericus Casaubonus. Polybii Casaubono præmissa est dedicatio sive Epistola lectu dignissima ad Henricum IV. Galliæ Regem, qua præclare disserit de usu ac præstantia Historiæ, tum de Polybio ipso ejusque virtutibus, quem cum aliis Historicis veteribus confert, & ab impietatis crimine absolvit.

Amstelodamensis A. 1670. 8. 3. Volum. editore *Jacobo Gronovio* V. Cl. qui Parenti suo Joh. Friderico Gronovio eam inscripsit. Præter ea, quæ in Parisiensi & Hanoviensi leguntur omnia, in hac reperies (1) commentarios Casauboni postumos in librum Polybii primum, (2) Excerpta de virtutibus & vitiis è Polybiano opere, cum versione & notis *Henrici Valesii*: (3) *Merici Casauboni* notas ante hac ineditas in quinque primos Polybii libros, ex parentis ipsius Isaaci castigationibus collectas quas oræ codicis Basileensis vel etiam Parisiensis suæ alleverat, in quibus modo vera lectio Polybio restituitur, modo versio castigatur, quæ inter-

* In Lipenii Bibl. Philosophica perperam traditur Polybium Casauboni Græce & latine prodiisse Paris. 1617. 8.

terdum jam tum non Græcis editis sed illis correctionibus respondet. (4) *Fulvii Ursini* notas ad excerpta legationum, quibus præcipue confert Polybium cum * Livio, qui eum frequentissime est secutus, & non raro ad verbum expressit, licet nonnunquam etiam ab eo dissentit nominatim ut lib. XXXIX. 52. (5) *Jacobi Palmerii* à Grentemesnil animadversiones ad varia Polybii loca, quas ediderat in Observationibus suis ad scriptores Græcos Lugd. Bat. 1668. 4. (6) Polybii fragmenta, post Fulvii Ursini & Casauboni curas ab H. Valesio & Jacobo Gronovio è Suida potissimum collecta & ab Æmilii Porti hallucinationibus hinc inde vindicata. (7) Jacobi Gronovii ad Polybium notas, in quibus Casauboni quoque plus simplici vice notatur interpretatio. (8) Indicem pleniorem & accuratiorem.

VI. Ab eo tempore nonnulla Polybii loca illustravit *Marcus Meibomius* Vir Cl. in libro de fabrica triremium ** p. 70. seq. castigatis subinde Casaubono, Gallico interprete *Rycro* (quem errores augere potius quam tollere affirmat) & Jacobo Gronovio. Idem p. 148. seq. exhibet pugnam navalem ad Chium à Polybio lib. XVI. descriptam cum nova sua versione & eruditis animadversionibus, ad quarum calcem subjungit hæc verba: *His perlectis spero judicaturum lectorem antiquitatis peritum, interpretatione, quam edidit Casaubonus & castigatiorem fieri posse* (hoc aliquot exemplis etiam docuerat H. Valesius præfat. ad excerpta Peiresciana) *& Romani sermonis perspicuitate aliquanto ornatiorem. Notas hujus viri in primum librum, quod post obitum sint editæ, rigidius excutere nolim. An præstare possim in ceteros, quantum ab illo fuit exspectatum, mallem, si* [illegible] *otium*

* De Livii & Diodori Siculi imitatione qua Polybium in Historiis suis expresserunt, notata etiam nonnulla sunt à Bœclero ad calcem Variar. Lectionum è codice Polybii Augustano p. 169. seq. Quod vero Polybius à Livio XXX. 45. non alio elogio mactatur, quam *haudquaquam spernendi auctoris* (h. e. testis, ut vocabulum illud recte intellexit illustris Grotius) non duxerim loliginis vel invidiæ esse cum F. Ursino, Palmerio, Cl. Clerico l. artis Criticæ p. 463. non magis quam impietatis, cum *Jovem*, dixit *non contemnendum*, sed λιτότητα gravitati historiæ convenientem & Polybio non minus honorificam, quam quod Ciceroni 3. offic. c. 32. audit *Polybius bonus auctor inprimis*, & Straboni IX. p 422. ἀνὴρ ἀξιόλογος. Confer exempla hujus figuræ notata à Casaubono p. 1547. seq. edit Gronovii, Vossio IV. 10. 8. Instit. Orator. Crenio IV. animadvers p. 51. seq. Joh. Rualdo in vita Plutarchi p. 58. seq. Elia Boherello ad Origenem contra Celsum p. 4. Menagio ad Laertii II. 97. Joh. Weitzio ad Terentium pag. 644. Drusio ad Sirach. XV. 13. Tan. Fabro ad Longinum p. 223. edit. Tollii.

** prodiit Amstelodam. 1671. 4. recusus T. 12. thesauri Antiquitatum Rom. Græviani.

otium esset, in publicum prolato hoc scriptore perpetuis commentariis illustrato probare, quam varia pollicitatione doctos homines suspensos tenere.

Cum diligentissimus fuerit in re militari Romanorum describenda Polybius libro VI. excerpt. cap. 17 - 40. illum locum separatim latine non infeliciter ttanstulit *Janus Lascaris* homo Græcus Basil. 1537. περὶ τῆς τῶν ὁπλιτῶν καταστάσεως, postea eruditis commentariis illustrarunt *Franciscus Patricius* in opere de militia Romana (quod ex Hetrusco idiomate in latinam linguam à præclaro viro Ludolpho Neocoro translatum in thesauri Græviani tomo decimo habent studiosi) tum *Justus Lipsius* in Libris V. de militia Romana, de quo videnda censura Casauboni in Epist. 21. ad Bongarsium, denique *Hermannus Ratbodus Schelius* in dissertatione de castris & agmine Polybiano, quæ cum aliis hujus argumenti ab eodem viro elegantissimæ doctrinæ concinnatis diatribis in eodem thesauri antiquitatum Romanarum tomo decimo occurrit.

Interpretibus Polybii quodammodo etiam accensendus *Leonhardus Aretinus* est, ejus enim de bello Punico libri duo Paris. 1512. & Augustæ Vindel. 1537. 4. veluti in Livii supplementum editi magnam partem è Polybio sunt expressi. Prior agit de bello Punico primo, posterior de seditione militis conductitii, & populorum Africæ à Carthaginiensibus defectione, bello item Illyrico & Gallico. Sed illam quidem Livii è Polybio & aliis optimis scriptoribus supplendi spartam longe plenius feliciusque ab eo tempore ornavit *Joh. Freinshemius* Vir egregius, de quo dixi in Bibliotheca latina. Continuationem historiarum Polybii sive libros τῶν μετὰ Πολύβιον olim composuerat *Strabo*, quorum secundum laudat libro XI. Geograph. p. 515. XLIII. libris illud Strabonis opus constitisse testatur Suidas in Πολύβιος, ubi addit *Posidonium* quoque Olbiopolitem Sophistam, Polybii historias continuasse. Scylax vero Caryandensis Mathematicus & Musicus scripserat teste eodem Suida ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν, quod viri docti ita intelligunt, ut adversus Polybium scripserit. Potest & ita accipi, ut composuerit Historiam Polybianæ æmulam, quemadmodum Alanus hoc sensu poema suum latinum inscripsit Anti Claudianum: & Homero Amazones appellantur ἀντιάνειραι Iliad γ. 189. quod Scholiastes bene explicat αἱ ἴσαι κατὰ δύναμιν ἀνδράσιν.

Apud Vossium Hist. Gr. libro IV. p. 510. legas è Suida referri Cleoxenum & Demeoclitum egisse de Persis, eorumque historiam ex-

 orna-

ornatam à Polybio. Sed Suidæ locus ita legendus: Κλεόξενος καὶ Δημόκλειτος, ἔγραψαν περὶ πυρσῶν (de ratione significandi in bello per faces elatas sive ignes) ὧν (scil. πυρσῶν) τὴν πραγματείαν ἐπεξειργάσατο Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης. Confer Polybii lib. X. excerpt. c. 42. seq. Colomesium ad Gyraldum p. 403. Suidam ipsum in Αἰνείας.

VII. *Versiones Polybii in linguas vernaculas.*

Germanice è versione *Guil. Xylandri* Basil. 1574. fol. quæ reliquis vernaculis longe præfertur à Casaubono, dedicat. p. 23. *Non etiam defuere, qui in vulgares linguas tantum Polybii verterent, quantũ latine expositum inveniebant: si tamen vertere est Romanæ interpretationis sexcentos errores aliis totidem cumulare, atque interim græcæ linguæ peritiam in prima libri fronte mentiri. Unicam excipio Germanicam versionem ab homine longe eruditissimo profectam, sed quod res arguit, & alia ejus scripta testantur, variis semper curis occupato.*

Italice per *Lud. Dominicum* Venet. 1546. 8.

Gallice post veterem versionem è latina Perotti concinnatam qua Polybium libenter & sæpius perlectum à Carolo V. Imp. narrat Christophorus Pezelius præf. ad Chronicon Strigelii A. 1586. editum, transtulit *Petrus Ryer* Casaubonum fere secutus Paris. 1655. fol. 1670. 12. 3. Volum. 1669. 8. 2. Vol.

Anglice interprete *Henrico Sheers* cum vita Polybii & judicio de ejus scriptis, auctore *Johanne Dryden*. Lond. 1699. 8. 2. Vol.

Scripta Polybii deperdita.

VIII. Scripserat præterea Polybius *libros III. de vita & rebus gestis Philopœmenis* ducis Achæorum, ut ipse testatur lib. X. (excerpt. Peiresc. p. 28.) Εἰ μὲν οὖν μὴ κατ' ἰδίαν ἐπεποιήμεθα τὴν περὶ αὐτοῦ (Φιλοποίμενος) σύνταξιν, ἐν ᾗ διεσαφοῦμεν καὶ τίς ἦν καὶ τίνων, καὶ τίσιν ἀγωγαῖς ἐχρήσατο νέος ὤν, ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν προειρημένων φέρειν ἀπολογισμόν. Ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πεποιήμεθα λόγον, τήν τε παιδικὴν ἀγωγὴν διασαφοῦντες καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις, δῆλον κ. τ. λ.

Suos *de instruenda acie commentarios* commemorat Polybius lib. IX. excerpt. c. 16. ὑπὲρ ὧν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τὰς τάξεων ὑπομνήμασιν ἀκριβέστερον δεδήλωται. Etiam inter scriptores τακτικῶν laudatur Polybius ab Æliano c. 1. & Mauricio lib. Tactic.

Sin-

Singulari opere descripsisse bellum Numantinum * colligitur ex his Ciceronis lib. 5. Epist. 12. ad L. Lucejum: *Deesse mihi nolui, quin te admonerem, cogitares conjunctene malles cum reliquis rebus nostra contexere, an ut multi Græci fecerunt, Callisthenes Troicum bellum, Timæus Pyrrhi, Polybius Numantinum: qui omnes à perpetuis suis historiis, ea, quæ dixi, bella separaverunt, tu quoque item civilem conjurationem ab hostilibus externisque bellis sejungeres.*

Epistolæ suæ *ad Zenonem Rhodium* de Laconicæ situ, quem perperam ille in historia sua tradiderat, meminit Polybius lib. XVI (Excerpt. Peiresc. p. 80.) his verbis: Περὶ δὲ τῆς τῶν τόπων ἀγνοίας τῆς κατὰ τὴν Λακωνικὴν, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι τὴν παράπτωσιν, οὐκ ὤκνησα γράψαι καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ζήνωνα &c. *Ceterum de illa situs* Laconicæ *ignoratione, eo quod gravis esse error videretur* (confer quæ in iisdem excerptis dixerat Polybius p. 73. seq.) *ad ipsum Zenonem literas scribere non dubitavi, hominis ingenui esse arbitratus, non ex alienis erratis gloriam captare, quod nonnulli solent: sed non nostris tantummodo, verum etiam alienis commentariis utilitatis publicæ gratia, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere.*

De habitatione circa æquinoctialem, sive quod Zona torrida non sit destituta incolis, singulari libro disputasse Polybium docet Geminus Element. Astronomic. c. 13. Πολύβιος δὲ ὁ ἱστοριογράφος πεπραγμάτευται βιβλίον οὗ ἐπιγραφὴν ἔχει περὶ τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκήσεως. Αὕτη δέ ἐστιν ἐν μέσῃ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ, καὶ φησὶν οἰκεῖσθαι τοὺς τόπους, καὶ εὐκρατοτέραν ἔχειν τὴν οἴκησιν τῶν περὶ τὰ πέρατα τῆς διακεκαυμένης ζώνης οἰκούντων. Hoc Polybii opus respicit Achilles Tatius in Isagoge ad Aratum c. 31. notans Polybium sex numerasse Zonas. οἱ μὲν γὰρ ἓξ ζώνας εἶπον, ὡς Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος τὴν διακεκαυμένην εἰς δύο διαιροῦντες.

Librum etiam vel *libros de Rebuspublicis* ab Historiarum opere diversos scripserit Polybius, si credimus Lipsio in præfatione ad Militiam. Sed è loco, è quo hoc repetit vir doctus, nihil tale necessario colligitur. Ecce tibi ejus verba lib. X. excerpt. c. 16. ὑπὲρ τούτου δὲ τοῦ μέρους εἴρηται ΠΡΟΤΕΡΟΝ ἡμῖν διὰ πλειόνων ἐν τοῖς περὶ πολιτείας. *De hac re* (quomodo milites jurejurando adigantur ad fidem servandam) *dicta sunt nobis plura superius, cum de Reip. Romanæ institutis ageremus.* Manifesto respicit locum lib. VI. excerpt. c. 31.

* Quo Numantia Hispaniæ decus à Romanis eversa est A. U. C. 620, ol. CLXI. 3. octo vel novem ante obitum Polybii annis.

IX. *Alii Polybii.*

Fuit & alius Polybius Megalopolitanus ſenior, qui Philopoemeni adfuit in prælio adverſus Machanidam Lacedæmoniorum Tyrannnum Olymp. CXLIII. 2. cujus mentionem facit noſter lib. XI. excerpt. c. 13. Alius Polybius itidem Megalopolitanus, cui Joſephus inſcribit ſermonem de Maccabæis, in codice, quo uſus eſt Eraſmus. Prætereo Polybum * Medicum, quem Polybium nonnulli appellant, de quo dixi lib. 2. c. 24. §. 5. tum Polybium quendam ineptum & inſulſum hominem, cui glorianti, quod ab Imperatore civitate donatus eſſet, Demonax Philoſophus, utinam, inquit, Græcum te potius, quam Romanum feciſſet, ut refert Lucianus in Demonacte T. I. p. 867. Polybium Claudii libertum (Sveton. c. 28. Dio LX. pag. 684.) cui Seneca conſolationem inſcripſit, fratris mortem lugenti. A. Firmium Polybium è Collegio Puteolano Dendrophororum, apud Sponium pag. 55. Miſcell. Denique Polybium Epiſcopum ſcriptorem vitæ S. Epiphanii laudatum Meurſio Cangioque in gloſſariis Græco-barbaris.

X. Poſt Polybium dicendus mihi ÆNEAS, illo licet antiquior, (*a*) *Tacticus* vulgo dictus, cujus librorum Epitomen confecit *Cineas* (*b*) Theſſalus, à Pyrrho legatus Romam miſſus Olymp. CXXV. 2. Com-

* Fuerunt & Polybus è procis Penelopes unus, Polybus vates apud Homerum & Cic. I. de divinat. Polybus Corinthiorum Rex, Oedipi expoſiti nutritor: Polybus Rex Sicyoniorum &c.

(*a*) Non abre dubitari poſſe affirmat Caſaubonus, ſitne hic Æneas ille Stymphalius Arcadum Imperator, qui ſicut teſtatur Xenophon in ſecundo ἑλληνικῶν circa tempora pugnæ ad Mantinæam h. e. anno 2. Olymp. CIV. (male in editione Æneæ Amſtelod p. 1637 legitur XIV.) vivebat, & res Arcadum non ſine laude fortitudinis & prudentiæ adminiſtrabat. *Idioma ſane Peloponneſiacum ac nominatim Arcadum probe ſibi notum fuiſſe cap. 27. de voce* πάνειον *agens oſtendit. Equidem ut pro vero affirmare hoc non auſim, ita de eo nullus dubito, Æneam noſtrum aut æqualem illorum temporum fuiſſe, aut non longo certe intervallo ab illis abfuiſſe. Argumento ſit etiam illud, quod machinas obſidionales commemorans, quæ Ariſtotelis ætate, ut ipſe ſcribit, frequentius paulo uſurpari à græcis hominibus incipiebant, arietis quidem &* ἀντικριῦ *nec non catapultæ ac teſtudinis ſaltem leviter meminit, helepoleos vero &* πετροβόλων *manganorum ac ſimilium, quæ poſterius ſunt inventa, nullam facit mentionem.*

(*b*) Ælianus cap. I. Tactic. ἐξειργάσατο δὲ τὴν θεωρίαν τὴν τακτικὴν Αἰνείας τε διὰ πλειόνων

2. Compoſuerat hic στρατηγικὰ (c) βιβλία ſive *commentarios de arte Imperatoria*, è quibus ſupereſt τακτικὸν καὶ πολιορκητικὸν ſive *liber tacticus & de toleranda obſidione*, quem in Vaticana Biblioth. manu exaratum exſtare pridem teſtatus eſt Simlerus: Verba ex illo græca laudato Æneæ nomine produxit Turnebus XXII. 26. & XXVII. 7. Adverſar. denique ex codice Biblioth. Regis Galliæ manu Angeli Bergicii hominis græci ſcripto edidit & verſione ac notis illuſtratum ſubjecit Polybio *Iſaacus Caſaubonus*, qui è Vaticano codice Regium manaſſe ſuſpicatur. Pariſ. 1609. fol. & Hanov. anno eodem & Amſtelod. 1670. 8. Ac latine tantum ad calcem Polybii è Caſauboniana verſione Francof. 1610. 8. & cum ſcriptoribus rei militaris Vegetio, Frontino & Æliano à Petro Scriverio recenſitis Lugd. Bat. 1633. 1644. 12. In codice Mediceo membranaceo 700. amplius annorum non Æneæ ſed Æliano tribuitur, legiturque hoc titulo: Αἰλιανοῦ Τακτικοῦ ὑπόμνημα περὶ τοῦ πῶς χρὴ πολιορκουμένους ἀντέχειν. Quod Rigaltio ſignificans Frid. Lindenbrogius in literis datis 20. Jul. A. 1618. addit Judicium ſuum his verbis: *Caſaubonus Aeneæ nomine vulgavit, quam bene, ipſus viderit, dictionem enim aliud arguere puto.* Sed non dubito veriorem eſſe Vaticani & Regii codicis inſcriptionem, & minus notum Aeneæ nomen à librario forte mutatum in notius Aeliani, præcipue cum in calce Mſti Medicei legatur Αἰνείου πολιορκητικὰ ἢ Αἰλιανοῦ, καθὼς ἡ ἀρχή. Longe alia quoque ſcribendi ratione utitur hic ſcriptor, quam Aelianus, & ad alios commentarios ſuos hinc inde provocat, ut ad παρασκευαστικὴν βίβλον c. 7. 8. 20. πορισικὴν c. 14. & στρατοπεδικὴν c. 21. tum ἀκούσματα ſive βίβλον ἀκουσμάτων exemplorum librum c. 11. 22. 28. 38. & in calce libri acturum ſe recipit περὶ ναυτικῆς τάξεως. Quamplurima exempla affert, ſed antiqua omnia & Æneæ ætati congruentia, memorantur ſiquidem ab illo præter populos varios Ariſtagoras, Artabazus & Aſtyanax Lampſaci tyrannus cap. 31. Athenodorus Imbrius c. 24. Chares Athenienſis c. 11. Charidemus Orita c. 24. Datames c. 40. Dionyſius ty-

όνων ὁ στρατηγικὰ βιβλία ἱκανῶς συνταξάμενος, ὧν ἐπιτομὴν ὁ Θετταλὸς Κινέας ἐποίησε. De hoc Cineæ opere Cicero IX. Epiſt. 25. ad Pætum. *Summum me ducem literæ tuæ reddidere. Plane neſciebam te tam peritum eſſe rei militaris. Pyrrhi te libros & Cineæ video lectitaſſe.*

(c) Suidas: Αἰνείας οὗτος ἔγραψε περὶ πυρσῶν ὥς φησι Πολύβιος καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα. Legendum περὶ στρατηγικῶν ὑπομνήματα ex Polybii X. 40. ubi de facibus pyrſeutarum ſive περὶ πυρσῶν agit: Αἰνείας βουληθεὶς διορθώσασθαι τὴν τοιαύτην ἀπορίαν, ὁ τὰ περὶ τῶν στρατηγικῶν ὑπομνήματα συντεταγμένος. Vide & quæ notavi ſupra p. 596. & p. 598.

tyrannus c. 10. Euphratas Lacon. c. 27. Glus navarchus c. 31. Iphicrates c. 24. Iphydiades Abydenus c. 28. Istiæus c. 31. Leuco Bospori Rex c. 5. Nicocles præsidii præfectus post navale ad Naxum certamen c. 22. Pisistratus c. 4. Pytho Clazomenius c. 28. Temenus c. 18. & Timoxenus c. 31. Non pauca ex Ænea ad verbum repetit Julius Africanus in Cestis Casaubono observante: sed nominetenus nec ille nec Polyænus, qui eo aliquando utitur, nec reliqui scriptores rei militaris mentionem ejus fecerunt) nisi in codice Tacticorum Leonis Imp. Vindobonensi, cui præfixa Lambecius uncialibus literis reperit nomina scriptorum, quibus Leo usus est, sub nomine ΜΉΝΑ, quod suspicor, latet Ἀινεί́α. Loca quædam ex Msto Mediceo Æneæ emendavit ac restituit *Jocobus Gronovius* Vir. Cl. in supplementis lacunarum in Ænea Tactico, Dione Cassio & Arriano de expeditione Alexandri, Lugd. Bat. 1675. 8.

XI. De ÆLIANI & ARRIANI Tacticis dixi infra libro IV. suo loco scripta utriusque referens: De commentariis *Urbicii*, *Leonis & Constantini* Porphyrogeniti &c. libro V. Itaque præsenti loco Æneæ tantum à me subjicietur ONOSANDER, Platonicus Philosophus, qui scripsit στρατηγικὸν λόγον *de Imperatoris institutione* librum (Suidas vocat Τακτικὰ περὶ στρατηγημάτων, more suo, ut supra in Ænea, confundens στρατηγήματα & στρατηγικὰ) *ad Q. Veranium*, illum forte, de quo Tacitus meminit, unde de ætate Onosandri conjecturam licet facere. Memorat librum etiam Leo Imp. in Tacticis p. 215. Ὀνήσανδρος ὃ καὶ αὐτὸς στρατηγικὸν συντάξας λόγον.

Lucem vidit *latine* primum interprete *Nic. Saguntino* Basil. 1541. 1558. 1570. 8. qui scriptoris mentem ac stylum minus assecutus, optimo tamen exemplari usus Rigaltio videtur. Ab eo tempore transtulit *Joachimus Camerarius* vir doctissimus, cujus versio à filiis edita est Norimb. 1595. 8. Hic unicum eumque corruptissimum librum nactus ingenio quo valebat plurimum & doctrina Onosandrum felicius & elegantius expressit, sed ita ut veluti partes & membra, quæ in codice græco deerant, in ejus quoque versione non semel desiderentur. *Græce* primus è codicibus duobus Bibl. Mediceæ & tertio recentiore edidit præstantissimus vir *Nicolaus Rigaltius*, & varias ex illis lectiones, quartoque Fed. Morelli subjecit, novam versionem suam & eruditas notas addidit, in quibus, ut in glossario suo Tactico Paris. 1601. 4. edito passim allegat scriptores Poliorceticos Tacticosque tum temporis adhuc ineditos. Prodiit græco-latina illa Onosandri editio Paris. 1598. 4. & recusa

cusa est à Commelino A. 1600. 4. qui *Æmilii Porti* castigationes adjunxit. In titulo memoratur & uberior *Jani Gruteri* commentarius, sed quem in libri exemplis, in quæ incidi, frustra quæsivi. Cum dissertationibus quoque Politicis *Johannis à Chokier* editus est Onosander, græce & latine, additis Variis Lect. è codicibus MSS. Romæ 1611. 4. Moguntiæ 1613. 4. & parte 2. thesauri politicor. Aphorism. Leodii 1643. fol. Versio Rigaltii latina recusa fuit separatim Helmstadii 1619. 4. cum Basilii Imp. exhortationibus ad filium, itidem latine tantum subjunctis, & Ferrandi diaconi Carthaginiensis VII. regulis duci religioso observandis. *Italice* Onosandrum transtulit & commentariis illustravit *Franciscus Coccius* Venet. 1548. 8. quem cum Fabio Cotta Romano eundem esse existimat Gabr. Naudæus in Bibliographia militari p. 88. *Gallice* cum commentario edidit *Blasius de Vigenere* Paris. 1605. 4. *Hispanice* versum debemus *Diegoni Gratiano*, Barcinonæ 1567. 4.

Onosandri librum non una ex parte corruptum esse queritur Salmasius ad Spartianum T. 1. p. 96.

Commentaria Onosandri in Platonis Politiam Suidæ memorata interciderunt.

Salmasium antiquæ militiæ Græcæ scriptores illustratos atque in his Onosandrum edere constituisse testatur Gabriel Naudæus in syntagmate militari p. 498.

XII. *Scriptores Græci de re militari, qui in Bibliothecis adhuc delitescunt.*

Alexius.

Anonymus περὶ καταστάσεως ἀπλίκτου à Rigaltio allegatus.

Alius *Anonymus*, quem Nicolaus Sophianus latine vertit & dicavit Cardinali Barberino.

Anthemii περὶ παραδόξων μηχανημάτων memoratur à Philandro ad Vitruvium X. 15. & in Vaticana atque aliis Bibliothecis exstat MS. sed de aliis potius quam militaribus machinis agit. Dixi de hoc Anthemio Tralliano qui Justiniani Imp. temporibus claruit, supra p. 548. & 563. Meminit ejus Procopius Cæsareensis lib. 1. περὶ κτισμάτων.

Asclepiodorus sive Asclepiodotus, cujus τέχνη τακτικὴ allegatur à Lambecio ad Codinum, num. 65.

Basilii

Basilii Patricii Naumachica.

Daimachi commentarios obsidionales Mstos ex Creta Venetias advectos vidisse se testatur Magius II. 8. Misc. T. 2. facis artium Gruterianæ p. 1330. confer, quæ supra p. 588. notabam in Athenæo. In Bibliographiæ militaris Naudæi utraque editione, tum quam G. Schubartus, tum quam Thom. Crenius curavit, perperam excusum est *Damiaci*.

Epimachi Helepolin sive descriptionem Helepoleos in Vaticana & aliis Bibliothecis exstare testatur idem Naudæus.

Leonis Imp. Naumachica.

Dionysii Longini sive *Longiniani* Tactica multi laudant & exstare ferunt, *sed ubinam locorum, neminem hactenus vidi, qui diceret*, inquit, Naudæus.

Nicephori Blemmidæ libellus de officio Imperatoris, quem inter Miscellanea edere voluerat Leo Allatius.

Nicephori Imp. de eventibus bellicis & excursione, in pluribus Bibliothecis exstat, Viennensi, Ingolstadiensi, Vaticana, aliisque quas refert Naudæus.

XII. *Scriptores deperditi græci de re militari.*

Alexander Pyrrhi F. Ælianus & Arrianus.

Archytæ Tactica ex Æliano memorat Scaliger Epist. 132. sed in Æliano non reperio.

Bion Ælian. ubi Gaza legit Βρύων, Arcerius Βίτων.

Cineas Cicero, Ælian.

Clearchus Aelian. & Arrianus. Solensem Peripateticum Naudæus intelligit, Arcerius ducem Græcorum in expeditione Cyri. Sed hunc diserte removet Arrianus.

Demetrius Phalereus. Polyb.

Democritus. Laert. Suid.

Evangelus, cujus Tacticis delectatus Philopœmen, existimans τὴν τακτικὴν τῶν ἄκρων τῆς πολεμικῆς τέχνην οὖσαν. Plutarchus Philopoemene p. 358. 364. Ælian. Arrianus.

Eupolemus. Ælian. & Arrian.

Fronto. Ælian.

Harpocratio. Naudæus ex Æliano, sed apud Ælianum non reperio.

Her-

Hermias Ælian.
Hermolytus Tacticus. Euſtath.
Iphicrates Ælian. & Arrianus, qui monet ducem non intelligi.
Macri militarium libri II. Index pandectis Piſanis præmiſſ.
Arrii Menandri lib. IV. id.
Pauſanias. Ælian. & Arrianus.
Polybius Ælian. & Arrian.
Julius Pollux tacticum & ſtrategicum librum promittit lib. 1. Onomaſt. cap. 10.
Poſidonius Rhodius Stoicus. Ælian. & Arrianus.
Pyrrhus Rex. Cicero IX. 25. Epiſt. ad Pætum, Ælianus, Plutarchus, Donatus in Eunuch. IV. 7. *Pyrrhus peritiſſimus ſtrategematum fuit, primusque, quemadmodum ea diſciplina per calculos in tabula traderetur, oſtendit.*
Stratocles Ælian.
Tarrutini Paterni militarium libri IV. Index Pandectis Piſanis præmiſſ.
Xenocrates tacticus valde antiqvus memoratur Laertio IV. 15.

CAPUT XXXI.

De DIODORO SICULO, aliisque Diodoris.

Diodori Siculi ætas. 1. Quibus auctoribus profecerit, & qua ratione in ſcribendo ſit uſus. 2. Ejus Hiſtoriæ Catholicæ libri XL. 3. Librorum X . qui ex his exſtant argumentum. Ex reliquis fragmenta quædam. Diodorus à variis defenſus. 4. Ejus editiones atque interpretes. 5. Varii Diodori. 6.

I.

DIODORUS ex Argyrio ſive Agyrio * Siciliæ opido genus ſe du-

 xiſſe

xiſſe ipſe teſtatur, licet Plinio in indice libri V. vocatur Diodorus Syracuſanus. Vixit ſub Julio Cæſare (ut Euſebius in Chron. ad A. MDCCCCLXVII.) & ſub Auguſto, ut Suidas auctor eſt, certe ſupervixiſſe videtur annum U. C. 746. quo Auguſtus ** triceſimo ſexto poſt interfectum Julium anno, Calendarium culpa Pontificum iterato depravatum emendavit & biſexti non, ut ante poſt triennium, ſed poſt quadriennium *** intercalandi rationem reſtituit, quæ Joſephi Scaligeri obſervatio eſt p. 156. ad Euſebium, probata itidem Voſſio lib. II. de Hiſt. Græcis c. 2. Poſt Cæſaris mortem ſcripſiſſe ſe innuit Diodorus lib. V. p. 208. καθ' ἡμᾶς ἢ Γάϊος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις ἐπονομασθεὶς ὁ Θεός. & p. 211. ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις Καῖσαρ ὁ κληθεὶς Θεός. & in proœmio ubi ait ſe hiſtoriam ſuam deduxiſſe usque ad bellum à Romanis geſtum contra Gallos, καθ' ὃν ἡγούμενος Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις προσαγορευθεὶς Θεὸς &c. Similiter loquitur lib. IV. p. 158.

II. In eodem proœmio libri primi teſtatur ſe quo magis accurate de ſingulis ſcribere poſſet, nec locorum ignoratione peccaret, magnam Aſiæ & Europæ partem, Ægyptum quoque (lib. 1. p. 29.) non absque periculis atque ærumnis perluſtraſſe, Latinæ etiam linguæ gnarum ex priſcis Romanorum commentariis ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων res & geſta illorum deſcribenda petiiſſe: quemadmodum res Ægyptiorum, Aſſyriorum, Medorum, Perſarum, Græcorum, Carthaginienſium, Siculorum, Rhodiorum petiit ex Herodoto, Cteſia, Beroſo, Thucydide, Xenophonte, Philiſto, Calliſthene, Theopompo Chio, Apollodori Chronicis, Hieronymo Cardiano & Marſya rerum Macedonicarum ſcriptore, tum Ephoro, Timæo, Zenone Rhodio, Antiocho Syracuſano aliisque: res Cretenſium ex Epimenide, Doſiada, Soſicrate & Laoſthenide. Nimis frequentem uſum Orationum & Rhetoricationum reprehendit in limine libri XX. ridens eos, qui προσθήκην ἐποιήσαντο τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς δημηγορίας, *totam hiſtoriam velut appendicem concionum fecere:* contra præclarum ducit Hiſtoriæ encomia

* Diodorus lib. 1. c 4. ἡμεῖς ἐξ Ἀργυρίου τὸ γένος τῆς Σικελίας ὄντες. Philippus Cluverius ll. 6. Siciliæ antiquæ contra Fazellum diſputat ſcribendum Ἀγυρίου & ſane dictum fuit Ἀγύριον, Ἀγύρινα, Ἀγούριον, ſed Tzetzæ quoque ad Lycophronem vocatur Ἀργύριον, & hodieque nomen illi eſt S. Filippo d Argirone.

** Vide Solinum. c 1 & Petavium IV. 3. de doctrina temporum.

*** Cum Olympiade h. e. quadriennio biſextum confert Diodorus: ἡ δὲ Ὀλυμπιὰς πληροῦται κατὰ τέτταρας χρόνους, ἔστι δὲ ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι Βίσεξτον.

mia digna virorum præstantium & malorum vituperationes intexere, (lib. XI. p. 266.) quibus justa de rebus fama constet, & *εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα in omne ævum* (p. 262.) posteris tradatur. Quæ vero sola lectorem offendere potest in ejusmodi Opere, universalem plurium gentium historiam per annorum ordinem tradente, interruptio narrationum, eam excusat lib. XX. (T. 2. p. 780.) Providentiæ divinæ assiduus est prædicator, bonis præmia, sceleratis justas, licet quandoq; seras tribuentis pœnas: Sed quas præterea memorat hinc inde divinationes, prodigia & innumeras variis populis traditas creditasque fabellas, non ita se illis habuisse ostendit fidem, ut propterea superstitiosus scriptor à Vayero * dici jure meruerit, sed eas fideliter referendo boni historici officium implevit.

III. Scripsit Diodorus Historiam Catholicam sive res ab ultimis inde ætatibus usque ad Olymp. CLXXX. 1. *per cognita loca orbis* (*ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης* lib. 19. T. 2. p. 651.) gestas *libris XL.* Tempus Annorum triginta in hoc opere componendo insumsisse se testatur in proœmio, titulumque illi fecit *Bibliothecam*, quod hanc ex quorumcunque superiorum historicorum scriptis contexuisset, ut recte observat Joannes Rainoldus prælect. 100. de libris Apocryphis T. 1. pag. 1233. Plinius præf. Histor. natural. *Apud Græcos desiit nugari Diodorus, & βιβλιοθήκην historiam suam inscripsit.* Justinus Martyr Cohortat. ad Græcos p. 10. *καὶ ὁ ἐνδοξότατος δὲ παρ' ὑμῖν τῶν ἱστοριογράφων Διόδωρος ὁ τὰς Βιβλιοθήκας ἐπιτεμὼν ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν,* ** *Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην ὡς αὐτὸς γέγραφε διὰ πολλὴν ἀκρίβειαν περιελθὼν καὶ αὐτόπτης τῶν πλείστων γεγονώς, τεσσαράκοντα ὅλα τῆς ἑαυτοῦ ἱστορίας βιβλία γέγραφεν.* Eusebius lib. 1. præparat. c. 6. *ὁ Σικελιώτης Διόδωρος γνωριμώτατος ἀνὴρ τοῖς Ἑλλήνων λογιωτάτοις ὡς ἂν ὑπὸ μίαν συναγηοχὼς πραγματείαν ἅπασαν τὴν ἱστορικὴν βιβλιοθήκην.* Præcipue diligentem rationem habet notationis temporum,

* Mottanus Vayerus T. 1. Opp. edit. in fol. p. 302. loquens de Diodoro Siculo: *Si j'avois à le blamer, ce seroit bien plutost de la grande superstition qu'il fait paroitre dans tous ses écrits, aussi bien que Tite Live parmy les latins.* Atqui Livium ipse alibi Vayerus tuetur & superstitionis notam ab eo removet, ut in latinis scriptoribus notavi.

** Male interpres: *triginta totis annis Asiam & Europam peragravit.* Nam verba *ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν* referri debent ad præcedentia, ut ex Diodori præf. constat.

complexus universis quadraginta libris historiam annorum à Troja † capta 1138. ut ipse in procemio libri 1. & 13. annotavit. Et quanquam dolendum est, in Romanis præcipue rebus, non semper accuratissime temporum calculum ponere, & nomina, ut queritur Dempsterus corrumpere, pauci tamen scriptores veteres exstant, è quibus tanta lux definiendis temporibus & seriei rerum à Græcis & aliis gentibus gestarum affulgeat, quam è Diodoro, licet ne dimidia quidem pars illius operis ad nos pervenit. Exstant enim libri duntaxat quindecim. *primores quinque* nimirum & *undecimus*, quique hunc excipiunt *usque ad vicesimum.*

IV. *Primi quatuor* libri Theologiam resque antiquissimas & magnam partem anteTrojanas Ægyptiorum, Babyloniorum, Chaldæorum, Indorum, Scytharum, Arabum, Æthiopum, Libycorum, Græcorumque persequuntur, & in his fabulosa quidem non pauca, sed inter gentes illas pro veris gestis atque Originibus jactata & credita; Liber *quintus* (*βίβλος νησιωτική* dicta ipsi Diodoro) Insularum celebriorum origines & præcipuas antiquitates perstringit. In quinque proximis erat memoria totius vetustatis regnorum * Orientis, quæ multum Historiæ sacræ allucebat, tum Corinthiorum aliorumque Græcorum populorum, Romanorumque origines, & res per totum orbem gestæ à Troja capta usque ad Xerxis in Græciam expeditionem. Sed de illis nihil nobis præter exigua fragmenta superest. Liber *undecimus* incipit à Xerxis in Græciam irruptione Olymp. LXXV. 1. & Annalium more Historiam persequitur notatis ad singulos annos Archonte Atheniensi ac Romanis, quos minus quidem accurate digerit, Consulibus, & ad singulas Olympiades Olympionicis, quam laudatissimam industriam in omnibus reliquis libris adhibet, & res ab illo, quod dixi tempore per totum orbem gestas continuat usque ad tempora Philippi Macedonis, cujus temporibus liber XVI. & Alexandri Magni, cui liber XVII. destinatus, tum Alexandri successorum, quorum bella & varias res illorum ætate gestas, in tribus proximis libris exponit usque ad bellum, quo Antigonus ab æmulis Regibus superatus occubuit Olymp. CXIX. Romanas res parce & breviter attingit Diodorus in libris, quos habemus, fusius disserit de rebus Carthaginiensibus, quæq; in patria sua Sicilia contigerunt, fu-

† Trojam captam supponit 408. annis ante Olympiades, secutus Apollodorum in Chron. ad Euseb. p. 156. licet aliorum alia fuit sententia, ut notavit Joh. Christoph. Artopæus Prof. Argentoratensis Clariss. in diss. de incertitudine notationis temporum per Olymmpiades A. 1699. edita.

* Scal. ad Euseb. p. 156.

fusissime de Græcis. In postremis viginti libris Historiæ telam eodem modo pertexuerat usque ad Olymp. CLXXX. & bellum à Cæsare contra Gallos gestum: sed ut dixi, illi jampridem interciderunt exceptis eclogis nonnullis ac fragmentis ab H. Stephano, F. Ursino & H. Valesio editis. Ex libro septimo fragmentum de origine urbis Romæ servavit Syncellus p. 194. Dictionem Diodori simplicem ac perspicuam Historiæque congruentem laudat Photius cod. LXX. Contra acerbiores Bodini & Lud. Vivis censuras eum defendunt Gerh. Vossius ac Mottanus Vayerus Gallus de Hist. Græcis, & ante utrumque, Apologiam Diodori scripserat Henricus Stephanus.

V. Primus quinque * libros primores *latine* vertit *Poggius Florentinus*, si modo versionis ille auctor, quæ Vincentii Osopœi judicio non recte Poggio adscribitur. *Neque enim verisimile est*, inquit, *adeo spurciloquum & virulentem sycophantam & vitilitigatorem quicquam Græcitatis calluisse, qui ne latinam quidem linguam, cujus sibi videbatur peritissimus, recte calluit.* Nec desunt, qui verum auctorem dicunt fuisse *Joh. Phream* ** Anglum Balliolensis Collegii Socium, qui literas elegantiores sub Paulo II. in Italia docuit, & A. 1465. Episcopus Bathoniensis designatus diem obiit supremum. Edita est sub Poggii nomine versio illa Nicolao V. Pontifici inscripta Venet. 1493. fol. & Basil. 1578. fol. additis nonnullis fragmentis cura *Seb. Castellionis*. Libros XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX. *Græce* primus vulgavit *Vincentius Opsopoeus*, Basileæ typis Joh. Oporini, sumtu Roberti Winter 1539. 4. *Modicas has*, inquit Opsopoeus, *Diodori reliquias à Jano Pannonio quondam Quinqueecclesiensi Episcopo ab interitu vindicatas ac deinceps ab eruditissimo viro Joh. Alexandro Brassicano nobis per Joh. Petrejum communicatas, & nunc tandem à me transscriptas edimus.* Libros quinque primos & undecimum cum quatuor proximis debemus *Henrico Stephano*, qui additis quinque illis ab Opsopoeo pridem vulgatis primus ex MS. codice Huldrici Fuggeri quindecim libros Diodori integros *Græce* legendos dedit A. 1559. fol. cum sua de Diodori scriptis Diatriba, & Apologia adversus Vivem bre-

vi-

* Numerantur quidem à Volaterrano & antiquis illius versionis editionibus libri sex, sed primus in duos ab interprete divisus est, quia Diodorus librum illum uti decimum septimum quoque in duo τμήματα distribuerat, quorum posterius incipit p. 28. edit. H. Stephani.

** Vide Clariss. Baylii Lexicon edit. 2. in Phrea, & Vossium Hist. latin. pag. 549. ubi de Poggio.

vibusque in Diodorum notis & castigationibus. Ejusdem Stephani hortatu, universos viginti libros latine vertit vir utriusque linguæ peritissimus *Laurentius Rhodomannus* Cheruscus, nullo alio MS. codice sed sola Stephani editione usus. Neque alia hactenus præstantior Diodori editio lucem vidit, quam *Græcolatina*, quæ ex Rhodomanni hujus recensione cum ejus versione & notis, temporumq; & summorum capitum notatione ad marginem, & indicibus Chronologicis aliisque prodiit Hanoviæ typis Wechelianis A. 1604. fol. Recusæ itidem sunt in hac editione H. Stephani notæ, & paginæ in margine libri per totum opus notatæ Græcam Stephani editionem respiciunt. Addidit etiam Rhodomanus cum versione sua eclogas sive fragmenta è deperditis Diodori libris, tum illas, quas Stephanus adjunxerat, è libro 31. 32. 34. 36. & 37. tum alias ex libro 6. & 7. ab Eusebio & Syncello servatas, & quas è libro 21. 22. 23. 24. 25. & 26. cum ipso communicaverat Hoeschelius, & quas è libro 31. 32. 34. 36. 37. 38. & 40. excerpsit Photius Patriarcha Cod. CCXLIV. His addere licebit in nova si quæ curabitur Diodori editione nonnulla ex Eclogis de legationibus, quæ Fulvius Ursinus græce edidit p. 313. seq. tum quam plurima quæ ex deperditis Diodori libris græce & latine vulgavit H. Valesius in Excerptis Peirescianis p. 220 - 413. Denique fragmentum de Cleonide & Aristomene, quod cum Polemonis & Himerii nonnullis græce A. 1567. 4. sine nomine auctoris edidit H. Stephanus, sed If. Vossius in codice Florentino reperit sub nomine Diodori Siculi. Vide Vossium Patrem in addendis de Hist. Græcis p. 529. Exstat & Diodorus è Rhodomanni versione *latine* Hanov. 1611. 8. quæ editio libros in capita divisos exhibet, sed omissa temporis in margine notatione, quam optimo consilio addiderat Rhodomannus, & è re lectoris erat in singulis paginis superiore loco annotari.

Nonnulla Diodori loca illustrat Jacobus Palmerius in Exercitationibus ad optimos auctores græcos: & Latinus Latinius Tomo II. Bibliothecæ. Præcipue notatu digna sunt, quæ de Judæis scriptor ille tradidit & de Moyse in Ecloga * libri XXXIV. & XL. & libro 1. p. 84. seq. licet locum illum aliter longe accepit Justinus & è Justino Cyrillus, quam in rem videndi viri illustres Huetius pag. 104. demonstrat. Evangelic. & Simon Patricius Episcopus Eliensis ad Exod. IV. 16.

Li-

* Videtur hæc respicere H. Stephanus p. 7. Apologiæ pro Herodoto: *il me souvient aussi d' avour leu en une librarie d' Italie un fragment de l' Histoire de Diodore Sicilien, auquel il acooustre Moyse de toutes façons.*

Librum XVI. & XVII. *latine* vertit ante Rhodomannum *Bartholomæus* (ſive ut in libro ipſo vocatur *Angelus*) *Coſpus* Bononienſis & cum Johanne Monacho de vita Alexandri M. edidit dicavitque Jacobo Banniſſo Maximiliani I. Imp. à ſecretis. Baſil. 1531. 1535. 1545. fol.

Gallice verſus prodiit Diodorus à libro XI. ad XVII. *Jacobo Amioto* interprete, Pariſ. 1554. fol. & cum *Lud. Regii* animadverſionibus ibid. 1583. fol. Tres primos libros verterat in eandem linguam *Antonius Maccaultus* Pariſ. 1535. 4. *Claudius Seyſſelius* è Diodoro Gallice compoſuit libros quatuor Hiſtoriæ ſucceſſorum Alexandri Pariſ. 1545. 12.

Germanice vertit *Joh. Heroldus* Baſil. 1554. Francof. 1643. fol. Anglice *Boothus* Lond. 1699. fol. *Danica* Michaelis Wogelii interpretatio ſupra lib. 2. c. 25. §. 13. memorata, lucem nondum adſpexit, quod ſciam.

Utinam verum eſſet, inquit H. Stephanus Epiſtola ad Huldricum Fuggerum, *quod olim ex doctiſſimo viro Lazaro Bayſio audiebam, & quod ille ad ſe ſcriptum legere mihi ſolebat; nimirum totos quadraginta libros viſos in Sicilia noſtro tempore fuiſſe.* Saltim verum fuiſſet, quod Geſnerus audiviſſe ſe tradit in Bibliotheca, *libros, qui quintum ſeqvuntur usque ad decimum in Sicilia ſuperſtites aſſervari, & in appendice ad Bibliothecam apud Cardinalem S. Crucis Romæ & Auguſtæ Vindelicorum apud D. Joh. Jacobum Fuggerum.*

Auctor Chronici Paſchalis (quod Alexandrinum vulgo vocant) p. 44. relato Epitaphio Jovis, quod monſtrabant Cretenſes, addit, περὶ οὗ συνεγράψατο Διόδωρος ὁ σοφώτατος χρονογράφος, ὃς καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ περὶ Θεῶν εἶπεν ὅτι Ζεὺς ὁ τοῦ Κρόνου υἱὸς ἐν τῇ Κρήτῃ κεῖται. Cave tamen ex hoc loco colligas Diodorum Siculum peculiarem de Diis librum compoſuiſſe.

VI. Agamne hoc loco de aliis etiam Diodoris, qui doctrinæ vel ſcriptorum laude celebres fuerunt. Obſervati ſunt in ſcriptis veterum hi:

Diodorus Procopii Sophiſtæ amicus, quem commendat Epiſtola 12.

Diodorus prætor *Adramyttenus* Philoſ. Academicus, cauſſidicus ac Rhetor cujus meminit Strabo XIII. p. 614.

Diodorus ex *Alexandria* Troadis, *Tragicus* cujus meminit idem Strabo.

Diodorus Alexandrinus Mathematicus quem allegat Evdorus Philoſophus apud Achillem Tatium Iſagoge ad Aratum.

Diodorus Valerius Pollionis F. *Alexandrinus* Philoſophus junior clarus ſub Hadriano Imp. Suid.

Dio-

Diodorus Antiochenus ad quem Basilii M. Epistolæ. Infra in *Diodoro Tarsi Episc.*

Diodorus Aristophanius. vide infra in *Diodoro Tarsensi.*

Diodorus Aspendius Pythagoreus de quo lib. 2. c. 13. Cynicis eum moribus vixisse notat Athenæus IV. p. 163.

Diodorus Comicus. Vide infra *Diodorus Sinopensis.*

Diodorus, Jassius cognomento *Cronus*, ab Hieronymo *Socraticus* appellatur & à Laertio refertur lib. II. qui est de Socraticis. Apollonii Dialectici, cognomine Croni auditor fuit, præceptor vero Philonis Dialectici ac Zenonis Sidonii, quem eundem cum Citieo Jonsius suspicatur p. 116. Vide & 119. seq. ubi de quinque hujus Diodori filiabus, itidem Dialecticis, & de sophismatis ab eo repertis. Æqualis fuit hic Cronus Callimachi, ut constat ex Epigrammatibus hujus quæ afferunt Sextus I. Mathem. p. 62. & Laertius II. 111. De dogmatibus ejus consulendi idem Sextus, Cicero, Lactantius, Clemens aliique.

Diodorus Crotoniata Pythagoreus de quo feci mentionem lib. 2. c. 13.

Diodorus Cynicus. supra in Diodoro Aspendio.

Diodorus Dialecticus sive *Sapientiæ Dialecticæ Professor* ut vocatur à Plinio VII. 53. De eo dictum paulo ante in *Diodoro Crono.*

Diodorus Elaites, cujus elegias laudat Parthenius c. 15.

Diodorus Ephesius, qui de Anaximandro scripsit, teste Laertio. Hic mihi videtur laudari à Chalcidio p. 291. Alius Diodorus Ephesius tyrannicida & sub Demetrio Phrurarchus, de quo Polyæn.

Diodorus Epicureus qui sibi ipsi necem conscivit gulamque præsecuit ut refert Seneca de vita beata c. 19.

Diodorus Medicus qui Empirica scripsit, Plin. XX. 12. & XXIX. 12. At XX. 8. Diodoti Petronii antilegomena allegantur, licet & ibi quidam Diodorum legant: uti apud Athenæum X. p. 434. pro Diodoto Erythræo qui Ephemerides Alexandri scripsit. Diodori Medici etiam mentio apud Galenum aliquoties, ut jam notavit Tiraquellus p. 355. de nobilitate.

Diodorus Megaricus. Eustath. ad Odyss. α. p. 1397. edit. Rom. Idem cum Dialectico sive Crono de quo supra.

Diodorus Monachus; infra in Diodoro Tarsi Episcopo.

Diodorus Periegetes, qui περὶ μνημάτων scripsit teste Plutarcho in Themistocle, Theseo, Cimone. Hujus esse puto librum περὶ δήμων lau-

laudatum Suidæ in τάλαντον. Idem forte qui περὶ δήμων five populis (non de bellis) Atticis fcripfit tefte Harpocrat.

Diodorus Peripateticus, Critolai auditor, de quo dixi fupra cap. XI. hujus libri.

Diodorus Prienæus, qui fcripfit de re ruftica tefte Varrone, Plinio, Columella.

Diodorus Sardianus Rhetor fenior. Vide infra in Diodoro Zona. Rhethorices definitionem è Diodoro refert Scholiaftes Aphthonii, ut Meurfio obfervatum, quod fit εὑρετικὴ δύναμις καὶ ἑρμηνευτικὴ μετὰ κόσμου τῶν ἐνδεχομένων πιθανῶν ἐν παντὶ λόγῳ.

Diodorus Sardianus Rhetor junior, Strabonis amicus, qui teftatur eum fcripfiffe ἱστορικὰ συγγράμματα, carmina lyrica aliaque poemata, libro XIII.

Diodorus Sinopenfis Comicus, de quo ex Athenæo & Suida mentionem feci l. 2. c. 22.

Diodorus Socraticus ab Hieronymo 1. contra Jovinian. dicitur, qui aliis *Cronus & dialecticus*, de quo fupra dixi.

Diodorus Stoicus quem allegat Achilles Tatius in Aratum. Idem forte contra quem fcripfit Chryfippus, cujus cum illo controverfia περὶ τοῦ ἀδυνάτου memoratur etiam S. Hieronymo.

Pro *Diodoro Stoico* Ciceronis Magiftro, meliores codices referunt *Diodotum*.

Diodorus Tarfenfis Grammaticus cujus effe ἀπομνημονεύματα Laertio laudata, γλώσσας Ἰταλικὰς & πρὸς Λυκόφρονα, quæ citat Athenæus, tum librum περὶ σταθμῶν à Suida allegatum putat Meurfius quem vide p. 21. ad Chalcidium. De ceteris affentior, fed librum περὶ σταθμῶν exiftimaverim potius effe Diodori Periegetæ, ut fupra dixi. Idem Diodorus ut notatum Meurfio laudatur ab Erotiano five Herodiano in κάμορον & Hefych. in Διαγόρας. Eundem exiftimo qui ab Euftathio Ἀριστοφάνειος Appellatur.

Diodorus ex Antiocheno presbytero *Tarfi* Epifcopus, clarus fub extremum quarti à CHRISTO nato fæculi, fcripferat præter alia (de quibus Photius, Suidas, & è recentioribus clariff. Caveus Hift. lit. Ecclef. ad A. C. 378.) commentarios in libros Vet. Teft. in quibus fenfum hiftoricum fectatus allegorias miffas fecit tefte Socrate VI. 3. De libris IV. contra Photinum vide Theodoritum lib. 2. c. 11. hæret. fab. Liber Politicorum hujus Diodori quem Syriace

exstare scripsit Hebed Jesu, haud diversus est à libro ejus de providentia, ut notatum Rich. Simoni III. 19. Epist. select.

Diodorus Tragicus. Vide supra *Diodorus Alexandrinus.*

Diodorus Tryphon presbyter, Manetis quem ignotum prius hospitio exceperat, deinde adversarius. Vide Epiphan. de mensuris ac ponder. c. 20. & hæresi LXVI. c. 11. Ad hunc Diodorũ Epistola Archelai edita à Valesio ad Socratẽ p. 200. & nuper à Clariss. Zacagnio. Idem forte Diodorus quem XXV. libris contra Manetem scripsisse refert Photius Cod. LXXXV. licet video inter scripta Diodori, Tarsi Episcopi, referri etiam ab Hebed Jesu librum adversus Manichæum. Tryphonis inter adversarios hujus hæresiarchæ meminit etiam Photius libro 1. contra Manichæos, cujus opus tetrabiblum etiamnum ineditum mihi olim legendum concessit qui ejus editionem meditabatur D. Abraamus Hinkelmannus ὁ μακαρίτης. Omitto Diodorum Tryphonem qui Syriæ Rex fuit Olymp. CLIX. & Livio aliisque memoratur.

Diodorus cognomento Ζωνᾶς Rhetor. Supra in Sardianus: Strabo. lib. 13. Zonæ cujusdam (hujus ut videtur) Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

CAPUT XXXII.

DE DIONYSIO HALICARNASSENSI, & aliis Dionysiis.

Dionysii Halicarnassei ætas & Antiquitatum Romanarum opus XX. librorum. 1. Libri priores XI. superstites, & ex aliis fragmenta. 2. Editiones & interpretes Antiquitatum. 3. Joh. Canabutii ineditus in locum Dionysii commentarius Græcus. 4. MS. Antiquitatum Codex in Bibl. Chigiana. ibid. laus accurationis & styli Dionysiani. 5. Epitome Antiquitatum Dionysii & commentatio περὶ χρόνων deperdita. 6. Cri-

Critica & Rhetorica ejus scripta, composita ante Antiquitatum libros. 7. Recensentur. 8 - 15. ubi & de singulorum interpretibus. Scripta deperdita Dionysii. 16. Utrum auctor libri περὶ ἑρμηνείας *quæ sub Demetrii, & vitæ Homeri quæ sub Plutarchi nomine exstat. 17. 18. Index scriptorum à Dionysio allegatorum. 19. Alii Dionysii. 20.*

I.

DIONYSIUS Alexandri F. è Caria Halicarnassensis, (*a*) civis Herodoti, Vir doctissimus & Criticus, (*b*) ac Rhetor sua ætate præstantissimus in Italiam venit (*c*) post finem bellis civilibus impositum ab Augusto Cæsare circa mediam Olymp. CLXXXVII. (ante CHRISTUM anno XXX.) atque ab eo tempore (*d*) per annos XXII. Romæ versatus latinæ linguæ facultatem & alia ad Historiam Romanam scribendam necessaria monumenta ac subsidia sibi comparavit, partimque è familiaritate cum viris eruditis, partim è commentariis latine scriptis Porcii

(*a*) Fuit & alius Dionysius Halicarnasseus Adriani Imperatoris temporibus celebris, Ælius prænomine, è nostri posteris, quem Atticistam Suidas vocat & cujus de Atticis vocibus libros V. recenset Photius cod. 151. De hoc dixi infra libro IV. Sed Dionysius Halicarnasseus ὁ καθ' ἡμᾶς Διονύσιος συγγραφεὺς Straboni XIX pag. 656. ubi de Halicarnasso agit laudatus idem plane est cum nostro, tum cum Strabo ista scriberet jam defunctus, ut notatum H. Dodvvello in diss. de Dionysii ætate p. 326. At Meursius ad Helladium p. 36. Polybio pro Strabone nominato Dionysium Halicarnasseum commentus est nostro longe antiquiorem. Verum hic recte omissus est in Meursii libro de Dionysiis T. 10. Antiquitat. Græcar. pag. 587.

(*b*) Eunapius in Porphyrii vita: Λογγῖνος δὲ κρίνειν γε τοὺς παλαιοὺς ἐπιτέτακτο, καθάπερ πρὸ ἐκείνου πολλοί τινες ἕτεροι, καὶ ὁ ἐκ Καρίας Διονύσιος πάντων ἀριδηλότερος: Etiam Suidæ Dionysius noster dicitur παντοῖος λόγιος, *Vir usquequaque doctissimus.*

(*c*) Dionysius ipse lib. 1 p. 6. ἐγὼ καταπλεύσας εἰς Ἰταλίαν ἅμα τῷ καταλυθῆναι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος ἑβδόμης καὶ ὀγδοηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος μεσούσης, καὶ τὸν ἐξ ἐκείνου χρόνον ἐτῶν δύο καὶ εἴκοσι μέχρι τοῦ παρόντος γενόμενον ἐν Ῥώμῃ διατρίψας, διάλεκτόν τε τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκμαθὼν &c.

(*d*) Fallitur itaque Rogerus Aschamus, qui lib. 1. Epist. 12. Dionysium nostrum confundit cum Dionysio, qui docuit in ædibus Ciceronis, aut cum liberto M. Varronis.

cii Catonis, Fabii Maximi, Valerii Antiatis, Licinii Macri, Æliique & Gellii & Calpurnii & multorum aliorum materiam ſibi amplam & uberem ad futurum opus digerendum congeſſit. Manum admovit operi Olymp. CXCIII. 1. Anno Urbis Conditæ Catoniano 745. (Varroniano 746. Dodvvell. 747.) ante CHRISTUM VIII. & ſtylo facili ac perſpicuo, & ſingularem elegantiam (e) præ ſe ferente ſcripſit *Antiquitatum* ſive *Originum Romanarum* Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας (f) *libros XX.* De Romanorum genere, Originibus, Republica & rebus geſtis ab Urbe condita usque ad Olymp. CXXVIII. 3. ſive initia belli primi Punici, à quo incipit *Polybii* (g) Hiſtoria, quam æmulatus videtur Dionyſius Herm. Conringio judice de civili prudentia cap. 14. ut *Joſephus* viciſſim Dionyſiii exemplo creditur hiſtoriam ſuam Judaicam libris viginti complexus eſſe, & inſcripſiſſe Ἀρχαιολογίαν Ἰουδαϊκήν.

II. E libris (h) XX. Dionyſii Originum ſive Antiquitatum non plures exſtant, quam *priores undecim*, deſinentes in Anno Urbis CCCXII. & fragmenta quædam de legationibus, quæ ex poſterioribus libris vulgavit Græce *Fulvius Urſinus*, tum fragmenta quædam è libro XII. quæ in excerptis Peireſcianis Græce & latine edidit *H. Valeſius* pag. 529 - 545. notisque illuſtravit.

III. Libros XI. latine primum è duobus Codicibus MSS. transtulit *Lapus Biragus* Florentinus, dicavitque Paulo II. quem Platina quidem notat ſummo odio humaniorum literarum ſtudia habuiſſe. Lucem vidit Biragi verſio Tarviſii 1480. fol. recenſita Baſileæ 1532. fol. ab *Hermanno Glareano* qui 6000. errores ſuſtuliſſe ſe profitetur, & Chronologicis tabulis Dionyſium illuſtravit. *Etſi vero Lapus* (Sylburgii verba agnoſcis) *pleraque parum latine, multa etiam ſiniſtre vertit, tamen, quia duos*

(e) Photius cod. LXXXIII. Scriptorem vocat τὴν φράσιν καὶ λέξιν καινοπρεπῆ.

(f) Sunt qui titulum Ἀρχαιολογίας putant tantum convenire primis libris non toti operi. Vide Voſſium ll. 3. Hiſt. Gr. Photius quoque illius tituli plane non meminit, ſed vocat βιβλία ἱστορικῶν λόγων εἴκοσι. At Stephanus Byz. in Κωνςάντεια laudat Dionyſium ἐννεακαιδεκάτῳ Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας, unde patet, totum opus ab eo lectum fuiſſe hoc titulo.

(g) Notavit hoc etiam Evagrius lib. V. cap. ult. Hiſtor. Eccleſ. & Photius Cod. LXXXIII. Confer Dodvvellum ad Chronolog. Dionyſii Halic. p. 106.

(h) Falli Gelenium, qui libros XX. à Dionyſio abſolutos negat, Photii, Stephani Byz. aliorumque teſtimoniis revincit Voſſius ll. 3. Hiſtor. Gr. & Martinus Hanckius lib. 2. de Rom. rerum ſcriptoribus p. 228.

duos vetustos codices in sua versione secutus est, & verbum verbo reddere studuit, sæpe mihi ad veræ lectionis investigationem viam patefecit. *Græce* primus edidit *Robertus Stephanus* Parif. 1546. fol. typis vere Regiis ac nitididissimis. Hinc meliorem versionem *latinam*, sed decem tantummodo librorum (Libri undecimi enim in Græcis Cod. perturbatior ordo est) adornavit *Sigismundus Gelenius*, suadentibus Hieron. Frobenio & Nicolao Episcopio, eamque Johanni Rudolpho Murbacensi & Lutrensi Abbati inscriptam edidit Basil. 1549. fol. addito undecimo libro ex Lapi Biragi versione. Ab eo tempore egregiam Dionysio operam præstitit *Fridericus Sylburgius*, quo vix quisquam melius veteres scriptores tractavit, emendatioresue & ad usum aptiores adornavit editiones. Hic enim Græca ad varios codices MSS. doctorum virorum opera recensita emendavit, atque è Romano potissimum ac Veneto codice supplevit, Gelenii versionem innumeris locis castigavit, librum undecimum & fragmenta de legationibus à Fulvio Ursino edita, & jam recens ad Julii Pacii codicem emendata de integro vertit, Glareani Chronologiam, Aurelium Victorem de Origine gentis Romanæ cum notis A. Schotti, Leges Regias & decem virales cum notis & glossario, notasque è Victorii, Mureti, Brodæi, Leopardi, H. Stephani, Camerarii, Guil. Canteri, Xylandri, Wolfiique scriptis excerptas & suas propria industria concinnatas, indices in Dionysium, qualibus solet editiones suas ornare locupletissimos græcos & latinos subjunxit. Francof. apud heredes, A. Wecheli 1586. fol. Recusa est Sylburgii editio græce & latine Lipsiæ A. 1691. fol. minus emendate, nec verbulo adjecto, quo ex virorum doctorum sæculi integri industria aliquid novi ornamenti Dionysio accederet. Prodiit etiam Dionysius latine, libros undecim Antiquitatum ex versione Geleniana à Sylburgio recensita ac suppleta, & (quod in græco-latina desideratur) capitibus distincta exhibens Hanov. 1615. 8. Sed & *Æmilius Portus* Francisci F. post alios non dubitavit libros Antiquitatum Dionysii latine vertere, & cum notis suis, H. Stephani & If. Casauboni edere Lugduni 1592. fol. apud Vignonium. In hac editione latina solarum Antiquitatum (reliqua enim Dionysii scripta non attigit Portus) excerpta de legationibus occurrunt ex triplici versione & cum notis H. Stephani, Frid. Sylburgii & ipsius Porti. Habeo etiam libros XI. Antiquitatum Dionysii è Porti versione separatim latine recusos cum argumentis librorum & Gnomologia Dionysiana, Genevæ apud Jacobum Stoer A. 1603. 12. Denique præfectus Bibliothecæ Bodlejanæ dignis-

 simus

ſimus *Joh. Hudſonus* luculentam & præclariſſimam publico bono vulgavit Dionyſii editionem è theatro Sheldoniano Oxoniæ A. 1704. fol. inſcriptam D. Georgio Hoopero Epiſcopo Bathonio- Wellenſi, in qua Græco textui ad editionem Sylburgii recenſito adjungitur Porti translatio hinc inde emendata, & ſingulis paginis ſuperius adſcripta temporis notatio ex mente Viri egregii *H. Dodvvelli*, infra autem præter notas & obſervationes variorum ſubſtratæ Variæ lectiones Codicis Vaticani ante 700. annos ſcripti per libros primores decem & per undecimum alterius Vaticani recentioris, quas Viris præſtantiſſimis Laur. Zacagnio & Jac. Perizonio in acceptis refert editor humaniſſimus. Excerpta de legationibus cum verſione H. Stephani & variorum notis, Peireſciana cum Henrici Valeſii interpretatione, & obſervationibus exhibet, operique præmittit veterum recentiumq; *(i)* de Dionyſio teſtimonia ac judicia, ad calcem Tomi II. rejectis notis quibusdam Variorum in quædã Dionyſiii loca prolixioribus F. Urſini, Iſ. Caſauboni, H. Stephani, Sylburgii &c. In his p. 323. H. Dodvvelli ſupra laudati diſſertatione de ætate Dionyſii, & vocabulo γενεά, *(k)* tum ab eodem Dodvvello concinnatis & ſummo ſtudio elaboratis tabulis Chronologicis Dionyſianis.

IV. In locum libri 1. Antiquitatum de Inſula Samothrace ac Diis Troicis prolixos commentarios Græce ſcripſit *Johannes Magiſter* cognomine *Canabutius* ſive *Canabuza*, quos memorat Labbeus p. 108. Bibl nov. MSS. & edere pridem conſtituerat Leo Allatius. Exſtant etiam manu exarati in Bibl. Vindobonenſi Imperatoris, diſtincti in capita XCVI quorum titulos poſt Lambecium edidit Neſſelius in Catalogo MSS. inter codices hiſtoricos p. 165. ſeq Sed & Romæ in Bibliotheca Chigiana aſſervatur membranaceus & ſæculo X. ut videtur ſcriptus codex Græcus Antiquitatum Dionyſii, cum effigie illius in fronte voluminis ex antiquiore codice delineata & minio picta, ut narrat Bernardus de Montfaucon in Diario Italico c. 20. p. 238.

V. Te-

(i) Plura collegerunt Martinus Hanckius libro utroque de Rom. rerum ſcriptoribus, Chriſtianus Wilhelmus Eybenius ad Joh. Magiri Eponymologicum, Thomas Pope Blount &c. Præ ceteris lectu jucunda ſunt, quæ de Dionyſio obſervat Mottanus Vayerus T. 2. 305 ſeq. edit. in fol.

(k) Hac voce plerumque non certum numerum annorum ſed ſtirpes ac ſucceſſiones notari contendit Vir doctiſſimus, perinde ut Matthæi primo capite. Confer ejusdem exercitat. de ætate Pythagoræ p. 170. ſeq.

V. Testatur Dionysius ipse *(l)* se in Historia sua voluisse referre ac servare characterem ἐξ ἁπάσης ἰδέας μικτὸν, ἐναγωνίου τε καὶ θεωρητικῆς *quiddam ex rerum gestarum narratione & speculatione Philosophica mixtum,* itaque ut diligentissime & Romanis ipsis scriptoribus longe accuratius describit Rempublicam Romanam ritusque, & temporis notationem assidue magno studio adjungit, ita hinc inde digreditur, & Orationes quandoque longiores interjungit, quo ipso jucundiorem lectu esse judicavit Photius. Stoicæ Philosophiæ favisse Vossius observat lib. 1. de Idololatria c. 10. Dictione autem utitur tam pura ac dilucida, ut cognitionem Græcæ linguæ consequi cupientibus Dionysii lectionem non ab re præ ceteris commendarit Rev. & doctissimus Vir Hermannus ab Hardt in Studioso *(m)* suo Græco.

VI. Scripserat præterea Dionysius *Epitomen harum antiquitatum libris quinque* Stephano Byz. laudatam in Ἀρικεια & Κοριόλλα, sed illa jam pridem intercidit. De ea videndus Photius cod. LXXXIV. & H. Stephanus operæ 1. in Dionysium c. 5. & 7. Etiam *librum* περὶ χρόνων scripsisse se innuit Dionysius lib. 1. pag. 60. in quo docuit, qua ratione Græcam supputandi rationem ad Romanam liceat dirigere. Meminit & Clemens Alex. 1. Strom. p. 320. Παλαίτερα δὲ τῶν Ἑλληνικῶν τὰ Ἀργολικὰ, τὰ ἀπὸ Ἰνάχου λέγω ὡς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἐν τοῖς χρόνοις διδάσκει. Suidas: Εὐριπίδης τραγικὸς, οὗ πρεσβυτέρου ἀδελφιδοῦς, ὡς Διονύσιος ἐν χρονικοῖς. Sed hæc Clarissimo Hudsono pridem observata.

VII. Nunc ad alia Dionysii scripta accedere par est, Critica & Rhetorica tum illa quæ exstant, tum, quæ perierunt. Exstant vero hæc sane eximia & lectu digna, nisi quod acerbam nimis Criticam quandoque exercere videtur Dionysius, in his scriptis, quæ junior ætate & ferventior edidit, neque enim dubium est, hæc ante Antiquitates ab eo composita fuisse.

VIII. ΠΕΡῚ ΣΥΝΘΈΣΕΩΣ ὈΝΟΜΆΤΩΝ *(n) de structura Orationis* liber, ad Rufum Melitium sive Minucium. Græce primus edidit &

(l) Lib. 1. p. 7.

(m) Editus est Helmstadii 1700. 8.

(n) Etiam Dionysius Longinus hoc de argumento duobus libris scripserat post nostrum Dionysium & longe acriore atque exquisitiore judicio valuisse videtur Tan. Fabro in notis ad Longin. p. 208. edit. Tollianæ, pollicito hoc se ostensurum in locis quos uterque examinavit.

Aldus inter veteres Rhetoras Venet. 1508. fol. Prodiit & Græce Argent. 1550. 8. & Sylburgio curante in tomo posteriore Operum Dionysii Wecheliana. Latine vertit utcunq; & exempla latina addidit *Samuel Birkovius* Polonus in Academia Samoscensi Professor. Prodiit Græce & lat. Samoscii A. 1604. 8. Eadem Bircovii versio ab *A. Schotto* recensita & brevibus scholiis illustrata exstat in editione Dionysii latina Hanov. 1615. 8. Longe emendatiorem versionem edidit, Græca castigavit, & notas Syburgii variorumque & suas addidit *Jacobus Ilptonus* Etonensis Vir Cl. Lond. 1702. 8. cujus editionem laudatam, si placet, vide in Actis Erud. A. 1703. p. 44. Denique ex Uptoni editione hunc librum in posteriorem Dionysii sui tomum recepit præstantissimus Hudsonus, versione locis quibusdam interpolata & Græcis castigatis ad Codices binos Regis Christianissimi, & unum Colbertinum, quorum usum Vir Cl. Michael le Quien ipsi comparavit.

IX. ΤΕΧΝΗ, *Ars Rhetorica* ad Echecratem, duodecim capitibus constans & omnium quæ ex Dionysii scriptis exstant Hudsono judice mendosissimum. Græce inter Rhetoras Aldi 1508. fol. & in editione Dionysii Parisiensi H. Stephani, & Wecheliana. Prima quatuor capita περὶ τῶν πανηγυρικῶν, μέθοδον γαμηλίων, γενεθλιακῶν & ἐπιθαλαμίων latine vertit *M. Antonius Antimachus* Ferrariensis, quæ versio ex edit. Basil. 1539. fol. legitur in calce editionis Wechelianæ T. 2. p. 199. At Caput V. μέθοδον προσφωνηματικῶν & VI. ἐπιταφίων latina interpretatione donavit *Gvil. Gratius* Brugensis Jesuita. Caput VII. προτρεπτικὸν ἀθληταῖς & VIII. περὶ ἐσχηματισμένων transtulit *Andreas Schottus*. IX. περὶ ἐσχηματισμένων sive de figurata dictone tractatum posteriorem, tum & X. & XI. περὶ τῶν ἐν μελέτῃ πλημμελουμένων & περὶ τῶν ἐν μελέταις ἀτεχνίας *Guil. Gratius*. Caput XII. περὶ λόγων ἐξετάσεως *A. Schottus*. Latine hæc omnia leguntur in editione Dionysii latina Hanoviensi A. 1615. 8. sed capita 10. 11. 12. à prioribus male distracta sunt, & rejecta ad p. 168. seq. Hudsonus versionem hinc inde emendavit & græca castigavit ad Codices binos Regis Galliæ, tum ad Colbertinum, Jamesii item Theologi Cantabrigiensis & Rogeri Galei. Tan. Faber in notis ad Longinum p. 135. τέχνην Dionysii nostri, quod miror, esse negat, atqui Dionysii dictionem habet ac characterem, pollicetur etiam librum de imitatione pag. 64. quem à nostro scriptum constat. Laudat sane *Nicostrati* dictionem p. 36. λέξει δὲ χρηστέον ἀφελεῖ μᾶλλον ἐγγὺς Ξενοφῶντός τι καὶ Νικοστράτου βαίνοντα. Sed neutiquam intelligendus Nicostratus Macedo sub M. Anto-

tonino clarus, de quo Suidas, Philoſtratus de Sophiſt. p. 618. & Alciatus II. 49. parergon, non magis quam Sophiſta junior Trapezuntius, qui hiſtoriam ſcripſit à Philippo Arabe ad Odenatum usque Palmyrenum & Valeriani infelicem in Perſas expeditionem teſte Evagrio lib. 5. cap. ult. Hiſtoriæ Eccleſ. Conſtat enim plures floruiſſe Nicoſtratos antiquiores, ut illum adverſus quem Demoſthenes dixit Orationem LIX. ne de aliis in præſenti memorem. Menander quoque ſive Alexander Rhetor (Dionyſium, ut videtur, noſtrum ſecutus) Xenophontem ac Nicoſtratum conjungit, eorumque, ſed & Dionis Chryſoſtomi ac Philoſtrati dictionem ejus, qui Heroica atque imagines ſcripſit, affirmat ἀπλουστέραν εἶναι καὶ ἀσφαλεστέραν. De Mureti vero errore, qui ex loco τέχνης hujus, quo p. 37. Dionyſius Iſocratem ἑταῖρον ſuum vocat, juniorem quendam Iſocratem eſt commentus, dixi lib. 2. c. 26. §. 5.

X. ΤΩ͂Ν ΠΑΛΑΙΩ͂Ν ΧΑΡΑΚΤΗ͂ΡΕΣ ſive τῶν ἀρχαίων κρίσις Græce primum cum aliis quibusdam Dionyſii ſcriptis Criticis mox commemorandis prodiit Pariſ. A. 1554. 8. edente *H. Stephano*, qui è Cicerone & Quintiliano judicia de iisdem ſcriptoribus adjunxit. Latine vertit *Stanislaus Ilovius* Polonus Baſil. 1557. 8. inſcripſitque *de præcipuis Græcæ linguæ auctoribus elogia*. Ilovii translatio recuſa eſt in editione Wecheliana T. 2. p. 206. & in latina Hanovienſi, & in Græcolatina Hudſoniana. Scriptores, de quibus judicium fert Dionyſius in præſenti libro, hi ſunt: Homerus, Heſiodus, Antimachus, Panyaſis, Pindarus, Simonides, Steſichorus, Alcæus, Æſchylus, Sophocles & Euripides: Herodotus & Thucydides, Philiſtus & Xenophon, ac Theopompus, tum Pythagorei & Plato atque iterum Xenophon & Ariſtoteles. Lyſias præterea & Iſocrates, Demoſthenes, Æſchines, & Hyperides.

XI. ΠΕΡΙ` ΤΩ͂Ν 'ΑΤΤΙΚΩ͂Ν ῬΗΤΟ'ΡΩΝ ὑπομνηματισμοὶ πρὸς Ἀμμαῖον. *De Oratoribus Atticis* ad Ammæum commentarii. Horum prima pars duntaxat exſtat, περὶ τῶν πρεσβυτέρων de antiquioribus *Lyſia, Iſocrate, Iſæo*. Ex altera de junioribus Oratoribus Atticis *Demoſthene, Hyperide* & *Æſchine* ſupereſt tantummodo caput initio mutilum & hinc inde hians περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος, & tractatio non integra de *Dinarcho*. Tertia pars de Hiſtoricis & ceteris ſcriptoribus Atticis à Dionyſio promiſſa incertum, an perfecta, certe ad nos non pervenit. Quæ *de Lyſia & Iſocrate* commentatus eſt Dionyſius, primus cum Lyſiæ orationibus & Iſocratis græce edidit Aldus A. 1513. fol. poſt Aldum H. Stephanus ad calcem Antiquitatum Dionyſii A. 1547. fol. Latine tranſtulit

ſtulit Matthias Martinez Middelburgicus, & quæ de Iſocrate, Hieron. Wolfius, cujus verſionem Sylburgius quoque in Wecheliana editione exhibuit. T. 2. p. 211. Quæ autem *de Iſæo & Dinarcho*, P. Victorius Græce vulgavit è Bibl. Medicea Lugd. 1580. 8. apud Tornæſ. Vertit latine A. Schottus, ac de Dinarcho idem, quem dixi Martineſius ſive Martinius. Quæ de dicendi vi denique, quæ ſingularis fuit *in Demoſthene*, primus è recentiore MS. codice & ſchedis è Lollini Bibliotheca à Don Zellino communicatis Græce edidit Frid. Sylburgius, latine Martineſius convertit. Exſtant hæc latine in editione Hanovienſi A 1615. 8. Græce in Wecheliana, græce & latine in Hudſoniana, qui duobus MSS. Bibl. Regis Galliæ ad Græca caſtiganda uſus eſt, & in Iſæo ac Dinarcho & Demoſthene, codice ex MS. Bibl. Bodlejanæ.

XII. EPISTOLA I. AD AMMÆUM (quem φίλτατον ſive amiciſſimum vocat) *de ætate ſcriptorum Demoſthenis & Ariſtotelis*, ſive quod Demoſthenes artem Rhetoricam non didicerit ex Ariſtotele, neque orationibus ſuis ad ejus præcepta conformatis omnium Oratorum præſtantiſſimus evaſerit. Græce primus edidit H. Stephanus 1554. 8. latine vertit in ſua Demoſthenis editione *H. Wolfius*, cujus verſionem recudi curavit Sylburgius T. 2. p. 223. *A. Schotti* * translatio cum ejus notis exſtat in editione Dionyſii Hanovienſi latina A. 1615. 8. & in Græcolatina Hudſoni, qui uſus MS. codice Regio ad Græca caſtiganda.

XIII. EPISTOLA II. AD AMMÆUM περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων *de iis, quæ Thucydidi propria ſunt.* Scripta poſt librum prolixiorem de Thucydide, de quo mox, & græce vulgata ab Aldo inter græcos Rhetoras A. 1508. fol. tum à Joachimo Camerario A. 1540. & aliis quibusdam Thucydidis editoribus, & ab H. Stephano cum Antiquitatibus Dionyſii A. 1547. fol. & in editione Dionyſii Wecheliana. Latine *Matthia Martinez* interprete in editione latina Hanovienſi & in Græco-latina Hudſoni, qui ad græca emendanda adhibuit duos Regios Gallicos codices & unum Colbertinum.

XIV. DE THUCYDIDE *Liber ad Q. Ælium Tuberonem* περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ συγγραφέως ἰδιωμάτων. Græce primus è Codice *Andreæ Dudithii* Pannonii, quem à Paulo Manutio acceperat, edidit Sylburgius in editione Wecheliana. Subjunxit idem T. 2. pag. 241. perelegantem Dudithii translationem quæ prodierat Venet. 1560. 4. apud Manutium & Baſil. 1579. 8. Exſtat etiam in latina Diono-

* Confer Vitas Demoſthenis & Ariſtotelis comparatas A. Schotto auctore, Auguſtæ Vindel. 1603. 4.

nysii editione Hanoviensi & in græco-latina Hudsoni, qui usus ad græca castiganda Codice MS. Bodlejano, erudita H. Savilii manu hinc inde notato. Laudat hunc librum ex merito Rogerus Aschamus in Epistola de imitatione scripta ad Joh. Sturmium.

XV. EPISTOLA AD CN. POMPEJUM (πρὸς Γναῖον πομπήιον) *de Platone,* qua exponit, quid in ejus Philosophi dictione & quam ob rem improbarit, adjuncto judicio de historicis, quos præcipue imitatione dignos esse putat, *Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Philisto, Theopompo.* Hanc epistolam græce primus cum aliis quibusdam Dionysii scriptis vulgavit H. Stephanus Paris. 1554. 8. latine vertit *Stanislaus Ilovius* Polonus Basil. 1557. 8. divisam in bina opuscula, quorum unum sub titulo comparationis excellentissimorum Historicorum inscriptum dedicavit Joh. Tencinio Comiti, alterum inscripsit Cælio secundo Curioni Præceptori suo. Hæc versio recusa legitur in editione Wecheliana, T. 2. p. 229. & in latina Hanoviensi, atque in græco-latina Hudsoni, qui Codice MS. Regis Christianissimi usum se testatur ad Græcum contextum castigandum.

Quod Sylburgius in præfat. ad tomum posteriorem promittit primi tomi spicilegium & secundi auctarium, lucem non vidit, sed cum præstantissimo auctore intercidit.

Perierunt etiam scripta varia Critica ac Rhetorica Dionysii ipsius, ut eidem Sylburgio jam observatum.

XVI. Desiderantur sane hæc:

1. Περὶ μιμήσεως *de imitatione* ad Demetrium ὑπομνηματισμοὶ γ' Commentarii III. an, & quinam & quomodo imitandi sint scriptores eximii. Dionys. Epist. ad Pompej. p. 128. & lib. de Thucydide sub init. Scholiast. Hermogenis 1. περὶ ἰδεῶν laudat Dionysium περὶ μιμήσεως χαρακτήρων, neque assentior Meursio, qui in libro de Dionysiis suspicabatur duo distincta scripta περὶ μιμήσεως & περὶ χαρακτήρων. Non absurde autem Sylburgius horum librorum ἐκλογὴν esse putabat τοὺς τῶν παλαιῶν χαρακτῆρας, de quibus dixi supra §. 10.

2. Περὶ τῆς πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος, De Demosthenis in rerum tractatione admirando acumine ac vi (ut περὶ λεκτικῆς δεινότητος ejusdem Oratoris disseruit in ὑπομνηματισμοῖς, quos habemus de Rhetoribus Atticis ad Ammæum.)

3. De Hyperide & Æschine, tum Historicis, Philosophis, ac ceteris scriptoribus Atticis ὑπομνηματισμοί.

4. Liber περὶ τῆς ἐκλογῆς ὀνομάτων *de delectu verborum*, quem Rufo promittit in lib. de verborum compositione.

5. Liber de Lysia & internoscendis ejus orationibus ἰδίαν δὲ περὶ τοῦ ῥήτορος πραγματείαν συνταττόμενος &c. Dionysius in Lysia pag. 86. Confer in Isæo sub init.

6. Ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτὴν ἀδίκως. Adversus eos, qui Politicam Philosophiam injuste reprehenderunt. Dionys. lib. de Thucydide p. 137.

Denique Dionysium Halicarnasseum inter eos qui *Epicuri* famam scriptis lacerarunt refert Laertius lib. X. sect. 4. quod forte in libro jam dicto de civili Philosophia factum.

XVII. Allegatur præterea Dionysius Halicarnasseus περὶ ἑρμηνείας in Scholiis ad Aristoph. Nubes v. 400. Unde librum de elocutione, qui legitur sub nomine *Demetrii Phalerei*, & in quo locus à Scholiaste Comici laudatus occurrit, Dionysio nostro tribuunt H. Valesius ad excerpta Peiresciana p. 65. Is. Vossius ad Catull. p. 153. & in libro de poematum cantu & viribus rythmi, ac Menagius pag. 59. & 222. ad Laertium. Sed hoc de libro dictum à me est infra lib. IV.

XVIII. Dionysio etiam nostro *librum de vita Homeri* qui sub *Plutarchi* nomine exstat, tribuit præstantissius Vir Thomas Galeus, qua de sententia vide, si placet, quæ dixi lib. 2. c. 1. §. 4.

XIX. Index scriptorum à Dionysio Halicarnassensi allegatorum accommodatus ad paginas editionis Wechelianæ, cujus paginas Oxoniensis, unde hic elenchus depromtus est, in ora paginarum interiori adscriptus habet A. Tomum priorem, B. posteriorem denotat.

Po-

XX. Dionyſios alios quam plurimos Jo. Meurſius ad Helladium & ſingulari libro qui in Tomo decimo theſauri Gronoviani pag. 1580. exſtat commemoravit, de multis monitum etiam Voſſio atque Jonſio III. 8. de nonnullis præterea mihi obſervatum, itaque Catalogum eorundem hoc loco ſubjungere conveniens inſtituto meo dixi.

Dionyſius Ægienſis Δικτυακῶν ſcriptor. Phot. Cod. CLXXXV. & CCXI.

Ælius Dionyſius Halicarnaſſeus auctor Hiſtoriæ Muſicæ libris XXXVI. ῥυθμικῶν ὑπομνημάτων libris XXIV. Μουσικῆς παιδείας ſive διατριβῶν libris XX. & de iis quæ Muſice dicta ſunt apud Platonem libris V. Suid. qui ſub Hadriano Imp. clarum & Sophiſtam ac Muſicum vocatum eſſe refert. Jonſio III. 8. idem videtur cum Ælio Dionyſio qui Lexicon Rhetoricum & Atticum ſcripſit de quo infra lib. IV. & cum eo cujus libro de Alexandria uſus Sopater apud Phot. Cod. CLXI.

Dionyſius quod Athenienſibus ſvaſit ut numis æneis uterentur dictus *Æneus* teſte Athenæo XV. pag. 669. poeta & Rhetor perantiqvus Athenienſis, cujus *Poemata* laudat Plutarch. Nicia, p. 526. *Elegias* Ariſtoteles III 2 Rhetor. & Athenæus. x. p. 443. & xv. p. 668.

Dionyſius Afer à quibusdam dicitur ſcriptor περιηγήσεως quæ exſtat. De eo infra lib. IV.

Dionyſius Albianus Schol Apollon. II. v. 660.

Dionyſius Albæ in Italia Epiſcopus. Niceph. IX. 33.

Ælius Dionyſius Alexandri F. Halicarnaſſeus. Supra in *Ælius* Dionyſ.

Dio-

Dionysius Alexandrinus à plerisq; vocatur περιηγήσεως scriptor quam habemus & de qua me dicturum recepi infra lib. IV.

Dionysius Alexandrinus Glauci F. Grammaticus sub Nerone ac deinceps clarus usque ad Trajanum, qui Imperatori fuit ab Epistolis & legationibus ac responsis & Bibliotheca. Suid.

Dionysius Alexandrinus, priore ut videtur antiquior & ab eo distinguendus (licet apud Suidam confundi videtur) Magister Parthenii Grammatici, Chæremonis vero Philosophi discipulus & in schola Alexandrina successor. Parthenius Dionysii (scil. discipulus) memoratur apud Athenæum ut notavi supra pag. 678. ubi Parthenium intelligebam Phocensem, quod forte de Parthenio accipiendum erat Nicæno, quem imitatus est Virgilius.

Dionysius Alexandrinus Teri F. Grammaticus, discipulus Aristarchi, & Dionysii Thracis nomine notior, de quo & scriptis ejus dixi lib. IV.

Dionysius Magnus, Alexandriæ Episcopus, discipulus Origenis, quem ab Alexandro Dionysio cujus commentar. inchoatus in Ecclesiasten memoratur Eusebio, Hieronymo & Suidæ, perperam distinguit doctiss. Meursius. De eo consulendus egregius Vir Guil. Caveus in vitis Patrum Tomo I. & in Hist. literaria scriptor. Eccles. ad A.C. 254. In Bibliotheca Augustana occurrit catena MS. in Epistolam ad Romanos tum ex aliis tum è Dionysio Alex. congesta. vide B.D. Reiseri Catalogum MSS. p. 9.

Dionysius Alexandrinus Rhetor itidem Christianus, superiore longe junior, cujus sunt commentarii in Dionysium Areopagitam, quos in Bibl. cujusdam nobilis Veneti Lollini manu exaratos exstitisse auctor est veterum librorum helluo sed non satis accuratus Criticus Franciscus Turrianus. Vide Albertinum de Evcharistia p. 261. & Ephemerides Parisienses A. 1702. 20 Martii.

Dionysius Anthroprographus, qui homines tantum pingebat. Plin. XXXV. 10.

Dionysius Antiochenus Sophista de cujus Epistolis quæ exstant dixi supra lib. 2. c. 10. §. 31.

Dionysius Apollinaris hæretici discipulus. Infra in *Areopagita.*

Q. Aquilius Dionysius. Vet. inscriptio apud Rhodium pag. 296. ad Scribon.

Dionysius Arei Philosophi F. cujus contuberium iniit (Alexandriæ ut è

Plutarcho constat) eruditionis Græcæ causa Augustus Imp. teste Sueton. c. 89.

Dionysius Areopagita cujus Act. XVII. 34. mentio, & sub cujus nomine scripta etiamnum multa exstant, quæ ab Eutychianis primum edita in lucem observat Morinus de sacris Ecclesiæ ordinat. p. 241. Dionysio Apollinaris hæretici discipulo tribuit illustris Stillingfleetus. Vide quæ infra lib. IV.

Dionysius Argivus. Clemens Alex. I. Strom p. 321.

Dionysius Argivus, statuarius. Vide Francis. Junium in Catalogo artificum.

Dionysius Aristarcheus, Grammaticus Alexandrinus qui vulgo Dionysius Thrax. De eo infra lib. IV.

Dionysius Ascalaphus. Etymol. M. in Διονύσ. Idem, judice Meursio, qui Athenæo XI. p. 475. λεπτὸς sive *gracilis*, ubi ejus commmentarium in Theodoridam sive carmen de Amore memorat.

Dionysius Atheniensis ἐν ταῖς κυήσεσι Schol. Apollon. II. v. 279. Etymol. in περικόννησος, ἐν ταῖς κτήσεσι, pro quo emendant κτίσεσι. Vide supra p. 536. Κτίσεις scripserat etiam Dionysius Chalcidensis, de quo suo loco. Fuit præterea Dionysius Atheniensis, qui *Æneus* dictus. Dionysium quoque Atheniensem in numo apud Goltzium Jonsius observavit. Athenis Dionysium Stoicum audivit Atticus, teste Cic. 2. Tusc. De Dionysio Attico Rhetore infra in *Pergamenus*. De Atticista, in *Ælius*.

Aurelius Dionysius. Inscriptio vet. ap. Gruterum p. 845.

Dionysius Bar Salibi, Syrus Jacobita, A. C. 1171. defunctus. De eo leges in Epistolis Huntingtonianis p. 111. seq. 113. seq.

Dionysius Bithynus, Dialecticus Strab. XII. p. 566. auditus à Theodoro Atheo. Laert. II. 98.

Dionysii Byzantii ἀνάπλουν Βοσπόρου Stephano ac Suidæ memoratum edere promisit tomo tertio Geographorum Græcorum minorum laudatissimus Hudsonus. Initium è MS. Regis Christianiss. Græce vulgavit Cangius in CPoli Christiana. Ejusdem Dionysii Threnos sive poema epicediis refertum Suidas memorat, & alibi in Διονυσ. Μουσωνίου Periegesin quoque ait Byzantii Dionysii sibi videri, nisi ibi legendum *Bithynus* pro *Byzantio* ut volunt viri docti.

Dionysius è Caria Criticus apud Eunapium procem. haud quaquam diversus est à Dionysio Halicarnass. cujus scripta exstant.

Dionysius Calchedonius Jonsio memoratus nullus est, nam apud Clementem

tem I. Strom. p. 333. inter antiquissimos scriptores memoratur Dionysius ὁ Καρχηδόνιος *Carthaginiensis.*

Dionysius Carthaginiensis Laert. II. 106. nisi legendum cum eodem Jonsio χαλκηδόνιος pro Καρχηδόνιος, ut Dionysius Bithynus intelligatur de quo supra. Chalcedon enim civitas Bithyniæ.

Dionysius Carthusianus, de quo Caveus sive Warthonus ad A. C. 1450.

Dionysius Chalcidensis Quinque libros κτίσεων scripsit teste Marciano in periplo. Meminit & Strabo XII. p. 566. Laudatur in Scholiis ad Apollon. & Aristoph. tum à Suida & Harpocratione. Meminit & Plutarchus lib. de Herodoti malignitate p. 860. Respicit Clemens I. Strom. p 333. ubi ex Dionysio refert Thasum conditam Olymp. XV. Dionysius Halic. lib. 1. p. 58. & forte Zenobius Dionysium Chalcidensem laudans V. 64. proverb. Vide Rutgers. IV. 18. Var.

Dionysius Chalcus, supra *Æneus.*

Dionysius Charmidæ F. Schol. Pindari Nem. VII. p. 381.

Dionysius Chirurgus. Scribon. Largus Composit. Med. c. 212. seq.

Dionysius præceptor *Ciceronis* filiorum de quo VIII. 30. ad Atticum: *Dionysium dimisi à me ut Magistrum Ciceronum non libenter, ut hominem ingratum non invitus.* Confer. VI. 1. VII. 4. 8. 16. VIII. 4. IX. 3. 14. XIII. 1. De eodem forte Cicero XIII. ad famil. 77. *Dionysius servus meus, qui meam Bibliothecam multorum nummorum tractavit, cum multos libros surripuisset, nec se impune laturum putaret, aufugit.* Hæc è Jonsio p. 251.

Dionysius filius ejus Dionysii qui Ciceronis filium docuit, elegans magis declamator quam vehemens. Sen. Lib. 1. controvers. 4.

Dionysius Colophonius qui sub Menippi nomine libros edidisse fuit creditus. Vide Laert. VI. 100.

Dionysius Colophonius pictor nobilis, de quo Franciscus Junius in Catalogo artificum & Jonsius p. 254.

Dionysius Corinthius Poeta Epicus cujus Ὑποθήκας, Αἴτια & Μετεωρολογούμενα tum prosa scriptum commentarium in Hesiodum Suidas memorat, testatus etiam Periegesin à quibusdam ad eum veluti auctorem referri.

Dionysius Corinthi Episcopus & Martyr de quo vide doctiss. Caveum ad A. C. 170. & quæ infra libro IV.

Dionysius κριτικῶν scriptor apud Laertium I. 36. non diversus videtur à Dionysio Halicarnasseo cujus scripta exstant.

Dionysius Cyclographus. Vide infra in *Dionys. Milesio* Historico, & *Samio.*

Dionysius Cyrtus Medicus insignis Ægyptius. Steph. in Κύρτος.

Dionysius Cyzicenus cujus Epigramma in Eratosthenis funus legitur III. Antholog. p. 420.

Dionysii Delphici filios Æacidem & Aristotimum æquales suos laudat Plutarchus de sollertia animal. p. 965.

Dionysius Diacenus : infra in *Dionys. Philadelphiensi.*

Dionysius Dialecticus : supra in *Dionys. Bithyno.*

Dionysius Diogenis F. Geographus laudatus à Marciano in Periplo.

Dionysius Exiguus auctor æræ vulgaris Christianæ quæ ab illo Dionysiana appellatur. Floruit circa A. C. 530.

Flavius Dionysius Consularis Phœnices A. C. 328. de quo Vales. ad Euseb. IV. 42. de vita Constantini.

Dionysius Γιγαντιάδος scriptor. Steph. in κελαδώνη & Νέσσων.

Dionysius Glauci F. supra in *Dionys. Alexandrino.*

Dionysius Grammaticus cujus mentio apud Platonem ἐρασταῖς & Platonis ipsius magister si Laertio III. 4. & Apulejo fides: licet dubitet Jonsius p. 250.

Dionysius Halicarnasseus Major: de quo hoc capite satis dictum.

Dionysius Halicarnasseus junior. Supra in *Ælio Dionysio.*

Dionysius Heliopolites. Artemidor. II. 71. p. 152. è quo loco Onirocritica scripsisse colligitur.

Dionysius Heracleotes Arati præceptor, ut traditur in utraque Arati vita. Idem ut videtur cum Metathemeno de quo dixi supra cap. XV. & quem anno ætatis LXXXI. ut vita abiret cibo abstinuisse refert Censorinus c. 15. Sophocli Parthenopæum suppotuisse Laert. V. 92.

Dionysius Ἡρακλεώτης Laert. IX. 15.

Dionysius Historicus qui sub postremis Imperatoribus scripsit & à Jornande c. 19. de rebus Geticis allegatur.

Dionysius Hydragogus Plutarch. quæst. nat. p. 914.

Dionysius Jambus. Plutarch. de Musica p. 1136. Clemens Alex. V. Strom. p. 569. ubi versum Hexametrum affert. Ejus περὶ διαλέκτων. Athen. VII p. 284. Aristophanis Grammatici præceptor, circa Olymp. CXL. clarus, ut è Suida in Ἀρισοφ. Jonsius observavit.

Διονύσιος ὁ Ἰτυκαῖος. ἔστι δὲ Ἰτύκη πόλις Σικελίας (imo Λιβύης) Schol. Luciani T. 1. p. 38. Vide infra *Dionys. Uticensis.*

M. Junius Dionysius Medicus. Inscriptio vetus apud Rhodium p. 297. ad Scribon.

Dio-

Dionysius Leptus sive *gracilis* supra in Ascalapho·
Dionysius Leuctricus Athen. XIII. p. 609.
Dionysius scriptor Λιθιακῶν, poeta idem forte cum Periegete Eustath. procemio, sive Epistola ad Jo. Ducam. Maximus ad Dionys. Areopagit. de Myst. Theol. c. 2. Suid. in Διονύσ. Κορίνθι@-.
Dionysius Longinus, de quo infra lib. IV.
Dionysius Magnes Olymp. CLXXIII. Ciceronis annum XXIX. agentis præceptor in Asia fuit teste Cic. in Bruto, Plutarcho in Cic p.862.
Dionysius Medicus Cels. VI. 6 Plin. XX. 3. & 11. Supra in *Junio* & *Cyrto* ac paulo post in *Milesio*, *Sallustio* & *Samio*.
Dionysius Melitensis Plutarchi familiaris IX. 14. sympos. quæst.
Dionysius Heracleotes *Metathemenus* dictus quod à Stoicis ad Cyrenaicos vel Epicurum defecisset, ut dixi supra cap. XV. Vide Jonsium p. 250.
Dionysius Milesius Historicus clarus circa Olymp. LXV. teste Suid. in Ἑκαταῖ@-, *res Darii* (Hystaspis sub quo fuit) scripsit *libris V.* teste rursus Suida in Διονύσ. qui præterea ejus *Persica*, Jonica dialecto composita commemorat: tum *libros tres de rebus Trojanis*, itemque Μυθικὰ & Κύκλον ἱστορικὸν libris septem (sive ut Clemens in protreptico pag. 30. vocat μέρεσι) At undecimus laudatur in Schol. ad Euripidis Phœniss. v. 1123. De hoc opere quod στέφανον vocat Socrates III. 23. & ex eo Niceph. X. 36. Tripartita VII. 2. & Samio Dionysio Athenæus tribuit, dixi supra lib. 2. c. 2. §. 24. Suspicor autem μυθικὰ sive παλαιὰς μυθοποιΐας ut vocat Diodorus Sic. III. 66. p. 140. (200) & Τρωϊκὰ Suidæ memorata non fuisse diversa à Cyclo illo historico. Vide Diodorum Siculum lib. III. c. 52. p. 129. (185.) Forte nec Persica ejus diversa fuere à libris τῶν μετὰ Δαρεῖον, quod expono *de rebus Dario imperante gestis*. Sic apud Plutarchum de sera Numinis vindicta p. 563. τοῦ γενομένου μεθ' ἡμᾶς Πρωτογένους, recte Xylander: *qui nobiscum fuit*, non *qui post nos*. Cæterum *periegesin Orbis* etiam Suidas tribuit huic & mox Samio Dionysio. Perperam sane, si illam quam hodie habemus intellexit, alium enim illa longe juniorem Dionysium auctorem habet, ut dicturus sum infra lib IV. *Argonauticorum* Dionysii Milesii primum & secundum librum laudat Schol. Apollonii, nisi Mytilenæum inintellexit, quem & ipse alibi & Suidas tradit scripsisse Argonautas. Quanquam Dionysium quoque Milesium (sed in Cyclo Historico ut

ut suspicor) de Argonautis scripsisse tradit Diodorus Sic. loco laudato, & respicit ubi de Argonautis loquitur Apollodorus in Bibliotheca sua, Historici ut alibi dixi Cycli epitome.

Dionysius Milesius Medicus cujus mentio ap. Galenum IV. 7. κτ̀ τόπους & alibi II. de antidot. Plinium lib XII. & XXII. Cælium Aurel. &c.

Dionysius Milesius Sophista Isæi Assyrii auditor sub Hadriano Imp. clarus. Vide Philostr. I. de Sopist. p. 513. & p. 522. seq. Dionem LXIX. p. 789. De Epistolis quas huic Dionysio male tribuit Meursius, dixi supra lib. 2. c. 10. §. 31. Epigrammata quoq; Dionysii Sophistæ quæ in Anthologia leguntur, Antiocheno libentius tribuerim.

Dionysius Musicus: supra in *Ælius Dionys.* Alius apud Nepotem in Epamin.

Dionysius Musonii F. Samius vel secundum alios Rhodius scripsit Suida teste ἱστορίας τοπικὰς libris VI. Ex his forte fuerunt Βασσαρικὰ Stephano memorata & Eustathio ad periegeten. Addit Suidas ἱστορίας παιδευτικῆς libros X. & (quæ alterius Dionysii est) οἰκουμένης περιήγησιν. Samio etiam libros περὶ τοῦ Κύκλου tribuit Athenæus, sed Dionysius ὁ κυκλογράφος aliis Milesius est, ut paulo ante dixi.

Dionysius Mytilenæus. infra in Scytobrachion.

Nestor Dionysius, Novariensis Minorita, auctor dictionarii latini editi Argentinæ 1502.

Dionysius Olynthius inter eos qui de Homero ejusque genere & ætate scripserunt laudatus à Tatiano. At χρονικὰ apud Suidam in εὐριπίδης, non hujus sunt Dionysii ut Meursio visum, sed Halicarnassei.

Dionysii duo ὀψαρτυτικῶν scriptores ab Athenæo allegantur.

Dionysius Oxymachi F. Medicus, à Rufo laudatus libro de partibus humani corporis.

Dionysius Parisiensis quem ab Areopagita distinguere docuit Jo. Launojus.

Dionysius Pergamenus cognomine *Atticus*, Apollodori Rhetoris qui Augustum Imp. docuit discipulus σοφιστὴς ἱκανὸς καὶ συγγραφεὺς καὶ λογογράφος. Strab. XIII. p. 625.

Dionysius Phaselites allegatur in Schol. ad Pindarum Od. 2. Pyth. p. 421. edit. Ox. ejus περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως & περὶ ποιητῶν ab auctore Græco vitæ Nicandri.

Dionysius Philadelphiensis sive à Ptolemæo Philadelpho in Indiam missus cum Megasthene, ut vires gentium proderet teste Plinio VI. 17. ὀρνιθιακὰ illi tributa à quibusdam, refert Eustathius ad Dionysii periegesin, addens illum dictum vulgo διάκενον sive *inanem*, διὰ λέξεως ἀκυρολογίαν.

Dionysius Platonis servus. Laert. II. 42.

Dionysius Marcus Pomponius, libertus. Cic. IV. 14. ad Attic.

Dionysius Rhodius: supra in *Dionysio Musonii* F. Tertull. de anima c. 46.

Dionysius Episcopus Romanus ab A. C. 259. ex cujus epistola ad Dionysium Alex. legitur fragmentum apud Athanas. de decretis Synodi Nicænæ. Nam quæ ipsi præterea tribuit Lud. Jacobus à S. Carolo in Bibl. Pontificia, atque in his librum de situ Orbis sive periegesin è fabuloso Luitprando, recte explosit præstantiss. Caveus.

Dionysius Sallustius Medicus. Plin. XXXII. 7.

Dionysius Samius Vide supra in *Dionys. Musonii F.*

Dionysius Samius Medicus. Galen. IV. 13. de medic. secundum genera.

Dionysius Scymnæus. Tzetz. ad Lycophronem v. 1247. *An forte intelligitur Ælius Dionysius Halicarnasseus junior, qui Scymno Lexicon suum inscripsit?* ita Jonsius p. 242.

Dionysius Scytobrachion sive *Scyteus*, paulo ante Ciceronem vixit, Jonsio observante ex Svetonio de Grammat. c. 7. Auctor fuit historiarum quas alii ad Xanthum Lydum retulere teste Athenæo XII. p. 515. Allegatur ab Eustathio ad Iliad. γ'. Huic Dionysio *Coronam* tribuit Jonsius, à Socrate (ipse ex memoriæ lapsu Eusebium citat) laudatam, idemque esse putat opus XXXIII. librorum de Nymphis apud Suid. in Νύμφαι. Sed Coronam illam haud diversam existimem à Κύκλῳ Historico Dionysii Milesii, de quo supra. Præterea Dionysius iste Mytilenæus Suida teste scripsit Carmine Epico τὴν Διονύσου καὶ Ἀθηνᾶς στρατιάν, tum Μυθικὰ ad Parmenontem, denique *Argonautas* sex libris sermone prosario, quod opus in scholiis ad Apollon. laudatur.

Dionysius Siculus, Syracusarum Tyrannus de cujus scriptis videndi præter Suidam viri docti laudati à me lib. 2. c. 19.

Dionysius Siculus junior, superioris filius Tyrannus & ipse Siculorum, quem Epistolas & de poematibus Epicharmi scripsisse Suidas testatur. Epistolam ejus ad Speusippum exhibet Laert. IV. 2. De hoc proverbium *Dionysius Corinthi*. Vide Justin XXI. 5.

Dionysius & Cephalo legislatores qui è Corintho in Siciliam venerunt. Plutarch. Timoleonte p. 248.

Dionysius Sidius Etymol. M. in ὑποπλέρων, Forte legendum Σιδώνιος pro Σίδιος.

Dionysius Sidonius. Varro lib. IX. de lingua lat. & Eustath ad Odyss. α.

Dionysius Sinopensis Comicus circa Olymp. C. cujus dramata quædam laudari ab Athenæo notabam lib. 2. c. 22.

Dionysii Stoici duo vel tres de quibus supra cap.XV. unus Heracleotes, alter quem allegat Laertius VI. 43. & contra quem scripsit Chrysippus: tertius quem Athenis Atticus audivit teste Cic. 2. Tusc.

Dionysius Syrus Sæculo XII. post CHRISTUM natum clarus. Supra in *Dionysius Bar Salibi.*

Dionysius dictus etiam *Terus* à patre, & ab ejusdem patria *Thrax.* Grammaticus, Discipulus Aristarchi, de quo infra lib. IV. Videtur etiam pictoriæ peritus fuisse & sculptoriæ. Confer Athenæum XI.p.489. & Etymol. M. in Διονύσ. Franciscum Junium Catalogo pictorum pag. 79. Si idem fuit de quo Athenæus, docuit Rhodi.

Dionysius Thebanus Musicus antiquissimus, de quo dictum lib. 2. c. 15.

Dionysius Theophanti F. supra in *Dionys. Metathemenus.*

Dionysius Tryphonis F. Grammaticus qui περὶ ὀνόματων scripsit, laudatus Athenæo, Harpocrationi & Stephano Byz.

C. Valerius Dionysius cui jus Quiritium sive Civitatis Romanæ à Trajano dari rogat Plinius X.Epist. 105.

Cassius Dionysius Uticensis, qui Magonis Carthaginiensis libros XXVIII. γεωργικῶν Punice scriptos libris XX. Græca lingua est complexus & Sextilio Prætori misit, teste Varrone. Meminit hujus operis Plinius quoque & Columella & Athenæus. Allegatur etiam Dionysius in Geoponicis lib. 1. c. 11. licet Magonis opus ejusque Epitome tum illa Dionysii, tum altera sex librorum à Diophane Bithyno missa ad Dejotarum Regem, jam periisse videntur cum Geoponica jussu Constantini Porphyrogeneti concinnarentur, tantum abest ut, quod viris quibusdam doctis in mentem venisse video Geoponica quæ exstant sint ipsi illi XX. libri à Dionysio Uticensi è Magone compositi. Ῥιζοτομικὰ hujus Dionysii memorantur in scholiis ad Nicandrum & à Stephano Byz. in ἰτύκη, atque respiciuntur ut Meursius observat, etiam à Servio ad 1. Georgic.

Dionysius Zopyrus. Schol. Aristoph. ad aves v. 1297. Nisi legendum *Dionysius & Zopyrus.* Nam ut Laertius VI. 100. notat, Dionysius & Zopyrus Colophonii sub Menippi Cynici nomine libros ediderunt.

CA-

CAPUT XXXIII.

De EPICURO & Epicureis, Cyrenaicis, Scepticis aliisque Variarum minorum sectarum Philosophis.

De ætate & vita Epicuri. 1. Scripta. 2. Catalogus Epicureorum. 3. Cyrenaicorum. 4. Scepticorum. 5. De Megaricis, qui Dialectici quoque & Eristici dicti. 6. De aliis variis sectis minoribus. 7. De Eclecticis. 8.

I.

EPICURUS Neoclis F. è genere nobili Philaidarum, in Gargetto Atticæ natus est Olymp. CIX¾. Archonte Sosigene, ante CHRISTUM 342. (*a*) Anno ætatis decimo quarto vel duodecimo (*b*) Philosophiæ operam dare cœpit, cum Sophistas & Grammaticos incassum rogasset, ut Hesiodi sibi chaos interpretarentur. *Democriti* potissimum scriptis delectatum ferunt, è quibus dogma de atomis, uti ex scriptis *Aristippi* dogma de voluptate hausisse & pro suo venditasse est insimulatus. Ita enim intelligo locum Laertii X. 4. Præceptorem nullum agnovit, (*c*) sed Pyrrhonis discipulum Nausiphanem qui Epicuri se doctorem ferebat, gravissimis proscidit probris. Sunt tamen qui Xenocratem, (*d*) alii qui Lysiphanem & Praxiphanem (*e*) tradunt audiisse, vel Pamphilum Platonicum (*f*) in Samo versatum. Ex Antiquioribus Philosophis

(*a*) Laert. X. 14. ex Apollodoro.
(*b*) Id. 2. & 14.
(*c*) Laert. X. 8. 13. 14. Sextus initio libror. contra Math.
(*d*) Euseb. XIV. præparat. p 768. Laert. X. 13. ex Demetrio Magnesio.
(*e*) Laert ibid. ex Apollodoro.
(*f*) Laert. X. 14.

phis plurimum tribuit Anaxagoræ & Archelao. Leucippi ne meminit quidem, nec ipſe nec Hermachus. (g) Adoleſcentiam partim Sami partim Tei exegit, mox verſatus Colophone, Mytilenæ, Lampſaci: denique Athenas reverſus anno ætatis 36. cum ibi per aliquod tempus eſſet commoratus, hortum peramœnum in urbe ipſa ſibi comparavit in eoq; familiares quos habuit plurimos docuit. In dictione maxime ſtuduit perſpicuitati & proprietati verborum: (h) vitam ſobriam egiſſe etiam ab adverſariis conceditur, neque Cicero dubitavit de Epicuri ſchola ſcribere II. 25. de fin. *ut ceteri exiſtimantur dicere melius quam facere, ſic hi mihi videntur facere melius quam dicere.* Bodinus in Colloquio Heptaplomere MS. lib. 1. *Multos Deorum contemtores, plures etiam qui nihil à beluis niſi figura differrent, Epicureum tamen adhuc reperi neminem, i. e. qui Deos nulla præmiorum ſpe religioſe coleret, qui frugaliſſime ac temperatiſſime viveret, qui continentiam, juſtitiam, fidem, morum integritatem ut Epicurus amplexaretur, mortales tamen animos crederet, nec ullum ab immortali Deo negotium cuiquam impendere arbitraretur, qui denique ſummum hominis extremumque bonum non in corporeis voluptatibus, ſed in animi excelſi tranquillitate ſerena collocaret.* Inter dogmata ipſius fuere haud dubie non impia modo, ut qui præmia & pœnas & omnẽ removeret religionem Numinis, ſed etiam abſurda ut (præter illa ipſa quæ jam dixi) quod negaret fines rerum intentos, oculum v. g. factum ad videndum, aurem ad audiendum; ſed caſu illa opinabatur quia ad hoc apta coaluiſſent, videre & audire, quo nihil mihi videtur dici poſſe ineptius. Denique dogmata ejus quoque fuere ita comparata, ut maxima voluptate homines probos privaret conſcientia ac providentia Dei, & in rebus adverſis præſens atque maximum eriperet ſolatium, quod ex Dei voluntate & auxilio percipitur, ut pulchre monuit Plútarchus libro quod non poſſit ſvaviter vivi ſecundum Epicurum. Alioqui non abnuerim per inimicos multa ipſi fuiſſe & ejus ſcholæ impacta per calumniam, quæ è veteribus Laertius, è recentioribus præcipue diligenter diluit Gaſſendus. Præter eundem Gaſſendum T. 5. Opp. & reliquos eruditos Laertii ac Lucretii interpretes, de Vita ac Philoſophia Epicuri conſuli poſſunt Jacobus Rondellus Libro de vita & moribus Epicuri. Amſt. 1694. 12. & Bælius in Lexico, T. 2

Obiit Ol. CXXVII. 2. ætatis 72. Archonte Pitharato (i) ſtatuis in patria

ſed

(g) Laert. X. 12. 13.
(h) id. 13. Gaſſend. VIII. 7. de vita & moribus Epicuri.
(i) Cic. de fato c. 9.

æneis ſed multo magis decoratus longa (*k*) diſcipulorum ac frequenti ſucceſſione, qui memoriam ejus velut Dei cujusdam coluere, & natalem ejus celebravere (*l*) annua ſolenni die decima vel ſeptima Gamelionis, & viceſimo cujusque menſis die in ejus & Metrodori memoriam frequentarent epulas, unde dicti εἰκαδισταί. *Vultus Epicuri per cubicula geſtant, ac circumferunt ſecum*, inquit Plinius XXXV. 2. Effigiem ejusmodi è veteri gemma poſt Gaſſendum exhibet Laertii præclara editio Wetſteniana, & Gronovius T. 2. Antiqu. Græc. tabula 96.

II. Scripta hujus Philoſophi fuere ultra volumina trecenta teſte Laertio X. 26. neque placuit Epicuro aliena teſtimonia libris ſuis inſerere, ut contra frequentiſſime fecit æmulus πολυγραφίας ejus Chryſippus: ſed integra ſuis verbis ac ſententiis implevit. Nihil ex ejus ſcriptis tulit ætatem, exceptis paucis quæ ſervavit Laertius, & Petrus imprimis Gaſſendus illuſtravit, quem de ſcriptis Epicuri conſules in ejus vita lib. I. cap. IX. X. Adjecit etiam pleraque Græce Lucretio ſuo Giſanius.

1. *Teſtamentum.* X. 16. - 22. adde Gaſſend. lib. 2. c. 1
2. *Epiſtola ad Herodotum.* X. 35 - 83. de principiis naturalibus.
3. *Epiſtola ad Pythoclem.* X. 84 - 116. de meteoris.
4. *Epiſtola ad Menœceum* X. 122 - 135. de vita inſtituenda.
5. *Epiſtola ad Idomeneum.* X. 22. quæ latine etiam exſtat apud Cic. 2. de fin.
6. Κύριαι δόξαι. Laert. X. 139 - 144.

Alia ejus ſcripta non pauca memorantur præter hæc quæ exſtant, & quibus aſteriſcum deinceps præfixi:

Περὶ αἱρέσεων Laert. X. 27. & 136. ubi eſt περὶ αἱρέσεων καὶ φυγῆς.
Ἀναξιμένης Laert. X. 28.
Ἀντίδωρος, β'. Laert. X. 28.
Ἀριστόβουλος Laert. X. 28.
περὶ ἀτόμων καὶ κενοῦ Laert. X. 27. Cleomedes allegat Epicurum ἐν ταῖς τῶν ὅλων ἀρχαῖς quod Gaſſendo idem opus videtur.
περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ γωνίας Laert. X. 28.

(*k*) Laert. X. 9. Suid in Ἐπίκουρος, Jonſius lib. 1. c. 20.
(l) Athen. VII. p. 298. Plin. XXXV. 2. Cic. 2. de fin. Laert. X. 18.

περὶ ἀφῆς. Laert. x. 28. de atomorum tangibilitate corporumve: tangere enim & tangi nisi corpus nulla potest res, ut ex Epicuri mente scripsit Lucretius.

περὶ βασιλείας. Laert. x. 28. Plutarch. quod non possit svaviter vivi secundum Epicurum p. 1095. D

περὶ βίων sive βιωτικῶν, δ'. Laert. x. 27. & 119. 136.

Διαπορίαι Laert. x. 119. Plutarch. p. 1095. C. πρὸς τοὺς μεγαρικούς. Laert. x. 27.

περὶ δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν Laert. x. 28.

περὶ δικαιοπραγίας Laert. x. 28.

περὶ δώρων καὶ χάριτος Laert. x. 28. in hoc libro docuit teste Sexto Empirico I. contra Math. p. 11. ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῖς σοφοῖς μανθάνειν γράμματα.

περὶ εἰδώλων Laert. x. 28.

περὶ εἱμαρμένης Laert. x. 28.

Ἐπιστολαί. Laert. x. 28.

ad Anaxarchum Plutarch. p. 1117. contra Colotem.

ad Aristobulum (Aristodemum) Laert. VII. 9.

περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων Aristocles apud Euseb. XV. 2. præparat. Athenæus VIII. p. 354. Respicit & Laert. in Protag. IX. 53.

ad Eurydicum. Laert. x. 13.

ad Hermachum. Athen. XIII. p. 588. Cic. 2. de fin.

* *ad Herodotum* Laert. x. 29. 30. 35.

* *ad Idomeneum* Laert. x. 22. Seneca Epist. 22. Apostol. XVI. 95. proverb.

ad Leontium Laert. x. 5. 6.

* *ad Menœceum* Laert. x. 29. 122.

ad Polyænum Seneca. Epist. 18.

* *ad Pythoclem* Laert. x. 5. 6. 29. 84. Hesych. Illustr. in Ἐπίκουρος.

ad Philosophos Mytilenæos πρὸς τοὺς ἐν Μυτιλήνῃ φιλοσόφους Laert. x. 6. 136. Sextus Empir. p. 2. adversus Math.

Ἐπιτομὴ τῶν πρὸς τοὺς φυσικούς. Laert. x. 27.

Ἐπιτομὴ μεγάλη. Laert. x. 39. 40. 73. μικρὰ ἐπιτομή. id 85. 135. ad Herodotum. Haud diversa ut videtur ab Epistola quæ exstat.

περὶ ἔρωτος Laert. x. 27.

Εὐρύλοχος Laert. x. 28.

Ἡγησιάναξ. infra περὶ ὁσιότητος.

περὶ ἡδονῆς de *Voluptate* Cic. 3. Tusc.

πρὸς

πρὸς Θεόφραστον librum 2. Plutarch. p. 1110. contra Colotem.
Καλλιστόλας Laert. x. 28.
Κανὼν ἢ περὶ κριτηρίου Laert. x. 27. & 14. 30. 31. Damoxenus Comicus ap. Athenæum III. p. 102. *de regula & judicio* Cic. 1. nat. Deor. ubi *cæleste volumen* dicitur.
ἐν τῇ ιβ' περὶ κόσμου. Laert. X. 74. nisi intelligitur liber XII. περὶ φύσεως.
* Κύριαι δόξαι Laert. x. 27. & 29. *maximæ ratæ.* Cic. 2. de fin. *selectæ brevesque sententiæ* id. 1. nat. Deor. quæ Sexto Empirico λέξεις ῥηταί, ut observat Gassendus quem vide T. V. Opp. p. 180.
πρὸς τοὺς Μεγαρικοὺς διαπορίαι Laert. x. 27.
πρὸς Μητρόδωρον Laert. x. 28.
Μητρόδωρος, έ. Laert. x. 28. ἐν πρώτῳ Μητροδώρῳ id. 23.
πρὸς Μίθρην Laert. x. 28. περὶ νόσων δόξαι.
περὶ Μουσικῆς Laert. x. 28.
Νεοκλῆς πρὸς Θεμίστην Laert. x. 28.
Περὶ νόσων δόξαι Laert. x. 28.
περὶ τοῦ ὁρᾶν Laert. x. 28.
περὶ ὁσιότητος ἢ Ἡγησιάναξ Laert. x. 27. Cic. 2. de nat. Deor. *At etiam de sanctitate & de pietate adversus Deos, libros scripsit.*
περὶ παθῶν δόξαι Laert. x. 28.
Πολυμήδης Laert. x. 28.
προβλήματα Φυσικά. Videtur memorare Laertius & Plutarch. Utrum tanquam distinctum opus, dubito.
Προγνωστικόν Laert. x. 28.
προτρεπτικός Laert. x. 28.
περὶ Ῥητορικῆς Laert. x. 13. & Schol. Hermogenis, cujus locum produxit Meursius in Bibl. Attica.
Στοιχειώσεων liber XII. Laert. x. 44.
Συμπόσιον Laert. x. 28. & 119. perstringit Athenæus V. p. 186. 187. Meminit Plutarch. III. 5. sympos. & lib. 1. c. 1.
περὶ τέλους *de finibus bonorum ac malorum* Cic. Laert. x. 6. 27. 130. Athen. VII. p. 280. XII 546. Plutarch. p. 1091. Hesych. Illustr.
De summo bono Cic. 3. Tusc.
πρὸς Τιμοκράτην Laert. x. 28.
Τιμοκράτης γ'. Laert. x. 28. & 23.
περὶ Φαντασίας Laert. x. 28.
περὶ Φύσεως, λζ'. Laert. x. 27. & 7. & 30. 39. 40. 73. 74. 91. 96. 119. Galen. in 1. Hippocr. de nat. hum.

περὶ φυτῶν Laert. X. 27. licet Gassendus pro duobus librorum titulis περὶ αἱρέσεων & περὶ φυτῶν legit junctim περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν.

Χαιρέδημος ἢ περὶ θεῶν Laert. X.27.

III. *Catalogus* * *Epicureorum.*

Agathobulus. Meminit Plutarchus lib. non svaviter vivi sec. Epicurum p. 1089.

T. Albutius Cic. 1. nat. Deor. & 5. Tusc.

Alcæus qui Roma cum aliis Epicureis pulsus est Anno U. C. 581. teste Athenæo XII. p. 147. & Æliano IX. 12. Var.

Alexander Epicureus à Plutarcho colloquens inducitur II. 3. sympos.

C. Amafanius sive *Amafinius.* Cic. 1. Acad. & 4. Tusc. Cassius Epist. ad Cic. XV. 19.

Amynomachus Philocratis F. Laert. x. 16. 17. Cicero 2. de fin.

Pompilius Andronicus. Sveton de Grammaticis c. 8.

Antidorus. Vide infra in *Autodoro.*

Apelles cujus meminit Plutarchus f. 1094. de non svaviter vivendo sec. Epicurum.

Apollodorus Epicureus. Laert. x. 13. κηποτύραννος dictus, quadringentorum amplius voluminum scriptor. id. 25. Ejus librum 1. de vita Epicuri laudat Laertius x. 2. Epicuri servus decem ab eo minis emtus id. 10.

Aristion, Atheniensis. Appian. Mithridatic. p. 189.

Aristobulus, Chæredemus, & Neocles tres Epicuri fratres quos cum eo Philosophatos refert Laertius x. 3. Aristobuli meminit Plutarch. pag. 1103.

Artemidorum num Epicureis addat è Senecæ VIII. 13. quæst. nat. dubitat Gassendus T. V. p. 190.

Asclepiades Bithynus Medicus. Galen. de Theriaca ad Pison. c. XI. T. 2. pag. 462.

Athenæus Epicuri discipulus. Laert. x. 22. ejus in Epicurum Epigramma Laert. x. 12.

Au-

* Plerosque horum notaverat Gassendus de vita & moribus Epicuri lib. 1. c. 8. lib. 2. c. 6. & lib. 3. c. 5. Leonhardus Cozzandus Brixianus de Magisterio antiquor. Philosophorum libro VI. Genev. 1684. 12.

Ausonius Burdegalensis præter rem ut existimo Epicureis adscribitur.

Avtodorus Epicureus. Laert. V. 92. forte leg. Antidorus cujus nomine librum Epicurus inscripsit. id. x. 28.

T. Pomponium Atticum tanquam deditum Epicuro insectari quidam solebant, ut ipse ait apud Cic. 1. de finibus, certe audivit Zenonem ac Phædrum Epicureos. Vide tamen Jonsium p. 212.

Basilides successor Dionysii. Laert. x 25.

L. Thorius Balbus Lanuvinus. Cic. 2. de fin.

Aufidius Bassus. Vide Senecam Epist. xxx.

Boethus Geometra, Epicureus, à Plutarcho colloquens inducitur in Symposiacis. Mentio ejusdem lib. de Pythiæ Orac.

Callistolas, cujus nomen libro præfixit Epicurus. Laert. x. 28.

C. Cassius Cæsaris interfector de quo Cic. & Plutarch. Cassii ad Cic. Epistolæ quædam adhuc exstant, ut illa xv. 19.

Catius Insuber Cic. Epist. ad famil. xv. 16. & 19. Horat. II. sat. 4. Quintil. x. 1.

Celsi duo Epicurei. Origenes lib. 1. p. 8. δύο δὲ παρειλήφαμεν Κέλσους γεγονέναι Ἐπικουρείους. Τὸν μὲν πρότερον κατὰ Νέρωνα, τοῦτον δὲ μετὰ Ἀδριανὸν καὶ κατωτέρω. Hic posterior diu post Adrianum clarus (confer Clariss. Dodvvell ad Irenæum p. 32. seq. & 500. seq.) is ipse est qui contra Judæos & Christianos scripsit librum sub titulo quem ab Antiphonte mutuatus est λόγου ἀληθοῦς, quemque egregio opere, quod exstat, confutavit Origenes testatus eum in hoc Epicureismum dissimulasse pag. 141. 163. 200. Eidem Celso Lucianus suum inscripsit Pseudomantem, in quo libros illius κατὰ Μάγων extollit, eosdem denotans quos Origenes I. p. 53. vocat βιβλία πλείονα κατὰ μαγείαν, ut observatum Guil. Spencero in notis ad Orig. quem si placet vide. Ad antiquiorem ut existimo Celsum Epistola Metrodori memoratur Galeno de libris propr. T. 4. p. 368.

L. Cestius Pius, Rhetor de quo multa ap. Senecam in Controversiar. libris.

Charedemus. Supra in *Aristobulo*. Hujus nomine librum proscripsit Epicurus quo disputabat de Diis. vide Laert. x. 27.

Cleon cujus meminit Epicurus Epist. ad Pythoclem. Laert. x. 84.

Colotes cujus librum Ptolemæo Regi inscriptum περὶ τοῦ ὅτι κατὰ τὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα οὐδὲ ζῆν, duobus scriptis explosit & confutavit Plutarchus quem vide p. 1107. & 1086. Idem p. 1117. refert Colotem

cum Epicurum de natura rerum differentem audivisset, ad genua ejus protinus accidisse atq; in disciplinam ei se dedisse, quod Epicurus ipse in literas referre non dubitavit, qui hunc Colotem per ὑποκορισμὸν vocavit Κολωτάραν vel Κολωτάριον. Adde p. 1100.

Damis. Lucian. in Jove Tragœdo.

Demarchus. Ambros. x. Epist. 82. ad Vercellensem Eccles. (al. III. 25.) *Clamat ergo ille* (Epicurus in Epist. ad Menœceum) *sicut Demarchus asserit quia non potationes neque comessationes nec filiorum soboles nec fœminarum copulæ nec piscium copia aliorumque hujusmodi quæ splendido usui parantur, suavem vitam faciunt, sed sobria disputatio.*

Demetrius Laco Epicureus Protarchi discipulus, Laert. x. 26. Strabo, Sextus Empir.

Democrates Epicuri plagiarius. Plutarch. p. 1100. de non suaviter vivendo sec. Epicurum.

Demophilus ex Plutarch. Phocione p. 759. quemadmodum & *Democritus* nescio quis junior male Epicureis adscribuntur.

Diocles cujus tertium ἐπιδρομῆς laudat Laertius x. 11. allegat. & 12.

Diodorus de quo legendus Seneca c. 19. de vita beata: Hic est qui cum sibi gulam præsecturus esset, exclamavit: *Vixi, & quem dederas cursum fortuna peregi.* Perinde ac si præscindere telam idem esset absolvere.

Diogenem Laertium Epicureis passim accenseri video, adeo ut Sam. Parkerus vir egregius sed in Epicureismo & Atheismo impingendo facilior Laertium appellet virum mediocris judicii, & Epicureæ sectæ immodice addictum. lib. de Deo p. 39. Argumenta tamen quibus permoti hoc faciunt viri docti, ni fallor, non sunt omni exceptione majora, ut infra lib IV. ostendo.

Diogenes è Seleucia Babyloniæ, usus gratia Alexandri illius qui Antiochi Epiphanis filius subdititius. Athen V. pag. 211. ubi plura de eo ejusque in Lysiodum fœminam amoribus & quod ab Antiocho Antiochi successore sit ob linguæ petulantiam interfectus.

Diogenes Tarsensis ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχολὰς συγγράψας. Laert. X. 26. dogmatum etiam moralium Epitomen scripsit. id. forte Demetrii Laconis discipulus, ex suspicione Gassendi II. 6. de vita Epicuri.

Dionysius Polystrati successor. Laert. X. 25. Ipsi successit Basilides.

Dositheus ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. f. 1101. de vita insvavi sec. Epicur.

Epi-

Epicurus Metrodori F. Laert. X. 19. alter Leontis & Themistæ F. id. 26. ubi & alii duo Epicuri Magnesius & alter pugil memorantur.

Eucratides Pisidami F. Rhodius Vet. Inscriptio apud Gruterum, Fulv Ursinum p. 72. elog. & Meursium in Rhodo c. 9. Gassendum II. 6. de vita Epicuri.

Eurydicus ad quem Epicuri Epistolam memorat Laert. X. 13.

Gabinius de quo Gassendus III. 5. de vita Epicuri accipit hæc Ciceronis pro P. Sextio c. 10. quæ de Pisone videntur intelligenda: *Laudat homo doctus Philosophos nescio quos &c.*

M. Fabius Gallus ad quem Cicero VII. 26. ad famil.

Hegesianax cujus nomini librum περὶ ὁσιότητος inscripsit Epicurus Laert. X. 27. mortem luxit in Epistolis apud Plutarch. f. 1101. 2. adversus Colot.

Hermachus Agemarchi filius Mytilenæus Epicuri successor cum eodem συγκαταγεγηρακὼς ἐν φιλοσοφίᾳ. Laert. X. 10. & 15. ubi & Epistolæ ejus memorantur. Præter domum in Epicuri testamento & libros omnes, (id. 21.) Hortus ei assignatus Athenis, ut in eo ipse cum suis & post eum alii διάδοχοι Philosophiæ operam darent id. 17. Vide & 24. seq. ubi hæc ipsius scripta quæ vocat pulcherrima referuntur: Ἐπιστολικά, περὶ Ἐμπεδοκλέους κβ΄. περὶ τῶν μαθημάτων, πρὸς Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην. Successor ejus fuit Polystratus.

Hermocles. Theodor. Prodromus in Amarantho.

Hermodorus. Lucian. Icaromenippo.

Hermon. Lucian. Convivio seu Lapithis.

Herodotus inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata ipso superstite illustrarunt. Laert. X. 5.

Q. Horatius Flaccus Romanæ Lyræ princeps de seipso ita lib. I. Epist. IV. ad Albium Tibullum:

Me pingvem & nitidum bene curata cute vises
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

Idomeneus Lampsacenus ad quem scripsit Epicurus Laert. x. 21. Plutarch. p. 1127. contra Colotem. Ejus assentator Epicurus dicitur apud Athenæum VII. p. 279. adde Laert. x. 5. 25. & 23. ubi uxor ejus traditur Batis Epicuri soror.

Leo sive *Leonteus* Lampsacenus Themistæ maritus Laert. x. 5. & 25. pater filii

lii cui & ipsi Epicuro nomen. id. 26. *εἷς τ᾽ ἐπ᾽ ἄκρον Ἐπικούρου μαθητῶν* Plutarch. contra Colotem p. 1108.

Hippoclides & Polystratus Philosophi, *eodem die nati, ejusdem præceptoris Epicuri sectam secuti, patrimonii etiam possidendi alendæque Scholæ communione conjuncti, eodemque momento temporis ultima senectute extincti* Valer. Max lib. 1. c. 8.

Idomeneus Lampsacenus ad quem scripsit Epicurus. Seneca Epist. 11. *quis Idomenea nosset, nisi Epicurus illum suis literis incidisset?*

Lepidus Amastrianus. Lucian in Pseudomante. T. 1. p. 763.

Lucianus τῆς Ἐπικούρου αἱρέσεως fuisse notatur à Græco scholiaste ad Pseudomantem & ipse se talem passim prodit Samosatensis.

Lucilius ad quem Seneca Epistolas scripsit, sæpius eas ideo quod ad Epicureum scriberet Epicuri vocibus obsignans.

T. Lucretius Carus, qui eleganti ac sublimi simplicitate dogmata Epicuri primus explicuit latino carmine quod exstat & post alios illustratum est egregie ab infelici Thoma Creech, quin in hoc non dissimilis fuit Lucretio, Diodoro & aliis hujus sectæ non paucis, quod sibi manus intulit.

Lycon. infra in *Mus.*

Lycophron ad quem scripsit Leonteus teste Plutarcho nescio an Epicureis accenseri debeat.

Lysias Tarsensis Athen. V. p. 214. apud quem obiit Hermachus. Laert. x. fuit & *Lysiades* Phædri Epicurei filius.

M. Valerius Martialis Epicureis accensetur à Boxhornio in Pliuii jun. vita, cui assentitur Cozzandus & fidem faciunt multa Epigrammatum ejus loca.

Memmius cui Lucretius libros suos dedicavit.

Metrodorus Lampsacenus Epicuri discipulus Laert. x. 22. seq. & alter prope Epicurus ut ait Cicero. Meminit præter Strabonem & alios etiam Athen. VII. p. 279. seq. Epicuro prior obiit vide Laert. X. 18. 23. & Gassendum de vita Epicuri lib. 1. cap. 8.

Laudat Metrodorum ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, Plutarchus p. 1127. seq. contra Colotem. ἐν τοῖς πρὸς τοὺς σοφιστάς (libros novem Laert.) Plutarchus p. 1091. quod non svaviter possit vivi secundum Epicurum. ἐν τοῖς περὶ ποιητῶν. id. p. 1094.

Πρὸς Τίμαρχον. id. contra Colot. ἐν τῷ περὶ τοῦ μείζονα εἶναι τὴν παρ᾽ ἡμᾶς αἰτίαν

πρὸς

πρὸς εὐδαιμονίαν τ̃ ἐκ τ̃ πραγμάτων. Clemens Alex. 2. Strom. p. 417.

Alia ejus ſcripta apud Laert. x. 24.

Περὶ αἰϛθήσεων.

πρὸς Δημόκριτον.

πρὸς τοὺς Διαλεκτικοὺς

περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀῤῥωϛίας.

περὶ εὐγενείας.

πρὸς τοὺς ἰατρούς.

περὶ μεγαλοψυχίας.

περὶ τῆς μεταβολῆς

περὶ πλούτου

περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας.

πρὸς Τιμοκράτην.

Metrodorus Stratonicenſis ab Epicuro ad Carneadem ſe contulit. Laert. X. 9. τάχα βαρυνθεὶς ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτοῦ χρηϛότησιν *forte quod innumeris beneficiis ab eo* (Carneade) *cumulatus eſſet.* Ut Laertii locum explicat Monnojus apud Clariſſ. Bælium in Lexico T. 2. p. 1130. edit. ſecundæ. De aliis Metrodoris Jonſius lib. 1. c. 20.

Mithras Syrus cui auxilio occurrit Metrodorus. Vide Plutarch. p. 1126. contra Colotem & p. 1097. Ad hunc Epicurus περὶ νόσων δόξας ſcripſit. Laert. x. 28.

Mus Epicuri ſervus, cum eo philoſophatus. Laert. x 3. 10. Gell. lib. 1. c. 12. Macrob. 1. Sat. c. 11. teſtamento ejus dimiſſus liber cum Nicia & Lycone. id. 2'.

Neocles Epicuri frater. Meminit Plutarchus non ſvaviter vivi ſec. Epicurum p. 1089. & 1097. 1100. Vide ſupra in Ariſtobulo. Scripſit de ſecta ſua (i. e. Epicurea) teſte Suida. Vide Gaſſendum de vita Epicuri lib. 1. c. 8. ubi obſervat hujus quoque Neoclis eſſe illud λάθε βιώσας quod ſingulari libro impugnat Plutarchus.

Nicanor. Laert. x. 20.

Nicias. Supra in *Mus.*

Aurelius Opilius Sveton. de Grammaticis c. 6.

C. Sergius *Orata.* infra in *Poſtumius.* Cic. 3. Offic. Plin. IX. 54. Hiſt. Valerius Max. IX. 1. Macrob. III. Sat.

Orion. Laert. x. 26.

Panſa de quo Cic. in Epiſtolis & Caſſius xv. 19.

L. Papirius Pætus de quo idem Cic.

Patron Epicureus Ciceronis æqualis qui eum Memmio commendat XIII. 1. ad famil.

T. Petronius Arbiter, de quo dixi in Bibl. latina.

Phædrus Atheniensis à Cicerone & Attico frequentatus. Mentio ejus XIII. 1. ad famil. & in quinta Philippica, & in libris de natura Deor. ac de finibus.

Philiscus Ælian. IX. 12. Var.

Philodemus Gadarensis (Strabo XVI. pag. 759.) Epicureus Ciceronis ætate nobilissimus (Asconius ad Orat. in Pisonem cap. 28.) cujus poemata elegantia & arguta sed lasciva olim ferebantur, è quibus supersunt hodie Epigrammata quædam Græca in Anthologia. Aliud edidit Heinsius de Satira Horat. pag 136. emendavit Sam. Petitus lib. 1. Obs. c. 9. Ejus librum decimum τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως allegat Laertius x. 3. Meminit hujus Philodemi idem 24. & Horatius 1. Satir. 2. v. 121. ubi vide Vet. commentatorem & Menag. p. 446. ad Laert. Alius Philodemus sive Philodamus Opuntius de quo Cic. in Verrinis.

Philomarus (in quibusd. editt. *Philuminaris*) Epicuri sectator in Epitomis laudatur ab Ambrosio lib. x. Epist. 82. ad Vercellensem Ecclesiam (al. III. 25.) sed Philodemi nomen reponendum monet Menagius ad Laertii X. 3.

L. Pisonem, barbarum Epicurum vocat Cicero Orat. in Pison. c. 9. & c. 16. *Confer nunc Epicure noster ex hara producte, non ex schola* &c. Iterum c. 38. duos Epicureos vocat T. Albutium & L. Pisonem.

Plato Sardianus. Cic. 1. ad. Q. fratrem Epist. 2.

Pollius Felix Surrentinus. Statius II. 2. silvar. v. 113.

Polyænus Athenodori F. Lampsacenus. Laert. x 24. quem secum in Convivio disputantem induxit Epicurus teste Plutarcho contra Colotem p. 1109. Meminit ejusdem pag. 1098. Obiit ante Epicurum. Vide Laert. x. 18. magnus Mathematicus Ciceroni 4. Acad. quæst.

Polymedes sub cujus nomine librum scripsit Epicurus. Laert. x. 28.

Postumius quem Epicureis aliis jungit Cicero 2. de fin. c. 22. *quid affert cur Thorius, Postumius, cur Chius, cur omnium Magister Orata non jucundissime vixerit?*

Polystratus Hermachi successor. Laert. x. 25. Ipsi successit Dionysius. De hoc Polystrato supra in Hippoclide.

Pro-

Protarchus Laert. X. 26. Bargyleites quem Basilidi successisse suspicatur Gassendus lib. 2. de vita Epicuri c. 6. Meminit Strabo, XIV. p. 658.

Sex. Aurelius Propertius sit ne Epicureis accensendus, minime constat è III. 20. 26. ubi elegantissimus Broukhusius legit: *aut hortis, dux Epicure, tuis:* pro quo alii: *docte Epicure.*

Ptolemæi Alexandrini duo, unus Melas alter Leucus cognomento. Laert. x. 25.

Pudentianus. Galen. T. IV. p. 368.

Pyrson ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. p. 1101.

Pythocles cujus meminit Plutarchus p. 1124. contra Colotem, & p. 1094. quod non liceat svav. vivere sec. Epicurum. Laert. x. 5. & 6. Epicuri ad eum Epistolas commemorat.

Sandes Lampsacenus. Laert. x. 22.

L. Saufejus qui cum Attico Philosophiæ studio ductus per plures annos habitavit teste Nepote.

Siron Serv. ad Eclog. 6. Ciceroni in Epistolis & 2. de fin. Syron vel Scyron.

Statillius de quo Plutarch. in Catone minore & Bruto. Dubitat Gassendus II. 6. de vita Epicuri idem ne sit cum Statilio Facco cujus Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

Timocrates ad quem scribit Metrodorus apud eundem Plutarch. p. 1125. Metrodori scilicet frater. id. pag. 1098. 1126. Laert. X. 6. Inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata illustrarunt. id. 4. Epicuri heres. id. 16. seq. Cic. 2. de fin.

Timarchus ad quem scripsit Metrodorus apud Plutarchum contra Colotem p. 1117.

L. Manlius Torquatus quem Cicero colloqvutorem inducit libris de finibus.

Cajus Matrinus Valens. Vet. Inscript. apud Sponium p. 128. Misc.

L. Varus Cæsaris amicus de quo è Quintiliano Gassendus II. 6.

Quintilius Varus qui docente Sirone sectam Epicuream didicit teste Serv. in Eclog. 6. Necem ejus luget Horatius I. Od. 24.

C. Vellejus Senator cui Cicero collocutoris partes tribuit in libris de natura Deorum.

Verrius Pæti & Attici familiaris. Cic.

P. Virgilius Poetarum latinorũ princeps, qui in Epicuri hortulo Philosophiã edoctum se innuit sub initium poematis cui titulus Ciris. Cum

Varo

Varo edoctum à Sirone notat Servius ad Eclog. VI. atque Virgilius ipse in Epigramm. *Magni petentes docta dicta Scironis.*

Xenoclem Plutarchi fratrem fuisse Epicureum suspicor è lib. 2. sympos. quæst. 2.

Zeno Sidonius, καὶ νοῆσαι καὶ ἑρμηνεῦσαι σαφής. Laert. VII. 35. Apollodori auditor, πολύγραφος ἀνήρ. id. x. 25.

Zeno Epicureus à Cicerone & Attico frequentatus, quem principem Epicureorum (suæ scil. ætatis) vocat Tullius 1. de nat. Deor. confer V. 11. Attic. Diversus hic & junior mihi videtur Zenone superiore qui Apollodorum audivit, Epicuro non multo juniorem: licet eosdem facit doctiss. Jonsius, ubi quindecim Zenones recenset lib. 2. cap. 1.

Zenobius contra quem scripsit Alex. Aphrodiseus teste Simplicio in III. Phys. comm. 49

Zopyrus Medicus εὖ μάλα τοῖς Ἐπικούρου λόγοις ἐνωμιληκώς, Plutarchi æqualis III. 6. sympos.

*
* *

Batis Epicuri soror, uxor Idomenei. Laert. x. 23.

Leontium ab Epicuro & Metrodoro amata Laert. x. 4. 5. 6. 23. perinde ut *Marmarium, Hedia, Erotium & Nicidium.* (Plutarcho p. 1097. de non suaviter vivendo Νικήδιον ubi & Βοΐδιον nominat) id 7. Contra Theophrastum scripsit Leontium sermone scito & Attico. Cic. 1. de nat. Deor. & Plin. hist. nat. præf. Confer Menagium in mulierum Philosopharum historia & ad Laert. p. 446. seq. Leontium hanc Metrodori legitimam uxorem fuisse & falsa quæ de illa tanquam meretrice feruntur, contendit Gassendus in Epist. T. VI. Opp. p. 128. Filiam ejus *Danaen* Sophronis præfecti Ephesi amasiam memorat Athenæus.

Phædrium Epicuri serva, manumissa ejus testamento. Laert. x. 21.

Philænis Samia, in quam Dioscoridis Epigramma qua famam de insana libidine propellere ab ipsa conatur, edidit Illustris Spanhemius de usu numismatum diss. IX. p. 764. Confer etiam Clariss. Fleetvvodi inscriptionum antiquarum syllogen pag. 338. seq. qui postremos binos versus ita interpretatur: *At illius quidem nomen exspuet sive abolebit* (ἀναπτύσαι) *tempus, mea autem ossa, postquam famam iniquam à me amolita sum;* πρηΰ θείη, *placide quiescant.* The-

Themista Zoili filia Leontei Lampſaceni uxor. Laert. X. 5. Cicero in Piſon. c. 26. Clemens Alex. Lactant. &c.

Thophila Martial. VII. 68.

IV. *De Philoſophis Cyrenaicis* qui & ἡδονικοί.

Epicureis merito à me ſubjunguntur CYRENAICI, *ἐκ μιᾶς οἰνοχόης Ἐπικούρῳ πεπωκότες, ex eodem cum Epicuro poti poculo,* ut loquitur Plutarchus p. 1089. de non ſvav. vivendo ſec. Epicurum. Paſſim quoque cum Epicureis videas conjugi, quia & ipſi in voluptate ajebant ſummum boni conſiſtere. Hieron. in Eccleſiaſtæ IX. *Et hæc inquiunt, aliquis loquatur Epicurus & Ariſtippus, & Cyrenaici, & ceteræ pecudes Philoſophorum.* Auctor hujus ſectæ Epicuro antiquior & ad aſotiam projector fuit *Ariſtippus* Socratis diſcipulus, de quo vide ſi placet Suidam & Euſebium XIV. præparat. p. 763. ſeq. ac quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 33. Ariſtippo ſucceſſit *Arete* filia, Huic filius *μητροδίδακτος Ariſtippus.*

Ex Cyrenaica ſecta deinceps prodiere *Theodorii*, à *Theodoro* Atheo qui Ariſtippi *μητροδιδάκτου* diſcipulus fuit. Laert. II. 85. 86.

Habuit præterea & alios diſcipulos major Ariſtippus, ut *Synallum* * (niſi pro Συνάλλος cum Menagio, ut ſane videtur, legendum σὺν ἄλλοις) cujus meminit Euſebius XIV. præparat. p. 764. & *Antipatrum* Cyrenæum Laert. II. 86. quem oculis captum fuiſſe Cicero ſcribit. 1. Tuſc. tum *Æthiopem* ex Ptolemaide, Laert. ibid. *Ariſtotelem* quoque Cyrenaicum qui de poetica ſcripſerit refert Laert. V. 35.

Antipatri diſcipulus fuit *Epitimedes* Cyrenæus, Epitimedis *Parabates*, Paræbatæ *Hegeſias* Piſithanatus, à quo *Hegeſiaci* teſte Laertio II. 85. dicti, & *Anniceris* à quo *Annicerii*, ut eidem Laertio traditum. Confer quæ de Anniceri Laertius III. 19. & Ælianus II. 27. Var. ac de univerſa Cyrenaicorum ſchola præclarus Voſſius libro de Philoſophorum ſectis cap. IX.

Mneſiſtratios cum Cyrenaicis & Epicureis conſpirare notavit è Poſidonio Athenæus VII. p. 279.

V. *De Pyrrhone & Scepticis.*

Pyrrho Eleus Anaxarchi diſcipulus Epicurum ætate paulo anteceſſit, pictor primum, deinde in Democriti cum incidiſſet libros, Philo-

* Fuit etiam *Metallus* quidam præter Schthyæ Dialectici.

ſophiæ operatus præceptore Dryſone Stilponis F. ſive ut Jonſius p. 191. malit Bryſone. Laert. IX. 61. ſeq. Varia deinde itinera adiit ſapientiæ cauſa, relictis vero præceptoris & quorumcunque Dogmaticorum placitis nihil prorſus certo ſciri poſſe, in utramque partem de omnibus diſputando contendit, neque tamen hoc docuit tanquam plane certiſſimum, neque in vita communi Scepticum ſe geſſit, ut è variis Laertii Sextique locis conſtat. Nihil ſcriptum reliquit, teſte rurſus Laertio IX. 102. & Ariſtocle apud Euſebium XIV. præparat. p. 758. & 763. ubi emendandus eruditus interpres, nam verba χρηστὸν μὲν οὐδὲν οὔτε εὗρεν οὔτε ἔγραψε, non ſignificant Pyrrhonem in Democriti libris nihil boni reperiſſe, ſed ipſum lectis Democriti libris per ſe nihil neque inveniſſe neque ſcripſiſſe præclari.

E vita deceſſit propemodum nonagenarius Laert. IX. 62. quo anno vel qua Olympiade non reperi annotatum. Diſcipuli ejus fuere Timon, Hecatæus, Eurylochus, Nauſiphanes aliique. Vitam Pyrrhonis Timonisque ſcripſerat Antigonus Caryſtius (in opere quo & aliorum Philoſophorum vitas fuit perſecutus) teſte Ariſtocle apud Euſebium XIV. p. 762. ſeq. Sectatores ejus non modo Pyrrhonii ſed etiam à Philoſophandi ratione dicti *Aporetici, Sceptici, Ephectici ac Zetetici.* Laert. IX. 69. 70. Cui adde ſi placet Jonſium p. 235. Alios vero Philoſophos veluti certa tantum & explorata dogmata venditantes quæ Scepticis videbantur incertiſſima, appellabant communi nomine *Dogmaticos*, quos deinde iterum ſingulari nomine diſcriminabant ut apud Sextum lib. 1. Pyrrhon. Hypotypoſ. p. 14. κατὰ τοὺς μάλιστα ἡμῖν ἀντιδοξοῦντας νῦν Δογματικοὺς τοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς. Sed poſt Pyrrhonem age Scepticos quoſdam ordine litterarum in medium adducamus. Sunt igitur qui calamo meo ſeſe obtulere, hi:

Æneſidemus Gnoſius Heraclidis Sceptici auditor Laert. IX. 116. non ita diu ante Ariſtoclem floruit, ut conſtat ex Euſebii præparat. pag. 763. itaque Pyrrhonis συνήθης dicitur apud Laert. IX. 102. non quod Pyrrhonem ipſum audierit, ſed ejus dogmata fuerit ſectatus. Alexandriæ docuiſſe ex eodem Euſebio conſtat. Hinc aliis dicitur Æneſidemus Alexandrinus.

Ejus Πυῤῥωνείων λόγων librum primum laudat Laertius IX. 106. quartum Sextus 7. contra Math. p. 258. Ex hoc opere quod in VII. libros digeſtum fuiſſe idem Laertius IX. 116. docet, forte novem

do-

modorum ὑποτυπώσιν quibus incerta esse, omnia disputabat, refert Aristocles apud Eusebium XIV. præparat. pag. 760. Vide & Laert. IX. 87. & quæ de iisdem modis Sextus Empiricus lib. I. Pyrrhon. Hypotypos. Favorini Arelatensis Academici libros X. πυῤῥωνείων τρόπων laudat Gellius XI. 5. confer Philostratum I. de Sophist. p. 495. seq. Ænesidemi στοιχειώσεις. Euseb. pag. 761. ὑποτυπώσιν εἰς τὰ Πυῤῥώνεια. Laert. IX. 78. librum κατὰ σοφίαν (an σοφιστάς) & alium περὶ ζητήσεως. id IX. 106.

E Scepticismo non modo ἀφασίαν & ἀταραξίαν ut Timon, sed plane ἡδονὴν consequi ajebat, ut est apud eundem Eusebium p. 758.

Antiochus Laodicenus. Laert IX. 106. ἀπὸ λύκου, Zeuxidis discipulus. id. 116.

Apellas ἐν Ἀγρίππᾳ allegatur à Laertio IX. 106.

Ascanius Abderites, Laert. IX. 61.

Dioscorides Cyprius, Timonis discipulus. id. 115.

Eubulus Alexandrinus Euphranoris discipulus. Laert. IX. 116.

Euphranor Seleucius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Eurylochus Pyrrhonis discipulus. Laert. IX. 68. idem forte quem supra retuli in Epicureis.

De *Favorino* & aliis Academicis, qui ad Scepticos accedebant, dixi supra cap. III.

Hecatæus Abderites Laert. IX. 69. Pyrrhonis discipulus.

Heraclides Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. IX. 116.

Herodotus Ariei F. præceptor Sexti Empirici, Menodoti auditor. id.*

Menodotus Nicomediensis, Antiochi Laodiceni auditor. id. 116.

Mnaseas. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Nausiphanes quem ferunt auditum ab Epicuro. Vide quæ supra hoc ipso capite §. I.

Nicolochus Rhodius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Numenius Pyrrhonis auditor. Laert. IX. 114. diversus à Numenio Apameensi, ut notat Jonsius III. 10.

Philo Atheniensis. Laert. IX. 67. & 69.

Philomelus cujus meminit Eusebius XIV. præp. p. 731.

Praylus Troadensis, Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Ptolemæus Cyrenæus qui Timonis hæresin restauravit, auditor Eubuli. Laert. IX. 115. & 116.

Python ad quem scripsit Timon.

Sarpedon Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. IX. 116.

Saturninus ὁ Κυθηνᾶς Empiricus, Sexti auditor. Laert. IX. 116.

Sextus Empiricus cujus ſcripta exſtant. De eo dixi infra libro IV.

Theodas (Θειώδας) Laodicenus. Antiochi diſcip. Laert. ibid.

Theodoſius σκεπτικῶν κεφαλαίων ſcriptor. Laert. IX. 70. De hoc Theodoſio dixi capite quinto præſentis libri §. 16.

Timon Phliaſius, diſcipulus Pyrrhonis, cum antea in theatris ſaltatorem egiſſet, animum appulit ad Philoſophiam & Stilponem primum deinde Pyrrhonem audivit clarus ſub Antigono Rege Macedoniæ & Ptolemæo Philadelpho. Summam ejus Philoſophiæ breviter exponit Ariſtocles apud Euſebium XIV. præparat. p. 758.

Timonis πύθων. Euſeb. p. 761. Laert. IX. 76. & 105. πρὸς πύθωνα. id. IX. 67.

Σίλλοι libris tribus quibus Philoſophos Dogmaticos præcipue deriſit, etſi αἱ κατὰ πάντων ἀνθρώπων βλασφημίαι dicuntur Ariſtocli apud Euſebium p. 761. adde p. 763. atque ad Laert. IX. 111. & Jonſium II. 3. p. 128. ſeq. Fragmenta habes in H. Stephani Poeſi Philoſ. atque inde in Horatio Dan. Heinſii Lugd. Bat. 1612. 8. Apollonidis Nicæni ὑπομνήματα in Timonis σίλλους Tiberio Cæſari inſcripta memorat Laertius IX. 109. Confer Jonſium p. 222. ſeq. Sotionem περὶ Τίμωνος σίλλων Athen. VIII. p. 336.

Ἰνδαλμοί. Laert. IX. 65. & 105. male apud Sextum p. 442. contra Math. ἐν τοῖσι δήμοις pro ἰνδαλμοῖς, ut jam viris doctis obſervatum.

Tragœdiæ LX & Dramata Satyrica ac Comica XXX. Laert. IX. 110. ubi præterea ejusdem ἔπη & κιναίδους, h. e. Heroica & cinædica carmina commemorat. Quæ porro proſa ſcripſerit, mox ex Antigono Caryſtio qui ejus vitam compoſuit, ait acceſſiſſe ad ἐπῶν (forte στίχων ſcripſerat Laertius) millia viginti. Ex his fuere ni fallor:

Ἀρκεσίλαος ἢ περὶ δείπνου. Laert. IX. 115.

Περὶ αἰσθήσεων. Laert. IX. 105.

Xanthus Timonis filius ac ſucceſſor. Laert. IX. 109.

Zeuxippus Æneſidemi diſcipulus & civis h. e. patria Gnosſius. Laert. IX. 116.

Zeuxis Æneſidemi diſcipulus & ipſe, Laert. IX. 106. ubi allegatur ejus liber περὶ διττῶν λόγων. Auditor itidem Zeuxippi, cognomento γωνιόπους. id. 116.

De recentioribus quibusdam Scepticis infra in Sexto Empirico dixi lib. IV.

VI. *De Megaricis qui & Dialectici poſtea, atque Eriſtici dicti.*

Euclides Megareus, (diverſus à Geometra cum quo pasſim confunditur ut

à

à præstantiss. Sponio pag.141. Misc.) discipulus Socratis, conditor Megaricorum disciplinæ, quam nobilem nec multum à Platone dissensisse tradidit Cicero 2. Tusc. Euclides *id esse summum bonum dixit quod simile sit & idem semper*, ut notat Lactantius III. 12. ex Cic. 4. Acad. quæst. Parmenidis scriptis cumprimis delectatus est teste Laertio II. 106. Xenophanis etiam ac Zenonis Eleatæ sectator. Cic. 2. Tusc. Qui & ipse Zeno à quibusdam auctor Eristicæ disciplinæ dicitur, τῆς ἐριστικῆς ἀρχηγὸς, ut ex auctore Historiæ Philosophicæ quæ inter Galeni scripta legitur jam notarunt viri docti. Vide Vossium de sectis cap. XI. Scripserat hic Euclides dialogos sex, quorum hi tituli apud Laertium II. 108. exstant: Λαμπρίας, Αἰσχίνης, Φοῖνιξ, Κρίτων, Ἀλκιβιάδης, Ἐρωτικός. Reliquorum dialecticorum nomina hæc sunt:

Alcimus Rhetor eximius, Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Alexinus, Eliensis, discipulus Eubulidis, propter natum ad contentiones ingenium dictus Ἐλεγξῖνος. *Olympiacam* sectam instituere cum vellet in Olympia, à discipulis desertus periit. Scripsit adversus Zenonem Citieum, cujus professus adversarius fuit, & contra Ephorum Historicum Laert. II. 109. seq. Adversus Alexinum scripsit Aristo Chius id. VII. 163.

Antipater. Cicero Lucullo, Stoicum innuens qui & ipsi pleriq; Dialectici.

Apollonius Cronus Eubulidis auditor de quo supra c. XXI. p. 530.

Archidemus. Cicero Lucullo, Stoicum innuens de quo supra c. XV.

Aristides Laert. II. 113.

Aristoteles dialecticus. Plutarch. Arato p. 1028. Laert. II. 113. Hunc respici in dialogo Stilponis cui titulus Aristoteles, Jonsio visum.

Artemidorus cujus librum adversus Chrysippum allegat Laert IX in Protagora 53.

Clinomachus Thurius. Laert. II. 112. Clitomachus eidem lib. 1. sect. 19.

Clitarchus Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis discipulus. Laert. II. 113.

Crates Stilponis auditor. Laert. II. 114. & 117. ubi videtur à Cynico distingui.

Diodorus Cronus Apollonii discipulus, de quo dixi supra c.xxx. p. 776.

Dionysius Bithynus. Strabo XII. p. 566. quem Theodorus Atheus audivit. Laert. II. 98.

Diphilus Bosporianus, Euphanti & Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Eubulides Milesius discipulus Euclidis, præceptor Alexini & Rhetoris Demosthenis, ὑβϱιστικὸς in Aristotelem aliosque. Vide Jonsium p. 350. Captiosa ejus argumenta notant viri docti ad Laert. II, 108. VII. 187.

Euphantus Olynthius, Eubulidis discipulus, scripserat librum insignem de regno ad Antigonum Regem quem instituit, tum tragœdias & temporis sui Historiam. Laert. II. 110.

Heraclides Bargyleites, qui contra Epicutum scripsit. Laert. V. 64. Idem ut videtur Heraclides contra quem scripsit Chrysippus VII. 198.

Ichthyas Metalli F. Euclidis discipulus, ad quem Diogenes Cynicus dialogum scripsit Laert. II. 112. præceptor Thrasymachi Corinthii id. 113.

Metrodorus ὁ Θεωϱηματικὸς Theophrasti primum tum Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Myrmex Exæneti F. discipulus ex adversario Stilponis. Laert. II. 113. & Hesychius illustr. in Στίλπων, licet Steph. in Ἐνετοὶ male legit ἐξ ἐνετῦ, pro Ἐξαινέτȣ ut If. Casaubono observatum.

Panthoedus Lyconis Peripatetici præceptor. Laert. V. 68. contra quem scripsit Chrysippus. VII. 193.

Pasicles Euclidis discipulus Cratetis Cynici frater. Laert. VI. 98.

Philippus Megaricus. Laert. II. 113.

Philo Diodori Croni discipulus. Laert. VII. 6. Hunc Jonsius p. 119. eundem putat cum Philone Atheniensi, de quo paulo ante in Scepticis. Philonis Dialectici Menexenum allegat Clemens Alex. IV. Strom. p. 523. Eadem referens Hieronymus 1. contra Jovinian. Philonem Carneadis Magistrum appellat.

Philonicus. Dionys. Halic. In vita Isocratis T. 2. p 99.

Phrasidemus è Peripatetico Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Simmias Syracusanus, Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis auditor. Laert. II. 113. & 114.

Stilpo Megarensis, de quo dixi lib. 2. cap. 23. §. 43. in addendis. Fuit æqualis Theodori Athei sub Demetrio Poliorcete Antigoni filio & Ptolemæo Sotere, qui ambo patriam ipsius cum cepissent Stilponi propter sapientiam pepercerunt.

Thrasymachus Corinthius, Ichthyæ discipulus. Laert. II. 113.

Timagoras Gelous, Theophrasti primum tum Stilponis auditor, id.

Zeno Phœnicius Stilponis discipulus. Laert. II. 114. Sed & à Zenone Ci-

tieo

tieo auditum Stilponem notat id. 120. quo minus mirum, quod inter Stoicos multi fuere qui Dialecticis sive Eristicis tricosarum & subtilium disputationum studio neutiquam cederent. Ita Chrysippus ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς. Laert. VII. 180. & Stoicorum scitum, Διαλεκτικὸν μόνον εἶναι τὸν σοφόν. id. 83. confer doctissimi Menagii notas p. 122. & 296.

Adversus Dialecticos libros III. scripserat 'Aristo Chius Stoicus. Laert.

Dialecticæ fuere filiæ quinque Diodori Croni, *Argea, Artemisia, Menexena, Pantaclea & Theognis*, ut è Philone Dialectico refert Clemens IV. Strom. p. 523. His addenda *Nicarete* Megarica Stilponis amasia & socrus Simmiæ Syracusani Laert. II. 114. Athenæus XIII. pag. 596. Νικαρέτη δὲ ἡ Μεγαρὶς οὐκ ἀγεννὴς ἦν ἑταίρα, ἀλλὰ καὶ γονέων καὶ κατὰ παιδείαν ἐπέραστος ἦν, ἠκροᾶτο δὲ Στίλπωνος τοῦ φιλοσόφου.

VII. Supersunt aliæ sectæ quædam in veterum libris memoratæ, quas paucis perstringere juvat. Nam de *Eleaticis* quidem præcipuis Parmenide, Zenone Eleate &c. qui etiam ἐλεγκτικοὶ videntur esse appellati (vide Menag. ad Laert. lib. 1. 17.) dictum est supra libro II. cap. XXIII. ubi quoq; de *Socraticis* & plerisque ante Socratem Philosophis celebrioribus. De Phædone item Eleo, à quo *Eliacorum* secta, & de Menedemo Eretrio, Plistani qui Phædonem audivit & Stilponis discipulo, à quo *Eretriaci*. De *Pythagoricis* lib. II. cap. XIII. De *Academicis* hoc ipso libro c. III. de *Peripateticis* cap. XI. de *Cynicis* c. XIII. de *Stoicis* c. XV. Præterea Εὐδαιμονικῶν mentionem Laertius facit in prooemio sect. 17. quos ait ἀπὸ διαθέσεων ita appellatos. Mihi autē verba ἀπὸ διαθέσεων videntur explicanda, *ab instituto*, ut εὐδαιμονικὸς Philosophus sit cujus tota Philosophia præ se ferebat disciplinam de felicitate comparanda. Solum vero *Anaxarchum* voluptuosum illum Alexandri adulatorem in veterum scriptis εὐδαιμονικοῦ nomine venire memini, apud Athenæum VI. p. 250. & XII. p. 548. atque ex Athenæo apud Eustathium ad Iliad χ'. pag. 1273. edit. Rom. Sic *Elpistici* Philosophi dicebantur teste Plutarcho IV. 4. sympos. qui nihil magis commendabant atque plenis laudibus efferebant quam spem, hæc enim nisi vitam svavitate sua perfunderet, illam prorsus ajebant intolerabilem fore. Sic Pythagoræorum nonnullos vocabant σεβαστικοὺς, qui circa θεωρίαν rerum divinarum & τῶν σεβαστῶν erat occupati, ut refert scriptor vitæ Pythagoræ apud Photium Codice CCXLIX. Ceteri erant πολιτικοὶ vel μαθηματικοί. 'Αναλογιστικῶν sive ut alii legunt 'Απολογητικῶν, & qui se Φιλαλήθεις profitebantur (quo nomine Antipho Rhetor

tor & Celſus Epicureus etiam libros ediderunt) mentio exſtat apud eundē Laertium lib. 1. ſect. 16. De Celtarum Druidibus, Bardis, Eubagibus & Σεμνοθέοις, Indorum Brachmanibus ac Gymnoſophiſtis, Perſarum Magis, de Chaldæis denique & Ægyptiorum ſapientibus, diſſerere non eſt hujus loci, & multis hic Hylas jam dictus: pauca illa intelligo quæ de his ex veterum relatione ſcimus, nam pleraque de illorum dogmatis totaq; diſciplinæ ratione nos etiamnum fugere haud diffiteor.

VIII. Concludet hoc caput atque adeo totum præſentem librum tertium, brevis ſectæ ECLECTICÆ commemoratio, quæ à *Potamone* Alexandrino initium cepiſſe traditur. Non repetam in præſenti quæ de ea monuere viri docti ad Laert. lib. 1. ſect. 21. & Voſſius libro de ſectis cap.ult. Tantum notabo quod res ipſa eſt antiquiſſima, nec primo Potamoni qui Auguſto Imp. ſupparfuiſſe traditur, ſed pridem ante eum Pythagoræ ac Platoni in mentem venit, & Ariſtoteli ac ſapientiſſimo cuique Philoſophorum eſt probata, qui in unius verba Magiſtri jurare noluere, ſed cum varia legiſſent vel audiiſſent, ea quæ ſibi maxime probarentur deligebant atque in unum veluti aptabant corpus Philoſophiæ, aliaque proprio Marte obſervata addebant. Potamon autem primus videtur hoc palam profeſſus eſſe ac præ ſe tuliſſe ipſo nomine, favens alioqui Platoni, cujus etiam libros de Rep. commentariis teſte Suida illuſtravit: Cum vero edidiſſet στοιχείωσιν ſuam, qua ut eſt veriſimile ea quæ ex ſingulis Philoſophis ſibi probarentur ſuccincte conſignaverat, nemini tamen fere eſt probatus, quanquam Eclecticam Philoſophiam poſt ejus tempora probarunt innumeri ſive Chriſtiani, ſive alieni à CHRISTI ſacris: at nemo voluit dici Potamonius, ſive quod libro ejus, uti Caſaubonus * ſuſpicatur, deeſſet genius, ſive quod non optimo eſſet judicio uſus in deligendo, ſive quod cum eclecticum profiteretur, gereret ſe miſcellionem, κλωθήσας ἀσύγκλωστα atque unum quidem vultum Philoſophiæ componens, ſed ejuſmodi, qualis apud Ovidium dicitur habuiſſe natura, antequam diſcordia rerum ſemina non bene junctarum digereret in rectum ordinem DEUS.

* Iſ. Caſaubonus diſſ. 1. ad Dionem Chryſoſt ubi dicit Potamonem Dionis & paucorum ſimilium exemplo motum, eam Philoſophandi viam inſtituiſſe. At enim Dionem Potamon ætate anteceſſit.

ADDEN-

ADDENDA
ET
EMENDANDA QUÆDAM.

PAg. 6. in Catalogo *adde*: Politicus. 8.
11. v. 1. *lege*: profanis hominibus.
23. v. 24. *lege*: Philopon. VI. 8. 21. 22. 27. XIII. 15.
26. post verba, expendit Proclus, *adde*: cujus & ipsius intercidit ἐπίσκεψις τῶν πρὸς τὸν Πλάτωνος Τίμαιον ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀντειρημένων. *Consideratio eorum in quibus Platonis Timæo contradixit Aristoteles*, quem librum sæpius allegat Jo. Philoponus de mundi æternitate contra Proclum II. 2. IV. 11. 14. VI. 7. 15. 27. 29. VIII. 1. IX. 2. XIII. 1. 15. XVI. 4. XVIII. 5.

Ad p. 27. ubi de Philippo Opuntio, *adde*: Hoc postea vidi etiam notatum accuratissimæ eruditionis viro Lud. Kustero ad Suidam Non prætereundus porro locus Nicomachi Geraseni lib. 1. Arithmet. p. 6. Πλάτων ἢ ἐπὶ τέλει τοῦ τρισκαιδεκάτου τῶν νόμων ὅπερ τινὲς φιλόσοφον ἐπιγράφουσιν, ὅτι ἐν αὐτῷ περισκοπεῖ ποταπὸν δεῖ τὸν φιλόσοφον εἶναι.

p. 43. *pro* Boethius lib. 1. de Musica, *lege* lib. 2. Ibid. v. 3. *à fine*: Alcuinus quoque alio nomine appellatur Albinus.

p. 52. Notitia Platonicorum, *adde*: & Academicorum. In Amyclo *lege*: Laert. III. 46.

55. Carneades Olymp. CXII. 4. defunctus. *lege*: CLXII. 4.

ibid. Orationem ejus habitam in Senatu, *adde*: Olymp. CLVI. 2.

Catalogo Academicorum addentur hi octo:

Aristander. Procl. III. in Timæum p. 186.

Aristo Ascalonita, frater Antiochi de quo supra. Plutarch. in Bruto p. 984. Aristus Ciceroni, 1. Acad. quæst. c. 3.

Diadumenuc quem colloqvutorem inducit Pluarchus adversus Stoicos.

Dio Alexandrinus. Cic. IV. Acad. quæst.

Diodorus præter Adramyttenus Strabo XIII. p. 614.

Heracle odrus, ad quem Demosthenis Epist.

Jon Platonicus. Lucian. Convivio.
Theomnestus quem audivit M. Brutus. Plutarch. Bruto p. 994.

p. 73. adde M. Antonii Mureti notas ad Xenophontis Cyropædiam & ἀνάβασιν. Ingolstad. 1602. 8.

Ad p. 91. Verba Suidæ de Isidoro ὑπὸ τοῖς ἀδελφοῖς non necesse est de M. Aurelio & L. Vero sed de fratribus Isidori intelligere. Et fortassis Isidorus Hypsiclis Magister idem fuit cujus vitam Damascius descripsit, quem constat claruisse sæculo quinto post CHRISTUM natum exeunte. Allegatur Hypsicles ab Achille Tatio ad Aratum, qui Achilles præceptorem suum Isidorianum appellat.

Ad. p. 92. Græcolatinam Theodosii Tripolitæ editionem Oxoniæ jam parat *Jos. Hunt*, A. M.

p. 93. adde de Conone hæc Probi ad Eclog. 3. Virgilii: *Conon Samius Mathemathicus Ægyptius natione, Ptolemæo libros de Astrologia septem reliquit.*

p. 95. v. 19. pro: Equidem Posidonius &c. lege: Equidem epitomen μετεωρολογικῶν Posidonii quem Cicero audivit, composuisse constat Geminum, è quo nonnulla de Physicæ & Astrologiæ discrimine proferuntur à Simplicio in 2. Phys. sect. 10. Gemini librum sextum præceptionum Methematicarum laudat Eutocius ad Apollonii Conica. Gemini Mathematici librum de Mathematicarum disciplinarum ordine Pappus Alex. lib. VIII. p. 448.

p. 163. v. 27. *lege:* Basil. 1539. fol. p. 435. seq.

137. 17. Venet. 1562. 4.

24. post verba, liber integer, *adde:* etsi in epitomen contractus. Φέρε καὶ τὰ ἔτι σωζόμενα συνιέμενοντες διὰ τὸ μῆκος ἔνια παραπιθώμεθα.

166. v. 9. pro, ab alio, *scribe*: ab Abrahamo Levita ben Chasdai circa A. C. 1200.

22. lege: המפורש.

24. adde: Hebraicam versionem nuper cum latina sua interpretatione ac notis edidit *Jo. Justus Losius* Hildesiensis, Giessæ 1706. 4. qui sola editione Francofurtensi usum se testatur, neque veteris latinæ versionis facit mentionem, quam si vidisset & Manfredi ætatem cogitasset, non reprehendisset p. 56. Buxtorfium, quod auctorem Hebraicæ versionis circa A. C. 1200. vixisse, scripsit.

168.

pag. 168. v. 22. lege: Basileensis altera A. 1539. fol. per Jo. Bebelium & Mich. Isingrinium, cum veteri Erasmi præfatione.

170. v. 7. à fine, post: Philo quidam laudatur à Polemone, *adde:* & Philemonis Physiognomi librum Syriace versum memorat Greg. Abulpharagius Hist. Dynastiar. VI. p. 86. & 56. ubi eum Hippocratis Medici æqualem facit.

172. v. 12. lege: A. 1542. fol. tribus Vol.

21. lege: 1593. 8. typis Wechel. paginis editioni græcæ Sylburgii respondentibus. Hæc editio latina nitida novem est distincta Voluminibus, in quorum antepenultimo occurrunt etiam tria scripta supposititia: 1. de causis, 2. de proprietatibus elementorum, & 3. de Mystica Philosophia secundum Ægyptios.

173. Adde de versionibus Arabicis librorum Aristotelis & variis supposititiis quæ sub ejus nomine apud Arabes feruntur, Barthol. Herbelotum in Bibliotheca Orientali. Persicæ versionis ex Agathiæ lib. 2. meminit Suid. in χοσρόης.

212. ubi de pseudo Callisthene, adde: Initium & specimen longiusculum hujus libri ex codice MS. Bibl. Lugdunensis Batavorum Græce vulgavit Abraham Berkelius ad Stephanum Byz. p. 237. 238.

225. v. 9. pro plus quam millenis, *lege*: bis millenis prope.

262. v. 2. pro addita, *lege*: additis Edmundi Chilmeadi notis & diatribe &c.

315. v. 6. à fine, pro editione *κοινῇ*, lege, editione in Hexaplis.

341. v. 11. adde: Nonnulla Aquilæ, Symmachi &c. fragmenta collegit ediditq; in Hieronymo suo nuper Jo Marcianæus, & diligentissime idem se facturum nuper recepit doctissimus Benedictinus, Bernhardus de Monfaucon, qui commentarios Eusebii in Psalmos & Esaiam edidit, è quibus & ipsis non pauca addi possunt Drusio prætermissa.

p. 343. ad not. f. adde hæc Eusebii ad Esaiæ XXXIV. 4. p. 486. *μὴ κείμενον ἢ ἐν τῇ τῶν ό ἑρμηνείᾳ τὸ καὶ τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, μετὰ ἀστερίσκων, ἐκ τῆς τῶν λοιπῶν ἑρμηνείας προσετέθη.*

p. 360. v. 12. post verba, cibos ingero, *adde*: De versionibus Syriacis, Arabicis, Copticis, Armenicis, Slavonicis è translatione Græca LXX. Interpretum compositis dicere non est hujus loci. Fragmen-

menta Versionis veteris *Syriaca* sive Græcæ è Syriaco adornatæ collegit vir orientalium litterarum ad miraculum peritus Andreas Mullerus Greifenhagius in Symbolis Syriacis, quibus addi possunt alia pauca è Justino qv. 63. ad Orthodox. Procopio Gazæo ad 1. Sam. XX. 20. & in 3. Reg. 1. pag. 173. & 3. Reg. XII. p. 215. Suida in σειρῶσαι, Scholio ad MS. Barberin. in Oseæ XI.4. T. VI. polyglott. Walton. p. 133. b. Porro in excerptis Græcis Chronologicis ante Malalam editis p. 12. seq. male tribuit eruditus Interpres Origeni commentarios in Biblia Syriaca.

Cynicorum Catalogo addendi:

Adamas in Epigramm. Ammiani II. 51. Antholog.

Hermodotus in Epigramm. Lucilii, ibid. p. 273.

Menestratus id. p. 272.

Sphodrias cujus τέχνην ἐρωτικὴν allegat Athenæus IV. p. 162.

Stoicorum Catalogo p. 386. seq. addendi:

Ti. Claudius Alexander Philosophus Stoicus in Vet. inscript. apud Fulv. Ursinum p. 70. eleg.

Cassius. Laert. VII. 34.

Crispinus de quo Acro ad Horatii lib. 1. Sat. 1. Crispini) *Philosophi cujusdam loquacissimi qui Aretalogus dictus est. Hic Crispinus Poeta fuit, qui sectam Stoicam versibus scripsit.* Idem ad Sat. 4. *Hic similiter ut Lucilius multos sed malos versus faciebat.*

Fannius Stoicus de quo Cicero in Bruto c. 31.

Effigies *L. Junii Rustici* Stoici apud Fulv. Ursinum p. 69. elog.

Sextus Herius Musolus Philosophus Stoicus in vet. inscriptione apud Fulv. Ursinum p. 70. elog.

p. 387. v. 19. *dele verba*: & Mnesarchus Stoicus.

p. 436. post v. 21. adde: Parisiis apud Gurmontium A. 1513. 4. Liber dicatus Hieronymo Alexandro Mottensi *trium linguarum doctissimo, Græcas Aureliæ litteras profitenti.* Editor est Celsus Hugo Dissutus Cavillonus, *Celta, earundem nec non Hebraicarum apud Parrhisios interpres.*

p. 446. v. 16. post Γοργώ, *adde*: Simmiæ μῆλες allegantur à Stephano Byz. in Ἀμύκλαι. Ejusdem Ἀπόλλων à Stephano in ἡμικύνες & Tzetza Chil. VII. hist. 144.

p. 449. *Omissa est nota*: Manuel Holobolus Rhetor Rhetorum vixit tempore Michaelis Palæologi & Andronici filii ad quos scripsit versus

Po-

Politicos qui exſtant in Codice Colbertino 6044. Vide Pachymerem VII. 8. & Cangii gloſſarium in ῥήτωρ. Michael Palæologus rebus præfuit ab A. C. 1259. ad 1283. Andronicus ad A. 1327.

p. 461. v. 8. pro, aliisque, ſcribe: & procli, & cum Metaphraſibus Ciceronis, Germanici & Avieni. ac Poetico Hygini Aſtronomico.

p. 475. v. 4. à fine, adde: Timarchum libro quarto περὶ τοῦ Ἐρατοσθένους Ἑρμοῦ laudat Athenæus XI. p. 501.

p. 477. v. 8. pro μετρήσεις præſtet legere καταμετρήσεις.

p. 496. v. 10. pro, Kircherum, lege Kircheri, & dele, Petavii, nam is Manethonis dynaſtias explodit.

p. 508. v. 6. à fine. poſt verba, ad Jamblichum, adde, & H. Dodvvellus Epiſtolica diſſ. de anima quam Anglice edidit p. 245.

Porro mirum eſt, cum Vir hic doctiſſimus alibi ſcripſerit Vettium Valentem habere obſervationes anno CLX. æræ Diocletianeæ recentiores, eundem tamen in hac diſſertatione p. 247. tradere, quod noviſſima temporis nota in Valentis opere à ſe reperta ſit annus XXI. Antonini Pii. En ejus verba, in quibus etiam notat quod Βάλης quidam ſive Valens in illo allegatur: *This Work is an Anthology collected out of the eldeſt and beſt Authors of the kind together vvith his ovvn obſervations and improvements in this book, to vvhich this preface belongs. This vvas the vvay alſo of Julius Firmicus, an author vvhoſe age is better knovvn. This makes it very difficult to determine the collector's age from the Aſtrological calculations mentioned in it, becauſe it is ſo difficult to diſtingvish vvhoſe the calculations are, vvhether of the collector, or of ſome of the Authors out of vvhom he made his collection. The lateſt note that i have obſerved in a curſory vievv of him, is of the XXI. year of Antoninus Pius. The collector mentions one* Βάλης. *If this be the ſame vvith Vettius Valens, the collector cannot be Vettius Valens, but ſome later Man, vvho has excerpted Vettius as vvell as others.*

p. 511. v. 8. poſt Pariſ. 1543. adde: Allegat Cangius Gloſſar. Græc. in πνεύματα & alibi. v. 9. à fine adde de Critodemo hunc Valentis locum quem eidem Clariſſ. Dodvvello debemus: ὁ δὲ σοφώτατος Κριτόδημος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ αὐτοῦ Ὁράσεις συνεκτικωτάτῃ πολλῶν μαρτυριῶν, ἀρχὴν τοιαύτην ἐποιήσατο. Ἤδη ποτὲ πελαγοδρομήσας καὶ πολλὴν ἔρημον διοδεύσας ἠξιώθην ὑπὸ θεῶν λιμένος ἀκινδύνου τυχεῖν καὶ μονῆς ἀσφαλεστάτης.

p. 512. omiſſa nota: de Canicleo videndus Cangius in gloſſar. & ad Alexiadem p. 258. 373. Clariſſ. Boivinius ad Nicephorum Gregoram p. 761.

p. 513. adde: Oracula quædam in Obſopoei editione haud obvia ex Jo. Laurentii Lydi fragmentis in Codice Regio Pariſ. 3367. edidit jam laudatus Boivinius ad Niceph. p. 786. E Lydo MS. περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν producit quædam Cangius gloſſar. latino in *ſilentium*.

p. 529. v 9. adde: Ptolemæo Hephæſtioni lib. V. memoratur Apollonius Ptolemæi Philopatoris temporibus ἐπ' Ἀστρονομίᾳ περιβόητος γεγονὼς qui cognominatus eſt ἐψιλὸν quod litera hæc accedat ad figuram lunæ, in cujus ille conſiderationem plurimum temporis ſtudiique contuliſſet. Fateor miratum eſſe hunc me Grammatici locum, ſed ſu-

ſuſpicio eſt falſam ab eo cognominis iſtius rationem redditam fuiſſe. Nam Ptolemæi Hephæſtionis quidem ætate qui ſub Antonino Pio ſcripſit, epſilon ad lunæ figuram ſemirotundo flexu accedebat, ſed ante Domitiani tempora neque in numis neq; in aliis monumentis obſervatur niſi quadratum, ut jam pridē notarunt viri doctiſſimi.

p. 548. adde, Archimedem ἐν τοῖς περὶ κατοπτρικῶν laudari à Theone p. 10. ad Ptolemæum: ibid. de Anthemio qui ſub Juſtiniano Imp. clarus fuit adde locum hunc Procopii 1. περὶ κτισμάτων: Ἀνθέμιος δὲ ὁ Τραλλιανὸς ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λογιώτατος, οὐ τῶν κατ' αὐτὸν μόνον ἁπάντων ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων πολλῷ, - - - καὶ μηχανοποιὸς σὺν αὐτῷ ἕτερος Ἰσίδωρος ὄνομα, Μιλήσιος γένος, ἔμφρων τε ἄλλως καὶ πρέπων Ἰουστινιανῷ ὑπουργεῖν βασιλεῖ Hinc conſtat de ætate Eutocii Aſcalonitæ, qui Iſidoro & Anthemio libros ſuos inſcripſit

p. 561. v. 26. adde, à præſtantiſſimo Edmundo Hallejo prof. Geometriæ Saviliano latine editi Oxoniæ 1706. cum libris duobus de ſectione ſpatii ex ejusd. Halleji ingenio reſtitutis, & Pappi Alex. præfatione libri VII. ſyntaxeos ſuæ Græce primum vulgata cum ipſius lemmatibus ad hos Apollonii libros.

p. 589. v. 2. adde: Athenæum Mechanicum & reliquos è Codd. Palatinis edere voluit cum verſione adoleſcentis (Salmaſii, credo) *Janus Gruterus*. Vide Joſ. Scaligeri Epiſt. CCCCXX. ſeq.

p. 599. v. 13. pro p. 495. legendam 594.

p. 613. v. 16. poſt verba: ex communibus hauſit fontibus, adde; Hoc certe malim quam quod Allatius p. 942 de purgatorio, ſuſpicatus eſt Coſmam Chronici Alexandrini eſſe auctorem.

p. 617. Scriptis Coſmæ adde Expoſitionem in Pſalmos ſive loca difficiliora Pſalmorum. Meminit Cangius gloſſar. in Ἰνδικοπλευστής. Κοσμᾶ Ἰνδικοπλευστοῦ ἐξήγησις εἰς τοὺς ψαλμοὺς, ἱστορικῶς τε καὶ ἀναγωγικῶς, οὐ μὴν κατὰ συνέχειαν ἐπὶ πάντων τῶν τῆς βίβλου χωρίων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χαλεπωτέρων, ἐξερανισθεῖσα ἐκ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐνδόξων, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ἐν τόποις ἐπιτηδείοις ἐπιγράφει. Καὶ πρῶτον προθεωρία τις ἢ ἐξέτασις τοῦ αὐτοῦ περὶ συστάσεως ψαλμῶν, καὶ ἄλλων τινῶν τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίων θεωρημάτων.

In Lucæ quoque Evangelium ſcripſiſſe hunc Coſmam conjicit eruditiſſimus Caveus parte 2. Hiſt. literariæ Scriptor. Eccleſ. Sed locus quem affert petitus eſt è libro V. Coſmographiæ p. 247.

p. 624 v. 13. adde: Sed Thyatirenum Nicandrum à Colophonio haud diſtinguendum eſſe colligas è Stephano in Θυάτειρα.

Ibid. v. ult. lege: Apollodorus ἐν τῷ περὶ θηρίων 54. b. 60. ἐν τῷ περὶ βοτανῶν. 47. b. Et p. 625. v. 1. dele eadem verba male recurrentia.

p. 630. v. 2. pro aulici, lege, alicui.

p. 676. v. 8. lege: ſive rectius Λεοντίῳ ut apud Athenæum & Antonin. &c.

p. 678. v. 17. poſt verba; Memoratur præterea Parthenius, adde: in veteri Epigrammate Polliani p. 236 lib II. Anthologiæ c. 25.

p. 700. v. 3. à fine, pro 1555. lege 1655. p. 713. v. 9. à fine, lege Coptites.

p. 735. v. 7. à fine adde: Dubitat Gaſſendus II. 6. de vita Epicuri idemne ſit cum Statilio Epicureo de quo in Catone Minore atque in Bruto Plutarchus.

p. 735. v. 2. à fine, adde: forte Diodorus Zonas, de quo p. 778.

Reliqua ingenio & humanitati Lectoris permittuntur.

FINIS.